N. Inv 774

extrema quarto canonis q illi qui repletionem semper vitat periodi eti
nem vitesim abbreviant

I

[.]fierioribus declinibus. Videndum est de accidentibus
anime de quibus dico quod caveat ab ira. tristicia.
angustia. timore et sollicitudine. utatur
gaudio et leticia temperate. Item abstineat
a coytu quantum possibile est. et maxime post stomachi repletionem.

Visso de cura huius egritudinis per dietam. videndum
est per medicinas. harum autem quedam competit ad preservationem.
scilicet tempore quo non affligitur. alie vero
competunt tempori quo affligitur. Medicinarum vero
preservantium quedam est digestiva. quedam
evacuativa. quedam alterativa. quedam confortativa.
Medicina autem digestiva est hec. Recipe corticum
radicis .b. ana ℥ .i. lingue cervine en-
divie. artetice. plantaginis. epatice. ab-
sinthii. fumiterre. omnium ana ʒ .i. Item sandali
ro. ubeus. ana se. feni. omnium ana ʒ .ii. fiat
syrupus cum lb .i. zuccari soluti. et acetosetur cum
aceto citoniorum. cuius dosis sit ℥ .ii. cum aqua de-
coctionis predictorum. Medicina autem evacuativa est hec.
Recipe aloes. sicutri. tria. p. um. ʒ. mirobalanorum
citrinorum ʒ .i. Scamonee: sextam partem ʒ. esule. et
p. ʒ. mastice. sextam partem ʒ. fiant pillule cum
aqua citoniorum. et sumat quando dolor durat. et
hec purgatio fiat bis in anno. scilicet vere et au-
tumpno. premisso predicto digestivo. Item
in vere autem purgatione per aliquos dies
fiat flebotomia de basilica partis patientis.
Item quolibet mense utatur vomitu. semel duo-
bus diebus continuis premissa saturitate cibi. et
in cibo sequenti vomitum comedat panicum pila-
tum simul aliquo condito cum vino rubeo coc-
tum. Item medicina alterativa sit hec. Recipe dyaci-
tonite simul speciebus. et zuccari ro. et trium sandalorum
per equales misceantur ad invicem. dosis ℥ .s.
sero ieiuno. Item omni die lavet pedem
patientem. et genu cum hac decoctione. Recipe ro-
sarum. gallarum. balaustiarum. omnium per equales. bulli-
ant in vino rubeo. Visso de medicinis que com-
petunt tempori quo non affligitur. videndum est de
medicinis que competunt tempori afflictionis. et istarum
quedam assumuntur interius. quedam applicantur
[...]

tenuum coxedictymarum aut loculum ex
thuscarum. quedam competunt in principio et augmento.
quedam in statu et declinatione. In principio igitur et augmento
doloris et coxe existente bene purgato. ponatur
pes in aqua mixte frigiditatis. et teneatur diu.
Item fiat tale unguentum. Recipe ossium humanorum
combustorum ablutorum in aqua. preda siccatorum.
ʒ .ii. hermodactilorum. ʒ .s. amidi ceruse.
ana ʒ .iii. aggregetur cum oleo ro. et cum pingue-
dine anatis. et cera sufficienti. fiat unguentum.
Item recipe micas panis albissimi. et mitte in
lacte vaccino. et dimitte donec corrumpantur
bene. deinde quantum per succum apii et molle cum
lacte. et superpone. et cum calefacti fuerit re-
moveatur et appone alia. Item accipe psillium. et
ponatur in aceto. et ex mucillagine istius li-
niatur locus dolens. Et si dolor sit adeo for-
tis quod tolleratur non possit. fiat hoc unguentum.
Recipe opii. corticis. radicis. mandragore. ana ʒ .s.
mole et confice cum aqua portulace ut
lactucarum. vel iusquiami. et informentur trociscos
ad modum avellanarum. et dissolvantur in aqua
portulace. et fiat inunctio. Si autem egritudo sit
in statu tale fiat remedium. Recipe sandali.
ro. ce. ana. per equales. confice cum aqua coriandri.
Item recipe farine ordei. camomille. ro. ana per
equales. confice cum succo apii. et emplastra locum.
In declinatione autem fiat tale remedium. Recipe
bis. malve. camomille. floris. furfuris
ana per equales. bulliat in vino rubeo. deinde fiat
emplastrum. vel ex eorum decoctione fomentatur cum
spongia. Item recipe farine fenugreci. solium.
et confice cum succo caulium. et emplastra
locum. **Cura ad dolorem stomachi.**

Pro domino malatesta. Cura ad dolorem
stomachi. cuius causa erat materia flatica. imbibita
in villis stomachi. primo que digerant materiam cum
tali confectione. quod recipe irorum. ʒ. cinamomi.
mu dauci. ambrorum. ana ℥ .s. Item garioffilorum ʒ .ii.
spice piperis. a l. galange. amome. carui.
omnium. ana ʒ .i. et s. Item nuc. cinamomi. omnium.
[...]

immediate post cibum. si moreret cum donec cibus
sit aliquantulum digestus. Videndum de accidentibus anime. proponat
igitur omnem sollicitudinem. iram. tristiciam.
et letetur et gaudeat. Visso de eius cura per
dietam. videndum de eius cura per medicinas. medicinas que
debent fieri. scilicet ad preservationem. in tempore quo non affligitur.
preservatio autem est duplex. una que generalis. altera specialis.
generalis preservatio est que debet fieri omni anno. specialis vero est
que debet fieri in tempore in quo presentiuntur signa venientis
doloris. Videamus igitur de generali prius. dico igitur
quod generalis fit duobus modis. uno quidem in per
purgationem. alio vero in per confortationem iuncturarum.

Purgatio que omni anno fiat. debet una in principio veris.
alia vero in principio autumpni. purgatio vero in vere
fiat hoc modo. digeratur materia cum hoc digestivo. Recipe oxi-
mellis compositi. et oximellis squillitici. et mellis ro. omnium
ana ℥ .iiii. misceantur ad invicem. dosis est ℥ .ii. cum
vino albo. hora a stomacho purgetur cum pillulis fe-
tidis almansoris. dosis ʒ .i. vel ʒ .ii. post. animi tertii
die precedente purgationem [...] lenimentum. Facta autem purgatione vadat ad balne-
um sulphureum vel salsum. vel aluminosum. in uno
retur per .xv. dies. et solum ieiuno stomacho ingrediatur
balneum. premisso exercicio mediocri. In au-
tumpno vero fiat alia purgatio brevior solito
et sit tale digestivum. Recipe corticis radicis quinque
diureticarum. ana ℥ .i. lingue cervine. endi-
vie. artetice. plantaginis. epatice. absinthii.
fumiterre. omnium ana ʒ .ii. sandali. ru. berberis
ana. se. feni. omnium ana ʒ .ii. citrulli spodii
amborum ana ʒ .ii. fiat syrupus cum lb .i. zuccari
soluti. et aceto. citoniorum. dosis eius sit ℥ .ii. cum
aqua decoctionis predictorum. hora a stomacho purgetur cum his
pillulis. Recipe aloes. sicutri. tria partem ʒ. mirobalanorum
citrinorum ʒ .i. scamonee sextam partem ʒ .s. ma-
stice. sextam ʒ. fiant pillule in aqua citoniorum. vel
maturanorum. et sit dosis de se[...] a purgatione
iterum vadat ad balneum. Item toto anno fi-
at purgatio per vomitum. omni mense duobus
diebus continuis. premissa saturitate cibi.
In cibo sequenti per vomitum paretur panicum pilatum
[...]

balneum

Schola Salernitana: Tractatus de Regimine Sanitatis de Signis Pestilentiae, et alia pauca.

li remedia. Si u aut egritudo fuit i statu de calida fiat tale remediu. R. sandal. ru. c. an. p. equales. cfice cu succo acrid. dri mindi. ... R. rune ... camoille. vo. an. p. equales. cfice cu succo apii. Si u fuit fri. R. tolii armei. an. c. vo. mirre. an. p. equales. cfice cu aqua coriandri. Si aut u fuit ... ta. muscea. p. dca medicina. Si at egritudo fuit in declinatone. R. malue. flores amo mille. furfure. an. p. equales. bulliant i uino. ... dein fiat emplr. ex cor. de cortice fenicul cu spongia. It. ad ... R. faine. fenugrei. se. lini. an. p. equales. cfice cu succo cauli. ... dolorem. Et ppi utatr ... balneis sicut dixi i ppnuatos. Et no. q b egritudo te e i pmne. qn tuor ... in membr. i membro. i aug. qn tuor pcedit. ... i statu ... e q e possit. i declia ... qui capit minui tumor.

Cura ad egritudine. p. epiliam p opulscor. sto.

Eputo ce epliaz p signa in relata ... pponez sto. In cui cura pcedend e per tri instru. s. p dieta potion. ... dieta a ei osistit in ordinatone ... u nalui. ... aer ... cale ... sicce ... nerv. ... phileat longa mora i sole. ... ubi humidr ... aer u amne sic ... i camera i qua iacet fiat suffumigiu ex ... bilsanac. ... quiescere. ... ut igdiat ... ad ... acre. Videnda e de cibi ... fit de speltan. ul. de frumento ... furfure. ... uni diei. ... sit ... ussimi ...

cassiel. carpo. c. nuc. ul galang. piper lon. an. z. iij. cassi. sandal. vo. spodij. bter. se. com. oium. an. z. i. oia ista pl uizent sil. ... liniatur ... subtili fime. ad medietate oiuz recipiat ex eo ... cu tbz digitis. Et fiat embrota sup ep. cu aqua decoct. onis sandali. vo. absinth. endiuie. in aqua et aceto. Ite fiat tale cerotu. R. z. anamoi. amee. gar. ciimi. an. oiuz an. z. iij. It sapin. opop. bdellij. euforb. mastic. an. z. ij. cu cera et pice sufficienti. Fiat cerotu et teneat ad tenend uentre soluti. utatr tali plue sine tirgea semel ul bis i ebd. ... q expendicit. cu omissio. R. mirob. emblicor. z. ij. ... turbit. z. i. ... z. iij. amee. domestica. se. feni. an. z. ij. ... ad pond. oiuz cu ... z. iij. cu aqua calida.

Ad podagrum.

Aysses egritus aura thz pficat istrumetis. dieta. medicia. cirurgia. dieta aut ipius osistit i admistratone sex rez nnaluz. ab aere incipiend. de quo dico. q aer ipius dz ce tpatus. ... calidus ... siccus ... et no dz ce paludosus. ... ne ... de cibo et potu. de quibz dico. q si uentre hz bn solutu utatr pane simulaceo. Si at ue trem u hzt bn soluti. utatr pane furfuraceo. bn cocto et fermtato. no calido recete. uni ul duoz diez. no cu calo. Vino aut utatr rubeo ciosso. no nimi alto bn aquato. cu aqua ... calibis. Ite pot uti comestioibz ... cu caseo dulci. It abstineat ab oib legumibz brodio aut ... pot uti it dum. It de carnibz ... uti pot ... et edinis. et louinis. lactantibz. et porcis domesticis. et siluestribz medio cris etatis. et capolinis. It carnibus

marinis. et de aqua currenti. It potest uti uitell. ouoz ... A caseo aute sicco caueat. recenti aut uti p in telu. It pea uti pot ole fco ex borragine. ... n. spinacijs. lactuc. et olere fco ex cucur bita. It pot uti lactuc ... et endiu. et ... abstineat aut ab olere p ... et cepaz. et ulr ab omibz acrimbz ... et ab ole ... It pot uti olere cauliuz. ulr at abstineat a brodi alibz. ... de fructibz aut an cibuz qn no fuit bn solut. utatr ... nuces ... ceresis. bn maturis. et prunis pua qntitate. p cibuz no pot uti cotonis. piris. nespil. ul sorb. sili i pua qntitate. It cu sine ab ... pot uti capre fco ex aqua ro. et uino granator cum suco ... et amitiar. ... phlebi. ul ... In yeme aut ponat in pdi ad de pulue anamoi z. c. Viso de cibo et potu. uidend e de mastone et replone. de quibz dico q nuq ... ad satietate. ... apetitu urgente. Ite no multiplicet ... una cibaria ... uno ul duobz ad plus. ... diliger mastice. ... pmittat grosse. ... in comedendo. ... et sepe. ... et no i ... et qnto min possibile e bibat. Et sine trem no heat otinue solutu. soluat cu ole minuto i quo ... malua ... aiual. R. sene tartari. flore anamoi. oiuz p eq. puluzet. z. i. an cibum cu uino ul aliquo brodio. Viso de ... et replone. Videnda e de motu et qete. de quibz dico q an cibu exercet ... eo tempore. p cibu u ... quiescat. Viso de motu et qete. uidend e de sompno et uigil. de quibus dico q dormiat de nocte et no de die.

Contra infirmitatem ... Recipe salviam urticam et avenam ... et decoque ... contunde simul et admisce de driakers simul ... et tunc in balneo unge loca ubi sentis dolorem / Ad idem bibe driakers cum cervisia antiqua pura fermentata et postea in balneo cum sudores / Ad idem herba przestap cum avena antiqua pori vel visi contundatur et cum predicto ungento in balneo vel circa ignem inungantur loca sub quibus intrinsecus sentit dolor

Contra infirmitatem ... zolta primo ponantur lapides ad ignem ut calefiant mediocriter et tunc super ... ponatur et sic infirmus abstineat se super illos lapides cum tunica vel pallio desuper et ambulantem vel florenum habeat circa se et tangat circa oculos ... Item coquat absinthium et bibat cum lacte caprino ... stomacho

Contra anhelitum fetidum / Ciminum a ... decoque in vino usque ad medietatem et bibe ... In quem serpens intravit vel qui vermes in ventre habet Attramentum decoctum cum vino saepe bibat ut sudorem ... cum urina eius bibat in balneo exibit / Pro appetitu Centauream decoctam cum vino bibe demane et deambula per spacia ad duas horas et habebis appetitum ... per tres dies continuabis / Contra ... in via ... in manu portata odorando nec ... parietibus nec a sole calefies

Pro sanguine vomito vel sputo ... Rx Rutam za nanga ... absinthium salviam ... compleatur ... calefactos ... apponatur ...

Contra ... pro ... Rx ... vel ... alis ... Ciminum fiat pulvis et bibatur ... vel ...

Alia pro ... confortando

Ciminum Bethonica Menta pulverisentur et fiat pulvis bibatur ... potest ... pro ... seu laxative fienda

Rozanki Bulwyga marzewa dusza salvia singulis horis ... cum radicibus coquantur ... et demane tepide ... bibatur

Pro ... odorum

Ruta cum marzewa dusza cum suis radicibus coquantur et bibantur

Ad idem ... pulverat ... bobek ... parum aluminis ... pulvis et deponet de ... albugo ... testa ovi imponatur et ... cum ... pul ... nocte ... canapo vel lino ... emplastrum ... nocte ... prius et ... non tangitur ... desiccat ... clarificat

Contra ...

Celidoniam ... ruta ... coquatur in cervisia et bibatur

Contra sanguinem ... per assumptionem Menta rubea et alba coquantur in una ... vini et sit ... mane et sero vel ... non bibat ... fiat una ... lati panis et fiat ... una ... ex ... vel ... bibitur et ... vini ... et ligetur super ... nocte et die

Pro ... fiendo ... Rx ... la ... vel ... in ... rubeo vino coquatur et bibatur sero et mane ad ... valent ...

Contra cordiam infirmitatem Recipe de vina apparatam celidoniam ... meta ... et coqua in ipso decem de melle przasnego decem ... simul et bibat ... Deinde lavet ... stapulas ... usque decem ... in ... ut sudet

Contra morbum pestilenciam

... vini ... madide ad horam aut ad duas in ... servando ... vadu ... et illo curare morbum ...

Recipe ... maiorum dum ista fuerint contusa mox ad ... farina ... Ultima ista sit ... decem emplastrum ... per morbum ... in medio ... ut ... maneat medio ... ad duos digitos ... vel minus si ... vel plus ...

Ad purgandum flegma colam et ... Rx ... polipody. ... absintei et ... coquantur in aqua pluviali ad tres partes consumptionis et de mane et de sero bibatur calide seu tepide vel ...

Contra dentium dolorem ... Recipe ... coquantur ... calidus ... applicatur

... ista et coquantur in aqua pluviali ad consumptionem 3am partem

Rozanky
Salviae
marzeczy dusszy
...
Absinthy ...
... radices
Cinamony ...

3r

℞ opilatiuum .i. in xvij vel xvi sub ipo
cruditas
Rasura mirifus aqua cum auricula
.i. cum smaltor z deinde pulverizatur
in unguentum z ex tunc in loco radet
cutis infirmus .i. hoglussii vel hope
idem ungat z tenet quibus sit fixa q
sit loco eius manet z remanet ut
possit quilibet super tali medic probatum

℞ Zanam

℞ Lacrimam Andamia Droon
camomillam / inter
vorago
Ascriptas
tabulam aylem

℞ Albugiet
℞ rutcoli lot / album lot / . aqe
plumosa quantum bullitus ad quantitatem ze
posito lamento pulpebre cum ferro illa
aqua

℞ Sagoras ordo seu per folia
℞ tunc z n zucalcanum
Ganon ꝯ draconum an z ij zucalb
m j fiat pulvis ꝯ stillet ut alastol

De cantarida contra pediculos ac pulices et amfatas in manu. Rasis ad Almansorem

Accidit autem pregnanti copia pediculorum maior post sudorem et pulicem ac balnei raritatem
Ergo cum exeunt corpus eius kataplasmet
cum argento vivo extincto cum oleo adiuncta
aristologia longa et decocta amare cum bal
neum ingrediatur et corpus cum frigore pan
da inducitur caput eius cum aqua salito et
lavato sanetur. Rasis autem in c. de pediculorum
generatione seu generatio pululent vsibus balnei
et sanatur pannorum frequens mutatio. Ipse eius
ut pannus qui carnem adiacet lineus sit tan
de varios pediculis repletur. Rasis autem mis
cet argentum vivum extinctum et deo in
ut argentum vivum extinctum sit et dico in
ficiatur et ex cum stafisagria inungantur ne
sit sic aliquis impediat aut ex eius se
cingat. pulices cum liba que dicitur cantabar in lecto
posita fugat. et cum ibi et palea fiunt
ut pateret ne se move possint
Si de aqua in qua coloquintida cocta fuerint
domus roretur pulices omnes destruuntur
sive in qua ruta decoquitur aut dicandur
eos interficit. Culices ex fumo palee
et ex fumo ramorum sterquilinis et gumarie
ex fumo calamenti et ingeste fugantur

Amfete vero aqua in qua in gallas alleba
coquitur et arsenici citrini vel album fu
mo necantur alia plurima medicinalia pre
servativa et regula sanitatis post alia
fiat ea que confortat et pellit que ma sunt

Contra morsuram canis rabidi Recipe nuces
et piperum tritum et mel ista tali
et sal ea decoque ut sit emplastrum
loco lese appone platea supra vina

Contra frigidum stomachum fiat talis pulvis
Recipe
Zinziber
Galganum
Ciperi
Grana paradisi
Calamus aromaticus
Masticis
Cum ovis mollibus
et recentibus diste
perando

Menta aurea
Rosa
Salvia
Canella
Pulegium
Pipinella
pulverizantur et pulverizandis

Pulvis preservativus
Recipe masticis ℥ 5
Aloes electi ℥ 1
Agarici electi ℥ 1
Fiat pulvis cum quibus citrus in suco caulium et sicut de straclos

Contra caliginem oculorum
Distempera attramentum cum albugine
ovi et agita fortiter donec spumatum
fiat et mitte quiescere et illud quod
effluit in oculos mitte diebus
quinque donec sanetur
Item distempera mel et attramentum et
cola per pannum et unam guttam mitte
in oculum et infra paucos dies ma
culam tollit
Item panem ordeaceum calidum
per medium scinde et pollicem carnem ipsius
vel salvia motam superpone et ante
oculos appone tene certe istud in
tum visum clarificat
Item cervisa immissa in oculum maculam delet
et oculum clarificat
Item aqua in abulanorum valet ad ocu
lum maculam et ad visum clarificandum
Item fumus thuris oculis impositus seu
applicatus omnem maculam oculorum delet efficaciter
Item succus radicis lilii immissus in
oculos et maculas delet oculorum
Item saphirus et smaragdus oculos quos
ipse tangunt experta sanant
Item succus apii clarificatus oculum
immissus eos clarificat
Item cura sive usus medicinalis exacuit ocu
lorum maculas et humores et eos clarificat

Pro guarnicione capitis
Camomilla et betonica in cervisia
vel in fortissimo lixivio cum
alio liquore consilio medicorum
consultis ipsis fermentibus inveni
tur sanguinea quod melius sit
sit grecum vel simile
illo et superpositum et herbis ad
decoctis caput emplastretur
semel in mense vel sepius
si immineat

Contra viscera conquassata
fiat talis potus in mane
Absintei
Menta rubea
Scolopendrie
Ruta silvestris
Salvia
Babera
Ciminum ortorum
Anisi
Feniculi
Calamus aromaticus
Serpentina
Galganum
Zinziber
Decoctio facta earum

Pro educendo flegmate Recipe
Quatuor ra
dices zinzibe
ris albi
Teneas in foliis
coctanbii
Radices aristolo
chie cum elec
to vino fac
ista et bibe ca
lide more me
dicine

Incipit Albu[m] Salernitanum tractans metrice de regimine sanitatis

Rebus in humanis mors est res publica nobis
Ante alium perge per motio sit moderata

A Jesus Cristus amor meus.
Regimine vinum sale.
Anglorum regi scripsit tota scola Salerni
Si vis incolumem si vis te reddere sanum
Prandium quam debes nisi purgati semper — quia ... sperat
Potum prolongat vitam medicina perornat
Curas linque graves irasci crede prophanum
Parce mero cenato parum non sit tibi vanum
Surgere post epulas somnum fuge meridianum
Ne mictum retine nec fortiter comprime ...
Hec bene si serves semper sanus corpore servies
Alia litera habet metra ista
Curas tolle graves formicam noscere debes
Non bibe non sitiens ne tu careas saturitate
Non sit tibi vetri dormire si vivere decenter
Parcus reficedo prorissime esto bibendo
Pone gule metas ut sit tibi longior etas
Cum dolui volui medicorum iussa scire
Vicarium medicum nunquam potui reperire
Conservatio sanitatis
Si tibi deficiant medici medici tibi fiant
Hec tria mens leta requies moderata dieta
Alia litera habet hec metra
Est melior meta medicine tunc dieta
Quibus assuetam iubeo servare dietam
Temporibus sane sit esse quottidiane
Custodit vitam qui custodit sanitatem
Auditas medici si ... plege tene
Regimen somni
Sit brevis aut nullus tibi somnus meridianus
Febris pigricies capitis dolor atque catharrus
Hec tibi proveniunt ex somno meridiano
Alia litera habet ista metra
In dextro latere somnus tuus incipiatur
Ad latus oppositum sed finis perficiatur
Atque sopor super dorsum nunquam celebretur
Post somnum purge caput tuum pectine terge
Nocent vigilie caveat ergo hec sibi quisque
Allia flamma venus fumus pulvis quoque ventus
Ista nocent oculis multum vigilare magis
Balnea post mensam cessat licet ante mensam sit
Ut visum retines nunquam post balnea serbas
Reuma dolor capitis oculus dens vulnus ...
Impletus ... septem balnea vitant
Sit tua mensa domus ... gerat hec
Mens manus os oculi ... lavet
Prolongat vitam regiminis ... sum
Nocumenta ventris
Quatuor ex vento gignuntur ventre retento
Spasmus ydropsis colica vertigo quatuor ista
Mingere cum bombis res est sanissima lumbis
Alia littera habet
Est medicamentum de ventre mittere ventum
Sed non honestum nisi sit hoc secrete factum
Sequitur experientia quedam
Ex magna cena stomacho fit maxima pena
Ut sis nocte levis sit tibi cena brevis
Si fore vis sanus sit tibi parca manus
Ut medicus fatur parcitas a morte levat
Consilium pro tempore comedendi
Tu nunquam comedas stomachum nisi noveris ante
Purgatum vacuumque cibo quem sumpseris ante
Ex desiderio poteris cognoscere certo
Hec tibi sunt signa subtilis in ore dieta
Fructo nocivi — ...
Persica pira poma lac caseus et caro salsa
Hec melancolica sunt infirmis inimica
Rapa nocet dentibus ... assata ...
Non comedas crustam coleram quia gignit ...
Cibaria bene nutrientia
Ova recentia vina rubentia pinguia ...
Cum simila pura nature sunt valitura
Nutrit et impinguat triticum lac caseus infans
Pisculi porcina caro cerebella medulla
Dulcia vina alius gustu iocundior ova
Sorbilia mature ficus uve quoque recentes
De vino
Omnis homo primo proponat nobile vinum
Vinum probatur odore colore sapore
Si bona vina cupis hec quinque ... in illis
Fortia formosa fragrantia frigida fusca
Sunt nutritiva plus dulcia candida vina
Si vinum rubeum nimium quandoque bibatur
Ventrem constipat vocem limpidam turbificatur
Antidota
Allia nux ruta piri raphanus tiriaca
Hec sunt antidota contra mortis venenum
De vere et estate
Temporibus veris modicum prandere iubetis
Sed calor estatis dapibus nocet immoderatis
De autumno et hyeme
Autumni fructus caveas ne dent tibi luctus
De mensa sume quantum vis tempore brume
Salsa
Salvia sal vinum piper allia petrosilinum
Ex his fit salsa si non sit regula falsa
Potatio
Salvia cum ruta faciunt tua pocula tuta
Adde rose florem minuit potentis amorem
Si fore vis sanus ablue sepe manus
Lotio post mensam confert tibi munera bina

5r

Mundificat palatum et grandem reddit acutam

Furfur — Est cortex pse sunt furfura mota farine

Simula — Grossior et simula subtilior ipsa farina

Panis salsatus fermentatus bene pistus

Purus sit sanus qui non ita sit tibi vanus

Caro porcina

Est caro porcina sine vino peior ovina

Si tribuis vina tunc sit cibus et medicina

Carnes vitule — Sunt nutritive multum carnes vituline

Epar — Cessat laus epatis nisi galline velut auce

Renes — Displicent vel dicunt renes nisi plus edi

Splen — Capre splenetici sit mali sunt sepe salubris

Cor — Corda suillarum removeas tristitiarum

Intestina

Illa porcorum bona sunt mala sunt reliqua

Iam nisi natarum desiccata matre suorum

Volatilia bona

Sunt gallina bona capo turdus sturna columba

Quiscula vel merula phasianus et athigometra

Perdix frigellus pavo cumulus amarellus

Auca — Auca petit bachum mortua viva lacum

Anas — Ambulatis anas quod fructa dulcedine manas

Si me caussi sentiri sit gule frena dedissem

Si sibi gustanus non reprobassem anas

Pisces — Si pisces molles sunt magno corpore tolles

Si fuerint duri parvi sunt plus valituri

Lucius et perca saxatilis albica tenca

Gornus plagiceta cum carpo galbo perca

De anguilla — Vocibus anguille nimis obsunt si comedantur

Anguilla — Qui sciunt phisicam modo teste teste testificantur

Caseus anguilla nimis obsunt si comedantur

Ne bibas et reducas et rebibendo bibas

Et digestiva tibi pomula sit bene victa

Epulatio — Fit post prandium sit sepe parum ipse bibendum

Si sumas ovum molle sit atque novum

Filia presbiteri vultis haec plege teneri

Ova — Quod bonum sit ovum candida longa nova

Pertica sunt vetera [vetera] vinalia sunt meliora

Faba — Non comedas fabam quia gignit ipsa podagram

Pisum laudare decrevimus et reprobare

Pellibus ablatis est bona pisa satis

Pisa — Est inflativa cum pellibus atque nociva

Pisa recens solvit ventrem et ilia volvit

Quod sic scire potes si manifeste notes

Mel — Mel ... sanguis sapientia potenia prima

Lac — Lac mulieribus sanum capiuntur post camelinum

Atque iumentinum plus nutriens asininum

Plus nutritivum vaccinum sic et ovinum

Si febriat caput et doleat atque (nos bursa parum) infirmat

Butirum — Venit et humectat solvit sine febre butirum

Caseus — Incidit lavat penetrat mundat quoque serum

Caseus est frigidus stipans grossus quoque durus

Caseus et panis bonus est cibus bene sanis

Si non sit integer caseo panis

Egroti nesciunt me dicunt esse nocivum

Ignorant causam cur non noceat ferant

Languenti stomacho caseus addit opem

Si ostipatur terminet ille dapes

Post pisces nucis post carnes caseus assit

Una nux prodest nocet altera tercia mors est

Post petrum pira nux est medicina veneni

Nocumentum piri

Fert pira nostra pirus sine vino sunt pira virus

Si pira sunt virus sit maledicta pirus

Si coquis antidotum pira sunt et cruda venenum

Cruda gravant stomachum relevant pira cocta gravatum

Post pira potum post poma vade secessum

Cerasum

Cerasa si comedas tibi confert grandia dona (?)

Purgabit stomachum nucleus lapis eius tollet

Et de carne sua tibi sanguis optimus erit

Pruna — Infrigidant laxant dant tibi commoda pruna

Mora — Mora fluxum tollit ... cum faucibus vitam

Persica — Persica non musto tibi dampna ... laesto

Pariter — Suntque ... ut ... spuare vacamus

Passula

Passula nocet splenem tussi valet et bona renibus

Ficus

Scroffa tumor glandes ficus cataplasmate cedit

Iunge papaver ei confracta foris trahit ossa

Pediculos venerem que facit sed cuilibet obstat

Multiplicat ... venerem suscitat stimulumque

Mespila — Mespila dura bona sed mollia sunt meliora

Uvae — Vinum ... (?) solvit et inflat

Uvae passae ... nutrit ... vires

Iecur ... et ... quoque curat

Cerasa — Et vinum nostrum ventrem mollit et inflat

Infrigidat modicum sed plus desiccat acetum

Infrigidat macerat melancoliam dat sperma minorat

Siccos infestat nervos et pinguia siccat

Granatum

Sudorem confert granatum sentit et alget

Presidia granati recturus balaustia fructus

Glans castanea

Ante cibum sit lege post glans castanea post rut

Vina vicina ... tibi dixit esse salubris

Maiorana bethonica spinacia lauta raphanus

Lupulus et caules et caules petrosilino iunge rapas

Ubi estatis

Virtus cum ... violata et plantago ...

Attriplicat ... lactuca portu post late

Ubi autumpni

Sunt apium crassa sit lilium pisa post nata

Dicit borago gaudia semper ago

Cardiacam confert borago gaudia confert

Olus iervis

Napus sit bruma teriosella petrosilia
Naptu trecanes cum cepa addito porros
Rapa iuvat contum novit producere ventum
Provocat urinam facit in dente ruinam
Si male cocta datur hinc tortio generatur
Efficit scabiosa pilos verbera quoque nocti illos
Rumpit apostemat leniter virtute probata
Potata nomines de lagwete bos sit spes
Sabanus in se nescit parum scabiose
Confortat pectus quod premit egra senectus
Et si portatur per eam virus evacuatur
Epla strata foris necat calcitrez turbis bous
Languorem pectoris tollit diuturnitate vero
Lenit pulmonem tollit lateris quoque dolorem
Siler montanum non sit tibi sumere vanum
Dat lumen clarum communis gustu sit amarum
Semine cum vino sumpto venerem movet atque
Atque senes quoque gustu iuvenescere dicit
Sic quoque pulmonis obstat pectoris quoque occulis
Semine feniculi fugat spasmos nocumenta
Urinam facit carui ventos quoque repelli
Lubricos quoque necat digestivam quoque reportat
Dum carni carvi non sit febre sum // venenum
Semen nature enelagia fecit a tute
Et tollat mestos atrium reddere pigrae
Cum apprime ptisis tibi punica reddunt
Vis duo dat maratrum febrem fugat atque
Mastica plus tussi valet et passia diam
In mamma faba lac pungit mollitque capillos
Ipsa tolt fluxum capite fet pruido tumorem
Sit est cocta liquiricia pulverizata (lacteria)
Pectus pulmonem venas resolvendo rigabit
Pellit nausam pectus stomachi nocumenta repellit
Spiritum curvet sit sorbet ipa stringit
Gallia muscata confortat debilitata
Corda iuvat stomachum stomatimia iuvat odorem
Cinamama confortat stomachum et purge egre
Ostruces operat reserat et menstrua stringit
Algores stomachi toracis renibus aufert
Idem quod dant solamine zinziber aufert
Zeduare datum morbum fugat toxicatum
Ungitque datum mollit stomachi fastidia tollit
Cum me pro amica cum est de zeduara
Ventosum stomachum est tranquillat quoque ciminum
Et est pallere per mansum facere colorem
Emendat visum stomachum confortat anisum
Copia dulcedo anisi sit melior
Vivi per salsa visum spasma quoque minorat
Et curant scabiem pruritum sepius extrahat

// Cinamomum pectus purgat de mane comestum

Spodium

Si cor emanat spodium sumptum cito sanat
Vas condimenti preponi debet edenti — Sal
Non sapit omne quod datur absque sale
Sal virus fugat et non sapidum quoque saporat
Hiis fervore viget tris salsus amarus acutus — Sapores
Alget acetosus sit stipans ponticus atque
Unitas et insipidus dulcis dat temperamentum — Temperamentum
Promovet lenit nutrit bene indifferenter — Dulces
Diminuit infestat nervos sterilia siccat — Acetosus
Comprimit incrassat corrugat sapit laxat — Potius
Incidit grossat penetrat sed corporis exit — Salsas
Rubricat evellit replet suppurat os — Virtuosus
Valde deo pellat confortat pectora stringit — Amarus
Subtiliat mordet calefit urit quoque resolvit — Acutus
Hiis duo vipa fat dentes mundat et acuit
Lumine confortat et quod minus est ad abundat — Vipa
Et quod minus est implet quod maius dirigit offa
Omnibus assuetam iubeo servare dietam
Approbo sit esse in sit mutare necesse — Dieta
Est ypocras testis quam sequitur mala pestis
Pauperibus pane sit esse cottidiane — Exhortatio
Est potus meta medicina dieta
Curam si non curas fatue regis et male curas — Laus diete
Quale quod et cum quantum comedes nando
Pera notare tibo de medicis dictando — Ordo diete
Ius caulis solvit eius substantia stringit — Ius caulis
Utraque quando datur ventrem laxare patur
Aggravat oleris humores commovet — Olus
Reddit pinguos et corporis pinguites
Cuius pani nutrit ventrem constipat et quoque
Cocto si detur ventrem laxare patur — Bleta
Anetum ventos prohibet minuit quoque dolorem — Anetum
Pellis repletos pravos facit esse minores
Pastinata parum nutrit stomachum et amena
Confirmat coitum non est ad menstrua multa
Quod pastum tribuit est pastinata vocata — Pastinata
Nam tamen multe dat radices meliores
De collat lesa pomatia confert ori — Pomatia
Est stomachus calidus est illius esus amoeni
Aperit malva ventres quoque mollificat alvum
Malve radices rasae deducunt feces — Malva
Vulvae moverit et fluxum sepe dederunt
Humores apium subito corporisque iuvat — Apium
Corporis et capitis vulne puncis compleat
Epar opilatum fugit lenistica quierunt — Levisticum
Tortis ventosa mediate menstrua clauda
Flat lactuca fat stomachum spasma quoque minorat
Semine pollutos iuvat acui confert ori — Lactuca
Curat emoroides rosa semine cortice dentes — Rosa
Enigmas tollit capitis iuvat ipsa dolentes

6 v

Alias longa arestologia podrozecz vel smolnicz(?) arestologia rotunda cocornake(?) ita differunt

Aliud mes

Restituit nervos cum melle coniuncta contra
Velatus deducit rugas maculas fugat omnes
Capparis os sanat epar cum rape splene — Capparis
Tegit et astitus urine laxat amictus
Epar cum aperit plantago si cum sit — balsta
Prosit emoptoicis sanat contra porrectat ignem — Plantago
Esse capillatos venus facit esse capillos
Ictericis solem scorpione lapidi contra medetur — Veniza pillus
Confortat stomachum tollit ugrimita remissim
Hances exhilarat mentes sapores contra mutat — Hance
Portulaca curat dentes contra stuporem
Venam et ardorem matt[?] corpora renum — Portulaca
Renum mecta si sit depellere lenta
Renum lubricos uimes stomachi contra nocivos — Aceta
Lubricos ascarides sabina sive primenteres
Et stomachum mollem reddit vomitum fameque — Sabina
Omne genus fluxus ventris restringere dicunt
Cum portat secum non pungit scorpius ipsum — hain Acedula
717 Cur moriatur homo cum salvia crescat in orto
Contra vim mortis non est medicamen in ortis — Salvia
720 Salvia confortat nervos manuum contra tremorem
Tollit et eius ope febris acuta fugit
Salvia castoreum lavendula primula veris
Nasturcium athanasia sanat paralitica membra — Salvia
Salvia salvatrix nature consiliatrix
Salvia dat sanum caput et sanat contra adorianu
704 Nobile est ruta quia lumina reddit acuta
Auxilio rute vir lippe videbis acute
Ruta viris coitum minuit mulieribusque auget — Ruta
708 Ruta facit castum dat lumen et ingerit astum
Cocta facit ruta de pulicibus loca tuta
566 Centaurea iuvat nervos stomachum pectus contra
Venit et vulnera solidat visus meliorat — Centaurea
Incisas carnes radix cocta reformat
743 Augmentat sperma sparagus colica contra dolorem — Emaus ss Sparagus
Sitibus pectoris immoti seu dentium orem
Iniecta solsequium cicorea ipsa contra primi — podrozn[?] Cicorea
Lepra lapis parum luppa inlemmis ope rapa — Rapus
522 Ambrosia fugiunt mala mortua fistula tantum — Ambrosia
Allia qui mane ieiuno sumpserit ore
Hunc ignotarum non ledit potus aquarum
Nec diversorum mutatio facta locorum — Allium
Allia febrem pellunt variat contra colorem
Clarificant raucam faciunt coctum contra vocem
De cepis medici non consentire videntur
Colericis non esse bonas perhibet galienus — Cepe
Flegmaticis multas vero dixit esse salubres
Presertim stomacho pulchrumque creare colorem
749 Est parvum semen sinapis calidum contra siccum
Dat lacrimas purgat contra caput tollit contra venenum — Sinapis
751 Esca in napis fit cum bove sive contra sinapi
Urina potata ciat lapides et tollit
Pellit abortivum potu vel subdita tantum
Cocta super stomachum viridis si ponitur herba — Artemisia
Confortat nervos et cunctas pectoris omnes
552 Serpentes in tore fugat bibitum contra venenum
Aurium depellit fumigio cum felle bovino — Abrotanum
Vermes et crudi stomachi purgabit humores — Absinthium

Obstat pestifere cum vino sumpta cicute — 704
Viperea non potis ... vero moria — [illegible] 5
dum ea commixta vino sumpta sit ipsa
Crapula discutitur capitis bibitum contra gravedo — 762
Purpurea dicitur viola curare caducos — Viola
Et precipue si mixta sumitur ipsa amne
Et dat somnum vomitum tollit ad ipsum
Compescit tussim veterem colicis contra medetur
Pellit pulmonis frigora ventris contra tumorem — Urtica
Et morbis vero articulorum
Plurima habet fortasse mala cum arte bona
Sedat ... addita ... repellit — smolnicz Aristolochia
Demonis ... repellere dicitur ...
Singultum ... sumpta sedari dicitur illa
Esula lactescit ... lac omne nescit — Esula
Pectoris hec varios compescit ... morbos
Accelerat partum ... pellit contra sedat sedes — Prassium Crantza
... lateris sedare dolorem
Ysopus est herba purgans a pectore flegma
... cum melle coctum ysopo — Ysopus
Vultibus eximium fertur reparare colorem
Tollit capitis lota ... capillos — Cepe
Cepe suavis capitis potus reparare decorem
Appositum cancris ... cum melle medetur
Cum vino pota potius sedare dolorem — Cinosoc
Sepe solet vomitum ventrem contra tenere solutum
... grana forte coriandri semina eius
Evadit febrem ... lux tertia noni — Coriandrum
... qui totidem cessare dies
... coriandri grana ...
Confortat stomachum ventrem tumorem coriandrum
Et contra restringit humorum fluxus et ...
Enula campana reddit precordia sana — Enula campana
Cum succo rute si succus sumitur eius
Affirmant ... esse salubrem ...
Cum vino colera nigra potata repellit — Polegium
Et dicunt veterem sumptum curare podagram
... succo ... retinere fluentes
Albicans asserit dentium curare dolorem
Et curat squamas succus cum melle — [illegible]
Dicunt ... cerebri dicunt ...
Vino potatum quod sit materia buglossa — Buglossa
letos — Letos ... reddere ...
... morbus scabies ...
Cum cepe ... succo si gargarizetur — vpelliij Capparis
... sedabit dentes cum ... dolorem
Canaos emendat ... — fol.
Cum ... modico ... addita ... — Nigella
... et lepras ... compescit ...
... renes ... sumpta ...
... — Pionia
...
Cecat pullos ac ... — hlaw... Celidonia
... reddit
... pullis ...
Et cum melle ... — Alfe

Corus

Ydropisim thetanum lepram fugat atque podagram
Squilla cadde sax linaria lege dat nescio
Esula radices plect cathapucia semen
Nec lac et fustes medici ambulla ministrat
Virgula pastoris dat omnia frena cruoris
Est medela fer. sicut capitisque doloris
Et de bethonica viridi sic fota corona
Indebat multis posita tristis coronam
Serpentes morsum renuitque cande
Restringit lacrimas oculorum mensa ut hausta
Reddit fecundas per massum sepe puellas
Usto stellatem potus retinet cruorem
In aqua est similla loca devitat lupus i.
Semilla vita fluxum vel ictus et idropi
Ipsis sutoris que pedum sola recta minuat
Intiba infusa urines fluentes necat eius
Cortex verrutas in aceto cocta corpori
Pomorum sucus flos partus destruere
Scancros simul hec oculi sanant humorem
Et collo strophulas macatas unge que
Pecta flegmaticos solus pellit que venenum
Pes pulegium solis solvat que tumores curat
Febribus occurrit sic que desit similia venenis
Agaricus epar acat solatru fi apostasi re
Et caleat stringit mestra clausa sciat abhorret
Alteam malve ulla spe negant esse ores
Pod strophas lapide parum molas
Putto mero decto iuvat atri cocto vino
[illegible]iphia tanos reddit epar bene restat aliud
Sue durretica bruscus sparges tglamentu
Spica que ferula bethonica cassia dan
Serquando carum saxifraga fi soloesis
Petroselinum lemfiens [illegible] ponderis
Et franguit lapide scolopendria silex la
Hircus sanguis sparagu pulegium que necat
Abrotanum vitrum saxifraga gena que sol
Ius anisi cyperi et petrosillum utique
Iuniperi cyperi et petronilla uterique
Utraque spica thimus pionia menta salvia
Acacia agrimonia calamus que ruta mgella
Origanum sine marrubium centaurea costus
Castoreum dantus psiquantia mestra dicunt
Thus mastix mirta anastassia psidiagala
Sagimus draconis ypoquistidos acacia gummi
Omnia plantago balaustia mimma bolus
Castanea glandes corallus mestra stringunt
Ista repercussiva rosa lilia [illegible] papaver
Barbo iouis solatrum vel viola tymo galla
Persica acatiam sed semine que lini
Lilia fermentum stercus altea que [illegible]
Pi pus tarandes alba feta flamula piper
Que sapore pyretro sinapis alca ruta
Consiliat alea thus bolus mimma mirta
Lignorum cavet gipsa balaustia galla
Fabe mundificat orobi [illegible] que fimus
Alphita thus [illegible] apta alrum [illegible] mirra
Sunt que corrodunt [illegible] que
De prunas aut cinnamomum felicem [illegible]

Corrosiua · sepe

Liebynoda

Atriplex

Atriplex fertur monstrum mirabile esse
Dat vomitum multa vanas [illegible] esse
Lumbricos vos mundat cimpheos que lupini — Cimphea lupini
Cimphea pilos vellit atque redire facit
Nemo sic [illegible] carabe bene non sit amicus — Carabe
Ne faveat cordi stomacho que patenti
Cassia cardiacis commoda multa facit — Cassia
Capparis emfraxes epatis splenis que resolvit
Confert a stomacho si sint superflua tollit — Capparis
Camphora per nares castrat odore mares — Camphora
Confortare crocus dicit letificando — Crocus
Membra que defecta confortat epar reserando
Est piper est nigrum quod non desoluit pigrum — Piper nigrum
Flegma purgabit dissolvit gestimad que iuvabit
Leto piper nervos stomacho tussi que dolori — piper album
Utile provenit [illegible] febribus que [illegible]
Splenis armoniaca retinacula solvit et eius
Duriciem vinces urina menstrua ducit — Armoniaca
Addere vites cum melle scrophulas diffugit et aufert
Grossum flegma fenum grecum [illegible] salubris — Fenugrecum
Galla necat [illegible] masticis sistit [illegible] — Galla
Visci atque pedis labiorum vulnera sanat
Thus viride et [illegible] et [illegible] necat medicina — Thus
Recta fissuras [illegible] saltata ungentis
Atque puellarum [illegible] mammas que coheret
Mirra iuvat partus matricem vasa caput que — Mirra
Asmaticis et [illegible] fistula [illegible]
Est bolus [illegible] remollit [illegible] — Bolus
Et sit sermo [illegible]
Viscera cum [illegible] fuit fur [illegible] acetum — Fuit fur
Cum vino valet [illegible] cum lacte coacto
Pulmo liquiritia [illegible] cor si stomacho galaga — Galdia
Gaudet epar spodio splen cappare [illegible] que musco — mem
Septem sunt carda que sunt bona vel que rara — Cenum
Balsam ambra [illegible] lignum camphora musco
Masticet pacient vel gargarizet aceto oregano
Hic que [illegible] reprimet de flegmate [illegible] — Piretrum
Suspensum collo [illegible] codicis
Centaurella [illegible] lacrimas [illegible] — Centaurella
Vulnere carne replet lacrimas depot [illegible]
Ulcera desiccat aloe carnem acat aufert
Purum [illegible] cum melle rigorem
Musculas [illegible] caput et lingua [illegible] purgat — Aloe
Confortat stomachum curat epar reserabit
Egmiciem [illegible] si solus vulnera reddit
Est [illegible] vulnera [illegible] medicina
[illegible] medicaque sanguine muris — Veruteca
Flammonem stomachum sumptu galanga resolvit
Uim digestiva iuvat et colicus que medetur — Galanga
[illegible] confortat [illegible]
Herbe cum placeat [illegible] debent — Epilogus

7v

Sunt elementa complexiones humores membra que vires
Actus et spiritus tibi naturalia septem.
Res duo mentis color etas que figura que sexus

Aer esca quies repletio gaudia simpung
Non naturales sex res sunt Sed tria que
Nam dictis morbis sintomata causa

Epilogus — Si desint flores radices sume debes
Sume fructus olus petrides lac ales et ovum
Cause constipantes — Deficies fructus autumni fonica prestant
Impediunt ventre via stricta ventria membra
Arriditas vicus vitta frui que quies
Cause tubulantes — Impediunt ligna fructus lites humor ictus
Ictus mos preceps mos pergina clamor
Balnea sal vomitus aufert repletio calor clamor
Impedimenta auditus — Est mox post estatem dormire vinus que moni
Ista gravat solet auditus ebrietas que
Cause tinnitus — Motus longa fames vomitus percussio casus
Ebrietas frigus tinnitum causat in aure
Cause doloris capitis — Motus oppositum dolor et fames ictus et estas
Atque clamor cause sunt equales quatuor iste
Cause raucedinis — Nux oleum nudum que caput anguilla que potus
Atque pomum crudum faciunt homines fore raucos
Zinziber et piper — cardisa ruta sinapis
Caput purgatum — Castoreum pulvis aloes astrologia
Sol calor ac piper ac et
Sternutatio fit pulveris de quolibet horum
Cor — Castoreum cerebrum purgat scolopendria splen
Ad oculos — Feniculus verbena rosa celidonia ruta
Ex hiis fit aqua que lumina reddit acuta
Iusquiamus — Sic dentes sana porrorum collige grana
Ne careas ture cum iusquiamo sile vre
Sume exambato fumum cape dente remoto
Ieiuna vigila caleas dape veste labora
Ad reuma — Inspira calidum bibe calidum comprime flatum
Hec tu conserves si vis ut reumata cures
Si fluit ad pectus dicatur reuma catarrus
Ad fauces brancos ad nares dicitur esse corisa
Emicta petens dextrum latus fit hec passio
Species provenientes ex reumate — Si petit ipsa pedes generabitur inde podagra
Si petit ipsa manum generabitur inde cirogra
Membri iunctura arthetica nascitur inde
Si petit ipsa sciati fit abinde sciatica pestis
Thetanus expansum totum membrum retinebit
Idromel — Tercia pars mellis si partibus octo iungatur
Lymphe gravis decoctio fit idromellis
Ad fistulam — Auripigmentum sulfur misce memento
Hiis debet apponi calcem committe supponi
Quatuor ex musto commixtis quatuor ista
Fistula curabitur quatuor ex hiis si replicatur
Generalia morbi — Tres sunt non plures in mundo corporis morbi
Morbus consimilis compositus et officialis
Morbum consimilem facit complexio prava
Si caret morbum causat officialem
Morbum compositum si sit portabit utrumque
Dentibus et ars medici curat non vana sophiste
Hec genus relevat curis vis vetat iste

Officiales anime sunt membra 10 que
Cor epar cerebrum testes splen pulmo matrix pes
Ren oculi nares os aures pectora collum
Dorsum vesica sunt officialia membra

Res naturales tria aer aqua ignis 6
1116 Res naturales sunt septem aer aqua ignis 6
Spiritus humor corpus membrum complexio virtus
Istis annexa dicuntur quatuor ista
Esse color fugat etas distancia sexus — Morbi
1539 Aer esca quies repletio gaudia simpung
Hec moderata iuvant immoderata nocent
Quinque morbi modi sunt de reumate primo
Corporis ac anime commotio magis stricta
Ut calor est plus secundum tercius est tibi equus — Morbi sita pessima
Quartus adest intra sit cum larga via
1545 Tercius ut in putridis humoribus ex febre fit

Numerus ossium
Ossibus ex denis bis centenis que novenis
Numerus dentium
Constat homo denis bis dentibus et duodenis
Numerus venarum
Exter tricenis decies sex quinque que venis
Et tunes capitis omnis numerus nequiuntur — Numerus minimus
Os nervos vena caro cartilago que corda
Pellis et arvengia est sic simillima membra — Membra simillima
Epar cor stomachus caput et splen renes matrix
Est tux tipus vigor opilatio frigus — rector
Matrix vesica sunt officialia membra — Febris officialia
Frigus flegma facit rigorem et dum colera pungit — Typus
Tercia riget cottidiana friget tercius horret

Species febris
Est febris et ephimera vel ethica vel acuta procedo
Det colera febrem tercianam sed duplex cura non — Terciana
Flegma facit febrem que cottidiana vocatur — Cottidiana
Dat malencolia et sit tertiana — Tertiana
Sanguis producit multas febres putrida quod frigi
Synocha de multa secundum spirachus ex putrefactio
Est angina status epimasticus synochus — Species
Causonides et synochides ac emitricei que et — Frigidi
Parvus emitriceus ex flegma reddit
Extrem colera medius quiritur illi — Composite
Pessimus humor inest aer frigidus extra
Omnis emitriceos prolixus cursus curat illos
Hora bius humor mollis que mollis membra
Frange quod sit horum morbi dat propter acutum
Acute tam morbis
Species consimilis prolis tenet ethica membra membra
Sunt ethice species tres prima secunda que tercia — Officialia
Tre tristicie calor algor balnea sicca — Ephimera
Fervor esca labor vigilas ieiunio bulo
Pleuresis est vera cum primordi consimile — Pleuresis
Febre que ostinacio tussis lateris que dolor
In spasmo venis febris est tam salubris
Spasmus que vena bus curat et ebrietatem
Si sit vetus coluta que fugat iliaca que — Febris in spasmo
Utilis acutatur si sit cum frigiditate
Nec minus ut facit aretheticum inde iuvatur
Sunt colice calor cibus cum flegmate victus
Ulcus lubricus frigus de facto causa — Cause colice
Calculus pistus olus tria sit secundum sua iuncta
Cum polipodio colice aptissima cura — Cure colice

ignis
Febris acuta ptisis scabies pedicon sacer
Antrax lippa lepra frenesis gutta prauum
Jungitur obtalmus congelatus lippa et herba
Aetis est prudens hac augmentata vertigo
Agrigra antiamchen vel extrema trocea
Dicitur dissenterie sanguis rasura tamquam
In dissenteria datur anastasia
Et dissenteria mala peior pessima tamen
Et hic potus sanguis rasura tamen
Cruda lyen simul quia dicitur sanguine dissen
idropis
dessen. fit lentio de melan. nasa ypo
Disthiten de san. generat tympana de mo
Ypostas ypturdez generant deteriorem
Ac tu evites hic sint quia mites
Decidit allopicia aliud lux lignea cerceret
Tuberculos fit tusca zubet fages famos
Grossa timnet nasum prauum zespiratum odore
Putrida sagnen fugit gingiua turorem
Blandescit tunc siruia tunc molestat et albus
Ner mebet lmuphe perfusio fetida cohet tinea
Signa leonina mamma fissura pedis quia
Assisa rupta tunc mares ptinus et dolor
Vox est rauca dolor ac nata nobile lynn
Sit gingimor corrosio naris acuta vel getet
Contrahit et spasmat spes elefantia nerbos
Tubera durg rugis tamen limida squalidanoz
Corrugat naris oculos fac esse rotundos
Assara vacrora cassi ligfa spica quia nardi
Idropisim curat de ta frigidiori
Si fugit idropisis ambrosia tota bibatur
Cum melle fit mox sudoribus evacuatur
Yporna vina bibitur ne frigide vitet
De margarita vel gemma que reperitur
In cancri capite que par virtute putatur
In ptisico fluxu ventris casus quia capilli
Mala zubes fetor sputum sit signa pti
Si medicus possit omnes egros medicari
Divinus ab his debet nunc vocari
Morphea nunc tilegea tysis ac podagra
Hec in senibus et calculus hec dicatur
Efficiunt febrem generant custodit et angit
Vel putredo pori constrictio praua dieta
De bile suffusa suscipies ipelles forte
Reseina simul fragio via largum porum
Sunt tale cum obsit membro fluxit in illud
Adgenerat opa ... egestu dolor egra
Infigit pungit extendit et aggravat cunctum
Sanguinem tinctus univeris niger humor et ama
Humor nam fissa lavandi quia torrentem
Egressus fit quia chimi scittura porosum
Sit tale quae nascatur putrida febris
Ypocondria quia mala si sit potra ...
Via sa in fine flecto flemmaticum inde
Sunt appoplexia vel lethes vel catheria
Balnea vina venus venti piper allea fumus
Porrum cum cepis lens fletus sinapis pisce
Sol coitus ignis labor ictus acrima pulvis

Ista nocent oculis sed vigilare magis
Ra fora storacolla kuthemv celidonia ruta
Nec aloe marathrum feniculi mirra ... quia — cura oculorum
Fac mulieris liquor casei sanguis quia columbe
Obscuros oculos clarificare solet
Vigila ... tela pannus macula cataracta — morbi eorum
Lippa et obtalmia odor noria morbi
Color in morbo salubri quatuor hore
Urina cognitus relinquit remedium tria purgat
Parat humores educit certa nocivos
Grossitias fugit congestio copia vina — de minutione
Nobile flectorem ... et ca forensis
Omne repercussis vitare iubentur ...
Masticatio colita sternutatio semina et antra — ne fiat repercussio
Has sudans ora curare solem
Anni dispe purgat pessaria vulva
Angarizando ... emigia confert ani — pulmonaria
... nasalia sed potio confert ori
Ipso colirium pectori dicitur esse
Ipso dieta genus ... sagax yppocras
Equus in stagno ... dat
Empta solet regere multum medicina minime
Vendatur gratis ... confert utilitatem
Res carepretio ... vera solemus — Regula
... motamus ...
... pigmentis et speciebus
Cum dolor infirmum ... sit minime fine
Instanter querere ... vel pignus ...
Frons in antiquum ... pignus amicum
Ista si pigneris ... habere
Sagine vel fame ... ortelli
Cantello ... noxa repelli
Si sit prurit ... unda rosata medetur
In pannoterum ... timet
... sputo ... in mane ... — dolor medicina
Si rugor aut tumor est et maior noxa
Tunc solatri barba ... albugo ...
... pannus medicetur
Si lacrime fluunt ...
Nunc de fistulis et ... pareturi
Dicitur emplastrum que ... — emplastrum
Tunc ebrocatus ... liquore ... — embrocatio
De panis madidus fit fomentacio sola — fomentacio
Ruenus apposima ... — apposima
Cerotum sinapisma fit ... — sinapisma
Est cathaptisma ... — cathaptisma
Si fumus ... suffumigatio dicta — suffumigatio fit
Si acte saccellatio fit ... repleto — saccellatio
... fit in sacco ... sola — epithima
Fertur epithima ... — cathaplasma
Et cathaplasma fit ... — potio
Potio sirupus ... arabes vocitatur — electuarium
Nomine electuarium capit electio ... — pulvis
Poterit pulveris ... — anthidotum
Anthidotum plures ... debes — opiate
Ex proprio ... opiate — oximel
Oximel e ...
Oximel in morbo confert ex frigore nato

8v

Mel

Mel medii quod [illegible] fit dulce est spissum
Quod rubet ut aurum medii residens speciei sud(?)
Quatuor humores in humano corpore constant
Sanguis cum colera melancolia quoque flegma
Terra melan aqua fleg aer sanguis colera ignis
Sanguis et humidus calor et vis aeris illi
Algus humet fleg si vis illi sit aquosa
Sic calet colera sicca et igni simulata
Melancolia frigescit necnon siccat quasi terra
Natura pingues isti sunt atque iocantes
Semper rumores cupiunt audire frequentes
Hos Venus et Bachus delectant fercula risus
Et faciunt hilares et dulcia verba loquentes
Omnibus hi studiis habiles sunt et magis apti
Qualibet ex causa nec hos leviter movet ira
Largus amans hilaris ridens rubei que coloris
Cantans carnosus satis audax atque benignus
Est humor colere qui competit impetuosis
Nam genus hoc hominum cupiat precellere cunctos
Hi leviter discunt multa comedunt cito crescunt
Irem magna nimi sunt largi summa petentes
Hirsutus fallax irascens prodigus audax
Astutus gracilis siccus croceique coloris
Flegma vires modicas tribuit latos que breves que
Flegma facit pingues sanguis reddit mediocres
Ocia non studio tradunt sed corpora somno
Sensus hebes tardus motus pigricia somnus
Hic sompnolentus piger in sputamine multus
Est huic hebes sensus pinguis facies color albus
Restat adhuc tristis colere substancia nigre
Que reddit pravos tristes pauca loquentes
Hi vigilant studio nec mens est dedita sompno
Servant propositum sibi nil reputant fore tutum
Invidus et tristis cupidus dextre que tenacis
Non expers fraudis timidus luteique coloris
Hi sunt humores qui prestant cuique colores
Omnibus in rebus ex flegmate fit color albus
Sanguine fit rubeus colera rubea que rufus
Si peccat sanguis facies rubet extat ocellus
Sanguine abundans [illegible] noscitur omnis
Inflantur gene corpus nimiumque gravatur
Et pulsus frequens plenus mollis dolor ingens
Maxima fit frontis et constipatio ventris
Siccaque lingua sitis et sompnia plena rubore
Dulcor adest sputi sunt acta dulcia queque
Pleuresis et synochus [illegible] hic generat
Pustula lata rubens fit
Per longum tempus [illegible] cervicalis
Est vir subtilis regio similis que dieta
Accusat coleram dextre dolor aspera lingua
Tinnitus vomitus que frequens vigilancia multa
Multa sitis pinguis egestio tortio ventris

~~[illegible]~~ fit lutea(?) nigra fit quoque pallens
De melancolia

vel superabundanti
Nausea fit incisus cordis languescit appetitus
Pulsus adest gracilis durus velox que calescens
Aret amarescit incendia sompnia fingit
Pruritus colera iecoris que calor cum multatis
Morphea sitis hydrops ictericia ptisis hic generatur
Hic [illegible] hic [illegible] hic tercia febris cum multa
Cancer sive lupus erisipila sicca cicatrix
Fleuma supergrediens proprias in corpore vires
Os facit insipidum fastidia crebra salivas
Costarum stomachi simul occipitisque dolores
Pulsus adest rarus et tardus mollis inanis
Precedit fallax fantasmata sompnus aquosa
Paralisis synanca nisi precedat medicina
Accubat in fovea nervorum passio lata
[illegible] quibus talis damnam suspectionem
Mollis tempus sompni regio [illegible] mesta
Humorum pleno cum fex in corpore regnat
Nigra cutis durus pulsus tenuis et urina
Sollicitudo timor tristicia sompnia tetra
Acrescunt ructus sapor et sputaminis idem
Levaque precipue tinnit et sibilat auris
Melancolia dat [illegible] [illegible] causis stomachi
Auris leva sonat corpus patitur arthetica
Quartanam nutrit hydrops emorroidas hic generat
Sincopis atque famis elephancia sede cadit
Hic [illegible] hic est medicatio pesta
[illegible] estatis mors regio et etate
Consule nam potius [illegible]
Est medicus qui scit morbum cognoscere [illegible]
Tunc quibus et non ad hoc habent
Cui medicus plura scit ergo regimen da
In medio [illegible] plasma [illegible]
Morbi qui nam faciet [illegible]
[illegible] nam cunctaque expellere nocivam
Mollificat duram compacta solvere fluentem
Spissa facit ligare spissum leviumque fluentem
Potio si danda sive his bis cuique novanda
Ars etas regio vel complexio forma
[illegible] et [illegible] repletio tempus et aer
Sede dum laxat vitandus sompnus et apta
Cum tepens motus vomitus reprimit
Laxativa [illegible] legat in ore
Stipticis appositus usque lenitas medicine
Apposita vomitus laxat videtur
Si calor est nimius [illegible]
[illegible] penitus [illegible] dat medicina

Margin notes (left): De complexionibus — Sanguineus — Flegmaticus — Colericus — Melancolicus — Vos — Sanguineus — Colericus — Flegmaticus — Melancolicus — Epilogus — Signa abundancie sanguinis — Morbi sanguinis — Signa colere

Margin notes (right): Morbi colere — Signa flegmatis — Signa melancolie — Morbi melancolie — Modi medicandi — Nota — Da medicinam

Incolumis novit repletus sanguis abundans
Exhaustus facile recurrens utque gravidata
Tempus vis situs complexio structura consuetudo
Etas et pigrities aer imbor dolor contra
Quibus his tot forti medicinam timetur
Iste tres phisice res laudabile sanguis
Debilitas nova complexio pes et ingesta
Corpus in amictu minus evacuatur tempus
Cum datam multa dat medicinam videtur
Corpus magis cibus et digestio virtus
Stomachus et virtus corpus quam vis medicina
Potzana quam dat sic deus allevatur
Tunc doleat ac peccat cito da multa
Potzana valet si virtus debilitetur
A primis de tenuissima acutis
Ubicumque reliquis deus primis peius quam minor a
Et longe morbo sive temporibus hora
Hac adeo metam tenuem non esse dietam
Si sint tunc deinde pigram qualis
Quod est lesma confert hoc est innatura
Attendat medicus morbi cum corpore tempus
Etates tunc passe qui legem sit
Tempore quo summe febris senti acuta
Potus et esca sit tenuissima et parata
Ista sive ut spasmo febris atque tenuam sint
Tertia cum dissim in appetitu et sic inges
Consuetudo singulus simia et vitus
Erat et demum cur evacuatur fiet
Est mala magis morbo complexio causa
Gestio loco passio cunctio coctio secta
Ex simplo amplius vices tollit medicus
Has componi et addi quam minus quam plus
Et quod sit in ea bassi vel quod nec ponendum
Et quod precari bassi quam cupit habere velat
Sibi contus ca si non poteris notitia
Operari conforta tollas et firmas non minuta
Discreta revelat catharsima mali cum re
Rostro quam morbo regna ... nam
Nota Purgia nil singultatu dissuit ... hora
Maior morbi purgas debita regione
Tersum quiete die cessum decoctio morbi
In effrodisiam das ... medica
Denus septenus vix flebothomum petit annus
Spiritus uberior exit per flebothomiam
Spiritus ex potu vini mox multiplicatur
Humorumque cibo damnum lente reparatur
Lumina clarificat sincerat flebothomia
Mentes et cerebrum calidas facit esse medullas
Et viscera purgat ventrem stomachumque coercet
Puros dat sensus dat somnum tedia tollit
Auditus vocem vires producit et auget

Tres insunt istis maius september aprilis — Tempus
Et sunt lunares sunt velut ydria dies — nocivum
Prima dies primi postremaque posteriorum — flebotomie
Nec sanguis minui nec carnibus anseris uti
Septima quam dat tunc vita tua minuatur
Ruta noctem una vegetatur ... una
Nec circus vita nona quam tertia vita
Quinque ... dat luna decima peccat — Tempus
Sed quinta decima sanguis teneat lucta pu — ad lu
Tela neu porta vibrat decima quarta — nam
Nec fingas ... vicesima quinta minuens
Cum dies quinta et post vicesima quinta nec
Vena secatur quia sanguis debilitatur
In sene vel iuvene vene sic sanguine plene — Tempore
Omni mense bene confert incisio vene — competens
Hi sunt tres menses Maius September Aprilis — Tempus
In quibus eminues ut longo tempore vivas sit — et locus
Martini Blasii Philippi Bartholomei
Frigida natura frigens regio dolor ingens
Post lavacrum coitum minor etas atque senilis — Prohi
Morbus prolixus repletio potus et esce — bentur
Si fragilis vel ... subtilis sensus stomachi — flebo
Et fastidit tibi non sunt flebothomandi — tomia
Quid debes facere cum vis flebothomari
Vel quando minuis fiunt vel quando minutus — Dispo
Unctio sive potus lavacrum fascia motus — ad fleu
Debent non fragili singula mente teneri — bo(tomiam)
Exhilarat tristes iratos placat amantes — Effectus
Ne sint amentes flebothomia faciat — eius
Fac plagam largam mediocriter ut cito fumus — Pla
Exeat uberius liberius atque cruor — ga
Sanguine subtracto sex horis est vigilandum
Ne somni fumus ledat sensibile corpus — Caute
Ne nervum ledas non sit plaga profunda — la
Sanguine purgatus non carpas protinus escas
Omnia de lacte vitabis rite minutus — Nota
Et vitet potum flebothomatus homo
Frigida vitabis quia sunt inimica minutis
Interdictus erit minutis nubilus aer — Dietha
Spiritus exultat minutis luce per auras
Omnibus apta quies est motus valde nocivus
Principio minues in acutis peracutis cauda — Quan
Iuniter in reliquis minuendo cura minor — titas
Etatis medie multum de sanguine tollet
Sed puer atque senex tollet uterque parum — modus
Ver tollit duplum reliquum tempus tibi simplum — etatis
Nota tale sic scribens vel frigore multa — Nota
Estas ver ... autumpnus hiems ... sistas
Quatuor ... ver ... seruari
Rector ... ver estas ... dextra ... sinistra — que mem
Ieiunat ... quatuor sint vena — bra quando
Sunt in ... magis quam ...

9v

Nomina venarum que flebotomantur

In pede sunt tria poplitica sciatica sophena
Inguinis vene renes hepatis dicimus esse
Lingua ranarum pro ... pro ...
Ipsa ... pro si ... non ...
Dat salvatella tibi dona plurima minuta
Purgat epar splenem pectus precordia vocem
Innaturalem tollit de corde dolorem

Canale / Loca

Frons oculus labia minuuntur tempore liga
Testiculis ob ... esto sophena
Apostemata renum ubi non quis sit
Si locus aut mali est inspectio sanguis assit

Indicium sanguinis per ventosam

Ipse consistens in odore colore sapore
Pro spiritu ventosa sit si fumat quasi spuma
Restat ventosa completa flebotomia ... pa
Summa ... ima si infima scarificatur
Lenis minus continus et vilis usus
Si venus fortis sit et humor putrefactus dicata

Quibus casibus fit scarificatio

Extra corruptum vitiis in parte minus
Casibus his minuto si sit bene scarificet
Si restringat vel ad exteriora trahatur

Quibus casibus fit ventosa

Aut estus nimium ... sit imo
A quo si insule dicunt ventosa caveri
Mentum ad spatula lumbi dorsum mica pul-
-mentis cum coxa stria loca quinque apta

Loca

Sunt universalia ... balnea patet ca-

De balneis

-lida salsa frigida sulfurea ...
Est somnum ... flores et aqua
Digerit et flatum removet ... humores

Quibus balnea conferunt

Post cibum mitigat appetito corpus quod suave
Reddat somnum ... spasmum ...
Debile pectoris rigor apostema quod ...

Quibus non competunt balnea

... deserviunt ... frigat
A quibus si insule vitare balnea dicunt
Ista poros reserat ... rorat
... certa

Quibus conferunt

Frigida si nocte est balnea ...
Somnus nocturnus est rursus est bene usus

De somno

Sed ne dormire frequens nocet dolores
Somnus quicquid nocturnus gaudet horas

Quibus hora somnus appetit

Et si ... si ne dormire fluendo
Et signum mortis si ... sine dolore
Dulcis ... pinguit ... calidum ...
Hinc ... clarescit et quiescit ...

Effectus somni

Humores conformat dissolvunt digerit ...
Appetit et ... digerit ...
Multum ... sudor notat egri

Sudor multus

Aut fluidam in hoc natura fortificata

Sudor paucus

Paucus ... si et hac albi ...

Remove calidum nocet est mortuum ...

Frigidus

Frigidus in leuta pectus ...
Sudor sic magis calidus humoribus ...
Humores ... corruptos ...
Sudor laudetur ... habetur

De sudore

Universalis ... est si ...
Vel si sit capite vel collo ...
Ipse locus morbi mali est si ...
Vitam ... si sudor frigidus erit
Si ... passim ... magis ...
... si sit ... regimen

Ceterum

Causam ...
Ventus ... ...
Est ... laudabile ... flemma dat ...
Si vide ...
De morte

...
Vetulus ...
Passim ...
...
Suppositiva ... sit retinenda
Fortia sunt quedam si sunt mediocria

Suppositoria

Fortia sunt ...
...
... violaria ...
Ac celidonia vel ... sit ...
... clisteria ...

Clisteria

...
Separatis et ... passio ...
Si ... digestio ...
Sit apostema vel ...
...
Attendas ...

Sippo... ad cli-steria

... dissolvo morba ...
...
...
Si ...
Effectus ... clisteria ... habet

Clysteria

...
Ventrem mundificat mordificat mollificat
Astringit solidat ... sit ...

Species clisteriorum

Sa ... malva violaria ...
In ...
Furfur adde ... oleum violarum

Vomitus

... vomitus ...
... vomitus ...
...
Est raphanus ...
... vomitus ...
Est ...
Est ...
Est ...

Fortis

De locis ...

Medicamen

Triplex reddit fleuma facta sinapis
cum lepore oleum seu 3 co mod sirup
Rasur 3 cineu esola spth ventus
Emollit stomachum vomitus fit et risus
Stringe tact claudat oculos os indisica
Et dulce fleuma pecta cape cibum
Vis digestiua sit fe pa fetando
Altera nigredo terre ffz nuc ebnedo
Et stomachi tibus gnat in cpate cleuma
Sanguis p venas purgat fleuma vero
fel p sudores sz melancolia retro
Nugram splen colera ducat sangne ven
Pulmo flem capit fel coleram cor rapit
Extrahit humores epar istos et meliores
Tolle membra fac cetera membra iacit
Et per humiditas istas membra sda
Nota restaurat tua meb ligat
Hips urinas vesice naste curas
Et curata feras carmina mea legas
Certa nr fila probat ars et opus medicine
Est cz in testus mos phizicus et pessulanis
prodeat i medium nec sit abscondita mecu
fiat que qd fut an meum
Ut reor urinis calor extat cum rubor
Frigiditas albi fit et humor grossior
Subtilis sitaii genabo qualia sursu
Sangnis mictura spissa fundit rubicunda
Colera mictura tenuez fat rubicunda
Albu fleuma fat spissaz silez quas lacti
Melancolia tenuez prouocat albaz
Ceruleaz tenuez pmixta palliditati
Spissas et tenues reddit medioct atro // su
Plerima fat plenu qd fit glaciale globo
Ad sanitatē nil tale videntur hec
Est i eis tui modcatio quatuor horus
Ptt qdi na fitauibat ypostasis vlla
Cottio ni superet et tuc pvla fiet
Et si nigram parit iam toto tua largez
In venos infert cura salutis
Sicut lauteolis et spinulis e titimallis
De spe spissa hominis inictua videt
Mo liquor e aus cui talis regla detur
In vitro mane totale collige sane
Nam transmitte radiat sol qui videtur
Dum qmis prospiciat itdato no calefiat
Turbida vel clara spissa vel ampla
Ampla calor vel ardor que fuit etcta nont
Et rubificat calor albus glaucu tenui tlasa
Pallida incipiunt sub pal subtil mediat ex
Citrinis cu sub ruffo ruffo qo complet
Rubrirubeus rubeus rubicundus subrubicundus

Exaudi iops hianos viridis niger unit
Hij duo mortificat liuidus atqz niger
Virginis urina diaphana sit maculata
Turbida crinacitua lota sptse i stg pgna
Pgnat primo et tuo nicesi bino
Clara sit et albu si nuc nebule gz minute
A quarte fletu vino serena videtur
Urina tingue febris pariunt tibus estus
Cura vris somus ira dieta labor
Dat contenta fidez falsu liquor 3 calor ante
Tu gz suta vide ne pfez va repente
Ciphi urale y poststos ingest exu
albu continuo costar residens pncatud
primo castorea capsa camomilla iungat
Atque si foneat arthetica membra inat
Ut apostema sub cost mox minuat
Stiptis abstringat paties puctua gua
Sanguisu medius si sent emido gua
Nam stomosu n iozad intpoe passim
Hic gz mo uo retro si an latam
Si dolor e caput ex potu lipha biba
Ex potu nimio febris 3 acuta tuat
Tempora fros qz simul modrata sepe fret
Si vter caput vel frons estu tonlevi
Morella cocta calida qz bn lauetur
Stiptica ne comedat vo ut ne inbet
Si rigor est calla vel distortum tonle
Per tiad pladras sic vni forthificant
Ut distebetes in plactas corrupiat
Renu passa sb mete notte ligab
Pulu e cantaridas et sic vesica sica
Et qd desidat calor hinc tormina fugab
Ut emoraides sint igne sepe corripit
Hinc tz si se deat 3 mox dolor alleuiat
Bethonice suum capiste notte lege
Hinc bibe mac sic enl igniea sepe liga
Est epar incensu sinsim tz mac tua tera
Hinc si ponas tensu mox alleuiat
Si caput excruciat frenes mox rade nouaclo
Pze laue rapha pa tal iopla smal sado
Ut ob nutte die sz noctibz sic itex
Donec prsiaet 3 aceto mac lauet
Cum dolor quit ve ulcera si pacia
Prima adstringat minuas sic alleuiat
Intestina dolens libas sit co higab
Pollegiu cccta ucia origanu sal arena
In foco vino coque rosas impo sinsim
Sed latez calidi sit co tenete pariu
Marubiu capsus renas ino ma tua corpna
Cum sese deat calid adde 3 sic lenia
Tibia cum raso lidat mox qz iungat
Tibi si pati spasmus nervi lethi
Urina diu rubz 3 linga rubhe vide
Dia mez ne mori pinct gz gargarisae
Est venit omn ad pingit cocta bibedi
Veterr carne bibo ve a vul inda
Bene si fuit mo ex plantagine fugit

Marginal notes, left margin: de ciblis; maior vomitus; Sipy; receptio humorum; vasa humorum; receptacula humorum; res humiditas; de urinis; non prohemium; veri volencia; colores ab ceteris; sanguini; coleri; fleumatici; melancolici; acr fleuma; fleuma viri; h urina pfecto sanitas; vindrio lapse urina; modo colligendi; Sinale; de coloribus urine

Marginal notes, right margin: urina virginis; urina pregnantis; ea rubra; ea in bolo; h vide; In malleos urine; pleureses; ptr breves suspiriosu; dolor capitis; ad emigraneam; ad collcum; ad dextras; emoroides; emigranea; epar; ad frenesim; ad sciaticam; ad colicam; ad renes nimentes; ad spasmos; ad urinam; ad febres; ad sitimentes

10v

ad ulcera — Est vinum durum rubeum mox crapula tentat
De sic extendas inplestrat et evacuat
Si manus aut membrum senciat se stupore
Fit ventosus studeas removere dolorem
ad stuporem membri — Congeries non potus fiat et tunc urina me
Et apium mozarum [illegible] pigarum [illegible]
Hic et renes pectus pone fiet urina me
Explicit tractatus qui flos medicine vocatus est

Hec medicis scriptis oneratis non vana sophiste
Hic ego ... pueros vis negat iste
Si mortem tollendi possent non vana sophiste
Conclusisset eum magnus philosophus iste
Quid michi prodessent si mundum tenens essem
Mors veniat tamen possem reprimere foram
Vis ... que me
divina ... non posse defendere corpora a ...
... naturali ... actum
Nimis si medicus ... possit medicum
philosophus ... debet vulnere vocari quia
philosophando non philosophi opposita ...
Sed si medium ob ... remanet ... in
oppositum ... et sic ... propheta
Non philosophi ... vitam ... longet
Nostram ... defendes corpora ...
in Baliena ... de ... Nos ...
... et in fine longitatis et ...
... non ... ad tantam
coagulationem ad quantam lapides et me-
talla ... est ... perfecte
... non ... in modum ... morbi
Morbus ... et officialis
morbus consimilis ... complexio ...
Si ... officio morbus ... officialem
Morbus ... si sit ... Nota
quod membra consimilia dicuntur que ...
... ventris ... ... et similia
ut cartilago corda nervus ligamen-
tum ... vena arteria caro ...
... Officialia non dicuntur ...
... et ...
contra epydimiam — Electuaria rosata cum ... summatur
Boraginis limpha buglosse sive kalimed
... febrem si ... epydimialem
contra cottidianam — ... fugiet calida ... da
Nota quod febris cottidiana fit ex flate putre-
facto et ... est ... vasa ...
... vel ... est ... polita
contra synocham — Cessat sinocha medicina valde minuta
... fugiet ... et extra
Nota quod sinocha fit ex sanguine preter naturam
... sine putritudine
contra tertianam — Solvit epatica ... febris tercianam
... qui ... de licitam
Antidotum ... rosati ... ...
Nota quod terciana est febris putrida et
ex colera generata

Splenetica salvatella minuendo secta
Solvit contraria sicut ... ...
... est febris ... quod ...
Lac asine dulce sepe vel lac mulieris
Ethicis ... ad ... quod ...
Nota quod ethica est calor ... in
... ...
... corpus ... ...
Aufert frigidos ... sudor ...
... medicine flebotomia
... calidus si ...
Et ... ventre ... vngas
Vel ad ... calidas de ... pede
... vel balnea sive et ...
... finam ... dac ...
... pilos confectio ... dicta
Pilos de calce viva ... stille ...
Aut ... mixta sunt ... lota
Ad ... in aqua ... mediam
... ...
... reddit ... lotam
... alba ... capillos
Vel ad gallinae sanguine sepius unge
Salvia dat sanum caput et facit ad ...
... cinguca ... novando
Sive camomille ... lana ... ...
... noctibus ... ...
... et aceto ... lavet
Sumat bethonie baptisma nocte ...
Sit dolor capitis ex potu limphe
Ex nimio potu per acuta febris ...
Qui ... non sentit ...
Carne gallinae calide ... ...
Maniacus ... si multa ... ...
Confert si sepe ... diaferme
Caspar fert mirram thus melchior balthasar aurum
Hec quicumque secum portat tria nomina regum
Solvitur a morbo domini pietate caduco
Erit quod paroxismo suspensa ... collo
... clausa ... paciens
Est apoplexia ... multa
Si ... ... presertim
Rosaceum sinapi lactuce nenufarinum
Ranunculus ... ...
... aceto debite ...
Et ... fuerit sic sepe fugatur
Cum farinatia ... flebotomia
Et ... capitis ... ...
... modicum sepe ...
Ranunculus cruda cocta calida quod lavet
Stiptica ne comedat ... ...
Cum ... sive ... medicamen
De ... vena ... sit flebotomia
Ante coitum ... ... sepe

Nil valet antidotum cum mors supervenit egro
Et ... morte philosophi tota perit

Tollunt vigilias oleum lac papaver mel
Ac requies ros madragora vis(us)q(ue) sanitas
Si non proficiat hoc ab hac dicere debes
Balnea sol vigil(ia) vet(er)is complecta clamor
Et mox post cenam dormire nimisq(ue) mane
Ista grauare solent auditum ebrietas q(ue)
Motus luna fames vomitus percussio casus
Ebrietas frigus et tinnitus causant aurium
Grauat plures quas tunc qui purgat
Cum hierapigra vel consimili medicina
Assiduus sitiens vigilans sit renuata cibus
Ac gemis thus albi de nocte fumat
Epithimi pulvis sero capite cum inuictus
Ebrimento simplex vetus vel valet usus
Euporum siue sit passio lepre eta
Reficit altrana leuit dysuria prim
Konnum si modicos quis ma melancholia aut
Spissit ad totum corpus aut ad partem
Et ad totum aut putrefit aut non Si pu-
trefit generat febrem melancholiam Si non
putrefit aut mittit ad cutem aut
ad aliter Si primo tunc generat lepram
Si secundo tunc generat morpheam Si aute
mitti ad partem tunc si ad mamillam
et q(uod) est aliter et non admittat tunc
generat scirosim Si ac admittat tunc
ma esse grossa aut subtilis Si grossa
tunc generat cancrum Si subtilis tunc genera-
h(oc) expressionem ... ris
Balnea vina venus ventus piper allia fu-
mus porri cum cepis lens fletus faba sinapis
Lymme sol nimius labor ictus acumina pul-
vis
Ista nocent oculis sed vigilare magis ... eta
Feniculus verbena rosa celidonia ruta
Subveniunt oculis dira caligine pressis
Singulis horis valida magis hec cuffia ...
Salvia sal caro vinum ruta petroselinum
Pectus sit salsum quod visum reddit acutum
Camphora lumpha ... cecidos ruta
Mel aloe vinum ... vel mirra tuthia
Lac mulieris sal ... sanguis columba
Ista obstructos oculos clarificare solent
Si das olibanum tollet lacrimas odorans
Vel dyaolibanum tollit idem ...
Sanguinis de naribus fluxum sistit violetum
Emit ... frigidas ... pac
Eneruat piretrum ... dentes dolosa
Persis ... ventosas ... ponas
Dentibus sit ... collic ... qua
Non ... tue ... fumos ... me
... et ... fumus ... dente ... mota
... de nocte ... ligat

Pulvis ... et sic vesica cat(er)
Ergo ... dolor ... tormina fugiant
Si ... ossis ... distortio ... ecume
... plantas sit ... ...
Et ... in plantis ...
Cum dolet ... ...
Prothoma ... minuat hoc alleuia
... oleum frigus capitis ...
Si ... faciunt ... fortis ...
... et lumpha ... ...
... liquiricia vel diaiz
... tollit ... tussim dolorosum
... valet ... ...
... gargarisata
Si ... ...
... dimorum ... sit ...
... mollificatur
Pulmonis ... liquiricia seu dragagantum
... dabis
Ad ... sit aq(ua) ... frigida ...
... aufert galienus testificatur
... vinum ... dyamargariton
Tollit singultum ... ...
... cuffia sit aceto madefacta
Hic panis ... stomacho sit ...
Et medicus ... nausea valde ...
... aceto ... si ... sit ...
Et ... poma vel ... cruda
Collige ... si sit ...
Si ... ventre ... ...
Tunc de nocte ... ...
Si ... ...
Et calida ... de ... ...
Si ... cadens sit mortificatus
... bono ... fluxus ventris ...
Fistula ... ...
Et ... pulmentum sit ...
Est ... ... tunc
Hinc ... hinc alleuiatur
Si ... contra ... ... medicatur
... ...
De saluatella ... ...
... cassia lignea ... ...
... de ea frigiditate
Et valet ... mane ... ...
De ... de melan ...
... sit de ... ... de ...
... apostema ... minuatur
... calescentem ...
... colicam

Contra Colicam

Intestina dolens herbas sic ista ligabis
Molegi[illegible] centaurea furfur sal avena
In forti vino cum rosas [illegible] ciminum
Vel laterem calidum super cum teneto pannum
Mellilotum malva bismalva cum camomilla
Hec cathaplasmata super anum sunt valitura

Contra tenasmon

Aster emorroides super igne cape cominum
In quo si sedeat et mox dolor alleviatur
Capsus barbatus si vino sit bene coctus
Tunc ad anum ponas stringet emorroides

Ad emoroides

De plumbi lamina si unguine sit preparata
Posita super renes sic curatur diabetes

Contra diabetes

Extra locum ducta sursum depone [illegible]
Matri si nares fetidis sunt subfumigate
Confert inferius fumigo de speciebus

Contra suffocationem matricis

Quibus de calida cessat gomorrea causa
Omnis herba [illegible] opium cortex modulatur
Camphora cum frigidis et consimilibus ipsis
Sed si de frigida causa fuit generata tum
Tunc est remedium sal origanum calamentum
Castoreum ruta seu consimilia sumpta

Contra gomorream

Verge frigidine fervente tolle timorem
Submergens in aqua frigida post [illegible] lave
Urina propria purganda cum benedicta
Vena pannus sub [illegible] madefactus
Imponetur tunc melius cura sequetur

Contra frigiditatem verge

Camphora per nares castrat odoratus mores
Potatus castus Saturia [illegible] delet agnus

Contra luxuriam

Ista movent coitum galla [illegible] cinamomum
[illegible] vitellum passerinum cerebellum
Cum dulci lacte dent nux indica cepe
Ne diasatirion recens cum eruca bulbum
Fecundant [illegible] quercus sterilitatum
[illegible] ruta [illegible] cum [illegible]
glosa i(d est) [illegible] mulieribus

Contra castitatem seu sterilitatem

Contra statuam sui vel testiculum
[illegible] sub talo facies mox flebotomiam
Hinc benedicta dat purgans tunc alleviatur
Mellilo malva bismalva seu camomilla
In vino cocta tunc cathaplasma facies

Contra inflationem testiculorum

Auricularum medi[illegible] si sentis [illegible] generata
Pannum [illegible] mox interpone pannum

Contra dolorem aurium

Verrucas [illegible] meditatur sanguine muris
Est canis urina verrucarum medicina

Contra verrucas

[illegible] castoreum [illegible] camomilla coqu[illegible]
Per que si fiant artetica membra iuvant
Balsamum [illegible] cum pesse puta

Contra arteticam

Salvia castoreum [illegible] pinula [illegible]
Nostra athanasia sanat paralitica membra

Contra paralisim

Ulcera cum scabie furfur [illegible] cedat aceto
Vel [illegible] lota non scalficentur

Contra ulcera

In panno posita stafisagria pulverisata
Pediculos [illegible] necat [illegible] cum [illegible]

Contra pediculos

culos

[illegible] argentum vivum si mortificatum
Et oleum [illegible] valide simul cum [illegible] acetum
[illegible] si ulla fuerit [illegible] vinata
[illegible] calida sit [illegible] mota
[illegible] absinthium de [illegible] foetida
[illegible] loca [illegible] assumpta [illegible] pausa
[illegible] zinziber [illegible] tiriaca
[illegible] antidota [illegible] venenum
[illegible] medicus [illegible] infusa
[illegible] liquiritia [illegible] capparis [illegible] galanga
[illegible] laxare vitanda [illegible]
[illegible] vomitum [illegible]
Laxativa [illegible] [illegible] ore
[illegible] masticata [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] evacuare [illegible]
[illegible] pina
[illegible] purgat [illegible] medicina
Castoreum pulvis [illegible] ruta [illegible]
[illegible] elleborus [illegible]
[illegible] hora
[illegible] calamentum
[illegible] betonica [illegible] dauca
[illegible] saxifraga [illegible]
Petrosilinum [illegible]
[illegible] saxifraga [illegible]
[illegible] [illegible] saxifraga [illegible]
[illegible] petrosilinum [illegible]
[illegible] mala [illegible]
[illegible] ruta [illegible]
[illegible]
Castoreum [illegible] mestrua [illegible]
[illegible] mastix [illegible] athanasia [illegible] galla
[illegible] gumma
[illegible] balaustia [illegible]
[illegible] coralla [illegible] sanguinis
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vocabit
Ista [illegible] rosa lilia [illegible]
Barba [illegible] galla [illegible]
[illegible] [illegible]
Nobile [illegible] [illegible] violetum
[illegible] non est [illegible]
[illegible] semen
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] desiccat [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] aloe [illegible] [illegible]
[illegible] balaustia galla
[illegible] [illegible]
[illegible] cathaplasma [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

Contra pestilentiam
Contra [illegible]
In [illegible] laxativa
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

digere matrem caussa quod repellit ... ventosa
mollificat duricias ... solvit fluctuans
inspissat spissas liquefacit leni quod ... / fluentes

Explicit

Et est epitima de sucis vel unctio prima
Ebria vel sacellas sacco plecto medicina
in pulvis iacta que est sicca pisma vocatur
si fumus capiti est suffumigacio dicta
Cum pannus madidus sic fomentacio sola
dicitur emplastrum si vis confectio dura fit
Prima cataracta ... sine ...
Et sic est finis huius thezauri medicine
Purgat ... clyster vetus algalia vocata
... nares nazale siringa ... cum
... et lesis ... pessaria volue

Perfectissimus omnium rerum medicus
ac sapiens in omnibus corporibus Ypo-
cras iusserat ut in sepulcro suo
ponerentur sub capite eius omnia
secreta medicine que posita erant in corpore
Ypocratis tacebat Et transiens cesar
... vidit monumentum Ypo-
cratis putavit in eo thezaurum esse et ius-
sit eum aperire et invenit capsulam eburneam
sub capite ipsius positam in qua
omnia secreta artis erant tulit et iussit
dari medico Panadoso qui
scrutatus invenit ibi ad capitis dolorem
Si quis habuerit dolorem vel tumorem in facie
sine tussi et sinistram manum ad
pectus tenuerit et sibi nares stringere stu-
duerit xxiii die morietur. Item si frenetica
ambo genua habuerit rubea et solida
cum inflacione et indigestione stomachi
ix die morietur. Item si valitudo magis
... frigidas sudores ...
... et debilis ... Item cum una ...
fuerit ... et papula ipsius appa-
ruerit sic lenticula et lanata sine va-
porem desideravit et in ea passione
febricitavit et in pollice pedis ...
... appareant in vii die
morietur. Item si in febre acuta ... cum
doluerit et in sinistro pede pustulas ha-
buerit in xxii morietur. Item si splenaticus
... fuerit aut sanguine emaculatus
fuerit aut papilla sanguinea in polli-
ce ... si ... die
morietur. Item si epar doluerit vel si in ...
... eius et in gutture papule due
nate inde fuerint albe ... et pol-
lice pedis dextri ... grandes na-
ta fuit aut tarde ... aut
sanguis emiserit viii die morietur.
Item dolor ... si ista die
non ... die morietur. Item cole-
ra si signa fuerint iuxta umbilicum et pa-
pula nata fuit et de dextra ...
una alba in modum ... aut livida
aut rubea ipso die morietur. Item in do-
lore nata fuit et in sinistro appa-
ruerit sicut avellana ...

... et qui ... habuerit
iiii die morietur. Item si splen doluerit et si
papule albe in sinistra ... fuerint
et per nares ... sanguis ... fluxerit vii°
die morietur. Item si quis ... in sinistra
parte fuerit et sine dolore omnem ... desidera-
vit xx die morietur. Item qui passione dissin-
teria laborat vel alia passione addita fuerit
et papula in sinistra parte ... que appa-
ruerit in magnitudine ... albi et ventris
in ... fuerit ... in xx°
die morietur. Item qui sanguinem vomuerit et
macula ... exierit per totum corpus et ...
tumor fuerit et per membra eius ... viscera ...
vata fuerint similia ... ipsa die mo-
rietur. Item cum intestina vel ... foras
exierit et non ... et dolor tene-
at in ventre ... subito factus fuerit
et si in sinistra ... ad modum lenticule
apparuerit papule et in ipsa ...
... xix die morietur. Item si ...
... in vesica nata fuerit vel stranguria
et in ... fuerit in ... de
albo ... in xx° ... in xx° vel
die morietur. Item qui emoroydes habuerit
et in planta pedis pustulas nigras xx-
viii die morietur. Item qui sanguinem vomu-
erit si in gutture papule nigre et hor-
ribiles nate fuerint cum multa saliva ...
in xx° die morietur. Item in ... si po-
stulas habuerit in fistulam aut ...
... aut super ... aut
umbilicum aut ... aut renum ...
... papule in modum len-
tis ... albe nate fuerint quasi do-
lentes et si cupiditatem habuerit ad
dulcedinem xii die morietur. Item de
... et ethicus sic probatur urina eorum
... pleureticus ... carne ...
mitte ... carbones ... si fetet non
evadet. Item sic probatur in aqua mitte
... ad aquam si ... natavit
celerius morietur si ... vivet.
Item eger in magna passione si a torace
... sudaverit cathaplasma ...
... si omnino ... de ...
... si vero ... sudaverit non evadet.
Item si ... in capite et ... non
habuerit non significat mortem. Item si videris
egrum ... ad parietes se ...
... et si nares acutas habuerit
vel attenuatas et ... oculos et tem-
pora ... labia ... vel oculos
frigidas aut ... in ... parte
... est. Item si egrum videas habere

Porro si danda sit tibi sit: bis ... et non ... die
Aus etas virtus repletio temporis et aer Galenus
modo et paciencia ... regio ... sermo

Oculos cancanos et os apertum qui dormit
interroga illum ne forte ostenso vetz sit et cetero
fructudinem habeat ore lapto domine si con
fructurem non habuit et oculus sinister lacrimatur
certo vel 30 die morietur. Item si eger medi
cum resultavit et magis ad caput miserit et
pedes ad cerebellum egerit ipse evadat. Item si ad
eum medicus intrauit et eger faciem ad pa
rietem girauit altera die morietur nisi hec volunta
rie fecerit. Item si eger medico ordinem fun
derit habebit eum tercius evadet. Item si eger in
sompniendo petit et sepius ad ostium attendit
Item si eger ventre sub se fecerit et stomachum fri
gidum habuit nimis album gaudimentum et frigidum
sudorem habuit in ix die moritur. Item pone
sicut ut scias vita febricitans camomilla herba
collige cum floribus et foliis suis primo die quo
sol est in ariete, tunc inde fac trociscos et
hos post habeas repositos cum opus fuerit teras
unum trociscum in oleo et vngas totum corpus
febricitantis da ei bibere aquam tepidam cum mul
to et dimitte per unam horam cum sit si sudat
totum corpus scias eum vivere. Centesima die ...
cingere ... in infirmitate residit sepulti 3o die
die timendum est quod si pertransierit evadat. Qui
vero 4a die inciderit vitam timendum est quam si per
transierit licet egrotet diu tamen evadat. Qui in
5a die sine angustia liberabitur in primo. Qui
in quinta licet infirmetur graviter tamen in decima evadet
evadet. Qui in quinta licet graviter patiatur tamen
evadet. Qui in sexta licet sanari videatur quinta
tamen die mensis sequentis morietur. Qui in septima
absque molestia evadat. Qui in octava si non fu
erit sanus factus usque ad xv morietur. Qui in no
na non sine molestia evadet. Qui in decima
licet diu sit egrotaturus procul dubio morietur.
Qui in undecima proprio liberabitur. Qui in xii
infirmus erit vix usque ad xviii quod si per
transierit evadet. Qui in xiii manebit vix
usque ad xv postea evadet. Qui in xv nisi in xviii
convaluit morietur. Qui in decima sexta licet per
xviii dies molestetur tamen evadet. Qui in xvii
licet ad xviii venerit non evadet. Qui in xviii
cito saluabitur. Qui in xix evadet similiter.
Qui in xx in iiii evadet sed tamen in sequenti mense
morietur. Qui in xxi nisi mortem prius incurrat
in x diebus altius mensis liberabitur. Qui in xxii
licet x diebus patiatur graviter si transierit in
sequenti morietur. Qui in xxiii quamvis cum mo
lestia tamen altero mense liberabitur. Qui in xxiiii
quasi liberatur sed tamen sequenti mense moritur. Qui in xxv
licet aliquantulum patiatur tamen evadet. Qui in
xxvi non morietur. Qui in xxvii licet ali
quantulum patiatur tamen evadet. Qui in xxviii
morte minatur digesta. Qui in xxix egrotans

paulatim alio mense sanatur. Qui in xxx
vix morietur vel vincet dubium est etc. Explicit
finis huius libelli. Nota fundamentale est

Sciendum quod medicus volens evacuare aliquem
humorem debet considerare tria primo humorem
quem vult evacuare 2o membrum 3o
egressionem materie et maturacionem humoris.
Circa primum dicit sic nonanda que post Avi
cenna primo canone fen iii capitulo 3o dio
virtus etas virtus regio tempus forma mos
et sinthoma repletio tempus et aer hec
sunt pensenda medico purgare volenti. Cir
ca 2m octo considerantur plura huius capitulum
est ex parte medici primo in 2 requiruntur ut medi
cus sit studiosus in cognoscendo septem res naturales
sex non naturales et tres contra naturam. 2o ut sit
cautus in iudicando per urinam pulsum egestiones
vomitum etc. 3o ut sit dubius in pronos
ticando quia corpora celestia multiplicit
variantur ad quorum variacionem sequitur va
riacio corporis humani. Quarto ut sit iustus
in pronunciando de eventibus. Quinto ut sit
assiduus in visitando ut possit consider
are quatuor tempora egritudinis. Sexto ut sit ami
cus consulendo sit quod omne tempore non sit magis
letus nec iratus nec turbatus quam oportet. Septimo
quod sit modestus in sermone sive in confabulan
do. Octavo ut sit benivolus in affectione
et ad hoc fidelis in fide katholica ut
de eo melior confidencia habeatur. Et addit
Galienus nonum 3o aphorismorum contra illius capitulum si
vero sit ut medicus sit bone rememoracionis
velocis formacionis bone opinionis et sani in
tellectus et quod sit in ordinacione perspicax
... Circa 2m capitulum est ex parte infir
mi tria requiruntur. Primo ut infirmus sit bo
ne confidencie quia dicit Galienus primo
pronosticorum ille plures sanat de quo aliquis
confidenciam habeat. Et Avicenna sexto naturalium
vera confidencia infirmi de medico melius
curat quam medicus cum omnibus suis instrumentis.
2o ut sit obediens quod 3m Galienum 3o
de regimine sanitatis dicit creatura tamen
remittit sanitatem illis qui hic obediunt.
3o in patiendo sit animosus etc. Item
ex parte ministrantis requiruntur quatuor. Primo
quod sit boni moris ipsum infirmum consolando
et dulciter pacientem confortando. 2o ut sit p
spicaus in intelligendo ut sciat intelligere
indicium et infirmum. 3o ut sit pervigil
in custodiendo ipsum sit hic recipiendo
et custodiendo ne ledatur ab aere disci
pato. Quarto ut sit fidelis in ministrando

Dieta et medicina cum ordinatione medici
et secundum omnia scripsit ypocras post aff°
cum dicit hec al scripsi non solum de

Incipit tractatus de urinis

Vt facilimus modo sciatur in iudicio
urine cum consuetudines percalles inter
homines nichilom et utilior estimatur
cum iudicium urine lucide subsequitur suas
modum coloris et post de colore dein de contentis

Capitulum primum de colore nigro dicamus
de quo dant multe regule. Prima est urina
nigra in colore nigri fuliginis con-
fusa quam precessit color lividus lividus
mortificationem significat. Secunda regula urina nigra
in colore viridi precedente livida lucida
ut eorum adustione ultimam significat. Tercia
urina nigra in colore in quantitate multa post
solucionem quartane significat. Quarta urina
nigra supinis tenuis inferius spissa et
residencia nigra purificationem melancolie
significat. Quinta urina nigra in quantitate multa
cum ypostasi nigra in die cretico febricitantis
in febre cum vigiliis et surditate significat
crisim futuram per fluxum sanguinis narium
et cum bonis signis significat sanitatem
cum bonis malis vero signis significat mortem.
Sexta urina nigra in quantitate pauca et
odore fetida et unctuosa in febre acu-
ta mortem significat. Septima urina tenuis nigra
in febre lenta angustiam et desperationem
significat et quandoque alienationem mentis significat. Octava
regula urina nigra et spissa in quantitate mul-
ta significat solucionem morbi ex purgatione
melancolie. Nona regula urina nigra et
fetidus in fine in iterata febre cotidiana
et multum oleaginosa mortem significat in se-
nibus in iuvenibus vero epilepsiam. Decima
urina nigra spissa in fine cum colore nigro
in principio morbi cum aliis signis bonis pro-
ductas usque ad diem septimum cum quieta
ypostasi salutem significat rationem validitatis
advenientis. Undecima urina nigra et
spissa in flemen idest in ypostasi late-
ris bonis ypostasi circa colorem mortem
significat. Duodecima urina nigra et paucam in
febre spasmum significat. Terdecima urina ni-
gra et postma citrina vel nigra cum qua-
dam lividitate rectitudinem nigram continue
rationibus significat. Decima quarta urina nigra
velut rubigo ferri in lenta febre stran-
guriam significat. Quindecima urina nigra
in acuta febre est pessima quia significat mor-
tem et extinctionem caloris et spiritus

Capitulum secundum de colore livido de quo dant mul-
te regule. Prima est quod color lividus urine
assimulatur plumbo que quandoque est totalis
quandoque particularis. Totalis est que totam urinam
occupat particularis est ut sicut partem superio-
rem obfuscat. Si fuerit totalis tunc vel significat
mortificationem humorum et membri similiter aut
significat stranguriam ut dicetur. Et illud pro declaracione
per sequentes regulas. Prima regula est urina livida in
colore in fine spissa in fine significat mortificationem
humoris et non membri. Secunda urina nigra et
colore livida absque residencia significat corrupcionem humo-
ris et membri et illa lividitas potest esse ab aloe et
etiam cibi et tunc significat per hoc mortificacionem
humorum vero tamen in humoribus esse fixum sed in membris
radicalem. Tercia regula urina livida in colore
in quantitate pauca et fetida in ista significat strangu-
riam et si mulier quibus urina est livida totaliter si quis
particulariter tunc est alia fit. Et de ista dicitur alie
regule. Prima est ista quod urina livida particulariter significat
paroxismum evidentem vel medium et que est pauca et
est resoluciones mucillaginosas et ex hoc receden-
cium. Secunda regula urina livida ad quantitatem
lividitatis totali signat epilepsiam vero significat desic-
cationem spiritum ex passione membrorum animatorum
Tercia regula urina livida signat asciten
idest illam speciem ydropisis pro corrupcionem sub
digestione. Quarta regula urina livida significat
sinocham idest est febrem de corrupcione sanguinis
quod corrupto multum inficitur urina et hoc etiam
per fractione ruptura vene vel catarrum vel stran-
guriam ex infectione spirituum quod transit per locum pas-
sionis ex humoribus replecionem tactus vero significat
pleurisim idest apostema pulmonis vel de-
tentionem ex passione que fit in nervis vel ptisi
idest consumptionem totius corporis. Si autem est
hec livor in urina aut est multus aut paucus.
Si fuerit multus febrem continuam significat. Si paucus
significat febrem interpolatam. Et est advertendum quod livi-
ditas in urina contineatur et accedit ad colorem album
quod materia flegmatica putrescit intra vasa. Octava
regula: Nona urina in colore plumbea vel
livida congelacionem significat et mortificacionem caloris.

Capitulum tercium de colore albo et naturaliter
in urina de quo dicuntur octo decim regule.
Prima est ista urina alba in colore radiositate
idest est residencia cinerea idest est ad modum cinerum
splenetica passionem significat. Secunda regula quecunque u-
rina fuerit alba et tenuis in principio passionis
si per ea inspissatam mediate quadam lividita-
te vel ab soliditate in parte superiori significat len-
tam flanciam idest est lenem passionem verorum de fri-
gida causa. Tercia regula urina alba in co-
lore et multa in quantitate nimia evapulacio preces-
se significat. Quarta regula urina alba tenuis
in fine spissa in pulvere arenosa frequenter

tincta significat nefresim vel ternam passionem de cal-
culo. Quinta regula. Si in febre acuta vrina
fuerit rubea et post ea dealbetur cum turbiditate
multi frenesim significat vel apostema in cerebro
Sexta regula. Vrina alba et tenuis cum resolucionibus
rotundis ac minimis arthetica passione significat vel est
guttam. Septima regula. Vrina alba et tenuis fere
unicta cum resolucionibus ~~carens~~ carnei diabe-
tica passionem significat. Octava regula. Vrina al-
ba et tenuis ... melancolia significat. Nona
regula. Vrina alba cum ... obscuritate et lenitudine
febre epilenciam significat. Decima regula. Vrina alba et
tenuis sincopim significat et ... grossam
fumositatem resolutam ... et multo tem-
pore. Undecima regula. Vrina alba et tenu-
is quartana significat et hoc si radiosa et regulata
multo tempore fuerit quartana significat que fit de melan-
colia. Alia regula. Vrina alba et tenuis
cum squamis et resolucionibus retentionem menstruorum
significat. Item alia. Vrina alba et tenuis et
multum ... amphemerinam significat vel solucionem
febris quottidiane que fit de flegmate vitreo et
tunc primo est pauca et postea multa et tenuis. De-
cima quinta regula. Vrina alba et tenuis significat
emoroydem et condilomata vel est ... spata
in ano et hoc si sit cum multis resolucionibus. Deci-
ma sexta regula. Vrina alba cum ... claritate et ...
ditate scotomiam significat vel tenebrositatem oculorum.
Decima septima regula. Vrina alba in sene defe-
ctum caloris naturalis significat, et sic generaliter vrina
alba et tenuis significat indigestionem vel defectum
caloris naturalis. Decima octava regula. Vrina alba
et lactea puerorum febre principali significat ... in ...

Capitulum quartum in vrina de colore glauco
qui assimilatur cornu lucido quod tractum serici
vel glabrum cum albo. Nam quamquam albus significat cum tenui
febre eadem significat quod glaucus cum resolucione quedam.
Prima regula. Vrina lactea cum tenui febre
vel alba in principio egritudinis vel in medio
vel in fine. Si in principio febris acute et si
in medio febris apparuerit cum desipiencia
in sompnietate defectu appetitus et difficultate in-
spirandi mortem significat, sed si in fine febris talis
color apparuerit et in multa quantitate febre de-
clinante salutem significat. Si vero apparuerit febri
in ... significat ... et flaticus
esse in ea. Secunda regula. Vrina glauca in
colore flaccis ... significans febrem mediocriter
tenuem ... significat. Tercia regula.
Vrina glauca in colore ... ace-
tosi signat. Quarta vrina glauca ...
sa et spissa perturbata et pauca in quantitate cum
longis resolucionibus nigris ... ventris
significat et tunc ... ei medla ...
... dolor et tenasmon et fastidium. Quinta vrina

glauca et spissa et non pura dolorem iliacum
signat et tunc ... dolor ... in inte-
stinis et angustie et vigilie. Sexta regula.
Vrina glauca et spissa cum ... et non
pura febrem et cum parvis athomis lapidis
in renibus et puncturam et dormitacionem
pedum. Si fuerit in vesica tunc est dolor in pe-
ctine circa membrum virile et pruritus in
virga. Septima regula. Vrina glauca
et spissa si fuerit obscura vel ... rete-
ncionem menstruorum significat aut dolorem in
matrice aut tussim vel lapsum, tunc enim
ad est ... fastidium appetitus,
... et hec omnia sunt in tali septi-
ma ... fluxus ... Octava regula.
Vrina glauca et pinguis et pauca quan-
titate in fine febris ... fe-
... vel ... significat. Nona regula. Vrina glau-
ca in colore mediocriter tenuis vel spissa ...
febre cottidiana de flegmate ... significat.
Decima regula. Vrina glauca ...
spissa dolorem ... et futuram significat.
Undecima regula. Vrina glauca ... spis-
sa in febre que ... apparet longo tempore ... dolore
... si fuerit in multa quantitate significat so-
lucionem ... doloris. Item si fuerit ... color
... spissa febre ... colicam vel ...
... passionem importat et si arena ...
do flegmate viscoso intestinis ...
et si fuerit spissa granulosa ... significat ...
... ad aliquod membrum ...
... ad ...

Capitulum quintum de vrina pallida vel
... vrina pallida vel subpal-
lida ... non fit febre cotti-
dianam de flegmate naturali vel colera adusta
vel cottidiana de flegmate acetoso vel flegmate ...
... vel calore naturali ... aut
apostema futurum in diafragmate vel ptisim
et de istis omnibus ponuntur regule. Prima. Vrina
pallida et subpallida in colore in febre ...
... spissa febre cottidiana fit de fle-
gmate naturali. Secunda regula. Vrina pallida in
colore cum febre tenui calorem adusti ...
significat ... absque febre. Tercia regula. Vri-
na pallida vel subpallida in colore in
febre mediocriter tenuis febrem cottidianam
de flegmate non naturali acetoso et indigesto
significat. Quarta regula. Vrina pallida ...
mediocriter spissa ... significat. Quin-
ta regula. Vrina pallida in colore vel sub-
pallida ... si subtilis fuerit ... et ...
... in febre acuta fit apostema fu-
turum in diafragmate. Sexta regula. Vrina
pallida apparens per colorem album

et valde

vel lacteam vel turgoris in corpore debi-
litatis vel resumpcionem fiat. Septima
regula urina pallida et spumosa habens
superficiem cum lividitate et flegma oleaginosum
et [illegible] cum paliate quantitatis
[illegible] sit et si adest fluxus ventris
fiat mors esse in pedibus

Capitulum sextum de colore citrino. Prima regula
urina citrina in colore vel subtilis per
totum tenuis in substantia in iuvene flatico
simplicem terciana fit sed in sene duplicem
si fuerit ante xiiii annum significat febrem cot-
tidianam. Secunda regula urina in colore ci-
trina subtilis in [illegible] substantia tenuis et
ypostasi et pura substantia tercianam [illegible] fit.
Tercia regula urina citrina vel subcitrina in
colore cum tenui substantia apparens in autum-
pno vel in yeme febrem erraticam vel
quartanam significat. Quarta regula urina citrina
vel subcitrina in colore tenuis in substantia cum a-
pulis et granis significat passionem pectoris
et spiratorum ad ptisim. Quinta regula urina
citrina tenuis in substantia in quantitate multa
cum [illegible] et constipacione ventris et corporis
marcedine [illegible] corporis consumitur. Sex-
ta regula urina citrina mediocris tenuis substantia et medio-
cri limpiditate et claritate et [illegible]
spleneticam significat. Septima regula urina citrina
in principio egritudinis tenuis [illegible] cru-
ditate fit et per consequens morbi prolixitatem
et per contra virtutis defectum, sed si in medio
morbi talis appareat per rubeam vel sub
rubeam freneticam futuram fiat, sed si in
fine morbi talis appareat precedente alie-
natione convalescenciam significat. Octava regula uri-
na citrina et tenuis [illegible] extra
colore rubeo et flatu naturali significat. Nona
regula urina citrina et in mediocri tenuis
[illegible] ad medietatem [illegible] equali et
pura substantia [illegible] significat sed [illegible]
[illegible]

Capitulum septimum de colore ruffo vel sub-
ruffo. Prima urina pura et equali substantia et
mediocri liquore significat corpus bene temperatum
in quatuor humoribus. Secunda regula urina ruf-
fa vel subruffa mediocris spissa et pura
et equali substantia sanguineam sanitatem fiat.
Tercia regula urina ruffa vel subruffa et
tenui substantia in pueris febrem cottidianam
significat, sed si fuerit in iuvene simplicem ter-
cianam significat. In sanguineis [illegible] et multo
[illegible] tercianam fiat. Quarta regula
urina sub ruffa vel subruffa quartanam
notam corporis calefactionem [illegible] in yeme
vel in autumpno fiat. Quinta regula uri-
na ruffa mediocris tenuis [illegible] nebulo-
sa febrem in [illegible] fiat vel [illegible] ydro-
pisim. Sexta regula urina ruffa medio-
cris spissa superius umbrata mediocris substantia
[illegible] et in equali abundancia

flegmatica dulce significat sine febre. Septima regula urina
rubea mediocris in substantia et spissitudine la-
tens in parte superiori flegma salsum vel dul-
ce in [illegible] spiritualibus significat abundanciam [illegible]
urina significat abundanciam [illegible] humorum
in [illegible]. Octava regula urina ruffa per to-
tum spissa superius obumbrata et obscura
sine lividitate febrem cottidianam de flegmate
naturali significat. Nona regula ruffa vel subruffa urina
per totum spissa superius livida [illegible]
tenuis significat. Decima regula urina rubea per to-
tum spissa superius livida turbulenta et obscura
pleuresim fiat. Undecima regula urina rubea li-
vens in superficie ydropisim de [illegible] que
[illegible] ascites vel [illegible] corporis significat. Duodecima
regula urina rubea vel subrubea mediocris substantia spis-
sa habens colorem lividum superius et si fuerit [illegible]
[illegible] in [illegible] vel sub a stella significat.
Tredecima regula urina ruffa vel subruffa et
remissa in rubedine a media regione et su-
perius livida vel [illegible] cum [illegible]
[illegible] significat. Decima quarta regula urina
rubea et spissa [illegible] superius [illegible] appli-
cationes magis ad partem oppositam superius livi-
da apparet cum resolucionibus [illegible]
[illegible] specie [illegible] fiat

Capitulum octavum de colore rubeo de quo
[illegible]. Prima regula urina rubea
in colore tenuis in substantia et superius obum-
brata et magis spissa quam [illegible]
tercianam significat [illegible] vel mediocri
vel sene [illegible] duplicem tercianam si-
gnat. Secunda regula urina rubea superius
obumbrata cum spuma equaliter ro-
tunda si fuerit estas et egritudo [illegible]
[illegible] calefactionem corporis significat. Tercia re-
gula urina rubea superius obumbrata
cum spuma et mediocriter spissa per totum
turbata cum [illegible] et pura substantia [illegible]
signat. Quarta regula urina rubea
et per totum spissa in superficie parum livida
[illegible] medium [illegible] tenuis fit.
Quinta regula urina rubea in superfi-
cie cum lividitate et viriditate dolorem
lateris et pleuresim fit. Sexta regula
urina rubea et spissa turbulenta et
livida cum fetore respirationis [illegible]
fit. Septima regula urina [illegible] ru-
bea et sub rubea in [illegible] spissa et per contra
incipiens clara fieri in superiori parte in
[illegible] sanitatem significat, si fit
oppositum mortem fit. Octava regula urina
rubea vel subrubea spissa et turbata
sine lividitate et fetore [illegible]
inflationem significat [illegible] possunt [illegible]
[illegible] regule de rubicunda

Capitulum nonum de colore inopos et
kianos. Prima urina inopos et kianos
in colore apparens in febre acuta mortem
signat. Secunda urina talis apparens
in [illegible] sine febre corruptionem sangu-
inis signat si fuerit cum [illegible]

Tercia vrina talis in acutis febribus apparens
mortem signat et magis suspecta in mulie-
re quam in viro. Quarta vrina talis rupturam
alicuius vene significat et tunc est dolor insupportabilis. Quin-
ta vrina si predicta fuerit in regione media, supposi-
to significat leucoflegmantiam id est ydropisim de flegmate. Si
si fuerit sanguinea vel rubea, tunc magis signat
hipostasiam secundum si declinet ad lividitatem tunc significat
leucoflegmatiam. Sexta vrina talis apostema epatis signat
et hoc si in latere dextro dolor sentitur, si autem in
sinistro pleuresim fit. Septima vrina talis
si fuerit cum granulis regionis fit apostema renum. Oc-
tava consimilis vrina epilemsiam significat, si fit mete
angustia. Nona vrina talis cum ponderositate cor-
poris in parte superiori fit calefactor epatis vel inte-
riora tunc cadere vrina potest apparere in corpore sano
procul tangit in fine liete sicut exsaltu vel ex-

Capitulum decimum de colore viridi ubi capitulus
Primo quod vrina viridis est signum adustionis et
illa adustio potest esse in principio morbi vel in medio
vel in fine. Si in principio vrina fuerit kianos cum
quadam viriditate supernatante, perfusa ictericia citrinam
significat. Si in fine denigratur ictericia nigra significat.
Secunda vrina viridis in colore et multa in quantitate
et fetens rupturam apatis in epate signat. Tercia
vrina in toto viridis apparens in morbo acu-
to spasmum significat. Item si fuerit viridis cum anxie-
tate mala est. Item si viridis fuerit in die critico absque
nocumento doloris significat solucionem morbi. Item vri-
na viridis secta in alicoa vel si in die critico ap-
paruerit cum augmento doloris capitis aliis per-
sonis isti quam fuerit circa 30 annos morbi solucionem
significat per fluxum sanguinis narium. Item si apparet
in die critica in multa quantitate cum aliis signis bonis
et est bo quies et facilis anhelitus est signum sa-
lutis. Item si apparuerit viridis cum spuma citrina
vel viridi in die viii vel ix vel xi ictericia significat.
Item si apparuerit in febre acuta in augmento
febris alienacionem signat. Et si fuerit cum spumosa
mortem imminentem signat. Etc. Et est finis de coloribus.

Capitulum primum 2i tractatus magistri Albi
de monte pesulani medici expertissimi. Et hoc
de circulis de quibus dantur multe regule. Prima
regula circulus grossus et spissus in substancia remissus et
aquosus in colore signat ad modum coloris aque
parte posteriori capitis esse lesam ex humoribus cum flegmate
lento significat. Secunda regula circulus spissus in substancia pur-
pureus in colore prima parte capitis significat oppres-
sam ex abundantia sanguinis. Tercia circu-
lus tenuis in substancia pallidus in colore sic admo-
dum plumbi z- partis capitis ex vicio humo-
ris melancolici signat. Quarta circulus tenuis in
substancia rubeus in colore ex vicio humoris colerici
dextra parte capitis dolere signat. Quinta circulus
plumbeus in colore grossus vel subtilis in substancia
epilensia vel apoplexia et mortificacionem

in recenti signat. Sexta circulus apparens in acu-
ta egritudine lividus si incipiat per colorem
debilitatem nature inanimationem vel rigorem signat.
Septima circulus viridis in colore subtilis in substancia
in processu febris acute que est continue appa-
rens talis lividus et futura frenesim
si cum tali circulo fuerit vrina remissa aquea
in colore cum precipit vrina intensa quod significat
rupturam membri ad cerebrum. Octava regula circulus magis
perdite lividitatem in circulo et vrina mortificata
cum calore naturali signat ex frigiditate. Nona
regula circulus magis si autem precipit circulus viridis
in vrina adustionem fit in complexione cerebri
a calore preter naturam signat.

Capitulum 2m predicti tractatus in quo tractatur
de ampulla et primo de magis de qua dantur
in regulis. Prima ampulla magna procedens in vri-
na multa breves ad bremiam cum circulo ipsius
vrine et lateribus ipsius vrinalis. Tales in
qua ampulla apparens in longo morbo signat
tarditatem et viscositatem materie peccantis et
per consequens morbi prolixitatem. Item ampulla
magna nigra cum tinnitu et grunitu stomachi
vomitum et fluxum ventris cum materia viscosa
humida et flegmatica significat. Item predicta am-
pulla apparens in vrina cum dolore lum-
borum nefresim id est dolorem renum ex humore
flegmatico grosso et viscoso significat. Item talis
apparens cum magna abstinencia in circulo
vrine dolorem capitis ex ventositate et visco-
sitate fit. Sexta ampulla magis apparens
in vrina ventositate cum viscositate materie
signat in stomacho spasmate et intestinis et est
signum disposicionis quando talis ampula magis
est et non pacta et est declinis ad locum
ad quem vrinale plicatur aut movetur.

Capitulum 3m de granulis. Unde sciendum quod gra-
nule dicuntur ampulle mediocres de
quibus tales dantur regule. Prima regula granule
in quacumque parte seu regione videatur
per regulam significant a cerebro fluere. Secunda regula
granule in quacumque vrina videatur sive
in circulo ipsius vrine et motu stant ad
eundem circulum versa caput infirmus grava-
ri reputare significat. Tercia granula inspissa
in vrina depressa modica sub circulo co-
nica signat. Quarta regula granule in vrina
plus depressa sub circulo quam subpredicta brachium et de-
clinam spem cattarri signat. Quinta regula granu-
la apparens in vrina multum depressa versus
regionem spiritualem que est 2a regio cattarrum
significat. Et nota tamen quod ponit Egidius per
regulam quod reuma descendens a capite semper
fluit ad membra debiliora. Ideo tamen hic dicit
quod reuma est mater omnium egritudinum. Apostema ibi
si ad pulmonem ptisim asmatisma. Si
ad costas pleuresim et ideo sicut quod ad
membra debilia potius mediani hec est illud.

Capitulum quartum de nube vmbrosa que
dicitur nubecula apparente in vrina

quae est quasi ramosa substantia acti-
dum caloris [illegible] gradualiter et par-
ticipat consistentiae [illegible]
talis — urina [illegible] quasi [illegible] in superiori
parte urinae apparens ad modum nubeculae
sparsim vel ad modum telae araneae dis-
pansa meliorem [illegible] a calore [illegible]
ficat et per quod [illegible] ethicae. Secunda
nebula umbrosa cum spuma citrina vel
rubea cum quadam [illegible] apparens [illegible]
[illegible] vel [illegible] super calefactionem epatis [illegible]
significat et si urina saepius apparet in icte-
Capitulum quintum de spuma de urina
de qua dicit in textu. Prima regula
Spuma grossa commixta et
multa valde tenuissima in colore in digesti-
one et ventositate fit cum urina fuerit
grossa et turbida et ideo per [illegible] di-
[illegible] [illegible] [illegible]. Secunda regula
Spuma tenuis commixta et [illegible]
per omnes partes suas intensa in colore
vel colorata colore intensissimo et [illegible]
in generalibus fit. Tertia regula. Spuma
intensa [illegible] apparens cum
[illegible] [illegible] signat icte-
riciam [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] fit urina. Quarta regula
Spuma intensa apparens nigra in colo-
re fit ictericia nigra [illegible]
vira — [illegible] [illegible] [illegible] significat [illegible]
et [illegible] urina significat ictericiam. Quinta
regula. Spuma intensa viridis in colore
apparens in urina ictericiam viridem significat.
Sexta regula. Spuma intensa crocea in
colore apparens in urina [illegible]
[illegible] adustionem significat.
Capitulum sextum de sanie apparente
de qua dicit textus. Prima regula
Sanies in urina in pauca quantitate do-
lorem [illegible] in renibus vel apo-
stema vel ulcerationem significat. Secunda. Sani-
es multa in quantitate apparens in uri-
na cum [illegible] odore et dolore in
[illegible] apostema vel ulcerationem [illegible]
significat. Tertia. Sanies saniosa
[illegible] vel corrupta apparens in urina
cum pondere et pruritu in [illegible]
[illegible] apostema vel [illegible]
Capitulum septimum de [illegible]
[illegible] de pinguedine apparente
in urina de qua dicit textus. Prima pin-
guedo apparens in urina [illegible]
[illegible] in superficie urinae [illegible]
urina cum febre [illegible] [illegible]
ethicae [illegible] dissolutionem [illegible]
significat. Secunda. Pinguedo apparens in uri-
na [illegible] in superficie in modum telae
araneae cum febre apparens [illegible]
ethicae [illegible] et est causa [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] urinae significat
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] radicalis. Quarta pin-
guedo apparens in urina sine febre et multa
apparens in quantitate et [illegible] urina [illegible]
[illegible] apparens in colore dissolutionem renum
et lumborum [illegible] significat

Capitulum octavum de substantia humorum
[illegible] apparentium in urina de quadam
[illegible] textus. Prima regula. Humor crudus
[illegible] substantia [illegible] substantia humo-
rum crudorum in superiori parte urinae apparens
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] et compressionem
de flegmate et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]. Secunda
regula. Humor crudus in media regione [illegible]
[illegible] stomachi et membrorum [illegible]
et [illegible] [illegible] stomachi [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] significat. Tertia
regula. Humor crudus in infima regione
apparens dolorem renum lumborum et vesicae et
membrorum [illegible] [illegible] significat [illegible]
Nota [illegible] [illegible] est sedimentum [illegible]
[illegible] est humor crudus [illegible] urina agitata
[illegible] est sedimentum [illegible] [illegible] locum
[illegible] sine [illegible] [illegible] est humor crudus
[illegible] [illegible] [illegible] humor [illegible]
agitationem [illegible] [illegible] [illegible]
Capitulum nonum de sanguine apparente de quo
dicit [illegible] textus. Prima regula. Sanguis
coagulatus vel congelatus apparens in urina
et [illegible] [illegible] dolorem vel [illegible]
[illegible] sanguinis [illegible] [illegible]
dolore [illegible] sanguinis [illegible]
significat. Secunda regula. Sanguis in urina [illegible]
[illegible] [illegible] coagulatus [illegible]
in fundo urinae [illegible] [illegible] cum dolore
renum [illegible] [illegible] [illegible]. Tertia
regula. Sanguis purus [illegible] cum urina [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible]
urina cum dolore [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] significat. Quarta
regula. Sanguis purus in urina [illegible] cum
dolore et [illegible] [illegible] vel
[illegible] [illegible] [illegible] significat.
Capitulum decimum de arenulis in urina
de qua dicit [illegible] textus. Prima regula
Arenulae rubeae in colore [illegible]
sine febre [illegible] [illegible]
[illegible] lapidis [illegible] [illegible]
[illegible] cum dolore renum lapidem in renibus
[illegible] [illegible]. Secunda regula. Arenulae [illegible]
[illegible] in colore sine febre [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] lapidis
[illegible] [illegible] et si [illegible]
cum [illegible] dolore renum vel lumborum
[illegible] dissolutionem lapidis in renibus
[illegible]. Tertia regula. Arenulae albae in colore
[illegible] sine febre [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
cum dolore in [illegible] lapidem [illegible]
in vesica significat. Quarta regula. Arenulae albae
in colore sine febre [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] dolore [illegible]
lapidis vesicae dissolutionem ab ipsa vesica
[illegible] significat et [illegible] [illegible]. Quinta
regula. Arenulae [illegible] in colore [illegible]
[illegible] [illegible] apparentes in [illegible]
[illegible] [illegible] humorum et [illegible]
vel [illegible] [illegible] naturalis [illegible]
[illegible] [illegible] vel [illegible]
Capitulum undecimum de pilis apparentibus
de quibus dicit [illegible]. Prima
regula pili apparentes in urina [illegible] ipsa [illegible]
[illegible] sine [illegible] dissolutionem renum et lumborum

signat. Secunda pellis apparentes in urina ad
similitudinem grossi in ista ... si cum ...
... Calculum sine febre vicio ...
... grossis et viscosis
fieri significat. Tercia pellis in urina in ista
... cum urina ... et ...
cum febre dissolutum fieri significat ethicam.
Capitulum xii de squamulis apparentibus in
urina de quibus due dantur
regule. Prima squame apparentes in urina cum
digestione urine sine febre dico scabiem de
... in vesica et ... vesicam ...
et ... significat. Secunda squame apparentes
in urina sine digestione urine cum vicio febris
... ethice fieri significat.
Capitulum xiii de furfureis resolucionibus
de quibus dantur due regule. Prima furfu-
rea resolucio apparens in urina sine digestione
urine ... ethice fieri significat.
Capitulum xiiii de resolucionibus apparentibus
in urina que dicuntur ... de
quibus due dantur regule. Prima ...
de apparentes in urina alba in colore grossa
in ... tales apparentes in modum ...
... ethice. Secunda ...
... rubee in colore ... rubee apparentes
in urina in acuta febre dissolucionem ...
et ... significat.
Capitulum xv de attomis apparentibus
in urina de quibus dantur sex regule.
Prima attomi apparentes in fundo urine resi-
dentes membrorum ... vel ...
... genuum et pedum cum dolore ...
membrorum guttam fieri significat. Secunda regula
attomi apparentes in media regione urine
pendentes cum dolore ... guttam
... vel stomachi et epatis
fieri significat. Tercia attomi apparentes in urina
in superficie vel superiori regione que statim
... guttam in ... spiritualibus
signat. Quarta regula attomi vel
... urinam apparentes guttam ...
per totum corpus et ... movere dolorem
... contingit. Quinta regula attomi appa-
rentes in urina ... residentes ...
... ad modum bambacis ...
... tales sunt ... ma
... significat et ...
... Sexta regula urina ...
... aquosa grossum ...
... et per ... in ipsa sunt attomi
... ad modum ... ascendencium et descen-
dencium ... apparent
... significat ...
...
Capitulum xvi de spermate ...
apparente in urina de quo dantur
tres regule. Prima sperma ...
... cum urina ...
... urine ... in coitu ...
... significat. Secunda regula sperma apparens
in urina ... et ...
... si non contingit ...
... et ... significat. Tercia regula
sperma apparens in urina ...
... in membris genitalibus
significat.

Capitulum xvii de resolucionibus cine-
ricis de quibus dantur quatuor regule. Prima
regula resoluciones cinericie vel subnigre
in colore subtiles et molles in substancia separate
et ... urina vel in fundo significat
... emorroydes ... mitte-
re sanguinem. Secunda regula resoluciones
cinericie vel subnigre in colore grosse
et molles in substancia ad modum adherentes
in fundo urinalis spleneticam passionem
et apostema splenaticum significat in ...
... fundum urine emorroydes fluere
vel fluxum menstruorum significat. Tercia regula
Resoluciones cinericie vel subnigre in
colore grosse et molles in substancia ...
... adherentes in fundo urinalis sple-
naticam passionem ... apostema splenaticum
significat. Quarta regula Resoluciones cine-
ricie vel subnigre in colore molles in substancia
apparentes in fine febrium ...
ad ... significat.
Capitulum xviii de sedimine apparente
in urina et primo de laudabili quod
ypostasis vocatur datur una regula Se-
dimen apparens in urina album in co-
lore in substancia unitum et per omnes suas partes
... in forma ... figura
... residens in fundo urinalis
... quod non ... in
processu egritudinis ... est significat et salutem.
Capitulum xix de ypostasi non
laudabili de qua dantur octo regule.
Prima regula sedimen rubeum vel
ypostasis rubea vel subnigra in colore ap-
parens in egritudine longa egritudinem significat.
Secunda regula Sedimen lividum in colore ap-
parens in urina mortificacionem caloris
naturalis et spiritus significat. Tercia regula Se-
dimen nigrum in colore apparens in urina
adustionem vel mortificacionem signat. ...
... viridis signat ad ustionem
et mortificacionem ... lividum. Quarta
regula Sedimen diversum in substancia vel sparsum
... ventositatem significat. Quinta regula
Sedimen ...
... in suis motibus significat. Sexta regula se-
dimen in media regione apparens ...
... ventositatem significat. Septima regula sedimen
... in summa regione urine ap-
parens ... ventositatem significat. Octava regula
sedimen ... sunt si non sunt ...
... una die apparent ... et
alia die non ... defi-
citate ... Nona regula
Sedimen ... urinam ...
... valde significat. Hec sunt ...
de coloribus in urina ... doc-
tore magistro Alberto de monte pes-

de aqua spissa magis colorans urinam videtur
quo alius liquor est cum talis vere detur

Sublatis enim sub ex capitulo hoc in ... detectorum
in urina que in his mensibus committitur. Ve-
ticula ampulla ... ... sperma
... ...
... ...
... ... alta ... quale quid
... quid in hoc ... ubi ...

Cautele sunt urinarum quibus possumus cavere
a nobis a deceptione. Primo enim deceptio
fit an urina sit hominis vel alterius liquoris. Et
quod sit hominis cognoscitur in [illegible] modis. Pri-
mus modus est elongando urinale a se
vel approximando. Nam urina hominis quanto
magis est propinqua visui tanto spissior
apparet et in hoc apparet colorata ge-
neraliter apparet in elongatione similiter
apparet magis clara. Unde in elon-
gatione quasi solum apparet superficia-
lis circulus. In vino autem et aliis
liquoribus totum contrarium est. Nam
quanto propinquius tanto subtilius. Secun-
dum signum est sumptum a distinctione co-
loris. Nam in aliis liquoribus non appa-
ret circulus rubens circa glaucus
... qui in urina apparet. Nam
circulus rubens urina sanguinei ...
... suo ... Tertium signum sumitur
ab ypostasi. Nam liquores alii non fa-
ciunt ypostasim. Quartum signum sumitur
ab odore etc. Secunda cautela est distin-
guere urinam ... ab urinis ...
... urine ... ... spisse ...
vel ... ... urine hominum aut
non sit. Tertia cautela sumitur de por-
tante urinam. Tunc debes ipsum fortis-
sime inspicere et tenere oculos fixos super
faciem illam. Et si velit te decipere aut ...
debet aut color faciei mutabitur ...
... ... maledictionem ... ut ...
confusione recedat. Quarta cautela
sumitur a portante socio vel socia. Tu
debes videre an portans sit discolora-
tus vel non. Quod si portans non sit discolo-
ratus vide de socio vel socia et perqui-
sitiatus est ... sit hominis illa urina
... ... in veritate illa urina est similis
... et dicta de discolorato ... statim
apparebit ... de ... ... et ...
sit ... in ... ... mediocribus
... ... non ...
ad ... Quinta cautela sumitur
a distinctione senis et vetule vel ...
... a te ... ... et dicas ... est ...
urina ... ...
... ...
... ... attinet vobis. Et si ...
fallax ... est ... ...
sua ... ...
... ... Si ...
... attinet in ... ...
... ... in sanitate et ... ...
... ... Sexta cautela est
cavere an sit senex. Si dicat sic tu

debes dicere quod multum patitur in stomacho et quod
multum ... et magis ... ... alius ...
... senes ... ... stomachum frigidum.
Septima cautela est cavere an sit morbus
diu duratus vel non. Si dicat quod sic tu debes dicere
totus est ... et quod nihil ... sibi ...
... et similia. Et si dicat quod non diu duravit
morbus dic quod totus est gravidus quod ...
in principio morborum est multa ...
membra. Octava cautela est multa qualis tu
forte ... ... dic ... saltem quod habet opila-
tiones in epate. Vetula dicit: non domine ...
... dolor in capite vel in tibiis vel coxis et
aliis membris. Tu debes ei dicere ... ... hoc ab
epate ... ... hoc ... opilatio ... ...
non intelligunt quid sit et multum expedit quod
non intelligant ... ... Nona cautela
est de conceptione. Cavere enim vetula ... non
... impregnari. Forte tu ignorabis tamen dic
sibi quod ... est quod non poterit retinere semen
... ... si bene disposita
foret. Decima cautela est ... ... tu
debes videre an sit antiqua vel iuvenis ...
habens ... Si sit antiqua dic sibi quod habet
... ... que ... senex et antiqua ...
in ... ... superfluitates
... Si vero sit iuvenis dic sibi quod dolor
in stomacho ... superfluitate ... ...
... ad ... stomachum. Et ... isto dolor
quandoque in anteriori parte capitis et venit a sto-
macho quandoque in posteriori et venit a renibus
vel a matrice. Quandoque in sinistra parte et venit
a splene et quandoque in dextra et venit ab epate
... ... plus est ... ...
... in ... et potissime ... calorem.
Undecima cautela est quod debes te reddere multum
... ...
... Et si vetula ... te ... negli-
go ... attinet ... in aliquo ...
molestat me ... Et ... sic habe ...
... de ... ... quod ... ...
Duodecima cautela sumitur in vino albo
... Si dubitas ... ... cautela
depone ... et ... modicum ...
... ... digitum ... ...
... urinale et ... ...
... ...
... ... odorem
... ... urinale et dic ...
in confusione. Tredecima cautela sumitur
de liquore ... de ... et ...
et ... ... cognoscere ... cautelam
tum videbis quod residentia ... ...
... urinale ... ... rotunditatem et
... ... ypostasim. Decima quarta caute-
la. Cavet vetula ... ...
domine tu debes sic dicere ... non ...
... ...
... quid faciet sibi et ... ...
et ... Si dicat est multum calidus et vide-
tur habere febrem tu debes dicere ... ... est ...
... ... distinguere ...
febrem et alios morbos. Decima quinta cautela
est quod cum fueris vocatus ad patientem ...

tangas pulsum quod videas urinam et sic ipsum
cognitum ut appareat dispositio virtutis naturalis cum
cognitione tunc potes iudicare de urina. Deci
ma vi cautela est quod cum veneris ad pacientem sic
velis aliquid facere de novo ne assistentes
dicant quod medicus fuit sine libro. Decima
vii cautela est si paciens fuit in mala dis
posicione sic quod credas ipsum moriturum
in crastina non vadas ad ipsum sed mitte
famulum ut portetur tibi urina et cetera. Vela
non portate potes hec medicina exitum
de instrumento. Decima viii cautela est si
fortune in veniri venias ad domum pacientis
et inveneris eum mortuum forte dicetur tibi de
ad quid venisti. Unde quod venisti non
vide consuetudinem quod bene faciebas illum mo
rum hac nocte sed voluisti scire qua ho
ra moriebatur. Decima ix cautela est quod
habueris solum concientem que necessaria
est per racionem et acceptorem. Sis sollicitus
ut vadas primo ad domum pacientis forte
eum turbat quod urina ex qua non potes hec
iudicium certum. Vicesima cautela est quod si
presententur tibi due urine eiusdem pacientis
... que sunt prima que qua ho
ra surrexit de nocte cetera si in aurora
ut transacto tempore digestionis magis eli
gendi posita erit rubea et illa est prima. Et
sinus. Racio intus capienda est et pigra
aliquibus et in ea est plus ex pressura
melancolie. Et si comedit minus assilis
consimilis saliva fluente ab ore puerorum.
Albertus magnus.

Urina est aquositas serosa in venis
epatis una cum massa sanguinea genita
ab eo et per venas emulgentes
ad renes transmissa. In quibus formatur
recipiens accidentalem descendens per po
ros urinales ad vesicam tandem per ca
nalem ad extra expellitur ut mali auctores
[illegible] sit secunda. Dicitur aquositas serosa
quia cum massa sanguinea in epate gene
ratur aquositas que in duas segregatur partes
prima quidem et pluribus cum sanguine mixtum
ad ipsum subtiliandum ut per membra penetrare
possit de qua Avicenna ...
de hiis libro in fine necesse est [illegible]
in [illegible] alteracione et penetra
cione. Secunda vero tanquam serosa per
vias urine expellitur. Unde Avicenna de
ipsa allegato loco de sanguine corporis
[illegible] autem extrahitur et dimittatur ponitur
in vas [illegible] dividitur quod sunt in parte
que est superior et est tumida et est ma
lancolia et parte que est sicut ovorum albumen
et est flegma et partem aquosam
que est aquositas quam sunt similitates in pri
ma exiencia dicit in [illegible]
quod facit dicimus quod in chilum stomacho

generata a parte pilaron per duodenum
[illegible] intestina ad ieiunium per venas
ad quod [illegible] quorum vene mesaraice
a vena porta que dicta est vena
[illegible] sive lactea que in concavo est
[illegible] [illegible] tanquam a quibus digestus
[illegible] [illegible] et illud subtile eius et
utile quod est humidum quodam proporcio
natum. Illa quod est ex eo descendit ad
intestina descendit ut in [illegible]
disseminat utrumque deinde per venas per
[illegible] et minimas ipsius vene iam
dicte [illegible] quorum terminantur vene
[illegible] et minime orte a vena chili
osa a gibbo epatis. Dum sic quod chilus
per totum epatis [illegible] disseminatus
[illegible] [illegible] [illegible] et est
ut melior atque facilior fiat ab epa
te digestio. Unde Avicenna prima
primi de quarta [illegible] humorum [illegible] in
istarum venarum [illegible] ductus fit
[illegible] epar totum tangat totalitatem
[illegible] chili et post cum illud est [illegible]
[illegible] [illegible] et fortior et ve
hemencior et tunc [illegible] [illegible]
[illegible] quod massa sanguinea [illegible] in con
cavo qua in gibbo epatis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in gibbo eius
perfectior magis [illegible] cum [illegible]
[illegible] sit melius [illegible] quod est [illegible]
et non [illegible] nam omnino [illegible]
[illegible] ut clarior [illegible] [illegible]
[illegible] pono has conclusiones
Prima massa sanguinea [illegible] in gibbo
quam in concavo generatur. Secunda
[illegible] est [illegible] epatis sanguificativa
per perfectionem est [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est totum chilum in solo
concavo [illegible] [illegible] [illegible] chilus
sit pauce quantitatis [illegible]
virtute epatis fortis. Quarta conclusio
est etiam in gibbo epatis generatur
non in concavo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in concavo quia in
gibbo incipiat. Et quia hec dige
stio non sit [illegible] mediante concoc
tione [illegible] ut [illegible] aliquid
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ut [illegible] aliquid [illegible] [illegible]
de adusto ut partes subtiles valde a
quid [illegible] [illegible] ut partes aquo
se aliquid [illegible] [illegible] hinc est quod
in massa sanguinea hec omnia [illegible]
[illegible] partes [illegible] [illegible] colerica
[illegible] residens [illegible] in fundo est me
lancolia quod est [illegible] [illegible]
similis [illegible] [illegible] albuginum ovorum

12, 420 (8)

est flegma. Rubeum vero remanens est sanguis
et quod est superfluum ... de adusto
est colera nigra que cum aquositate super-
flua per vias urine ad renes mittitur tanquam
superflua et hec est colera tingens urinam
et reddit eam salsam cum ... propter
aquositatem parum aut pennati saporis cum
... adustis sive ... flegmatis
sapor salsus causatur, ut patet ... de
humoribus. Et ideo dicta est urina quasi uros
et desiccans sive mordens et ideo ...
ex ea confert impetigini serpigini et pru-
ritus ... unde Egidius de urina
[illegible] ... de coctione fit separatio primo
aquositatis a partibus que receperunt de ...
... et ... que fuerunt
quatuor humores ... ideo contingit
eam ... Illa ergo aquosi-
tas colatur ... humoribus ut ...
... in ... per coagulationem sue
eius ... Unde Isaac urina
est colamentum sanguinis et aliorum etc.
Et Egidius de ... etc. ... quod
... etc. Ubi sciendum quod a vena chili
... oriuntur duo rami dicti vene
emulgentes ab emulgeo quia attrahentes
quorum unus tendit ad renem dextrum
alter ad sinistrum per quos in renes ipsos
aquositas hec superflua urina dicta
descendit secum portans aliquid sanguinis
et unctuositatis ad renes ipsos nutrien-
dos unde Avicenna prima primi de gra-
dibus humorum ad medium ...
aquositas a sanguine in venis que
ad renes descendunt et fert secum san-
guinem qui ad renes mittendos sua
quantitate et qualitate ... nu-
trit quia renes unctuositas humor san-
guinitatis et aquositatis. Ubi nota quod
in renibus est colatorium sive panniculus
per quem urina colatur sive stillat et
... sanguinis ... et id ...
ositatis ... mutatum necessa-
rium et ... Et iste panniculus sive pa-
... et porosus a vena emulgenti
... ad modum colatorii existens
in ... renis. Et per has porositates
ut urina ... sanguinis ... non distillat
... urina et distillat ... ad ...
... continuat ... qui
descendit ... ad vesicam per que et urina
ad eam ducitur ... forma ... Nam
forma ... recepit in ... ipsa
... et ... Sed ... in
... quoque ... in ...
et id quod ab eo superfluit. Est autem urina
masse sanguinee superfluitas colamentum
ut ... accidentale ... quia appa-
rentem in renibus recipit ... Egidius ...
... expositor ... urina ...
et colorem ... recipiat in ...
In renibus ... assumit
depuratur ... a sanguine et unctuo-
sitate in renibus et ...
... fit in renibus et ... Urinae
... sit artifex ... potest
dici forma urine in renibus ...
... et manifesta seu ...

... forma manifestationis ...
... Et hoc est quod voluit Egidius cum dixit quod
urina dicitur quia in renibus fit una cum ...
... forma recepit ... forma ... que
... Et ... declaratum est de ...
... quod per eos urina ad vesicam
tendit. Et vesica est receptaculum ... per ...
... ad virgam cum continuatur et tanquam per ...
... ut notat ... tres sunt ea ... (margin: tres sunt ea ... urine ... alia)
cum sunt ea ... unde Avicenna ...
... Et in virga sunt meatus ... meatus ...
... in medio autem stat ... urine ...
directe tendens in vesicam ut notat ...
... ex intromissione ... stringe
... dicatur ut ... ut tangat causa
finalis ... media de prima
consideratur et ut est superfluitas ...
eius. Et ... ut sub ... dependet
sanitas ... Ergo apparet
... de sanitate ... communi
... Et ... iam dictis colligi potest quatuor
... Et ... cause ... urine scilicet materialis efficiens for-
malis et finalis materialis est aquositas in
... et ... maxima que est ...
... humidior. Efficiens vero
... est ... et ...
... in ea ... significatio urine a massa
sanguinea. Et ... quod ... renes
sunt causa ... efficiens ... urina
... a sanguine et unctuositate ut
... ipsa sua forma quedam
... forma aque ... post
... possumus ut ...
quod formalis causa ... modus ...
aquositatis. Finalis ... et ... ut natura
... superfluitate et ut vesica
... superfluitate ut ex ...
... Et finalis ... sive ... et
... que ... et ...
... Et ... speculator
... urina ... Egidius
... significatio ab urina ...
... de dispositione ... et maxime
... de dispositione venarum ...
et ... super porositates meatuum et
... super ... urine ...
... de urinis ... significatio ... prima
significatio quam urina ... significatio
... et ... aquositatem et super dispo-
sitionem venarum et ... mediantibus aliis
demonstrat egritudines. ...
... que ... et ... de
dispositione ... eius ... tanquam
super causam suam quia ... existente ...
Et ... super venas meatuum quia a ...
... descendit ... aqua que cum uri-
na ... mittitur tingens urinam ...
... ut si fuerit colera reddit rubicun-
dior, si flegma albior ... Nam dato
quod ... urina ... per ... ventum
... meatuum variat color et
... super ... de quo infra de
... et ...
... urinales quia ... non
... et quia sunt ... et ... colores
non magna sunt significationis et ...
super vesicam cum sit ... et non

forte impressionis ex quibus infertur quod iudi-
cium sumptum ex urina et specialiter de [illegible]
ab ex parte non efficax est. Ideo oportet
alia signa magis considerare ne facile quis
ex urina decipiatur. Circa quam etiam multi co-
mittunt errores propter multas varias conditiones
considerandas in eius inspectione de quibus.
Ex quibus apparet quod faciles sunt medi-
ci in iudicando ab urina confidentes [illegible]
eis comparandi sunt vulgaribus qui estimant
[illegible] morbos in urina apparere. Et pri-
mas [illegible] comprehendi posse ut ille qui
de [illegible] cecidit medicus peritissimus [illegible]
quam bones [illegible] in urina eius non comprehen-
disse. Et quod hec vera sint declaratur. Nam iudi-
cium urine ex multis provenit causis. Quare
non efficax. Primo quidem ex parte [illegible]
[illegible] et qualitate [illegible] multa [illegible]
opprimunt quandoque humorum frigidorum [illegible]
no et inde urina alba et discolorata [illegible]
vel pauca [illegible] accendentium calor et inde
[illegible] ubi in colera urinam tin-
gentes et iudicium variantes. [illegible]
quod propter assumptionem calidorum inflamantium
urina instar aque est [illegible]. Alter ex assumpti-
one rei tingentis est reubarbarum cassia
fistula [illegible] olera [illegible]
[illegible] non raro suo colore urinam colorat
ut avicenna [illegible] de urinis c. i. Ter-
tio ex parte motus quod ex forti motu
vel exercitio inflamantur spiritus et humores
et specialiter subtile sanguinis [illegible]
[illegible] in colera convertitur rubea uri-
na tingens et consimiliter fit inflamatio ex
ieiunio sine tollerantia famis [illegible]
[illegible] apta sit tingere [illegible]
[illegible] omnia urinam tingunt [illegible]
rubedinem et [illegible] urinam
vehementer tingunt similiter quies superflua
[illegible] reddunt [illegible] frigidum et [illegible]
[illegible] quare urina discolorata. [illegible] ex parte
assumptionis alicuius rei [illegible]
[illegible] vias urinales expellentis
[illegible] urine calor variabit.
Quarto ex parte corporis [illegible]
[illegible] urinam. Quinto ex parte etatis de
qua in [illegible] magister [illegible] allegato [illegible]
amplius urine puerorum [illegible] est [illegible]
et [illegible] infancium [illegible] lacte [illegible]
et quod [illegible] est [illegible] et
[illegible] alius causis facile variat [illegible]
iudicium de urina [illegible] statim [illegible]
de ea sola non confidendum est in iudicando
ut quidam putant [illegible] amphora
ut appareat manifestius error [illegible]
[illegible] verisimile in-
dicium ex inspectione urine oportet plura
considerare [illegible] sint quarum
[illegible] ex parte continentis [illegible]
[illegible] quedam ex parte [illegible] eius in-

[illegible] quedam ex parte [illegible] collectionis eius
et permansionis eius in vesica quedam
ex parte egrotantis quedam ex parte
constitutionis [illegible] Ex parte continentis
quod continens scilicet est urinale ut [illegible]
[illegible] debet esse magnum [illegible]
habens [illegible] sicut vitrum clarum
[illegible] urina [illegible] suf-
ficienter [illegible] qualis substantia et dige-
stionis sunt debite cognoscenda [illegible]
non contingit ipsa nimium constricta [illegible]
[illegible] urine debite [illegible]
possit ad visum et ne [illegible] confu-
datur color urine et iudicium varietur
debet esse rotundum in fundo ne [illegible]
[illegible] ad superiora ut in [illegible]
[illegible] sine [illegible] debita
[illegible] Ex-
[illegible] quod urinale debet esse cristal-
linum vel vitrum album subtilis et non grosse
substantie ut contra [illegible]
fit. Nam species [illegible] vitri [illegible]
[illegible] ad oculum [illegible] colore urine
variant verum iudicium de colore ipsius
urine. Similiter fit si fuerit album
grosse substantie non ita debite penetrat [illegible]
sicut si esset subtile. Unde de grossitie
et subtilitate urine non eque bene iudicatur.
Et similiter neque de colore. [illegible]
in grosso [illegible] partibus plus de parti-
bus igneis remanent quam in subtili
[illegible] ut urina rubicundior sine ma-
[illegible] ignea videatur et ego plurimas ex-
pertus sum. Nam [illegible] urinam ex urinali
grosso albo in [illegible] album subtilem et
[illegible] ignea valde videbatur in [illegible]
[illegible] et ideo sic agat [illegible]
[illegible] ex quo infertur quod non [illegible]
[illegible] urina corruptam reducunt ad ignem
vel aquam calidam. Ex parte debet esse
mundum [illegible] et bene ablutum. Ex parte
autem contenti ut urine sunt consideranda
sunt quatuor principalia scilicet color substantia qua-
ntitas et contenta de quibus infra suo ordine.
Ex parte loci quia non debet videri in loco
ubi penetrant radii solares ne [illegible]
[illegible] non debet teneri sub radiis
eo quod perturbantur ex eis. [illegible] esse
sequestrate [illegible] primo [illegible]
[illegible] caliditas eorum impedit [illegible] depo-
sitione [illegible] faciendo in ea perturba-
tionem [illegible] Ex quo infertur
quod urina non debet nimis teneri ad ignem
ex eisdem causis debet tamen teneri ut eius calor
[illegible] in loco in quo aer sit [illegible]
consimiliter non teneatur in loco [illegible]
ne ex congelatione seu destructione caloris na-
turalis fiat in ea corruptio. Nam sic
[illegible] apparet in ea corruptio [illegible]
ab aere frigido [illegible]
caloris naturalis eius [illegible] sit in [illegible]

corrupto et licet fuerit debite ob plenitudinem humorum putrefactorum. Urina namque
est sicut elementum elementa ad majorem respectum
putrefactionem et ideo que magis putrefactionem
respicit est minus sana quam perveniens est ipsa et ma-
gis fumus quam tamen ea sunt parvitatis, superfluitates
expulse que a natura eius ipsa expel-
li debent. Hec tamen intelligi habent de corpore cul-
pate sano. Nam hic radicitur difficultates
de urina separati et appropinquati urinato re-
Sum considera. Et si locus non fuerit luminosus
quia fuerit nox habeatur candela et teneatur post
urinale et post eam visitor debet vas leniter concu-
tere ut videat si ypostasis leviter descen-
dit a ascendit cum ex ista arguitur digestionem
bonam. Si vero non leviter, id significat quod di-
gestio non est bona. Et cum asperam ypostasim
multum subtilis itaque non comprehendatur habent
extra ponere manum sub urinali a parvam ignem
vel obscurum ut comprehendatur. Ex parte hore
post eam inceptum quia licet Avicenna collecto eas
Et cum quando dispensa eius illico mingit non
est expectanda neque pervenit in urinali resideat. Item
non est expectanda prope mixtum permaneat hora
ut videlicet post horam unam in hora prima
vel eam videtur ... posse calor in ea et
urina fecisse ypostasim et cetera prima et
humor. Et hic conveniunt. Et hec intelliguntur
Avicenna eius dicit Ermus eo dicit quod neque
post horam unam et est dicitur longa expectan-
tia. Incipiendum ac quadam continue verisimi-
liter firmam ipsa namque post horam sed eam recipit
alteracionem ab intra et ab extra unde color mutatur
urina fit spissior ypostasis dissolvuntur etcetera.
Placuit tamen postea ut videre debeat in prima hora
et statim eius mingitur ut comprehenda est de quo-
rum et ita et 3 et hora ut eam videatur mutationis
ex tanto etiam magis ad artem convenit et me-
dicorum consensum. Ex parte collectionis quod fit
Avicenna ait: Oportet ut urina que comprehenda-
tur sit prima urina que in mane colligitur
et que fit post celebratam digestionem, sicut sicut et
separatur que digestio post cenam completur in vi
vel viij horis et tot permanet tamen quia
in aliquibus atque in aliquibus tardius completur. Hic
digestio et tempus status et principii tempus semper
et humor. Et tempus virtutem ut fortiores citius
debilioribus et. Et dicitur prima que completa dige-
stione non fuerit perfectam expulsionem. Nam urina
remanens post expulsionem prima longiorem
obtinens moram a calido excitatur et calefacit
quare mutatur eam color debilis. Et ideo dice-
bat Avicenna et non permaneat longo tempore. Ex
quibus apparet quod judicium de urina matuti-
na est melius medico urine diurne. Et eam quia
melior in nocte celebratur digestio nec ita al-
teratur ab exercitiis et aliis curis sicut diurna.
Et hic majorem habet utilitatem quam non
expectet meliorem sui digestionem in die. Tamen con-
sidera ex parte corporis quia contingit propter
sui complexionem contrariam ut complectatur continue
et hec urina a natura. Et tamen hic in
cibus de leviter pervenit a magis. Ex parte

sexus quia masculi intemperies habent urina reintur
ex parte constitutionis. Omnia magis colorate dicuntur
esse ceteris paribus in estate etc. Considera tamen illec
cum de judicio urine tamen considera ex hoc varietatibus
decipi posset. Quare necessarie sunt observatione simul
hinc que rarissime in visione decipitur propter quod
dicebat Avicenna hic sicut dispositionem urinendo
est accede ut prefate conditiones observate fuerint. Et ra-
tio Almansoris. Eius zo attendenda sunt omnia hec
prius propter meditationem in quarta variatione inatione
autores. Nam Avicenna eius xvj. Ras. vero 2o
continuat que tamen applicasse sunt in suprascriptis
Tamen tamen nota quod per ypostasim perfectam bene medi-
cum debet prescibam tamen per odore et calore deinde
per quantitate ut ex dicendis apparebit.

At licet pluribus modis plurimum prius de sub-
stantia quam de coloribus urine determinat tamen quia co-
lor ipse prius sensui manifesta quam substantia nec sub-
stantia deprehenditur nisi per colore habemus prius de colore agere.
Nam et dicitur in Canonicis prestissima eius plu-
rimis antiquis. Habent quidem et si non prior sit color
absolute tamen color ut causa a qualitatibus acti-
vis et color humorum tingentium quia eius urina
consistit est ipsa substantia tempore prior. Dicitur xxv. Capitulum
primum quod colores urine causantur a qualitatibus
activis prout licet etiam quamvis per actionem causetur a passivis
quibus magis attribuuntur causative. Non sub-
stantia unum intensionem et remissionem caliditatis vel frigi-
ditatis remittatur vel mutatur color in urinis.
Calidi quidem est colorare frigidi vero discolorare. Ergo
infertur quod calore temperato per se producitur rubeus color
citrinus de quo statim. Humiditatis vero est ingrossare
et siccitatis subtiliare de quibus infra. Et dicendum est
pro se et quod aliquam caliditas est fortis liquefaciens
humiditates et immisces eas urine et ita urina
redditur spissa similiter a passivis datur color ut
quod calor urine permisceatur plurimum in sagis aut
color. Et ita urina redditur colorata. Ex quibus in-
fertur quod urina dicitur colorata propter rationem
caliditatis in eam et propter commixtionem rei colorate ut
datum est. Ad utrumque ulterius ex principiis quod diaphanitas
et opacitas sunt passiones elementares
et prima colorum extremorum et extrema sunt prima
colorum mediorum unde ex varia commixtione diaphanitas
cum opaco varii modi proveniunt colo-
res. Hec suppono ex principiis. Amplius sup-
ponendum quod sit dicitur medium quantitas datur quod medium
semper ad quod cetera comparantur. In corpore calidus
citrinus datur color medius et urina media quo-
ad ... de quo particulariter infra ad que ceteri co-
lores comparantur et non solum dicitur sed comparatione medii
... ... temperamenti ad quod comparantur
... naturales. Nam ad primum comparantur la-
... naturales. Duo quidem extremi ponuntur colo-
res ut albus et niger et unus medius qui vocatur
citrinus ... nondum quod citrinus ... unus
quod et omne ... citrinum. Aliquando
est citrinus et color qui est in medio supra pale-
um et est ... citrinum quam accepit et est ... co-
lor medius non propter distantiam sed ... inclu-
ponem quia est color urine temperati ...
pale bene ... ...

Margin left: No(ta) · No(ta) r(ecte?) op(eri?) digi natale qd · Ad utile
Margin right: Autores · calidi ... est · Nota
Bottom right margin: ... palearis ... color au... xeus ... in p...ri ... ... paleari ... perfectus ... circa ... sive dicere ... sunt

18v

licet ut medium colorum ad quem ceteri colores co-
parantur secundum excessum eorum ab eo et per recessum ab alio in ea die
sed causa tertium. Tertius color est color aeris qui co-
loris temperatur in compara de mixtione quod nec est
maior quam debeat nec minor. Et ex hoc sit et
uniformis ut colore rubeo esse inter extrema
per eque distantiam medium, et ut clarius in-
telligatur quod dictum est, Nota quod tales colores citrinus
recitantur primus quidem qui est proximus albo
palens citrine est et iste pallidus cui qui no-
minatur Secundus est citrinus qui est proximus huic
temperate citrine et iste est citrinus qui est me-
dius et color urine temperate. Tertius est citrinus a-
scendens non excedens frequenter qui est
secundum caliditatem supra temperamentum. Et istae
de quo avicenna fecit primum de coloribus
urine inquit contrario autem qui sunt per citrinum
caliditate significat. Et de citrino quarto est similis
colori asimatum et pomi citrini. Sed urina
quarta non dicit excedere et parte colores naturales
superfluitatem ypostatice sicut in marine inde
sive tota quod superfluitatibus causa et
sed secundum hunc bene in se dubia quae theorice
relinquo. Et de hic infra de ypostasi. Et
antiqua prodi ad ponendum colores urine
simul significantes sive singulares tamen naturales et
non naturales sine intrabit colores medii et
extremi omnes ad auctorum [illegible] practicantibus
notam. In quorum intentione plurimi diversifi-
cati sunt. Et disputatione inutiles ob-
mittens de enigmata quas magis sudando se-
nserunt intellexi. Sed iam nunc ex eis duo ge-
nera albus et niger: sunt secundum medium laterum
glaucus caropos sive pallidus pallidus
citrinus albus [illegible] citrinus et est medium ut
supra Citrinus intensior citrinus. Item est
talis in suo loco ut supra flammeus rufus
subrubicundus igneus croceus rubeus sub-
rubeus rubeus rosaceus rubeus obscu-
rus rubeus pinguis violentus inde fistularis
eruginosus indicus varius porraceus livi-
dus. Et sic albus per extremum ita et ni-
ger tendit ad obscurum. Inter quem tendit ad
viridem. Et per hoc ex colores urine notatis
medium communis sunt [illegible]. Et licet
ita sit hic ponentes extremum vel extremum plures co-
lores nec non medias colores secundum intentionem
et remissionem quorum intentio esset nimium fasti-
diosa et ad practicam non multum necessa-
ria ex dictis bene notare a medio primo esse tria
extrema. Et causa ut colorum notitia patet bene ac
certe operari. Albus dicitur quod aque nivi com-
parationis assimilatione vel dicitur quod sero similis
est et a primo parte distans. Glaucus
autem quod eorum albo lucido vel cornee vitre
colori huic eorum comparatione similatur. Ca-
ropos quod lineo colori assimilatur vel quia

De coloribus hic habetur

velleri ad albedinem tendentium colori
comparatur. Et ytalice dicitur de beratium vasa
colori suo colori assimilatur huic pilos ad al-
bedinem tendentes. Sub pallidus quod al-
ter trium in se miscetur pallidus quod pallor
similis coloris ex qua dicitur [illegible] xxviii
in campo sic sit in ytalia pro ut da-
sis primo almensoris capitulo allegato quod colori
aque in qua decoctum sunt paleae et
dicitur ex similitudine eius positio magis laudabilis.
Citrinus vero est pallidus intensior assimila-
tur colori aurei maturi aut pomi citrini ut
citrinus intensior citrinus talis est quod est inten-
sior citrinus qui est medius assimilatur colori
pomi citrini non valde citrini [illegible]
quod assimilatur colori castaneae non im-
maturae. Et dicitur castaneacus et inter
de colore castaneae inmaturae a cor-
ticibus sine. Rufus quod est valde
citrinus tendens ad citrinitatem rube-
dinis enim est color cerasi dulcis
immaturi quasi color auri lucidi [illegible]
in auro tendente ad rubedinem
quod in prius causa eorum et Sub-
rubicundus qui colori crocei citrini
tendentis ad rubedinem et non valde
rubei. Igneus est ut color aque
zafrani sine citri [illegible]
tens est ultimus in citrinis intensior
qui [illegible] sine zafrani [illegible]
et hic tendit valde ad rubedinem. Rube-
us est rubeus clarus quod assimilatur rose
rubee clare valde et est scarlata.
Rubeus rosaceus qui assimilatur rose
rubee quae [illegible] rubea tendentia
ad obscuritatem et non multum magis est colo-
ratus [illegible]. Et dicitur ut rubeus [illegible]
in medio [illegible] rubens. Talis est
color [illegible] sicut [illegible] et al-
bo et rubeo. Rubeus obscurus est qui
assimilatur sanguini [illegible] et ducitur
[illegible]. Rubeus pinguis violentus
est quod assimilatur sanguini putrefacto et
tracto ex vena quae aliter Ria vos ap-
pellatur et dicitur pinguis violentus quod ma-
gis ad nigredinem pinguis et grossior [illegible] dicitur
tam tendit. Et ut sic sanguis [illegible]
[illegible] est pinguis [illegible] color ut est
a vicena [illegible] sese species et ut cir-
cue [illegible] sit [illegible] capiendo species
per gradus fistulares eruginosus
[illegible] medium porrace [illegible] qui
colori [illegible] assimilatur [illegible] [illegible]
tibia. Eruginosus quod eruginis as-
simulatur et est intensior viriditas
[illegible] fistulae [illegible] hic colori porrace

Porrace

libri dicti ideo sic et hic est declinans ad albedinem
videlicet [illegible] cuius color assimilatur
[illegible] et hic ad intensionem graduum [illegible]
[illegible] declinat. Deinde [illegible] qui sunt
[illegible] foliorum porri [illegible] assi
milatur color qui remanet in medio [illegible]
[illegible] aut vestigio [illegible] plum
bi super pergameno. Color eciam [illegible]
[illegible] ut [illegible] Et eciam [illegible]
ultimo color nigri [illegible] gradu vel [illegible]
[illegible] et albo [illegible] tendens ad [illegible]
sive citrinum videlicet in [illegible] ut si [illegible]
[illegible] fuliginem cum aqua. Alius [illegible]
[illegible] nigredine cum [illegible] sicut est
[illegible] atramenti cum aqua. Alius [illegible]
[illegible] nigri [illegible] quasi ut
si cum pauco liquore [illegible] me
dium. Ex quibus apparet quod colores urina
rum [illegible] sunt sub albo citrinus rubeus [illegible]
[illegible] rubeus et hic
[illegible] commixtis [illegible] per [illegible]
iam medium. Sunt itaque duo extrema et
media [illegible] confusa [illegible] sine
gradu [illegible] in uno [illegible]
Nota Et [illegible] quod omnes colores ab albo usque ad
[illegible] sunt [illegible]
qui [illegible] sunt [illegible] ad [illegible]
[illegible] usque ad nigre
dinem [illegible] frigiditatem [illegible]
[illegible] caliditatem ut [illegible] de
colore viridi et nigro. [illegible] de [illegible]
[illegible] colore urine [illegible]. Et [illegible] tenent
quod principalis causa caliditas [illegible]
quod calor [illegible] vel [illegible] urinam [illegible]
[illegible] tingit vel colorat [illegible]
ut [illegible]. Et [illegible] Tercio [illegible]
[illegible] Ego tamen plus adhereo [illegible] qui [illegible]
ad ventrem urine ad renes non colorata aquo
sitas nisi in flemmia in qua videtur aquositas
non tincta et si in ea [illegible] calidi [illegible] et
[illegible] in [illegible] ipsum colorem in
[illegible]. Recipit tamen aliquem colo
rem a colore [illegible] unde [illegible]
[illegible] assumitur [illegible] actualem
digestionem [illegible] coloratas [illegible]. Et Avicenna
[illegible] loco [illegible] urina post comestionem
albescat [illegible] digestio fiet
[illegible] urina tingi incipit [illegible]
[illegible] tingentes urinam sunt [illegible] caliditas
[illegible] caliditas [illegible] et colera urine [illegible]
[illegible]. Et de [illegible] de causis aut
[illegible] urinam tingentibus ut [illegible] materia
[illegible] de quibus [illegible] super [illegible]
[illegible]. Et tamen [illegible]. Et sicut [illegible] de
claratum sunt colores [illegible] agendum
[illegible] de singulis [illegible] pariformiter
et [illegible] non [illegible] de [illegible]
Ac [illegible] de singulis colore ut colo
res sunt in canone [illegible]

iam posito [illegible] facientes de albo [illegible]
de eo sic [illegible]. Licet ad singula
particularia descendendo [illegible] quod [illegible]
[illegible] insistant alia [illegible]
[illegible] aliqua sumpta [illegible] pro [illegible]
et [illegible] clarior ac plenior doc
trina habeatur. Color eciam albus [illegible] dupliciter [illegible]
[illegible] ut [illegible] tenui [illegible]
[illegible] quemadmodum cristallum [illegible] album [illegible]
Nam [illegible] penetrat ita [illegible] videat
obiectum [illegible] visum [illegible] tamquam
[illegible]. Alio modo [illegible] album [illegible]
[illegible] quia visus non penetrat sicut lac [illegible]
[illegible] album [illegible] urina lactea [illegible]
et glauca hic non [illegible] alba. Et [illegible] a [illegible]
[illegible] argu[illegible] frigiditatem intensionem
et digestionis [illegible] non
sic [illegible]. Urina itaque alba vel albe atti
nens ut [illegible] lactea glauca aut [illegible] in [illegible]
[illegible] color [illegible]
[illegible] corporis et [illegible]
sine [illegible] sine [illegible]
significat [illegible] tamquam [illegible] super [illegible]
super nervos [illegible] super [illegible] ad [illegible]
[illegible] caput [illegible] paralysim apoplexiam
spasmum super nauseam [illegible]
[illegible] et [illegible] frigiditatem in [illegible]
[illegible] Urina [illegible] alba [illegible] super in [illegible]
[illegible] color et [illegible] frigidam
et [illegible] sine [illegible] vicio
Nam frigiditas [illegible] urina [illegible]
[illegible] ut super significat [illegible] super [illegible]
[illegible] tamquam [illegible] ut [illegible] quar
tana [illegible] lepram [illegible]
splene [illegible]. Urina alba et aquosa [illegible]
[illegible] digestionis significat si non fuerit [illegible]
nec [illegible] ad alia [illegible] ut ad [illegible]
[illegible] in [illegible] ut [illegible]
[illegible] Urina alba [illegible] albedo [illegible]
significat [illegible] flegmatis [illegible] et
[illegible] Urina alba [illegible] albedo [illegible]
significat [illegible] Urina alba [illegible]
albedo [illegible] macula alba [illegible]
[illegible] significat [illegible] aut futura [illegible] si
[illegible] febre acuta mortem [illegible]
[illegible] Urina alba [illegible] albedo [illegible]
[illegible] in [illegible] tenuitate [illegible] significat
[illegible] in [illegible] urine [illegible]
[illegible] sicut [illegible] non matura
[illegible] lapidem in vesica. Urina alba [illegible] albedo
[illegible] flegmatis [illegible] flegma
[illegible] flegmate [illegible] si fuerit non
[illegible] aut [illegible]. Urina alba [illegible]
in egritudinibus [illegible] futura [illegible]
Urina plumbea [illegible] mala
Urina alba [illegible] in egritudinibus acutis est
[illegible] Nam [illegible] quod [illegible] digestionem

Nota [illegible]

19r

longo indigent tempore. Cum ergo non sit debilis cum fatu-
itate non poterit durare tempore longo etc. / Sequitur
Urina alba cum albedine tenuitate et rubedine sine
inflammatione in egritudine acuta. Stat quod materia
est rapta ad aliud membrum quod saepe est apostema vel
praecedit frenesim venturam frenesim sive
desipientiam etc. Urina alba perseverans in corpore
sano propter bonam digestionem fit. Urina alba
tenuis declinans ad lividitatem seu plum-
beitatem et quasi mixta et quae venit per oram
sicut circa senectutem. Significat eum destrui et
liquari in capite et in medulla omnibus corporis
frigiditas facit ad albedinem et tenuitatem ad subti-
litatem etc. Urina alba et in sua acquositate appa-
rens cum quadam macula [illegible] in prima
die in apparitione [illegible] significat effime-
ram febrem ab [illegible]. Urina alba cum albe-
do tendit ad ruffum cum sua spissa et cum
[illegible] obscuritate in parte superiori significat
quotidianam defectuosam [illegible]. Si vero in
modo [illegible] [illegible] defectuosam [illegible].
Urina alba glauca ad rubedinem tendens
et declinans ad fuscum in die accessionis
apparens vel post immediate cum sua tenui-
tate [illegible] fuit fenestrata signat quar-
tanam de [illegible]. Urina alba cum
sua tenui [illegible] odore [illegible] et per-
manens tenuis quod non [illegible] diabetem
vel oppilationem [illegible] apparens in fe-
bribus si apparet cum virtute debili significat
mortem. Si vero cum forti virtute fuerit
cum aliis bonis signis significat [illegible]
apostema in membris inferioribus. Urina
alba turbida et turbida manens sine [illegible]
in febribus apparens si fuit cum virtute forti lon-
gum morbum significat. Si vero cum debili
[illegible]. Urina alba tenuis et tenuis
permanens in qua apparet [illegible] spumosa [illegible]
secundum Almasor [illegible]. Urina alba lacte-
a et permanens lactea in febribus acutis signi-
ficat mortem. Alba turbata sanies [illegible]
[illegible] squamosa vel furfurea apparens in
corpore [illegible] in visceribus signat ap-
[illegible] [illegible] et per alia signa co-
[illegible] in quo loco fuit apostema. Si ergo
urina [illegible] apparet in [illegible] pler-
[illegible] per vias urine. Urina alba medi-
ocris tenuis in [illegible] mixta apparens
in febre quotidiana [illegible] in quar-
tana vel sexta secundum Avicennam significat solutionem
febris et [illegible] praecedente. Urina grossa
[illegible] in qua apparebat [illegible] grosse
[illegible]. Urina alba tenuis permanens
tenuis [illegible] [illegible] [illegible] urina

rubea spissa vel mediocriter spissa et cum
hoc non apparent signa [illegible] vir-
tus nec signa. Quando [illegible]
inferiori apparent cum febre acuta
significat frenesim futuram vel fientem
secundum Almasor. Urina alba sine
[illegible] [illegible] et [illegible] permanens
si fuit [illegible] significat [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] Et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
etc. Urina alba vel pallida tendens
ad lividitatem spissa cum [illegible] plumbeo appa-
rens secundum [illegible] [illegible]
significat [illegible] si vero fuit spissa
et subtilis cum aliis conditionibus signi-
ficat [illegible] de [illegible]. Urina alba pal-
lida ad lividitatem tendens in qua appa-
rent [illegible] resolutiones et rotunde
per totum in corpore [illegible] febricitante secundum
[illegible] [illegible] [illegible] sicut
Urina alba vel pallida spissa in
qua apparet spuma [illegible] in circulo quae
[illegible] urinali vel in qua apparent
ampulle vel granule quae [illegible]
urinali et [illegible] [illegible] statim
granula vel spuma tendunt ad [illegible]
[illegible] significat dolorem [illegible]
in capite. Cum spuma vel granula
pendeat ad [illegible] declinando ad infe-
rius et post [illegible] [illegible] [illegible]
ad [illegible] significat catarrum de
capite ad pulmonem et ad totum pectus.
Si vero in ipsa apparent [illegible]
et longe et maxime [illegible] [illegible]
significat abundantiam [illegible] in capite pe-
[illegible] et [illegible] [illegible] et
[illegible]. Urina alba subtilis
apparens in corpore in quo [illegible]
[illegible] per [illegible] [illegible] et [illegible] ad
[illegible] [illegible] significat oppila-
tionem. Urina alba pallida glauca vel
lactea in sua mediocritate [illegible]
apparens in corpore in quo apparet inflatio
totius corporis et [illegible] in ydrope
cum [illegible] fetido [illegible] appare-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] significat ydropisim. Urina al-
ba subtilis [illegible] [illegible] apparens
in corpore in quo [illegible] [illegible] [illegible] dis-
positio [illegible] tendens ad [illegible]

[illegible]
[illegible]

Et sub costis sinistre partis sentit compressi-
ones et durities sicut splenetici oppi-
lati. Urina alba que multum
tenuis per totum in qua atque
resoluciones aduste apparent mul-
te in quantitate et multociens micta
in quo sentitur dolor circa renes
et in spina molestatur significat dyabetem.
Cum urina alba in qua apparent a-
renule rubee permanentes talis significat lapidem
futurum in renibus. Et si non durum inter
arenula et humore adusto quam si arena
digito comprimatur difficulter tenetur. Si vero
fuerit humor facilis ad hoc et retinetur.
Urina alba subtilis que post fuerit spis-
sa arenosa apparens in corpore in quo
sentitur dolor circa renes significat lapidem
constructum in renibus quod si doluerit
circa vesicam vel caput virge significat lapidem
confirmatum in vesica. Et hic nota quod
arenule renum sunt rubee vel citrine
vesice vero albe tendentes ad colorem
lacteum. Urina alba in qua apparent squame
cum quibusdam resolucionibus crinoi-
dalibus et cetera sine hiis que squame
equaliter [illegible] urine in prospectu et postquam
cum mictu statim vel quasi statim
descendit ad fundum ipsa squame mani-
feste [illegible] cum dolore circa renes
significat ulceracionem renum. [illegible]
Urina alba subtilis cum quibusdam
resolucionibus nigris in fundo vel nigra
a malicia vesice significat retencionem men-
struorum quod si hec in viro apparuerit
et cum hoc sentit dolorem circa anum
significat retentionem sanguinis emorroidalis.
Si urina prius fuit alba subtilis
demum facta sit turbida in multa
quantitate dolorem circa matricem significat solucionem
menstruorum. Item addendum quod urina
alba luminosa et multa cum spissitudine
est multa et grossa et cum substantia eius
ad grossiciem tendit significat flegmatis pro-
funditatem quod si non fuit luminosa sed
clara neque parva immo color eius
ad fuscedinem traxerit neque eius spissitudo
multa fuit significat debilitatem colere rubee
et occulta que sue tendit urinam
albam ad fuscedinem declarare facit.
Et si affuerit post egritudines acute
vel calima magnum sitis intensa
et hiis et cum hiis non apparuerint
signa timoris neque frenesis et hiis
debes scire quod colera rubea declinaverit
et declinabit ad aliud [illegible] ut ad
intestina et accidit ei excoriacio sive
fluxus colericus vel subtili ma-
teria evaporata sub forma sudoris ad cutem
pellitur et hec vidi ut iacet hic
in libello de albis de febre [illegible]
in quo apparuit urina et cum signis
acutis et ei supervenit fluxus
colericus et sudores copiosissimi.

Urina alba cum substantia tenui in quantitate
multa sine repletione crapulam significat
frigiditatem in sano et maxime multi vini
potacionem significat albi. Urina alba tenuis
in pueris apparens mala est propter nocumentum.
Urina alba tenuis perseverans longo tempore
in sano ydropisim futuram. Item hec in quibusdam
egritudinibus humorum et colli significat lypotomiam.
Item hec perseverans in senibus significat destructionem
virtutis et caloris naturalis. Item hec apparens post
longas egritudines senectutem significat [illegible].
Item alba et tenuis in quantitate multa
et frequenter micta et cum magna diabetem
significat. Alba et tenuis significat lapidem in vesica
oppilacionem viarum urinalium ab humore grosso
vel crispo vel flegmate vel multa. Urina
alba tenuis apparens in principio febris si
micta fuerit cum malis signis suspecta est
quod si cum bonis signis [illegible] consuetudinis per
apparat sit. Urina alba tenuis in febre acuta
et lenta apparens liquefactionem corporis
significat et etiam vel ptisim. Urina alba tenuis
multe quantitatis frequenter micta et post siti
apparens in fine febris significat solucionem et pur-
gacionem humoris frigidi flegmatis vel flegmatis
vitrei et hiis. Urina alba tenuis in
febre intensa apparens frenesim putri-
dam futuram significat. Urina alba in substantia spissa
per totum apparens in principio egritudinis longi-
tudinem eius significat. Urina alba spissa in febre
lenta apparens si longo tempore apparuerit
significat [illegible] egritudinis per apparet urina
in colore alba et spissa si in die critica
apparuerit et fuerit multe quantitatis in labo-
riosa febre liberacionem ab egritudine significat iuxta
articulos. Urina alba in hiis spissa est ad
in febre intensiva mala significat et spissa apparens
in egritudinibus quartanis. Urina alba et spissa
apparens post eorum residuum significat. Urina alba
lactea per totum spissa et longo tempore talis apparens
significat lapidem futurum in vesica. Urina lactea
alba apparens in dolore capitis cum multa
quantitate significat illius doloris dissolucionem. Sed de colore nigro

Et quamvis colores medii et extremi co-
ponuntur tamen ex principiis. Hinc tamen dictum
sit de albo de nigro quantum videtur pertinens in
generali in omni quod ut dictum est supra color
niger habet gradus ut albus ita quod tendit
ad rubeum quod ad obscurum quod provide declinat
tamen status in secundis particularibus permittendo
eo quod color niger significat aut vehementem mortem
quod comprehenditur in quantitate urine quam ardet et ...
ipsam perfecit urina rubea et quod est niger et ideo
est vero niger si ad quadam habet crocitatem sive
rubinitatem sive fuscedinem. Aut frigus forte
quod comprehenditur quam an ipsam perficit urina
viridis vel livida et est eius color magis niger
sive magis purus et est plurata adhuc quod addit

20 r

Urina que est ex caliditate cum odore forti aut est ex tepu(?) calore innati sine eius mortificacione quod comprehenditur ex casu fortitudinis et resolucionem virtutis naturalis resolutis virtutibus corporis splendificatiuis relictis partibus tenuibus relinquitur opacitas etc. Aut crisim sive expulsionem materie melancolice quod comprehenditur cum ipsa apparet in fine febrium quartanarum et purgacionem materie. In doloribus renum sive dorsi in resolucionem consuetudinem splenis in retencionem menstruorum et sanguinis consueti per anum egredi vel emorroidas. Nigrior urine vero ibi propter que remoto naturali ut dictum est in speciebus renum apparet urina nigra in urine cum accidat comminucio lapidis in renibus unde urina ingrossatur et efficitur nigra ex commixtione partium terrearum adustarum in eis etc. Unde Ruffus nigra ut Avicenna in primo de urinis urina nigra bona est in egritudinibus renum et in vesicis lapidis que ex quibus premuntur grossities significat eius adustionem in epate et rupturam vene in eo vel sanguinis nigre facta cum urina expellitur urina nigra mixta in multa quantitate pus cum mixtura coris vel cum allevia(?) bona ideo si fuit in pauca quantitate et in febre acuta mala. Et quanto grossior tanto deterior et ex resolucionem maiorem indicat urina nigra in vesiculis acutis mortalis ut iam dictum est urina nigra in febribus apparens mala quia denotat maximum lapsum a disposicione naturali quia vehementem incensivo et vehementem putrefaccionem. Sit urina nigra apparens post laborem denotat spasmum et maniacum signans vehementem adustionem et ex sicitatem urina que postquam est nigra et ipsa est fetida fetide cum passio color rubeus vel flavus in febribus acutis mortalis. Urina nigra cum ypostasi nigra in magna quantitate mixta cum precedentibus signis digestionis apparentibus in die critica in febre quartana septima vel quintus decimus solucionis febris. Sit urina nigra in senibus et vetulis apparens si non sunt ibi via urinatum mulierum mala urina nigra pura tendens ad plumbeitatem privata odore mortificatorum mulierum mulierum sit urina nigra spissa turbata iam si accidit alba sub tela et cum tamen ut patet in columpna alterius folii etc.

Zinnar geschpan	Solatrum psinka vel
Liquiricium korelko(?)	voda psiza
Sansucus mieltzislaw(?)	Genciana Goizka
Menta silvestris miatelka	Capilli veneris gstrices(?)
Apium opich	Colandrum solfs(?)
Mellilla myodowka	Ris pinzen(?)
Camomilla romyen smoysliki(?)	Epitimo vel mogo(?)
Barba chwastka(?)	

Est bene lucentis nigra nigra eorum cormi
Fert eo nigra quia mortificat vel vsta

Perfecte coctus russus subruffus est citrinus
Excedit rubeus subrubeus rubicundus
Quarti ini(?) inopos kianos viridis nigra veniunt
Precones mortis nigra lividus tibi fiunt
Precones mortis niger fuscus tibi fiunt

Mortificacionem: Nigra sicut in caustis sine splendore. Lividus ut plumbum et sicut tabes qui fiunt ex ictibus plagis corporis vel ulcerum ex percussione.

Indigestionem: Albus sicut cristallus nix calx et ut aqua purissima. Lacteus sicut lac. Glaucus sicut cornu lucidum et pars cornee pupille oculi. Karopos sicut sint vellera cameli longum sub albida sicut cineris.

Principium digestionis: Subpallidus ut decoccio seu de carnis. Pallidus sicut quasi intestina subpallido. Subcitrinus pallor vinum sicut palearis color vel ochrabini. Citrinus sicut por a tm de stalea.

Perfectam digestionem: Subruffus sicut aurum non bene purum. Russus sicut aurum Cursoris orientalis regalis sive sicut aurum purum.

Distinctio colorum in urina secundum digestionem perfectam quarum digestionem significans ultra perfectam:
Excessum digestionis: Subrubeus sicut crocus orientalis vel cantaminis. Rubeus sicut crocus orientalis vel stillis soli olentis cum vaporis in potum. Subrubicundus sicut sanguinis aquosus que tinctus est flammeus ignitus. Rubicundus sicut color sanguinis puri.

Adustionem: Inopos ut vinum nigrum per adustionem. Sanguinis sicut est color eius. Kyanos ut putrefactus sanguinis.

Adustionem et mortem: Viridis sicut color vel sucus caulis vel viole vel Swingenim color. Nigra sicut color in ethiopibus in facie adustus et splendidus.

Unde versus de hiis coloribus

Puri fontis aque sic comparat alba, secundo est
lactea glauca negat lucem cede color
Exprimit karopos vellus pilata cameli
pallida pallidus ut sucus carnis seminide
pallidus est nigra subalbida quarta ipse
Russa est aurum purum ut ostendit non purgatum aurum
impuri confert aurum sub russa colorem
Exprimit vinum sanguinis purus rubicunda
sanguinis aquosus est pro se subrubicunda
Auore rubeus est subrubeus croceus ortus
Est inopos nigra vel lucis livida plumbo
Est viridis color viridi forte colore
Aheri kyanos spem quod ipsa fert +

et cum hoc dolor sensibilis sub costis sini
stre [illegible] splenis apertionis sto
machi dissolutionem significat. Urina nigra apparens
in egritudinibus tenuis vel rubea et in tem
pore crisis acute et in tremoribus et vesica
sentitur dolor et ardor fortis / est pessima.
Urina nigra mixta tenuis [illegible] in dispositis
[illegible] ypostasim in egritudinibus acute
non [illegible] mala / si quandoque [illegible]
denuntiationibus [illegible] signa alia [illegible]
[illegible] et [illegible] considera. Urina nigra
[illegible] mixta [illegible] ypostasi
sine suspensione cum odore acuto in febribus
apparens significat [illegible] dolore capitis [illegible]
[illegible] aut surditatem [illegible] et aliquando [illegible]
[illegible] nigri sanguinis narium.
Et quando assimilatur urine nigre in qua
est sediment pendens vel res nigra rotunda
[illegible] cum quam venit odor malus
[illegible] et apostema sub
ypocondriis ac sudor significant morte
[illegible] tensio significat spasmum et sudor
debilitatem. Urina aquosa ad nigredi
nem declinans significat tenuitatem sua
longitudinem [illegible] et sua nigredine
materiam suam. Urina si fuerit nigra et [illegible]
[illegible] desiderat [illegible] mortis.
Urina nigra in [illegible] tenuis quando [illegible]
ad subalbedinem et grossitiem et non asso
ciatur ei [illegible] signat egritudi
nem in epate et [illegible] [illegible]
hec [illegible] que [illegible] nigro
[illegible] et a nigredine in subalbedine
significat diminutionem caliditatis et ca
[illegible] digestionis. Et illud [illegible]

associatur [illegible] levitas et si non fuerit [illegible]
illud significat quod materia [illegible] in [illegible] in
[illegible] et [illegible] mundificationem [illegible] facit [illegible]
[illegible] causa [illegible] sub [illegible]
[illegible] Urina nigra tenuis [illegible]
mingitur in febribus acutis [illegible] in [illegible]
[illegible] dolor capitis et colli [illegible]
[illegible] gravativa et [illegible] in mulieribus [illegible]
[illegible] Avic. [illegible] / De urina nigra [illegible]
[illegible] in summa / Urina nigra in principio
febris [illegible] et similiter in [illegible] fine / [illegible]
[illegible] alienationem [illegible] significande
[illegible] quod [illegible] urina nigra [illegible] ypo
stasim nigram in materia [illegible] urina [illegible] ypostasis
[illegible] sanguinosa [illegible] indicalis [illegible]
[illegible] omnia sunt [illegible] malicie
[illegible] significat mortificationem
caloris [illegible] adustionem [illegible] Unde
[illegible] de [illegible] de viridi agendum est
[illegible] de colore viridi.

Dolor viridis [illegible] est ut [illegible] quibus [illegible]
Est enim [illegible] viriditate ad aliq
[illegible] albedine [illegible] / [illegible]
[illegible] caloris mortificationem [illegible] unde
et urina [illegible] similiter frigiditate [illegible]
[illegible] / [illegible] urina [illegible] vel [illegible]
[illegible] mortificationem [illegible] Avic. [illegible]
[illegible] de urinis [illegible] colorem [illegible] habet
frigiditatem vehementem [illegible] et
[illegible] urina [illegible] / [illegible]
[illegible] vehemens si
[illegible] Avic. [illegible] / [illegible]
signat frigiditatem [illegible] similiter [illegible] in quibus
[illegible] per [illegible] cuius
[illegible] assimilatur [illegible] vehemens
significat [illegible] In [illegible] sic attendendum ad
[illegible] sunt de iudicio urine [illegible]
[illegible] melior de colore eius [illegible]
a frigiditate per calorem [illegible] et [illegible]
[illegible] pulsum [illegible]
tendum in eo [illegible] urine ac [illegible]
color [illegible] cum eo [illegible]
[illegible] albedinem [illegible]
[illegible] in alius non [illegible] sic [illegible] alia [illegible]
[illegible] una cum iudicio urine [illegible]
[illegible] Urina [illegible] sanguinosa [illegible]
[illegible] [illegible]
nosa [illegible] febrem [illegible] dolorem
spasmum [illegible] ad materiam [illegible]
[illegible] sensibile membrum ut [illegible] stoma
chus [illegible] spasmum [illegible]
magna [illegible] de magis [illegible]
[illegible] in [illegible] significat spasmum
in [illegible] / [illegible] fuerit / sanguinosa [illegible]

poralis gestande et de iactatione et ad
matum uel prostratum vel que innuebant ante
Sed si fuit spiritualis cum oculis eleuantibus
sicut spasmum de epilenticum vel pendunt
Eruginosa vehementer significat pulmonem qui
vehementer incendium venenositatem demandat
Sed colera eruginosa venenum et prima primi de
quinque vrina vehementer significat fri-
giditatem et in quibus cum venenum sumptum est
solum In qua si ypostasis apparuerit spe-
rat vite si non timet ei Nam ex hoc
comprehendere debemus virtute a oppositum Eru-
ginosa vero rubea quando fuerit sicca et sic
oleum vide et nebula sic tota grossa
et fetidissima et horribilis in qua apparent
resolutiones squamose vel furfuree vel
cinericales vel quod omnino apparuit simil-
ima significat solum osane tota sponte
[illegible]

Sequitur de colore lividorum

Et quamuis color lividus nominata est sicut
in hoc casu innuere per eidem liuide
eo dicendum Liuidus itaque color frigidita-
tem aut caloris mortificationem denominat et hic
maxime in febribus apparet pestilenciali-
bus vbi ad videndum quod hec vrina in infectione
est una suspecta quando in viris est frigidi-
tatem complexionis et humorum frigidorum a-
bundantiam Nam in eis frequenter apparet et
si apparuerit in viris febricitantibus suspecta
videnda est maxime cum sint febris et inten-
sima et pestilenciales potest etiam apparere in non
febricitante Vrina lividitas sublacea ad liuidi-
tatem sive plumbeitatem cum quadam albedine
declinat que sit per horam post eius mictum re-
manserit ethicam senectutis denunciat Color
enim lividus ex defectu caloris epatis et aliorum
membrorum Vrina tendens ad liuiditatem
plumpalis albedine spissa sublacea cum circulo
plumbeo epilepsiam passionem significat Vrina li-
vida cum palliditate magna apparet atho
mose resolutiones et colunde post certum in corre
non febricitante dolorem articulorum passione sit
significat Vrina pallida ad liuiditatem tendens
spermosa et turbida cuius superior pars videtur
spumosa et turbida cum paucia inquietate et in corre
sit olem et a paucia inquietate et in corre
non est fluxus ventris ptisim significat Vrina pa-
llida tendens ad liuiditatem apparens in
corre in quo apparet color pallidus post tem-
pus et maxime in orbis significat frigiditatem
epatis Tenuis tamen continuauerit colore liui-
dum posse ex vehementia caloris producere

Alij quod grossa causat frigiditate aut calo-
ris remissione Vnde pertractans ab hac eam de
bilitatem caloris naturalis in epate et venis
et corruptione cum putrefactione communi in
venis et epate et viis vrinalibus significat pro
nosticatur et stranguria et apostemata rene
vel ruptura in renibus illius et vesice vel
matricem et febrem continuam ydropisim asciten
significat Et si fuerit pauca quantitate
et multa cum difficultate mictione continuamor-
tem significat remoto vero vesica et vias
vrinalium si in asclite cum virtutis debili-
tate mortem omnino significat Albam
et ptisim empima tussim catarram
et epilempsiam vitium matricis Liuida
si fuerit multe quantitatis et mediocre rubea
apparuerit significat febris continue aut
refrigidatione complexionis sanguineis a epate
significat

Sequitur de colore citrino

De gradibus citrini dictum est superius
et hic per citrinum intelligo intimam ci-
trinitatem participat intensior quam sit ci-
trinitas que debetur temperato Nam
citrinus qui est medius dictus est citrinus in colore
vt supra Citrinus itaque inspiciatur et omnes
gradus qui sibi co geniunt calliditate
vel significat Vnde Auicenna Et a primi
de colore vrine Omnes aut qui sunt
post citrinum calliditate significant Et dicit
asimus vrinam in intensius et remissius
vel una Citrinus significat calliditatem
vel vna et seminis [illegible] vt dno et
vel duo cum medio citrangulo vt duo
cum medio aut tres Iquens vt tria
cum medio Corcus vt quatuor et Flam

croceus ultimum obtinet gradum intensionis in latitudine citrinitatis. Est hic dubium cum iste color citrinus causetur ex admixtione coloris ad aquositatem urinalem cum quando colera est subtilior et calidior tanto aliis paribus intensiorem gradum citrinitatis et clariorem inducat et id dicitur igneus est gradus intensior citrinitatis quam ab Avicenna appellatur croceus. Et ipsum videtur. Respondetur ordo [illegible] eius allegato loco cum dicit post ea ipse [illegible] tinctione croci assimilatur et ipse vehementer est citrinus post eam rubeus qui assimilatur capillo zaffrani et ipse est qui vocatur rubeus clarus [illegible] post ea in loco ultimo positum videtur dicere ascenden[do] et non descendendo quia ad modum in reliquis precedentibus positum est. Sed obstat huic fine [illegible] Avicenna paulo post in eodem capitulo inquit: si autem citrinitas fortis fiat et usque ad igneitatem tamen per vices [illegible] ad finem in ea significat quod color intensior per[illegible] reddit et iste quidem est finis citrinitatis. Dico exponendo finem idest terminum ultimum exclusive citrinitatis tamen [illegible] stat quod croceus sit finis ultimus inclusive citrinitatis. Et per ista conclusione videtur insufficiens textus Rasis in Almansore dicit urinis non magis color eius est igneus et fit calorem additum et inflammatum. Et iam quod color est color non quia non plus calor dominatur quam igneus fit in sanguinem in corpore [illegible] abundare et ex eo [illegible] vere mixtum fore. Et illud quod non plus [illegible] videtur dicere quod non intendit sic non intendit [illegible] distat a se invicem [illegible] exclusive et inclusive reversio. Fortasse ipse [illegible] in quod ex additione [illegible] sanguinis de urina [illegible] [illegible] sit ignea. Relinquo theoricis et [illegible] [illegible] infert quod urina citrina colere dominium demonstrat. Citrina flava intensiorem gradum colere et sic [illegible] de aliis [illegible] ordine quo positus est. Nota hic quod aliqua urina in egritudinibus frigidis multum tingitur ex [illegible] et tinctura non debemus [illegible] super dominium colere et hoc specialiter in [illegible] casibus. Primus est ubi sit fortis dolor ut in colica fri[gida] [illegible] dolor [illegible] forti [illegible] et hic [illegible] ex forti dolore agitantur [illegible] colere dispergunt et ad vias urine [illegible] ad [illegible] [illegible] inflamatio [illegible] et calor [illegible] dolore [illegible] [illegible] casus est opillatio ex [illegible] tingens in via [illegible] [illegible] fellea et [illegible] [illegible] colera que ad intestina [illegible] ad vias urine [illegible] [illegible] tingens. Tertius casus est [illegible] est in [illegible] opillatio [illegible] flegma [illegible]

et sic flegma diu retentum putrescit et [illegible] [illegible] caliditate putredinali quod flegma sic super calefactum per vias urine pulsum ipsam colorat. Differt autem hic color a colore qui ex colera generatur quia rubor et [illegible] [illegible] caloris qui est ex flegmate intenso [illegible] remissus non limosus propter grossiciem flegmatis. Rubor vero qui est ex colera est [illegible] propter partes igneas colore et eius subtilitate. Urina citrina que est mediocris ut [illegible] [illegible] [illegible] et equalitatem in [illegible] et [illegible] [illegible] fit et bona et competente digestione et maxime hoc est verum in viro iuvene debite [illegible] mediocris latitudinis sanguineo vel colerico non multum quod additum est quia talis urina posset [illegible] apparere in infirmitate [illegible] [illegible] pueris flegmaticis [illegible] et colerica [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] in senibus [illegible] [illegible]. Et si fuerit urina cum tenui substantia et [illegible] [illegible] opillationem in splene fit. Et si pauce [illegible] [illegible] fluxum ventris significabit. Et [illegible] [illegible] [illegible] potius aut caliditatem epatis [illegible] significabit. Nota hic quod citrina color [illegible] non [illegible] [illegible] dico [illegible] [illegible] [illegible] in tali non est humor abundancia in ea quod non est excessus coloris [illegible] [illegible] in eo non sit excessus ex parte [illegible] citrinacea et passinacea que sunt purpura colo[ris] et [illegible] ut supra in primo [illegible] urina citrina subtilis substantie declinans ad albedinem [illegible] superior pars videtur sicut [illegible] et in ipsa apparet nebula [illegible] non statim [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] per hora fit [illegible] [illegible] ethice. [illegible]. Et si fuit citrinissima et in ipsa apparuerit nebula sicut tela aranea non statim ut dictum est et [illegible] in fundo incipiunt apparere [illegible] [illegible] [illegible] sive petalorum [illegible] fit [illegible] [illegible] ethice. Urina citrina [illegible] color est citrinus [illegible] ut [illegible] [illegible] excedens et in prima die apparet ypostasis que in fundo residet [illegible] [illegible] [illegible] fit effimera [illegible]. Urina citrinissima in [illegible] ad modum vitelli ovorum et tenebrosa fit [illegible] de colera vitellina. Urina palida declinans ad subcitrinum mediocris tenuis et obumbrata in parte superiori et in fundo et medio tendens ad claritatem fit cotidianam de flegmate acetoso et de his magis [illegible] suo de [illegible] loco. Urina subcitrina tenuis mediocris [illegible] ob [illegible] [illegible] partis superioris tendens ad [illegible] [illegible] [illegible] apparens in corpore in [illegible] apparet [illegible] [illegible] [illegible] fit [illegible] [illegible] [illegible] fiat [illegible] [illegible] [illegible]

et collum et scapule et brachia et tibie sint graciles
valde et facies sicut et ubi apparet inflacio
pectoris significat timpaniten. Urina citri-
na vel subcitrina tendens ad quandam nigre-
dinem viridem et sentiatur color extensionis
sub costis sinistre partis sic quantitate et duracione
significat calefactionem splenis. Ematice quando
urina apparet cum [illegible] nigra adusta. Uri-
na citrina vel subcitrina in qua apparent
pili unius palmi significat humores grossos
et viscosos circa renes existere. Urina rufa
vel subrufa semper [illegible] calidam habet et
dominium [illegible] in epate et venis vel flante
salso. Et itaque urina cum apparet significat [illegible]
ictericiam citrinam et abundanciam colere absque
opilacione epatis, quando colera cum febre. Ruf-
fa subtilis si longo tempore apparuerit ictericiam
cum opilacione denunciat. Rufa vero grosse
substancie apparens significat et indigestionem
materie et [illegible] in epate et venis et
fortem ebullicionem melancolie calide in epate
que non [illegible] per ebullicionem vel opilacionem et
sic [illegible] morte et ydropem asclitem de-
nunciat. Rufa [illegible] in asclite
apparens mortem denunciat maxime si virtus
debilis fuerit. Rufa cum tenui substancia et
quantitate mediocri in die septimo accessionis
apparens [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] et emissionem et [illegible]
futuram et [illegible] et [illegible]
si fuerit grosse substancie significat synocham [illegible]
et lenis spes. Et si fuerit [illegible] substancia me-
diocri spisse significat [illegible] vel fe-
brem de [illegible] salso vel [illegible] et [illegible]
[illegible] sanguinis corrupti et calefacti. U-
rina citrina pernis [illegible] que [illegible] in
[illegible] apparens mala significat [illegible] futuram
ydropem. Urina citrina et clara in dige-
stione [illegible] significat [illegible] et
[illegible] de [illegible] [illegible] ut in acutis ut
[illegible] pronosticare. Rufa cum substancia tenuis medi-
[illegible] digestionem in urina significat. Ruf-
fa [illegible] in febre continua et [illegible] [illegible]
[illegible] mala quia si cum [illegible] adest capitis do-
lor pessima. Rufa a media regione
[illegible] [illegible] spissa [illegible]
significat. Citrina vel [illegible] pallida te-
nuis vel mediocris [illegible] manu
[illegible] [illegible] gutta [illegible] pectoris [illegible]
[illegible] gutta [illegible] et urina [illegible]

De rubeo colore

Rubeus color [illegible] se [illegible]
[illegible] ut et [illegible] quemadmodum

[illegible] naturali. Rubeus vero [illegible]
[illegible] sanguinis [illegible]

[illegible] et medii et [illegible] omnes [illegible]
sanguinis et eius [illegible] significantes.
Nam rubeus et clarus significat [illegible]
sanguinis arterialis sola [illegible] peccat.
Rubeus roseus [illegible] sanguinis venal[is]
in [illegible] ut in synocha. Rubeus ob-
scurus [illegible] sanguinis grossioris in [illegible]
[illegible] naturali. Unde cum urina fit sanguinis
[illegible] et [illegible] si in ea
[illegible] colores reperiri possunt. Et iam
[illegible] et [illegible] et sicut color
rose rubee [illegible] et scarlata. Rose[us]
vero ut et color rose rubee tendentis
ad obscuritatem ut in [illegible] obscurus
quasi assimilatur sanguini [illegible] pulueru-
lentus vero quasi sanguini [illegible] de ve-
na [illegible] significat enim magnam [illegible]
[illegible] in sanguine ut in [illegible]
sanguinea [illegible] significat ebu-
licionem sanguinis absque putredine. Duo
vero ultimi ebulicionem cum putredine [illegible]
in principio synoche apparet urina rubea
obscura. In statu vero [illegible] [illegible]
digesta rubea [illegible]. Et quia [illegible] sunt
[illegible] esse [illegible] parcitate [illegible]
[illegible] et [illegible] aliam recipe inter-
[illegible] sub roseo comprehenderetur
duos [illegible] colores [illegible] de [illegible]
[illegible] rubee subtilis. [illegible] [illegible]
[illegible] ex [illegible] colore grosse [illegible]
et vitellina [illegible]. [illegible] pulverulentus
vero quasi causatur ex [illegible] sanguinis
[illegible] colera nigra [illegible] et cum [illegible]
[illegible] adustionem [illegible]. Et [illegible]
[illegible] sic [illegible]. [illegible]
[illegible]. Et [illegible] quia sanguis [illegible]
[illegible] facit maiorem inflammacionem quam
colera et hic in toto corpore [illegible]
[illegible] omnia membra
colera vero [illegible]. Et [illegible] dicebat [illegible]
ad [illegible] quia igneus significat
maiorem caliditatem quam rubeus pulveru-
lentus. Urina rubea in [illegible]
[illegible] et salmior quam acquosa al-
ba et melior rubea sanguinea quam
rubea colerica. [illegible] apparet in [illegible]
alba [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] impotencia. Uri-
na rubea colerica [illegible] clara ignea in
[illegible] acutis cum colera [illegible]
manet non est magis timor. Et si
colera fuerit [illegible] magis [illegible]
[illegible]. Nam [illegible] ipsa denotatur

magnum dominium colera cum yposta ad
alias partes moveat et ex consequenti apparet
ad magnum tempus. Urina rubea medi[illegible]
nibus tenuis est tamen non existente febre a-
cuta et mala. Almansor si pluribus die-
bus signat apostema. Avicenna. Urina rubea
in doloribus capitis de spiritu protendit
et comprehendimus cum dolore magis ad dolore
caput pete et maxime cum incipit dimi-
nui in rubore. Urina rubea in egritudinibus
acutis rubore incipiens et permanens in
fundo ypostasis non furiosis frenesis
egri timorem affert nisi talis ypostasis
virtutis signat. Rubea non turbida sine ypo-
stasi tacit [illegible] caloris
in nati debilitatem signabit et maxime nisi
cita compar dolori et gravitas apparuerit
et cum apparente aquam non posse san-
guinem ab aquositate segregare et ex con-
sequenti debilitate signat. Urina rubea similis
colore carnis recentis aut rubea sic aqua
in qua dissolutus est sanguis signat [illegible]
debilitatem quia virtutis eius segregatione
aut sanguinis multitudinem. Sed in primo
casu sequitur debilitas virtutis in secundo vero
fortitudo et tolerantia. Urina inflamata spis-
sa turbata in colore intense rubea
continuata si [illegible] signat febrem de sanguine
significat. Urina rubea intense spissa
substantie in qua in prima die apparet
nebula sinochum sine putredine signat.
Galienus. Urina rubea [illegible] in medio
flamme ignis [illegible] tenuitatem
tendente ad viriditatem in parte superiori tur-
bata non spisse substantie signat causonem
et maxime si cum hoc apparet causonis
alia indicia. Almansor. Urina
rubea magis in colore remi-
ssa [illegible] mediocriter spissa cuius pars
superior tendit ad lividitatem vel quandam
viriditatem et in ipsa apparet humores
adusti signat causonem de flamate [illegible]
[illegible] ut dixi in antecedentibus. Urina
rosea intensa parum spisse substantie conturbata
continuam de colera signat. Si vero cum hoc pri-
ma apparuerit lividitas cum quibusdam [illegible]
[illegible] minutis signabit continuam cum pe-
riculo. Almansor. Urina rubea ignea a-
qualiter remissa substantie et in parte supe-
riori obumbrata [illegible] malum odorem et
fetorem tertianam et duplicem tertianam de colera
naturali signat [illegible] si [illegible]
et complexionem. Sed aliquando tertiana
in urina signat continuam in pueris et pro
[illegible] et [illegible] Urina subtilis
rubea substantie sine parum spissa [illegible]

grossa in parte superiori signat continuam de flate (?)
salso [illegible] Urina subtilis rubea. Rubea pu-
[illegible] parte cum spissa [illegible] et obumbrata
in parte superiori signat continuam de flegmate
dulci. Urina rubea grossa cum egressione pauca
[illegible] et frequens cum fetore apparens in febribus
signat mortem. Avicenna. Et ipsa multi [illegible] et
multi sedimentis signat [illegible] in febribus
intensissimis. Urina rubea nigra apparet ypostasis
[illegible] carnis apparens in febre acuta
mortem signat. Almansor. Urina nigra apparet
ypostasis rubea in febribus ardentibus signat
[illegible] sanguinis repletionem. Avicenna. Urina
cuius color assimilatur colore carnis et est
fetida et pinguis signat mortem. Avicenna. Al-
mansor. Urina rubea intensa apparens in morbo
non febriente et circa partem dextram sub costis
[illegible] caliditas [illegible] calefactionem epatis
signat. Avicenna. Et maxime si in orbe appa-
ret citrinitas. Urina rubea turbata venia-
nis turbata spissa similis lotura carnium
que cum difficultate mingitur apparens in morbo
in quo sentitur sub costis in dextra parte tumor
ad modum lune novelle et cum hoc patitur
fortem [illegible] signat apostema calidum in gibbosa
parte epatis. Avicenna. Almansor. Urina ignis
rubea [illegible] turbata et spissa que
cum difficultate expellitur apparens in corpore
de quo in precedenti et in principio non apparet
febris sed in processu et sentit aliquam tussiculam
[illegible] et non patitur [illegible] fortem
et [illegible] sub costis dextris apparet tumor
ad modum lune novelle quando tangitur
non sentit [illegible] cum caliditate signat apostema
frigidum in gibbosa parte [illegible] si [illegible]
apparet pondus suspensum et cum hoc post
assumptionem cibum [illegible] dolosa et quedam
difficultas anhelitus et sub costis non apparet
tumor ad modum lune signat apostema in con-
cavo et maxime quando egritudines sunt
humorose. Urina rubea cum ypostasi alba
in acuta egritudine [illegible] completa et salutem
et breuitatem egritudinis signat. Urina rubea
cum sua sibi simili ypostasi diuturnitate egritudi-
nis signat precedente [illegible] et fidelis
[illegible] salutis [illegible] Urina rubea cum sua
sibi simili ypostasi longo tempore talis appa-
rens in acuta egritudine mala. Urina
rubea et turbida apparens [illegible] et pauca
in [illegible] mala et pessima. Et rubea
et subtilis in egritudine acuta mala. Urina
rubea et turbida apparens in [illegible] die

23 v.

tercium vtium quadragesimum. Vrina rubea
equalis sanguinis in acuta egritudine pessima
Vrina rubea et in 2a sui parte superiori alba aliena-
cionem et frenesim significat et mortem. Vrina rubea
inferius in medio obscura superius livida equaliter
spissa splenesim significat. Vrina rubea inferius
superius nigra per totum turbulenta apostema epatis
significat. Vrina rubea in qua apparet sanguis rubeus purus
et non habet sentitur dolor sub costis dextre partis sine
sanguinis ab epate remotis significat. Galienus Al-
mansor. Avicenna. Vrina rubea apparens in corpore
in quo sentitur dolor extensiuus sine punctura sub
costis dextre partis non remanens febre significat oppila-
cionem epatis in apostemate. Vrina rubea in qua ap-
parent resoluciones [illegible] vel multo minores
quam [illegible] et manent in fundo et medio et in vesica
non sentitur punctura apparens in toto corpore non febri-
te significat scabiem. Galenus, Almansor et Conste-
mor. Vrina rubea in qua apparent resoluciones
minute crocee et cum digito comprimuntur facili-
ter franguntur non habentes continuitatem in partibus significat
adustionem humorum in renibus. Vrina rubea sub-
in egritudinibus acutis cum signis laudabilibus significat
velocitatem crisis et cum contrariis contra significat velocitatem
mortis et ex toto significat inflamacionem vehementem. Vri-
na rubea non intensa rubedine declinans ad citri-
nitatem cum sedimine rubeo significat appetitum in-
tensum et cruditatem et longitudinem egritudinis. Ex-
tremo ad notandum primo quod hic loquitur solum de rubea
ut rubeum se extendit ad rubeum sanguineum et ad
rubeum coloreum igneum et hic ut semper modo
loquendi de rubea etiam hic modo loquendum Ra-
sis etiam fiat [illegible] rubedo ex inflamacione colore
citrine [illegible] quod fortasse putaret aliquis ipsum colorem
debuisse sub igneo [illegible] [illegible] Ysaac
et aliis eciam sit appellatus acolea rubea [illegible]
non enim credo in [illegible] detinuit ipsum intra [illegible]
citrinitatis collocari debere ut sic videtur in aliquo
[illegible] et aliis ad [illegible] Non enim ad [illegible] in [illegible]
sit. Cola et cum [illegible] [illegible] [illegible] citrina [illegible]
[illegible] rubea ab auctoribus [illegible] [illegible] et eadem
vrina [illegible] citrina [illegible] rubea dici potest [illegible]
[illegible] ab intelligente colligitur quod [illegible] rubea
sanguinea [illegible] [illegible] habenda sit 2o quod
et [illegible] vrina rubea [illegible] [illegible] sit [illegible]
[illegible] et maxime sanguinea [illegible] [illegible]
[illegible] ipsam nobis [illegible] et calorem [illegible]
[illegible] de [illegible] [illegible] vrina e rubea [illegible]
[illegible] carnis [illegible] [illegible] 2a [illegible]
de coloribus vrine [illegible] debilitatem epatis et
sine [illegible] [illegible] [illegible] et sanguinis [illegible]
[illegible] non [illegible] sit accidit in ydropisi [illegible]
[illegible] et in egritudinibus epatis [illegible]

quod [illegible] eas vrina et simul lacte carnis
[illegible]

Post quam determinatum est de coloribus
vrinarum ut sunt in diversis humoribus
diversorum et morborum [illegible] ac [illegible]
[illegible] Nunc agendum est de ipsis
in [illegible] et [illegible] ut sunt etatum
[illegible] complexionum sexuum humorum [illegible]
[illegible] [illegible] ac morborum [illegible] significationem de-

Vrina infantium [illegible] calore etatum
[illegible] ad albedinem [illegible] spissitudinem et
ad lactis naturam propter ea quod ex lacte vtuntur. Nam
multum [illegible] sunt [illegible] multum [illegible]
calorem naturalem in eis [illegible] proprie vrinam
coloratam [illegible] in eis [illegible] et illa
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vrine puerorum [illegible] [illegible] et
[illegible] infancium propter ea quod lacte vtuntur et
quod materia [illegible] in eis et [illegible] et sub-
mersa. Vrina puerorum et magis [illegible]
infancium [illegible] non sit multum colorata. Nam
[illegible] in eis calor plus [illegible] Vrina
[illegible] in eis [illegible] [illegible] et multiplicata
non ita [illegible] ut in infantibus [illegible]
in eis multa superfluitas flegmatica multi-
plicatur propter indigestionem [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vrina
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et multum [illegible] vrina [illegible]
[illegible] alba [illegible] ad [illegible] [illegible]
cum multa spissitudine flegmatica cum super-
fluitates [illegible] ex indigestione multipli-
cantur [illegible] [illegible] vrine ad [illegible] [illegible]
[illegible] Et [illegible] est vna ex causis [illegible]
infrigidatam multum mingunt. Vrina in-
[illegible] et citrina ad igneum [illegible] [illegible]
[illegible] mediocri calido [illegible] in [illegible] poten-
tissimo non sufficit ut in pueris et cole-
ra [illegible] in ea etate [illegible] [illegible]
[illegible] Vrina senum et ad albedinem
et debilitatem declinans [illegible] in eis calor
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible]
[illegible] [illegible] tingentes [illegible] quod in eis
multiplicantur propter [illegible] indigestionis ob
calorem debilitatem melancolie flegmatice
aquose et quod [illegible] et [illegible] et causa
debilitatis ut supra [illegible] vrina et [illegible]
[illegible] ad [illegible] debilitas [illegible] non valere
per illas vias [illegible] materias grossas
[illegible] vrinam [illegible] Et [illegible] [illegible]
[illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible]
quam [illegible] [illegible] [illegible] sit [illegible] [illegible]
est [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] facit [illegible] ad vrine debilitatem [illegible]
[illegible] in eis grossas videri ut [illegible]

Detum

Nota

entis forti sup aliquos humido sive su-
perfluitates grossas quas per illas ad con-
pellit. Urina vero decoctiore et minus
tincta et magis subtilis ea que semel
contingit tunc in ea grossas fieri ut dixi
et quas suspectas habere debet medicus du-
bitans ne indigeant futuri lapides in
renibus aut vesica. Nam si videt cas
multiplicari dubitandum ne vino afficiat
in eam conpulsioni et per ipse remanentes
assentur et in lapides convertantur. Sequitur

De coloribus complexionum

Dictum est de colore urine temperati nunc post
loquamur de urina naturali distemperancium.
Et est premittendum ut supra quod albiditas
frigiditatis siccitatis et humiditas est principia
factiva colorum et peracte sunt hinc hec poni
tur hec conclusiones. Urina flegmatici debet
albā esse vel albedine determinatur in sua (?) et toti
spissa. Nam color albus datur a frigiditate
spissitudo vero ab humiditate et cum humiditas
in eo reperitur grossa ad bonum intellectum
huiusmodi hic est advertendum ne contingat
decepcio ex opillacione in viis urinali-
bus contingente. Nam in multis febribus fle-
gmaticis vidi urinas in subtilitate conti-
gente ex opillacione. Urina colerici
debet esse rufa et multum colorata cum sub-
tenui et toti. Nam color datur a calidi-
tate multitudo a sicci corporacionis vel dictum
est. Urina sanguinei debet esse sub rufa cum
rubedine tendente et obscurior vero no
adnata clarus vel colerica in sua mediocri
spissa per ea dicit. Urina melancolici est
albedinem urina cum quadam subtilitate et cum
sua sede tenui sicut patet exdicto. Sequi-

tur de coloribus urine sexualis

Urine mulieris sunt declinantes ad albedinem cum
turbulencia quadam et nobilis gros-
sitie declinantes ad albedinem gradu-
tione sexus frigidi quia frigide flegma-
tice turbulente vero et grosse cum in eis
multiplicantur superfluitates flegmatice esse
quas sic grossas nam per vias earum latitas
bene possunt expellere urinam et suarum viarum la-
titudo est causa quare in eis non sic multiplica-
tur lapides etiam ad earum ingrossacionem
et turbulenciam concurrunt ... que a matrice
per canale urine magnum una cum urina
ad extra expelluntur et ideo urine mulierum
panos maculant et non virorum ut videtur ex
experiencia ex quibus inferuntur quod signum
urine debet esse minus turbide et tincte
Nota mulierum. Ars in hoc et alibi vero quia incorpora-
cionis tum positus est supra quod debes
considerare claram regionem in corpandis
urinas ad invicem et quod dictum est de uri-
na mulierum ut non sit in naturali disposicione
in qua contingit ipsam urinam variari
a consueta cum sunt pregnantes seu pro-
ximo est naturali disposicionis huius vi ... ter
agendum est de ipsarum pregnancium urina et co-

audacius loquar quo habeat in parte ducem meum
Avicennam secutus fuero. Videat itaque quilibet
medicus prudens per hendendo huiusmodi urinam
pregnancium quod frequentissime ex eius visu et
iudicio contingit medicos decipi. Unde in
femina coniectura et necessitate apud omnes
agnitur quod sit tuba solemnis medici et per qua
non amittanda omne studium omnemque diligen-
ciam debemus acutissime adhibere cognita-
cionem ex primis vero medicis gloriam utile et honorem.
Urina pregnancium debet cum magna solemnitate con-
siderari. Observandis eciam sunt memo-
ratas debet et mediante attendere si uri-
na est eius que in principio pregnacionis in medio
aut in fine, cum alia et alia debet in his diu-
ersis temporibus apparere. Urina pregnantis in
principio quia in secundo vero tercio aut quarto mense
et usque ad sextum exclusive est citrina et sub ale ad
albedine declinans clara in superficie huius
nebulam habens in medio vero eius ypostasim
vero mediam ypostaticam ad modum cum carmina-
ri in qua apparent quedam granula ascende-
ncia vero descendencia que tamen non sine agitatione
non conturbantur. Urina quidem considerabiles
habere quia calor revocatur ad matricem
et alias vias videtur deserere. Hinc est
est quia non multum tingit ... magna quantitas
sanguinis mittitur ad matricem tum quod ad
confortandum ipsum et ut talia faciat inna-
menta necessaria mittitur magna pars sanguinis que
est causa magne tincture clara quidem cum super-
fluitates que consumuntur esse causa turbulencie
ut supra causa matrice iam tum urina non
expellere. Sed hic non habet esse nisi ut in prin-
cipiis quam requirunt mulieres que in toto tempore pre-
gnacionis menstruantur in quibus non sunt vine
clare in superficie nam in superiori regione
urine nebula matrice circa repleta multis
superfluitatibus viscosis calore existente pote-
ncie et ... corporum evacuantibus ... su-
perfluitates quas cum subtiles facte sunt et levem
calor ipse ad superiora propellit. Post autem car-
minati est et eadem materia que est nebula sub
non est et materia ita bene mistura. Sed est mediocris als temperatam
se habens inter quie et lene et in totum medium
sive regionem mediam petit et est albi-
ficata seu facta diaphana eo quod est rare-
ficata a calore a quo est diaphanitas
recipit. Carminati aventositate quam
multiplicant pregnantes ut statim dicet
dā de granis. Sed dicitur ... hec mediocris visa se ex-
pellunt a matrice ergo debent facere uri-
nam turbidam. Ad istud dicitur quod hec mediocris visa
se non ... ex matrice ad canalem magnum
urine deducte cum urina expelluntur immo
stat ... et ideo ... subtiliate condu-
cte resudant ad vias urine minores et demo
tibus ad maiores ... pelluntur et ...
... et loca in prima conveniencia eius racione
suarum qualitatum motivarum ... acquisita
petunt vero que est in media regione est ma-
teria ... in partibus suis multum ventositatem
sed modicam immo distanciam inter se et ...

et totum carpinatum et hec materia multo grossior
nebula et magis viscosa valde in qua
apparent. Notandum quod ipsi fortes opilationes
attenuatorias que a fetu in corporibus pregnantium
contingunt multiplicantur ventositates in eis
tunc modo ad materiam vias propter vias urine
expellunt amplius causa vera intestinorum
etiam ut notat Conciliator pregnantes fre-
quenter mingunt et eas assumant ventositates quare
iste causant in urina granula rotunda pa-
rva sive ampullas minutas quarum dum granu-
la eo quod non sunt diafana per certe propter
apparent namque descendere vel ascendere eo
quod certe gravem et clarior quam tenuior. Unde pul-
se a capite sive ventositate decretes sub-
tiliorem frangunt et statim descendunt
et hec granula varia videntur que etiam sunt
quorum de quibus aliquid inferius in hoc capitulo
Secundum color appareat frequenter contra naturae
quam apparet ut dictum est in menstruata que
quidem est signum efficacius gravis quam cum
motione sanguinis in principio clausa matrice et ab
ea superfluitates propter innaturale magnum urina
non expulsis nam mittente sanguine et alios
humores ad matricem contingit urina rema-
nere priorem que in eius ductu non conturba-
tur quod fiat maxima opilatio magis ut dicitur
et que est causa retinens materias grossas per
vias ipsas sit grossas expelli. In medio
pregnationis quare in sexto septimo mense vel
circa ... cum coloris accipit citrine rubeore
vel secundum citrinorum modo. Nunc vero facta
retentione sanguinis eo multo tempore nam matrice
existente facti ad expellendum expellitur
ventositates aliquid sanguinis retenti fusa quam
cum urina commiscetur et colorem illum causat
et est maxime ... in mulieribus later ...
rorum quare in ea quod est sitore non sic appareret
Unde et vas iste color in pregnatibus videtur
rubeum citrinorum. Aliam urina et simul
atque in qua tocti sunt ... albi qualem
ut sunt vituli non excoriati quod excoriati sunt
... album quod est viscosa declinans ad fuscum
Nam vero expulsiva matricis expellit ma-
terias flegmaticas viscosas in fundo ma-
tricis albedinas cum aliquali sanguine fuso ad
quod et ... calor adurente ... varii sunt
apparet. In fine vero impregnationis quam apparet
in urinalibus et certe rubedo in loco quo apparuit
in principio impregnationis scilicet albedo et cum
mingit urinale pregnat conturbatum. Nunc vero de-
dit tibi de signis impregnationis. Et adverte
insuper quod colorem urine tunc ... ad in-
feriores declinans. Nam vero non videtur pone
etiam aliam ... colorem quam apparet in principio
et quam in fine nisi quod loco sub albedinis et
consideratia ... de urinis mulieris inquirit

Et cum loco cinis solius primi coloris fuerit
rubedo et in fine pregnationis et prout fuerit ob-
sidet cum motione. Colorizantis color est
color viride tendens ad citrinum aut blaneum
quod ambo tamen a frigiditate seu remissa ca-
liditate ut supra dictum est remota et calore ad ma-
tricem et remissa amplius colera ad san-
guinem ad matricem ut supra. Certe quod
color primus et apparens in principio im-
pact itaque rubedo iam natura magis re
moverit ad expulsionem faciendam. Dum
egrediuntur aliquas partes flegmaticas tincte
de sanguine impad matrice et cum istis omnibus
coloribus apparet in medio et fine nebula
et tota et granula quedam de quibus dictum est
et hic et maxime ad dicendum quod omnia ista
signa sunt quedam possunt apparere in mulie-
rem pregnante in qua est retentio menstruo-
rum vel est mola in qua multi famosi me-
dici decepti sunt et non parva scitati sunt
in scientia quia accidit casus in quadam
famosa domina meo tempore Papie ubi et bo-
nus et sapientissimus ille magister
de sancta Sophia tunc agnaliter tribuat
et una cum Petro de Tornigano solempnis-
simo Petro. Et ideo studeat medicus
ut sine dubio significationis certitudinem habeat
verum indicium supra dictis ceteris signis
impregnationem demonstrantibus intergere
et una post ut obstetrix imponat
digitum in vulva et sentiat si orificium
matricis clausum sit quod si sic arguit im-
pregnationem. Nam tempore impregnationis non per-
agitur ultra xxx diebus degustationem emissi-
onis. Item retentio menstruorum in suo
tempore in muliere bene sana est efficax si
signum unde mulieres maxime super hoc
solo signo se fundant cum magna adhi-
bentes fidem et efficaciam. Ideo scilicet tibi caveas
ne scita sunt que in mola contingunt reper-
iuntur humida. Item quod mulier non sit arte-
ficta et ad eam deposita quare mulier de-
positionem videt urina similiter. Item quod non
multum appetat coitum et est ... ut in pluri-
bus. Item quia habet appetitum corruptum et
ad aquam declinatum tam in eorum accidentibus
non solum ex parte qualitatis sed quantitatis multi
mulieres pregnantes comedunt cibos in magna
quantitate et reperiuntur que saciari non possunt
ex comestione ... rei vel ... pregnationis
sunt signate ut pomorum carnium pisium
et ... contingit quod abhorreat res
sibi convenientes et alias similiter dictas. Item si
sensit in coitu vir ... constringi in
... a muliere. Item si manifeste
ingrossantur. Item sic experientia impo-
tentie amplius. Mulieris si vis scire
si concepit in ... da ei bibere ...
recipe aque pluvialis et ... mellis
et ... ad consumptionem tertie partis
et cum mulier vadit dormitum da ei bibere
et ... Si itaque senserit dolorem fortem
et torsionem in ventre medium erit de

Nota

inflammacionis ubi non est hec maxime verum
de melere non gesida potac apud melliis
et cinsiam et medone. hoc addidi experiens
in omnibus liquoribus mixtum medicine qui
si primo hec veniunt imo dicunt recurrant
ad xxvi et xxi capitulum allegato capitulo Nota colorum
urine sunt magis colorate et cum movent tur-
bant et eas turbacio ad superiore ascendit
Sed sunt magis colorate quam causis aliis
dandis tingentibus urinis existentibus in
viris Et cum moveant hec urine dicuntur
sunt subtiliores unde partes grosse terre
facientes descendunt fecis Itum exigitantur
partes ille grosse mota superiora potentes partes
superiores urine turbant In mulieribus vero
quum urine sunt multum grosse et partes grosse
cum sunt multum cum subtilibus mixte ex prima
agitacione non sic turbant non potentibus
partibus grossis sic faciunt separari ut partes
urine penetre vel in urinis videtur Et si
contingit eas turbari iam turbacio prima est
cum turbacio vel magis manifesta et cum rur-
sum spuma inficiens et rotundior magis existit
viscosior et in corpore magis apta ubi partis
eius maiorem resistenciam quia fit eius statu-
ni Et hec spuma si plurimum apparet in
sanitate urinarum inficit In urinis vero
rarius cum commiscentur cum mulieribus appa-
rent fila ad modum texta que non sunt
nisi quedam partes spermatice retente in viis
urine fora tactus que cum urina expellun-
tur et hec vocantur fila spermatica Omitto
hoc loco colores urinarum aliorum animalium
de quibus xxvi 2a primi allegato loco
Quia hic post decepciones quas faciunt tacta-
tores hic addo quod ex dicto supra est
modus distinguendi inter urinas et alias
Nota liquores Etiam alii liquores quia per visum
appropinquant tamen clariores indicantur Et
vel aut de urina quod est ex sensu quod mixtum
quedam habent partes heterogeneas in sen-
sibiles quedam sensibiles quedam medio modo
non multum sensibiles neque multum insensibiles
Sicut vinum vel vinum purificatum quorum
ut iniustum quorum et ut urina quod in ea sunt
partes terrestres non multum sensibiles Et ra-
cione quod partes urine terrestres sunt in
duci dicta quedam non habent magnam mixti-
onem cum urina et iste sunt que tribus
in ypostasim et de hiis ut a primo et quedam
habent magnam mixtionem cum ea ut non
valeant separari a sua urina et iste partes
videntur de prope quia maiorem
augentem causant de longe propinquum ita ut si
iste videri non possunt et ideo de longe in-
dicantur clariores In vino autem aut alio simili
liquore partes terree sunt pauce et prope et
multum permixte sunt et quod de prope non vide-
tur sicut nec de longe unde ipsum quod in mai
distancia uniformiter propter indicatur Sed
in longa grossius indicatur sive consuete
reputantur grossis et subtilibus Nimis
aut partes eius grosse de prope videntur ipsis
predominantibus subtilibus De longe autem
tota subtilibus predominantibus licet ex grossis
videantur Preter autem hec signum et sufficiens
supra dicto ab odore vel sapore cum ydem ab
urinalis Deinde odorat manum et ex
sagacitate faciendi propter sagacitatem tactatores
Et quod dicitur autem xxvi 2a intelligitur in
urina sana quoniam in diabetica non apparet

clara vel consistente indigesta et in senon
hitte partes emmorales Sequitur de
coloribus urine in omni specie quoque

Itaque facientes de flegmate septimum distinc-
cionem in specie colorum ponentes urine
quantumcumque cum specie declinantes fle-
gma aut dividitur in naturale et non naturale Flegma
naturale urine colorem iam positus et de colori-
bus complexionum et propterea cum et sine febre
flegmatica et naturale ubi adest febris ipsa fleg-
matica urina est sub cytrina in substancia eius
per totum equaliter spissa cum modica obumbra-
cione cum parte superiori Flegmatis non naturalis quattuor
sunt species acetosum salsum dulce et vitre-
um et de febre flegmatica Cum dicentur et
umallaginosum sub vitreo comprehenditur Acq-
um et insipidum sub dulci ponitur vero et acre sub
acetoso quod reducitur Et quod septima specie de quibus
dicendo ystas species nominat Primo flegmatis
acetosi absque febre urina est pallida vel glauca
in substancia mediocris tenuis in parte superiori cum
quadam limiditate sine obumbracione Cum
vero quod est ex febre urina est subcitrina spissa
in substancia mediocris tenuis cum aliquantula obum-
bracione in parte superiori Flegmatis dulcis absque
febre urina est citrina per totum spissa sine
obumbracione et limiditate et in medio quod flegma
et dulce per admixtionem sanguinis cum fle-
gmate insipido Cum vero quod est sine febre
urina est in colore flava vel sub rufa in
substancia per totum aliqualiter spissa Flegmatis sal-
si absque febre urina est in colore citrina me-
diocriter tenuis Flegmatis vitrei absque
febre urina alba et glauca cum globis similiter
residencia globosa et ventosa Cum ve-
ro est cum febre urina est flavina globosa Re
De coloribus urinarum in speciebus
colore apparentibus

Colerae naturalis absque febre iam dictus est
color urine Et si febrem fecit est ma-
xime terciana sine interpolata tamen
ex materia extra venas putrescente Urina
est in colore rufa rubea vel subrubea vel secundum
quod sunt de rubeo colore in substancia per totum tenuis
cum aliqualiter obumbracione in parte superiori Et
si febrem facit continuam ut causonem et vi-
na est rubicunda cum substancia tenui per vitellina
sima et crugmosa Urina citrina sine febre
et citrina in substancia mediocriter spissa tenuis sine
obumbracione in parte superiori Cum vero que est
cum febre color urine est citrinus intensus vel
flameus cum substancia ut supra vitellina absque
febre color est subcitrinus in substancia mediocris Ista
sunt remittunt si maiorem vel minorem admix-
tionem colere cum flegmate Colera prassina
et erugmosa non consueverunt inducere febres
neque colera in venis nisi per maximas
egritudines corrumpentes sanguinem et humo-
res Unde non sunt urina colorate si
abundant in stomacho reperitur et conti-

No[ta] sepe me-
mozatum[?]

25v

p[ro] vomitu a[ut] secessu et inducunt fortissima
accidentia et q[uan]d[oque] mortifera [illegible]

Sequitur de coloribus urine in speciebus melancolie apparentibus

Cum dictum sit de colore urine melancolice
naturalis [illegible] et absque febre Cum vero q[uan]d[oque]
est cum febre et maxime in die p[ost] diem ac-
cessionis apparet citrina vel subcitrina cum te-
nui substancia [illegible] sup[er] calefacto humore a calore pu-
trefactionali In die vero an[te] accessionem et in
die quiete urina e[st] obscurata tenuis ut de
naturali sine febre cum non sit in ipsa humorem
agens calor putrefactionalis Aliquando vero appa-
ret [illegible] quando solvitur citrina p[er] vias urine
de qua sup[ra] Melancolie non naturalis sine fe-
bre urina est subcitrina vel [illegible] urina in
substancia p[er] totum tenuis Cum vero q[uan]d[oque] est cum febre
p[ost] accessionem e[st] ruffa vel subrubea an[te] acces-
sionem e[st] [illegible] vel [illegible] in substancia p[er] totum
tenuis

Sequitur de coloribus urine in sanguine apparentibus

Urina inbriciata p[er] totum sit
[illegible] cum [illegible] turbiditate in parte superiori sec
[illegible] sanguinis non naturaliter [illegible] significat
Unde [illegible] rubicunda et [illegible] ma[illegible]
[illegible] in primis diebus et sequentibus in co-
lore [illegible] vel urina nigro corrupto simil[iter]
[illegible] significat Urina vero q[uan]d[oque] est in
colore rubicunda in primis et in sequentibus
diebus usque ad [illegible] fine synochema fecit
Et similis est illi q[ue] [illegible] augmastica significat
[illegible] Primo q[uod] in [illegible] appa-
rent illi colores q[ui] apparent in [illegible]
ut cum dicantur esse intensiores in [illegible]
[illegible] [illegible] Sciendum
q[uod] colores urinales variant[ur] in febribus [illegible]
[illegible] diversitate humoris peccantis Unde in
[illegible] in [illegible] colere et modo
in flegmate apparet urina ruffa vel sub-
ruffa cum mediocri substancia Et si fuerit
cum multa colera [illegible] cum multo flegmate
[illegible] ut flava cum substancia grossa et
similiter suo modo dicitur de aliis Et na-
[illegible] et [illegible] gradus [illegible] [illegible] infiniti
[illegible] sunt [illegible] Et quia omnibus [illegible]
[illegible] de febribus [illegible] simplicibus et compositis
p[er] colores urinales sic [illegible] cum q[ue] premissa
sunt de coloribus urine [illegible] in [illegible]
[illegible] particulare [illegible] urina [illegible] a[ut] albe

[illegible] maxime [illegible] si in [illegible] apparent Et
[illegible] sunt [illegible] [illegible]
in corpore [illegible] [illegible] [illegible]
de substancia et [illegible] Cum [illegible] de substan-
Postquam [illegible] de substancia urine
simplicior vel [illegible] urine [illegible] modi [illegible]
in substancia [illegible] ad grossiciem seu spissi-
tudinem et tenuitatem seu subtilitatem vel medi-

[illegible] [illegible] sine [illegible] dispositionem in
tenuitate vel grossitie et [illegible] Albuca-
[illegible] turbulentie vel claritatis [illegible]
a [illegible] [illegible] ab [illegible] de urinali-
[illegible] [illegible] [illegible] Ita q[uod] [illegible]
[illegible] de substancia urine [illegible] de tur-
bulenta et clara [illegible] Ita de
[illegible] [illegible] in [illegible] de
substancia et [illegible] [illegible] in [illegible] omne
[illegible] est turbulentum [illegible] [illegible]
[illegible] est subtile [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] grossa
[illegible] sine [illegible] [illegible] grossa cla-
ra [illegible] clara [illegible] subtilis op-
paca [illegible] ut carbo in quo terra
[illegible] partes terree [illegible] partibus dyaphanis
[illegible] [illegible] terree et pauce dyapha-
ne [illegible] ut cristallus albumen
ovi [illegible] [illegible] [illegible] multe
sunt partes in cristallo dyaphane aquee
[illegible] [illegible] et [illegible] terree com-
pacte in [illegible] penetrat [illegible] dyaphane
aquee [illegible] ut vinum [illegible]
[illegible] ut est malvaticum [illegible]
multe sunt partes dyaphane et aquee [illegible]
[illegible] pauce terree [illegible]
[illegible] dyaphane dominant[ur] [illegible]
[illegible] ut in musto [illegible] sunt partes multe aquee
subtiles Et [illegible] subtilem [illegible] multe
terree partes cum [illegible] aqueis et aereis
mixte ab eis non separate [illegible]
[illegible] mixte [illegible] [illegible] Ideo
[illegible] de cristallo [illegible] in cristallo
partes dyaphane sunt ita cum terreis fortiter
mixte ut non sunt ab eis faciliter separa-
biles ut superficietenus [illegible] grossas [illegible]
[illegible] est in musto et in [illegible]
clarum est dyaphaneitas partium Ita
partes superficiales et centrales [illegible]
visum turbulentie [illegible] est [illegible] centra-
les non [illegible] visum [illegible] superficiales
Et [illegible] forte [illegible] [illegible] de p[ro]-
[illegible] Et cum dicitur turbulen-
tie [illegible] aut claritatis [illegible]
penetratio visus in ea est facilis
aut non est [illegible] adducit [illegible] Et in-
[illegible] Et [illegible] [illegible] [illegible] in urina
posse [illegible] de grossitie
et subtilitate est [illegible] principaliter [illegible]
est advertendus modus quo [illegible]
urinam [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] urinali in manu dextera debet
medicus [illegible] sinistra ponens ad ea
[illegible] urinalis distantiam per duos digitos
vel tres usque quatuor [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

stant ut supra et ipse proponet per urinam
ipsam tanquam medium. Et si digitus visus
est ingrossari vel apparebat sub magna
quantitate cuius urina erit grossa. Si non
multum grossius videbitur tunc urina
erit subtilis. Et ratio huius quoniam species transeuntes
a medio densiori ad medium rarius
frangitur per pendicularem et transeat a centro
basis in hanc refractionem sive angulo
in [illegible] quecunque sub maiori angulo
videntur maiora apparent et sub minori minora.
Ergo ex digito viso in urinali in magna
grossicie indicandum est medium per quod
transeunt esse grossum aliis paribus et
tale est urina. Quo ad Notandum hic modus
sit verus oportet quasdam condiciones
attendere. Prima quod digitus non multum distet
ab urinali. Secunda quod urinale non multum
distet ab oculo sed in debita distancia.
Tercia quod sit nobilis et mediocris quantitatis quoniam
[illegible] non fit multa refractio. Nam
in multa fit refractio. Quarta quod
oportet medium esse expertum in grossicie temperata
et subtilitate ut sciat sive capiat
urinarum capacitatem in grossicie vel subtilitate
a temperata. Et Decimo medium esse perspectum
medico aut experto. Sola condicio certa
sufficiet quod voluerit tum sit uno signo
turbulencia grossiciem claritatem
et subtilitatem comprehendere dicentes quod si
post urinale ponitur digitus et ipse male
videtur et non multum clare comprehenditur
tunc urina dicta est spissa et turbida. Si
vero clare ac distincte [illegible] dicitur [illegible]
subtilis et clara. Debet quoque urina cadere
ut meum in [illegible] actum et digitum ut semper
Quod si alio modo comprehendet [illegible]
[illegible] dicta debet qualibet dicitur esse urina
sana de qua dicit. De urina
digesta hoc est mediocris substantie
sensibilibus tinctura ad citrinum tendens
etc. Et in hoc notandum est quod licet plurima
de substantia urine ponat primo de causis tamen
illa que dici possunt ad quinque reduci ad urinam
subtilem albam et mediocris spissam
et mediocris tenuem et adequalem
de qua scilicet statim dicit. Hoc de tactu
semper in primo sicut [illegible] tab et [illegible]
bitas sive causa futura spissitudinis
et subtilitatis. Nam hic humiditate diu
stando et liquidis ac [illegible] fa[illegible]
quoniam cum aquositate urinalis primi
hic minima humiditate mediocra relevatur
per que facit humores cum urina [illegible]
dato quod ipsa non reddat [illegible] [illegible]
immo vero per augustiam viarum et spatia

ditatem mediocris urine sive humorum
[illegible] per [illegible] et amplificationem dependere. Nam et hoc facit omnes
[illegible]. Consimiliter dici est de subtilitate. Nam
[illegible] modo fit urina tenuis humores
[illegible] et eos reddendo medie
[illegible] ad motum. Si ingrossant etiam
urina [illegible] non potest hic [illegible] cum inspissatur
et si in [illegible] spatia [illegible] humores [illegible]
[illegible] et oppilationes etc. [illegible]
[illegible] [illegible] coangustat et per
augustiam viarum non possunt humores
cum urina ad [illegible] etc. Mediocri-
tas autem [illegible] medio dispositio qualis
debet esse urina sana et [illegible] digesta
[illegible] [illegible] [illegible] digesta [illegible]
est mediocris [illegible] et [illegible] urina [illegible]
ad citrinum tendens et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] et odoris temperati [illegible]
[illegible] [illegible] de hoc plenius dicetur
de quantitate et contentis [illegible]
sunt. Et quibus grossiciei et tenuitatis
habet [illegible] multum humorum aut [illegible] superpar
[illegible] [illegible] [illegible] aut angu-
stiam aut oppilationem aut mediocris
[illegible]. Urina tenuis [illegible]
[illegible] [illegible] inspissat equaliter
digestionem [illegible] [illegible] [illegible] na-
[illegible] [illegible] [illegible] cum aquositate
et cum hoc [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] per totum [illegible]. Urina [illegible]
in [illegible] tenuis [illegible] [illegible]
[illegible] vento [illegible] illa [illegible] facta [illegible]
vento inspissatur. Et urina spissa red-
dat urina spissa [illegible] [illegible] [illegible] remanet spissa [illegible] urina sicut dige-
stio [illegible] sunt [illegible] [illegible]
tum [illegible] spissa remanet [illegible]
impressionem [illegible] et sicut [illegible]
spissa [illegible] [illegible] depositum et [illegible]. Urina
[illegible] [illegible] [illegible] digestionem [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inspissando
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] urina
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] stant
tenuis [illegible] [illegible] [illegible]
multa spissa et [illegible] [illegible] urina
[illegible] [illegible] [illegible] non tenuis et
tenuis remanet et magis elongata
[illegible] [illegible] etc. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] longo [illegible] longum [illegible]
[illegible] urina valde tenuis in omni [illegible]
[illegible] sicut per [illegible] digestionem [illegible]
in venis [illegible] aut [illegible]
[illegible] et [illegible] urine que non [illegible]
[illegible] [illegible] est et ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible]
aque potationis sicut vehementi frigiditate
[illegible] [illegible] et [illegible]
tenuis [illegible] tenuis non [illegible]
digestionem sicut urina tenuis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] digestionem
[illegible] digestionis sicut nam non debita
[illegible] [illegible] grossitudine [illegible]

debet fieri a virtute etc. Nam postea virtus inspissando demutat urinam de subtilitate et [illegible] in subtilior ad grossiorem. Urina que defectus est cum appareat in pueris et in iuvenibus. Nam cum sint humidiores eorum urine debent esse spissiores. Cum itaque in contrarium eius appareat signum quod magis est sequitur a naturali dispositione. Consequentia urina cum sit ad ne formacionem prognosticat et signum quod de grosso mutat ad subtilem. Nam tunc signum est quod retinetur materia que sic [illegible] potuerit urina multum spissa sed per illam materiam fiat [illegible] et si [illegible] humorum grossorum materia. Nam ex urine fiat digestio de [illegible] debite [illegible] si ergo subtilis [illegible] de grossa fiat per naturam calidi [illegible] in statu [illegible] [illegible] grossa et in appellacionem apostematum [illegible] in tempore quo materia consumitur [illegible] urina apparens materialis [illegible] ut plurimum fiat malum nam in [illegible] materie debet apparere subtilis quod si grossa apparebit fiat [illegible] et [illegible] in grossitudo [illegible] dilucida unde veniens iocundum reddit urina spissa mixta in multa quantitate et statim [illegible] spissa mixta in pauca quantitate et paulatim. Nam [illegible] fiat [illegible] materie et virtus [illegible] quod [illegible]. Cum urina tenuis in acutis egritudinibus ad spissitudinem [illegible] sunt non [illegible] et [illegible] levitas liquefactionem fiat [illegible] fiat [illegible] iocundum est [illegible] unde apparebit [illegible] [illegible] urina spissa [illegible] cum aquali [illegible] colore et spissa [illegible] [illegible] pulsacionem in [illegible] in aere sano [illegible] futuram demutat [illegible] aquam [illegible] urina aqua elevant [illegible] ad caput [illegible] facientes urina tenuis in [illegible] partibus [illegible] et [illegible] sequitur diversitas [illegible] inflammata fiat [illegible] et in [illegible] magne [illegible] nam [illegible] diversitate illorum [illegible] quorum [illegible] fiat caliditatem et inflammacionem [illegible] ego vidi hanc urinam in [illegible] [illegible] [illegible] urina apparet in qua cum [illegible] [illegible] sunt [illegible] egritudine [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] fiat [illegible] ad [illegible] [illegible] fiat [illegible] [illegible] in [illegible] urina spissa in [illegible] ac [illegible] fiat [illegible] et [illegible].

[illegible] fiat. Nam cum in acuta et [illegible] [illegible] partibus debet urina grossa fieri [illegible]. Urina spissa remanens spissa et in pauca quantitate mixta [illegible] virtus demutat. Urina mixta aquosa que aquosa remanet fiat [illegible] digestionis [illegible]. Nam [illegible] impone [illegible] digestus et [illegible] debite et [illegible] [illegible]. Urina [illegible] que fiat [illegible] spissa et multa [illegible] fiat [illegible] et pulsus [illegible] [illegible] multa maxime [illegible] et [illegible] et [illegible] pauca et [illegible] mixta [illegible] et [illegible] in [illegible] virtutis [illegible] in [illegible] bona est [illegible] urina spissa et [illegible] mutat. Urina spissa [illegible] fiat [illegible] et in [illegible]. Nam [illegible] apparet in urina materia [illegible] apparet spissa et est [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fiat [illegible] et si [illegible] fiat in [illegible] debite [illegible] apparet [illegible] [illegible] urina [illegible] et [illegible] urina spissa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nam [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] urine [illegible] [illegible] digesta [illegible] [illegible] Nota [illegible] urine [illegible] medicorum [illegible] ad [illegible] spissa in [illegible] [illegible] [illegible] urina spissa in sano [illegible] et [illegible] signum [illegible] in [illegible] nam [illegible] et [illegible] urina spissa [illegible] fiat de [illegible] et [illegible] stomachi [illegible] et dolor et [illegible] in [illegible]. Et calore [illegible] ad [illegible] cum ab eo [illegible] nigra [illegible] et [illegible] de aliis. Nam in [illegible] urine spissa apparens fiat [illegible] [illegible] et [illegible] urine [illegible] [illegible].

est in liberacionem completa fluxus
separatiua contingentis et apilacionem re vi
na persa similis urine asinorum
vel aliorum animalium que defluat ad al
bedinem cum preparacionem cum que tenet
nitatis humorum corruptorum et cum magis
fiat est flegma crudum in quo ali
qua calliditas operata fuerit ad ipsum
tum grossa ventositate cruda fiunt
Sicut est quia capitis dolorem aut gra
uitudinem flegmatis et capite ad tra
cam attestatum quando proficuam fuerit
litargiam urina tenuis qualis est
in diabete vel ei similis proficua
in egritudinibus acutis tum per mutacionem
racionis mortem pronosticat Ipsa
cum matre superueniunt cerebro et aufferu
ra primi urina tenuis in grossam
conuersam in febre acuta cum signis
bonis fiat crisim cum sudore quasi
non fuerint bona signa et accidi
tis vehementis inflamacio fiat in
flamacionem in corde aut in epate u
rina grossa que cum crisim clarificatur
in febre acuta est signum retentionis ma
teriei et defectum nature in expellendo cau
urina grossa turbulenta in qua non
residet aliud nec clarificatur fiat e
bullicionem humorum propter vehementiam
innate caliditatis digerentis quapropter
in morbo acuto est mala et hec
vel fumigalis propter quod non cum dispensa
potest cum hoc urina turbulenta
sine fumigalis uno propter mortificacionem
caloris et cum debilitate causa de
bilitatis effectus Et sequestracio per cum
sedimentum urina apparens grossa fit a
calore quo ipso deficiente fermentacionem
tio sedimentum cum grossum et est similis
sic inspissatur urina ab ac et ignitate
cum corrupti Nam medici ordinauerunt vt
teneatur in loco calido ne semper ne
fiat hoc primum quod et Et si contigerit quando
partes ex deliciis re non deprehendit
de cuius hac est propter ponitate caret vnde
reddunt impotentes ad diiudicandum
ne Nam in eis per prima est satis
remissa quantitas et ebullicio alias
sit propter fortiorem ebullicionem Nam cum
accidit ebullicio in humiditate que est
cum sanguinis permissa et ebullicio
humores ad inter venas sunt partes
feculentes id est grosse commiscentur cum illa
aquositate et que aquositas facta
est vectibus et natura dispositione nata
membris hinc contingit illa expulsiua
et expellit ipsum sit sanitatum per ve
nas usque ad venas capillares et ab illa
per venas emulgentes ad vesicam
et semper in pubertatem dicitur quod urina
mala precipue in morbo acuto Nam
cum illa fuerit mortem sit sterilis

est urina dicitur esse sterilis Et ergo ex ipsa
sit vehemens ebullicionem et nam grossum
per viam adustionis et multa et debilitate
caliditatis non patientis sterilitas Et urina ster
ilis que est et confusionem apparet in pri
mo ex mortificacionem in fine morborum acutorum
Et de hac urina, gentilis Galieni tercio
quarto septimo per cum humidorum corruptorum
et actionem caloris fortis in materiam grossam
et quia actionem accidit ebullicio cum ventosi
tate grossa exeunte fit hec urina quadmodum
vinum et actionem Ignis in pictum cum
et caciam et huiusmodi Nam statim apparet
et actionem actionem ipse in eam turbida euacuacio
rei turbulente et fumositate et ventositate
eleuata vel propter pronosticum sedet grossa
unus quam huius ut in mari turbulente sed tale
quod non postasim grossam facione velociter sequitur
quod non fiat velociter constitucionem mortificat
Tunc vero postasim non facione et turbide
sequitur vt est fumigalis Et vero est fortis
longus morbus fiat Et Sterilis mortem
de parte coloris et spiritus similis urina olea
ginea cum color est spiritus similis oleo est
mala sed tamen ad cum ea apparent signa
bona non est venda Ita mutacio urine sicut
de signis laudabilibus et signa vituperabilia
talia in egritudinibus acutis fiat mortem quando
fit ex sedem crisim virtute propter priuatem
tenacitatem urina oleaginea quando fiat per
mutacionem racionis similis quando facta est ex
spiritum ergo hinc facta est aqua et consump
ta humiditas cerebri et hac in egritudine acuta
urina que in principio sedem acutas conuerti
ad grossiciem et ad albedinem et remanet
feculenta et turbida vt est urina asini
et incipit et urine in voluntate sunt pri
ncipia et in quantitate sit spassmum vehemen
tes sunt suum mortis et specialiter
quando non fuerint signa salutaria vicia In
casu ubi dicunt de spiritu urine quartana signis
quibus urina grossa et globose non sine
febre multo et huius vementis tenuis precin
cit maxime vel talia sunt quilibet ex pradi
pel pro primam aut acerimo nec postasim indicant
In 10 cursus quotidianus in regione
urine est tale fixa super in morbum huius
capitis dolores aut ad sunt aut ad
erunt

Sequitur capitulum quartum de quantitate urine

Quantitas urine sunt tres scilicet
multitudo paucitas et medio cre
urine cum multitudo sine quantitas multa
Et causis sunt propter primo quando multitudo
urina ex aliis multum et potum assumentem
et potius precipue ut si Hec si quando n
cum multo tunc potus sumpserit et non fuerit
consumpcio exiliter aut sudorem non pellit
se periculum aut non fuit multo calidum et
solicitauit et ruina plantam fecerit sup
fitum et ne illa aquosa superfluitas deleta
in locum nature nec in stomachum et in zaech
comprehendat et tamen vel ydropisim pro ve
niat cum hec vel hac uterum quando sta
tim ventris non paciatur Nam ex multo

secundum paucificat. Urina citrina apparet. Secundo
multiplicatur per se et replecionem multorum humorum
qui in venis continentur a quibus multa re-
cipit humiditas in vesicam descendens.
Tertio in via causa non exeunte [illegible] illa
viam. Quarto cum febris est intensa
liquefactiva liquefaciens humores corporis
et eos dissolvit flegma [illegible] aut cum
dissolvuntur humores naturales ut in ptisi etiam
[illegible] sicut non sequitur alteracio [illegible] aggravatio
et sicut apparet urina unctuosa versus
in parte [illegible]. Quinto propter nimiam renum ca-
liditatem [illegible] cum digestio fiat
in eo ut in diabetica passione et sicut re-
urina multa valde et aquosa [illegible]
quemadmodum accidit etiam in crapula. Sex-
to [illegible] urina aquosa et
[illegible] quae urina multiplicatur. Septimo pro-
pter [illegible] ad superfluitatem
[illegible] quae ea sunt quae adiuncta se
diminuunt alias augmenta se diminuunt
et diminuta se augmentant [illegible]
et urinae paucitas [illegible] novem causis
fieri potest. Primo quia propter paucitatem
cibi vel potus. Secundo evacuatio per a-
lias regiones et est [illegible] sudor et simi-
lia. Tertio in viis urinalibus aut [illegible]
lo vesice contingens ut in calculosis aut
alio modo et alio humore. Quarto quia
aquositas retinetur in aqua [illegible] ut in
ydropisi. Quinto propter nimiam febrilem
caliditatem ut contingit in febre acuta
et est signum mortale. Sexto propter morti-
ficationem caloris et virtutis et [illegible] immi-
nentis mortis. Septimo propter nimiam frigiditatem
[illegible] vesice ut in stranguria
[illegible] aut [illegible]
[illegible] ad [illegible] aut [illegible] maxime [illegible]
[illegible] vesice et cum [illegible] est in [illegible]
[illegible] maxime aut [illegible] vesica.
Ita quod non patet sunt multa qualitate [illegible]
[illegible] necessarium paulatim mingat [illegible]
[illegible] contingit in [illegible] in quibus
[illegible] vesica est causa [illegible]
[illegible] et pauci [illegible] causa [illegible]
[illegible] est de [illegible] per [illegible]
[illegible] et [illegible] humorum [illegible]
esse causa paucitatis urine cum [illegible]
[illegible] non descendit sed remanet [illegible]
[illegible] de urina pauce quantitatis [illegible]
[illegible] est [illegible]
et illa que est [illegible]
resolutionem multam fiat et [illegible]
et [illegible] oportet ista [illegible]
et [illegible] que dicta sunt
[illegible] est in [illegible] urine multe
quantitatis cum fiat liquefactionem et [illegible]
mala cum superfluitatem liquefactam
[illegible] urina [illegible]
[illegible] que cum mingit multa cum
pauca et cum retinet et sicut est [illegible]
[illegible] et pinguia [illegible] et est [illegible]
mala [illegible] non esse [illegible]

ad continuandum motum et pinguia [illegible]
Et cum fiat humorum grossitiem et quod
[illegible] suscipiunt digestionem [illegible]
[illegible] fuit quieta fiat [illegible]
grossitiem humorum. Multitudo urine in
acutis egritudinibus cum [illegible] non ad
[illegible] est signum inflammacio-
ne. Et [illegible] non [illegible] in
[illegible] et [illegible] et [illegible] et
similibus. Et quamvis [illegible] mediocritas
[illegible] In [illegible] habet de quantitate urine
in [illegible] urina [illegible]
[illegible] fiat [illegible] Cum [illegible]
et [illegible] in [illegible] in [illegible]
[illegible] non [illegible] urina
multa [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] non [illegible]
[illegible] que [illegible] tale [illegible]
non [illegible] magis [illegible]
[illegible] causas [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] sunt magis [illegible] superfluitas. Ideo
[illegible] habent [illegible]
Et [illegible] ne [illegible]
[illegible] non [illegible] quantitatem quia
[illegible] ne [illegible] tanta quantitate [illegible] urine
[illegible] multum potasse. Et [illegible]
[illegible] determinacionem de [illegible]
urine et eius quantitate [illegible] qua-
litate separans [illegible] de qua
[illegible] fiat [illegible] non [illegible]
[illegible] et cum [illegible]
[illegible] in [illegible] urine
et [illegible] et [illegible]
[illegible] Cum [illegible] urina [illegible]
[illegible] et [illegible] vehemencia doloris
capitis et [illegible] signum est [illegible]
[illegible] urina que [illegible]
[illegible] in febre [illegible] et [illegible] vehemencia
doloris capitis et [illegible] sudoris [illegible]
[illegible] urina que [illegible]
quiete fiat [illegible] in
[illegible] fuit [illegible] intensa fiat
[illegible] mala [illegible] in cerebro
Et si fuit quieta fiat [illegible]
et debilitatem [illegible] et
causa urine in egritudine acuta [illegible]
[illegible] est debilitas [illegible] aut
[illegible] et [illegible] nisi
[illegible] calefacte
[illegible] et [illegible]
[illegible]

Sequitur tractatus de contentis urine

Post cognitionem urine [illegible]
hic satis volo intelligere [illegible]
[illegible] et quantitatem [illegible]
[illegible] in urina comprehendit [illegible]
[illegible] specialia et [illegible] de his
[illegible] utilitate [illegible]
[illegible] comprehendam.
Contenta itaque sunt [illegible]
[illegible] sapor [illegible]
[illegible] nebula [illegible]
[illegible] sanguis [illegible] postea
[illegible]

pilus sabulum vapor. Et de vitreo u-
rine tales reperiuntur esse. Circulus am-
pulla granum [illegible] spuma. Vrinis
pinguedo pili sanguis arenea squama
furfura cinis nubecula squame [illegible] atque
[illegible] Vrina omnis sedimentum [illegible] alta
[illegible] Circulus addantur odor et sapor
de quibus primo de odore et sapore. Vrina
odore privata [illegible] plerumque fugitivam com-
plexionis [illegible] significat.
Nam odor qui est [illegible] scilicet [illegible]
calore consurgit. Etiam secundum plerumque
[illegible] vapitur ad superiora ut in
[illegible] Vrina est discolorata et odore
privata et [illegible] calidius [illegible] et ut [illegible]
[illegible] [illegible] 20. Vrina talis [illegible]
[illegible] in [illegible] aut [illegible]
[illegible] significat. Nam fetus est impo-
tens ad [illegible] humoris odorem
[illegible] in vrina [illegible]
Cum vrina fuerit odore fetida et fuerint
signa maturationis tunc erit scabies et
[illegible] vrina. Et si non
affuerint signa maturationis suspicandum
est de putrefactione in renibus [illegible]
[illegible] Clara sunt [illegible] fetor putre-
factionem fecit. Item [illegible] alia [illegible] non [illegible]
de lesione [illegible] meliore [illegible]
[illegible] Cum in apparent vrina et
non [illegible] meliore et in [illegible]
[illegible] signum malum [illegible] vehementem
putrefactionem et rebellionem superfluitatum p-
tendit. Vrina cuius odor ad aceditatem
trahit putrefactionem humoris frigidi
[illegible] habentem sicut tales [illegible]
[illegible] Nam talis [illegible] in-
[illegible] in humoribus frigidis [illegible]
ut prima [illegible] de quibus. Et vrina si
in febribus acutis apparuit pronosticabit
[illegible] Cum tunc erit signum quod [illegible]
odor [illegible] et talis [illegible] et [illegible]
[illegible] superante [illegible] Vrina cuius odor
ad dulcedinem trahit dominium sanguinis
significat ad dulcedinem [illegible] ad [illegible] et
suavem ut est odor lactis vel sangui-
nis. Itaque debemus iudicare de tali
odore. Vnus est ipse notandus de odore
lactis vel sanguinis. Vrina cuius fetor
sine odore [illegible] acutus [illegible] colera
[illegible] Nam cum sit humor
[illegible] valde calidus et acutus [illegible]
odor [illegible] Vrina cuius fetor vel odor

ad acetositatem trahit melancoliam significat
[illegible] quia [illegible] Vi-
[illegible] Quare
de tinguntur [illegible] grossiciei et subtilitatis
vrine [illegible] grossior [illegible] In
acutis [illegible] [illegible]
remanet et non fuit [illegible] alleviatio significatur
erit [illegible] alleviatio
signum erit [illegible] putrida [illegible]
[illegible] et quod vrina [illegible] impotentis [illegible]
Postremo [illegible] quod in sano vrina fetida
[illegible] significat febrium putridarum
[illegible] putrefactionum [illegible]
[illegible] alleviationem [illegible]
[illegible] Nam [illegible] putre-
factionem non alleviationem corporis [illegible]
[illegible] [illegible] multi
tractatores dicunt esse necessarium [illegible]
[illegible] vrine [illegible]
[illegible] de vrinis [illegible]
[illegible] quibus [illegible]
[illegible] et saporis si [illegible] vrine
[illegible] et saporis [illegible] Sequitur de circulo

Circulus est quod supereminens vrine
et ideo a quibusdam ponderatur non
esse de [illegible] vrine [illegible]
[illegible] et eius significatio in [illegible]
[illegible] corporis et suspicandum ut sit satis
[illegible] signum [illegible] signa [illegible]
[illegible] nec [illegible] sit [illegible]
[illegible] auctoribus [illegible]
[illegible] sumpsit ab vrina et [illegible]
[illegible] de eo fecit [illegible] Vnde
neque Ypocras neque Galienus neque
Isaac neque Avicenna de eo quicquam dixe-
runt [illegible] de eo [illegible]
[illegible] longa vrina in-
[illegible] aliquid [illegible] comprehende-
runt. Et quod [illegible] de eo [illegible]
[illegible] et [illegible] Et
[illegible] maxime [illegible]
capitis [illegible] de [illegible]
[illegible] non admittens
[illegible] ad [illegible] intelligentiam. Cir-
culus est [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] circuitus
in [illegible] vrine [illegible] comprehensa
Et [illegible] comprehensa [illegible]
[illegible] tota superficie vrine [illegible] que
[illegible] non comprehenditur. Et sicut in
superiori parte vrine [illegible] Ita dicunt
[illegible] corporis superiores ut caput [illegible]
[illegible] Nam [illegible] generali [illegible]

Rasis in continente fecit libros 27 quos excepit ex libro Rubikiri qui dictus est gentilis et est ipse Galienus

Galienus ipse Rubikirus optimus medicus sed ad provinciam fuit infirmatus qui videns se ad propriam regionem ingressurum collegit mirabilia bona ipsius medicine et est liber totaliter integrum continens 27 particulares libros quem quidem librum tenere sub maxima observancia et celare fecit ne perderet vos medici

renibus maturiore rebellibus superiora. Cir-
culus albus spissus significat abundantiam
fleumatis in parte capitis posteriori eo quod in illa
magis abundat flegma. Circulus ci-
trinus prunatus humore colerico in
dextra parte capitis significat eo quod in illa
magis abundat colera. Circulus in sub-
stantia color pallidus vel fuscus humore
vel vapore melancolico ascenso ad
partem sinistram capitis fiat eo quod in ea parte
est splen. Item circulus in colore rubeus
in substantia spissus vapore a humore sangui-
neo ascensum in parte capitis anteriori
significat. Nam in parte anteriori sunt
plures vene et arterie que sanguine nutri-
untur. Unde Constantinus in
viatico: Caput in quatuor partes dividitur.
Nam in superiori dominatur flegma, in an-
teriori sanguis, in sinistra melancolia,
in dextra colera. Et cum aliis causis re-
culus minuitur fiat.

Sequitur de ampullis

Ampulla est corpus prime rotunditatis, fla-
tum ex ventositate grossa a
vapore incluso sub partibus viscosis et
aqueis urine genitum in superiori parte
eius eminens. Nam ventositas gros-
sa inclusa in partibus illis illas ad su-
periora elevat in tumorem quemadmodum videmus
contingere in sputo emisso per calamum a
pueris. Unde faciunt ampullas ma-
gnas. Nam in medio vie sputum vi-
scosum et aqua viscosa secum trahens
aerem in tubum ... in rotundum elevat
per inclusionem aeris petentem exitum
et propter ipsum sputum vel aquam prohibentem
sua grossa viscositate ipsum evolare.
Nam quandoque contingit quod viscositas est mino-
ris resistentie. Unde tunc faciliter frangi-
tur ampulle. Et quandoque apparet quod facte
ampullis in mingendo urinam statim
rumpuntur. Ex quo infertur quod aliis pari-
bus urina que tardius vasatur retinens
ampullas longiori tempore est melior eo quod
paucos tempore eas detinet. Et dicitur est gros-
sa viscosa etc quoniam si ventositas esset
valde subtilis evolaret similiter si
humiditas non esset viscosa naturaliter non re-
sisteret etc. Item reperitur hoc quod dicitur
Et propter inveniens sanum quod quando in ho-
mine reperitur humores crudi viscosi et
ventositas grossa et illic expellet per vias
urine tunc in corpore transitu per angustos me-
atus comprimentur et cum adeo pellimur (?) ventosi-
tas petit exitum et per superiora. Unde
humor sua viscositate exitum tenet ...
est causa vel materia ampullarum generandi ut dicitur.
Ex quibus infertur quod aliis paribus quanto am-
pulle sunt minores indicantes est causa tanto
magis per angustiores vias demanatam esse. Mi-
nuti (?) volunt quod ampulle fuerint grosse
indicantur esse super digestionem stomachi et me-
brorum ... sunt
... que sunt meliore superiore et cum
fuerint subtiles super ... etc.
Infertur secundo quod urina cum apparente in mor-
bo scilicet cum ampullis multis et grossis et
ipsis perseverantibus signum est longitudinis morbi
ipsius. Infertur tertio quod urina future
lapidem in renibus preposita. Nam cum humidi-
tas illa viscosa per ipsos renes transeat que
non digeritur nisi in longo tempore ...
car ubi detinetur cum ipsa sit grossa ut
suppositum est et locus angustus quem in tempore
induratur et in lapidem convertitur. Et hoc est
quod volunt ypocras primo Afforismorum et Afforismo
20. Cum quibus quod in urinis supernatant
ampulle ... significat est longam
egritudinem fore. Infertur quarto quod iste sig-
nificant ventositatem humorem et ventositatem
grossam in corpore. Infertur quinto quod talis
urina apparens in morbo renum est indicativa
mala ... faciliter
potest generari lapis ... viscosam
grossam frigidam ac ventositate grossam
... renes ... multum gravatur propter
eorum angustas vias, viscositate autem
ampullarum maiorem a minore comprehende
ut de spuma dicetur et tu vide ibi.

De granis

Grana sunt corpora parva que per totam
superficiem urine visum movent et ge-
nita sunt ut ampulle. Sed propter eorum parvi-
tatem non dicuntur ampulle. Et ista apparent
in circulo et aliquando sub circulo ut dicitur
sunt in de urina ... habent ad modum
... illud quod ... nec de
ipsis ... fecerunt, significant autem magis
reumatizantem et de minuit ampulle etc.
habere tu quod ... non est ... sic
in ampullis.

Sequitur de nebula

Nebula est quedam adumbratio in superiori re-
gione urine apparens ex adustione
vel superfluitate humore genita. Nam

sta adustione in humoribus et magis nisi
in puro febrium et in magna superfluitate
siccitatis accidit ab his vapores ingrossari
et elevari qui expulsi cum aquositate urinali de-
inde sua natura superiorem regionem urine pe-
tentes propter ob viscositatem, ex quo apparet quod
illa apparente secundum esse difficultas anhelitus.
Et forte hic est quod quidam dicunt ipsam si-
gnificare angustiam pectoris secundum plurimum in
discrasiis. Ideo de circulo septima differentie
quantitatis tunc autem circulo umbroso alii rubeo
quam die et alia signa secundum colorem.

De spuma

Spuma non est aliud quam multarum am-
pullarum aggregatio que ex eis fit causa
ex quibus ampulla. Sed vel illas non per talem
ditas in humoribus tenuiorem inducens et
magna propter in vapores continens est causa facti-
va spume et ampullarum illis vaporibus in-
clusis vel eorum est. Sed due cause sunt dicte
immediate quia vero est causa mediata. Cognoscitur
spuma que a calore generatur ab alia que ab aere
generatur causa quia illa que est tincta parva
et minuta. Alia vero econtra. Et quo in specie
quod aliquando etiam significat super materia fluxi-
bilem grossam aliquando super fortem calorem sicut
sui colorem ut significat super materiam
ut cum fuerit alba super frigidam et crudam
et sicut ut plurimum est. Citrina vero
super materiam colericam grossam et usto sanguine
ut in ictericia citrina. Item insuper ca-
lefactionem. Nigra super mortificationem
scatent ad mortem ut in ictericia nigra
vel super adustionem humoris mortifica-
tionem. Spuma magis quam longa lata et pro-
funda et grossa ut quando est [illegible] vel
tra multam viscositatem et ventositatem
significat. Econtra. Et [illegible] aut viscosi-
tatem magis aut [illegible] comprehendi ex con-
quassatione urinalis. Nam si a te con-
quassatione spuma cito frangitur est pauce
viscositatis si tarde multe. Spuma
multa et ampulle multe perseverantes si-
gnificant oppilationem. Nam signum est quod cor-
pus abundat ventositate multa que si
per vias tam angustias a natura [illegible]
signum est quod est oppilatio in aliis.

De pure

Pus est sanies putrefacta inficiendo
urinalis apparens de quo dicetur am-
plius cum locutus fuero de ypostasi. [illegible]
hoc pus a renibus [illegible] evenit [illegible]
ab vesica colli vesice et est secundum plu-
rimum et tunc patiens dolorem sentit in
extremitate virge et est sanies multa
et sentit fetor naturalis ex eius odo-
ratu [illegible] quod collige 12o 2a in [illegible] prius
Quandoque est ex vesica in poris urinalibus
et tunc sanies pauca non cum fetore
tanto [illegible]. Quandoque est ex renibus
quandoque ex epate aliunde [illegible] ut est
vide in pleuresi cum natura purgatur
per illas vias ut super dolor eius est.
Signa distinguit [illegible] ut si fuit
ex epate dolor in parte dextra [illegible]
[illegible]. Tu signa distinctiva sume
collige capitulis. Non ingrevenit [illegible]
aliquando natura emittit materias saniosas
dato quod non fuit ruptum apostema aliquod
in membro aliquo periculari. Et tu consulta
in [illegible] quanti [illegible] [illegible] 81. [illegible]
in urinali via vel virga pustule nascuntur
sanies fetida et corrupta [illegible] fit. Sed scias
quod quando ulceratio est in carne saniosa
est multa. Sed in venis vel arteriis tunc
non fluunt sanies sed sanguis.

De pinguedine

Pinguedo est sicut ut tela aranea
unctuosa in superficie urine appa-
rens [illegible] namque unctuositas quandoque est
[illegible] ut cum ex forti calore signa-
tore pinguedo quandoque est ex liquefactione
pinguedinis sive unctuositatis membrorum
comprehendendi [illegible] ex hoc quod que ex
liquefactione membrorum provenit semper est
cum febre et ex continuatione corporis pu-
ta mali coloris male [illegible] parum quan-
titatis unctuositatis illa non ita [illegible] videtur
propter eius [illegible] [illegible] fortem commixtionem
[illegible] cum urina [illegible] [illegible] et non
est ita in superficie comprehenditur
[illegible] esse magis inpotatur. Et ita est
urina que consuevit apparere in principio
ethice. Et ideo tu invenio [illegible]
fac urinam eius de quo est suspicio de
ethica quiescere. Nam in [illegible] specie
urina apparet oleaginea a medio su-
perius. In tertia vero per totum tu causas
comprehendere. Ubi quod in prima specie
apparent quasi gutte oleaginee. In secunda
tela. In tertia ut dixi. In quarta vero
quod est [illegible] non necessario est febris
urina est multa [illegible] digesta et appa-

in superficie urine pinguedo statim &
tela magna propter pro mitione pinguedinis
renum et quod videtur separata propter
[illegible] non esse [illegible] eo quod a pinguedine
membri veniat. In afforismis 1a afforismo
32o quibuscumque pinguis ypostasis
et constabat quibus in effectu significat
et acutam fore febrem. De pilo

Pilus est quedam substantia flegmatica
in longum et in modum pili extensa sub media regione in urina apparens a siccitate renum causata. Nam propter opilationem subtiliatur materia illa et propter viscositatem extenditur. Unde urina cum materias invenies secundum ipsos [illegible] in ea sub forma pilose comprehendam. Nam a caliditate non multum urente et a siccitate forti cum quantum plus [illegible] apparet super quod significat [illegible] sunt [illegible] sunt et quamquam Galienus super afforismum [illegible] 1. 10. Cum in urina pinguis contingit aliquando [illegible] pilosa [illegible] apparuit a [illegible] ipsius radicalis [illegible] secundum quod per signa distinctiva comprehendi. Nam [illegible] non adest febris urina est bene digesta bona in colore et bone quantitatis. Cum secundo [illegible] signa sunt omnino contraria. Nam a forti calore resolvente [illegible] et [illegible] fiunt [illegible] fore. Et in [illegible]

Sequitur de sanguine

Sanguis in urina apparens [illegible] aut [illegible] medius et quamquam [illegible] urina aut per que [illegible]. Unde si ab epate [illegible] dolor et [illegible] et sanguis [illegible] in multa quantitate. Si a vesica [illegible] et grossus [illegible] et [illegible] et [illegible] calor propter [illegible] in medio et [illegible] medie urina sanguinis et in pectinem et circa pectinem sentitur dolor. Si a lumbis [illegible] multus et dolor sentitur circa renes et lumbos. Si a venis tunc medie [illegible] [illegible] et multum et dolor et [illegible] in renibus sentitur. A [illegible] multis vel [illegible] multis [illegible] egreditur eo quod sunt membra paucissimi sanguinis. Signa aut [illegible] sunt [illegible] calor in afforismo 1. 10 [illegible]

Si sanguis a [illegible] minxerit renum a vesice [illegible] significat [illegible] Sanguis [illegible] et [illegible] et sanguinem habent et dolor [illegible] et sub pectine et [illegible] et [illegible] dolorem significat in [illegible] et [illegible] appareat in [illegible] sanguine et [illegible] et squamas et odor [illegible] vesice significat. De arena

Arena est quedam substantia sabulosa in fundo urina [illegible] apparens a caliditate [illegible] sicut [illegible] in renibus [illegible] [illegible] [illegible] in vesica et [illegible] [illegible] lapidis in fornace. Contingit in [illegible] et [illegible] et significat lapidem [illegible] et [illegible] mora [illegible] et [illegible] potest forte in [illegible] hoc significat [illegible] in magno. Consideranda arena [illegible] apparens significat lapidem [illegible] aut [illegible] a [illegible] [illegible] apparent [illegible] et [illegible] significant [illegible] appareant et [illegible] [illegible] significat [illegible] lapidis qui [illegible] [illegible] [illegible] aqua que [illegible] sunt [illegible] sunt [illegible] et [illegible] et multum [illegible] [illegible] et [illegible] molle et [illegible] [illegible] in renibus [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et non [illegible] [illegible] et [illegible] in [illegible] in urinis [illegible] significat [illegible] vesica aut renes [illegible] habent.

De [illegible]

[illegible] apparens in urina [illegible] est flegmatica et in fundo residens [illegible] natat propter sui [illegible] aut sui [illegible] sine [illegible] et [illegible] [illegible] sunt [illegible] et [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] urinale et [illegible] in fundo esse et [illegible] [illegible] et [illegible] non [illegible] quasi fila [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] esse [illegible] non [illegible] [illegible] urina [illegible] et [illegible] et [illegible] urinale [illegible] et per [illegible] fila [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] apparens [illegible] et non [illegible] [illegible] comprehende [illegible] signa [illegible] in [illegible] urine [illegible] est [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible]

Sequitur de furfure amonde et squamis

Hec enim est sexta urina hic incidunt posita squamis
quia si inter nos inducit hec ad imperiet
et parte stoma oris et causatur ipso intimo
furfure quod est fetida et pura in prima
in speciens ad rotunditatem declinans
in modum furfuris firmamentum et colore
iste. Cornoris vero z sed si grossa licet
paruit partibus feruenti facti similes et ad
ad rotunditatem declinans. Secundo apparet quod
a furfure dicitur ex parte similitudinis. Squa-
ma autem z sed ad modum furfuris si diaspa-
nit colore separata quemadmodum apparens pisci-
um squame. Petalum vero de furfure ita quod
etiam eiusdem petalum dicere possimus.
Secundum vero squamas petala idem enim
sunt. Verumtamen petalum plus in platea
quam squame nam petalum z sed genus
squama vero ut ipse dicit Auicenna de
frontibus squarum in postasis de petalentibus
Ideo sunt colore fusci et osseum quam squa-
mis piscium similes et habet z vehementem
maculam in summa et sunt Auicenna in
allegato loco sibi aliis et illo colligit
quod petalum z furfurum quoddam centrale
vel cetiales sine se cetrobus in summa
ut sint ensis intestinorum similes pe-
tale dicuntur et habet grossa sunt rubee
et hec signum est quod arene veniunt et sunt
albe et sunt quod sunt de vesica. Aut quod
membris radicalibus ut squame appa-
rentes in febre acuta non apparentibus
signis digestionis sunt de vasis sed in
nervis venis et ossibus et et furfures
idem et quod se incipit effundo radice
omnia autem dicitur vel an petala
maior aut dicitur. Dicit in eisdem habet in
resolutionis ex consimilibus earum proveniens pars.
Nam habet sicut in urina apparent sunt aut
nimia membrorum calidorum radicalium et sic
carnem eorum partes resoluens et scindens
sine separantes quemadmodum contingit
in tempore magne estas quod a partibus terre plan-
dosis superficialibus eleuant partes terre
ut squame magne et dictum est plando
se quod ex non plandosa eleuat pulueris quam
separare partium superficialium vesice sine
stimulorum urine ut porum vitiorum
comprehendere primum et quod in ebria urine sa-
na sunt et tamen aliter adest febris intensa
debilitas virtutis macies corporis et hec apta
denotare membrorum liquefactionem. Si non sunt
a vesica tunc apparens in menstruum vel
ut nocumentum ut pruritus et ardor in vir-
ga et urina non est sana hec z in ea
apparebunt aut similes a aliquo tale

propter quod comprehenditur in ea aut in instrumentis urine Unde quarta afforre
membris urina pinguis naturaliter veniunt fursurea sedimina inveniuntur his urina sedet
Nota tamen quod licet ita sit contingit tamen aliquando has resoluciones a(b) humoribus pro-
venire et specialiter a materia flegmatica ut adeis venire sanguinis subscriptum septuaginta
partes in modum fursure, crinoides aut squamae dicuntur in eius amphoriismo Unde
squamae sunt resoluciones membrorum radicalium ut arteriarum venarum etc. Et
species quae non sunt vicio instrumentorum urine a calliditate et siccitate morbi
cum sunt fursurea facte unde fursurea maiorem caliditatem et siccitatem sunt
quod decoloracione earum comprehenditur Ceterum dicunt hic sive etiam
quod non est vicio instrumentorum urine Unde estimant tales resoluciones separari
a venis arteriis et aliis membris radicalibus ut ossibus ligamentis valde [illegible]
et si sunt valde paucae a forti caliditate et siccitate infirmus

De crinoidibus

De crinoidibus vero dicendum est Et cum crinoides sint fursurea grossa quae
ipsa ipsorum non resolvuntur sine separantur a membris radicalibus sed ab humoribus
grossis materia morbi et apertius carnis recenter generatae Nam membra
radicalia ut vene et arterie et nervi et huiusmodi sunt membra subtilia
valde a quibus fursurea ita grossa separari non est verisimile nec etiam ab ossibus
et si sint grossa cum nil vel quasi nil ab eis separatur Et dicunt recenter genite
propter quod advertendum quod scribit Galienus 2o prognosticorum super a parte cum
quando ypostasis fursurata quod primum quod liquescit in febre est adeps recens deinde
antiquior deinde caro recens mollis deinde caro antiqua dura deinde membra
ipsa Et quando liquescunt membra sic videbis in urina partes inequales similes
petalis Crinoides aut in febre acuta significant grossiciem materiae morbi et
consequenter timorem quia plus in parvo tempore materiam ita grossam digerere non potest
In febre vero lenta et longa dissolucionem carnium aut egritudinis prolongacionem
afferre vel afferre ino Et in bursticis [illegible] in urinis crinoides hypostases
sunt longam egritudinem significant

De athomis

Athomi sunt corpuscula parva humoralia non divisibilia rarefacta per viam
stillicidii ab aeribus remotio vel in via ut sint corpuscula quae in spera
solis comprehenduntur Nam talia iudicant distensionem humorum a calido adeptis
inferiores per loca valde angusta quae nisi in acrissime vapore inclusa aut lignorum
descensu calefacta non descendunt sed cum qui vident ascendere et hec ut quidam
dicunt sunt futuram podagram vel arteticam si perseveraverint et consimiliter
ymogenant a mediis granula parva minuta deinde quia in urina pregnantium
quod ob materie tempore in perfectionis fit claritas ita ut vix pericula[illegible]
[illegible] possit [illegible] 3 in de generacione embrionis Hinc resoluciones spermatice
sunt descendentes per viam eius angustam inveniuntur valde quare remittentes ad
[illegible] per viam urine cum ea expelluntur ut super infine 2 in cali et tamen ibi apparent
Nam urine cum ea expelluntur ut in urinis corporum repletorum Et in
his quia iste resoluciones ita veniunt in urinis corporum repletorum Et in
hoc dictum vide pati instanciam usque in extremum auctoritatem

De filis spermaticis

Fila spermatica in urina apparentes sunt aut ex coitu nimio
facto ut supra aut ex replecione vasorum spermaticorum in robustis religiosis
iuvenibus etc aut ex debilitate continentie testiculorum unde sperma egreditur
involuntarie et sine delectacione et tunc est species gomorre Et est passio cui non
subito succurritur aut ex pollucione nocturna etc dicit generaliter generaliter virge et testiculos
Et super istas causas sive hic Tamen nota quod demando etiam in urina apparent
fila flegmatica similia filis spermaticis Dicendum quod inter hec est duo tales cum
spermatica sunt alba et per viam elevata magis versus mediam regionem flegmatica
autem magis descendunt et non sunt parvia neque ita alba etc. Et tamen
aliqua signa ex relacione infirmi etc. discerne

De materia cinerita

Resoluciones cinerie in urina apparentes causantur ut plurimum a materia
melancolica adusta quae super quantitate sunt urina talis petit etc
aut super materiam flegmaticam materiam mutatam melancolicam per adustionem
ut supra adustionem Et sunt species sicut scripta plurimum sunt sicut appellata
cineritiones supra viam solent retencionem menstruorum abundantiam melan-
colie aut egritudine melancolicam et huiusmodi Nam ab aliis sicut a consimilibus
de admixtione membrorum

De vapore sine fumo urine

Vapor autem sine fumo quando in urina apparet cum non ab omnibus apprehenditur
et cum satis dificilis comprehensor. Et hic vapor fit seu causatur a materia grossa adusta in
aliqua elevatum et constante virtute in longitudinem extenditur ut in benedicto dei
... Alexandro ... virtute in longitudinem extenditur ut in benedicto dei
sancte virtute incipiat morte et contingit magistro paulo veneto ordinis heremitarum
et non contrario philosopho aliquis a flegmate cum aliqua adusto quod cum apparet distinctum
perfectionem. Et hoc est quod volebat avicenna 2a primi de urinis capitulo de subtila urine
infine invenit. Et quia ducerat quod in inferiori parte urine sint aqueo quod prius
sit simile aut sic prolongabitur egritudo et si in tota perdurat egritudinem prenosticat
morte aut flegma cum tamen quod apparet distinctum fetore.

Sequitur de ypostasi

Ypostasis est substantia superflua intra digestionis causata nam vere cum aquositate
urinali per vias eius ad extra expulsa in urina pendens et abiens substantia
separata. Et quo fit inferius quod contra temperata non dicitur hic ypostasim cum
ipsa in 2a digestione sit facta in urine superfluitatem. Item non multiplicant et si multiplicavit intersperabilitur expellitur ob virtutem earum robur et forte hoc colerant cor
autem intereunt. Avicenna capitulo de urina digesta secunda cum inquit et ypostasis
si ibi sint bone digestionis in modo quo diximus. Et huius opinionis sunt plures
commentator et dicit superflua intra digestionis. Ubi nota quod hec superfluitas
quasi decidit a minuendo quasi a materia morbi et de hoc in dubiis. Et dicitur
ypostasis ab ypos quod est sub et stasis ponendo quod ... in fecta urine iacet aut
quasi in media regione eius aut et in suprema quasi infirma sine fundo. Quod
autem est in medio cum aliquibus sine dubio statim dicitur vocatur ypostasis
sine neorema. Quod est in superiori parte vocatur nebula aliter nephilis. Eminentiam
autem in fundo et plango modo uretra visiora iam dicta de ypostasi dici possit
ypostasis in verius dici fundus propter quod notandum quod materia ... in fundo residens
stat aut eius virtute constrictive aut resolutiones magnam ventositatem sine qua non
potentis illam substantiam ad superiora elevare. Ratione enim vero fiat quod in eo est tota
ventositas quod fit eam usque ad medium et non ad supremum elevare. Nephilis
vero sive nebula fiat quoniam ibi est multa ventositatis continua potens eam
ad superiora elevare. Ypostasis autem dividitur in naturalem et bonam et non naturalem
iuxta illud Avicenne de ypostasi. Nota naturalis vero ypostasis in ratione habita
notitia naturalis ypostasis facilius comprehendetur descriptio non naturalis per eius recessum

ypostasis naturalis maiorem aut ... Et utique naturalis ypostasis superfluitatis tertie digestionis
mediocriter constituta alba levis et equalis in partibus suis continua figure piramidalis in medio pendens similis fundo. Et sue roste in tempore debito apparens
que cum aquositate urinali ad extra expellitur ab ea eius divisa. Et dicitur
est naturalis quia naturalem digestionem ... fortitudinem sed virtutis membrorum
radicalium debite agentis in humores et in materiam superfluitate ipsam debite
separando. Dicitur mediocriter quia tunc ... causam superfluitatis denotat et
diminuta ... Dicitur alba quod color denotat dominium caloris membrorum
radicalium et venarum arteriarum potentes conferre in nutrimento quia sanguinis
virtute naturali ipsorum membrorum convertit alba ubi superfluitates ab eo decisa
alba dicitur. Ubi primo prenosticorum capitulo et a albedo in ypostasi est ardor debite
quantitatis in non sit grossa et viscosa albedo que flauta plus tendit ad
pravitatem et est magis ... ventosa. Ubi adverendum quod intra digestionem accidit
superfluitas nutrimenti que aliquando sub forma sudoris expellitur aliquando insensibiliter
aliquando sub forma humiditatis cum urina et hanc humiditatem vocatur ypostasim
dicimus. Dicitur levis quia in partibus suis debite colores debet esse similis quia
color denotatur uniformis posita super materiam et obedientiam cum ratione. Dicitur
equalis quia hec protesta virtus debitis debet equare ... potentie virtus similiter
ut ypostasis medium obtineat locum. Dicitur continua ratione debet esse in partibus
suis mediocriter continuare ut color denotat prima virtutis digestive potentis
has partes debite continuare. Ubi color comprehenditur quod ventositas succumbit

non potest illas partes distinguere. Et dum est mediocriter optima qui sic esse in-
nis in partibus suis vincta quod comprehenditur ex grossitudine urinalis tamen esse signum
quod est minus viciosa. Dicitur sicut piramidalis. Nam cum ipsa sit ex partibus eteroge-
nis, levioribus scilicet gravioribus et mediis, oportet quod habeat secundum potentiam caloris cuius
est separare loco eterogenea, quod leviora in supra loco graviora in infimo et media in me-
dio collocantur. Unde ex hac secundum accidit [illegible] et [illegible] scilicet et vinum que
non potuit illas partes comiscere. Et in medio pendens est partes [illegible] ad [illegible]
eum quod non est ventositas potest eam ad superiora elevare. Et quod in medio medio sit
est non grave et leve. Dicitur [illegible] fundo [illegible] esse alba ad equalitatem [illegible]
te. Nam eum debet in ea esse [illegible] qualis est in [illegible] et in lapide polito
quia [illegible] coloris est [illegible] [illegible] [illegible]. In ypostasi vero naturali [illegible]
aliquae partes terree [illegible] in [illegible] [illegible] que [illegible] aliqualiter in ea in-
[illegible] que partes terree [illegible] comprehenduntur in [illegible] cum [illegible] ad [illegible]
[illegible] in [illegible] quod est [illegible] urina [illegible] ypostasis apparere [illegible]
aliqualiter [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] unde alias [illegible] ypostasis [illegible] apparet [illegible]
[illegible] [illegible] Unde [illegible] de ypostasi [illegible]. Contraria vero ypostasis
[illegible] [illegible] cum [illegible] quod [illegible] descendit est [illegible] bona [illegible]
[illegible] et cum [illegible] descendere est [illegible] ut [illegible]
sive [illegible]. Ubi nota quod in principio [illegible] cum partes ypostatice non sunt
[illegible] et sunt valde [illegible] ipse [illegible] non sufficiunt [illegible] medium ut possint ad
locum suum venire. Ad quod [illegible] calor urine actualis [illegible] et ventosita-
tes que [illegible] non est [illegible]. In medio apparet calore actuali urine et [illegible]
ventositate partes ypostatice [illegible] [illegible] [illegible] impediebatur et
ipse [illegible] [illegible] [illegible] descendunt ad locum et regionem [illegible]
[illegible] unde est verisimile quod in [illegible] [illegible] aliqualis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] urinam esse [illegible]. In quarta
[illegible] [illegible] descensus. In medio [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] et in fine [illegible] [illegible]. [illegible] patent ex dictis ex quibus colligitur
quod ypostasis [illegible] est ex septem scilicet ex [illegible] ut [illegible] de [illegible]
maturationem. Et [illegible] est que [illegible] est in [illegible] [illegible]. [illegible] qua
debet esse levis ut supra. [illegible] [illegible] quod debet esse optima in [illegible]
ut supra. Loco cum [illegible] pendens in medio ut supra. [illegible] ut supra. Et
hoc est quod voluit Avicenna de ypostasi urine [illegible] [illegible] [illegible]
igitur quod ypostasis [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] Avicenna [illegible]
de ypostasi pro [illegible] maiori intelligentia [illegible]. Et [illegible] sive [illegible] super
maturationem materie in toto corpore est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] super maturationem [illegible] [illegible] est [illegible] et [illegible] est [illegible]
[illegible] de quo in [illegible] [illegible] [illegible] Avicenna voluisse quod
ypostasis [illegible]. Et sicut [illegible] colore [illegible] bona vel mala [illegible] [illegible]
vel mala digestio. [illegible] colore ypostasis [illegible] super maturationem [illegible]
in toto. De quo [illegible] in [illegible] [illegible] non solum [illegible] colore [illegible] alias [illegible]
[illegible] ab ypostasi [illegible] [illegible] super maturationem que [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] nam [illegible] est [illegible] in [illegible] est [illegible] [illegible] equalitate
aliis [illegible] est [illegible] quod color in debita equalitate. Et de [illegible] in
[illegible]. Et [illegible] leve [illegible] [illegible] materie est [illegible] [illegible]
quod [illegible]. Et [illegible] [illegible] ille [illegible] est [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] a [illegible] [illegible] et [illegible]
ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] calor. Et [illegible] hoc nota
quod [illegible] a [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] a calore, quia
maior potentia requiritur ad faciendum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] calor [illegible] [illegible]. Et claritas et [illegible] est [illegible] [illegible]

No ve pou— I I vide alib. i

~~Dyabolus fecit sibi conuiuium cum iniquitate et cum sibi in [illegible] genuit ix filias et simoniam~~
~~prelatis, usuram [illegible] [illegible] maritauit has~~
~~nouem filias, dedit simoniam clericis, prelatis, capellanis et [illegible] usuram [illegible] rapinam~~
~~militibus, [illegible] agricolis [illegible] ancillis [illegible] armigeris superbiam [illegible] vestitum~~
~~eam in mulieres [illegible] que est communis~~

[illegible]

[illegible] sanitatis [illegible] quam [illegible] ipsam [illegible] magis [illegible] visitasset cum multo vapo-
re et ventositate et [illegible] huius efficacie est signum sumptum ab ypostasi. [illegible]
[illegible] propter coloris diversitatem sumitur. Unde alia aliis partibus est melior [illegible]
[illegible] et meliorem notam digestionem et nature dominium. [illegible] rubea [illegible] bene [illegible]
[illegible] humorem quia sanguinem [illegible] colorem alio colore ab albo [illegible]
coloratam [illegible] nigra que est albi et [illegible] coloris ut [illegible] coloratam [illegible]
[illegible] et [illegible] molestiorem alba. [illegible] colores [illegible] et rubei
aliqualiter [illegible] notans [illegible] et [illegible] et [illegible] maiorem lapsum. Item ex
[illegible] in ypostasi mala melior est que [illegible] in [illegible] et [illegible]
recipit ypostasis varietatem [illegible] per [illegible] corporis [illegible] habitudinis corporis
in [illegible] materie et [illegible] propter [illegible] propter [illegible] in corporibus
[illegible] pauca est ypostasis [illegible] pauce [illegible] multiplicatis aliis
corporibus [illegible] [illegible] laboriosa arte [illegible] in
[illegible] Item aliquando in [illegible] non apparet ypostasis [illegible]
illa materia ypostaticam a virtute [illegible] mediante [illegible] resolute
[illegible] [illegible] resolui [illegible] et [illegible]
ypostasi. Et si quando apparet est [illegible] parte [illegible] non [illegible]
[illegible] descendit ypostasis in urinis [illegible] nebula [illegible]
[illegible] in corporibus non [illegible] dispositis non [illegible]
ypostasis [illegible] resolvente materiam ypostaticam in [illegible] aliquando aut [illegible]
[illegible] Contingit [illegible] et [illegible] corpora [illegible] et alia que [illegible]
[illegible] multiplicare [illegible] cibos assumpere aut [illegible]
[illegible] debilitata digestiva virtute [illegible] et [illegible] et [illegible] digestio [illegible] alia
[illegible] que et [illegible] ypostasis reperitur in urinis corporum [illegible] mediocrem
[illegible] habentium in omnibus [illegible] sit specialiter de ypostasi [illegible] tamen [illegible]
[illegible] quod [illegible] studium [illegible] esse in [illegible] non [illegible] quod urine
[illegible] non [illegible] nec [illegible] hic posita sunt ut supra
[illegible] differencia lapsus a natura [illegible] sicut in tercia digestione ypostasis
naturalis [illegible] a materia [illegible] a materia morbi [illegible] Nam
in urinis [illegible] male materie [illegible] a quibus materia ypostatica
[illegible] et [illegible] aliis partibus in [illegible] colericis et melancolicis [illegible] ypostasis
[illegible] in flegmaticis et sanguineis [illegible] in corpore [illegible]
[illegible] attendere corporis [illegible] et [illegible] potius [illegible] Hec [illegible]
quod [illegible] sumptum ab ypostasi est [illegible] omni alio ex urine [illegible] habitis
[illegible] urina [illegible] a [illegible] morbi [illegible] obediencia materie
ac [illegible] inducatur [illegible] sanitate aut [illegible] longa [illegible]
[illegible] Quod autem [illegible] ypostatica [illegible] digestionem [illegible]
[illegible] naturalis ypostasi. Non naturalis ypostasis alia [illegible] alia
[illegible] alia sanguinolentalis, alia capillaris, alia in [illegible] in forma de quibus
[illegible] est [illegible] ut quia [illegible] arenosa [illegible] et de [illegible] Solum [illegible]
de quattuor principalibus [illegible] apponendo [illegible] sufficientes ab ipsa ab ypostasi sumptas
[illegible] specierum [illegible]

Sequitur de imbullaginosa

Imbullaginosa vero est ypostasis [illegible] imbullagini que [illegible]
[illegible] in [illegible] non separatur aut que [illegible] imbullaginoso et [illegible]
[illegible] et [illegible] in corpore abundantem, [illegible]
urine aut [illegible] aut in aliis doloribus [illegible] et hec [illegible]
[illegible] et ypostasi bona [illegible] et [illegible]
[illegible] ypostasis [illegible] imbullaginosa et [illegible]
[illegible] et [illegible] bona [illegible]

De capillari

Capillaris est ypostasis que in [illegible] et longitudine capillos assimilatur
et coagulatorum humiditatum [illegible] a calore [illegible] coagulante, et [illegible]
[illegible] est [illegible] aut [illegible] videtur [illegible] coagulatorum in [illegible]
[illegible] hec [illegible] est alba, [illegible] est rubea [illegible] distinctionem materie [illegible]
[illegible] in [illegible]

De sanguinolentali

Sanguinolentalis dicitur ypostasis que [illegible] aut [illegible] in colore [illegible] et [illegible]
[illegible] sanguinis [illegible] et [illegible] assimilatur, et hec
[illegible] urina [illegible] et ut dictum est [illegible]
maxime sanguineis ut est [illegible] a quo [illegible] remoto [illegible] et
[illegible] non potest, aut [illegible] aliqua [illegible] debilitatem [illegible] sanguineis [illegible]
[illegible] in [illegible] urine [illegible] in [illegible] que
aut in vesica aut in [illegible] in [illegible] sanguineis [illegible]
aliquando [illegible] ypostasis resolutionem materie [illegible] est [illegible]
[illegible] Et [illegible] sit [illegible] appellatur [illegible]
[illegible] [illegible] 19° [illegible] et [illegible]

Sequitur de carnosa

Carnosa ypostasis dicitur quando in urina apparet [illegible] in colore [illegible] et
in tactu [illegible] ut caro cum ipsa ypostasi [illegible] et talis [illegible] quod

a renibus quia a membris spiritualibus. Urine vero que ab renibus est intelligitur ea que de
membris nutritivis radicalibus renibusque consentientibus intelliguntur. Crisis vero membris ad
quem est talis liquefactionis. Alterum que de renibus est non est enim tanta virtutis debilitate ut
liquefactionem inducit [illegible] est secundum [illegible] membrorum. Sed itaque renum contentum aut membrorum
digestionis fiat quia est secundum [illegible] in contentis [illegible] aut sine signis
aut non est febris signum [illegible] est de renibus [illegible] membrorum. Et [illegible] est digestio
renibus in urina [illegible] et grossa [illegible] modica et [illegible]
[illegible] de renibus [illegible] ypostasis vero ut tactum est [illegible] a qua [illegible]
[illegible] sive rubea [illegible] in flegmatica alba [illegible] in colerica citrina vel ad eam de
ypostasis ab [illegible] fiat [illegible] adustionis [illegible] in melancolica [illegible] ut nigra [illegible]
[illegible] aquositatis [illegible] est signum quod humor est adustio [illegible] est ypostasis nigra
[illegible] rubea vero [illegible] sanguineus [illegible] vero [illegible]
et [illegible] sive [illegible] rubea citrina sit [illegible] colerica
alba cum [illegible] bona est. Alba vero [illegible] colerica
[illegible] aut [illegible] aut [illegible]
[illegible] ad [illegible] ut in de coloribus dictum sit ypostasis [illegible] mala est
et ex digestionis debilitate fiat [illegible] non potest [illegible] ventositate
aut natans aut pendens aut iacens in fundo que est [illegible] ypostasis
sublevata est et [illegible] ventositate [illegible]
grossa spissa [illegible] fiat digestio [illegible] aut in fundo [illegible]
[illegible] Urine vero est in medio pendens
[illegible] ut dictum est [illegible] in ypostasi non [illegible]
stasis [illegible] et [illegible] in flegmatica [illegible] pendens [illegible] ypo-
[illegible] est [illegible] mala [illegible] in febre acuta [illegible]
stasis [illegible] melior est ea inferiora [illegible] aut melancolico ypo-
[illegible] ventositate fit ea natans [illegible] subtilitate
[illegible] et absolute melior est [illegible] pendens [illegible]
[illegible] natans et pendens a principio [illegible] apparens aut [illegible] ypostasis
[illegible] cum [illegible] et [illegible] signis [illegible] apparentibus [illegible]
[illegible] natans [illegible] cum [illegible] non posse
[illegible] ypostasis natante
[illegible] in talibus humoribus [illegible]
[illegible] ypostasim [illegible]
[illegible] ibi apparens [illegible] est signum malum [illegible]
[illegible] natans in principio et est non [illegible]
[illegible] habendus est timor [illegible] impotentia virtutis [illegible]
[illegible] est signum non malum [illegible] est signum [illegible] digestionis [illegible]
[illegible] ypostasis [illegible] est [illegible]
[illegible] ypostasis [illegible] et colore mala [illegible] humoris [illegible]
fiat ypostasis [illegible] est [illegible]
[illegible] ad [illegible] ypostasis [illegible] grossa [illegible] in febre [illegible]
cum bonis signis dissolutionem febris fiat ypostasis talis [illegible] longo [illegible]
cum malis signis est pessima ypostasis [illegible] in febre [illegible]
[illegible] dissolutionem corporis fiat ypostasis [illegible]
[illegible] cum [illegible] et [illegible] fiat ypostasis natans [illegible]
ypostasis [illegible] et [illegible] plena cum [illegible]
est malum valde [illegible] in [illegible] acuta ypostasis [illegible]
[illegible] fiat rotunda et [illegible] est [illegible]
[illegible] est [illegible] ypostasis alba grossa [illegible] non ante
[illegible] et [illegible] fiat [illegible]
[illegible] humor est [illegible] et non [illegible] accedente digestione [illegible]
[illegible] ypostasim [illegible] Cum in principio ypostasis fiat [illegible]
et urina [illegible] et non [illegible] ypostasis [illegible]
signum [illegible] et glossa [illegible] fiat [illegible] est [illegible]
[illegible] pendens [illegible]
[illegible] in urina [illegible]
ypostasis que incipit [illegible] et [illegible] et ad [illegible]
ad grossiciem [illegible] salutis [illegible] ypostasis [illegible] est in medio [illegible]
[illegible] et [illegible] que ab aliis [illegible] et [illegible] ab
[illegible] morbo [illegible] non acuto [illegible] et [illegible]
[illegible] quod si fuerit morbus acutus [illegible] est [illegible]
[illegible] que aliqualem [illegible] digestionem

et potencia virtutis super materiam. Unde ergo hic comprehenditur et indicium habemus quod aliis
partibus aggravatur membris et in summa secundum ab ypostasi sumptum videtur confirmari
omnibus aliis ab urina sumptis. Nam ypostasis est materia humoralis a materia morbi se-
cessa ut superius. Et hic de hoc nota. Et de morbo principali indicium sanum cum est ma-
lus ab ipsa materia sumptum. Item ex [illegible] circum super tenorem virtutis iterum. Considera-
bis tamen quod aliquando contingit decepto ab ypostasi ipsa cum contingit quod materia flegmatica
peccat in capite et colerica in stomacho, flegmatica amplius virtutem simulabit quam
colerica. Et ubi ypostasis debebat esse colerica est flegmatica et cetera. Considera et
de hiis que dicta sunt [illegible] [illegible] Et quod urina sana sive sani corporis que est
[illegible] aliquando debet esse coloris citrini ad citrinum trahens de quo supra in [illegible]
[illegible] quantitatis bene [illegible] ypostasim habens albam levem et equalem et [illegible]
ut dictum est de ypostasi [illegible] et dicitur ad citrinum trahens pro corpore [illegible]
sane tamen, dicitur [illegible] pro corpore temperatum ut supra. Contingit tamen quod tam color
[illegible] varietur et [illegible] dicta in qualitate et quantitate [illegible]
[illegible] accidentibus [illegible]. Et utrum de hiis intrinsecus sunt signis color et [illegible]
[illegible] que supra sunt non sunt supra [illegible] ad [illegible] integrum et [illegible]
amplioris noticie. [illegible] quod de urina [illegible] principio et sine [illegible]
manifeste appareant, et [illegible] apparent. Nam cum in urina non comprehenditur
signum digestionis neque [illegible] neque [illegible] sicut [illegible] hoc est principio
[illegible]. Sed si primo appareat et [illegible] satis [illegible] ad hoc est principio et [illegible]
Cum autem manifeste appareant hec et [illegible] non in [illegible] completa hoc est augmento. Cum
autem completa signa in [illegible] apparuerit hoc est status. [illegible]
cum urina [illegible] dispositionem in qua erat [illegible] sanitatis [illegible]
Et hic [illegible] intelligitur esse verum in morbo materiali [illegible] [illegible]
[illegible] Nam in morbo acuto in quo sepe expellitur de materia et nichil non
appareat. Sicut et patet [illegible] in principio non apparent
signa digestionis aut si apparent sunt satis occulta. In declinatione non quia incipit
urina que erat [illegible] remitti in colore et [illegible] incrassari ypostasim.
sed bona cum [illegible] et super declinato [illegible] ad urinam in sanitate devenit et
[illegible] in aliis humoribus [illegible] ea que dicta sunt supra. Notandum [illegible]
[illegible] in [illegible] urina quod aliquando urina est ut urina sani. [illegible] quod ap-
parebit sana [illegible] ypostasi et cetera et tamen eger moritur ut [illegible] apparet
in febribus pestilencialibus. Unde [illegible] de indiciis urine et [illegible] urinam
[illegible] bona [illegible] in [illegible] sua et colore et sedimine. Et illa
[illegible] est tendit ad mortem. Et causa est quia natura [illegible] non est grossa aggredi
materiam [illegible] venositatem [illegible] in materiam [illegible] ab
ea expellat superfluitatem aquosam cum [illegible] cum dicit [illegible] adiute
quod aliquando materia morbi [illegible] clausa ut occulta et [illegible]
et ab ea parum aut nichil decidit. [illegible] in [illegible] et nulla materia
que a materia per vias urine expellitur. [illegible] urina indicabitur flegmatica flegma
esse de [illegible] cum [illegible] de colera [illegible] urina [illegible] Et ego hoc vidi in Benedicto de
[illegible] ut supra de urina alba et [illegible] ibi [illegible]. [illegible] dubitatur [illegible]

Dubitatur utrum urina sit superfluitas aquosa ut in descriptione eius ponebatur. Et
[illegible] quod non quia quod a natura est [illegible] et utile, non videtur superfluitas esse
[illegible] [illegible]. Item si esset superfluitas [illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] superfluitas ut [illegible] a cibo vel a potu [illegible]
hec patet quia ipsa est liquida [illegible] ut potus [illegible] a potu [illegible] non a cibo
quia est colamentum sanguinis et aliorum humorum ut [illegible], patet
[illegible] ipsa ab eis decidit. Et [illegible] quia urina [illegible] est urina, et [illegible]
videtur decidi a materia morbi cum sit [illegible] principalis [illegible] ad oppositum est
[illegible] in proprio capitulo [illegible] ad dubium videtur [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] urine, ubi [illegible] que dicta
[illegible] digestionis et quod a cibo decidit et potu [illegible] a potu quia a cibo quia
[illegible] aquosis que ab aliis [illegible] et in [illegible] in [illegible]
[illegible] que ponitur [illegible] Urina est superfluitas aquosa [illegible] in corpore
[illegible] patet [illegible] quia ipsa a natura expellitur [illegible] in corpore
[illegible] non [illegible] ipsa non [illegible] in corpore videtur [illegible] superfluitas
ad [illegible] ad [illegible] quod sanguis [illegible] cum ea mittitur [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] que cum ea [illegible] ad [illegible] [illegible]
in prima digestione [illegible] [illegible] quibus [illegible]
[illegible] ad [illegible] quod superfluitas [illegible] et
[illegible] humorum [illegible] in maiori [illegible] in corpore [illegible] ut [illegible]
sanguinis [illegible] patet quod dicitur ad [illegible] ex dictis supra [illegible]
dicitur [illegible] quod in parte sanitatis tota decidatur a materia [illegible] hec non [illegible]
non [illegible] datur [illegible] satis copiose, ut in [illegible] febre tunc dicitur quod ab [illegible]
decidit [illegible] a materia morbi. [illegible] non [illegible] sunt acuta sive [illegible] et non [illegible]
[illegible] tota decidatur materia morbi et maxime quia [illegible] est aggredi [illegible]
quod dico quia aliquando materia [illegible] venenosa, in febre pestilenciali [illegible]
a natura non est ausa aggredi apparet urina sana et tamen eger tendit ad mortem

ut 2a si' demonstratis urine Cum vero datur permanens [illegible] et urina fluit multa tunc
absque [illegible] decidit secundum maiorem partem ad magna morbi Et hec non sunt argumenta que fieri
sunt in hoc proposito quod quando urina multa [illegible] ut in diabete et quando in aliis
morbis [illegible] est credendum quod illa aquositas est genita in epate que transmissa
sunt cum sanguine et aliis humoribus ad [illegible] membra [illegible] ipsa at-
tractur a renibus virtute specifica ut cistis colera licet continuat caliditas
ingreditur et provenit ad ramos eius que sunt vene emulgentes [illegible]
ad vesicam etc. Sic vero materia aquosa que ad hunc modum decidit non consi-
ste in venali [illegible] urinam genita Et si queratur an aquositas illa fuit
in epate genita Dicendum quod sit tunc guaranda et masse totius et tamen considerata [illegible]
[illegible] quando propter quod urina non est simplex corporis etc. si est totius [illegible] ut de urine
et de grandine dicimus

Sequitur secundum dubium

utrum urina sit minus fallax Arguitur quod non auctoritate [illegible] in suo de
urinis [illegible] Urina est meretrix non fallax Oppositum dictum est supra
cum estimacione et cum fallit fit decipi medicus Ad ista dictum est supra
in precedenti dubio aliquando in egritudine pestilenciali etc. Item conducto in
2a parte de medicis urina ergo etc. Pro dubio dicendum quod relinquendo verum iudicium
de urina oportet considerare tres [illegible] et alia [illegible] ut in eius inspectione
attendere [illegible] illas conditiones que posite sunt que omnia si recte considerantur
est iudicium de urina sumptum raro fallit Et hic volunt Theophilus et
supra dictum est [illegible] ipsam recipit decipere medicum eo quod recipit [illegible]
que dicta sunt Cum enim in [illegible] morbo videmus urinam sanam [illegible]
[illegible] ut dictum est supra etc. Et si queratur [illegible] quod est [illegible] et malo
ad urina [illegible] a [illegible] dicendum quod sumptum ab [illegible] an sumptum
sit super dispositionem [illegible] et melior ut dictum est [illegible] urina
tota [illegible] urina a principali [illegible] decidit [illegible] [illegible]
dit ad totum vel saltem aquositas [illegible] Item urina va-
[illegible] a subita colore [illegible] et aliis [illegible] ad urina plura sig-
et multa cum [illegible] et [illegible] sunt [illegible] urina [illegible] considerata
utrum qualitates active dant urine colorem [illegible]

Tertium dubium

lorem Nam videmus quod urina [illegible] caliditatem [illegible] de [illegible] co-
non rubeum et aufertur color eius Item caliditati attribuuntur [illegible] effectus
[illegible] subtiliatio rarefactio et [illegible] oppositum fuit dictum supra et [illegible] tale.
Dicendum quod urina [illegible] non coloratur a calido vel remittitur a frigido [illegible]
color est extremitas corporis [illegible] et terminati Urina autem non est talis [illegible]
[illegible] humor vel radii colorantis non sit [illegible] non est corpus [illegible] et color est passio
[illegible] Et autem colorata [illegible] ad mixtionem aliorum colorantium cum est
[illegible] colera aut sanguinis aut alius humor etc. Et cum dicitur calidum aufert co-
dicendum quod calidum de per accidens aufert colorem cum [illegible] credit [illegible]
in materia [illegible] ad aliam [illegible] Unde et in corpore nostro videmus quod tale
[illegible] discolorat urinam ut in febribus et [illegible] per accidens [illegible]
mixtione [illegible] colorare et patet [illegible] plus et per accidens [illegible]

De colore viridi

utrum color viridis causetur a frigore [illegible] super de colore viridi dictum
est quod [illegible] a calido adveniente [illegible] a frigido mortificante [illegible] et
est [illegible] in [illegible] quod viridis a calido [illegible] et
intensus a frigido non magis remissus ab albedine tendens [illegible] magis
patet [illegible] videmus [illegible] fortificato [illegible] calore Et dictum est
[illegible] virescunt plante et herbe et [illegible] solis ad [illegible]
que non sunt [illegible] tempore estatis

Sequitur de substantia urine

utrum substantia urine detur a qualitatibus activis [illegible] sic cum sicut
est [illegible] substantia cum colore [illegible] qualitates active sunt fortiores passivis ergo [illegible]
[illegible] videtur substantia per urine Confirmatur cum substantia [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] active [illegible] et non passive ergo etc. Oppositum dictum est supra
et [illegible] dicendum quod sicut urina non coloratur nisi [illegible] quod [illegible]
Et [illegible] [illegible] possunt [illegible] prima quod substantia urine est a calido tamquam a causa
remota patet quia [illegible] principaliter [illegible] in substantiam urine [illegible]
[illegible] Secunda [illegible] quod humidum [illegible] substantia [illegible] immediate est
[illegible] urine patet cum [illegible] ingrossat urina etc. Tertia
[illegible] quod [illegible] sicca [illegible] ut est melancolica [illegible]
dici immediate causa subtilitatis urine patet cum est [illegible] [illegible]
paucitas manet urina subtilis Et hec materie est [illegible] de [illegible] urina
subtilis et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ingrossat
[illegible] quod licet ita sit tamen de per accidens [illegible] [illegible] sub-
tiliat etc. ut supra de calido de substantia urine et tamen ibi considerata Et in talibus de coloribus

Utrum dimensiones ex parte substancie debeant esse tot quot ex parte coloris Et quod sic
quia colores multiplicantur nisi ex multiplicacione substancie Oppositum dictum est quia non mi-
nuuntur tot ut patet de substancia etc. quia solum causa etc. Prima conclusio quod dimensiones ex parte
substancie sumpte possunt esse tot quot sunt ex parte colorum patet quia sic per [illegible] rem-
issio vel intensio nisi causatur proportionaliter in coloribus Secunda conclusio quod et si sunt
tamen non sunt ita perceptibiles quia color est sensibilis per se ut substancia per accidens Tercia
conclusio auctores non multiplicant etc. quia medici non curant de multiplicacione nisi
secundum speciei dimensio autem que sit ex parte nature multiplicatur nisi ut patet [illegible] Nam
unum facit ad regulacionem operis et aliud non Ideo de multiplicacione ex parte substancie
ultra illas dimensiones que posite sunt medici non curaverunt etc.

Utrum urina tenuis possit ingrossari Quesito est notando quod urina aliquando
incipit tenuis et postea ingrossatur et stat principium digestionis occultum Et modus
est ista aliqualis substancia est mixta cum aquositate et cum hoc aliqualis ventus
est mixtus cum illa substancia et est subtilis [illegible] in urina est primo mota venti ille
sua forti impulsione impellit ad partes grossas supremas et subtiles remanentes
inferius post modum vero per moram [illegible] resoluto vento ascendunt grosse
et descendunt in sibi invicem obviantes in urina induunt turbulenciam
et spissitudinem hec autem sicut principium digestionis quia in intermedio non comprehenditur actio
nature que comprehenditur per ingrossacionem urine Utrum color urine plus detur quam substancia
eius Et sic videtur auctore Ysaac et Theophili Nam quod datur a forciori agente
et faciliori datur plus Sed color est huiusmodi respectu substancie Nam datur a qualita-
tibus activis ut supra a passivis [illegible] etc. In oppositum est quia secundum [illegible] de
substancia urine [illegible] substancia prior est accidente diffinicione racione et tempore et noticia ut 7o
methaphisice Amplius illud plus est sine quo res non potest esse hoc est color
respectu substancie [illegible] etc. Premittendum quod substancia hic capitur pro liquore ipsius urine et non
pro substancia que est [illegible] et sola simpliciter dicta [illegible] liquor magis sub
quantitate comprehenditur cum dividitur in mediocrem subtilem et grossam Secundo
premittendum quod hoc plus dicitur multipliciter 7o methaphisice Tamen hic capitur dupliciter ut
plus tempore et plus racione [illegible] ut [illegible] plus est homine [illegible] ab quali-
tate dependet Tercio quod quedam sunt signa digestionis occulta et illa sunt a
colore sumpta quedam manifesta et illa sunt a substancia urine et colore sumpta [illegible]
quod dictum est urina est sicut aqua [illegible] color [illegible] illud quod
ei commiscetur ponuntur conclusiones Prima quod loquendo de colore prout causatur a qualita-
tibus activis et humorum [illegible] colore hic secundum quod aquositas [illegible] et
non liquoris sic color [illegible] tempore antecedit quia [illegible] suscipitur color quam substancia
cum sit [illegible] Secunda quod si color [illegible] ut sit ex actione caloris di-
gerentis et assimilantis [illegible] substancia precedit tamquam causa effectum [illegible] aliter ut [illegible]
[illegible] premissa Premittendum quod ut dictum est substancia capitur hic pro quantitate coloris
et qualitate [illegible] magis appropinquat [illegible] color et
sequitur [illegible] substancia est prior colore cum tamen [illegible] sunt simul non
cum [illegible] colorem [illegible] substancia [illegible] Quarto premittendum quod hoc ita sit tamen
color est magis notus medico quam substancia Nam color urine dividitur in viginti
gradus Substancia vero solum in [illegible] Item color [illegible] ut sic et me-
lius a medico comprehenditur quam substancia cum sit obiectum visus [illegible] substancia vero
[illegible] quod autem sic a medico comprehenditur patet per [illegible] medicum etc. Ultimo
notandum quod questio aut est de urina sana aut extra [illegible] hic ponitur conclusio Prima
quod in urina sana [illegible] et debita [illegible] aliter datur color et substancia patet quia
humores equaliter sunt et [illegible] digeruntur in [illegible] vel gibbo et equaliter [illegible]
a renibus et ita equaliter [illegible] colorantur sicut [illegible] et [illegible] aliter non
[illegible] Secunda conclusio in [illegible] ubi non est calida plus datur
color quam substancia quia non [illegible] quod [illegible] est modo pauca
quantitates colorem [illegible] etc. Item substancia
[illegible] digestionem et ante digestionem precedit [illegible] cum [illegible]
[illegible] occulta sunt que sumuntur magis a colore quam substancia [illegible] quod color [illegible]
[illegible] Et hic color non possit esse sine substancia tamen quia substancia que
datur [illegible] urine [illegible] in aqua [illegible] color est valde remissa et pauca aqua
[illegible] non [illegible] signum digestionis sic a colore [illegible] multum manifestat [illegible]
[illegible] colorem plus substancia Tercia conclusio est in [illegible] de humoribus frigidis
plus datur substancia quam color quia [illegible] medico cum assumpto [illegible] agit quod facilius

est, non sanguis est nisi perturbatae et permixtae quia virtus humiditas formam introducere Et
materia illa repugnat digestioni non talis communis aut perturbatio substantiae urinae et non
coloratae tamen adhuc humor colorem non accipit ergo etc. Ad [illegible] si dicatur urine [illegible] compa-
ratiua in materia calida dicendum quod materia calida est magis obediens et ideo [illegible]
modica perturbatio sufficit introducere colorem quod non sufficit in frigida Coloratio namque fit
perturbatione precessisse et quod natura in materiam humorum formam introducit et ideo
laudabilius signum est color laudabilis sine substantia, tamen substantia laudabilis sine
colore laudabili, substantia sine colore perturbato fit tamen Color non fit quod natura
plus agit ad unum dicendum quod intelligitur de substantia in medio sicut considerans

Sequitur de contentis

Utrum ypostasis decidat a tertia digestione
videtur quod non quia ypostasis sit super ipsas [illegible] fit, sed humoribus generatur [illegible]
secunda digestione ergo etc. Oppositum videtur velle commentator, [illegible] que ponit ypostasis
sim decidi a 3a digestione ponitur [illegible] ista conclusio quod ypostasis naturalis e
3a digestione ut [illegible] est sed formaliter [illegible] et hoc declarat color eius
Nam albedo est [illegible] tertia digestione [illegible] namque alba est et maxime naturalis ut
supra dictum est. Et quibus infert quod ab utraque decidit nam ab humoribus tamen a [illegible]
et a sanguine maxime quibus eius decidit. A colera vero et melancolia pau-
ca et si queratur utrum a singulis membris decidat dicitur quod sic. Nam in membris
membris recipitur duplex superfluitas una pura et utilis et est materia [illegible]
ut prius de [illegible] alia est impura et haec est que aliquando sub forma
sudoris aut insensibiliter per poros resolvitur aut per urinam emittitur Et haec e
materia ypostatica Et si dicatur [illegible] est rubei coloris [illegible] ypostasis
sis decisa naturalis debet esse diversorum colorum Conceditur Et [illegible] infertur
quod ypostasis habet [illegible] super membra et [illegible] urina
Utrum decidat a materia morbi Et videtur quod non quia decidit in tertia digestione
sione et materia morbi non [illegible] ergo etc. Item si sic deberet esse diversorum colo-
rum quia materie morbi aliquando sunt diverse et [illegible] etc. Oppositum
tamen [illegible] superfluitatum super materiam morbi [illegible] ad [illegible] in primo
dubio in principio cum queritur utrum urina sit superfluitas. Utrum ypo-
stasis debeat esse albi coloris arguitur quod non quia omne quod ab alio de-
cidit debet assimilari ei a quo decidit sed ypostasis decidit a massa generali
que non est alba ergo etc. Oppositum dictum est supra. Ad istud sunt dicenda
ut supra quod ypostasis decidit in tertia digestione que fit membris radicalibus
et ideo est assimilatur cum membra talia sunt membra [illegible] a massa etc. decidi-
mediate, non a nutrimento membrorum, et hoc loquendo de naturali sicut fecit de
non naturali. Utrum ypostasis debeat stare in fundo cum videatur esse leve se-
paratum a materia [illegible] quam oportet esse gravem et [illegible]
Dicendum quod ipsa est [illegible] et [illegible] etc.
Utrum figura pinealis cum dictum sit ipsum sapere nam [illegible]
pineali sunt tres [illegible] etc. ut dicitur ut dictum fuit de ea que in
ipsa sunt [illegible] gravis levis et mediocritas [illegible] aut facere pin-
nealem figuram ut patet. Utrum ypostasis debeat esse [illegible] colorem uri-
ne quod non arguitur quia ut dictum est urina naturalis [illegible] debet esse
citrini coloris et ypostasis alba etc. Confirmatur quia urina generatur [illegible]
[illegible] digestione facta in epate Et ypostasis [illegible] que fit membris [illegible]
[illegible] distinguuntur in assimilando sibi nutrimentum ut patet ergo etc. Prima
conclusio non necessario ypostasis est colorata colore urine patet [illegible]
ante oppositum Secunda conclusio color ypostasis non necessario colori
urine proportionatur ad [illegible] intellectum quod sit color urine colori [illegible]
ne Alia ypostasis [illegible] patet conclusio [illegible]
[illegible] colera que [illegible] cum urina et etiam cum sanguine et [illegible]
ad membra in quibus facta tertia digestione digestione aut [illegible] superfluitatis
colerica [illegible] facta ypostasis [illegible] esset alba Tertia conclusio [illegible] intellectum
[illegible] est quod ypostasis [illegible] debet esse [illegible] ypostasis proportionari [illegible]
temperate sicut color colori etc. Utrum [illegible] rubea melior [illegible] sit subrubea
[illegible] subrubea arguitur quia [illegible] est [illegible] et urina, [illegible]
sub [illegible] quia subrubeum albo videtur magis
[illegible] et [illegible] oppositum ponit [illegible]
Dicendum quod subrubeum est duplex quod [illegible] Prima conclusio subru-
beum antecedens est [illegible] quia fit in digestione quia [illegible]

statim

Secunda conclusio subrubeam sequitur est melius quam est tale per digestionem. Et hic sit
completum ypostasis et questionis omnes hic notanda quod ypostasis alba cum conditionibus positis
[illegible] est melior maior majorem notans digestionem et non diminuta. Deinde rubea grossa
[illegible] ordinis humorem. Deinde alba ordinis colerum [illegible] sequitur ypostasis
ut accipiendo albi coloris [illegible] et alium notans intellige. Mala vero est lenticulosa co-
loris [illegible] cinerini et rubei [illegible] et hic notans adustionem et incensium et per con-
sequens maiorem lapsum. Utrum contenta cinnodalia possit a carne decidi. Dicendum
non quia tale contentum est grossum et maxime a carne [illegible] [illegible] ut per [illegible] [illegible]
[illegible] ut proveniente posset ad [illegible] quod est notum [illegible] et [illegible] isto dicendum
quod contenta cinnodalia possit a carne dissolvi ut dictum est. Calor namque dissolvens primo
dissolvit quod est facilius dissolubile et ideo primo spiritus et calorem dissolvit. Deinde humo-
res. Deinde pinguedinem et adipem. Deinde carnem [illegible] coagulata. Deinde antiquum
et solidum. Deinde [illegible] membrorum solidorum et tunc venit mors licet antea posset
[illegible] [illegible] sunt [illegible] secundo questionum [illegible] [illegible] ad [illegible] dicendum quod
[illegible] venarum sunt [illegible] dilatabilia. [illegible] [illegible] venas capillares [illegible]
dilatari [illegible] repletionem sanguinis que [illegible] [illegible] insensibiles a carne [illegible] dis-
soluta [illegible] parte [illegible] [illegible] orificium illa impellitur a virtute expulsiva in [illegible] tamen
notanda et ideo per penetratione [illegible] Considera. Utrum contenta cinnodalia sit pei-
or furfuribus videtur quod sic quia sunt mediocria et ideo arguunt maiorem dissolutionem. Oppo-
situm est ypo. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] isto dicendum quod sic [illegible] contenta ab
[illegible] membro [illegible] [illegible] essent deteriora [illegible] cinnodalia a carne decidunt
quia sunt frusta magna que a venis vel [illegible] decidi non possunt, quia [illegible] ve-
niet mors. Frustula aut ab istis membris decidunt et non a carne. Nam cum calor sit
fortis quod advenit [illegible] et [illegible] agit in carnem tunc resolvit contenta, et ideo quia
frustula [illegible] dissolutionem membrorum radicalium [illegible] [illegible] Nota tamen quod [illegible] [illegible] non
[illegible] [illegible] mortem ut Galienus [illegible] loco, sunt [illegible] [illegible] in febre
[illegible] et sub [illegible] Galienus et que cadunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Utrum ypostasis inequalis et non tincta debito colore sit bona quod non patet
quia [illegible] videtur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Prima conclusio ypostasis talis non
[illegible] est bona patet quia [illegible] conditiones oppositas conditionibus bone ypostasis. Se-
cunda conclusio talis ypostasis potest esse secundum bona patet quia in ea possunt esse plures
bone conditiones quam male [illegible] patet potest esse ypostasis [illegible] [illegible]
et bona ut patet. Nota hic quod absolute urinis secundum sumitur ab equalitate quam
a colore [illegible] quod potentia maior requiritur ad equandum ypostasim [illegible] ad [illegible] colorandum.
Utrum inequalitas sit melior equalitate. [illegible] isto dicendum quod in ypostasi mala in-
equalitas est melior patet quia hic [illegible] maior potentia [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] resistit. Nam si foret equalitas esset secundum quod ipsa esset mala
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Secunda conclusio quod in bona ypostasi me-
lior est equalitas [illegible] hec denotat [illegible] potentiam ad [illegible] et ad [illegible] [illegible]
et [illegible] ad separandum. Utrum [illegible] [illegible] ypostasis [illegible] [illegible] [illegible] et
hic dubium est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de ypostasi et ad [illegible] [illegible] ad
dubium sine obiectis [illegible] quod ypostasis est superfluitas in 3a [illegible] et [illegible]
digestionem [illegible] [illegible] [illegible] aliquam esse bonam, aliquam esse malam. [illegible]
quod ista [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] maturationem primo de sua [illegible] [illegible] ypostasis
de sua, patet conclusio, quia semper [illegible] est fetor qui [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ypostasis non [illegible] [illegible] [illegible] non sit fetidi odoris [illegible]. [illegible] ypostasis
a calore naturali partim, et partim a calore preter naturam ut patet [illegible]
[illegible]. Ex quibus infert [illegible] conclusio [illegible] quod ista [illegible]
ad [illegible] [illegible] est maturationis materie [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad questionem quid dicendum et de iudicio sumpto ab urina
[illegible] quod [illegible] et [illegible] est iudicium quod sumitur ab ypostasi. Nam
sic videtur sentire ypo. 2o pronosticorum ubi [illegible] maxime commendat et
Galienus in commento. Nam ipsa maxime videtur significare supra dige-
stionem et indigestionem consequentem sumptum a substantia. Deinde ab o-
dore et colore. Ultimo a quantitate etc.

Completus est tractatus de urinis divina favente gratia
a famosissimo ac preclarissimo artium et medicine doctore
Michaele Savonarolla Pattavino Deo gratias

36v

116vb

Regimen sanitatis est triplex scilicet conservativum preservativum et reductivum
ut innuit Galenus tertia particula regni [illegible] 151. Conservativum competit sanis, pre-
servativum egrotantibus ut neutris, reductivum egris; sed preservativum nominatur
conservativum ut dicit Galenus 2a particula regni capitulo octavo. Dico ergo quod conservatio
fit per similia, unde tertia particula regni: Sanis igitur consuetae eadem qualitates
accepisti similia similibus asserens. Corpori ergo temperato debent dari talia
omnino similia in gradu et in forma; sed corpori lapso lapsu naturali debent dari
similia in forma, sed non in gradu quia inclinatio, quia est ad lapsum
ut dicit Avicenna. Colliget ultra medium [illegible] de regimine mala-
rum complexionum. Sed dicendum similia non patiuntur a sibi similibus ut dicit Avicenna
deficiunt complexionis secunda 2a libri primi. Dico quod membra agunt a tota specie in cibum. Et ideo
septimo colliget de similibus [illegible], quia in maiori tempore dissolvuntur secundum ibi
cum in [illegible]. Sed in proposito dico quod a simili non fit passio in rebus inanimatis sed in
rebus animatis bene. Corpora igitur lapsa reguntur cum similibus in forma cum ipsa in tempera-
mento eius debito consistunt. Sed non in gradu quia gradus debet esse remissior in
cibo quam in corpore, et debet taliter regi ut dicit Galenus tertia particula regni in capitulo 9:
Calidiora calidioribus indigent adiutoriis. Unde si corpus calidum sit lapsum a [illegible]-
litate per duos gradus debet regi cum calidis in primo gradu, quia calidum in primo
gradu vocat calidum, quod calidum remissius est. Et ideo aliquis errando dicit Galenus quod ca-
lida debent consumi [illegible] cum [illegible] cum frigidis remissis
remissioribus in gradu quam sit corpus consumpti. Reductio tamen debet fieri per contraria
in opposito latere in eodem gradu sicut tamen [illegible] quod calida debent regi per remisse cali-
da et frigida per remisse frigida et sicca per remisse sicca et sic ultra cum remisse fri-
gidis et siccis et hic est cum calidis et humidis non absoluta sed ratione complexionis ut vide-
licet dicit glossa. Nam particula 2a capitulo [illegible] quod unum est calidum et siccum, regimen
tamen unice est calidum et humidum. Sed dico in proposito et ultra in complexione flegmatica de-
bet regi per frigida remisse et humida, hoc est per calida et sicca remisse. Et in
complexione flegmatica sit lapsa lapsum accidentale ad frigidum et humidum debet regi
per calida et sicca intense et hic est reductio. Considerandum est tamen in regimine sani-
tatis qualitates quantitates [illegible] ordo, tempus et hora [illegible]
De qualitate dictum est ubi iam [illegible] esse similis in gradu et in forma licet
non in gradu quia ut dixi remisse calida vocantur frigida a medico et frigida
est simile frigido et ideo non est [illegible] quod frigida sunt similia corpori flegmatico
nisi frigida remisse que sunt calida more medici.

Quantitas cibi debet esse [illegible] quod cum [illegible] adhuc appetit comedere debet dimittere.
Et dicit Aristoteles in epistola ad Alexandrum quod cum appetitus durat manum retrahe.
Et Avicenna de regimine eius quod comeditur et bibitur. Item comedere quod sunt [illegible]
[illegible], quia melius est multiplicatio [illegible] quam [illegible] quantitate, quia plus valet
comedere [illegible] et modicum quam semel et multum, quia cibus sumptus in magna quan-
titate una vice non potest digeri et tunc erat digestio stomachi et [illegible] in pa-
[illegible] quarto 16 [illegible] et ideo non mittit [illegible] dicit [illegible] quia
in [illegible] non [illegible] et cibus [illegible] debitum ordinem. Et ideo dicit Avicenna
[illegible] putredinis dicit Galenus 2a particula regni [illegible] evacuationes
vel eventationes. Signum quod satis comedit paciens cum ex ipso cibo sumpto per-
venit magnitudo in pulsu [illegible] in anhelitu. Nam hoc non accidit nisi [illegible]
[illegible] stomachus [illegible] comprimit diafragma et propter hoc anhelitus fit [illegible] et [illegible]
Et tunc [illegible] necessitas eventandi [illegible] plus manifestatur
quia in [illegible] non est debilitas. Et si non est [illegible] in [illegible] nec
[illegible] et in [illegible] nec sentit [illegible] nec [illegible]
nec [illegible] nec debilitatem nec est [illegible] nec appetitum [illegible] nec [illegible]
[illegible] quod ita bene possit studere [illegible] cum [illegible]
[illegible] et incipit [illegible] cum vapores [illegible] ascendunt qui faciunt sompnum et
studium impediunt nec est [illegible] nec sapor [illegible] in eructationibus.
Si autem illa ita se habeant tunc [illegible] cibus moderatus esse in hoc tamen [illegible] co-
servanda est nisi fiat pessima ut videtur. Sed ego dico de potu quod debet esse ta-
[illegible] quod in stomacho natat [illegible]. Et ille qui dicunt quod est bonum semel
in mense [illegible] dicit [illegible] in practica [illegible] particula 2a capitulo 22 [illegible] dicit
quod [illegible] in mense semel est [illegible] sit [illegible]
[illegible] calori naturali modicum accipimus [illegible] calori naturali
et cerebro et sensibus [illegible] debitum. Et ideo dicunt quod [illegible] debiles
plus valet aqua mellis licet semper possit dari [illegible] vinum aromaticum ut dicit

a simili non fit passio

Avicenna ca° de regimine aque et vini ubi dicit preterea dare vinum calidum [illegible]
in hyeme debilibus iuvenibus [illegible] modice si senes quoque vult [illegible] competit eis in magna
quantitate quantitate. Dico quod senem a senectute debili et [illegible] quando vult et senem temperato [illegible]
appetit [illegible] post et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] si senes asserentes non debet [illegible] dari [illegible]
[illegible] sunt decrepiti et defectivi et calorem habent parvum et sunt sicut lucerna [illegible] [illegible]
ut dicitur in [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ubi dicitur quod ubi calor est paucus ibi alius
[illegible] et paucus [illegible] cum pauci carbonibus multa ligna coniecta necesse [illegible]
[illegible] [illegible] dico de potu quia [illegible] potum [illegible] est vinum ut dicit Galienus [illegible] [illegible]
indigentiam salutis [illegible] quod de vino quod ipse dicit dari non ante prandium [illegible]
Avicenna ca° de regimine aque et vini quod sapientes sibi [illegible] dederunt ne vinum [illegible]
[illegible] bibat vel post prandium quia dicit avicenna ca° [illegible] dicto vinum post cibum cum [illegible]
[illegible] et malum et calo de regimine eius quod comeditur et bibitur. Et dicit vinum post
cibum est [illegible] magis [illegible] quia facit cibum penetrare antequam sit dige-
stus vel appetit vinum in prandio [illegible] Avicenna ca° post comestionem quia non est
[illegible] et dicit parum ante non est bibendum donec aliquid de stomacho descendit
oppositum est quando [illegible] potare vinum scilicet in prandio et post dico quod vinum [illegible] prandium
[illegible] [illegible] non competit tamen ipse [illegible] aliqui competit [illegible] scilicet plus [illegible]
de [illegible] virtutis quia [illegible] vini sicut [illegible] de debilitate virtutis [illegible]
virtus [illegible] victoriam. Dico hic quod competit prandio et post [illegible] et cum [illegible] quod non
competit post dico secundum Avicennam de regimine aque et vini quod [illegible] [illegible] bibe-
re [illegible] non [illegible] [illegible] quod [illegible] et similiter [illegible] post [illegible] et est in hoc [illegible]
[illegible] si [illegible] antequam [illegible] sunt pessima et tunc paulatine diminuenda est et non
subito et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tanto [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] scilicet homo capit sine [illegible] [illegible] scilicet cum [illegible] non
[illegible] vel violentia [illegible] [illegible] dico hic quod vinum post cibum cum cibo est [illegible]
[illegible] post quam ille cibus sit digestus et descendit [illegible] in [illegible] appetitum [illegible]
[illegible] debet dari [illegible] et hic vinum si [illegible] est via mediocris tamen post cibum ma-
[illegible] non competit vinum vel ante vel [illegible] comeditur dicit [illegible] [illegible] quia
facit cum malum scilicet [illegible] penetrare in [illegible] corporis et ideo [illegible] [illegible] quod
post cibaria mala volunt potare vinum ut cibus digeratur quia [illegible] ante digestionem
et corpus gravat [illegible] dico [illegible] in parva quantitate [illegible] dari vinum post prandium [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] in [illegible] magna [illegible]
et [illegible] que ponuntur calo de regimine aque et vini et cum dicitur in prandio
[illegible] vinum dico quod [illegible] avicenna [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut post comestionem
bibet et non in hora comedendi [illegible] post [illegible] [illegible] et non debet [illegible] [illegible] in
ore [illegible] non debet [illegible] potare in prandio quod [illegible] cibo [illegible] [illegible] [illegible]
vel [illegible] [illegible] vel stomachum et [illegible] [illegible] tamen modicum potum ut [illegible]
sit [illegible] [illegible] bene et quod [illegible] non facit [illegible] multa magna [illegible]
[illegible] et [illegible] potare [illegible] [illegible] [illegible] vel post [illegible] [illegible] potare [illegible]
[illegible] [illegible] vices et non quantitatem [illegible] Et [illegible] dico quod est [illegible] potus
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] competit [illegible] prandium [illegible] [illegible]
et potus medicinales [illegible] debet accipi in prandio scilicet modicum comedere
et [illegible] modicum potare ut fiat [illegible] debita [illegible] in prandio [illegible]
digestione et [illegible] [illegible] descendit a stomacho [illegible] est in descendendo Et ideo
dicit [illegible] 2a [illegible] [illegible] [illegible] sicut aqua effusa in olla bullienti
facit ebullitionem [illegible] [illegible] aqua vel potus [illegible] post cibum et [illegible]
[illegible] in stomacho dum est indigerendo fit digestionem [illegible] Et ideo non est
bonum [illegible] potare post prandium quo [illegible] [illegible] digeratur et digestio [illegible]
in stomacho [illegible] [illegible] [illegible] post prandium est [illegible] ad digestionem
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] ut dicit Galienus [illegible] [illegible]
[illegible] fiat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] consuetudinem

Sequitur de ordine dietandi et sumendi cibum

Ordo dietandi et sumendi cibum est talis quod in mane cum surrexerit homo [illegible]
primo [illegible] et [illegible] deinde induat vestimenta [illegible] deinde expellat superfluita-
tes prime et secunde digestionis et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] deinde [illegible]
[illegible] sit [illegible] [illegible] [illegible] sudorum et pulveris in cute [illegible] [illegible] posi-
[illegible] et [illegible] sibi quod [illegible] est dicit Galienus primo de simplicibus [illegible] deinde [illegible]
[illegible] caput deinde abluat manus et faciem cum aqua frigida in estate et cum ca-
lida in hyeme deinde oculos cum aqua [illegible] in ore et [illegible] calefacta et
[illegible] [illegible] cum digito [illegible] [illegible] lavet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
oculorum et eos clarificat deinde fricet dentes cum foliis [illegible] in estate et [illegible]
[illegible] [illegible] in hyeme deinde dicat matutinas [illegible] [illegible] devotionem [illegible] deinde
[illegible] [illegible] loca [illegible] et alta et tunc cibus preparetur [illegible] quod statim post [illegible] cum

37v

incipit naturalis appetitus cibum accipiat et non ante, nec tardet quia dicit Avicenna De regimine
cibi quod comeditur et bibitur quod stomachum superfluis solutio flammam [illegible] fumosis
quemlibet cum repletus et tunc venit repletio [illegible] propter [illegible] attractam ad os
stomachi. Ita quod prima quam vellet comedere cum appetitu non potest nec [illegible] Et sine cibo
ad satietatem ut dictum est supra. Nec debet accipere in eadem mensa nisi unum cibi quia
dicit Avicenna ubi supra [illegible] nisi ciborum multiplicatas et in [illegible] temporis pro-
longatas. Et ideo dicit in fine talis de regimine cibi quod antiquitus erat consuetudo soli
[illegible] comestione in mane et solius panis in cena. Nec accipiat simul diversa
Sed tamen plura declarant simul in eodem prandio tunc melius est ut primus debet
subtilia deinde grossa cibi causa quia subtile [illegible] grossum cito digeritur
et grossum non et tunc petit exitum et non inveniens propter grossum infra [illegible] commiscetur
cum eo et totum corrumpit. Si vero e contrario fiat proportionatus cibum quod in natura [illegible] da-
tur cibus grossus in quantum fundo stomachi esset calidior [illegible] tunc esset
[illegible] declinant ad subtile. Dicit Avicenna capitulo [illegible] et eo regimine ac-
torum [illegible] Item non accipiat cibum super [illegible] Pro quo sciendum
quod cibus moratur in corpore antequam complete digeratur per xvj horas ut dicit in plerisque
auctoritatum. Et ideo dicitur ultimo capitulo colliget in textu quod cibi habeant vj
horas et hoc est falsum quia scriptor mox forte aliquem in scriptum et [illegible] quod
sint et erat [illegible] et debent esse xvj per duas comestiones sicut essent xvj
horae inter duo dies naturales quorum quilibet xxiiij horas continet. Dicit
Avicenna capitulo de regimine cibi et aeris in textu quod ordinata comestio est duo-
bus diebus ter sicut bis in uno die et semel in alio, tunc inter duas comestiones
essent xvj horae ut duo dies naturales qui continent xlviij horas continentur
equaliter in tres partes. Et causa est ut si illo die quo comedit bis creatur
fames in casu comedendo semel [illegible] Debilitas et causa quia quicumque e
plenitudine mala in ambo [illegible] ut dicitur supra. Et Avicenna dicit
in libro contra [illegible] tractatu 2o capitulo de tarditate descensus cibi in stomacho
[illegible] equaliter cibi in stomacho et egressus tarditate digestionis operatur.
Et ideo ego dico quod quia cibus grossus [illegible] stomachum [illegible] moratur, quia
in aliis digestionibus quia [illegible] est subtilior pane et ideo convertitur in sanguinem et
sanguis [illegible] convertitur in rorem et in poris membrorum. Et ideo cum illo dicto Avicenna stat
quod in xvj horis digeratur cibus in omnibus membris. Et si forte tunc etiam totaliter
non assimiletur est tamen aliquid propter debilitatem stomachi et grossitiem et viscositatem
cibi moratur per 18 vel 20 vel in inflammatione stomachi [illegible] moratur [illegible]
quantitatem cum et aliis dignius [illegible] quod ipsi convenit cibum quae ipsi [illegible]
[illegible] et medicinas aliquas in eadem qualitate et [illegible] quia accepta fuerat [illegible]
[illegible] Ulterius notandum quod lac et pisces in eadem mensa non capiantur nec vi-
num et lac quia disponunt ad lepram. Nec accipiat electuaria [illegible] calida post
cibum statim nec aliqua diuretica quia corrumpunt cibum vel educendo vel minu-
endo [illegible] faciendo. Et ideo [illegible] statim post cibum de [illegible]
quod est mala si post cibum quiescat stando vel paulatim deambulando quia [illegible]
dicit necessarius post prandium hic est quod [illegible] placet dicit [illegible] si magnus
motus statim post prandium sive cantando sive deambulando corrumpit cibum
et digestionem. Sic dicitur ibi. Veteres [illegible] et vere [illegible] aut somnum [illegible]
digestionem bonum est [illegible] Sed somnus et vigilia utraque [illegible] debitatione
facta malum ut 2a [illegible] dicitur. Et fiat somnus de nocte, quia dicit Hippocrates 2o
prognosticorum somnus ut moris est [illegible] et [illegible] ut noctem non efficiat
et diem non impediat. Sed [illegible] noctem [illegible] in diem dormiendo de die et
vigilando de nocte quod pessimum est. Circa tamen debes quod somnus [illegible]
[illegible] esse [illegible] quia sic digestio melioratur propter [illegible] calidus
[illegible] stomacho. Sed post debet [illegible] se ad latus sinistrum ut [illegible] attrahatur
ad epar [illegible] digeratur a stomacho si post venit ad dextrum ut digestio
in stomacho facilius trahatur ad epar. Et [illegible] Avicenna de regimine
eius quod comeditur et bibitur capitulo de somno et vigilia ibi [illegible] quod magis
dormire super ventrem auxilium confert maximum in digerendo propterea quia calo-
rem naturalem retinet et ipsum [illegible] quae auget. Sed resupine dor-
mire malum est et statim post cibum malum est [illegible] et die dormire nisi
quasi sedendo et hic est bonum post prandium in estate modicum. Et ideo
dicitur [illegible] aut brevis aut nullus sit somnus meridianus. Sed
ante [illegible] prandium [illegible] si fiat a mane usque ad [illegible] dicit Hippocrates 2o pro-
gnosticorum et caveat ne dormiat [illegible] propter [illegible] intrantem et
malum quia digestionem impediret. Sed caput dormiendo bene elevetur

et famis bene coquatur panes sicut dicit avicenna et hec confert valde ad digestionem. Itz
actica cuius tempore ideo dicit versificator Sit tibi mens leta labor et moderata di-
eta balneum vel lavacrum aque dulcis confert valitudinem, dum tamen cibus non sit in sto-
macho Cena sit brevis et levis nisi consuetudo sit contraria unde quantum fit corpore
digestionis que fit in sompno plus valet maiorem [illegible] facere de nocte, cum cibus citius per-
dormit antequam cibus descenderit de stomacho vel de suo ore Ideo nocivum noctis
magna comestio de nocte ipsi corpori Et ideo sunt multi versus de hoc Cena copiosa
complet tota dieta Nocturna cena stomacho fit maxima pena Cena brevis et
cena levis fit raro molesta Magna nocet medicina docet res est manifesta Sum-
me cibum modice modicum ita sumatur Sic corpus reddere vires ne renuat conferet
Et ideo dubius quantum natura appetit Item egestio et urina expellatur et nullo modo
retineatur vel quando homo appetit emittere eam quia si sic confirmant oppilaciones la-
terum et lumborum in capite gravitas ventositate [illegible] redundate [illegible] vel lapidem ad re-
tencionem urine vel ydropisi unde versificator Non mictum retine nec ventris cogas re-
tentum vel extra id est quod homo per bonum non Et ideo non est homo nimis sedere ad sel-
lam nec ibi nimium conari unde in die et nocte que est dies naturalis que est [illegible] sit
mictura ad homo Et in equali tempore fit egestio bona bis vel ter [illegible] In die
mictura [illegible] sit naturalis Tempore hyemis tali vel ter fit egestio prima Ita ut
bis vel ter consuetudinem cum egestio et in illo tempore,

De tempore anni

Tempus anni consideratum est aer eius regio et tempus ut dicit in prima assi-
mi in hyeme [illegible] crossi nulli quia ventus hyeme et ver calidissi-
mi sunt et ideo somni longissimi et ideo plures obstaciones [illegible] sunt
ut dicit prima particula afforismorum Et non dicunt esse [illegible] cibarios qua calor
non est acutus sicut est in estate sed minor est extensive per multitudinem [illegible]
[illegible] cadus sit multa et
ad calidiorem Et [illegible] qualiter sit dicendum de calore intrinseco et [illegible]
in ver competit cibus [illegible] si quis [illegible] ad [illegible] replecionem hyemis
[illegible] Competit in estate cibus subtilibus hyemis ad frigiditatem [illegible]
subtilis in quantitate [illegible] in quantitate [illegible] quia [illegible] caloris [illegible]
[illegible] et consumpta et resoluta a calore exteriori [illegible] cibus subtilibus in [illegible]
a calore [illegible] Unde Galienus [illegible] ventres hyeme et ver dicit [illegible]
calor [illegible] simile [illegible] in estate et inde interius debilitatem
in autumpno [illegible] cibus in [illegible] quantitate et [illegible] ad calidiorem et humidi-
tatem [illegible] tempore hyeme [illegible] si venis [illegible] moderate
[illegible] et calor estatis [illegible] in modicis [illegible] fructus [illegible]
[illegible]

Sequitur de hora comedendi

Hora comedendi est [illegible] ut dicit [illegible] est in estate hora
eligenda est hora frigidior ante [illegible] et hora vespertina quando [illegible]
[illegible] Galienus in libro de regimine sanitatis [illegible] sit observari
omnibus Et in hyeme eligatur hora calida [illegible] in [illegible]
in partibus vicinioribus hyemi eligatur hora calidior Ita [illegible] hora [illegible]
[illegible] hora calidior tempore

De consuetudine dictandi

Consuetudo dictandi est observanda nisi sit pessima et
tunc est paulatine dimittenda unde consuetudo [illegible]
[illegible] est observanda [illegible]
Et [illegible] non subito ut dictum est [illegible] observare
se male [illegible] quia si in [illegible] illi [illegible]
[illegible] Et ideo aliqui dicunt [illegible] comedere [illegible] bene [illegible] ut dicit
[illegible] Caveat quia [illegible] unde [illegible] et replecione se et nichil [illegible]
[illegible] Et sic est de natura [illegible] et statim pro [illegible]
[illegible] in [illegible] quia non statim [illegible] que est [illegible] Ita de
fructibus comedendis aliqui [illegible] de aliis [illegible] Item de
fructibus [illegible] sanguinem [illegible] et putrescibile [illegible] comedi
[illegible] sit [illegible] in ventre [illegible] pira [illegible] poma [illegible] assata
[illegible] et [illegible] plus [illegible] et [illegible] non [illegible]
[illegible] quod cum [illegible] fructus [illegible] ut dicit [illegible] et [illegible]
[illegible] est fructus totaliter dimittenda [illegible] Galienus [illegible] de regimine sa-
nitatis dicit [illegible] quia non comedunt
[illegible] fructus [illegible] sunt qui diligunt [illegible] comestibilibus [illegible]
aliqui capita, alii ossa et sic de aliis Cum [illegible] et [illegible] in
[illegible] sunt meliores Et est [illegible] est [illegible] superfluitate
in [illegible] sunt [illegible] digestioni
ut patet de ventre in salmone [illegible] in illa parte que magis est in
motu minores habent superfluitates Et ideo si sit de animali comestibili

38 v

118 v absorbere sue est melior ceteris [illegible] Eligatur [illegible]
aliqualiter est [illegible] et que [illegible] sapit [illegible] ceteris [illegible]
[illegible] De angustiis [illegible]
[illegible]
[illegible] qui voluerit [illegible]
ventre pleno [illegible] digestioni [illegible] completa et [illegible]
[illegible] debilitat stomachum et totum corpus et [illegible]
[illegible]
[illegible] flebothomari Et quia [illegible]
[illegible] apoplexia dicit Galienus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

118 a [illegible]

[illegible]

nacta [illegible]

[illegible]

119 v [illegible]

[illegible]

Sequitur de stomacho [illegible]

110 Passiones stomachi sunt multe scilicet male complexio multiplex debilitas et indigestio ventositas et sic de aliis [illegible] capitula [illegible] de mala complexione [illegible] de ventositate [illegible] inflacione [illegible] de eius dolore [illegible] de fame canina et bolismo [illegible]

fastidio et cum appetitus caninus, de vomitu, 3m de singultu, 4m de curatione
necnon de conservatione sanitatis stomachi et aliorum membrorum.

Mala complexio stomachi est multiplex: quedam simplex, quedam composita, quedam cum
materia, et quedam sine materia, que possunt dividi in 8. Tamen in hac complexio est
quadruplex, scilicet calida humida frigida et sicca et composita [illegible] modo et sine
quibus a causa intrinseca quibus extrinseca; intrinseca ut colera abundans et flegma
et melancolia et ideo sanguis. Et alii humores adusti in eo quales sunt colera
grossissima et cinerosa. Cause extrinsece sunt cibi inordinatio et cibi malicia
et potatio vini et aque et comestio fructuum et lactucarum et vigilie multe coitus
[illegible] et febris et calor aeris et frigidus ita et ieiunium multum.

Signa caliditatis sunt sitis, punctura oris, amaritudo, vomitus colere nigre,
defectus appetitus cibi, et male digerit subtilia, et ledit a calidis. Si-
gna frigiditatis sunt ructus, indigestio, eructatio acetosa et saliva multa et sputum
[illegible] est cum humiditate; si vero est cum siccitate tunc est appetitus cibi [illegible] et sputum
solicitudo et gulositas, et malicia splenis, et color corporis [illegible] et aliquando
citrinus et aliquando cum albedine [illegible] quod est ibi humor flegmaticus [illegible]
cum aliis. Et si sit cum materia est ibi ponderositas et gravedo et est aliquando in ore sa-
por acetosus. Et si sit cum siccitate sit melancolia, si cum humiditate flegma
acetosum. Et si sit salsus sit flegma salsum. Si amarus coleram. Si dul-
cis sanguinem. Si acutus colera adusta. Si ponticus [illegible]. Signa humidi-
tatis sunt saliva plurima, et nocumentum ab humidis et [illegible]. Et [illegible]
quod si moveantur per [illegible] quod vomerent seu quod [illegible] [illegible] sitis et appetitus.
Signa siccitatis sunt siccitas lingue, ariditas corporis et non tollat [illegible]
[illegible] potio, et ideo est saliva pauca et tussis sicca. Pronosticatio
est quod mala complexio calida ducit ad febres. Et si sit cum siccitate tunc ad ethi-
cam et cum humiditate ad putridam et ad indigestionem [illegible] [illegible] et ad apo-
stema et ad pustulas in corpore [illegible] [illegible] multa. Si mala
complexio frigida sit cum humiditate ducit ad ydropisim et ad vomitum flegmaticum
[illegible] et ad nauseam et ad [illegible] appetitus. Si cum siccitate ducit ad [illegible]-
sim que est extenuata [illegible] propter indigestionem ciborum grossorum. Et [illegible] quod [illegible]-
se [illegible] [illegible] propter appetitum caninum et [illegible] [illegible] et inflationem [illegible]-
[illegible] et causa [illegible] et maxime si [illegible] vel [illegible], quia tunc [illegible]
[illegible] et extendit, et ducit talis ad timpanitidem.

Circa curationes male complexionis valet stomacho variarum complexionum. Primo
si sit mala complexio calida valet lactuca. [illegible] stomachus a [illegible] facte a
[illegible] [illegible] [illegible]. Deinde valet zucaro rosato [illegible] et empla-
stra ponantur super stomachum sandalis [illegible] absinthio [illegible] [illegible]
verbena. Et si intratur cum siccitate valet siropo violato [illegible] et [illegible]
dragantum. Frigido sit et stomachus [illegible] malum et pomum et aqua [illegible] et
stomachus ungatur cum oleo violato. Et si intratur cum humiditate valet [illegible]
zaccara siropo acetoso et [illegible] [illegible]. Deinde fiat emplastrum de rosis
[illegible] [illegible]. Deinde ungatur cum rosato. Et si colera abundet [illegible]
[illegible] florum [illegible] violarum [illegible] [illegible] [illegible] absin-
thii [illegible] fiat decoctio et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] aloes [illegible] [illegible], et [illegible]
in [illegible]. Deinde [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible]. Cave in emplastrando cum [illegible] frigidis ne noceas diafragmati
vel epati et ideo [illegible] [illegible]. Et hoc est quod dicit avicenna 3o can seu [illegible]
primi libri, et 3o libro seu viii ca.o de curationibus cum medicinis [illegible].
Et Galienus septimo de ingenio sanitatis quod in calefaciendo et infrigidando
stomachum est timor [illegible] propter media [illegible] [illegible] sunt frigida
aut debilia, [illegible] in calefaciendo [illegible], quia calidum est amicum nature et non [illegible]
[illegible] ut avicenna seu 2a primi libri ca.o de signis complexionum [illegible] valet si [illegible]
frigidum agendo in calidum invenit [illegible] quia calidum agendo in frigidum [illegible]
[illegible] [illegible] citius agit, quia calidum est agens fortius [illegible] et frigidum
debilius. Tamen [illegible] avicenna doctrina [illegible] ca.o 3o frigidum non potest pe-
[illegible]. [illegible] quod calidum [illegible] et in omni gradu in quo nocet
[illegible] in opere [illegible]. [illegible] quod [illegible] [illegible] et in secundo gradu [illegible] ledit nisi [illegible]
frigidum [illegible] nocet quia in primo et in secundo [illegible] [illegible] [illegible] frigidum [illegible] pe-
[illegible]. Tamen ledit [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] in frigidando [illegible] [illegible]
[illegible] in opere [illegible], [illegible] calidum et [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
in calefaciendo [illegible] [illegible] sit difficile [illegible] calidum in [illegible]
gradu ledit temperatum in quo frigidum ledit. [illegible] sic [illegible] quia dige-
stiva [illegible] [illegible] calidum et non frigidum. Et ideo bene dicitur quod

frigidum vel sponte sedendum in ope nature digeritur quia digestio naturalis fit per
calidum naturale et calidum innaturale vero moderato non fit frigidum ut patet

Quando ex calore apparet aliquis ardor stomachi et morsus cordis quia os stomachi
vocatur cor et cardia et aliquando a flante falso vel putride et compassio cuius
valde pro quo scias quod in ardore cordis et masticacio valet granum [illegible] integre [illegible]
tamen poterit talis [illegible] Item fiat granum vini de mastice [illegible]
Similiter succus granum feniculi masticati [illegible] Similiter [illegible]
[illegible] sunt [illegible] Item dicunt aliqui quod [illegible] vel viginti [illegible] comeste
aqua rosacea et [illegible] Item panis [illegible] cum aceto et agresta Deinde
[illegible] cum aceto vel aqua rosacea simul [illegible] et simul misceantur et
fiat emplastrum super stomachum Item succus [illegible] liberat a morsu cordis
Item in [illegible] [illegible] stomachi utatur [illegible] que est [illegible]
vel semen [illegible] in lacte caprino [illegible] bibat et [illegible] Item vinum de [illegible]
[illegible] ab [illegible] ipse est optimum est Item [illegible]
[illegible] optimum [illegible] Similiter pimpinella sanat [illegible]

Mala complexio frigida stomachi sic [illegible] Dolores cordis et oris stomachi
[illegible] alegrum et vinum forte [illegible]
[illegible] et [illegible] super stomachum [illegible] Similiter [illegible]
[illegible] que est [illegible] et [illegible] et ligno aloes [illegible]
potione in [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] Et si fuerit [illegible] cum [illegible]
[illegible] calida et evaporate utatur lacte et aqua [illegible] cum melle et
[illegible] in oleo [illegible] cera in oleo et misceatur [illegible] Recipe masticis [illegible] spicenardi [illegible]
et si [illegible] cum [illegible] distemperatur [illegible] cum [illegible] et fit emplastrum
et [illegible] borragine et buglossa
[illegible] florum [illegible] absinthii deinde [illegible] Recipe flo-
[illegible] [illegible] fiat decoctio Et in decoctione tempera-
[illegible] colentur et colature addatur [illegible]
Deinde emplastrum stomachi cum absinthio cum camomilla [illegible]
et oleo rosato [illegible] super stomachum [illegible] cum oleo
oleo mastice et balsamo cum cera Deinde emplastrum [illegible]
[illegible] complexione que [illegible] stomachum [illegible] caliditatem [illegible]
[illegible] vel [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible]
[illegible] ibi [illegible] Et [illegible] bonum est in principio ponere ibi [illegible]
et rosis [illegible] Et [illegible] stomachus [illegible]
[illegible] confirmatur [illegible] stomachi [illegible] vel mastix [illegible] cum [illegible]
et misceatur cum oleo [illegible] cum oleo nardino et ponatur [illegible]
Deinde dantur [illegible] calida et [illegible] digestionis [illegible] super stomachum
[illegible] galange et [illegible] et [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] et similia In mala complexione stomachi
[illegible] frigida et humida [illegible] cum [illegible]
[illegible] et absinthio Deinde purgetur sic Recipe florum [illegible]
polipodii [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] absinthii [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et in decoctione temperetur [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et colentur et colature addatur [illegible] [illegible] et [illegible]
et [illegible] cum melle in [illegible] [illegible] cum [illegible]
utantur diacalamento dyanisum dyaciminum Deinde emplastrentur stoma-
chus [illegible] sit et [illegible] aqua [illegible] [illegible]
[illegible] stomachi et utatur [illegible] et salsis Et
[illegible] est [illegible] utatur [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] cortice [illegible] ablato et fiat eis salsamentum de salvia [illegible]
[illegible] cinamomo et sinapio bonum est pro eis Et fiat eis tale
sinapium [illegible] Recipe seminis sinapis [illegible] cinamomi [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] fiat galange [illegible] mellis [illegible]
[illegible] optimi [illegible] vino [illegible]
[illegible] fiat sinapium optimum ad confortandum stomachum frigidum et humidum
et valet in [illegible] et [illegible] cum [illegible] Item si stomachus esset frigidus
et siccus aut frigidus et humidus [illegible] eis sinapium [illegible]
[illegible] ubi [illegible] tale sinapium Recipe cinamomi [illegible]
[illegible] sinapis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

pen(i)dearum liquiricie an(a) ʒ s(emis) zuc(ari) c(on)t(ra)cti vini (?) [illegible] cum aqua ordei lb ij fiat
sirupus optimum in vase [illegible] Deinde vtat(ur) illo sirupo R(ecipe) ysopi calamenti basili-
ce an(a) ʒ iii absinthii ʒ 3 / anisi maratri amos (?) [illegible] calami aromatici
an(a) ʒ spicenardi seminum an(a) ʒ ij mell(is) rosati lb j / fiat sirupus quo vtat(ur)
mane et sero tepide Et est [illegible] De [illegible] fiat electuarium vel emplastrum [illegible] cum
sandalis vel vnguento cum oleo nardino vel oleo costino vel laurino Et si
sit [illegible] de balsa(mo) Et puer [illegible] amore vel puella applicat(ur) stomacho ita
quod non sudet [illegible] damascenum [illegible] [illegible] [illegible] quod R(ecipe) [illegible] in [illegible] si
tales puella [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ponat(ur)
manus calida super stomachum [illegible] cum illud [illegible] et calefacit sto-
machum Deinde detur diagalanga [illegible] [illegible] Confortat stomachum dia-
galanga [illegible] Et detur [illegible] [illegible] [illegible] vel electuarium R(ecipe) cinamomi
[illegible] [illegible] [illegible] zinziberis galange [illegible] an(a) ʒ ij
anisi [illegible] spicenardi ʒ ij [illegible] [illegible] ʒ iij mellis [illegible] an(a) [illegible] lb s(emis) vini
optimi lb vj vel octo fiat [illegible] vel electuarium optime confortans stomachum
et capud et [illegible] et valet ad ydropicos [illegible] et paliticos et stomachum pro-
uocat appetitum et valet ad [illegible] et [illegible] Item olibanum est optimum [illegible]
[illegible] [illegible] Et si humor ibi [illegible] est [illegible] [illegible] yera sine
[illegible] [illegible] yera [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] yera [illegible] [illegible]
stomachi [illegible] stomachus et yera [illegible] et [illegible] [illegible] recepta
est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] azari cinamomi [illegible] [illegible] [illegible]
aloes [illegible] [illegible] Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ponat(ur) [illegible]
singula [illegible] / Et pillule [illegible] [illegible] aloes ʒ ij [illegible] [illegible] [illegible] an(a) ʒ
[illegible] cum aqua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] valet [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et zuc(aro) et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] quod nocet stomacho Et si [illegible] [illegible] yere [illegible] de absinthio et
ligno aloes et mastice et rosis et de [illegible] et [illegible] / aloe plus valet quam
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] et [illegible] plus [illegible] Tamen [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] vel [illegible] vel [illegible] [illegible] aloes [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Et si humor sit [illegible] in stomacho [illegible] fiat vomitus cum
aqua [illegible] et [illegible] calido aut cum aqua calida et oleo vel [illegible]
[illegible] Deinde fiat vomitus [illegible] [illegible] Recipe [illegible] [illegible] [illegible] in
aqua [illegible] [illegible] et [illegible] oleum [illegible] [illegible] et detur in potu
[illegible] et ponat(ur) [illegible] in ore et vomat Deinde fiat balneum in aquis [illegible]
vel in aquis sulphureis artificialibus et deambulet et moueatur et purget(ur)
[illegible] [illegible] [illegible] R(ecipe) anisi maratri seminis apii [illegible] an(a) [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] mastici [illegible] [illegible] aloes [illegible] [illegible] vel detur dyatrionpiperon (?)
vel [illegible] [illegible] acetosum [illegible] yera cum [illegible] et vtat(ur) [illegible]
Deinde vtat(ur) [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et sirupo de absinthio [illegible]
Si humor in stomacho sit [illegible] cum quo est [illegible] fiat vomitus [illegible]
aqua tepida et semine atriplicis Et si humor [illegible] sit melancolicus [illegible]
detur de [illegible] epithimi cum [illegible] et [illegible] spongia [illegible] in aceto calido
et [illegible] supponat(ur) stomacho et [illegible] [illegible] [illegible] humores [illegible] in stomacho
[illegible] [illegible] [illegible] pullorum et columbarum quia [illegible] [illegible] in
stomacho Et tales [illegible] modicum comedere et [illegible] et [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible]
Et ideo errant qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse digestionis Et ideo nec
[illegible] [illegible] nec [illegible] Cum [illegible] est humor [illegible] in stomacho [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum aceto et sinapi Et [illegible] nec subtile nec grossa
nec [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] Et comedat paulatim et non [illegible] [illegible] subito [illegible]
[illegible] modicum et sit [illegible] [illegible] et vtat(ur) [illegible] [illegible] stomachi [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] et perdices [illegible] valet Item dico [illegible]
machi est [illegible] [illegible] comedere [illegible] oportet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] ad [illegible] [illegible] comedere Et fiat emplastrum super stomachum
[illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] stomachi
[illegible] [illegible] in mala complexione calida et humida stomachi [illegible] est [illegible]
[illegible] acetosis [illegible] sicut [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] potissime humidi et vtat(ur) zuc(aro) ros(arum) et rosata nouella
et diarodon Et [illegible] cum aceto [illegible] valet Cum calida [illegible] [illegible] cum
siccitate et tunc vtat(ur) [illegible] acetosa et [illegible] [illegible] sicut [illegible] et aqua ordei
et zuc(aro) violato [illegible] frigido et diapapaveris et [illegible] [illegible] Et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] valet in [illegible] calidis [illegible] cum [illegible] et [illegible]

in materiebus grossis et frigidis. ¶ Unus de ipsis est ut fiat electuarium aceto-
sum vel acetosellum [illegible] potest [illegible] cum [illegible] ad [illegible] corde melius
[illegible] calefaciendo [illegible] ad infrigidandum [illegible] aceto forti et bono [illegible] medium pre-
ponatur [illegible] zinziber et [illegible] apothecarii accipiunt [illegible] et [illegible] ad infrigidandum
[illegible] et [illegible] et medullam eorum, que [illegible] eorum [illegible] coquuntur in
aqua [illegible] et [illegible] et [illegible] et addunt [illegible] et [illegible] et
[illegible] in modum electuariorum. ¶ Et [illegible] ut dissolvantur
[illegible] et speciebus calidis sit [illegible] in [illegible] sine [illegible]
da [illegible] plantam [illegible] vel [illegible]
galangam. ¶ Et illa valet in causa frigida et [illegible] et in iliaca et
[illegible] ventris et [illegible] et [illegible] et similibus. Sequitur

De diversis modis letificandi et confortandi cor [illegible] medicina

Medicine letificandi letificant, quedam per aliquod talium [illegible] ut pote
[illegible] restaurant spiritum sicut [illegible], aut [illegible] et splendorem et
lumen sicut margarite et serici [illegible] [illegible] quod est aut [illegible]
[illegible] aut [illegible] dissolutionem ipsius sicut [illegible] et [illegible] aut tem-
perando complexionem sive cum caliditate ut [illegible] sive cum frigiditate ut
camphora et aqua rosacea, aut confortando et [illegible] complexionem ipsius sicut
[illegible] aromatica, aut sequestrando [illegible] et melancolicam [illegible] sicut
buglossa et lapis lazuli, et [illegible] aut separatim ut dictum est, aut coniunctim sicut
[illegible] corallus et [illegible] et buglossa. ¶ Aut forte letificant [illegible]
[illegible] sicut [illegible] aut [illegible] sicut
[illegible] et ambra, [illegible] letificant cum proprietate que [illegible] aromaticitati
[illegible] ¶ Similiter [illegible] letificant [illegible] pro-
[illegible] ¶ Et [illegible] complexionem est calida valde letificant [illegible] cum proprietate
[illegible] et [illegible] aliqua causa [illegible] ad frigiditatem ut de [illegible]
[illegible] similiter cum proprietate letificant et [illegible] complexio ¶ frigida letificant [illegible]
cum proprietate [illegible] temperando complexionem [illegible] aut que frigiditati
[illegible] nulla que [illegible] est nulla
[illegible] in aliqua causa debilitatis cordis aut [illegible]
[illegible] est aromaticitas ¶ [illegible] in aliquibus [illegible]
[illegible] sicut [illegible] letificat in una complexione
[illegible] ¶ Cum [illegible] infrigida complexionem [illegible] cum [illegible]
[illegible] ¶ Et [illegible]
[illegible]
[illegible] aliquod [illegible] ad letificandum
[illegible] frigidam complexionem habenti, ad qualitates aut [illegible]
[illegible] sunt obiecta sicut sunt aromaticitas et
dulcedo [illegible] olfactum et gustatum et [illegible]
[illegible] dulcia et aromatica [illegible]
[illegible] ¶ Et [illegible]
[illegible] est medicina [illegible] aromaticitatis est subtilis [illegible]
vaporosa sive [illegible] ¶ Dulcedo aut [illegible]
[illegible] et [illegible] aromatica [illegible] sunt [illegible] spiritum [illegible] corpori
[illegible] ¶ Et [illegible] aromaticitas quia
dulcedo [illegible] est [illegible] minor [illegible] ¶ Ipsa aut qua est minor [illegible]
[illegible] corpori [illegible] in [illegible] ipsius ¶ De aromaticitate
minus, et de dulcedine plus [illegible] in corde ¶ [illegible] in [illegible]
[illegible] est [illegible] ipsius apud
contemplationem [illegible] ¶ Ex [illegible] receptionis et sedes apud [illegible]
medicine sicut [illegible] ad aromaticitatem et [illegible] et [illegible]
[illegible] ¶ Item [illegible] procul dubio confortativum ¶ Et [illegible]

Explicit capitulum [illegible] de [illegible] viribus cordis

De diversis modis letificandi et cor confortandi

Invenitur [illegible] in libro de animalibus [illegible] sic dicit
[illegible] [illegible] et legitur in panno lineo
et suspendatur in brachio sinistro [illegible] valet
et si [illegible] cum aliquo [illegible] et [illegible] sicut [illegible]
valet ¶ Et si [illegible] eam in [illegible] et [illegible] suspenderis in [illegible] brachii
valet ¶ Et si [illegible] eam et [illegible] in panno lineo et [illegible] cum [illegible]
[illegible] sinistra et [illegible] in collo [illegible] ¶ Similiter [illegible]

suspensa sup[er] parientes [illegible] vel [illegible] curabit vel si bibat cum vino [illegible]
horam accessionis curabit [illegible] **Contra nimium fluxum mulierum**
[illegible] valet [illegible] de [illegible] tempore [illegible] septimana [illegible]
aqua plantaginis quos [illegible] recepta [illegible] Recipe [illegible] cum [illegible]
in [illegible] coralli [illegible] dragagantum [illegible] balaustie [illegible] ma-
stic [illegible] in [illegible] cum [illegible] [illegible]
[illegible] Pro vice [illegible]
Item [illegible] in potacione [illegible] cum [illegible] plantaginis aque [illegible] et
[illegible] de nocte Item [illegible] de basilica Item ponat ventose [illegible] mamillas
Item in [illegible] fiat [illegible] stipticis [illegible] lenticulis [illegible] facta [illegible]
[illegible] assate vinum grossum sine [illegible] stipticum Item recipe olibani ba-
laustie [illegible] [illegible] alumen ana partes equales pulverisentur et sub-
tiliter cum lana supponatur Item [illegible] foliorum plantaginis [illegible] et supponatur
Item [illegible] plantaginis [illegible] aque [illegible] aceti [illegible] coralli rubei [illegible]
[illegible] lapidis ematitis boli [illegible] [illegible] glandium olibani ana
[illegible] sigillate [illegible] farine [illegible] cum oleo [illegible] et oleo [illegible]
et oleo [illegible] ana partes equales fiant duo emplastra [illegible] apte [illegible]
[illegible] aliud apte post super renes [illegible] coralli rubei [illegible] aque plantaginis
[illegible] [illegible] et potetur [illegible] vadit dormitum nulla alia potacione precedente [illegible]
[illegible] balneum [illegible] in balneo foliorum [illegible] [illegible] castanearum
[illegible] et glandium sine corticibus [illegible]

Quia ut ait Galienus in [illegible] methodi ante [illegible] [illegible] in
aliqua sciencia vel arte traditur [illegible] de [illegible] ut [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible] quod est [illegible] [illegible] ut illa remedi-
[illegible] oblivionem que est [illegible] [illegible] est [illegible] motus [illegible]
[illegible] scolaribus [illegible] opus in medicina [illegible] Et [illegible]
in medicina [illegible] est corpus humanum quod [illegible] appellant [illegible]
[illegible] sciencie medicine ut dicit [illegible] Collect [illegible]
[illegible] est [illegible] cognicionem [illegible] corporis humani que
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sicut [illegible]
[illegible] manualem operacionem vobis tradam noticia

Situacio membrorum hominis in corpore [illegible] [illegible] superius [illegible]
[illegible] debemus habere [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] a [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] maxime [illegible]
[illegible] debemus [illegible] Circa [illegible] debemus [illegible] est [illegible] in quo [illegible]
[illegible] ab aliis animalibus [illegible] habet [illegible] in [illegible] figura
vel situ [illegible] sive [illegible] animalibus Et in [illegible] [illegible]
[illegible] statura est recta et [illegible] quatuor causis [illegible] corpus humanum [illegible]
[illegible] [illegible] animalia [illegible] [illegible] et [illegible] ad superiora
[illegible] [illegible] animalia [illegible] colore [illegible] [illegible]
est [illegible] elevare [illegible] forma [illegible] que ad [illegible]
et intelligencie que [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] debet esse [illegible] figure et statura recta quia
ipse finaliter ordinatur ad intelligendum ad quod [illegible] et [illegible]
[illegible] ut patet in [illegible] [illegible] Et [illegible] in [illegible] debuit [illegible] et
[illegible] et [illegible] caput situ tali quo maxime posset [illegible] sensibilia
apprehendere Et [illegible] ad [illegible] sensibilia se [illegible] in [illegible] quod
[illegible] quia [illegible] civitate ut possent videre a longe [illegible]
statim [illegible] spectacula in locis altis ut in turribus et [illegible] ut dicit Galienus
in [illegible] Et dicit [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible] caput [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quatuor [illegible] [illegible] sunt statura
recta [illegible] [illegible] antropos plantamus [illegible] planta [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] et [illegible] prima [illegible] **Secunda** [illegible] est que [illegible]
Nam [illegible] animalia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ut apes et similia [illegible] habet aliqua [illegible] ut
alia [illegible] ut Galienus [illegible] de [illegible] [illegible] in [illegible]
Nam [illegible] [illegible] alia animalia [illegible] [illegible]
[illegible] que a natura sunt animalibus [illegible] ut arma ad defendendum ut sunt

ut sunt cornua, rostrum et ungues longe. Et ideo caret homo his omnibus, quia habet in-
genium et manum organum organorum que sunt magis quelibet quam sunt sibi armature omnia genera armo-
rum ad defensionem ut dicit Galenus [illegible] secundo de iuvamentis. Et eo caret
a natura illis ut omnia possit sibi ab arte. Caret etiam homo pilis quibus sunt pi-
losi pelles et plumose sive squamose propter eandem causam. Et etiam quia
ma est superflua in eadem corretionem que est natura illorum. Pro caret etiam cauda
propter eandem causam. Et cum sit statura recta et erectum oportet sedendo. Ca-
uda autem sessionem impediret. Et hec sufficiant. De anathomia totius dispo-
sitionis membrorum de quibus attendit.

De partibus igitur que sunt duplices scilicet simplices et composite de simplicibus
non ponam distinctam anathomiam, quia melius apparet perfecte earum
anathomia in corpore decocto si macerat in fluminibus currentibus aquarum
sed ponendo anathomiam membrorum organicorum de consimilibus loquar
secundum quod occurrit aliquod in aliquo membro. Dicuntur autem consimilia ut de carne
anathomia cerebri et medulle. De membris autem officialibus [illegible] quorum
quorum pluribus circa quod ad anathomiam faciendam in [illegible] mortalis sunt
attendenda ut dicit Alexandrinus in commento libri sectarum, sed si
sit positio que sit sua et primus complexio que sit earum quantitas, sed que numerus,
figura et continuitas ipsorum. Sed quia ab anathomia ipsorum sex iam sunt
consideranda, duo que etiam in anathomia possunt apparere mortuorum, quo-
dam modo primo est que sunt nutrimenta iuvamenta et operationes. Secunda
est que sunt egritudines que in eis possunt contingere. Et si tertiam aliquam
[illegible] habeat que sit illa [illegible] dicitur. Divisio autem et numerus partium
corporis est quia partes quedam sunt extrema sive extremitates dicuntur, quedam
in extrinsece et cum fundo. Et istarum quedam sunt in medietate ordinata ad
conservationem speciei, quedam in medio ad conservationem individui. Prima sunt membra
generativa, secunda sunt membra que nutritiva continent. Tres autem sunt ventres
in corpore sunt superior qui continet membra animata ut est caput. Inferior qui con-
tinet membra naturalia, ut medius qui continet membra spiritualia. Primo tamen
incipiam ab anathomia ventris inferioris triplici de causa. Prima quia
illa membra fetida sunt et ideo ut primum abiciantur ab eis est incipiendum.
Secunda quia omnis nostra cognitio incepta est a sensibus quia ex naturali cognitione
quotiens [illegible] incipit. Tertia autem cum sunt posteriora naturalia nobilia
non nocivia sunt. Quintus autem quod est ventris, de hoc ventre est substantia.

Et complexio eius quia opposito eius satis nota quia potest sunt in aliis
ventribus propter inspectionem membrorum que continet quia comparatur membrorum
animi [illegible] nobilitate et perfectione tanto loco optimet magis infimum
infimum in esse membrorum sunt in modo in esse ventris. Item quia continet
membra deputata ad expurgationem feces et superfluitates graves que
tendunt deorsum specialiter que sunt accepte per [illegible] sensum. Et itaque eius situs
carnosa et pelliculosa, carnosa tamen magis. Et hoc apparet per complexionem
est calida et humida et causa quare sunt in ventre carnosa et pelliculosa
et non offensionis est, quia hic venter habet continere membra que propter [illegible]
[illegible] in stomacho propter retentionem et expulsionem de fecibus et aquositate
ut in ydropisi vel ventositatibus ut propter inflationem ut matrices. Sed cum contra in-
mediate [illegible] hic venter esset offensus non posset inturgescere sine ut apparet
videre est numerus partium similium quantitas et figura partium. Et autem eius sunt duplices
scilicet intrinsece et extrinsece. Extrinsece quedam directe quedam collaterales.
Directe sunt partes que dicuntur [illegible] stomachi et est pars in qua sen-
titur os vel cartilago epiglotalis que a [illegible] nominatur malum granatum de
[illegible] vel distantiam ab umbilico per quatuor digitos. Secunda est supra pars
umbilicalis, ubi est umbilicus cum colligatio fetus in matrice cum venis
matris. Et tertia inferius apparet vena quedam que continuatur cum ipso et [illegible]
per quibus corpus matricis illa tamen privata est sanguine, quia frustra est
[illegible] contra opinionem et opinio contine evangelisti et ideo [illegible] apparet in
senibus quam in iuvenibus. Hec etiam evanescit arteria que cum predicta [illegible] de-
scendit ad umbilicum fetus. Et que est in umbilico descendit inferius

et perveniunt ad cutem ad [illegible] iuxta spondiles renum et ista ut infra dicetur. Et
cum de carne mirach supra umbilicum [illegible] hanc cutem quia et ad modum venit ut tarde
curato et partes que vocantur sunt infra umbilicum per quatuor digitos et est pars
in qua vere quedam tumeant ad cutem et quas generat in matrice consistens continue equalitate
Et ideo ut dicit avicenna cum incipit et eo hic inflammationem [illegible] quia incipit sit
natura a tali operatione. [illegible] est pars que vocatur pecten in qua consistunt inguina
genitalia, partes laterales sunt due ypocondria et ylia, et est ypocondrium dextrum
sibi locatum est epar et ypocondrium sinistrum ubi est splen, ylium dextrum et ilium sinistrum.

His visis partes magis intrinsecas sunt distinctas. Apparent enim quedam sunt conti-
nentes quedam contente. Continentes sunt siphac et mirach. Mirach autem est
ex quinque partibus scilicet ex cute pinguedine panniculo carnoso musculis et cordis eorum.
Et siphac cum rasorio incide incipiendo a parte oris stomachi ducere usque ad ossa
pectinis leniter incidendo cutem tantum, iuxta umbilicum secundum latitudinem incidendo
protrahendo a dextris et a sinistris usque ad dorsum. Et postea [illegible] et [illegible] primo
cutem, post cutem statim apparebit pinguedo, [illegible] in porco quam in homine. Postea
locatus est panniculus carnosus qui non est nervosus et alii nervi et carneus ut muscu-
lus [illegible] et panniculo. Postea sunt corde et musculi. Musculi autem
sunt octo ut dicit galienus sexto de iuvamentis capitulo penultimo. Nam duo sunt longitudi-
nales quorum fila procedunt secundum longum a [illegible] stomachi usque ad ossa pecti-
nis, et ideo nominati sunt longitudinales et non habent cordas magnas [illegible]
[illegible], post ista sunt transversales duo superiores unus a dextris et alter a si-
nistris et oriuntur a superioribus iuxta costas et desinunt in cor [illegible]
[illegible] ossa pectinis et [illegible] dextra corda tendit ad sinistram inferius, et simili-
ter [illegible]. Et [illegible] oppositi sunt procedentes inferiores ad superiora [illegible]
ad [illegible] et desinunt in cordas ad locum ubi sunt coste [illegible]
est ad ossa pectinis et [illegible] se [illegible] ad modum [illegible]. Ultimo post istos sunt la-
titudinales quorum fila [illegible] ex lateribus unus dexter et alter sinister. Et
situs et apparentia eorum est magna iuxta dorsum [illegible] superius. Et isti cum
longitudinalibus [illegible] ad angulos rectos, sicut est [illegible]
et [illegible] et figura et colligantia et [illegible] eorum musculorum iuvamentum
eorum [illegible]. Commune est duplex principale, et [illegible]
quo membra [illegible] teneant [illegible]. Et [illegible] corda [illegible]
ad intra. Secundarium iuvamentum est ut adiuvat ad expulsionem eorum que a pectore
expelluntur et ut ad expulsionem fetus et [illegible] in mirach [illegible] adiuvat ut dicit ga-
lienus [illegible] iuvamentum speciale est quia musculi longitudinales sunt
facti ad attrahendum propulsu et [illegible] et expellendum. Et quia hec [illegible]
[illegible] ideo isti musculi longitudinales sunt [illegible]
ad expulsionem [illegible] villorum [illegible] quibus [illegible]
membra que [illegible] et per [illegible] expelluntur [illegible]
dyafragmatis [illegible] descendentis a parte posteriori dorsi, sic [illegible]
[illegible] et membra que [illegible] sunt quasi intra duas manus. Et ideo [illegible] musculi
[illegible] dyafragma sic [illegible] in eis [illegible] aliqua [illegible]
[illegible] inter duas manus expellitur per [illegible]
infra in anathomia dyafragmatis. Musculi vero latitudinales sunt facti ad ex-
pellendum [illegible]. Et [illegible] et in mediantibus [illegible] intestinis
et quia expulsionem [illegible] per [illegible] sicut aqua [illegible] expulsio, et ex-
pulsio [illegible] a superioribus ad inferiora, [illegible] musculi [illegible]
[illegible] superius [illegible]. Transversales vero [illegible] ad retinendum, retinendo
[illegible] per villos transversales [illegible] de [illegible], quia retentionem oportebat fa-
[illegible] ad locum superiorem [illegible]. Et [illegible]
[illegible] totum [illegible]. [illegible] duo tantum tran-
sversales superiores [illegible] inferiores. Et quia [illegible] retinendo [illegible]
[illegible] descendit [illegible]. [illegible] sunt transversales
superiores [illegible] inferiores. Et [illegible] dyafragma et postea [illegible]
superiores [illegible] inferiores. Et [illegible] musculos apparet siphac, [illegible] musculi
[illegible] postea illud quod postea oportet videre illud siphac
est panniculus subtilissimus et valde durus. Et ille fuit factus ut [illegible]
ne musculi [illegible] membra [illegible] quod fuit [illegible]
durus ut posset dilatare et constringere [illegible] illa dilatatur, fuit subtilis ne
[illegible] durus ne [illegible]. Nam de eius fractura accidit passio
que dicitur ruptura sive crepatura [illegible] mirach cum rupitur [illegible]
siphac [illegible] duo alia iuvamenta que ponit [illegible] libro
de animalibus capitulo de anathomia stomachi scilicet ut per [illegible] eius [illegible]

42 v

dorsum cum quo alligatur et [illegible] in stomacho et intestinis et in matrice continetur
et hic sunt simul cum diafragmate cum quo continuatur vel [illegible] Aliud vero
membrum est ut alligat intestina dorso et ut [illegible] ab ipso oriuntur [illegible] cum
aliorum membrorum [illegible] contentorum. Tercia utilitas est [illegible] Quarto de-
[illegible] quod complectit intestina a [illegible] cum inflantur a ventositate. Et ex hiis pa-
tet que sit [illegible] mirach et complexio eius, que sit positio eius, que sit quantitas
eius [illegible] eius. Iterum apparet que sunt iuvamenta eius.

Restat ergo videre solum de passionibus eius. Sunt autem passiones eius contu-
siones, scilicet malarum complexionum, malarum compositionum et solutionum continuitatis. De
cura male complexionis [illegible] quia nichil est [illegible] in sua curatione quod
ab anathomia dependeat. Mala autem compositio que est tumor preter naturam in
ipso est duplex, quedam est apostemosa, quedam non. [illegible] non est aliud nisi [illegible]
[illegible] in corpore eius si erumpat ad intus et extra sicut est [illegible] quod si
ad intus [illegible] vel extra [illegible]. Et causa est quia via non est sicut [illegible]
in [illegible] volumen. Mala autem compositio que non est apostemosa tres [illegible]
est inflatio ventris que accidit in ydropisi ascite et tympanite. Nam ascite
aquositas continetur in concavitate ventris vel intestina et [illegible]. Sed in tym-
panitate [illegible] ventositas continetur et facit mirach intumescere. In curatione
autem eius debes procedere cum hiis que ponunt auctores. Modus autem [illegible]
dependet ab anathomia est extractio aquositatis per [illegible]. Modus autem est ut
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sicut [illegible] in [illegible]. Et
[illegible] ydropico [illegible] debes [illegible] ventris [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] ad [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] debes [illegible] [illegible] et [illegible] in [illegible], et [illegible] de aquositate [illegible]
[illegible] patiens. [illegible] [illegible] quod [illegible] est [illegible], quod [illegible]
[illegible] et [illegible] ydropicis [illegible] debilitatem [illegible] [illegible] dimitte [illegible], quia
redibit ad [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] aliorum et non [illegible] aqua. Quando vero
plus non [illegible] de aqua [illegible] sic primo [illegible] [illegible] non [illegible]
a lateribus non [illegible] primo quod [illegible] in anterioribus non ita [illegible]
consolidatur [illegible] [illegible] quod est [illegible] et grossius quam in lateribus. Secundo quia
[illegible] [illegible] est [illegible] ad [illegible] [illegible]. Tercio quia aqua melius
egreditur quia [illegible] est et tendit deorsum. Si vero ventre [illegible] solutionem
continuitatis, tunc ista solutio aut est penetrans aut non. Si non tunc non est nisi
[illegible]. Si [illegible] aut [illegible] egreditur aliquid de [illegible] aut non. Si sit
quod illud egreditur est zirbus [illegible] aut aliquid intestinorum. Si zirbus [illegible]
debet [illegible] cum serico vel ligari [illegible] [illegible] [illegible] possibile est et [illegible] ab-
[illegible], quia totum quod tangit aer corrumpitur. Et si intromittatur putrefacit et [illegible]
[illegible] aliis [illegible] et [illegible]. Et [illegible] et [illegible] aliud reintromittit et serico
dimittitur extra et retinetur labium [illegible] quia non consolidabit si zirbum et
[illegible] illud quod cum filo est [illegible]. Et hic [illegible] [illegible] consolidari [illegible]. Si
vero illud quod est egressum intestinum est tunc intestinum est vulneratum aut
non. Si non et non alia [illegible] involuta debet lavari cum aqua calida et intro-
mitti. Si vero [illegible] [illegible] ventositatis sit in eo inclusa, et [illegible] tumescat
et non possit reintromitti, tunc ad [illegible] [illegible] resolutio vel spongia
madefacta in decoctione resolutiva debet [illegible]. Cum autem intestinum
fuerit [illegible] vel [illegible] tunc si [illegible] fuerit de grossis intestinis debet labia
eius [illegible] cum serico [illegible] et aloe [illegible]. Si vero sit de intesti-
nis subtilibus, tunc non [illegible] suturam [illegible] valde et
[illegible] impediat [illegible] eius [illegible] quod melius est ut [illegible] teneatur
labia [illegible] cum capitibus formicarum magnarum. Debet labia intesti-
ni [illegible] et [illegible] formicas magnas et facere ut mordeat labia [illegible] et
tunc reintromittere intestinum vel [illegible], et hic facto ad [illegible] ventris reducit
illud [illegible] cum [illegible] labiorum in [illegible] et reducuntur et reducta retinentur
in [illegible] sutura facta cum serico hoc modo. Nam in prima sutura de-
bet capi totum mirach ex una parte, [illegible] ex alia parte dimitti
[illegible] et reliquum de mirach [illegible], et in alia sutura totum mirach
in parte in qua dimissum fuit [illegible] dimitti. Et sic [illegible] ad
[illegible] ut labium [illegible] [illegible] et [illegible] labio [illegible] [illegible]
et fiat [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] non [illegible] [illegible], si
[illegible] vel sit egressum. Et hec de anathomia mirach quod erat [illegible]
[illegible] [illegible] continue [illegible]

Restat nunc videre de anathomia membrorum contentorum. Et que autem intus sunt decem. Primum est quod occurrit est zirbus. Secundum intestina. Tercium stomachus. Quartum est epar. Quintum splen. Sextum est mesenterium. Septimum renes. Octavum vesica. Nonum testiculi et vasa spermatica vel in muliere matrix. Decimum virga cum collo vesice. De zirbo oportet primum videre quis est locus eius. In homine et est qui cooperit ab anterioribus stomachum et omnia intestina, et si non cooperit cooperiat in aliis omnia intestina. Hoc est ideo quia homo inter cetera animalia eius tam quantitatis et debilioris virtutis digestive. Et ideo quia intestina necnon arteriis sunt magis composita propter esse autem subtiliorem, ipsum est ... [illegible] ... sicut patet. Sed scias quod sit iuvamentum eius. Iuvamentum eius est confortare principaliter digestionem stomachi et intestinorum reverberando calorem naturalem ad stomachum et calorem et propter hoc dicit Galenus quinto de ingenio sanitatis quod quidam miles in ventre vulneratus cui excisus est zirbus fuit obstipus tamen ... sanatus est, stomachum tamen non potuit defendere a frigore ... consequens ... de ipso, sed substantia eius, quia substantia eius non fuit simplex sed composita et fabricata est ex substantiis que habent calefacere. Et ipsa habet sunt composita ex quibus substantia et ponit Galenus quinto de iuvamentis, scilicet ex panniculis duobus subtilibus et adipe repleta ex arteriis et ex venis. Ex panniculis primo ut illi panniculi contineant alia, et ideo quia ista zirbus debebat esse extensibilis et lenis et densus ut caliditatem reverberat ad alia membra, propter ista pelliculas quam aliqua alia. Secundo in ipso sunt adipes quod calefaciat cum sit valde propinqua ad caliditatem. Tercio arterie et vene quod multum calefaciunt. De aliis ut patet reliqua duo scilicet quis numerus suus. Secundo eius est que sit colligancia eius. Nam habet colligantiam ad membra ad que ducitur et stomachum et splenem intestina et specialiter a colon propter causam que dicetur. Habet etiam colligantiam ad membra a quibus oritur; oritur enim a ... [illegible] ... ulterius panniculi cum quibus dicitur investire sicut zirbum. Tercio quia ibi est mesenterium repositum a quo oritur adeps reposita replens vacuitates ipsius cum ... [illegible] ... ipsius de ... per anathomiam.

Elevato zirbo ... ad partem que operit capitis ... que dictum est intestina et non plus ut non moveas alia membra a suo loco, statim apparent tibi intestina circa que primo notabis ... proprietatem et in ... sunt circumvoluta et revoluta et non sunt primo intestinum rectum ... duo. Secundo quod ... quod in quibusdam ... brutis tantum est unum intestinum recte procedens. In homine autem et in aliis animalibus perfectis sunt revoluta ut diu alimentum contineatur in stomacho et intestinis, quia si non contineatur oportet quod animal sit in continua assumptione cibi et continua assellatione, et continuatio ista impediret operationem in aliis perfectioribus animalibus. Secunda causa fuit quia si intestinum totum procederet unum rectum non quelibet pars cibi fuisset contacta a superficie intestini et aqualiter parte intestini, et ideo non exsiccaretur intestinum totam humiditatem contractam a cibo et ideo nichil remaneret intactum ab intestinis et tota humiditas exsiccaretur. Ordinatum ideo ea esse involuta. Et hec statim tibi apparebunt quod non sunt plura nisi sex in quarum tria sunt subtilia et tria grossa. Quorum tamen ab ultimo quod vocatur rectum vel longaon cuius extremitas est fundum quod vocatur anus. Sed ut anathomia ... describatur, secare oportet ... intestinum circa medium eius in duabus partibus et in medio ligature ... et descendere ... et cum superiori ... ascendere. Et nota ... quod illud intestinum in multiplicitate ... mesenterium habebit que veniunt ad superius scilicet quod de humiditate ... vel in superfluitate remansit. Et istud intestinum in ... fuit ... intestinum colon quod dicitur colon quia ipsum est ... vel ... et cellulas et cameras ... et in ipso retinetur ... cellulas. Circa quod intestinum ... primo ... locum, quod ... a rene sinistro ... et ... Et hec est causa quare eius dolor ... locum ... distinguitur a dolore renali ... ascendens et ... splenem ... circa ... et que cooperit stomachum et ... que facit super stomachum ... accidit quod cum superfluitatibus ... in hoc intestino ... stomachus ei ... et dolor et ... circa stomachum et ... statim ... assellare et assellat quod non ... si in stomacho essent humores qui facerent ... et dolorem. Et ...

Etiam apparet quare accidit hiis qui purgantur sincopis cum appetitus affectatur quia humores in intestina continentur qui sunt quasi calidi, cum tunc illi humores acuti in illo intestino stomachum alterant et os eius, et ex alteratione oris et stomachi sequitur sincopis. Et dubitabit hic rationabiliter quis de loco illius intestini quia cum sit de grossis dicitur esse in extremis et non supra alia cum oppositum appareat. Dicendum quod illud intestinum sunt locatum supremum iuxta stomachum quia istud grossius est omnibus aliis gracilibus et [illegible] subtiliatis debent [illegible] alia gracilia [illegible] esse in extremis. Secundo quia istud intestinum continet [illegible] et [illegible] illa indigent, et de se separate sunt omnia humiditate et caliditate naturali ut a membris [illegible] ordinatur, ordinatum ut [illegible] locatur supra stomachum et cooperitur a zirbo a quo et stomachus cooperitur qui zirbus ipsum humectat et calefacit. Et tertia apparet quod non est aliud intestinum quod cum [illegible] ita [illegible] sit zirbus sicut colon. Tertia causa huius locationis est, quia illud intestinum est [illegible] ad continendum et expellendum feces et magis ad expellendum et ideo ut alia intestina ad ipsum [illegible] debent [illegible] collocari. Et expulsiva [illegible] stimulare, modo [illegible] quod sit locatum est collocatum ad ipsum [illegible] [illegible] illam quae [illegible] intestinorum [illegible]. Nam super ipsum [illegible] [illegible] in qua consistit sub [illegible] [illegible] in qua est [illegible] fellis et cum ipso colligatur et sic apparet ad sensum. Et [illegible] tale intestinum [illegible] loco est et efficitur [illegible] in [illegible]. Et nota [illegible] mirabiles [illegible] ad istud quod obviet [illegible] quia intestina non indigent superiora [illegible] [illegible] collocantur [illegible] cum fundo stomachi, modo intestina gracilia [illegible] colligantia ad fundum stomachi sunt superiora aliis. Et ex loco superiori istius intestini apparet causa quare in dolore colico dolor augetur per assumptionem cibi quia [illegible] intestinum comprimitur a cibo [illegible] in tempore [illegible] non. Et hic [illegible] distinguit inter unum dolorem et alterum. Et ex loco et et ex colligantia [illegible] intestini apparent duo unum utile in cognitione, aliud in operatione. In cognitione quia colica [illegible] sit [illegible] incipit in sinistra parte, et in illa magis molestat, [illegible] quia istud intestinum [illegible] est [illegible] cum non tangatur a cistefellis [illegible] quia in maiori [illegible] est [illegible] sinistrum, et ibi [illegible] [illegible] cum illa colica quae sit in parte sinistra non tam [illegible] molestat, tamen [illegible] sit a [illegible] [illegible] non quia causa eius [illegible] [illegible] ad [illegible]. Et nota hic quia [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ad quem [illegible] [illegible] quia in colica ea quae ad [illegible] [illegible] debent magis [illegible] applicari et [illegible] appropinquari circa [illegible] sinistrum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Secundo quia [illegible] sit clistere [illegible] [illegible] est ut corpus [illegible] [illegible] ut intestinum colon non [illegible] ab aliis [illegible] clisteri [illegible] statim [illegible] [illegible] sinistrum et [illegible] paulatine [illegible] [illegible] sic in [illegible] [illegible] quae [illegible] [illegible] [illegible] administrata [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] incipit [illegible] hic de loco et colligantia eius. [illegible] non eius [illegible] [illegible] grossum et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in ea [illegible] tempore continet quae in eo [illegible] [illegible] dolorem [illegible] quod [illegible] fiat in [illegible] grossa et dura et solida apparet ac si intestinum [illegible] perforatur. Et ideo simulatur [illegible] hic dolor hic dolori renali [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] quae apparent [illegible], [illegible] cum intestinum et [illegible] illius quia [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et sit causa [illegible] [illegible] in eo [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad modum [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quae [illegible] magis apparet in [illegible] [illegible] et [illegible] ut in [illegible] et aliis [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et sunt [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] quod est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non sit sufficiens [illegible] et [illegible] [illegible], [illegible] sufficiens ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in una [illegible] cum alio [illegible] in ad [illegible] aut [illegible] et [illegible] istius patet ex dictis. Et [illegible] intestinum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum monoculo sive ceco, quod dicitur monoculum non quia unum [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] quod attrahit et expellit quia hic est [illegible], sed quia [illegible] [illegible] [illegible] duo unum per quod [illegible] attraxit et aliud per quod expellit. Illud autem [illegible] expellit non est sic in aliis opposite locatis [illegible] [illegible] ambo locata sunt [illegible] [illegible]. Et [illegible] [illegible] [illegible] intestinis ad modum sacci. Et ideo alio nomine vocatur saccus. Et apparet eius figura et colligantia [illegible] eius quia

locatum est in latere dextro super [illegible] ante se sive [illegible] et iuxta renem dextrum. Substantia
eius caro est, [illegible] color. Longitudinis est similiter [illegible] ei cum iuvamento ut pars [illegible]
que venit ad eum in eo [illegible] et revolvatur et hac recipit ut descensum [illegible]
tamen ipsius fecit ab intestinis superioribus et ista intestina superiora sunt gracilia et se-
cunda. Nam sicut intestino continuatur intestinum illeon quia circa illia locum et sinum et revolucionem
habet et in isto fit passio illiaca in qua est dolor vehemens circa illia, et sic apparet locus
colligantia et eius passio. Substantia eius est subtilior et ideo gracile vocatur, licet etiam alia
ratione vocatur illion. Eius iuvamentum est [illegible] et continuat [illegible] et quod utile
est et ad [illegible] perveniat [illegible] venemesaraice que ad aliquod aliud intestinum et ab
alio et mesenterio [illegible] continuatur eum. Et cum ad partem eius superiorem iuxta stoma-
chum [illegible] [illegible] partem sinistram ad spondiles declinat et valde
est intortuatum cum mesenterio, et ideo est [illegible] [illegible] [illegible] aliud [illegible]
Et [illegible] intestinum quod talis vocatur quia ut plurimum [illegible] in se-
ne dispositis et causa sive vacuitatis est duplex. Sicut rectitudo eius. Nam [illegible] est
sicut intestinum [illegible], secunda causa est [illegible] colere [illegible] que provenit ad hoc
intestinum a cistis fellis per canalem que continuatur cum intestino duodeno cum quo
[illegible] in [illegible] continuatur. Et dicitur illud primum intestinum et vocatum est quia eius
longitudo ut in pluribus est duodecim digitorum, et hic intestinum quod venit canalis
[illegible] a cistis fellis. Et ideo [illegible] [illegible] ne istud canale mediante
[illegible] intestinum duo [illegible] bene [illegible] et ligata et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] intestina primum et duodenum, [illegible] [illegible] illeon [illegible]
gracilia et superiora. [illegible] est [illegible] quod est colon, et secundum est [illegible]
[illegible] esse [illegible] continuata alligata [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vocatur [illegible] [illegible] mesenterium a mesaraicis que in ipso sunt disperse
et [illegible] [illegible] [illegible] intestinum quasi [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ligamentis ut predicta [illegible] possit ligare
[illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] spondiles cum [illegible]
et est [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible]. Vena [illegible] [illegible] [illegible] ut molle
[illegible] sunt intestina [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] glandose que
[illegible] sunt in hoc [illegible] et hoc est [illegible] iuvamento [illegible] glandosarum que in hoc [illegible]
Aliud iuvamentum est ut [illegible] venas mesaraicas que in hoc sunt [illegible] [illegible]
est longinquum [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible], [illegible] intestinum [illegible]
continuatur et [illegible] [illegible] ad intestinum et ideo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] glandose est [illegible]
superior et grossa in qua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] melancolia [illegible] [illegible] mesenterium ut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] venam que [illegible] venit ad stomachum et splenem. Ideo [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] venam [illegible] stomachum [illegible] [illegible] et [illegible] et ligata [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] stomachum [illegible] [illegible] ad que [illegible] canalis cistis fellis ad [illegible]
intestina [illegible] [illegible] [illegible] loco ad quem provenit canalis cistis fellis ad ista

Viso de intestinis [illegible] ad [illegible] membrum, puta stomachum, de quo videndum
[illegible] [illegible] que de aliis. Et [illegible] locum eius et [illegible] [illegible] [illegible] primo [illegible]
eius locum. Secundo situm [illegible] [illegible] eius est [illegible] [illegible] ab stomacho ut dicit
Galienus 10 de interioribus c. 20 de iuvamento stomachi et [illegible] ibi [illegible] [illegible] [illegible]
de stomacho et de [illegible] est de intestinis. Et [illegible] ab aliabate, 3° sive [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] locum eius in medio corporis superioris et inferioris [illegible]
et sinistri anterioris et posterioris. [illegible] [illegible] [illegible] dubitabitur [illegible] stomachus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] dico [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] attractionis. Secundo [illegible] stomachus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] que [illegible]
est continuata cum stomacho. [illegible] [illegible] infra dyafragma [illegible] [illegible] [illegible]. Et ideo
[illegible] [illegible] [illegible] mediante dyafragmate [illegible] [illegible] et intestina [illegible] a dextris
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
a sinistris est splen quo [illegible] [illegible] anteriorem eius [illegible] anteriori est [illegible]
a parte posteriori [illegible] [illegible] et venarum magnarum et arteriarum que [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] locum est in medio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] eius est [illegible] [illegible] [illegible] dextrum [illegible] superior [illegible] eius [illegible] ad sini-
stram [illegible] [illegible] ad dextrum. Et causa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] in latere dextro [illegible], et
[illegible] [illegible] magnum [illegible] [illegible] dextre partis [illegible] [illegible] [illegible] splen [illegible]
est ideo in dextro [illegible] [illegible] [illegible] superiorem stomachi [illegible] [illegible] sinistro [illegible]
cum inferior [illegible] ad partem dextram declinat quia in parte sinistra inferiori [illegible]
[illegible] est intestinum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
magnum locum. [illegible] in parte [illegible] sunt intestina gracilia et subtilia [illegible] [illegible]
et [illegible] occupant locum. Et ideo stomachus [illegible] ad partem inferiorem [illegible]

declinat ad partem dextram ut repleat vacuitatem ibi existentem et repleat locum colon
et hec de hoc potest alia causa esse quod stomachus apparet [illegible] dextris et [illegible] propter venas
que veniunt ad os stomachi. Et de hoc apparet primo scilicet quis sit locus stomachi scilicet
dicatur quod stomachus non sunt locatus directe supra spondiles dorsi. Secundo quod causa
potest esse duplex una causa est ut cedat epati in parte dextra et repleat concavita-
tem in parte sinistra alia causa sunt quod si stomachus fuisset locatus supra spon-
diles supra dorsum tunc [illegible] duo scilicet superius et inferius essent [illegible]
Et ideo in homine cum statura recte stomachus non bene retinetur nisi scilicet dextre
et alias tribus statim ut ipso etc non [illegible] sit sunt situatus. Tercia causa
sunt quod extendit ad os eius et partem superiorem et recipit melancoliam a splene quod
est in parte sinistra [illegible] ad partem inferiorem et recipit coleram ab epate quod est
in dextra parte. Quarto [illegible] colligancia apparet [illegible] quod colligancia
est cum splene cum epate cum corde et cum cerebro. Et [illegible] dilatatur
quia apparebit quod cum splene est colligancia per venas que veniunt ad latus
sinistrum stomachi ad inferius sed cum epate est racione venarum reliquarum
cum cerebro per nervos qui perveniunt ad os stomachi et sequitur [illegible] partem
superiorem stomachi cum corde vero est colligancia racione [illegible] mamme [illegible]
est sub eo. Ex pater [illegible] scilicet [illegible] quod [illegible] rotunda [illegible]
[illegible] anormitate remota [illegible] quia [illegible] capacissima stomachi
[illegible] [illegible] ex [illegible] rotunde figure [illegible]
[illegible] quod eius superior pars est declinans ad sinistram [illegible] ad dex-
tram ad modum [illegible] | [illegible] | verum est quod [illegible] que dicuntur de sto-
macho a modo melius apparent per anathomiam [illegible] | [illegible]
[illegible] que sit quantitas stomachi quia magna est valde | quod [illegible]
[illegible] recipere et [illegible] magnam quantitatem [illegible] quod non est semper magnitu-
dine sui [illegible] quantitatem [illegible] est et [illegible]
Dicto autem [illegible] eius | [illegible] autem eius sunt duplices
scilicet universales et [illegible] non sunt [illegible] et [illegible]
sunt due tunice eius [illegible] in [illegible] | [illegible] est [illegible]
[illegible] verum quod [illegible] | quia [illegible] debet [illegible] | et
[illegible] aliud [illegible] Item [illegible] aliud quia stomachus [illegible]
illarum tunicarum est et valde [illegible] quod [illegible] magnam [illegible]
[illegible] sicut requiritur [illegible] digestio [illegible] quia digestio
stomachi [illegible] valde a [illegible] | scilicet [illegible] et [illegible] non [illegible]
[illegible] non solum [illegible] in [illegible] et quantitate et loco scilicet situacione villorum
quia in prima est in qua sit appetitus [illegible] ad [illegible] attrahendum
villi sunt [illegible] et ordinati ad trahendum [illegible] sunt longitudi-
nales et ideo in [illegible] sunt villi longitudinales et quod [illegible]
[illegible] quia [illegible] attrahitur in [illegible] | [illegible] est quod in
[illegible] sunt [illegible] villi transversales qui [illegible] retencioni | [illegible]
est quod villi sunt locati in parte [illegible] tunice scilicet [illegible] in
secunda vero cum ipsa sit ordinata ad digestionem et digestioni [illegible]
[illegible] quia [illegible] sunt villi latitudinales. Et de hoc ap-
paret quod [illegible] tunica sunt [illegible] et [illegible] | [illegible]
villos longitudinales qui debent [illegible] que est [illegible] esse in
appetitus [illegible] alia causa est quia [illegible] est ordinata ad [illegible]
[illegible] ad digerendum vel [illegible] [illegible] melior sit [illegible]
in [illegible] melius [illegible] non [illegible]
et digestio | et hoc est quod [illegible] ponit [illegible] | [illegible] cum [illegible]
[illegible] et [illegible] scilicet stomachi [illegible] sunt [illegible]
[illegible] digestivus [illegible] ad illud quod digestio est in [illegible]
sine [illegible] sentiens non illud quod sentitur non [illegible] nisi ad
[illegible] et sensu scilicet tactus. [illegible] non sunt [illegible] eius quantitative et [illegible]
[illegible] ut pars superior et inferior eius quod dicitur portonarium [illegible] superior
[illegible] est [illegible] eius inferiori quia inferiori [illegible]
[illegible] et [illegible] in superiori [illegible] cum [illegible]
[illegible] et [illegible] | [illegible] quia ambo posita sunt in [illegible] [illegible]
superioris et inferioris lateribus et [illegible] | [illegible] superior [illegible]
[illegible] portonarium ut [illegible] ut [illegible] in [illegible]
[illegible] superior [illegible] stomachi ut [illegible] stomachi

repleto stomacho inclinatur ne ascendat cibus ad meri ad os et stringitur cum inferius re-
pletur stomachus. Et sic potes videre quare est superficie gibbe ubi dyafragma
tangitur et cibus ne egrediatur aut digeratur. Item quoniam ambo orificia sunt
in stomacho in loco in quo terminatur vel alligatur dorso. Nam os stomachi est recte
in principio sive alligatur dorso et [illegible] alligata esse dorso os stomachi
ad spondilem ubi finitur dyafragma et ista est [illegible] costa que
est ultima costa mendosa per quod tangitur dyafragma. Et de hoc apparet tibi
[illegible] altius sit [illegible] Et os stomachi quod [illegible]
[illegible] est in dorso [illegible] spondilibus [illegible]. Et cum posita
[illegible] ab epate vel splene [illegible] ad [illegible] dorsi [illegible]
[illegible] que vocant spondilia [illegible] alligatur sto-
macho usque ad portanarium. Et illa tunc alia pars a spondilibus [illegible]
ligatur [illegible] sinistrum et ideo quoniam illa duo orificia [illegible] aut [illegible]
orificium [illegible] os stomachi [illegible] cum inferius portanarium. Et hoc
sunt quare os stomachi aliquando [illegible] descendit et quia e
digestivus. Et ideo os stomachi esse debent [illegible] et de partibus eius
Ex quibus apparet satis quod debes inquirere de stomacho scilicet que sit substantia
eius quia opportet ut tunica nervosa sit [illegible] substantia carnosa quia
[illegible] appareat que sit complexio eius quia frigida est et sicca [illegible] tunicarum
[illegible] apparet que operatio et iuvamentum eius que est duplex [illegible] appetendi
[illegible] et inducendi [illegible]. Et sic [illegible] tunica [illegible] carnosam et membra co-
adiuvancia. Et [illegible] partes vide quot egritudines sunt pati quia omnes egri-
tudines que pati possunt principalia omnia membra principalia ut epar cor et cerebrum
et [illegible] toto corpore. Una tamen [illegible] anathomia [illegible] pendet [illegible]

Splenis anathomia [illegible] alioquin et hoc de stomacho
[illegible] scindas costas aliquas mendosas [illegible] latere sinistro [illegible]
[illegible] locum splenis ubi apparet
[illegible] stomachi [illegible] ad [illegible] al-
ligatur dorso et [illegible]
[illegible] quadrangularis
[illegible] quadrangula [illegible] figuram stomachi [illegible] co-
[illegible] splen [illegible]
eius quia in homine [illegible]
omnium membrorum. Colligantie ad eum [illegible] colligantia est ad omnia
alia membra [illegible] cor [illegible] que [illegible] apparet ad splene que colligan-
cia apparet [illegible] vena magna de
splene [illegible] ramus in medio [illegible]
[illegible] aquositates et humiditates. Et propter
hoc illa [illegible] splen [illegible] ramus [illegible]
[illegible] ad [illegible] stomachi [illegible] ad
splene [illegible] in duos ramos
[illegible] descendit [illegible] ad [illegible]
[illegible] ad partem [illegible] splenis [illegible]
in duas [illegible] ad partem superiorem [illegible] ad [illegible]
alius vero ad orificium [illegible] stomachi ad portandam melancoliam que [illegible]
de [illegible] ad os stomachi et excitat appetitum quod [illegible] permanet in sple-
ne ipsum nutrit. Et [illegible] apparet [illegible] colligantia [illegible]
splen mediante vena. Colligantia vero est cum corde per arteriam que ad
ipsum venit ab arteria [illegible] in dorso est infra dyafragma
a qua [illegible] stomachi [illegible] sinistro et a splene
[illegible] arterias. Et [illegible] causa quare arterie
magne et multe veniunt ad splene [illegible]
[illegible] splen quia splen est [illegible] in qua est
[illegible] melancolicum. Et [illegible] apparet tibi [illegible] de
[illegible] de splene scilicet que sit substantia eius quia substantia eius est rara et spongiosa
[illegible] apparet [illegible] complexio [illegible]
[illegible]
[illegible] iuvamentum eius partium et [illegible] apparet [illegible]
[illegible]
et ampliat. Et [illegible] resolvit [illegible] eius
et [illegible]. Et hec de splene

Quam manifeste videas esse locatum in dextro latere amplectens
stomachum [illegible] elevatum valde. Et [illegible] animali
[illegible] costas [illegible] dyafragmatis. Et dya-
fragma [illegible]
[illegible] dyafragma

45v

Et ideo debes trahere intestina omnia sine corpore alienato. Et videas secundo
quantitatem eius maxime in homine quia est calidus et humidus. 3o respicias partes
eius quarum quedam sunt intrinsece et integrales quedam vero intrinsece magis. In-
trinsece et integrales sunt scilicet penule eius. Et licet in homine non sunt se-
parate ab invicem et [illegible] illarum [illegible] est quoniam et vene divise et [illegible]
[illegible] per modum [illegible] [illegible] concavitates replete sunt in carne que est [illegible]
[illegible] epatis quod est sanguis congelatus. Et in ipsis venis continetur chilus qui
divisus ad minima [illegible] minima alteratur et tangitur ab epate. Ideo est ut [illegible]
totum epar contingat chilum. Et sic ordinat [illegible] ut melior et perfectior fiat [illegible]
[illegible] et in sanguinem quia alteratio que fit [illegible] minima perfectior est. [illegible] dices
[illegible] non sic ordinat in stomacho perficit quantitatem. Dicendum quod sic fiat
quia in stomacho [illegible] de toto [illegible] [illegible] ut dicit sic in epate [illegible] quia in
stomacho assumitur [illegible] [illegible] [illegible] substantia que est pure [illegible] magis subtilis-
simas [illegible]. Et ad epar [illegible] liquida [illegible] per venas tantum et illa [illegible]
[illegible] et si fiat in toto epate magis tamen fit in parte superiori. Et [illegible] [illegible] illa
[illegible] est et magis compacta. Partes eius extrinsece sunt partes quibus medi-
ante [illegible] est cum aliis colligantiam per venam chili que oritur a gibbosa
parte epatis et [illegible] ut videbis in anathomia cordis et vene chili est
autem colligantiam ad diafragma cui suspenditur et ad spondilia sive dorsum
cui colligatur per panniculum eius [illegible] panniculus ad quem est divisus [illegible]
[illegible] et tamen [illegible] et suspendens ad sua [illegible] [illegible]. [illegible]
est suspendens ipsum ad diafragma superius. Ideo primo patitur [illegible] doloris
[illegible] [illegible] [illegible] doloris [illegible] a mala [illegible] [illegible]
vero sunt partes que sunt orte ab eo et ille sunt duplices scilicet vene et [illegible]
[illegible] [illegible] fellis de canali [illegible] [illegible] vene sunt duplices scilicet chi-
lis que oritur a gibbositate et concavum sive porta que oritur a concavitate
epatis de anathomia chilis [illegible] dicitur porte autem sunt [illegible] [illegible] intra-
te epar sicut sunt penule iam dicte epatis. Extrinsece vero extra epar
sunt ibi due [illegible] in quibus non habemus aliquid in [illegible] [illegible] aut
[illegible] [illegible] vadit ad dorsum stomachi et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
vero vadit ad splenem eius [illegible] iam vidisti in anathomia splenis
et ista valde magna et [illegible] [illegible] [illegible] tendit ad latus sinistrum
et vadit ad intestinum rectum ad [illegible] a [illegible] humiditate que remanet
[illegible] [illegible]. [illegible] vadit ad superiores partes dorsi stomachi ad [illegible]
[illegible] ipsum [illegible] opposita [illegible] que venit a splene ad [illegible] [illegible] sinistram [illegible]
[illegible] pars dividitur quarum una pars vadit ad dorsum [illegible] [illegible] ad
intestina in opposito illius que veniebat a splene ad [illegible] latus sinistrum
[illegible]. Alia pars vadit ad colon ad [illegible] [illegible] est in ipso [illegible] [illegible]
Et [illegible] in parte dextra maxime [illegible] [illegible]. [illegible] vero pars vadit
ad [illegible] [illegible] eius dividitur per intestina gracilia scilicet ylion usque [illegible]
[illegible]. Et in ipso sunt plures vene [illegible] quod in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ille est [illegible] valde manifestus et sic de [illegible] videndo circa epar
[illegible] quod debes videre est forma vel figura eius nam figura est [illegible] [illegible]
concavitate et gibbositate [illegible] [illegible] quod apostema [illegible] in gibbo eius
[illegible] [illegible] [illegible] figure [illegible] apparet [illegible] [illegible] [illegible] quando in eo non est
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sic sanguis coagulatus et ideo [illegible] [illegible] calida
et humida [illegible] eius [illegible] epatis [illegible] [illegible] eius [illegible] est [illegible]
sanguificativa et quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] passio epatis. [illegible] autem [illegible] seu [illegible]
[illegible] [illegible] ad totum in postrema [illegible] [illegible] quia per venas [illegible] autem [illegible]
venas ad concavitate ut in [illegible] et [illegible] declaratum est supra
circa anathomiam ventris et [illegible].

Cistis [illegible] fellis locus est in concavo epatis in penula media eius
et causa [illegible] sunt quia coleram quam recipit [illegible] transmittit ad inte-
stina [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] coleram [illegible] mittit ad inte-
stina [illegible] [illegible] in [illegible] epatis locata [illegible] [illegible] [illegible] intestinum colon [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] que [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] colera est in loco medio [illegible] que
portat [illegible] ad [illegible] et ad venas inferiores que attrahunt et [illegible]
[illegible] ad epar [illegible] [illegible] est [illegible] de loco colli [illegible] [illegible] colli
est in medio epatis ut [illegible] [illegible] ad [illegible]. Et est ibi [illegible] [illegible]
[illegible] epatis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ibi [illegible] sanguis [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] colleram [illegible] fellis ibi [illegible]

habet orificium et ideo bursa sive vesica cistis fel locata ut dictum est Et ideo quod habes videre est colligantia eius Colligantia apparet ex partibus suis quas invenies elevando cistim fellis a parte inferiori Et hic videbis quod est duplex scilicet vesicam continentem et collum suum deferentem et recipientem et illud collum usque ad eam intestina Et prope bifurcabitur et unus ramus eius penetrat in epar et medium sui ut melius oriantur in medio loco epatis ad attrahendum coleram suam ab epate Alter ramus magnus descendit ad sinistrum intestinum duodenum ut vidisti supra et ista bifurcata ab ipso ramus eius ramificat qui vadit ad fundum stomachi ad confortandum stomachum digestivum et illa sunt [illegible] et expulsivum suppleat non stimulandum Et illud est unum ut pluribus [illegible] Ille ramus non est maior qui vadit ad intestinum dictum Et hiis potes videre ad sensum solucionem cuiusdam dubitacionis que consequitur fieri [illegible] de utilitatibus naturalibus quam galienus dicit quod per collum cistis fellis attrahitur colera et expellitur ad intestina et [illegible] a quo attrahitur quia dicendum quod idem est collum usque ad quandam distanciam prope ubi bifurcatur et ex hiis apparet tibi quod sit colligantia eius cum epate intestino et stomacho Et sic colligantia eius venarum arteriarum et nervorum cum aliis [illegible] quod ad [illegible] predictum canale procedunt vene et arterie quas potes videre ad sensum ad eam intendendum quia ab eo non oritur Ex eo quod perveniunt ad concavitatem eius [illegible] galienum [illegible] sit ad ipsum pervenire venam quibus mediantibus est sensibilis Et ex hiis apparet tibi scilicet quod est numerus partium eius est scilicet unum quod quantitas eius Et quanta que est figura eius quia est figura ad longe cum rotunditate et substantia eius est pellicularis innaturalia eius patet ex dictis quia factum ad attrahendum coleram [illegible] et supplenda ab epate et ad expellendum ea ad intestina ut dictum est Et ex hiis potes videre que sunt infirmitates que ab ipso possunt contingere et sunt valde nocentes quia sunt opilationes [illegible] autem opilatio eius potest esse quia autem est opilatio eius facta in collo vesice eius [illegible] vel in aliquo ramo eius Et si est opilatio in collo eius tunc omnis colera non purgatur ab epate cum sanguine permiscetur per totum corpus Et si ipsa sit [illegible] calida et corpus sit aptum ad febrem est causa febris putride colerice Et non fuit grossa clausa est etiam [illegible] et tunc egestiones poterunt esse colerice [illegible] magis et minus secundum quod plus vel minus [illegible] de colera ad intestina mittitur autem est quod colera illa [illegible] est in canali qui pervenit ad intestina et tunc colera trahitur ad cistim fellis quia non potest expelli ad intestina quia clausus est canalis [illegible] sit et generatur febris [illegible] vel continua tamen egestiones non erunt tincte sed urina sic [illegible] erit opilatio in canali qui pervenit ad epar tunc egestio non erit tincta neque ad cistim tunc attrahitur colera Ideo in epate [illegible] et ideo generatur [illegible] vel febrem continuam et non [illegible] opilationes quia [illegible] tibi valeat ad curam et ultimo concluditur et ex hiis habes anathomiam cistium

Sequitur venter medius

Hiis expeditis potes elevare splenem et abscindere epar [illegible] cum toto [illegible] ubi est origo vene chilis et dimitte prius quadam ut alia videas que reservamus ad capitula de epate et vene illa stomachi aut dimittas [illegible] mesenterium quia eius anathomiam vidisti in anathomia intestinorum quibus omnibus elevatis tibi apparet vena magna que est ramus chilis descendens ad arterie magne que sunt rami ad dorsum descendentes Et [illegible] in quibus non sunt venis magis potens ad attrahendum totam aquositatem ad hoc innuit galienus [illegible] allegato [illegible] tamen unus [illegible] chilus esse inducto ramo ab ipso ramificantur Sunt vene que vocantur emulgentes quarum una vadit ad renem dextrum altera ad sinistrum [illegible] tamen [illegible] non sunt inducto [illegible] unum est altius et supremus alteri et hic ne unus [illegible] impediat alterum in attrahendo Supremus autem ut in pluribus est [illegible] vene que pervenit ad renem sinistrum [illegible] aliquando fit quod contra [illegible] causa illius sunt quia ut in pluribus renum dexter debet esse magis elevatus ad superiora [illegible] et hoc quia calidior est elevare [illegible] autem calidior est sinistro Item quia monocolum intestinum locatum erat in dextra parte sub [illegible] erat elevatum supremus splen vero in latere sinistro magis descendebat Et alia epar esset magnum et monoculus esset [illegible]

in sinistra esset et elevatus et pars sive ren sinister esset calidior dex-
tro esset e contra. Hic tamen non est dubium [illegible] renes concavitate
et [illegible] una earum [illegible] et melius [illegible] illam que
vadit ad renem [illegible] sicut dicitur et in ea [illegible]
ad circumstantias et quantitates. Venit renes quod renes iam apparet tibi
locus, quia locus eius est [illegible] quare non sunt [illegible]
vesicam [illegible] quod causa huius sit quod [illegible] attrahitur aquositatis ab epate
[illegible] attrahens [illegible] illud a quo debet attrahi attracto
est melior. Colligantia eius est cum [illegible] epate quia [illegible] venam
ab epate in [illegible] concava [illegible] et [illegible] illam aquositatem urinale
que aliquo modo est superfluitas corporis [illegible] sanguinis [illegible]
epar attrahit et expellit. Sed cum hanc aquositatem attrahitur etiam
sanguis, quia secundum Galienum sexto de iuvamentis ca° octavo et nono de
[illegible] ad [illegible] aliqua superfluitas aque trahitur [illegible] carnalem
[illegible] cum superfluitate [illegible] scilicet sanguinis. Et hec
est causa quare ad splenem et renem simul cum superfluitate [illegible]
[illegible] attrahitur sanguis. Sed ad utraque vesica fellis scilicet et urina
pura superfluitas attrahitur sine sanguine. Et ex hoc apparet tibi quod
si urina ad renes pervenit cum sanguine mixta et ad vesicam
depurata et separata a sanguine [illegible] quod in renibus depuratur
et colatur. Colatur autem quia ad concavitatem pervenit renum quare [illegible]
debes [illegible] renem in parte gibbosa eius non concava et [illegible]
[illegible] ad concavitatem [illegible] statim apparet tibi [illegible]
[illegible] sive [illegible] renis et illa est vena [illegible]
ad modum coloris et porositatis [illegible] urina [illegible] sanguinis
aut non et [illegible] colatur urina et distillatur inferius ad [illegible]
[illegible] descendit inferius usque ad vesicam.
Et ex hoc apparet tibi quod hec colligantia [illegible] que ad [illegible]
[illegible] cum corde et cum cerebro [illegible]
ad [illegible] eius quo [illegible] sentit. Et sanguis remanet
in rene et attrahitur ad [illegible] eius ad [illegible] renem et ex istis ap-
paret [illegible] quia [illegible] est, quia sunt duo
scilicet dexter et sinister et causa huius sunt [illegible] accidit [illegible]
[illegible] tanta aquositate superflua
que [illegible] est [illegible] digestionis [illegible] et [illegible] possent
attrahi. Et ex hoc apparet quod non sunt [illegible] sit corpus [illegible]
[illegible] non est [illegible] scilicet melancolie [illegible]
esset. [illegible] quia est [illegible] gravitate et [illegible]
[illegible] dicto [illegible] et [illegible] est figure oblonge ut
in [illegible] dicta [illegible] apparet [illegible]
[illegible] quia [illegible] est et solida [illegible] aquositate [illegible]
[illegible] non [illegible] et [illegible] et apparet [illegible] renum. Et [illegible]
nota [illegible] renibus et [illegible] accidit [illegible]
[illegible] morbo [illegible] superflua caliditate [illegible] diabetes
que [illegible] Galienus sexto de [illegible] simulatur [illegible]
tota aquositas attrahitur subito et expellitur sine digestione [illegible]
[illegible] lapides
et pillos, lapides et arena et pilli generantur et plures [illegible]
et [illegible] loco [illegible] sunt [illegible]
[illegible] a caliditate renum et tunc sunt pilli [illegible]
[illegible] subtiles et longi. Et [illegible] illa [illegible] aliquem
[illegible] expellitur [illegible] Et [illegible] et [illegible]
[illegible] ut [illegible] pili et capilli et [illegible] capillis et [illegible]
[illegible] et [illegible] arena lapidis et hec lapis est in-
[illegible] quia hic renum [illegible] ille lapis si sit ita magnus quod
non [illegible] non [illegible] distillatione
et [illegible] quia non est [illegible] per [illegible] aqua [illegible]

tineas quia nolita pravatur egritudinum earum suscipe. Et vero sunt graves vel
sanabiles difficulter sana et expellit cum fortissimis doloribus; quia habitat
in materia valde sensibilia et infectivai et carnositates vesice que sunt ita
stricta propter fortitudinem stricturam apparent et sic dilatantur et non est longinquum quod a qua
simul habent et venas solutam continuitatem quando adveniat eorum et qua accidit
fluxus sanguinis ad venas eorum cum urina. Et nota quod licet solis hiis vene que
in causa fluxus sanguinis apte debet intelligi quod sit fracta et quod sit in parte in qua
illa vena est subtilior et minor. Et est pars in summoli colatorii ut tibi apparent
ad sensum. Et ideo illa quando solvitur cum debet expelli sanguinem distendere
non expellit et ideo sanguis effunditur cum urina et fit mictus sanguinis. Verum est
quod dicit alique quod illud accidit exitum soluta super renes et dicit quod hic causa
est quia hic parva debilitata in constrictione sed tene quod dictum est quia est rationabilis
et sensum magis concordat / cito patitur equalitudinem contrarium ut apostema et hic in eo
est dolor intensus propter strictam soliditatem et suffocativa ac si lapis esset fixus in eodem
loco propter strictam suam. Et in dolore hic infimum creat cum colica. Et sic dis-
tinctiva dicta est sub eius complexio et eorum renes propter vasa spermatica ut
videas anathomiam eorum. Et ideo dato quod posses quantum sit tibi intrinsecum
in continuatione tamen continuitatis anathomiam vasorum spermaticorum et testiculorum debes
quod scias quod melior generationis in viris et in mulieribus animalibus spermatie. Primo
in vasis spermaticis quantum ad originem eorum quia in illis est sicut in ramifica est de
anathomia matricis. Spermatica in viris et mulieribus oriuntur ut dictum est venis sed vene arterie
et arterie sunt ab arteria ad orti. Et quia hec in vene oriuntur sunt a
corde et ab epate et in ipsa videlicet poterit cognoscere quod vasa spermatica non derivata
a corde et in mediate sed mediate. Et hic in viris et mulieribus poteris videre licet
aut quoniam in loco ensifidio inflexa aut situantur ad matricem in loco posteriori ubi
sunt testiculi primo propter loquendo circa matricem revolvuntur et contorquentur et contrahuntur
contorte ut nimium carnibus et glandulosis replentur et ipsa non sunt evere testiculi
sicut viri in re sicut testiculi leporis sed propter utilitatem et ut contrarium quantitatem spermatis
salivalem que fit causa delectationis in mulieribus. Postea vero hic vasa sperma-
tica tendunt matricis / et contrarium eius coniungitur et sunt locia ipsorum et terminatur colli-
tantes quia eos mediantibus alligatur fetus matri. Et que fit plurimus menstruorum
et quedam venarum ad os matricis / veniunt et portant quantitatem salivalem iam
dictam. Et ab eis venis ramificatur et oriuntur vene due a quolibet latere una que in
mirach / penetrat et abscondit / et quanto plus ascendit minus occultatur ad cutem
infra cutem magis appropinquat donec perveniat ad mamillas / et ideo in mulieribus
qui facit anathomiam mirach est interior pellicula ventris que est super cifac
cifac est una contra hac venas et ostensa ubi est locum et hic in mulieribus cum
in postea ut in alio animali quando mamillas in mirach in inferiori parte vene oriuntur
amatrice et manifestatur in mirach et postea et ascendunt in ipsorum patenti infra sive
indirecte post quando. Nam vena vadit ad mamillas ad pungendum sanguinem
qui debet converti in lac et illa non videtur nisi in pregnantibus nec apparet. Et tunc
apparet tibi colligantia matricis / et mamillarum per venas illas et approximate ve-
tere ad mamillas stringunt nec fluxum menstruorum. Et ut hic concorditer / hic
Quod si facis anathomiam dicta per vasa spermatica videas anathomiam matricis eius
sicut in aliis membris videas primo locum et colligantiam deinde figuram et
quantitatem et situm / quanto in primo eius. Et de matrice locata eius
locum eius videas quia est situata in concavitate ischiatum et in concavitas
concordata spondilibus alhovius et caude et ex parte posteriori et a parte inferiori
que dicitur pecten sive femur in medio locat et est inter intestinum rectum quod est
sicut collateralis eius a parte posteriori et vesicam a parte anteriori et specialiter contrarium
ad collum vesice inter dextrum autem et sinistrum est posita in medio iacet cum ossibus
ischiis similibus quia cum collo et a parte mediantibus venis et arteriis concordat
cerebro ratione venarum utrarumque et postea sex cum stomacho ratione vel
cum mesenterio quod est in medio cum dyafragmate renibus et mirach quia mediantibus
hiis cum ipsis colligatur et specialiter mamillis ut dictum cum eis sit
colligantia mediantibus aliis venis que oriuntur sub furcula ut infimus dicatur.
Colligantia eius ad est cum membris inferioribus ut vesica per collum eius ante-
rius eorum colligatur cum mirach et membris ambabus sunt sunt ligamenta grossa
et firma alligantia matricem ad anchas subtilia ad similia sunt cornua a
capite animalis et ideo vocata sunt cornua matricis. Figura eius est quadran-
gularis cum quadam rotunditate cuius longum collo in parte inferiori

Causa quare hic sunt [illegible] et utilitas siue necessitas est quia sunt
cassata / prima dicitur quia [illegible] dispositionem est [illegible] septem que
dicuntur 1° ratione de quantitate eius / quantitas enim eius [illegible]
primo secundum quantitatem vesice [illegible] 2° ratio maioritatis / quia ad
maioritatem ratione [illegible] quia mulier que fecunda est maiorem habet ma-
tricem quam que est sterilis 3° ratione coitus quia mulier coitus [illegible] maiorem habet
matricem virgine et [illegible] ut accidit [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] secundum Galienum sexto de interioribus 4° ratio ut [illegible] / [illegible]
[illegible] maiorem est puella vel senili 5° ratione [illegible] ut et [illegible]
Ista sunt collecta [illegible] in ca° prealligato Et propter istas quatuor causas [illegible] mulier
quod [illegible] anno [illegible] [illegible] quarto die [illegible] [illegible] maiorem
in duplo [illegible] [illegible] mulierem [illegible] quod [illegible] anno [illegible]
si maior / potest esse quinta causa quia ibi ponit Avicenna quia [illegible] ut [illegible]
[illegible] et in [illegible] menstruorum [illegible] et [illegible] matrix [illegible]
[illegible] est matrix [illegible] [illegible] est quia [illegible] Et [illegible] est
matrix [illegible] quia anathomia [illegible] 13° [illegible] [illegible] [illegible]
na Alia causa quare [illegible] et in [illegible] [illegible] [illegible] por-
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quarto
[illegible] [illegible] eius est enim [illegible] ut [illegible] dilatari ad [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] dilatationem necessariam / [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in est
partes exteriores et interiores / Exteriores sunt [illegible] eius in quibus alligati sunt
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eius et collum eius et
testiculi eius et [illegible] longum in quantitate [illegible] ut [illegible]
[illegible] Matrix [illegible] collum [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et dilatabile [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et in [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
eius in parte [illegible] vel anteriori [illegible] colli vesice [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] In [illegible] [illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in collo matricis sunt [illegible] [illegible] Et [illegible] [illegible] os eius et [illegible] Os eius est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad modum [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] ad modum [illegible]
[illegible] [illegible] ad modum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Et superficies eius in [illegible] et [illegible] [illegible] Concavitas vero eius est septem cellu-
[illegible] [illegible] [illegible] / et [illegible] [illegible] [illegible] in parte sinistra et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in
[illegible] quatuor in parte dextra et tres in parte [illegible] [illegible] [illegible] in matrice [illegible] [illegible]
medio eius Et ille cellule [illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] post [illegible] [illegible] cum menstruo et [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] apparent [illegible] matris [illegible] [illegible] sanguine [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] ut totum corpus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quia alia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et venas et [illegible] / [illegible]
[illegible] [illegible] in pellem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] passionibus est [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Et [illegible] [illegible] matris passiones eius [illegible] accidentia et longu-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] passiones eius [illegible] [illegible] in locis [illegible] ut in [illegible]
quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] passiones [illegible] que [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] / que sunt illa / [illegible] [illegible]
[illegible] sunt [illegible] [illegible] sunt [illegible] quibus est alligata / [illegible] [illegible]
ut [illegible] / [illegible] [illegible] anathomia [illegible] [illegible] ponit [illegible] de interioribus [illegible]
[illegible] matris [illegible] / quia matrix [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] matris [illegible] / quia [illegible] [illegible] et accidit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vapores
[illegible] / [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] partes inferiores [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad superiores / [illegible] vapores [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] / et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad stomachum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vapores [illegible] ad pulmonem et impedi-
[illegible] matricem [illegible] in stomacho [illegible] [illegible] vapores [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] matrix
[illegible] [illegible] eius vel diafragmatis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] / quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est ordinata ad [illegible] [illegible]
Et [illegible] illi vapores [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] matrix [illegible] ad diafragma [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad diafragma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] matrix cum diafragmate et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] vapor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab anterioribus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] quibus [illegible] [illegible]
quia anathomia principalis [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Et iam narrata anathomia matricis et vasorum spermaticorum mulieris visa generatione
[illegible] in viris et mulieribus [illegible] ad virgam sicut est dictum quia viris te-
sticuli sunt extra sicut sunt in quolibet animali [illegible] esse inversum in contrario sicut avi-
bus et animalibus quadrupedalibus vasa spermatica intra mirach cum testiculis
copulantur in duobus suspensoriis. Et quia membra nobilia ut sunt testiculi ab ac-
cidentibus extrinsecis debent esse velata panniculis. Ista vero vasa [illegible]
in [illegible] et velata sunt panniculo [illegible] qui vocatur dyadamus
cum [illegible] est in fine illorum clausum [illegible] in processu eius
in concavitate vasorum spermaticorum dilatatum [illegible] in fine [illegible] dila-
tatur ad concavitatem testiculorum sive oscheum. Et sic apparet tibi figura eius
dyadamus et concavitas [illegible] et [illegible] et apparet sive colligantia.
Apparet etiam iuvamentum eius quia [illegible] ad [illegible] et custodiens testiculos
et vasa venerea ab [illegible]. Et [illegible] eius [illegible] cum [illegible] et [illegible] declaratur
in anathomia et dilatatio [illegible] eius [illegible] que est causa ut illa
que intra mirach continentur descendunt [illegible] et talis descensio dicitur esse
hernia. Et illud quod descendit [illegible] est ventositas aquositas vel intestinum
et ideo hernia [illegible] est scilicet ventosa aquosa et intestinalis. Ramosa vero non
causatur ex descensu aliquorum. Curantur vero hec passiones per constrictiva emplastra
et ligaturas sicut quas ponunt auctores. Sed illa que est intestinalis [illegible]
cum iam processit [illegible] curatur [illegible]. Et modus [illegible] quia supponatur quod inte-
stina retrotrahantur sive ad proprium locum reducantur [illegible] testiculus [illegible]
Deinde sic in loco altiori in quo possit [illegible] et [illegible] locum signa, quod [illegible] est
[illegible] super femore et in loco illo [illegible] sicut [illegible] vel [illegible] non super illud locum
quod tunc perforatur mirach et ad intestina non [illegible] sicut [illegible] locum
qua remanet post consolidationem cicatrix magna [illegible] signato loco
[illegible] sicut perforato. Iste autem fit a quibusdam cum rasorio et [illegible]
[illegible] excoriando dyadamum et testiculum ad [illegible] et [illegible]
in parte superiori ligant et abscindunt dyadamum et vasa spermatica cum testi-
culo et consolidant postea. Et illa cura [illegible] sunt [illegible] solum [illegible]
dyadamum et [illegible] testiculum et [illegible] et ligant in parte superiori et apponunt medicamenta
[illegible] constrictivum et sic dimittunt [illegible] illa perforatio vel formatio [illegible]
[illegible] et [illegible] in loco illo [illegible] ponunt [illegible] sublimatio [illegible]
[illegible] et [illegible] corruptas [illegible] extrahunt [illegible] consolidant.
[illegible] debes videre que ponunt auctores [illegible] vasa spermatica sunt
duplicia scilicet preparantia et deferentia. Preparantia sunt que descendunt ad
testiculos [illegible] testiculorum [illegible] et [illegible]
[illegible] testiculorum [illegible] et illa vasa sunt venosa [illegible]
[illegible] venosa [illegible] et quanto plus descendunt [illegible]
[illegible] ascendunt [illegible] ad locum [illegible] femoris [illegible]
[illegible] dyadamum [illegible] ad locum vesice vel
colli eius et tandem [illegible] ad [illegible] ad meatum [illegible]
in loco qui est inferior [illegible] femoris. [illegible] est [illegible] illa foramina [illegible] non
bene potes videre nisi [illegible] bene anathomizes virgam et [illegible] meatum [illegible]
ubi sunt duo sic vasa spermatica sunt duo [illegible] sperma quia ap-
portatur a testiculo et [illegible] in vasis aliis. Et illud
[illegible]. Virga autem [illegible]. Et [illegible]
[illegible] testiculis et vasis spermaticis [illegible] quia testiculi [illegible]
[illegible] apparet [illegible] concavitatis [illegible] et [illegible] apparet etiam
[illegible] eorum et [illegible] apparet [illegible] quia [illegible]
[illegible] vel apostemantur vel [illegible] vasa vel alia de causa [illegible]
spermatis non venit quia [illegible] propter duas causas sicut [illegible] propter causas
[illegible] fit emissio spermatis involuntaria quod maxime contingit propter [illegible]
[illegible] et mollitiem vasorum predictorum [illegible] appetitus [illegible] renalis
et [illegible] vel [illegible] et [illegible]
ad velatam [illegible] medium eius et [illegible] est [illegible] foramine
magno [illegible] et oblique et lateralibus procedentibus [illegible]
[illegible] et [illegible] et coopertorium et hec sunt [illegible] vesica
impletur [illegible] foramina illa clauduntur quia parietes [illegible]
[illegible] sive coopertorium ampliatur. [illegible] vesicam et [illegible]

48v

Cuius magna grossitudine que nervosa est videbis circa collum carnosum et musculo-
sum et [illegible] debilitas cum apetitur appetat et homo vult expellere urinam et [illegible]
est necessarium continuat quia musculosum est collum sive instrumentum collum vesice co-
ligari post [illegible] vero in fundo ad collum eius consideratum [illegible] / Consideratio circa
hec [illegible] per quod mittitur urina ad [illegible] canalem virge et extra emittitur Nam ad
collum statim continuatur cum principio virge ut potest videre et sic ipsius vesice
apparet [illegible] [illegible] sive [illegible] [illegible] et [illegible] extremitate prius
pati [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] que [illegible] [illegible] [illegible] interstantur eius
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ne possit se movere [illegible] [illegible] cum [illegible] po-
sito in ano et cum manu alia posita super femur [illegible] ad collum vesice et
[illegible] ibi retinet [illegible] [illegible] [illegible] in loco colli et cum hac [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] est magnus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per canalem virge extra-
[illegible] / [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in collo vesice cum [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cum collo vesice [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] valde [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] vene et ar-
terie [illegible] ad aliquod aliud [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et arterie [illegible]
a vena descendente ab arteria in loco ubi [illegible] ad duas anchas /
et ideo in loco illius [illegible] sunt ille vene et arterie et sunt magne ubi
est [illegible] et principium virge / et [illegible] hee vene sunt ut radices virge et [illegible]
[illegible] virga [illegible] tota [illegible] et sic concavitates replent [illegible] [illegible]
in [illegible] arteriis et [illegible] [illegible] replent [illegible] virga et ut [illegible]
anathomia eius videas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
cum vesica et intestino recto et sine illis / et [illegible] virgam in longitudinem
[illegible] ad canalem eius / [illegible] in principio eius apparet [illegible] duo [illegible]
[illegible] [illegible] apparent [illegible] concavitates eius / et [illegible] videas [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] longitudo eius est [illegible] [illegible] palme [illegible]
[illegible] colli [illegible] apparet [illegible] eius que nervosa et [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] oblonga quia virga hominis [illegible] [illegible]
applicata ventri [illegible] in quadrupedibus / Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] virga [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] anathomia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in illo [illegible] sine [illegible] anathomia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] eius [illegible] / et [illegible] [illegible] magne [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] apparent et [illegible] [illegible] [illegible] et in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] que continentur in membro primo
Et anathomia [illegible] [illegible] ventris medie usque ad principium colli

134v Hoc [illegible] [illegible] [illegible] principium capitis sunt membra spiritualia / Et nota
[illegible] usque ad [illegible] [illegible] [illegible] et illa est duplex [illegible] [illegible] continentes
[illegible] [illegible] [illegible] membra continentia [illegible] membra pectoris / Et pectoris sunt
et membra contenta [illegible] [illegible] [illegible] anteriores et interiores / Anteriores [illegible] [illegible] [illegible]
duplices partes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ille sunt due [illegible]-
[illegible] [illegible] sunt sive [illegible] partes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
le [illegible] superior et inferior / [illegible] partes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] partes sunt [illegible] [illegible] que [illegible] sunt
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

Mamillarum videas figuram / primo quia figura est [illegible] et rotunda
quia debent esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in lac [illegible] quia
ut ibi [illegible] sunt [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible] figuram [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est rotunda habuere ad papillas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] lac [illegible] [illegible] videas [illegible] quia [illegible] [illegible] sunt glan-
[illegible] lac [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in lac et illa
[illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] / Et [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] eius / et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] maiores quam in viro
quia in [illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est ut generent lac / [illegible]

aut vero secundo in muliere debent esse magne ut caliditate quam recipiunt a
corde ad cor reddunt reuberando, i. multum necessarium in mulieribus quia nutriunt
de calore quod virum. Quito nota unum quod due sunt in homine sicut in aliis animalibus
quatuor vero aut duo in animalibus aut pluribus sive quantitatibus multos filios
multo plures sunt mamille. Quito [illegible] locum et collocationem et primo locum
quia in homine situate sunt in pectore, in aliis animalibus aut non. Causa quare
in aliis animalibus non sunt situate in pectore est una quam dicit Galienus vel
allegato quia mamille sunt site ad quatuor latera. Alia vero quare supplenta-
te sanguinis bene digesti multa aut quibus in aliis fuit in quatuor
tamen deberent [illegible]. Alia causa dicit Aristoteles in libro de animalibus
quia omnia animalia habent alas, i. illas anteriores quasi ad motum applicantur
et ideo habent pectus strictum propter quod in pectoribus eorum non potuerunt locari et
ideo habent etiam anchas posteriores si sunt animalia quatuor pedes tantum. Sic
equa vel asina vel [illegible] per ventrem si generant plura ut porca canis.
Sed autem cum habeat pectus latum habuit mamillas locatas in anteriori
et cum hic habeat nutrimentum vel lac de menstruo quod fit ex sanguine su-
blato et bene digesto melior autem digestio fit circa pectus in mamillis
propter calorem esse in eis fortem quam in aliis partibus et propter eandem causam
natura ordinat venas que veniunt a matrice ut ibi dicit Galienus pre-
dis tortuose ut sanguis continue subtilietur et bene digeratur. Secundo nota
[illegible] est quia sunt sicut [illegible] cordis et homines dicunt cor tunc [illegible] sive
pelle. Tertio quia caliditatem seu calorem recipiat quibus [illegible], ut
receptum reuberat ad ipsum sicut vestimentum et calorem tibi patet. Quarto [illegible] apparet
colliquatio eius et ipse colliquate sunt cum corde et epate propter vicinitatem
multa similiter. Colligitur [illegible] cum matrice mediantibus venis que ascendunt
a matrice ad mamillas [illegible]

Post mamillas sunt musculi; musculos autem omnes pectoris causa [illegible]
et forma distincte potest licet hi omnes non distinguantur, [illegible] sicut propter illorum
musculorum quidam sunt tantum dilatantes, quidam dilatantes et constringentes.
Dilatantes hi sunt duo musculi diafragmatis consistentes in inferioribus partibus
sunt et illi duo musculi qui sunt in collo. Et diafragma dilatat a parte
inferiori ubi est quantitas magna, sed illi qui sunt in collo dilatant quantitatem
superiorem que est parva et sunt musculi qui sunt in dorso ubi est ortus costarum
incipiunt [illegible] coste. Sunt etiam alii musculi [illegible]
qui musculi vero sunt dilatantes et constringentes sunt musculi qui inter costas sunt
locati, quia inter quaslibet duas costas sunt duo musculi quorum unus est
villos latitudinales [illegible]. Post musculos sunt ossa pectoris et sunt
plura non unum continuum ut posset dilatari et constringi. Nec quod debet esse in
continuo motu et ad motum localem voluntarium requiruntur musculi mouentes.
Tertio requirunt ossa que sunt [illegible] motionis. Et est causa una quare
ille venit non sunt hi musculi [illegible] ut ossibus ut [illegible]
que ossa sunt duplicia ut coste et ossa super eas. Coste sunt xij, septem
vere et quinque mendose. Vere sunt que cum ossibus thoracis continuate sunt
ad complendum pectus. Et causa quare una costa que attingit aliam [illegible]
[illegible] est illa ut possit pectus dilatari melius et constringi. Ossa vero
thoracis sunt septem continuata cum septem costis veris [illegible] ossa sunt car-
tilaginea [illegible] aliis ossibus [illegible]
[illegible] membrum [illegible] pectoris quia [illegible]
est [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] costarum [illegible] dextro et sinistro [illegible]

Membrana autem contenta in pectore [illegible] pulmonem [illegible]
[illegible] mediastinum que dividit concavitatem pectoris
[illegible] et illa [illegible] est longitudinis [illegible]
aliud et illa est [illegible] dextra
vel sinistra pulmonis [illegible] altera [illegible]
[illegible] pulmonem ad pectus. Item [illegible] est ut si propter causam aliqua
[illegible] in pectore illa [illegible]
[illegible] ad aliam partem. Postea est [illegible] et [illegible] est [illegible]

49v

Dunq et viroses in quietitudine magis cooperiens omnes costas intrinsecus et
ideo est colligatio cum omnibus membris contentis in concavitate pectoris. Quia
membra sunt corporis media [illegible] et ut ab ipso panniculo predictorum membrorum
[illegible] est ut ponit avicenna [illegible] [illegible] c. de membris [illegible]
aut omnium [illegible] ponit [illegible] passio [illegible] apostema quae est pleu-
resis vera. Et pleuresis est duplex scilicet vera et non vera. Non vera est illa quae
fit in musculis inter costas pectoris [illegible] aliud est vero [illegible]
Vera vero fit in hoc panniculo et [illegible] eius [illegible] unde quod illud apostema [illegible]
[illegible] est calorum [illegible] ipsum sequitur acuta et [illegible] consequentur
[illegible] quia [illegible] et [illegible] est cordi et febris acuta [illegible]
[illegible] quod tale apostema [illegible] panniculi consequitur dolor
[illegible] lateris quia [illegible] panniculi [illegible] lateri [illegible] pars anterior
[illegible] dolor [illegible] est anterior [illegible] panniculo mediastino
[illegible]

[illegible]

aere attracto refrigerentur calor et spiritus qui in eo generantur et contemperentur. Cum cordis pro-
apparet situs et forma. Unde quia est in medio anterioris et posterioris dextri et sinistri
situm ad anterius eius declinat ad dextrum ut possit bene suffocare calorem et
spiritus [illegible] sinistro quia calor debet esse in sinistra, et est in medio superioribus et inferioribus ad
modum [illegible] et sic fuit locatum sic principaliter et per radices cum [illegible] sit colli-
gancia eius cum omnibus, apparebit. Sed apparet quantitas eius nec nimis magnum nec parvum
habens tamen et plus est in homine quam in quocumque alio animali secundum quantitatem [illegible] plus
est de calore naturali. Sed et figura eius apparet quia est figure piramidalis sive pinealis
quia illa figura est [illegible] omnium quia est [illegible] [illegible] [illegible] calidi est [illegible]
[illegible] [illegible] distinctio ventriculorum eius et etiam corpore [illegible] debet [illegible] in-
ferius eius. Et dolor tibi apparet que sit substancia eius complexio et inanitus [illegible] [illegible] quia
[illegible] fuit extra substanciam eius [illegible] [illegible] de substancia eius [illegible] substanciam eius [illegible]
[illegible] cordis et circa [illegible] que [illegible] apparebunt. Capsula eius nervea sive pelli-
cularis est dilatata multum facta ad [illegible] cor a nocivis ne [illegible] ab aliis membris
in [illegible] sive expansionis sive dilatacionis. Et causa quare non fuit continua cum corde
fuit ne cor in motu suo impediretur per aggravationem. [illegible] [illegible] talis causa ut con-
[illegible] quandam [illegible] que [illegible] quia et [illegible] ne [illegible] et [illegible]
[illegible] eius [illegible] [illegible]. Hec capsula vel [illegible] tali [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et si fit [illegible] in [illegible] et tremorem cadit et cordi-
[illegible] passionem cadit cor. Ut ponit [illegible] [illegible] de interioribus cordis [illegible] partes
[illegible] cordis sunt quedam [illegible] quedam [illegible]. [illegible] sunt
[illegible] ad [illegible] cordis sive auricule cordis et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] cordis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
statim apparet in [illegible] [illegible] a [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quia [illegible] [illegible] a [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ut cor [illegible] motu et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sunt quedam partes pelliculares apte ad dilatandum et constringendum [illegible]
[illegible] ut [illegible] in toto corpore nostro generatur multo de sanguine [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] dilatentur ut [illegible] sanguinem [illegible] multo [illegible] multo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cor ita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sanguinis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cor [illegible] [illegible] [illegible] causa [illegible]
dilatatis [illegible] [illegible] spiritus [illegible] [illegible] que [illegible] [illegible] [illegible]
sunt [illegible] et [illegible] [illegible] causa fuit quia [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] sanguinis ut et spiritus et plurimo [illegible] cordis [illegible] [illegible]
[illegible] ille auricule [illegible] [illegible] attrahere [illegible] non sunt replete [illegible] [illegible]
[illegible] Item [illegible] [illegible] que [illegible] [illegible] a corde [illegible] [illegible]
partes [illegible] cordis [illegible] ventriculi cordis [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] in parte dextra et [illegible] a [illegible] et sic [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] a latere ventriculi medii [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] ventriculum dextrum et medium in eo duo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] quia [illegible] [illegible] cor [illegible] sanguinem ab [illegible] et [illegible] [illegible] ad
[illegible] [illegible] membra. Et quia [illegible] [illegible] [illegible] plus attrahere quam expellere
ordinatur [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] quam debet expellere et [illegible]
[illegible] dilatatur et attrahit [illegible] que [illegible] extra ad interius. Et quia per
[illegible] [illegible] fuit expulsio sanguinis [illegible] [illegible]. Et [illegible] non [illegible] [illegible]
quia aliquid [illegible] [illegible] expellatur ad pulmonem. Alia [illegible] eius [illegible] in
[illegible] [illegible] ordinatur [illegible] illa [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Nota tamen [illegible] duo [illegible] est [illegible] tibi [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] a corde [illegible] [illegible] cordis [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Et [illegible] ad [illegible] [illegible]
ista vena [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cordis [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vena [illegible] [illegible] cor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] postea [illegible] [illegible] pulmonem est [illegible] [illegible] [illegible] vena
[illegible] que portat sanguinem ad pulmonem [illegible] corde, quando
pulmo [illegible] cordi [illegible] [illegible] [illegible] ut ei [illegible] cor [illegible]
[illegible] sanguinem [illegible] [illegible] [illegible] que [illegible] [illegible] quia portat
sanguinem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] que [illegible] ad
[illegible] quod [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] quia portat sanguinem
subtilem [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] Hec vena

50v

ipsa habet duas tunicas quare dicta est arterialis, et in orificio isto vel istius
venae sunt tria ostiola quae aperiuntur ab intus et clauduntur ab extra, ad intus
ipsa clausio quia per hoc orificium cor debet [illegible] expellere
constrictionis et non habet retrahere aliquid contra dilatationis [illegible]

Sinister Post vero sinister ventriculus sinister [illegible] in medio [illegible] **Ventriculus**
[illegible] parietes in quibus ventriculus medius et sinister appareat [illegible]
tas ventriculi sinistri cuius paries est spissior et densior pariete ventriculi
dextri. Et hoc fecit natura propter tria. Primo quia ventriculus dexter [illegible]
sanguinem, sinister [illegible] a contrario [illegible] quod [illegible]
vel [illegible] dextra [illegible] sinistra et [illegible] [illegible]
cessus ponderis fecit [illegible] sinistrum [illegible] ut recompensaret [illegible]
[illegible] sanguinis [illegible] causa quia [illegible]
et [illegible] ut [illegible] [illegible] sunt [illegible] [illegible] **Tertia causa**
est quia hic ventriculus [illegible] sanguinis [illegible]
te subtiliate et evaporate [illegible] est caliditas [illegible] est in tota [illegible]
quae pars [illegible] ventriculi fuit spissa et densa. In concavitate autem
[illegible] sunt duo orificia, unum est orificium arteriae adorti,
quae dicitur adorti, quia in medietate [illegible] orta est propter [illegible] quae
arterias quae sunt in corpore, et ita [illegible] constitutus in [illegible]
ad omnia membra [illegible] Et [illegible] ad [illegible] in [illegible]
orificio tria ostiola [illegible] quae [illegible] clausione clauduntur ad ex-
tra ab intus et aperiuntur ab intra ad extra. Et orificium hoc est valde
profundum. Aliud est orificium venalis quae dicitur arteria venalis quia vaporem
portat. Et dicitur venalis quia habet unicam tunicam quia [illegible] solicitata
de custodia eius [illegible] est vapor [illegible] aer quem
attrahit cor a pulmone. Et quia per istam venam attrahit et expellit [illegible]
in orificio [illegible] duo ostiola quae [illegible] clausione clauduntur. Et sunt
ostiola multum elevata et [illegible] [illegible] expellit et [illegible]
[illegible] ne [illegible] expellatur et illa sunt [illegible]
est [illegible] est [illegible] ventriculi. Nam iste ventriculus non est una concavitas
sed plures concavitates quae latent magis in parte dextra quam sinistra, et hoc
[illegible] sanguis qui [illegible] ad ventriculum sinistrum a dextro [illegible]
[illegible] subtilietur quia [illegible] ad [illegible]
Et [illegible] [illegible] vel [illegible] aliqua [illegible] hoc
[illegible] quam debet recipere ut [illegible]
[illegible] Et haec de partibus cordis substantialibus. Illae sunt
[illegible] quae sunt extra et istae sunt quatuor scilicet vena chilis, vena arterialis,
arteria venalis, arteria adorti. Et [illegible] ad pulmonem [illegible]
arteria venalis arteria adorti [illegible] aliqualiter apparet [illegible] pulmonis [illegible]
[illegible] statim [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] et

Pulmo [illegible] [illegible] [illegible] ad dextro cor-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pulmonem [illegible]
dis ventriculo quae portat sanguinem [illegible] pulmonem. Secundo est
arteria venalis quae oritur de sinistro ventriculo portans vapores [illegible]
arteria venalis [illegible] ad cor a pulmone, et tertia est [illegible]
ad pulmonem et aerem [illegible] ad cor a pulmone [illegible] redeat
arteria quae ad pulmonem portat aerem [illegible] ad pulmonem venit et [illegible] ra-
Et haec [illegible] [illegible] ad [illegible] ad [illegible] [illegible] ad sinistram
[illegible] unus vadit ad partem dextram, alius vadit ad sinistram
[illegible] iterum dividitur in duos ramos magnos quorum unus va-
dit ad [illegible] partem pulmonis, et alter ad partem inferiorem [illegible]
[illegible] ad ramos capillares [illegible] et ad omnes
[illegible] et [illegible] [illegible] pulmonis
[illegible] et [illegible] [illegible] sunt [illegible] ra-
et sic vena [illegible] Et [illegible] rami [illegible] arteriae sunt [illegible]
[illegible] et [illegible] Et [illegible] ramos arteriae venalis
[illegible] et [illegible] ad cor et a corde
et aerem [illegible] ad arteriam venalem [illegible]
[illegible] ad [illegible] arteriam [illegible] aer intrat. Et ideo [illegible]
[illegible] in [illegible] sanguinem et [illegible] in [illegible] Et [illegible]
[illegible] sanguineus [illegible] Et haec
[illegible] pulmonis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]

arterie sunt maiora orificiis aliorum vasorum et apertiora [illegible] certa sunt de sub-
stantia meliori et lacerti, eo quod sunt cartilaginosa et non pelliculosa et ideo [illegible]
[illegible] possunt stare aperta. Et ex hiis [illegible] viam per quam a pectore ad pulmonem
ad [illegible] arteriam expellitur [illegible] sive fumus emanans a pectore
ut in pleuresi [illegible] et a [illegible] eius ut in [illegible] passionum et empiate, quia
[illegible] in hiis locis [illegible] aggregata [illegible] ad [illegible] et [illegible] pectoris
impellitur ad pulmonem. Et ipse pulmo dilatatur [illegible] trachee arterie ma-
[illegible] apparent et [illegible] continent materiam predictam et non [illegible] alia orificia aliorum vasorum
[illegible] sunt lata [illegible] dilatata [illegible] et tunc ex vasis illis ille vapor
et humor expellitur ad [illegible] et ex illis ad maiores [illegible] ad [illegible]
pulmonis et [illegible] tussi [illegible] expellitur. Et [illegible] ad [illegible]
[illegible] Et ex hiis apparet [illegible] dicto [illegible] non [illegible]
ad cor bene [illegible]. Et hec omnia sunt a Galieno [illegible] de interioribus. Est [illegible]
[illegible] pulmone [illegible] eius [illegible] sunt [illegible] in
parte sinistra, [illegible] in dextra [illegible] sive [illegible] quia
[illegible] ventriculus et arteria in [illegible] cordis in loco ubi vena descendit
ad cor. Et [illegible] videre [illegible] pulmonis [illegible] non inflatur [illegible]
inflando [illegible] maior [illegible]
dextra quam in sinistra quia [illegible] in sinistra est cor [illegible] ubi [illegible]
eius partem [illegible] in parte posteriori longiorem [illegible]
[illegible] in anteriori [illegible] eius partem [illegible] et [illegible]
[illegible] sunt [illegible] trachee et [illegible]
[illegible] quos [illegible] plusquam [illegible] illi sunt [illegible]
[illegible] in [illegible] pulmonis [illegible] anathomia [illegible] est non [illegible]
[illegible] et [illegible] non tamen [illegible] dicemus

Expedita anathomia pulmonis oportet videre anathomiam trachee arterie que
est via ad pulmonem [illegible] et anathomia eius [illegible] oportet pre-
[illegible] anathomia [illegible] dividas [illegible] bene que
apparent in colle [illegible] oportet [illegible] et [illegible] sive [illegible] et
videbis [illegible] musculos longitudinales [illegible] venas [illegible] late
[illegible] in anathomia pectoris [illegible]
[illegible] ad [illegible] late [illegible] que sunt [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] trachee arterie [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et valde [illegible] et [illegible] est valde
[illegible] apople-
[illegible] et arteriam apopleticam [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] ille vene apopletice [illegible] apo-
[illegible] vena [illegible] in [illegible]
[illegible] et profunde, quia sunt [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et vene [illegible] Et videbis [illegible] vena
[illegible] ad [illegible] ad [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] pectoris [illegible]
[illegible] et [illegible] et in [illegible]
[illegible] et [illegible] basilica [illegible]
[illegible] vena que [illegible] et [illegible]
[illegible] in quo [illegible] ad [illegible]
flebotomia basilice et [illegible]
vena [illegible] et [illegible] in ramos [illegible]
[illegible] et [illegible] ad [illegible]
et [illegible] et [illegible] et
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] vene [illegible] apopletice. Et
[illegible] et [illegible]
et venas apopleticas [illegible] a [illegible]
[illegible] a [illegible] et [illegible] Et [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
seu guttas [illegible] ad [illegible]

Et sic faciendo notes anathomiam oris. Nam in primis oris anathomia primo occurrunt labia superius et inferius. Et ista labia sunt composita ex neruis carne et cute mixta [illegible]

[illegible]

Isti vocabuli sunt nervi vocis reversivi sive nervi vocis quia ipsi sunt principium motus vocis. Et tamen quare isti nervi reversivi sunt et non directe ad epiglottidem veniunt est quadruplex causa ut vult [illegible] Galienus de utilitate particularum. Prima causa est quia isti nervi sunt principium magni motus et fortis et ideo debuerunt esse fortes et spissi, et nervi ultimo quanto fuerint remotiores tanto fortiores. Nunc autem sunt [illegible] quanto magis a cerebro remotiores, quia [illegible] cerebrum et cor nervi sunt molles valde. Tertia quod remoti a cerebro non transmittit vocem ad cor [illegible] reflectitur superius et [illegible] ut cor et arteria adorti faciunt fortiores. Quarta causa est quia vox sit motus [illegible] voluntarius [illegible] principium est cerebrum et quia cerebrum [illegible] talis [illegible] ut cerebro mediante movet epiglottidem [illegible] imperio voluntatis [illegible] illi sunt fortes [illegible] secundum [illegible] et [illegible] Galienus [illegible] cerebrum [illegible] et habens.

Vox tamen est ista quia vox [illegible] dependet a cerebro tamquam a principio voluntarii motus dependet et ita in corde tamquam a eo in quo [illegible] Et ideo [illegible] cerebri et cordis nervi qui sunt instrumenta vocis debent continuari cordi [illegible] et cerebro et [illegible] a cerebro [illegible] cor. Arteria tamen est quia nervi ad musculos debent pervenire [illegible] propter autem musculorum est epiglottidis [illegible] partes inferiores [illegible] nervi ad inferiori parte ab eo debent [illegible] nervi reversivi. Et isti nervi [illegible] maxime appareat [illegible] latitudinem musculorum. Et ex hiis potes videre quod incisione nervorum [illegible] laeso et amisso voce [illegible] nervi ascendentes simul amittit vocem et hoc contingit. Et [illegible] nervi reversivi amittit vocem et alie operationes [illegible] impediuntur per nervorum operationem anathomia. Circa nervos et musculos et [illegible] tres cartilagines, prima anterior maior [illegible] ad [illegible] sive [illegible] quia [illegible] ad [illegible] descendens [illegible] est ad [illegible] Et causa quare [illegible] sunt epiglottis cartilaginosa est [illegible] ut [illegible] [illegible] impedit [illegible] quia [illegible] ad [illegible] Tertia est quia [illegible] in medio et vocatur [illegible] in medio [illegible] [illegible] fistule. Dicta est fistula [illegible] fistule [illegible] Et illa sic nominata ad similitudinem [illegible] fistule [illegible] et [illegible] lingua.

Arteria [illegible] pulmonem [illegible] et epiglottidis [illegible] lingua [illegible] in osse [illegible] ad [illegible] habent [illegible] in suo fundamento [illegible] sustinente. Et quia [illegible] et [illegible] motus debet movere ut [illegible] quia [illegible] motus [illegible] est [illegible] Et [illegible] est [illegible] [illegible] toto [illegible] aut [illegible] epiglottidis [illegible] et lingua [illegible] ad latus [illegible] lingua [illegible] arterias ad eam venientes [illegible] et [illegible] nervorum [illegible] in [illegible] et [illegible] lingue [illegible] vox qui [illegible] et [illegible] ad [illegible] et tactus et [illegible] ad anathomiam [illegible] et [illegible].

Hiis expeditis assume caput quod est venter superior [illegible] membra animata [illegible] cerebri quod est [illegible] et ideo [illegible] Et [illegible] est pars [illegible] corporis. Causa autem [illegible] quod est [illegible] Et [illegible] apparet [illegible] ossium est magis [illegible] apparet [illegible] [illegible] ab [illegible] et [illegible] quod est [illegible] cerebri et [illegible] in [illegible] alio [illegible] Et ideo debet [illegible] ventriculos [illegible] et magis distinctos [illegible] capitis et [illegible] apparet quia est [illegible] et [illegible] anteriora et posteriora [illegible] Causa [illegible] sunt [illegible] quia [illegible] Et quod [illegible] in pectore [illegible] et [illegible] caput quod debet esse [illegible] Et quia [illegible] ab [illegible] sunt [illegible] ventriculorum cerebri distinctiones et [illegible] anteriore [illegible] patet [illegible] anathomia [illegible] membra [illegible] et [illegible] membra animata et [illegible] cerebrum et circa hec [illegible] et [illegible] Partes autem capitis in [illegible] capilli [illegible] [illegible] inferiores [illegible] os [illegible] et [illegible] Et [illegible] capite capilli sunt [illegible] necessitate [illegible] Et [illegible] necessitate [illegible] caput sit [illegible] a toto corpore que sunt [illegible] pillorum et ideo [illegible] capilli. Et necessitas [illegible] sunt quia caput [illegible] [illegible] altantibus habent capillos [illegible] altantibus. [illegible] capillos est quod capilli [illegible] et [illegible] et grossas. Et [illegible] grossi sunt et [illegible] quia est [illegible] et [illegible] cerebri [illegible] cranium [illegible] musculos. Hec apparet in fronte et temporibus et circa mandibulas. Elevata cute apparebit tibi panniculus [illegible] cranium [illegible] cute et [illegible] a craneo [illegible] Et [illegible] cranium [illegible] panniculus [illegible] Et [illegible] panniculus [illegible] dura mater [illegible] a dura matre [illegible] et poros cerebri [illegible] panniculus exterior.

52 v

Craneum

Craneum est os magnum tenens cerebrum [illegible] cum concavitate [illegible] cerebrum [illegible]

[illegible]

E[illegible]

[illegible]

A[illegible]

[illegible]

elongatur [illegible] restringit et claudit arterias et viam sine tussi ab anteriori ad medium et
extra ut quando homo vult tussi [illegible] et sui opposito elevat panniculos et dilatat arterias ut
spiritus possit transire de primo ventriculo ad alios. Et ideo vocatur vermis quia assimilatur vermi [illegible]
tracto in se [illegible] et ex motu contractivo et extensivo [illegible] descendere inferius paulatim. Et
primo tibi occurrit lacuna quae est quaedam concavitas rotunda et oblonga in cuius medio est foramen
tendens inferius ad palatum et nares. Et eidem occurrit via descendens quae a medio ventri-
culo descendit ad colatorium. Et haec lacuna est [illegible] eminentias rotundas [illegible]
[illegible] factas ad sustentandum venas et alias ad ascendendum a rete mirabili ad ventri-
culos dictos. Et ideo in basi eius apparent [illegible] quae sunt inter rete mirabile
eminentes. Et per istam lacunam ventriculi et cerebri [illegible] ad motum eius [illegible] suas super-
fluitates. Et cerebrum [illegible] ad partes anteriores magis [illegible] purgat suas superfluitates per
colatorium. [illegible] tibi apparet ventriculus medius qui est sicut [illegible] via
et fistula ab anteriori ad posteriorem. Et in isto locata est virtus cogitativa et [illegible]
haec virtus operatur componendo fantasmata et intentiones [illegible] educit non sensata.
Et quia est virtus cogitativa tota [illegible] consistit in apprehensione praesentium
memoria praeteritorum et prognosticatione futurorum et ideo in medio [illegible] debuit esse
apprehensivam et memorativam sicut [illegible] in medio duorum ventriculorum ut sit virtus [illegible]
ad [illegible] eo quod virtus in mente discernens intellectum [illegible] debet esse in medio ventriculo.
Post istud procedendo tibi apparebit ventriculus posterior qui in cerebro posteriori situatur.
Et hic cerebrum est velatum et distinctum a primis duobus panniculis [illegible] et hoc est
molle anterius et posterius durum [illegible] cerebri posterius est locatum quare est principium
nuchae et quia [illegible] in plura nervorum motivorum. Et hoc [illegible]
qui [illegible] est figurae pyramidalis quia ventriculus locatur
in medio et est figurae pyramidalis. Et causa quare illius [illegible] est ventriculus posterior est
quod [illegible] est basis debet [illegible] latitudo [illegible] super-
ior [illegible]. Et [illegible] in [illegible] medius
[illegible] in amplo. Et ideo sunt tales figurae [illegible] operatio sine [illegible]
[illegible] cerebri posterioris quia [illegible] est ut sit proprium memoriae et nuchae [illegible] ut sit
instrumentum virtutis memorativae. Et [illegible] passio ipsa [illegible] est in quo laesa est memoria
sicut quando laesa est cogitativa [illegible] in ventriculo in medio. Et quando laesa est imagi-
nativa passio est in [illegible] cerebri [illegible] et apparent [illegible]
[illegible] quod ventriculus medius non est cerebri medium distinctum
[illegible] ventriculi [illegible] ille ventriculus est sicut via et fistula istorum aliorum
duorum. Et ideo non debent esse distincti ab eis. Et haec de [illegible] cerebri.

Divisus de [illegible] qui est [illegible] arteriis [illegible] paruissimis et subtilibus [illegible] illud
rethe sunt [illegible] de venis sine arteriis minimis et subtilissimis [illegible] spiritus
[illegible] a cerebro facit alterari et temperari ut ad formam animalis [illegible] et licet spiritus
[illegible] acquirit in ventriculis cerebri [illegible] in ventriculo cordis. Et [illegible]
[illegible] rethe mirabile sunt [illegible] sub cerebro ut ponit galienus [illegible]
Et hic spiritus [illegible] locat in loco [illegible] bassissimo et forte [illegible]
[illegible] cerebri et [illegible] in [illegible] vapor
[illegible] ad [illegible] in hoc rethe mirabili. Et quia [illegible] formans [illegible]
rethe sustentat duas [illegible] glandosas [illegible] ad ipsum [illegible]
duas venas ascendentes ad [illegible] et duas arterias ascendentes ad ventriculos cerebri

Post hec omnia videbis [illegible] quod duricie [illegible] basis et funda-
mentum et sustentamentum omnium aliorum [illegible] alia sustentare [illegible]
[illegible] in ossa petrosa [illegible] oculorum [illegible]
[illegible] ossa [illegible]
[illegible] in ossa [illegible] petrosa [illegible]
[illegible] vapor [illegible] ad [illegible] ascendere [illegible] cerebrum [illegible]
[illegible] ossa [illegible] et [illegible] oculi et colligantiam [illegible]
[illegible] oculi [illegible] quia non est [illegible]
[illegible] in medio [illegible] et non [illegible] in homine [illegible] ab exterioribus [illegible]
[illegible] valde molles et passibiles et [illegible] ad [illegible]
in homine [illegible] ut a [illegible] descendentibus custodirent [illegible]
[illegible] ut a rebus [illegible] custodirent [illegible] et pal-
[illegible] ut custodirent a rebus [illegible] ascendentibus a latere ab [illegible]
[illegible] ab alio latere [illegible]

In oculo autem sunt septem tunice et tres humores. Tunicas [illegible] oculum
in duas partes [illegible] scilicet anteriorem et posteriorem. Et in anteriori sunt quatuor
tunice [illegible] et [illegible] in [illegible] illarum [illegible]
[illegible] aliquam in fundo [illegible] est [illegible] cornea [illegible] quod
assimilatur cornu [illegible] et colore quia [illegible] est [illegible] ad colorem ut [illegible]
[illegible] colorum [illegible] omnes colores [illegible]
[illegible] rebus exterioribus [illegible] cornea quia [illegible] cornea
[illegible] et [illegible] totum oculum. Et [illegible] in parte anteriori
[illegible] interior [illegible] conmixta [illegible] totum oculum
[illegible] in parte anteriori est [illegible] dicta quia assimilatur [illegible]
[illegible] in pupilla [illegible] ut [illegible] visibilibus [illegible] possit
[illegible] ad cristallinum et [illegible] impediat [illegible] visus. Et causa quare
[illegible] vvea [illegible] tela [illegible] quia [illegible]
[illegible] colores [illegible] nimis [illegible] visus a lumine exteriori
[illegible] et [illegible] ut [illegible] in loco [illegible] cristallina sunt
[illegible] pupilla [illegible] et [illegible]
[illegible] alia [illegible] impediat visum et [illegible]
[illegible] sed quia omnes [illegible] ad oculum [illegible] figura piramida-
lis [illegible] oportet [illegible] foramen [illegible] cristal-
[illegible] humores [illegible] ad humectandum oculum et ad [illegible] tunica
[illegible] receptivum [illegible] in [illegible] medium [illegible]
[illegible] aque [illegible] a duo
visibilibus [illegible] humor [illegible] in vvea ut [illegible] cristallinum
[illegible] pupille [illegible] dilatatur. Et [illegible] ut fora-
[illegible] humor [illegible] cornea [illegible] a [illegible]
ante oculos et [illegible] et [illegible]
[illegible] pupille [illegible] et [illegible]
[illegible] passionum que [illegible] in oculo [illegible] humor
[illegible] aliquando [illegible] cataracta. Cataracta autem [illegible] vapor
[illegible] a cerebro [illegible] ascendens de stomacho et [illegible]
pupille ad humorem [illegible] cristallinum et pupillam [illegible]
[illegible] Et quia hic vapor in [illegible] est mobilis [illegible]
[illegible] de se [illegible] cristallinum [illegible]
[illegible] visus [illegible] et [illegible]
[illegible] formicas [illegible] ambulare [illegible] vapor [illegible]
[illegible] et [illegible] pupillam [illegible]
[illegible] a latere [illegible]
[illegible] in medio [illegible] quod [illegible] ut
[illegible] foramen. Et [illegible] cataracte [illegible]

que fit [illegible] mamillarum oppositum; que ita contracta [illegible] anteriorum [illegible] expedit
[illegible] et sic fit quod [illegible] longe a pupilla [illegible]
obliquo [illegible] pupille [illegible]
[illegible]
[illegible] et sic apparet [illegible]
tunica que dicitur uvea [illegible] sive interiori [illegible] tunica [illegible]
[illegible] cristallina [illegible]
[illegible] humor cristallinus [illegible]
[illegible]
[illegible]

Sequitur de nare

N[illegible] a dextris et sinistris [illegible]
[illegible]

Capite expedito [illegible]

de collo

[illegible]

Hoc expedito [illegible] brachium [illegible]

[illegible]

Postea sunt ossa [illegible]

54 v

sit de nervata a stella a sigma pectinis [illegible] quartum qui respondet quatuor digitis [illegible] pollex non coniungitur [illegible] pectinis [illegible] [illegible]

[illegible]

Ultimo de venis [illegible] ossa que sunt fundamenta totius et supportativa omnium et sunt ossa inferiora [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] reddunt ad [illegible] digitos [illegible] pars superior pedis debet esse [illegible] ne aggravet pedem.

Explicit anathomia magistri Mundini Bononiensis in scientiis medicine in corporibus mortuorum [illegible]

Capilli sic augmentant in locis quibuscunque [illegible] recipe radices [illegible] et [illegible] in [illegible] [illegible] fiat [illegible] et [illegible] vel caput vel [illegible] [illegible] [illegible]

Excedens frigiditas aeris ledit memoriam precipue nocturna propter mala capi-
tis coopertura. Excedens caliditas cibi et potus memoriam multum ledit. Ciborum
fumosorum comestio et potus ut alleorum ceparum et porrorum poma et caseus
et leguminum virtuti memoriali multum atque plurimum nocent. Ex fructibus frigidis et humidis
et aliis cibis frigidis refectio ledit memoriam atque corpus. Fructuum stipticorum p[ro] nam vel ante
post comestionem temperata assumptio prohibendo fumos elevari iuvat memoriam valde
ffructibus quibusdam per associacionem stipticitatis bonitas acceptus ac qualitas seu augmenta
sic sunt avellane ficus castanea et similia. Carnes vel castrati ~~agni~~ arietis
medulle et multonis frequens comestio alia proprietate memoriam debilitat atque cor-
rumpit. Temperatorum ciborum et potus sic sunt gallinarum pullorum sic sunt cerebella
eorum temperata refectio non tantum confortat memoriam sed etiam totum corpus. Potus excedens vini
vel aque excedentis frigiditatis adiuvat corpe minus calido calore naturalem stomachi
depauperat et per que memoriam debilitat et corrumpit. Potus post comestionem cum cibi
sit ebullitio digestionem corrumpens valde nocet memorie et cerebro. Post alia tres horas
cum refectionem corporis prudere moderatum exercitium sed quem non tantum memorie sed ceteris
virtutibus valde prodest. Spaciari et delectari fieri sunt utiles. Crines scissura
calore ebetat sensibilitates vero et confortat. Excelledit memoria. Sompnus et vigi-lia — excessive fuerit
caput et memoriam valde ledunt. Sompnus comestioni propinquus fit calidus
tibus ascendentibus stomachi descendentibus surripit memoriam et amputat. Superflui-
tatis expulsio per intestina per urinam per nares per os per aures per fricationem
capitis ad pectine conveniens et debita confert plurimum virtuti memoriali et hec post
somnum et cum gratiam facies. Solacium visorum et auditorum frequens recor-
dacio memoriam corroborat et confirmat. Gaudium temperatum et honesta delectacio
non solum memoriam sed virtutem intellectivam et ceteras virtutes [blot] ca adiuvat et
augmentat. Sepe lavare pedes et aqua calida in qua bullierit melisse folia
lauri camomille et similia capiti memorie et oculis valde confert. Dormire pedibus
calciatis precipue cum sotularibus memoriam impedit atque senescat. Lavare caput — Nota
de quatuor in quatuor diebus cum lixivio in quo bullierit camomilla vel maiorana me-
lissa salvia folia lauri et similia corroborat atque confirmat. Stare pedibus
post comestionem vel siccant et ambulare expedit atque confert. Coriandri preparati
post comestionem assumpcio prohibendo fumos ad caput ascendere memoriam multum
iuvat. Masticacio masticis et similibus facta ieiuno stomacho ab humiditate
flegmatica sine violencia caput purgat et impedita memoria confortat. Plures
cum incenso passule anacardina confectio mirabolani conditi confortat memoriam et re-
parat. Plus cum castoreo et valde bonum ad memoriam. Ciborum fumosorum come-
stio ut alleorum ceparum atque porrorum casei et similes leguminum virtuti nocet
plurimum memoriali. Caliditas intensa valde corpus perniciat memoriam et fortiter ledit

Explicit libellus Arnoldi de villa nova de conser-vacione memorie

Secundum dominum patriarcham aquilegensem practica ad sanandum vulnera cum
herba vitoldi hec est. Item herba est colligenda inter duo festa
beate virginis assumpcionis et nativitatis, item in necessitate pro alio
tempore colligi potest cum radice et non in sole sed in umbra siccari et post
siccacionem minutim pulverizari et tempore necessitatis bulliri in vino et cervisia ad
libram vel quartam partem hore dosis. Recipe pulveris in quantitate ovi galline
et bulliatur cum vino ad mensuram scyphi vel pititi et de hoc potu da vulnerato bibere
vinum bonum coclear plenum et deinde nil comedat vel bibat infra duas horas

unum coclear de mane et aliud coclear de sero in eundo dormitum tamen diu post cenam
Et in principio poterit sibi dari unum coclear etiam in meridie ita quod sint tria coclearia
donec vulnus incipiat solidari Deinde solum duo coclearia omni die bene ne nimis
so pota et pulvis eciam bibenitur et habeat eger lenem dietam cum pullis et pul
mentis et ovis et aliis cibis levis digestionis / et quod non bibat forcia vina sed levissima
Iste potus herbe corpelle sissuras ossium et fixuras dolorum et sanat sine lesione
Et vulnus debet semper teneri cooptum cum folio caulium vel plantaginis / Et nota
si eger evomerit potum primo non curas continua in cibarionis Si iterum evomerit ipse
est sinanda cum habentibus crepaturam qui tali potu profecte sanatur quasi miracu
lose Unde iaceat paciens supine in lectum cum artificio bene reimpositis per
tres septimanas utendo cibis levis et liber digestionis non constipantibus et lema
una bibat et coclearia ut preferitur duo vel tria omni die sibi super institerit / Sed
nisi precauetha hoc non iuvenes vel senes perfecte bibat in plures (vel) [illegible] //

Item recepta duo cum por namque contra dolorem / recipe alvus in quantitate un
cie unius vel duarum et tantum de sale tot et manifestacio bonum desolvit ante
het bulliantur in olla lutea usque ad medietatem decoctionis et dimittatur
sit molla per octo dies / postea coletur et more de tali aqua calefacta te
neatur ita quod dens sit cooptus in aqua et in mora eius liberatur Item salvia //

Item recepta magistri Alucia magnum pestia contra ydro / Idem agrimonia
primum in principio cum corpore toto inflatur medicina in fallibilis recipe
desucco radicis ireos albarum florum medietatem omni galline cum decoctione
aque mellis et spice nardi etc medietatem omni et sumat in introitu lecti omni
septimana semel et in fine abstineat a potu sic quod potest nisi semel in prandio
et semel in cena prince unum pincerna et sustineat sitim per tres dies tunc sitis
cessabit et cessabitur

Contra pestilenciam optimum receptum et probatum recipe tormentille pre
dictas sanguis terri ptem unam foliorum acri pirum pre semis et tamen quantum
sufficiat in medicinam electuarium Item de pulvere subtilis tota quantum de pulvere
buglossa Item dicti pulvis detur paciencia in vino ad potandum et cooperiatur
paciens bene cum vestibus in lecto et tunc sudabit et mittentur linteamina et appo
nantur alia propter sudores venenosos linthiaminibus adherentes hec est recepta

Pro corporis sanitate conservanda licet compendiose duxi scribere // Balsami
benedicta nardus ipsa plus opposicionem pre magis in eo beneventa vero autum
pnus et hiemis et principium veris ut supplantant humores frigidos et hu
midos propter accessum et recessum solis a nostro emisperio plus ceteris tempori
bus habetis plus cave de apoplexia spasmata squinancia paralisi vertigine
tussi reumate dolore capitis sibilo aurium et similibus egritudinibus gravedinem
corporis frigida causa ut ydropisis dolor renum ventris Et tamen quod remma est mala
mater et genitrix malorum aliorum quasi omnem egritudinem prout infra scribatur

Sequitur de aere

Aerem sit temperatum et corrigatur illis temporibus humidis aut excellenter
frigidis temporibus noctis habeatur caminum ardentem in commodo clarum
fenestris tempore humido et pluvioso vel frigido aut loco camini habeatur
ter bones ardentes in commodo desuper predicentes de thimiama aut de fabe
de albo thure aut mirra aut grana iuniperorum aut ramusculorum clausis fene
stris hec ratificant aerem temporis humido Et dormiens supponat galeam seu
pileatam aut aliptam id est in veteri libro apothecarii et imponeret incluse pre nucis

Sequitur de odore et de effectu frigoris excessivi

Odores omnes confortant cerebrum et preservant corpus ab egritudinibus supra
scriptis et talibus temporibus valent maxime assata pro cena Et tali tempo
re frigido teneatur caput calide quia ex frigiditate leduntur nervi vene et ar
terie in nostra vita talia tempora sunt mala Et nam talibus humidis et
plurimis temporibus homines plus ~~moventur~~ moriuntur quia sic calor est acer nate sal
ter temperatus sic frigiditas excessiva est inimica nature et humiditas est causa putredinis

Sequitur de cibis

Cibi vero in illis temporibus declinare debent ad caliditatem et siccitatem sic
quod species aromatice in cibis habeantur et multum de sale et assata valent plus
Cibi meliores inter quos expedit sunt ut de capro agnello vitulo iuvenc
terino et hinnulo non capo illo iuvenis silvestro Inter volatilia perdices fasi
ani turtures anetule et pulli Sed aves degentes in aquis non multum lau
do propter aquositatem et frigiditatem ut sunt anates et anseres Inter pisces plus valent
minores quam maiores et maxime degentes in aquis lapidosis et fluminibus et simili
ter lucii perce vicii parvi lucii tamen sciatis quod pisces volunt vinum habere Eo in
h

et piper et spes aromaticas multas et sal Carnes vo zinsiber et landaci
pisces modicum exsiccatae et salsi qui plus appetunt apetitum vite et ma
xime assati pro consumimento ciborum piper pena apistes zinsiber vo ad
carnes cum modico ceto Ad prohibendum et tibi rapas non multum valent
ut cepe rude porrum et alcio rape crude ~~fercula~~ pisa structa crudi qui
sub venenosi in super de pasta fercula non apetunt vobis nec olea gusta
putrefacta pisca tibi viscosi non apetunt vobis ut cum vesma porcina
ungule anguille usse et carbones pingues nimis risum casea cocta
lactucinia et cia multum pinguia butirum et silia

Sequitur de potu

Aliquando bibetis medone clarum et bene coctum cum pulveribus
gitwarii semen zinziber aut cum cariofolis et rosmarino aut
cum salvia et rutha qui potus valet contra corrosiones et contra
paralisim et podagram colicam et yliacam passiones vino e potu
vtere inquit potum prolongare vitam in hominibus vult ut annos sentibus ma
ne et sed bibetis in ivembus vo e venemo potum ut in mensa sit vi
num bonum album odoriferum non nimis forte limphetum cum aqua si est
forte et cum vino debiliori rubeum vo bonum in fine mense item quia
expedit in fine mense si in principio bibitum constipat stomachum nam sunt
~~assat~~ assata pira et conbilem cottana assata pira assata cibaria et caseus durus

In via medicine

Quandocumque in via medicine de mane post
ceteris bibe vinum haustum malmasie clare aut romanie aut vinum
clarum supra rev mata et superfluitates consumendas aut
semel aut bis vel plures de mane sobrie potetis bibe vinum coctum
de vino ardente laborato cum speciebus ad consumendum frigiditatem
et ad igniendum stomachum illis quibus super sceptis et si bibetis vinum
bibendum Vermusia competit in principio mense cum incipit vermusia
clara bene cocta imponendo tostam panis in hieme in estate
vo ysopum aut salviam cum vino salviatum ysopi aut absinthei
aut rosis Rosmarinum basilicomus marjane Cytwarn aut cinnamo
campane multum laudatem pro nobis et Amolis almanie aut Cy
twarie aut cariofolis laborato vinum

Non statim potabitis sobrie sed pro purgatione os presertim
siccatum per vinum per nares presertim semel vel bis in septimana
imponetis ad nares de vino ardente cum panniculo
ad modum auricule et attrahetis ad caput per nares quia confortat ce
rebrum et omnes vires cum dicto vino et odorabile
pomum ambre et muscus ad confortandum cerebrum et tussiendum ad semen
Lavendule quod portatur de parisio et herba vias odoriferas ut si
unnkel et cinnamo aut albo thure aut nigra sacdoo feniculo to
tis naribus radicem mangolt aut intendetis aquam nares ra
dicem pimpinelle aut petroselini aut in theriaca per nares ad purgandum
cerebrum elleborum album idest wyzwozt modicum misto cum zinz
iber et modico piper et lolio idest ratim aut bulietis modicum de
basilicone aut sinnikel quod dicit plex insolanum aut rosemarinum
aut ysopo aut mente bullita in modicum cum malmasia aut a
lio vino forti tenendo taliter per nares de mane Et postea moue
bitis vos aut si velletis vos suspendere manibus aut motu faciatis
quodcumque modo ut deambulare ceteris pro hoc ponetis vos ad mensam
et in principio semper assata precedant decocta et leves ab ipsa
dant ipsos Et statim bibatis sal in mensa et salsa in carnium cum
vino et zinziber pluries misto cum modico sale et pulpa a sale

56 v

Et poteritis ad dictam salsam de canella de cynamomo de cariofolis et similibus
addere et vocatur salsamentum ciborum in tempore frigido aut humido et pluvioso plus simul
de pipere mixto ita quod de pipere sit in duplo plus quam de cinamomo diebus non piscium fiat
salsa recipientes vinum bonum ad parvam scutellam fundendo macinatis aut aut
gallicam primum apponentes de pulveribus piperis aut modicum salis aut de cinna-
momo aut longo pipere aut granorum paradisi Et volueritis cum ista salsa comedetis
omnes pisces sicut cum porri salsa omnes carnes De mane in fine prandii cum caseo aut
sine caseo duos comedetis tostam panis nigri cum sale combusto et panis parvis
porcionibus zinziberis De salsis aliis etiam poteritis uti sinapie conditum cum aceto vino
addito cum pulvere modico sinapie aut salsam de raphano maiori cum parvis micis
pane et aliis pone modicum simul commiscetis addendo de sale aut salsam de petrosilino
vino et aliis pone modicum simul commiscetis addendo de sale aut salsam de petrosilino
aut tempore maii fiant In salate de rebus novalibus salvia ysopa pimpinella piperata
acetosella pietro et similibus cum aceto forti et sale Sed melones lactuca rorago non sine
provobis in tempore nimium excellentis calido vel spinachia vel bleta vel esta... aut
memorosa recepta et ceteri fructus non crude comedantur nisi cum sale vel decoquantur
aut assantur Cum tota sunt in munda que sua nimia humiditate causa sunt putre-
factionis et febris ut lac pisces et fructa ab illis omnibus rebus pessimum illorum nocu-
mentum mitigabit hoc febres quae mittuntur salsa et mittum piperata corrigunt simulationes
tiens mutabit hoc febres quae ... ad duas Humiditatum rerum

Post prandium non statim dormietis nec bibetis ad duas horas post cenam una hora Et quod
horas sed stabitis aut suaviter deambulabitis post Cenam una hora Et quod
quid bibetis bibetis quasi sugendo seu silando

Balneum vero sit sobrie tempore frigoris et humiditatis ante introitum
balnei aliquo temporibus frigidis poteritis sumere modicum de tiriaca vel partium
iniciem inficiendo cum vino haustu vini boni et modicum calefacietis et ebibetis
ante introitum balnei In balneo statim madefacietis caput cum lixivio calido
pedes ponendo ad aquam calidam usque ad genua de inde paulatine ascendetis ad
scamnum sudores fricando fricando fortiter extrema Corpus vero suaviter fricando
et tergendo cum sinapi aut vino quotienscumque contrito cum lanis pannis
et granis In nimis ad modum lactis tempore sudoris tergetis totum corpus
Ita quod medium balnei seu in principio balnei sit sudorosum seu sudare debetis
postea descendetis a scamno et facietis vobis lavare caput et plantas pedum vel
humantum omnes vene vindare cum cultello et non sedebitis ad aquam vanam
quam hinc retrahat et in principio In exitu balnei non cum calida aqua sed cum temperata
frigida et modicum perfundatis corpus ad claudendum poros corporis post hoc ponetis
vos ad quietem quasi ad mediam horam non nimis calide vos cooperiendo nec
in balneo nec statim post balneum bibetis sed post balneum de recenti pomo citrina
vel pira succum ad extinguendum sitim Et valent granata aut poma silvestria
mespila granata almanorum aut alio pomo aut modicum de zinzibere comedetis
cum sale aut de parva tosta panis deinceps plus comedetis modicum aute qua
bibetis ne sit sumendum nec bibetis fortes potus post balneum ne in fine come-
stionis quia facit cibum crudum penetrare ad venas et nervos Regimen de cena

Cena vestra sit a multa quod laudabilis quia in nobis est repletio aut de vino ser-
culo tantum assato et si non affuerit appetitus comedendi omnino postponatis
cenam ante introitum lecti de sero Pro ultimo potu potabitis lenem potum
aut vinum bene temperatum ne vapor vini fortis a sanitate capitis perturbando cerebrum
et faciendo reumata multa et poteritis transglutire tempore humido et pluvioso
de porcionibus galange sex vel septem parvas cum zitewaro et zinzibere Tempore
non pisium vel pluvioso semina xv aut semina coriandri mortoidis cum sale combusto
aut cum sale sacerdotali quod sal laudo pro vobis quia illa confortant digerunt resolvunt

et consumit · et cum vino calido aut cervisia transglutiantur Et videatis quod locus
dormitionis non sit humidus nec subterraneus nec de muro sed de ligno cuius fenestre
non sint meridionales solum sed septentrionales etiam ut sol possit ibidem spargere radios
suos tempore suo exsiccandis humiditates comodi Et tempore hiemis potest
rare in stuba moderate calefacta aut in camera in qua sit caminus ardens et fac ad
siccandum caput Cum a capite et stomacho prodeunt omnes egritudines propter
remmata transglutiantur cum dictis rebus de thure albo septem grana galia aut
de mastice aut mirra zinzibere et galanga in cistis in panes parvas portiones ut possi-
tis deglutire nomine Bennenwurtz et pipinella totidem pro ... qui omnia
ingrediuntur prosunt corpori et exsiccant a malis humoribus ac iacentibus in comodo

L

Inthiamina vero omni die suspendentium tempore habente caminum
hiemis in stuba et tempore estatis macre ut exsiccetur a malis vaporibus
a corpore resolutis bonum remedium est · quia tempora anni imitat nos
quae nos vincere tenemus iuxta imitatorum temporum immo non solum tempus
sed etas

Sequitur de lotura capitis

Lotura capitis vero fiat ante prandium aut ante cenam ad lixivium sufficien-
tis de vino zeiditom in quo lixivio ad confortandum caput bulliant
folia lauri camomillam saturegas azarabaccara id est haselwurtz et rosas
siccas quasvis et spicam das heyst marien magdalenen blumen saturegas das
heyssen yvritzblumen melliloto das heyst ... camomilla das heyst hermelen
aut vinum hoc aut aliud odoriferum aut unguentum quod origanum dicatur et
calamentum das heyst steynmuntze

Sequitur de lotione pedum etc

Nota semel aut bis in septimana sero ante introitum lecti pote-
ritis lavare pedes vestros sursum et deorsum cum aqua calida in qua
decocta sit camomilla aut flores feni aut benedicta aut menta et similibus
ut artemisia et folia pedum fricabitis cum sale et aceto Si aut habueritis rem-
mata de mane octo vel tres carbones ardentes ad unum ... aut ad
... ponendo desuper de thure mirra ... oliba ... sufflando et inspiran-
do acrem illum applicando os et nares ... quia omnia remmata cura-
ntur per exsiccativa seu pestilentialia sunt tria que exsiccant abstinentia
acibo et potu non ... nec ... sed magis assare tempore serotino
et primo somno poteritis transglutire quinque pillulas pestilentiales que sunt
valent contra pestem et pillulas de aloe ac mastice tres vel quatuor continuando
tribus vel quatuor noctibus per ordinem et iste pillule possunt apud apothecarium inter omnia
... appellantur pillule salvatoris seu salutis quia intrant thus mirra aloe
et crocus et non plura que quatuor prosunt apud remedium que faciunt con-
tra remma ut ... in illis ... Et ... fit flegma faciens in corpore remma re-
gendum Et sciatis quod remma est inter omnia
... Et si fluit ad oculos generat dolorem oculorum si ad nares tinnitum
aurium et sibilacionem Et si ad gingiuas dolorem dentium Et ad gutturem squin-
anciam Et ad pectus tussim Et ad stomachum nauseam et vomitum Et
ad intestina colicam Et ad renes calculum Et ad podagram seu paraly-
sim Et ad manus cirogram ... Consulo aut ut ante deponatis ... Lecta defe-
cto valetis potare sed cessare a potibus per mediam horam et modicum de ambu-
lare et ire passus dormitum

De somno post repletionem

Sciatis quod somnus post prandium aut statim post cenam gignit quemadmodum
remmata et omnes malos morbos ut morbum caducum apoplexiam paralisim
scyaticam podagram et cirogram immo fere omnes egritudines
et similiter quod ruunt ad quecumque loca corporis ... ibi generant egritudines
specialem ... decidentium propter quod cavendum sompno a ... matu-
tinam bibitam ... lentem febrilium aut ... et fit ...
... quatuor ... venit ... febris ...
... capitis dolor ... talia venit ... aliorum ... uti ...

... remmatis

Nota prandium
(?) lustra

Remma est mater omnium egritudinum et precipue stomachi et [illegible]

57v

in bibitione ac si potus intraret manus et pedes **De condimento liborum**

Nota pro condimento ciborum vestrorum aromatisando cibos vestros recipiatis
unam libram piperis quinque cimini quartam terrefiant simul in patella
super ignem deinde conteratur addendo modicum croci pro gustu. Istud condimentum
magistri laudo quam zinziber pro condimento et complexione vestra potius addere cane-
llam ut cynamomum aut aliud quod placet vobis. Ista autem sunt proprie valentia ma-
gis consumantia flegma et ventositates. Tamen propter ventositates aliquando
de die comedatis anisum aut carvi aut semen feniculi aut nucleos quoscumque

Sequitur de minucione

Nota de minucione vestra scribo in regno Bohemie et partibus Alma-
nie et septemtrionalibus raro peccat sanguis. Separare minucionem
in hominibus ibidem habitantibus raro laudo, sed plus abstinenciam aut
purgacionem aliorum humorum quia raro vel numquam peccat sanguis sed alii
humores et flegma et maxime melancolia pessima contra quam vinum
bonum bibendum solacium modo viso speculorum ac honesta confabulacio
mulierum tamen si necesse fuerit inspiciat urinam magister Cristanus de minuci-
onibus anni pestis currentis. Tamen necessitate vigente omni hora potest
minuere sed tempore pestilenciali bonum est comedere tostam panis
aceto intinctam et abstinere a balneis

Vestrum regimen erit vestrum confortativum quod omni mane comedetis per
paciam panis tosti intincti in aceto et primo studio in prandio
semper sit aceto simul abstineatis a brodiis et sorbilibus multis quia multum
humida sunt causa putrefactionis. Vitentur igitur omnia que calefaciunt
et humectant et frequenter utantur hiis que corpora consistant. Nam in omni
sicco vel frigido sit impressio pestis et infecto. Vinum quoque pro maiori parte
assis et volatilibus quia sicce complexionis sunt exceptis volatilibus
que habitant in aquis sicut aucae et anetes et sic de similibus. Ab-
stineatis etiam a balneis et specialiter sedere vel lavari in aquis calidis
aut tepidis propter humectacionem. Balneum etiam debilitat et movet et infla-
mat quietos humores et sic preparat eos ad putrefactionem in hiis qui ad
hoc sunt. Etiam balneum facit humores declinare ad inferiora nobilium
membrorum. Et sic ibi accidunt apostemata intrinsecus vel in superficie. Et
ob hanc causam non est bonum balneari tempore pestilencie. Imo dico quod ho-
minum multi fiunt pestilentiarii quando balneo in fiunt apostema et pestilencia
racio quia calor balnei facit fluere humores quietos et emunctoria si
est prima in suprema regione hominis videlicet in cerebro fiunt retro aures
vel ad collum. Si de media regione corporis ut a pectore tunc fiunt sub humero
seu ascella. Si de infima regione corporis sicut epate seu iecore tunc ad dex-
trum pedem penes pubes apostema. Si autem a splene tunc fit apost-
ema in sinistro pede ex minutis. Venae quae sit minuenda nam si est aposte-
ma superius ut in collo tunc cephalica aperiatur. Si sub humeribus tunc
mediana aut salvatella. Si in pede est apostema tunc minuatur vena
inferius de pede quod vena virginalis. Abstineatis etiam a cogitu quia
per coitum etiam quieti humores moventur et inflammantur et sic ex per-
turbatione et inflammatione humorum et spirituum de facili sequitur febris
pestilenciae. Vitantes etiam tumultuum sermones confabulationem hominum et infe-
ctiones et habeatis ignem de lignis quercinis vel iuniperis in quo vo-
lunt corrigatur et purgat aerem, et hoc tempore autumpnali et hiemali et fumigetur
omni die cum granis iuniperi lauribaccis aut absinthio, et post quam
fumigaverit et aerem purgaverit claudantur fenestre, et specialiter cum aura est
turbida et nebulosa ne aer infectus intret. Ex de mane ordinabitis
pomum ambre aut de musco. **Pauper isto modo utatur cum**

Tu pauper odorabis ad pomellum aut ad spongiam intinctam
in aceto de ymaginatione et locucione de pestilencia fiat

Canon contra timentes ea que vitari debet tempore pestilentie

Coitus etiam est fugiendus

pro certo quod sola ymaginacio facit casum idem quis eciam pestilenciens quare loquamini de deo nostro quo et qualiter bona vita est in celo ubi crescat consorcium angelorum, nec cogitetis de peste hec consulo.

De loco

[E]vitatis loca pestilencie habitata fimones putrefactiones hominum et loca humida, habeatis caminum ardentem in loco dormicionis odorabitis panniculum intinctum in aceto omni mane et non sitis ieiunus de mane nuces magnas duas aut tres cum sale et aut assata quercus pecia sint contentus uncto ferculo assato. et omni mane tempore pestis comedatis de electuario amaro ut mediam parve nucis nec desuper bibatis Alii comedant magnas nuces alii tostam panis cum aceto alii triacham Sed comedamus secretis electuarium amarum in quantitate viridis parve nucis nec desuper bibitum

Sequitur quando sentitis apostema

[Q]uando autem vos contingerit habere apostema quod absit tunc regimen curacionis est tale quam cito sentitis apostema tam cito recipietis de confecto pestilenciali ad quantitatem castanee, et distemperetis cum aceto calefacto vel vino ad unum haustum et ebibatis. post ea vero post tres horas aut quatuor facietis minucionem hoc modo si apostema est in collo aut retro aures facietis aperire venam cephalicam ex opposita manu supra pollicem Si autem apostema sunt sub brachio aut in pectore aut vel retro tunc aperiatis venam medianam alterius brachii vel salvatellam inter minimum hoc est venam inter minimum digitum et anularem. si autem apostema sunt in lumbis aut in locis aliis infra pectus inguine inferiori hoc est in gremio aut sub talo hoc est vena quam appellant tunc aperiatur vena que dicitur zaphena sub talo vulgares venam ungualem in pede et fiat semper de alia parte ne mela vene et infirmantem partes. et punctura tenor nostra trahatur de loco per corpus. si debilis autem iuvenis in modica quantitate Et si est homo fortis tunc plus. si debilis autem iuvenis minus Et si quando minucionem incurrat sincopim hoc est amencium tunc aqua frigida sufflate in faciem percuciatur, vel quod melius aut debilitatem tunc aqua frigida mixta cum aceto vini, et aspergatis vos cum aqua rosacea frigida ita cito habebitis Demum si post eciam apostemate non possetis ita cito habere medicinam tunc post recipietis de confecto predicto tali modo. et in tanta quantitate ut predictum est maxime deponatis vos et cooperiatis vos bene ut possetis sudare, nonetiam dormiatis et ita cum hoc confectum sudorem provocat et de via venenatam a corde expellat Et autem post sudorem per modum evaporacionis et commissionis per sudorem expellit et via exprimit a corde et membris adhuc sentiretur apostema. tunc fiat minucio et ad hoc maxime cooperatur confectus principalibus etiam habeat eventatem et ad hoc singulariter valent cor et membra principaliter qui vi prohibet ne materia et fumi venenosi petant cor et membra principalia. nec comedat set vigilia nec ad quatuor horas post receptionem confecti bibat nec comedat set vigilet iacendo in lecto coopertus

De dieta pestilencia

[D]ieta autem vestra erit talis ut pestilencia ut abstineatis ab omnibus calefacientibus sicut piperatis et aliis speciebus calidis videlicet alleis cepis fortibus vino et forti cervisia et medone et bibatis cervisiam tenuem mixtam cum vino Comedatis et specialiter aquam ordei aut aquam simpliciter cibos bonos rectificatos cum agresta aut cum aceto vel acetosa

Acetosa valent in pestilencia

[N]am acetosa valent tempore pestilenciali in regimine precipue et curacione quia putredinem febris pestilencialis et temperant sanguinem veneni pestilencialis constringunt febrientes quamvis in acutis febribus tenuissima debet esse dieta infectivitatem et quamvis in acutis febribus ut natura agat in cibum et non in pestilenciali non debent observari et hoc ideo ut natura agat in cibum et non in materiam venenosam quia ex ratione vicia egerit in materiam febris pestilencialis nutriciem naturam et sequentur mors Et postquam predicta omnia faceritis et si indiguerit de purgacione purgetis vos per medicinas

secundum quantitatem humorum peccantis. Si calidi humores peccant tunc de mane recipiet de triasera sarracenica media uncia aut plus aut minus secundum quod homo sunt fortior aut debilior miscreat cum uno hausto vini in quo bullierunt modicum de zuccara aut scabiosa miscendo et calefaciendo modicum ebibat. post bibitionem ad quatuor horas non comedat nec bibat sed ambulabit in comodo hic inde movendo ventrem et lumbos aut tres glorietus sumat aut tres pillulas pestilenciales que in omni casu pestilencie secundum Rufinum in libro commendate sunt. Si fuerint vero de frigida causa que raro eveniunt extunc purget cum benedicta laxativa una uncia aut media secundum quod corpus fuerit forte aut debile miscendo cum uno hausto vini calefaciendo ebibetur de mane in aurora aut de electis laxativis unam dragmam aut duas aut si voluerit sumere extunc capiat pillulas vij benedicte aut novem aut quinque quia non debilitant hominem nec sunt eis meliores quia ad eos intrant ista quatuor aloe thus mirra et crocus que omnia preservant infallibiliter a reuma et et ab omni putredine quare appellantur a medicis pillule salutis quia salva preservat pariter et alio nomine dicuntur pillule salutis quia preservant pariter salvatorem quia in passione domini scribitur quod unctus fuerat corpus Jesu et mandavit pueria magdalene emere centum libras aloe ad preservandum corpus salvatoris a putredine. Et de sero ante introitum lecti tres gloriacte cum cervisia aut vino aquali accepto quod acetum est medicinum contra pestem. In causa vero calida sunt pillule pestilenciales et per ea desinabit non fracturas recadivacionem. Et hoc de regimine preservativo et curativo causa brevitatis ad presens sufficiat. Et quamvis sit breve regimen quod cum auxilio dei tenebit predictum regimen preservatum et curativum evadat omnino pestilenciam. Similiter non negligeret principium egritudinis. Hec est prima dies quia in principio faciatis minucionem et purgacionem et sacra mira statim omnia preparate de lite

Item febrem pestilencialem confirmatam et per hoc efficitur incurabilis si per viginti quatuor horas morati perseverit et quasi confirmatur secundum quod plus aut minus ad dicta impressionis dispositum fuerit quia contra muniendi cicius inficiantur quam secundum. In pestilencia autem cicius moriuntur.

De signis pestilencie

Nota quod signa sunt et plura in pestilencia consideranda. Primum est si urina fuerit multum rubea signum est salutis. Si vero alba aut extendit se ad albedinem signum est periclitacionis. Secundum est qui comedunt in pestilencia preter quam huius pestilencie cicius evadunt. qui vero non comedunt cicius moriuntur. Tercium est qui habuerint statim fluxum ventris cum vomitu et non alleviat post ad comunicie morituri in dubie. Quartum si sustineat sudorem nec aer tangat corpus purgasuum iacendo in lecto coopertus. Quintum si expuit cum sputo et tussim emittit et faciendo fumum in comodo de thiriaca vel mirra aut thure aut quis inspiciant usque ad septem dies inclusive propter correccionem aeris a lumbacle cum ventile alonga.

Sequitur de Sessione Serotina

Sessioni serotina [illegible] multa alacre acusto certo a [illegible] accepit cuius ab alicubi detinua a multo arte a medione turbido ab omni turbido potu aque apposito. Secundum [illegible] de sale inbuatur et exsiccatur minime a lucei antiquiter fecati a carnibus cum fumigate et alaudo veteri a bolete a frigido potu in hieme vitanda cena et prorrena habeat unum ferculum assatum. Item aquiete et ocio sit sive in motu et labore et grandio et sit in abstinencia potus vel sit cervisia clara vel acetosa a vino aquali utilior. Item in principio comestionis bibat cervisiam similiter vel non inesse bibatur vinum et in estate ponatur salvias recentes ad cervisiam et ysopum ad vinum. In hieme vero ponatur tostam panis nigri. post prandium ad duas horas non bibatur post cenam una hora.

Que meliora sunt fercula

Nota quod omnia fercula sunt meliores omne preserviones sorbicia omnes carnes recentes ficus una passa amigdale et omnia olera recencia et omnes pulli et apponatur petrosillum ad cibos. Sed quia vos habetis calculum debetis habere claros potus et in cibis petroselinum et aquam raphanum cum brodio ciceris continue

et mica panis albi fiat salsa cum qua comedere omnia cibaria vero cocta et assata
et potestis ad salsam vestram apponere sex aut octo nucleos pistaciorum et corticatorum
simul contundo ad salsam de petrosilino aut de sinape aut apponere potest ad salsam
modicum de sale. Et fiant iste salse decenter laborari cum vino aut cum brodio carnium
et non cum aceto quia acetum constringit ventrem et constipat quare acetum facit
calculum. Si vero ministraverint seniores pacientes corrosiones ventris et similia ut tussim
sicam reumatica et dulcia eis sunt amica non ex calida acetosa vero confrigidat
Item in senibus plus dulcia prosunt. In iuvenibus vero acetosa. Nota primum serculum in
prandio vero sit semper pinguis et ultimum tosta panis parva cum vino tersa
cum aquimbus peramensibus zinziberis et sale. In cena vero ultimum assate. Si vero
appetitum non habuerit abstineat potius. Nota bis aut ter in septimana propter
stomachum vestrum flegmaticum et minus caleciam hoc faciet. Vestis sumentis de sale
recipit de sero ante introitum lecti recipiet de cinamomo duodecim porciones par-
vas masticans ad modum trocillorum parvorum et postea transglutire de zinzibere
undecim porciones de galanga decem de cubeba novem de cintraro octo
et apponat modicum de sale sacerdotali transglutiat cum commista et bibite cum
dormitur cum bono vino odorifero. Mane post hoc comedere de gentian pecias
porciones cum sale nec de sero bibere. Ita continuabile ad tempora vite vestre. Nota bis
vel semel in septimana de sero qui voluerit transire dormitum lavabit pedes
tempore vero caloris cum aqua frigida
vestros tempore frigoris cum aqua calida
folia pedum fricando cum sale et aceto. Item fiat temperate per manus quam motus labor
abstinencia tamen acuitur quia a multa bibitione et comestione recedit solacium
ac iocunditas. Preservat ab egritudinibus et prolongat auxilio dei vita hominis

Quid operatur mutacio aeris

Mutacio aeris subita de calore in frigus et econtra valde nociva est quia facit apoplexiam et mortem subi-
taneam et maxime discooperto capite. Talis autem mutacio paulatine facta sepe
curat et preservat a morbis.

Sequitur de variacione aeris

Hec debet variari secundum tempore frigido sicut in hieme convenit aer calidus
per ignem vel stubam sectus. In tempore vero estatis et maxime in diebus ca-
nicularibus morari in locis frigidis propter tam secus plus et minus ut prius est
dictum de complexionibus.

Sequitur de exercicio et quantum fieri debeat ante prandium

Tempus et modus exercicii debet esse ante prandium expulsis superfluitatibus
post egestione urina et sputo et debet fieri taliter modo ut dicetur quod homo
propria voluntate ambulat per gradus procedentes ita quod velocius quam incipiat fatigari
et anhelitus et color immutari. Tunc homo debet sedere et quiescere quia si ulterius mo-
veretur non esset exercicium sed fatigacio. Et tale exercicium quod predixi appellatur tempe-
ratum quod multa exercicium corpori humano quia per tale exercicium excitatur calor
naturalis vigoratur et augmentatur ut consumat et expellat superfluitates in membris
remanentes sudoris vel vaporis et per eius appetitiva digestiva et expulsiva totius
corporis vigorantur et motus cordis ac spiritus vivificans elucidatur. Unde quoque
sensus corporis scilicet visus auditus et ceteri meliorantur et per omnes ymaginacio et memo-
ria et super omnia intellectus illuminatur.

De motu post sumacionem cibi

Post cibum vero motus debet esse parvus stando vel suaviter deambulando
ut cibus descendat ad fundum stomachi ubi viget digestio. Postea
homo debet quiescere sedendo nam calidus motus violentus cibum et calorem
naturalem quem debet intra interiora de cetero fertur ad exteriora.

De sompno

Mediocrem igitur debet sompnus in digestione modus aut dormiendi est iste.
Cum homo sumpserit cibum debet stare vel suaviter deambulare donec
cibus descendat ad fundum stomachi ubi viget digestio et non debet

bibe ut stomachus claudatur ante sompnum et sic vapores non perveniant ad caput et non
generant reuma. Post cenam igitur antequam homo vadat dormitum abstineat a potacione
per quandam horam et non nimis bibendo ut stomachus claudatur et maxime rev-
matici hoc faciant. Quia potus tarde datus multos facit cavaticos. **Sermo de dormicione**

Ex parte vero rewmatis in capite pectore et omnibus membris generatur autem
homo predictam observaverit deponat se ad lectum et primo faciat primum sompnum
super dextrum latus ut epar stomachum calefaciat. Deinde dormiat super sinistrum
et ultimate finiat sompnum suum super dextrum. Sed vero sompnus fiat super ventrem
erit multum ad digestionem. In dorso vero dormire pessimum est. Dum enim dormit
in dorso fit pollucio nocturnalis quia calefiunt renes. Habeat caput a sompno
bene elevatum et alia membra cum pedibus sint ad inferius declinancia cum
non nimis extendantur nec nimis complicentur sed medio modo se habeant.
Nullus autem rewmaticus et repletus corpore diret dormire de die nisi consuetudo
impediat tunc saltem sit breviter et longe a cibo ut dixi vero sompnus ingravat
corpus multum post prandia sompnus. Quatuor ex sompno veniunt meridiano:
febris pigricies dolor capitis atque catharrus. Cum sompnus statim post cibum
et maxime de die perturbat et replet caput humoribus. Dormire in sole est
malum et in radiis solaribus est pessimum. **De expulsione spermatis**

Expulsio spermatis secundum medicos non laudatur nisi quod sit sompnus idest quod
superfluum est et non necessarium corpori expellit per naturam involuntariam ... ex
pulsione sepe plus necessarium quam superfluum expellit. Unde secundum Aristotelem animalia
utencia multo coitu sunt brevis vite quia humidum radicale ante tempus
consumitur. Nam superfluus coitus infrigidat et exsiccat corpus. Ideo cito in-
ducit senectutem et mortem. Antiquitus patres se non ... cito in iuven-
tute incipiebant coire et sic robur confirmabant et ideo diu sanum vivebant.
Nunc autem puer puerum generat. Ideo homines nostri temporis non possunt esse
durabiles. Quia generatur ex spermate quod non dum venit ad maturitatem immo ex
coitu utentes habent sperma debile ad generacionem quia non potest pervenire ad per-
fectam maturitatem propter frequentem expulsionem et calorem evacuacionem calide
et humide idest sanguinee. Non tamen nocet coitus sicut aliis quam abundat
in natura. Sed matris et extenuatis et qui sunt de sicca complexione sicut
colerici et melancolici terminum vite imponunt. **Sequitur de vomitu**

Vomitus est thezaurus curacionis et preservacionis egritudinem inferiorum
ut qui habet malum appetitum comedendi vel ubi homo habet in constanti
ibi provocare vomitum. Et fiat sic non quod accipiat diversum potum in una
mensura sicut vinum album et rufum novum et antiquum et cervisiam et
similia. Et diversa cibaria sicut sunt salsa et dulcia grossa et subtilia et
ista accipiant ad saturitatem. Deinde immediate post prandium ante quam cibus
descendat imponat digitum vel pennam ad os et provocet vomitum. Et post
ea non comedat nec bibat usque ad cenam aut ad unam quatuor aut tribus
horis. Et post vomitum accipiant ea que stomachum confortant. **De flebotomia**

Flebotomia fit propter sanguinis multitudinem aut malitiam aut utrumque.
Et ideo flebotomia corpora sana bonum regiminis habentes solet fieri in anno
scilicet in vere moderatiua propter multitudinem humorum et maxime in sanguineis
plectoricis et in autumpno evacuativa propter maliciam humorum in estate
generatorum ex malo regimine in corpore aut regiminis mali quod est sanguinem
et repletum fiat minucio ter vel quater in anno secundum consilium boni medici.

Conveniens in vere et in autumpno flebotomia fit

et hec usque ad quadragesimum annum. Deinde ter in anno usque ad quinquagesimum annum, deinde bis usque sexagesimum annum quia tunc calor deficit. Deinde semel usque ad septuagesimum annum quia tunc calor naturalis incipit manifeste deficere et talis minucio magis fiat in vere quam in alio tempore quia tunc quelibet magis abundat sanguine sanguineus. Et post lxx annum quilibet cesset a minucione propter defectum caloris naturalis. Etiam nullus sine consilio medici sepe et multum minuat et maxime macilentus et determinatus a frigide complexionis quia sanguis est sedes anime et caloris naturalis et est thezaurus nature et vite humane. Nullus igitur minuat sine necessitate thezaurum nature qui in senectute vult effugere egritudines et passiones stomachi et totius corporis. Et prius fiat purgacio humorum peccancium. Deinde si necesse est fiat minucio sed si humores omnes peccant equaliter aut solus sanguis tunc fiat flebotomia quia flebotomia est evacuacio universalis que evacuat multitudinem humorum. Si igitur sanguis peccavit in quantitate aut in qualitate aut in utraque aut omnes humores sit conveniens est flebotomia alias non nam si omnes alii humores peccant et singulariter fiet minucio nil proderit sed reddit humores invisibiles et ita huiusmodi humores exeunt de parvis venis ad magnas. In minucione v consideranda sunt videlicet etas complexio consuetudo virtus et tempus. Primo enim etas in minucione consideranda est. Nam nullus puer aut iuvenis ante duodecimum annum minuere debet quia calor in pueris debilis est propter multam humiditatem nec senex in senio minuere debet propter caloris declinacionem et propter abundanciam frigidorum humorum ex quo minucio plus infrigidaret. Hoc tamen generale non est verum. Est enim quidam senes carnosi calide complexionis abundantes humoribus et multum vigorosi, tales secure possunt minuere sed cum medici consilio.

Sequitur quot sunt quadre lune

Quatuor sunt quadre lune due in ascendendo a coniunctione ad opposicionem et due in descendendo ab opposicione usque ad coniunctionem. Prima quadra a coniunctione est calida et humida et assimilatur veri et sanguinee complexioni et etati adolescentie. Secunda quadra est calida et sicca et assimilatur estati et colerice complexioni et etati senectutis. Quarta quadra est frigida et humida et assimilatur hiemi et flegmatice complexioni et etati senii. Ex quo igitur videmus quod natura in complexionibus est(?) sequi quadras lune. Videmus quod adolescentes flebotomandi sunt in prima quadra quia quelibet complexio in illa etate declinat ad sanguineam complexionem sed plus et minus. Nam quelibet complexio in etate adolescentie plus habet de sanguine quam in sequentibus etatibus et maxime sanguinea.

Sequitur quomodo iuvenes sunt flebotomandi

Iuvenes flebotomandi sunt in secunda quadra que est calida et sicca quia in etate iuventutis abundat colera in qualibet complexione maxime autem in colerico. Qui incipiunt senescere vel sunt in etate senectutis minuere debent in tercia quadra que frigida et sicca est quia in etate senectutis crescit melancolia in qualibet complexione maxime autem in melancolico. Senes vero in senio dicti minuere debent in quarta et ultima quadra quia frigida et humida est quia in illa et ultima etate quelibet complexio abundat flegmate et maxime flegmaticus.

Cephalica non debet leviter minui

Cephalica sine necessitate et consilio non minuatur post l annum quia debilitat cerebrum visum et memoriam. Et mediana si non necessitate et consilio non minuatur post quinquagesimum annum quia est consumptiva caloris naturalis et spirituum

sanguis est thezaurus vite humane

Secunda consideratio in minutione sumitur a complexione unde sciendum est quod
sanguinei et repleti qui habent venas amplas et latas et multum de san-
guine et qui sunt vigorosi debent minui in maiori quantitate macilenti vero et de tem-
cati qui sunt colore albi habentes venas strictas et parvas abstinere debent a minu-
tione nisi aut necessitas cogat tunc fiat in parva quantitate cum intervallis utrumque est de re

Sequitur que complexiones considerande sunt in minutione et complexio frigidi

Summe considerandum est si complexio aliqua declinat ad frigiditatem aut ha-
beat stomachum defectuosum et debilem quod caveat a minutione et maxime
de venis que sunt in plica brachii sicut est cephalica mediana et epatica Et
sic ex predictis patet quod etiam flegmatici ex quo frigide complexionis sunt non debent sepe et ne-
cessario minui Et ideo nec reumatici et qui patiuntur catarrum id est fluxum
reumatis ad pectus vel tussim id est fluxum reumatis ad nares Et qui
patiuntur raucedinem non minuant quia per minutionem incurrerent [illegible]
melancolici etiam non debent minui quia habent defectum sanguinis **De malancolico**
calore et spiritu modicum Et igitur oportet cum minui ex aliqua necessitate
tunc minuat modicum **De colerico** Colericus etiam non debet minui sepe et multum
quia sicut complexione est dat igitur solum cum consilio tempore vernali autumnali
[illegible] et [illegible] alias quod multa minutione colera magis acuitur aut
inventa [illegible] et subtiliatur et ita ausetur [illegible] calore sic quod reddet [illegible]
et posset inducere febres aut egritudines de calida materia si humores ad hoc dispositi essent

Tertia consideratio sumitur a consuetudine sunt enim aliqui qui numquam vel
minime vel raro minuerunt Et tales male faciunt quia in magnis pleni-
tudinibus replentur aut apostematibus timendi sunt et cum in qua indigerent minutione
egritudines cognoscunt sub latitudine sanitatis non consueverunt. Similiter igitur
propter suum periculum tempore sanitatis assuescat paulatim minui et magis
tempore vernali versus finem maii Sunt etiam aliqui qui sepe et multum et sine
necessitate minuunt et tales pessime faciunt quia per flebotomiam calor et
spiritus evacuantur et ita natura infrigidatur et sic frigidi humores in corpore generantur
paulatim dissolvunt propter frigiditatem malum sicut [illegible] [illegible] igitur
[illegible] [illegible] igitur

Quarta consideratio sumitur a virtute utrumque enim in minutione consideranda
maxime unde fortes minui possunt debiles vero destituti viribus non quia
flebotomia summe debilitat virtutem et per flebotomiam evacuatur calor et spi-
ritus sanguinis qui est medicus et nutrimentum omnium membrorum et cum alii humores
tonia magis debilitatur et est timendum de sincopi amentia aut de mor-
te aut de aliquo huiusmodi Et ideo qui patiuntur illa que debilitant natu-
ram aut virtutem tunc non debet fieri flebotomia sicut qui patiuntur fluxum ventris
aut nimium sudorem aut vomitum aut colica spasmus tremor nimius coitus
longa egritudo et similia que virtutem debilitant per talia non fit minutio quia
nec competit per minutionem plus debilitaretur Et in hoc concordat Galienus de
ingenio sanitatis [illegible] Et Rasis similiter [illegible] per quinque que sunt
faciendum si virtus esset debilis quod esset faciendum et necessitas
videtur quod tunc modicum et sepe minuendum est modicum propter debilitatem sepe propter
necessitatem Etatis et sexus [illegible] quod in minutione magis utrumque etas et complexio
attenditur quia considerando ad tempus Quinta consideratio sumitur a tempore tempus
aut minutionis duplex est scilicet tempus necessitatis et tempus electionis Circa tempus necessi-
tatis non tradit [illegible] lex nec prohibitoria Attendunt quod in omni tempore in omni hora sive
die sive de nocte minuendi est hec Reverendissimi [illegible] Item pestilentiam
vitare rebus certis si fugiat vinum nisi sint limphatum cum aqua et tunc
poterit bibere aliquis non Et fugiat lac pisces gramina et boletos et lac cru-
dum Et lac amigdalinum aut ca[illegible] valet [illegible] de caseo [illegible] et lac acci-
dum et unapassa valent **Experimentum de partu mulieris**

Dixit michi magister iacobus quod quadam mulier graviter laborante in eo
quod puerum mortuum in utero portabat quam multa magistri et curae non
poterant [illegible] aut combibere [illegible] benedicto immisit bene et statim cepit
surgere et sanata fuit [illegible] valet masculum Item valet si masculum

concipit virilis est. Si vero femina pallida est. Item mulier portat pi
ssticulum in dextro latere et feminam in sinistro. Pro pueris lacte
leporis accipiat et vnguet gingiue pueri citissime est quod ozem faciunt
dentes sine magna lesione. Pillule pestilenciales. Recipe aloe mirre
electum mastice ana ℔ genciane diptamni ruthe tormentille ana ℔
f electi nigri agarici tunsilli et reubarbari diagridii fiant pille in forma
hestis. Contra spissatorem pedum sub renibus ℞ oleum lini mixtum cum
butiro Magistro et medella bonis et medullis ossium addatur et vngatur
locum. Sequitur capitulum qualiter olea fieri debeant
de quibus cimmez recipe et rosis violis ruthe spica nardi et de aliis
Recipe olei lini in pauper ruthaz secando aut rosas mundas
benefactis ponatur ad vnum vitrum tempore caloris fundendo desuper
de oleo lini si est magnum vitrum aut primum recapiat de ruthe quartam
partem vitri et de oleo lini tres partes vitri hoc est in ipso plus de
oleo quam de rutha aut rosis claudatur vitrum bene cum cera locabitur
ad solem et stet per duos menses et tunc erit efficax et bonum. Similiter
aut si indigebis statim labora sic paulo capies oleum et rutham
ac rosas secando bene in parvas porciones iuxta dosim et proporcionem
et quantitatem iam septam tunc ponatur ad vnam ollam nouam et bulliat
ad quartam partem vnius hore tunc deponas ab igne et repones
per pannicium ad vnum vitrum claudendo cum cera cum quo inungantur
loca passitica ipsius ignei. Sed ego albinus ponam post decoctionem facta
simul stare et manere claudendo bene ollam cum vna fesica ne odor
vapor et virtus exeat sed tu dices fac cum oleo olive. Ita faciatis
vinum olea scilicet de spica nardi de violis de masticis de nardi de cemmin
capitibus sic de omnibus possunt fieri olea in modo de pisis de pipere
de floribus iuniperi de cariophilis de lolio tempore hieme faciatis asser
in stubula vel sepius ut ibi stent in calore in estate vero in sole
Sequitur sacculus conquassatus i. positus ad modum sinapis
Pro mitigatione doloris in quocumque membro. Recipe flores
Sandalus alias sambuci camomille ruthe recentem salviam spica nardi
comenii id est camomille ruthe recentem salviam spicam nardi valde
simul cum lauribacis comminuantur in mortario modicum valde
et non puluerisando et fiat sacculus in longitudine et in latitudine
membri dolentis et includet totas pedes aut manus et ponantur
ad sacculum et consuantur ad modum sinapis ne cadant res simul et pote
stis addere rosas aut semen greci filiatis cum bono vino si tu sumptu
cum cinisia nisi quod incipiat bulire ex tunc exprimatur cum vino aut cinisia
et applicetur membro dolenti ita sepius reiteretur calido infricandum
sacculus ipse intrudat ad vinum calefactum et iterum exprimatur manibus ita
potest fieri quociencumque indigebitis. Pauperes vero faciant re
cipiant milium torrefactum in olla aut patella apponendo de sale
et imponant ad vnum pannum ad modum sacculi et apponant calide
membro dolenti et sepius calefaciunt similiter et apponunt aut faciunt
pulmentum cum milio cum vino aut cum cinisia et cum oleo lini supponendo
panno laneo supponendo membro dolenti sepius iterando. Contra
mitigandum dolorem in omni loco fiat pultum
Recipe semen feni greci lauribacas lilium cum tonnis torrefiant in
vna patella addendo de sale ponendo ad sacculum et applicentur

in vtres sacculis in vngentis et emplastris non est magna cura si de
vno plus fuerit quam de alio contrarium in sunt quasi ad pulueres bulliat
cum vino aut cum ceruisia addendo cinnamomi aut quartam unam addendo de oleo
lini plus in duplo melius puri et clari vinum torqueat bulliendo ad quartam
partem que sunt et monendo sepius ponatur super panno laneo et appo-
natur membro dolenti et quando infrigidatur in membro an apponitur
extrahe deponas ab emplastro cum cultello vngentum ponas ad ollam
in qua bulliunt vngentum miscendo simul et si sunt minus decem esse
effundatur vinum dulce cum ceruisia in qua prius bulliunt et calide ponantur
super membrum dolens Ita semper faciens quam volueritis apponere pulmentum
hic sacculus. Alii ad mitigandum dolorem recipiunt milium semen
seu feniigreci cuminum ponunt ad vnam patellam ad ignem non curant
si de uno plus fuerit quam de alio et ponunt ad vnum sacculum talis
applicatus mitigat dolorem mirabiliter et potestis apponere de sale quam
manum plenam secundum quod sacculus est magnus aut paruus plus aut
minus de sale apponatur et semper quam infrigidatur iterum calefiat et appo-
natur quamdiu fuerit necesse infirmo **Anno domini millesimo**

1422 **quadringentesimo xxii° Dominus Albicus in Wratislavia**

Sciatis quod medicine in omnibus membris diuersificantur et principaliter
in paralisi secundum complexionem hominis quod iuuat melancolicum non coleri-
cum non iuuat flegmaticum et quod iuuat melancolicum non iuuat san-
guineum et econuerso quod iuuat sutorem non iuuat sartorem
et quod iuuat laicum non iuuat ciuinem nec nobilem propter ea doctores
sepius deficiunt in curando istas res sex ut habetur in usu vestri cle-
rici quare complexio hominis et ita hec sunt pensanda medico cu-
rare volenti Dicit in libro de aere Scitis quod aura turbida turbat
hominem faciendo paralisim morbum caducum calculum apoplexiam
colicam fluxum reumaticum descendentem de capite ad membra ruens
et fluens et vbicumque fluit semper generat morbum et specialiter paralisim
Et videmus in experiencia quod homines moriuntur ut plurimum in aura turbida
et ceci communiter incidunt egritudines in aura turbida Item scribitur
in physica quod aura turbida turbat et tristificat omnia animalia sic aura
serena iocundum et letum facit hominem et omnia animalia et preseruat
a morte et ab egritudinibus sed turbida mortificat et offendit egritu-
Ergo hoc scripto facio vobis monitum quod caueatis Item nec faciendo
auram turbidam bene vos regendo in cibis et potibus in ira et
gaudio et sompno et vigilia quia tempore frigido et humido come-
datis calida et sicca et piperata et assata et in leuem salsa et cinamomum
amo et zinziber zitwaro de cariofolis aut de nuce muscata assata post
stomachum quia habetis stomachum malum et bene digerentem
a quo stomacho vadunt fumi et vapores ad caput et ibi semper
frigiditatem cerebri congressant et ingrossant et aggrauant et stillant
per collum deorsum et ad quodcumque membrum stillauerit faciunt aliquod
malum Nam si reuma stillat ad lumbos facit calculum si ad pedes
facit podagram seu paralisim Et ad articulos seu iuncturas tunc generat
artetica passionem seu passionem articulorum si vero fluit ad cerebrum manus
vocatur arthetica seu paralisim manuum Et si fluit ad stomachum facit

nauseam Et ad pectus faciat tussim Et ad intestina facit colicam Ecce videtis quod re
uma in vobis est mater generans paralisim Ecce prius videtis quod reuma descendit per
collum de ore semper est signum futurae paralisis sive fluat ad manus sive ad pedes
sive ad lumbos Ecce 3o interim quod habetis malum capitis et malum stoma
chum et malum regimen cibi et potus iram mitigetis et postponatis ac malancoliam
et sompnum meridianum fugiatis a fructibus caveatis agrestibus lacticiniis et multo vino
forti et baluco aquoso forti aceto duriso potu et turbido potu tarda cena et multa
cena caveatis Et sitis contenti in cena vino ferculo assato una cum tosta panis
in vino intincta cum sale sacerdoli comesta Quoniam illud exsiccat reumata
et confortat caput et stomachum et de sero non repleatis vos cum potibus sed
deambuletis plane et sitis in motu quoniam motus vester pro vobis et pro aliis quia
bene facit digerere et etiam tempestive vadatis dormitum sive ad requiem
Etiam omnia postponatis ieiunia quoniam pisces et fructus augent vestram egritudinem et
multo potacio et luxuria ante primum sompnum quia illa generant reumata
et reumata generat vestram paralisim Et quia iacetis libenter in dorso ideo plura
et reumata generat ... aut pluvias aut auram turbidem extunc capiatis statim
habetis reumata aut pluvias aut auram turbidem extunc capiatis statim
tres aut quatuor pillulas de aloe mirra olibano et croco et mastice cum
sale sacerdotali cum cervisia aut clareto transglutiendo et in loco tepido non
nimis calido dormiatis de mane post hoc recipiatis aliquas pulveres de galanga
in cyphis de zituaro de cariofollio et de piristrum de genciana de Cinamo
mo cum sale sacerdoli modicum salsando et cum brodio carnium recentium transglutiendo
aut duas vel tres coclearias cum zucaro aut sine zucaro desuper non bibendo Et
producendo ciborum tempore caloris habeatis zinziber mixtum cum cimino et cina
momo equali pondere et eorum usus si tempore frigoris loco zinziberis ponatis
piper aut cardomomum Nota semper in sine prandii ac cene comedatis tostam
panis cum contritis sale sacerdoli aut cum zinbere aut portionem de electuariis de
coctanis aut pirum assatum comedatis cum seminibus scilicet cimini coriandri femi
culi anisi et conligentes in aceto per tres dies et noctes et postea modicum in aere et
non in sole exsiccentur Item post prandium non bibatis ad duas horas post cenam
ad horam unam nec dormiatis post prandium vel Quatuor ex sompno ut
supra dictum est Item in prandio decocta precedunt assata et cervisia precedat vinum
et contra bibere bibatis quod fugiendo sed tunc frigido fugiatis nimium frigi
dos potus Et cervisia ad similitudinem facta multum vester pro vobis aut cum benedicta
aut cum origano daz heist dosten aut alantum vinum aut salviaticum vinum de
rosmarinum Item fugiatis acria acetima sive sit cum sinape laboratam de sin
sinape et nimis pinguia fugiatis diversos potus fugiatis vel diversa potus inter
sit tibi totum Item carnes fumigatas et de lardo non comedatis Item baluca
sanum aut lavari capite numquam facietis nisi duabus horis ante cenam aut ante
prandium duabus horis Item carnes leporinas cerviinas aucticias de aucis
et antiquas bovinas non comedatis sed diligatis iuvenes carnes quia generant
bonum sanguinem ut sunt iuvenes capre aguelli vituli pulli et columbi
...mina et extremitates eorum cum aucis aut castrati carnes ovine
caponum et ... diligatis iuventutem in omnibus animalibus quia faci
lius decoquuntur in stomacho sive ex amplius et diligatis illa omnia Item ...
...entia pro vobis cocta aut assata quia cito digeruntur aut sorbicia
... Et placentes arthocreas et fercula de pasta non laudo pro vobis
Tristi estis in motu quoniam motus facit sanitatem et digestionem et appetitum

motus fa
cit sanita
tem

Q

comendi ut omnia unde et excitat calorem in membris calefaciendo membra
Concludo ergo quod ubi non est motus neque labor ibi non est digestio bona cibi
et potus nec sanitas nec rubedo in facie sed palliditas et debilitas omnium
membrorum unde quod fluxus vadit ad membra ibi tunc non est forte calor quia
sed debilis cum diu durat ibi egritudo Dic de ira et melancolia quia duo
spiritus vite bonum operantur ... vitam sive tollant sed solacium et gaudium
sunt bonum spiritum et generant longitudinem vite igitur diligite ista duo
Item signum sanitatis quicumque estis constipati tunc — **Signum constipationis**
sit quod vomat vobis aliqua egritudo et omnia estis inclinati velut ad pa-
lisim quam ad aliam egritudinem Unde hec festinabitis capere pillulas unam duas
aut tres et nichil nocet ille pillule sed iuvat naturam digerendo et consumendo
reumata nec est medicina melior pro vobis ad consumendum reumata et ad con-
fortandum stomachum et caput propter hoc appellantur apud antiquos philosophos pill-
ule salutis quia sunt salus hominis ad prolongandum vitam propter quam pro reumata
multa suffocantur laudo ergo quod omni die sumatis unam vel duas sedes Item
sanitatem bibe brodium carnium recentium post dormitionem cum modico pulvere
zinziberis laxat hominem cum appone de pulvere sene et purgat hominem
eciam sine nocumento **Sequitur de motu et solacio** homo vere
o motus o solacium et consolacio quanta bona operatur motus quia vitam prolon-
gat sanitatem confirmat bene digerit sompnum inducit deo sunt producit hec dicit
motus et labor bonus Et hec dicit quies sessio continua iacencia et
repleccio cibi et potus quantum vires quantum vires potestis quia brevesque dies hominis
sunt non perdolere deo sunt possimus nec cogitare de deo sed pulverizis mol-
libus et gula hec dicit ille uno noctem vituperat diem salutat hic insolacium
pacientis tacito de patria futura

Nunc venio ad medicinalia preservativa a maledicta paralisi Et sciatis
quod in vestra complexione et etate consuete et regimine cibi et potus et
dispositione membrorum quia membra vestra sunt multum debilia et
longo tempore per egritudinem paralisis multum offensa et eradicata Quare ex
omnibus circumstanciis non consequimini curam Oportet ergo vos aliud tene-
re modum videlicet in cibo et potu sompno balneo ira gaudio quia hec sunt
vobis nociva unde abstinere et cavere ab eis penam agendo quam
mittunt et dicit Salomon et Beda in omelia Ecce in mandata medici non custodit se ipsum
Ista preservat a reumate sic glutita per primum sompnum aut aqua cocta madendo in parvas porciones ut possitis — **Contra reumata**
tinglutire sed semper cum sale sacerdoli et in hieme et tempore frigido cum
semper calida cerevisia Tempore vero caloris semper cum frigida aut cum medone
claro ipsum medonem laudo in paralisi album tenere aloe vero epaticum sine epa-
ticum sine citotium mirra storax unum quod grumm dicitur ... cum euforbium
recepta piper Cariofilum piretrum pimpinellam Chanstrenomz pinistrinum
alantinum mixta galanga Cardamomi grana paradisi galia muscata
lipta que duo sunt transmarina et venduntur in apoteca De aliquibus istorum
faciatis pillas apponendo sal sacerdotale et cum iacz ... idest gummi ce-
rasorum lotabilis et cum aloe pillulis ista corrigatur Ista semina que fervent
correcta per quatuor dies et noctes iacencia in aceto quinta die deponatur ab
aceto et exsiccantur ... et ab ... videlicet cuminum cimin
coriandrum feniculum cyminum pimpinelle semen quod ... sit feniculum Et non est
cura si de una et plus semina quod de alia de quibus potestis sepe madicare
de sero ante introitum lecti non bibendo Non sedeo debilis ut sunt paliticorum

reumata multos suffocant

debent lavari mane et sero cum vino calido in hyeme, sed in estate cum tepido in
quo bullierit castoreum ruthia salvia serpillum sursum et deorsum. Solia vero
pedum cum fricando et volas manuum quia hec paralisis facit nodos in digi-
tis arguo ex hoc longiorem curacionem, sed per continuam applicacionem videbimus sani-
tatem quia continuata vigent discontinuata non prosunt et nichil boni faciunt con-
tinuetis ergo sine tedio ut necesse et vene lavantur. Ista duo motus et mode-
racio cum forti vino multa bona per dei graciam operabuntur in corpore vestro sub-
to bono regimine et cavendo nobis ab hiis que sunt prohibita, alias multi-
plex esset operacio et labor perditus quia est de prime obediencie et parca homi-
nam ubi non est obediencia ibi non est medicina et qualitercumque posset fi-
moti et solacium semper innitere ad curam tamen cum quietem non erit perfecta cura
et medulle in ossibus arescunt in estate. Sequitur contra calculum

Sequitur contra calculum

Contra calculum valet salsa de rephano laborata confecta cum
micis panis pistorum albi pane et petrosilino cum vino claro sed si non
habetis vinum tunc cum brodio carnium cuiuslibet salsa comedatis omnia
cibaria vestra cocta et assata apponatis ad salsam de sale saccari tali
quam salsa denominatur a sale. Item et salsa cum sinape laborata mixta
melle iam dictum sed melior salsarum de sale saccari cum vino in fercendo
pro piscibus aut pro carnibus bonum smyghtis. Item valent pro nobis cap-
paris pomerancie oliue lemones malagranata citranguli. Item omne
micas valent ut meçufora primellorum pistorum aut michi laborati
cum melle et speciebus ut cum zinzibere piper etc. Item rosmarines uva
passa. Item fraga etc. Item in fine prandii aut cene comedantur loco pa-
nis tosti tempore estatis duas rapas cum sale tempore carnium quia non permittant
summi ascendere ad caput hoc sicianis vel rapa radix bona comedenti
lapides cum dona visum clarificat ventrem mollit et bene bombit. Item
habent ea dona visum clarificat ventrem mollit et bene bombit. Item
lyfert ea dona vicium clarificant ventrem mollit plus valent primaella cruda et cerasa in m-
ne fructus siluestriores plus valent ... ericie. Sequitur contra paralisim potus

Sequitur contra paralisim potus

Recipe diptamum idest kin... ericie ruthian salviam luppomentum
sbarca olius yakiretu i gichtkint endiuiam ruthan salviam lappomentum
castoreum et spicanardi bulliatis simul cum vino bene ad mediam horam de quo
bibatis primum nocte post primum sompnum parvum haustum et omni mane post
bibatis sed de mane bis in ebdomada videlicet secundis et sextis fe-
riis sanis. Ced de mane bis in ebdomada. Recipe decubarum sex porciones
vel aut quatuor sex pro carnes. Recipe de zinzibe sex cinamomi sex
parvas de radice caparis sex porciones de zinziber sex cinamomi sex
zencianae sex cisminici sex rebubarbi sex, galange sex. Ista duo emat
in apoteca radicis capparis et reubarbi de quolibet pro uno grosso et habebit
pro vino satis et de hermodactilis sex porciones quas nosatis quia
hic radices ut homo. Ista massa capiatis ad os rufighiacendo cum
porri iam sepe prefata massa et semper sandalia addantur quia hec est
sandalia albam rubeum citrinum vel comedatis de allectuario ex sandalis
alia modicum vel de sine bibatis aut de regali quia ibi est sandalia etc.

Sequitur ... in volvis curare inflaturas quascumque

Recipe vii ova aut plura aut pauciora assando dure postea
de pone albumines ovorum frangendo vitas et pone vitella ad una
patellam et comburiatis et efficientur nigra ad modum carbonum. et postea
de pone ex in patellam et fiat oleum liquor ad modum incausti et tale ex
pone per pannum et fac oleum ovorum cum quo inunge inflaturas et tollu-
ntur. Aliud aut sine magnum et intensum dolorem infilud tostum capiunt
aut tostam avenam. Aliud sic faciant recipe quinquemiam et radicem eius
herbe assando tres aut quatuor aut plures et capiunt capita commo-
: mille

et cimen manum plenam, et capita seu flores cottule id est hundisstilbe et rap-
ham radices quatuor et madent admodum rapham omnia ista appone
ad unum mortarium aut storum ad conterendum, in simul simul deinde desuper
de oleo lini una libra miscendo bene simul ad ignem et decoquendo
ad quartam partem hoc, postea exprime per pannum antiquum lineum
ad unum vitrum et vitrum stet in sole obstructum cum cera per quindenam Deinde
fiant tres [illegible] ex inde locabimus vitrum supinus in stuba in uno as-
ser cum quo oleo inungatis loca paralitica calide mane et sero docto-
res ad [illegible] faciunt oleum de castoreo et de [illegible] et in summa
balsam lauri et ungunt membra paralitica Oleum aut expressionis sic appo-
sit Recipe venas castoris ad pinguedinem incidendo in partes
aut secando cum securi addando [illegible] salinas [illegible] pon-
[illegible] idest olivis [illegible] et flores de [illegible] etiam paralitica git
inserendo [illegible] de oleo olive secundum quod galteri faciunt serando simul
oleum lini aut oleum [illegible] aut cannapi duas libras et ponitur in
bulie per quartam partem hoc ita lenis [illegible] de sole sat
stare in sole et ibi decoquitur nos vero loco solis utimur igne et in bulias
et colamus [illegible] usum Ego autem [illegible] regine domino Wenceslao regi
Boheme pie memorie apposui [illegible] manum plenam et cum eis
contereendo cum istis immediate suprascriptis cum castoreo et [illegible] et magis
sunt consecuti adiutorium ad tempus vite sue Ita quod ambulaverunt precepit et
equitaverunt Sic idem rex quesivit si valeret quod traheret [illegible]
Hoc est per virum sic sit aqua rosacea aut oleum balsami cum [illegible]
vero quia [illegible] alchimistarum destruitur evanescit et resolvitur
in fumos et vapores sic quod plus non [illegible] manet propter hoc [illegible]
[illegible] unguenta et olea more alchimistarum dando sibi nomen oleum balsa-
mi Item artem alchimiste invenerunt subtiles [illegible] qui [illegible]
[illegible] et [illegible] et magnificando aurum et argentum [illegible]
arte plures venit apparencie et falsificationes [illegible] et [illegible]
ac [illegible] de eis gaudent alchimiste qui [illegible] naturas [illegible]
et [illegible] propter hoc [illegible] aut confectiones alchimistarum raro vel nunquam
valent nec prosunt hominibus propter hoc medici et appotecarii non curant
confectiones communes quia res spoliatur per ignem utilitate eius auferendo
licet sit curiosa laboriosa non tamen fructuosa Istud oleum vocatur [illegible]
quia utentes eo benedicunt et regraciantur deo et [illegible] qui primum fecit

NB. Sequitur informacio [illegible] in hospitali Ego vero in forma
in pauperes in hospitalibus degentes et hospitalem [illegible] vel [illegible]
[illegible] et capiebant [illegible] sex vel octo et locarent ad magnos ignes
[illegible] bene [illegible] [illegible] in parvas partes [illegible]
ita calide ad unum caldar [illegible] desuper oleum de [illegible] et [illegible] illud
oleum sic [illegible] distillare per pannum ad unum [illegible] appone-
do de [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] in porciones et assat in olla ita igne aut [illegible] in for-
nacem et illa unctuositas que ibi manet [illegible] ad [illegible] oleum [illegible]
do simul cum quo ungat [illegible] igne paralitica membra sursum et deorsum fri-
cando pannum lineum quia membra paralitica indigent calore et calor est [illegible]
nature frigiditas vero inimica quia scitur in [illegible] quod calor est [illegible] vite sic
frigiditas est pater mortis Hec videmus ad experienciam quod tempore estatis et calo-
ris omnia viresunt in campis in silvis et in [illegible] tempore vero hiemis

omnes incipiunt in capite in hilum et inveniens propter frigus Nota secundo omnes
visitationes infirmos tangunt pedes si sunt frigidi moriuntur si calidi vivunt
Similiter tangunt aures et venas manus cum anhelitu hominis si frigescunt
moriuntur cito omnis medica sciunt quod nervum in homine sunt frigide nature cum
palisis est in nervis et non in carne Ideo paliticus debet se iungere circa
ignem etc sed in minori calore in estate quam in hieme Nota propter hoc homines
non patiuntur tantum dolorem et tantam palisim in estate sicut in hieme propter
calorem estatis propter confirmationem et calefactionem Et sic homines laboriosi non
patiuntur laboriosi palisim sed ociosi quia continue movetur motus et la-
bor calefaciunt corpus ergo nervos in quibus est palisis et venas sicut
Item ergo non vult incurrere palisim caveat ab ocio et gula sed sit in labo-
re et motu Item recipe radices raphani minoris quatuor aut sex
insquinarii et alteri capita xviii assentur simul in cineribus ad medias
horas Deinde conterantur simul in mortario aut tritorio et apponat de
axungia antiqua porcina quod sufficit simul contundendo et addantur ova sex in-
tendo simul inungat se calefaciendo cum panno laneo et non lineo pro-
racio quia membrum in quo est palisis scilicet nervum sunt frigidi modo lan-
eum calefacit lineum vero non etiam per lineum penetrat et perficit cito frigus
sed per laneum non Item quereret aliquis quare membra palitica mane-
rent dempto loco in quo est palis ubi non ingressatur membrum sed contracta
consumuntur et arescunt Respondeo quod experiencia Si quis locus ad tibiam vel
ad crurem maccatur ambo pedes efficiuntur pyri Et fistula propter ad nutrimen-
tum non transit ad pedes nec calor intrat pedes propter hoc omnes cursores habent spe-
ciores pedes hominibus quietis et non laborantibus et propter calorem et motum tra-
hitur nutrimentum et cibus de corpore ad pedes et quia post palici sunt sine mo-
tu pedum ideo arescunt pedes eorum Et quare in hoc loco ubi palisis est
Respondeo quia ibi sunt mali humores et materia mala fluxa de cor-
pore et locant se ad nervos et venas replendo Et imbiti malis humoribus
fluxis assumpte per contraria contraria efficiuntur minor sicut patet etc Item nota quod mun-
ctiones in paralisi debent fieri mane sobrie ante quatuor horas post cenam propter
hoc palitici debent mane cenare modicum sed nullum in prandio post tamen sen [illegible]
Durare Et quare non statim post cenam etc Et quia per talem motum in ungendo
pedem et ignem [illegible] pedis et vaporem ascendentem de stomacha fit transitus cibus
crudus de stomacho ad pedes sit augentum cibus per adventum fluxionum
ad pedes Et queris quare balneum prohibetur paliaticis maxime aqueum vel sede
in vapma Respondeo quod mollificat nervos et venas quibus mollificatis
amplicantur et pamplam viam venarum et arteriarum nullum humores
fluunt ad pedes quia quando vapma est ampla tunc nullum fluunt per illas vapma
sed quando est stricta tunc modicum fluunt modo tamen corpore sunt bene et ar-
tate Et quare quilibet paliticus fugiat balneum maxime aqueum sed non
vaporosum Doctores vero antedicti in hoc resident quod quam qualitate in-
cimantur ad paralisim inique ingrediantur ad aliquod balneum nec primo etc Et
quia videmus ad experienciam quod tales 2a die aut 3a post balneum statim
incurrunt palisim Alii vero propter solem [illegible] incurrunt palisim Immo aliqui
sola ira irascendo incurrunt palisim Alii vero per bibitionem vini forte in-
currunt palisim Alii vero post primum sopnum meridianum Alii vero anima quia
imaginationem habendo timorem de palisi incurrunt palisim propterea quia
sola ymaginacio facit casum Similiter timor de palisi facit hominem
cadere in paralisim Et ideo quod doctores dicunt de pestilencia quod quis nullo

64 r

Avic. imaginatur et timet de apostemate quod infallibiliter incurrit apostema / Dicit Avicenna et omnes
doctores concorditer applaudant isti quod Italici habent pallisim [illegible] de purgatione corporum suorum a malis hu-
miditatibus superfluis in corpore et cum omnia stomachus illa coquina quidem que dat nutrimentum
omnibus interius membris / Et quando est illa immunda seu infirma tunc omnes infirmitates generantur ex
immunditia et superfluitatibus corpore generatis ex gula i. ex nimio cibo et potu quia stomachus
est olla corporis / Et habet duos ignes sub se facientes bullire cibos in stomacho unus a dextris
a iecore in dextro latere quod membrum est calidum et calefacit stomachum Secundum membrum est in
sinistro latere quod membrum vocatur cor [illegible] stomachum pro decoctione ciborum Nam cum
stomachus est nimis plenus tunc [illegible] non potest digerere ab illis duobus ignibus ita [illegible]
tunc generantur superfluitates a quibus vapor vadit ad caput et propter frigiditatem capitis
mutatur in reuma / Et sic ex vaporibus malis [illegible] venientibus ad regionem me-
diam aeris mutatur in nivem et tunc in pluviam que descendit super terram perficiendo sic per omnia
narrat imaginarius de reumatibus corporis humani in capite generatis quod reuma est pro pallisi

Sequitur de industria italica

Italicus habet industriam bene subtilitata Salomonis
et sapientiam quod singulis mensibus purgat suam quidem coquinam ad quam omnes cibi et
potus intrant stomachum purgat tunc semel in mense per vomitum et tunc vivunt valde
moderate in abstinentia magna / Sed nos habitantes in septentrionali plaga et climate
indigemus plus purgationum propter gulam excessivam et [illegible] nos purgare quod
NB grossis cibis utimur grossi humores dominantur in nobis sed in Gallicis et Italicis do-
minantur subtiles humores quia subtiles habent aerem cibum et potum paucum et non balneant
in vita eorum vinum limphatum bibunt / fructus maturos comedunt / Concludo quod saepius
debemus purgare [illegible] digestionem ut [illegible] maledictum pallisim / materiam [illegible]
[illegible] a corpore vestro ne vos paliss et tortor faciet [illegible]

Sequitur quod reuma descendit per collum

Cum sentitur in collo de-
scendere reuma tunc scito quod reuma inducit pallisim [illegible] Expellatur ergo [illegible]
ne reuma fluat ad pedes et ad manus ponendo circa collum [illegible] calefactum Ex-
[illegible] coquina [illegible] galgan / Fiat electuarium zedoare
cariofolis piper [illegible] cinamomum [illegible] et in fine [illegible]
[illegible] cum pane [illegible] cum sale sacerdotali co-
mede / Et qui stomachus bene coquinat tunc omnia membra [illegible] et caput
non erit reumaticum [illegible] mane poteris comedere ante [illegible] septa et [illegible]
[illegible] olleum balsami articulis
id est digitis [illegible] modicum dextera [illegible] balsami et odorabile
quia bonum odorem confortant caput / Nota homines habitantes in terris in quibus
est [illegible] pallisim vel lepram / Sed ubi vinum est et vinum limphatum
cum aqua [illegible] / Similiter ydromel cum zinzi-
bere [illegible] stomachum confortando ma-
ne et sero bibitum / Item vinum lymphatum cum aqua [illegible] salvia
[illegible] bibendo cum aqua [illegible]
[illegible] / pone [illegible] longior [illegible]
[illegible] reumata [illegible] / Item ad vocem habeatur sacculus i. tussi-
num [illegible] in quo sunt serpillum rose [illegible] flores [illegible] por-
ciones [illegible] de menta [illegible] de maiorana de
rosmarino de basilica de spicanardi modicum aut solum de aloe mirra et [illegible]
[illegible] ponatur [illegible] tussinum de nocte [illegible] odor co-
fortabit caput [illegible] Item mane tenebit ante nares odorando Et
tussinum [illegible] balsami digitis [illegible]
dextera [illegible] balsami [illegible] na-
res / Item sunt tussini [illegible] Angli-
ci [illegible] reumata [illegible] solet
pone ad [illegible] Sed in Almania de spica
nardi sancte Marie Magdalene herba possumus facere tussinum contra

porcta Tu autem pauper fac de antiqua camisia etc. Et si remouebis reum
lita tunc remouebis palisim quia remota causa remouetur effectus Sed dices
fatiens continue bibit et tamen non habet palisim Respondeo quod fatiens continue
mouet de loco ad locum et sic calefacit corpus ideo consumit reumata Secundo
fatiens continue dormit per quod repletur sed dormiendo forti omnia consumuntur humiditatis
ignita membra abundantia propter continuum motum modo continue motus fortis exci
tat membra arenbria vel sententia sitatatem effectat senectutem quam sequitur
orta phia speciebus non vult habitare in siccis sed in humidis Sexto etiam vita nostra
consistat in calidis et humidis et digestio bona stomachi prout scit tota
quae vult habere ignem et aquam pro digestione calidum et cibor per decoctio
ne quia digestio est decoctio etiam Etiam propter hoc ut comedat bene innale
inter alia tempora quia in illo tempore raro homines moriuntur quia calidus et humi
dus Ipocratius quod dicit in libro suo vere sanissimum et minus mortiferum

III
Ista medicinalia membra principalia confortantia caput et stom
achum galanga Cornatie, flores miscitati Cinamomum Spar
renbarbarum spicanardi Splenetiparum Reuponticum cicorii pul
monis liquiricia emula campana etc. Item limbos salvia castoreum
lauendula pimula etc. Item manus inflate aut pedes vel quodcumque
membrum inflatum non debet videri quia sepius inflat velud vitrum quamuis
ingeniosa sceatis quod cirotecas caninas in manibus aut vlpinas
caligas de pannis similiter de cute castoris fiant cirotece quia pellis
canis inuenit et castoris ana stabit amouet Item nota quod continue
agat aque stamatie sine syrupi si bene sine sola dicta facit
Item isti sunt spoliatores corporis cura sollicitudo estatia ira lugnia
minima ymaginatio et cogitatio nimius labor et ieiunium quia
diminuunt vitam calorem naturalem et humidum radicale De purgacioni

Si fueritis constipati sexus tangens defluere renum a tollius bo
de orsium statim nocte recipiatis pillulas cum terrapsia in
quia castoreum salinum et rutha sunt de cocta vel cinque recipia
tis suppositorium vel clistera Item nasalia cum tempore reumatis adua
sium intendunt ad aperiendum obtusitatem nasi et consumendum flegma
a stricte et solubatum Item in vna regione aliquae medicinae prosunt
in alia non quia est diuersitas dieta cum cibis et cum potibus etiam
diuersitate spaciorum ciborum etc. et sic de aliis rebus hic nascentibus
Et ideo medici docti in ytalia non valent in Bohemia quia conti
tudines in vna discordant ab consuetudinibus alterius terre, nec dicta
cudines et modum viuendi sciatis Et expertum tantum fiat applicatione me
dicinae iuxta equitatem et consuetudinem temporis etiam et hominibus infir
mi et alia particularia diligenter considerare. qualiter medicinas isti
aut isti debent applicare Opportet quod medicus singula timeat bene
et multum in firmum debet prima medicina aut nulla si fortis maior
de ista quam medicina debet habere dextrum ordinem ad virtutem. et similiter ad
morbum quia morbo inopta quasi mors nostra Item in biblia hoc
quod vini et oleum mirtus curat vulnera et membra purificata. et quod
oleum sit oliue quod etiam valeat in pectoribus modo caput flores cap
pilorbati mixtos sic sepeliunt in terra duas ollas apponunt semine fin
napis cortice fenicoli Imperium seu femina rosis floris calamine
ponit ad ollam novam fundendo desuper oleum oliue et semper natan
te et addunt insimul etiam remittunt in sole stare ad ollam per quinde
na elapsa quibus sepeliunt superiorem ollam habentem multa foramina et
inferior olla integra et sic foraminibus ponit per foramina ollam supinus et claudat
dat inferiorem ollam et stilligabit pinguedo vna ad modum olei ad infe
riorem Si superior olla tegat cum assere vt terra non intret et stet infra

65 ... que per decoctionem ... petrificant ... et ... ex ... augustia meatuum ... ex debilitate virtutis ... dolor et in isto bona sunt diuretica ... particula

ad unciam ad unam ulnam et ibi remaneat adminus per tres menses sub
solem insolatum. Postea in uno vase aut olla vitrea recipiendo et in-
fundendo de oleo balsami artificialis per guttas ad partes superius do-
lentes et inungant membra paralitica versus ignem ut modus est
prius ... cooperientibus panno laneo et non lineo. Sciatis quod multi paralit-
ici de causa frigida igitur sitis diligens preparatoris ut sic cap-
iatis unam ollam integram ... et ollam vitream receptaculum
cum asse supponatis lapidem et sit profunde in terra tres menses et
erit oleum et unguentum efficacissimum. Hec reverendissimus abba-
tis archiepiscopus ... preceptum
et summe necessarium

Secundum contra calculum

Quandocumque estis constipatus et habentis stranguriam sicut sunt signa
calculi, patiuntur etiam aliquando vomitum ... aliquando et
humore adusto. Et quando sentitis illa vadatis ad balneum et faci-
atis vobis fieri unam vannam aqua calida repletam. Si in estate
fuerit calidus, si in hieme sit intus ne frigus vobis offendat caput
et sedeatis in vanna usque ad umbilicum vel modico superius, quia esset
minus debilis et calor offenderet vobis cor. Pedes etiam exponendo
et positis eo diutius tollerare et sedendo sic in vanna comprimatis cum
manibus dorsum ab ante et retro in parte sinistra quia ibi calculus
pungit vel est in parte dextra, et semper in parte sinistra aliquantum
aliquando retro aliquando in una parte. Deinde habeatis sacculum longum
quod possetis circumponere vos ante et retro cum floribus feni decoquendo in
aqua fluviali et marine ... sunt, quia ibi sunt diverse herbe
et quanto calidius poteritis sustinere sedendo per mediam aut unam horam
in vanna quanto diutius potestis tollerare. Postea exeuntes de vanna
habeatis carbones in ... et primo inungatis vobis et inungatis
bene ad cutem cum oleo scorpionum vel cum oleo lini. Deinde cooperiatis
vos cum panno ne destruatur lintheamina ponendo vos ad lectum. Postea habeatis
duos sacculos cum milio torrefacto et cum sale apponendo ad illa
loca quanto calidius poteritis. Postea unus infrigidaretur sic habeatis
aliud calidum et poteritis iacere adhuc in lecto. Si autem non vultis iacere
sic poteritis surgere et deambulare in estuario in pellicio longo ne
offendat vos frigus ad pedes. Et circumponendo se sacculo cum milio
poteritis ita deambulare. Etiam quando intratis vannam recipiatis duo
aut tria capita ... et ... illa deglutiendo ...
lapidem. Et si poteritis habere vomitum maxime alleviat. Item potest fieri sic:
... decoquatis pullum vel carnes castratinas et illis et illis
... imponatis ista diuretica petrosillum utrumque videlicet ... et
radicem ... feniculi, ciminum ... raphanum ...
... et illa comedatis loco aliorum ... etiam non contundendo
illa sed integra. Et dicuntur diuretica quasi calida et penetrativa et
medicus debet cognoscere si paciens sit multos humores calidos tunc
debet temperare cum frigidis sicut recipe semina melonum, peponum, citrul-
lorum ... illa et misce cum istis diureticis. Si autem sit ...
... frigidis tunc temperandus et cum calidis. Item ... ista diure-
tica decoquatur cum piso et fiat pulmentum ...
vinum si poteritis habere latinum. Si autem non sit aliud bonum ...
... Item quando patitur calculum et comedat ... ad
... quandocumque estis constipatus vel habetis stranguriam ...
... signa calculi ... recipiatis pillulas benedictas. Item ...
... valent contra calculum. Etiam quando sentitis puncturas recipe ...
... et ... de ... in ...
... puncturas et educunt lapidem.

Contra calculum ...

Non ... passionum ... diligentia et efficacia sunt ad-
vertenda. Primo ... videlicet carnes pullorum gallinarum, ...
... vitulorum ... avium ...
... carnes ... que ... non ...
... valent ...

Capitibus sunt lapilli qui frangunt calculum / sic ab antiquis phisicis vobis conce-
dis pulveres ordinati qua specialia brodium pisorum sit factum. Recipe semina
citri cimini anisi feniculi petroselini siler montani radices petroselini
petroselinus pimpinelle pentadon ana pone in ollam in quam ponatur &
pisis ad quantitatem duarum vel unius vel dimidie aliquis sicut videtur in-
fundendo desuper aquam coque ad separationem pisorum Deinde omnia sic
bene confricando cola colatum ipsius speciebus tritis videlicet zinziber cinamo-
mo in sufficienti quantitate cariofilis macis et flore muscati modicum de croco ad-
dendo confice / quo brodio sic confecto utere sepe novit in passione stran-
gurie et calculi. Fuge acutumibus omnibus statim a porcinis quibuscumque
silvestribus vel domesticis / a lardo novit de piscibus siccis de sinia ab
oleribus similiter de summa a lacticiniis a placentis a caseo multum comesto
nisi per alia comestibilia in via digestionis [illegible] vel assa
potes sumere. Ita quod tibi tunc sint plus decocta quam assa quia sunt
facilioris digestionis. Etiam carnes non dure / pisa madata a aqua
[illegible] possunt comedi. Comestibilibus predictis poteritis eligere vobis fercula
copiosa. Etiam fugiatis ab omnibus fructibus crudis sive a rapis cru-
dis quia tria generant ventositatem / potus vester sit clarus sit vinum
vel cervisia. Cervisia novit alba a de avena cum [illegible] a ordeo mixta
quia iste cervisie calculosis sunt utiles. Operationem multo [illegible]
Item recipe semina citri cucumeri feniculi anisi Sileris montani pe-
troselini equaliter ad quantitatem unius [illegible] radices pimpinelle pe-
troselini [illegible] pentafilion saxifrage diptami zinziberi pentadon
equaliter ista omnia pulverisanda aut scindenda scinde et sic misce [illegible]
grosso modo pulveribus utere quotiens non potes. Similiter mixtura
grossa facta cum pulveribus [illegible] comestionem in offa utere sed
predicta mixtura cum antedicta dicta est causa [illegible]
calculi. Et sit dictum de usu ante passionem calculi que sequitur [illegible]
[illegible] sit hic [illegible] Recipe [illegible] duplex [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] pulveris [illegible]
[illegible] misce fiat pulvis quo pulvere utere mane ad quantitatem me-
dii [illegible] in brodio cicerum a pisorum [illegible] calculo

Sequitur quando ingredi debeatis balneum

Primo sit tibi balneum ingredere [illegible] seu vannam aqua
calida repletam ibidem [illegible] herbis [illegible]
[illegible] camomilla melliloto [illegible]
[illegible] origano calamento / et post balneum inunge loco dolenti
oleis ipsis oleo scorpionum oleo [illegible] melliloti
unguento [illegible] et [illegible] de [illegible] de avena
facta calide super loca uncta in lectum te deponens pone [illegible]
[illegible] [illegible] philantropos [illegible]
ana ℥ ij pulveris calculi ℥ j misce cum [illegible] que est in vannam
secundo utere ad quantitatem [illegible] in vino [illegible]
[illegible] melius a in cervisia modico aceto addito
[illegible] tepidum.

Sequitur in passione calculi

Habere in viam consilium habeatis pillulas et suppositoria
[illegible] calidum [illegible] caliditas
[illegible] intestina inducendo constipationem ventris / que [illegible]
est causa calculi [illegible] calculum [illegible]
[illegible] seu de opilationem viarum [illegible] In viam medicine
semel a bis in septimana de [illegible] diem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] tepida [illegible]
quatuor pillulas a quinque in uno [illegible] per aliam [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] pedes cum calida aqua et folia [illegible]
[illegible] et [illegible] per dormitum iacendo in [illegible] calida post
[illegible] surgendo [illegible] ventrem et [illegible]
[illegible] de mane per hic commode [illegible]
[illegible] bibendo desuper brodium pisorum cum radicibus petroselini
laboratum Et si pillule non fuerint bene apte et [illegible]

Reuma est mater omnium egritudinum

unum suppositorium depingendo de mane et ponatis vos super scampnum intrudendo ad
culum prout scitis et quamdiu poteritis tenere teneatis adminus ad quartam partem hore
et talia suppositoria frangunt calculum faciunt scrossen seu scabs et mictunt viscut in
vena calculi ita quod nunquam habebit necesse. Sequitur de fugatione tempore noctis

Caveatis fugora tempore noctis qui quamvis reumatici quod reuma fere est mater
omnium egritudinum videlicet tussis et calculi colice et paralisis constipatione ventris. Item
caveatis a fugando potu. Item admissis potibus. Item acrimonibus frangatis et lardo a
piscibus mixtis pinguinibus ab aceto et rebus acetosis. Item comedatis a boleribus et
lactucinis asimilibus crudis. In viam medicine comedatis de istis seminibus amisi
carvi feniculi coriandri. Item omni mane comedatis mediam aut integram
pomum regalis propter epar. Item sit primum ferculum in prandio cum ceptis aut
ostervino. In fine vero mense tostam panis cum zinzibero aut cum tragea. Potus
vero sit cervisia clara ad quam imponatis tostam panis aut vinum gallicum mode-
rate simpliciter sine limpha tempore fugore quasi fugiendo. Item balnea vos
videlicet vanna aut quod capitis facitis de feno aut de avena bulliatis in vino
calidam et sedebitis in fine cum saccis super sacco in vannam cum quo facto fricetis spi-
nam dorsi et lumbos et ventrem. Et tale balneum dicitur esse fortis potentie aut una
hora ante cenam. Item sepius comedatis radices petrosilium crudas et coctas
in vino aut pympinellam aut markam aut selenie Corzeme aut zinziber
viride aut candellam i. cinamomum. Item cervisia absinthicata vel pro vobis aut ca-
piatis semen absinthii tostum lucendo cum cervisia mane et sero et est nobilissima medicina

Sequitur unguenta contra palisim sive contra quaslibet egritudines

Unguentum ad mollificandum recipe radices malue id est papulu manum plenam
unam cum foliis morcurialis quod heist melden bysmalue et ybene
medium manum plenam Vmmcularie et theutonice dicitur blotys centum gonia
Ebulus in theutonico dicitur atich folia cum radicibus capiatis tribus rebus iterum
unum quod depositis lavenitis bene tam radices quam folia et superior pes stipite
et incida aut scindibitis in parvas portiones ad modum olearum scitote addatis de
fenogreco mediam manum sine radice Et castoreum ut duas parvas nuces etiam
scindatis sicut alia scitote bulliatis in aqua fluvie ad mediam horam adminus continue
movendo Post hoc deponatis ab igne et exprimatis per pannum antiquum lineum
quibus expressis ponatis ad patellam affundendo de oleo lini aut olive movendo
bene et agitando simul quousque bene inspissati et tunc piciatis ceram novam
ad ultra unum movendo bene simul per modicum tempus opponendo et continua movendo
armuan porti sepum hircinum sepum cervinum et sepum usinum dissolutum
prius et castoreum quod dicitur impinguari idest gesmalzen sijn et sepum simile
tantum quod dicitur sicut vinslet wispenin volueris fiet et cum incipit bullire deponatis
ab igne et moveatis bene simul usque quod frigidum per tempus hore colando et
servabitis in pixide aut in olla effundendo de oleo laurinum dictum uno cocle-
aria inmiscendo simul est unguentum bonum contra palisim et potitis sero et ma-
ne apponere spicanardi in principio quod bullitis et odorabit cum quo sero et mane
inungatis vos locum doloris prius tamen facietis lotura cum vino in quo bul-
liunt istis rutam salviam camomille capita spicanardi et olus palitri in
theutonico gichtrut aut faciatis suffumigationem fundendo super scorias ferri
ignitas ut sudet locus doloris Post ea unguentum apponatis super panniculum
cum unguento versus ignem et applicabitis per illum modum laborabitis isto modo
omnia unguenta de quacumque re vultis. Sequitur fasciculus precipue ad mitigandum dolorem

Recipe modicum nucis rosas siccas capita sive cimini winterblume
capita semen absinthii semen cardamomi siler montani floris mus-
cati cariofoli in ciste Cinamomi incisa calefac versus ignem tenendo odorabis

per nares aut frigide tenebis ante odorando aut de nocte ponatur sub capite cussino aut
bulliatur cum vino in quo bulliunt sacculus lavabit caput totum et superponat sacculum
calide. Et vel colligo quod frigidus sacculus est calefactus videlicet cum bullitus fuerit ergo prout
placuerit vobis hoc consistit in vestra voluntate quia frigidus sacculus et non est calefactus
ponatur hic nocte sub cussino vestro. De mane vero tenebitur ad nares odorando quia
odor confortat caput et reumata consumit vino bulliendo cum vino esse claretum. Rosa
posuit sacculi cum rebus odoriferis apponatur aut apposito cortici cinnamomi aut bulliendo
cum vino prout divites consueverunt aut cum cervisia bulliendo prout pauperes faciunt. Iste
est unus modus. Secundus modus apponendi est calefacere sacculum usque ignem et
pone aliquid ad locum doloris vino in quo bulliunt vino sacculus aut cervisia secunda
bitur et quod erat vere tunc idem fiet / vinum calefiat et sacculus introducatur et exp-
matur statim ponatur ad membrum dolorosum. Ista sepius potis iterare. Similiter fiat
de cervisia in qua bulliuistis sacculum iterum calefiat cervisia et intrusus sacculus et exp-
matur et apponatur loco dolenti / quidam scriptura dicat aliud sic ibat aliud sic. Sic
in proposito quidam homines sacculos ut bulliant et apponantur / alii vero volunt ut sint
sacculi calefacti tantum prope ignem et apponantur loco dolenti. Ideo sit conclusive
in vestra voluntate prout volueritis sic applicate. Sepius tamen imponatur iuxta infor-
macionem predictam. Scate diffinire quod potius ex isto scripture collige quod sacculus cum
istis speciebus rebus bullitus est bonus siropus et possetis bibere mane et sero in
vestra medicina. Et bonus sacculus cum bonis rebus bullitus est bonum claretum seu
cordiale confortans cor et omnia membra removens reumata et precipue pectus
et videbitis per dei graciam in autumpno utrum ex confortaciones sacculorum que res
intrant. Si intrant res nobiles et bonorum odorum et cardamomum piper
flores muscati galgan zinziber cinamomum siler montanum ciminum feniculum
cariofoli nux muscati. Ista massa grosse preter semina / semina vero modicum vel ex-
contundatur ut frangantur quia tunc odorem prestant bonum confracta. Rogo
specialiter faciatis vobis fieri primum sacculum cum serico ut experiamini utrumque
et erit mox flagrancie si talis sacculus cum serico non bulliatur

Recipe gallinam si est pinguis excidatur. Sequitur magnum confortativum
pinguedinem et incidatur in porciones et imponatur ad cantarum vel vi-
trum claudendo et obstruatur orificium bene cum ... argilla et eciam ligando
argillam cum panniculo ne cadat deorsum et non infundatur aliquam aquam
nec aliquid apponatur desuper. Recipe illud cantarum aut vitrum ponatur ad
unam ollam in qua bulliat aqua quod sit usque ad orificium in casu aqua vel
duobus digitis ab orificio et bulliat tribus horis continue et si minuitur aqua
tunc infundatur plus de aqua et quod semper bulliat et potestis ponere flores
vel anulos ad cantarum vel vitrum et nihil nocet eis immo melioratur. Elapsis
horis tribus extrahatur cantarum seu vitrum de aqua et deponatur argillam
aperiendo eciam cantarum vel vitrum proveniet de brodio ne fere ad unum scyphum
illum. Si est gallina maior tunc plus Si minor tunc minus. Et illo brodio uti-
mini sepe cibando aquam coclearia per diem et sepius et plus confortabit
vos quam comederetis totam gallinam quia illud brodium extrahit et recipit
virtutem de cerebro et de omnibus gallinae membris. Carnes aut proiciatur vias
vel detis canibus et potestis ponere ad illud brodium de cinamonio grosso et de
tragea et muscate. Ita magister albicus fecit regi Bohemie nb.

Recipe micam panis et si potestis. Sequitur aliud confortativum
illum habere quem habent rustici in villis Recipe et fac inmittere planem et recipe
trageam et vinum bonum quod melius potestis habere et si non habetis vinum
tunc cervisiam bonam infundendo super panem et miscatur cum tragea hoc
maxime confortat hominem. Sequitur pro dictu confitencio et magis confortat
Incidantur hec omnia ad parvas porciones videlicet cardamomum piper flores
muscati galgan zinziber cinamomum cariofolos ciminum nux muscati

siler montanum gariofili radicis et apponatis tragee grosse producte que solent vendi
in apoteca et ligabitis in vno panniculo prout scitis et ponatis ad vnum cantarum
plenum vini boni aut medonis si non habueritis vinum et ponatis ad celarium
ad vnum foramen intra et stet vltra medium cantarum per tres aut quatuor dies
et noctes quarta die bibatis per vnum vitrum admittat tria vel quatuor coclearia
vini et bibatis sugendo et semper extra ponatis ad foramen celarii cantarum cir-
claretur et tercia die infundatis unum vinum ad cantarum ut sit plenum aut ca-
tarum melius conseruat odorem et vires quam non plenum et stet cantarum usque ad
consilium intragintam die. Item sciatis quod iste species maxime proclarato infra quartale anni
non deponant de cantaro quia adhuc vigor et plures species non corrumpuntur
ad quartale vnius anni et amplius. Item sciatis quod talis potus confortat cor stomachum
et omnia membra quia plus vinum cordiale

De pauperibus confortatiuum

Quando vinum confert infirmis infirmitatibus et in quartanis infirmitate et patientibus
sitim et abhorret bibere consilia quia vinum non vult habere lenis infirmitatem pro
primo ferculo comedat gliceriza tenue extractum de sui floribus siliginis vel
tritici vel auene bene et comedat amigdalas cortecatas vel pluries et intantum
quod gomimia repleretur non veniat nausea. Etiam communis potus sit de illo
glicerio tenui prius bene decocto et per modum infrigidato et hoc vult pauperibus
bibere tenuiter sugendo per calamum vel cannam quia sic bibendo cito saturatur
et extinguit sitim sine lesione. Et in vero per acerbitatem non posset glutire
in secundo potu extunc quam sic hic amigdala et vinas passulas contundat
simul in mortario et cum cocto glicerio cocto dissoluet et in frigiditate et colet
per cribrum vel per pannum ita temperat acerbitatem et bibat similiter illum potum
per calamum vel per cannam. Iste potus summe confortat infirmum et extinguit sitim
et provocat ad appetitum comedendi. Illis amigdalis et vinis passis ad
contundendum pro huiusmodi potu apponat secundum quod vult habere plus et minus et sic in-
pinguabit et temperabit prout placuerit voluntati infirmantis. Etiam vult con-
tinuare

De pestilencia

Primo est notandum quid sit pestilencia secundo quot sunt cause illius et
quot tercio que sunt signa pestilencie quarto que ipsa pestilencie
quinto que cura pestilencie Sexto quo homines depositi sunt ad pesti-
lenciam. Circa primum nota quod pestilencia sit dicitur est corrupcio aeris aque
et fructuum maxime in suorum qualitatibus scilicet quo ad caliditatem et humi-
ditatem. Circa secundum nota quod cause pestilencie sunt quatuor scilicet materialis formalis
efficiens et finalis licet causa finalis sit latens. Causa materialis est exalacio
humida aliquas putride scilicet a putridis a cadaueribus mortuorum et non sepultorum
aeri per calorem solis attracta. Similiter de mineris sulphureis et ab aquis
infectis quibus intra et in ipsa producit. Hec de causa materiali remota. Sed
causa materialis pestilencie est humor male distemperatus in quo consuatur
vita per aerem exteriorem infectum. Ubi nota quod duo sunt principia vite scilicet
calor naturalis et humidum radicale bene temperatum. Quod causa materialis proxima
dicit intelligi de humido distemperato per aerem infectum per anhelitum attractum vel
inspiratum. Non dicitur calor naturalis ut excludatur calor accidentalis scilicet qui
sit ex commouencia calide vel a labore aliquo. Item dicitur non simpliciter temperatum
ut excludatur humiditas distemperatus. Hec de causa materiali. Causa for-
malis est duplex scilicet remota ut calor solis vel constellacio aliqua specialis
humida exaltationem aeri attrahens et que per ea humiditas aeri attractum
in humores grossos resoluit. Interior quo humores humiditatis aeris et
aque inficiuntur et ingrossantur et per quod aer et aqua putrescunt. Sed causa
efficiens est aer putridus attractus qui inficit humidum radicale et

naturale calidum distemperat. Secundo efficacius et formalius est ipsa antiqua putrefactio aeris et
aque. Sed dices videtur quod aer non sit humidus quia non humiditatem non sentimus
sed aque humiditas sentitur. Dicendum est breviter quod aer non est humidior aqua sed propter
eius raritatem ipsius humiditatem non sentimus. De causa finali scilicet propter quem finem
fiat ipsa pestilencia dicendum est quod in actionibus nature non bene possumus assignare finem
sed solum actionum voluntarium quia naturaliter loquendo propter quem grando vel pluvia
fiat ignoramus. Sed loquendo theologice quod fit ulcio et plaga dei volentis peccatores pro
suis delictis plagare quia secundum naturam a primo principio ad primum velle agit et ideo generantur
mirabiles effectus apud nos. Circa 3m nota quibus poterimus ipsas venturas esse cognoscere
signa sunt. Primum signum est quando fuerint multe impressiones in aere ut candela
accensa capre saltantes ut aristoteles dicit primo methaurorum. Secundum
signum est quando auster continue flat quia ille ventus pellit humores putre factos
huius modi de una regione in aliam et ille ventus provenit ex illa exaltatione de partibus
calidis ut dicitur in 1o metha[urorum]. Tertium signum est quando fuerint nebule multe grosse et quasi fere
via ut si panis ponere exponeretur apparet nebule in panno quasi farina quia
ille fit de illis humoribus et aeris putrefacto. Quartum signum est quando animalia subtilie
nea multiplicant ut que generantur ex putrefactione quia ipsa sunt plena illo generali
et humore venenoso. Et si talia animalia sunt multa signum est quod illa materia ex qua generantur
sit copiosa sicut aer apud nos infectus et talia animalia fugiunt propter infectionem
terre quia humiditas grossa aliqua est exaltata per solem et petit superficiem eius
propter aerem ipsius provocationem. Et sunt animalia huiusmodi scilicet bufones vermes ser
pentes et alia multa que generantur ex putrefactione. Quintum signum est mutacio
aeris ut quando apparet sicut velit pluere et tamen non pluit quia tunc aer est grossus
et putrefactus et ingrossatus. Item quando sol iam clare splendet et in instanti signum
aura turbida et tamen solis splendor sive sit hoc eodem die sive alternate diebus.
Circa quintum nota quod tempora pestilencie sunt circa finem estatis quia vapores exala
ti in aere sunt plene resoluta. Item quia tunc est tempus maturescentie fructuum
et tunc utimur fructibus singulis putrefactis circa finem autumpni quia tunc sunt
generate corrupciones putrefactiones et corruptiones. Circa quintum nota quod loca pes
tilencie sunt in quibus est abundancia aquarum putrefactarum que raro sunt
retentes et ubi sunt multa cadavera mortuorum non sepultorum. Et omnino
ubi non sunt loca viscosa quia in talibus locis non est multum vaporosa ita
quod sol attrahit de talibus locis vapores et exalaciones et putrefacit et per consequens
ille exalacio putrefacta ulterius inficit putrefacit et corrumpit qualitates
aeris et aque scilicet humiditates eorum. Circa sextum nota quod homines habentes hu
mores grossos et sanguinis abundanciam sunt dispositi ad pestilenciam quia
huiusmodi humores sunt grossi et in multitudine et indigesti et per humorem aeris
grossum et infectum et inspiratum maiora et fortiora ita quod disposicio na
turalem naturalem et ille humidus bis resistit et non dimittit se digerere per quam totus san
guis hominis putrescit huiusmodi putrefactio inficit interiora corporis et precipue cor. Sed tamen in
quibus habundat sanguis putrefactus et humores grossos ille humor apparet et
exit in facie sive in superficie corporis per scabiem et ulcera et in talibus interior non
nimium inficiunt sed inficiuntur et per quem eo inficitur tales moriuntur. Circa se
ptimum non dicet aliquis quomodo homo poterit sentire utrum talis humor
sit infectus putrefactus. Dicendum est quod in precordiis sentitur ut quando homines
sunt multum obstructi et attrahunt ipsum aerem anhelando ita quod difficulter in
spirantur et respirant signum est quod in tali infirmitate sunt periculosi. Circa octa
vo quod remedia contra pestilenciam sunt hec que sequuntur per que homo potest se pre
servare a pestilencia. Primum remedium preservativum est quod homo ibi ipse debet evi
tare balnea quia balneum humectat et provocat sitim. Item quod homo non multum
paciatur sitim nec multum laboret ambulando quia per ambulacionem nimium
tum attrahit de aere putrefacto per anhelitum. Tercium quod homo rectificet aerem

Rō theologorum propter quam fit mortalitas

pestis fit circa finem estatis

Cuius [illegible] est velox mors morbo superveniens [illegible] ducendo accidentia et infirmi luctantis ducendo ad sanitatem vel ad mortem
esse acuta [illegible] ve[illegible] [illegible] motus ex parte pielosa magne inflamacionis cum [illegible] acr
denaui cito ad statum [illegible] cuius [illegible] colera in venis [illegible] vel dicitur
[illegible] dividitur

corruptus in hunc modum quod habeat comodum abstinentia ne aer possit subintrare et eum
aerem intrantem rectificet faciendo crematorium tuuris et mirre quia talia preservant corpus a putre-
factione. Hoc patet in cadaveribus mortuorum que per mirram a putrefactione preservantur
Tertium est quod vitet cibarias calidas et humidas quantum potest. Tamen pestilencia consurgit ex calido et
humido et aerem est frigidum et siccum ergo huiusmodi qualitates contrarias pestilentie per
mediocriter utatur. Quartum est quod homo debet se extreme inquantum potest per moderatorem ita quod
utatur cibo et potu ut fiat et digestio bona, et semper utatur cibis frigidis
et siccis quia huiusmodi sunt contraria humido et calido quod sit tamen istius infirmitatis et si regulas
medicorum contraria contrariis curantur. Sextum est quod homo minuat sanguinem quia humor in-
firmitatis venit ex abundantia humorum putrefactorum et ubi est habundantia sanguinis ibi
est abundantia huiusmodi humoris ingrossati. Nota quod sanguis sive humor est quadruplex. Unde est flegmaticus, unde colericus, unde sanguineus, unde melancolicus
et quilibet habet suas qualitates scilicet caliditatem humiditatem siccitatem et frigiditatem. Et talis hu-
mor igneus minoratur per minutionem sive per flebotomiam. Et alii tres humores minorantur per
farmaciam medicinam laxativa. Et de aliis videatur tamen in libello quid sit faci-
endum tempore pestilentie

Sequitur de febribus

Cottidiana febris quatuor modis scilicet evenit. Primo ex magno frigore
post balneum. Secundo ex malo et corrupto potu post balneum quando quis ie-
iunus bibit. Tercio ex carne cruda non bene assata vel decocta. Quarto quando
homo nimis calide balneat et post balneum intrat in aquam frigidam vel in aqua
frigiditatem et ibi diu moratur et post ea si non intrat balneum iterum ut sudorem de eo
possit expellere. Contra eandem remedium tale. Recipe petrosillinum cum radice sua et

Cura eius facilis

ad partes minutas incide et cum aceto bene coque et hoc mane et de vespere da paciente bibere.

Sequitur de febre terciana

Terciana febris est quatuor modis scilicet evenit. Primo
de piscibus palustribus non bene decoctis ut cum radicibus et pipere sopitis (post febrem vel secundum festum vel secundum dicti). Secundo
ex carne fetida et putrida non salsata ut cum radicibus ut cum pipere condita. Tercio
ex putrido vino pedulosa mane ieiuno stomacho potato. Quarto quando homo fatigatus
est itinere et sudatus nimis bibit de aqua tepida et non recenti. Et contra predicta

Cura eius

remedium tale. Recipe rethomam et bucticam albam et has pariter decoque cum
aceto ad bonam horam diei et tunc cola per pannum et da paciente bibere de vespere et de mane

Sequitur de febre quartana

Quartana febris quinque modis scilicet evenit. Primo quando aliquis nimis ca-
lide balneatur et statim bibit forte vinum, quia omne vinum naturaliter dat calorem
et tunc ex nimio corporis ardore intrat febris gravis tamquam hostis in hominem veniens
et ipsum infirmum debilitat ut corpus eius ita gravatur ut manus et pedes vix potest leva-
re vel movere et caput ipsius tanto calore et dolore affligitur ut fere scindi videatur.
Unde statim scilicet patiens tale remedium des hic. Secundo omnibus hominibus potest evenire quar-
tana febris ex pessimo et corrupto aere cum solet homines invadere. Unde Galienus
de aere corrupto inficit corpus et fetor pravus. Tercio quartana scilicet evenire
ex nimia superfluitate et humoribus malis cum sanguine convenientibus quod sic preveni-
endum est. Cum sic homo iam sentit in toto corpore esse gravatum et dolorem capitis

Nota

sentit ante et retro tunc debet de capitita sanguinem minuere hic multum prodest. Quia ut
dicit de morbis Galienus sanguis corruptus ex malis humoribus putredinem generat
intus si statim per venas naturales non emittitur. Unde naturales dicuntur vene per quas
natura hominis infecta purgatur, quia per minutionem sanguinis extrahitur. Quarto solet
quartana evenire ex nimia et superflua fornicatione cum mulierie menstruata que nimis
immunda et fetida est. Dicit magister Aristotiles: Mulier menstruata si sciret acces-
sus tantum corporis sui infectum erit et vix infra unum mensem tantum rehaberetur
et sic vix vestimentis adheret sic id fetor interiora corrumpit. Dicit magister Ypo-
cras: Mulieres menstruate caveantur quia ex hoc aer corrumpitur et omnia interiora hominis
consumuntur. Et si quis ex hoc comedit vel bibit tam gravis morbus morbus in
eo erit quod nulla eum medicina iuvare potest. Quia omnia interiora hominis arescunt
et omnes virtutes naturales in eo tabescunt et deficiunt penitus et exsiccantur.

Sequitur ad omnes infirmitates febres tercianas quartanas et quotidianas

Cause febrium sunt plures scilicet efficiens [illegible] scilicet [illegible] antecedens et coniuncta. Primitiva
sive externa [illegible] malum [illegible] antecedens seu [illegible] sunt humores non
[illegible] putrefacti apti tamen putrefieri. Coniuncta vero sunt humores actu putrefacti.
Causa materialis humor [illegible] putrida, [illegible] efficiens et nebula [illegible] in [illegible]
Causa formalis in [illegible] in corde [illegible] formalis in [illegible] operacionum naturalium in infirmo

febris [illegible] calor [illegible] calor naturalis [illegible] mediante spiritu [illegible] et sanguine etiam per venas [illegible] in totum [illegible] ita ut eius operationes impediat [illegible] principalia

que venit quarta die Recipe stercus hominis [illegible] ad pondus [illegible] florem cum zucaro [illegible] dies et optime valet

Sequitur de febribus

Febris est calor extraneus accensus in corde procedens [illegible] per arterias et venas in totum corpus et inflammatur in inflammacione que nocet operacionibus naturalibus ut [illegible]

Sequitur de effimera febris

Effimera febris est in qua spiritus et vapores sunt accensi illa est [illegible] febris putrida in qua humores accensi sunt et fit per putrefactionem humorum febris ethica [illegible] membra principalia et [illegible] sunt accensa ut cor epar et cerebrum cum aliis principalibus

Sequitur acuta febris

febris acuta est que cito terminatur Cottidiana [illegible] et interpollata [illegible] interpollate alie simplices alie composite [illegible] continua [illegible] vero [illegible] diem et noctem et [illegible] adeo [illegible] dies [illegible] terminatur in putridam aut ethicam

Cause eius angustia ira [illegible]

[illegible] et curatur cum oppositis ut leticia [illegible] Si ex sompno curatur cum sudacione Si ex fame curatur cum [illegible] et [illegible] cibis [illegible] si ex superfluitate [illegible] vomitus [illegible] putrida

Putrida febris dicitur [illegible] putrefactionem humorum [illegible]

[illegible] et [illegible] continua Si putrescit [illegible] seu putrescit intra venas [illegible] putrescit malancolia in splene quartana [illegible] fit interpolata [illegible] tertiana [illegible] est apostema [illegible] continua [illegible] colera [illegible] in [illegible] et ita [illegible] quatuor [illegible] humores quatuor [illegible] si putrescit colera [illegible] tertiana Si sanguis [illegible] si melancolia quartana

De febre terciana

Febris terciana [illegible] sunt species continua interpolata et causon continua [illegible] non recedit [illegible] continue affligit quousque terminetur Si interpolata est [illegible] incipiunt [illegible] et illa solet affligere [illegible] diem et [illegible] terciana [illegible] est putrefacta colera [illegible] terciana continua [illegible] et si putrescit in epate [illegible] in stomacho fit terciana interpolata Si [illegible] in stomacho et [illegible] causon [illegible] Si [illegible] causa causonis putrefacta [illegible] et etiam alia

Sequitur de signis tercianae

Signa tercianae continue sunt accessio [illegible] ad statum et si pulsus [illegible] dolor capitis [illegible] tempora [illegible] et calor [illegible] et si est terciana pura [illegible] die apparet urina pura et [illegible] terciana [illegible] usque ad statum [illegible] continue

Signa [illegible] interpolate

horripilacio [illegible] aut [illegible] incipit et [illegible] ibi est [illegible] dolor capitis [illegible]

Signa causonis Causonis signa calor [illegible] non recedit [illegible] remittitur

Signa colere tercianae

Signa colere [illegible] et urina [illegible] et [illegible] et si pulsus non recedit [illegible] Si urina [illegible] in medio [illegible]

De cautela medici

Cautela medici est [illegible] membra [illegible] et operaciones capitis et [illegible] Si [illegible] est augmentum et [illegible] in capite [illegible] et [illegible] signum [illegible] egritudo est in augmentacione [illegible] febribus [illegible] egritudinem egritudinis

Cura eius.

Sanguis calefit supra naturam sua propter constrictionem meatuum **Cura febris**
et talis febris vocatur sinocha. Aliquando sanguis putrescit propter eius
raritatem et illa que est prima ex sanguinis putrefactione habet primam febrem
et item non habet illa que est ex sanguinis multiplicatione. Signa febris
ex sanguinis multiplicatione. Sanguinis multiplicatio cum aperit vel intra
totum corpus et rubor faciei et tumor oculorum / tumor venarum pruritus na-
rium inflacio gravitas et humiditas, urina rubea et spissa. Sequitur de cura
illius. Cura illius est flebotomia cum infrigidatione ptisane aque et
succi frigidi / et cum potatio aque frigide / et si mittitur in terciana curetur
sicut terciana. **Sequitur cura accidencium.**
Sitis cura est potatio aque frigide vel potatio ptisane. Item bibat succum
rosarum vel violarum cum aqua frigida. Item tisshure succus malorum
granatorum. Item comedat aqua vel zucare cum aceto et dulcoret cum zucaro.
Item abluat os sepe cum aqua frigida. Item nota electuarii frigidis. Item
contra amaritudinem oris vel insipiditatem misceatur aqua cum aceto vino
vel sit de aceto lavet os frequenter. Item ubi est lingue ulceratio dissolvat dra-
gantum in aqua et liniant ulcera. Item ad idem valet oleum de amigdalis
dulcibus. Item lingua limosa fricetur cum ligno tenui et abluatur cum aqua et ace-
to. Item contra vigilias infrigidant tempora et frontis frequenter cum panno li-
neo in aqua rosacea violarum et ne permittat pannus calefieri.
Item fiat sompnus vel solatium vel acedule. Item si venit fluxus in
principio ille est sintomaticus accidentalis stringendus est ille dictus in
potu de medicinis malorum granatorum tunc. Item si indigebit de aliis re-
curre ad medicinas de dissenteria. Item si venit ictericia ante VII diem est
malum signum. Item contra sudorem humoris stomachi detur unica pauca
intincta in vino. Item contra sincopim conforte cum cibis odoriferis et cauostatis et aliis.
Sequitur de febre cottidiana flegmatica
Cottidiana flegmatica generatur de flegmate putrefacto scilicet vitreo vel acetoso
propter eius frigus cuius est forte et raro est rigor et est illa febris
prodica sine inflammata. Febris cottidiana fiunt fortem frigus a princi-
pio sine rigore pulsus est parvus propter frigiditatem et frequens propter
occultas in principio. Urina est alba et subtilis propter frigiditatem et opi-
lationem et hoc in principio postquam ea fit rubea et spissa propter humorem
crudorem. Item tempore dispositio corpore est flegmatica similiter tempus
frigidum et humidum et cibi fuerint frigidi et humidi. Item paroxismus durat
maxime ad XVIII horas et dimittit ad sex horas / et non venit cum
rigore ad horas et dimittit. Et dicitur cottidiana quia cottidie
procedit frigus / et postea calor sequitur. Statim cottidiana que cottidie
affligit et augmentatur ad V vel ad XV dies et firmatur in VII diebus
Sequitur cura eius
Cura eius ut digerat materia / vel sirupus acetosus
dando mane et vespere ad potandum cum aqua feniculi et apii vel cum
sirupus diureticis et feniculum cum apium anisum petrosilinum. Et urina
facta fuit rubicunda et spissa fiat flebotomia. Item coqua prius ma-
fenulus de azaro minoris hauriatur vino vel vino calido bibat paciens. Item
sentit contrarii paroxismo et hoc fiat usque ad tunc paroxismum. Et in materia fuerit
valde frigida debet potare vinum subtile et odoriferum. Cibus debet esse bonum
unctuosi et moderati. Prohibeat medicus pisces et lac. Capula inhibeat.
Vomitus in talibus est medicina valde. **Sequitur de cura quartane**
Quartana dicitur quia de quarto die in quartum affligit et generatur ex putrefactione
melancolie et aliquando est malancolia naturalis. Aliquando melancolia generata
ex adustione flegmatis aliquando coleris rubee. Item quartana affligit circiter quatuor
horas. Item primo frigus precedit calorem et est calor pauca remissione nisi

Nota que

No per non potete dormire

Cassynides et fe... cottidiana gerta... ... ... gradibus ... principalis et ex... ...

Sinocha ... ... et ... ...

No ... ...

Item dicit ab [illegible] ex [illegible] et [illegible] utitur in habitu, sed cum virum mediorum [illegible] corpus [illegible] et cum recepta [illegible] depositi [illegible] gradus [illegible] de [illegible] quod dicit [illegible] dicit [illegible] et [illegible] humiditas prima [illegible] difficilis [illegible] humiditas [illegible] oleum [illegible] et est [illegible] in lucerna [illegible] oleum [illegible] humiditas radicalis [illegible] dicitur [illegible] in [illegible] et [illegible] est [illegible] difficilis [illegible] humiditas [illegible] glutinosa [illegible] radicale [illegible] et [illegible] manifeste [illegible] glutinosa [illegible]

fuerit de talea adusta tunc est calor intensior. Item pulsus est durus propter siccitatem melancolie, occultus et parvus propter frigiditatem et proprie [illegible] putrefactionem. Item urina alba propter frigiditatem, propter siccitatem est subtilis [illegible] tingitur propter calorem febris et inspissatur [illegible] materie que expellitur et si [illegible] melancolica et tempus autumpnale erit de illis [illegible] medio. Pronosticatio illius. Ista febris facit diu durare et cum [illegible] et quandoque durat ultra annum vel duos. Et febris illa fuit salva [illegible] a multis egritudinibus malis. **Sequitur cura illius febris.** Ut digeratur materia cum sirupo acetoso vel cum oximelle et purgetur cum [illegible] cum alia medicina purgativa melancolie et [illegible] melancolia. Et ad digestionem colere rubee addatur [illegible] vel [illegible]. Item si [illegible] flegmatis addatur turbith vel agarica. Item si est de adustione sanguinis in die paroxismi non fiat flebothomia vel purgatio et [illegible] medicam ante paroxismum cum decoctione [illegible] vel [illegible] triplicis [illegible] et fiat [illegible]. Cibus sit boni nutrimenti. Vinum potest dari diebus [illegible] in die paroxismi declinante paroxismo potest dare aquam ordei. Fiet etiam secundum quartanam. **Febris pestilencialis** [illegible] corruptione aeris vel [illegible] vel [illegible] corruptas [illegible].

De ethica. [Unde dicitur ethica i. [illegible] inmutabilis]

Ethica est calor naturalis [illegible] membris solidis. Et [illegible] super prima humiditatem radicalem [illegible] et in toto tempore [illegible] parietes vel [illegible] cutis ossibus adheret. **Secundum** [illegible] tres. [illegible] in corpore prima est in parvis venis. Alia est in [illegible] alia est radicalis et [illegible]. Exemplum patet in lampade. Prima est olei [illegible] et lignum. Tertia humiditas [illegible]. Prima [illegible] ethica. Sic in corpore humano calor naturalis est in prima [illegible] humiditate [illegible] in [illegible] et [illegible] in [illegible] et tertia non recipit [illegible]. **Signa ethice.** Calor corporis in primo videtur remissus et [illegible] invenitur [illegible] pulsus durus et equalis [illegible] corporis. Signum ethice [illegible] et illud patet in [illegible] cibus [illegible] magis ethice [illegible] aqua in [illegible] plus [illegible] videtur faciem [illegible] [illegible] oculos [illegible] nasus acutus, cutem ossibus adherere, ventrem dorso [illegible]. De [illegible] aliquod [illegible]. **Cura ethice.**

Omnia in [illegible] caliditas [illegible] et siccitas regendi sunt cum frigidis et humidis [illegible] ad superiora de [illegible] et [illegible] lac est eis valde utile calidum et [illegible] et non salitus et panis calidus [illegible] [illegible] et [illegible] sibi [illegible] calefacientibus et [illegible] [illegible] et non [illegible] et [illegible] humiditate.

Vertigo causatur [illegible] abundantia sanguinis [illegible] ascendentes ad caput. **De vertigine.** Sanguinis signa sunt [illegible] pulsatio arteriarum. Signa [illegible] veniat de [illegible] stomachi [illegible] et [illegible]. Si fuerit vertigo [illegible] et [illegible] caput [illegible] aqua frigida [illegible] abstineat [illegible]. Si [illegible] stomachi [illegible] [illegible] et [illegible] stomachi [illegible] aliquid dicitur [illegible] stomachi cum pillulis [illegible] et aloe et [illegible] ut [illegible].

Dolor capitis [illegible] est de causa calida [illegible] frigida. De calida [illegible] et venit [illegible] [illegible] vel [illegible] vel [illegible] calefacta [illegible] vel [illegible] vel [illegible] [illegible] caput [illegible] est rubea [illegible] sanguine vel melancolia [illegible] colera. Item pulsant vene [illegible] et [illegible] dolor magnus. Si est de causa frigida [illegible] est flegma caput [illegible] [illegible] sic pingere

pingue et canesid et sequitur eructuatio superfluitates narium et dolor
De causa frigida est levior quam de calida Et frigidum utrumque de locis
frigidis et similibus humidis Signum quod est causa calida et signa causa
frigida ut si intingatur pannus lineus in aquam rosaceam et ponitur
super tempora et frontem Si est causa calida statim desiccatur pannus
Si causa frigida glaciatur pellis est acceptanda pro talia in multis casibus
potest cognosci tam caliditatis et frigiditatis Item dolor capitis im-
pedit omnes actuales operaciones oculos destruit maniam et frenesim in-
ducit dolorem dentium Sequitur Cura

Si fuit dolor de causa calida et ex excessu caloris infrigidetur caput
tangatur cum ungento Si abundat sanguis cuius signum est tumor venarum
capitis et pulsus fortis arteriarum flobotometur cephalica et ventose
super humeros abstineat ab omni cibo et potu calido acribus aceto ca-
lido ira et omnibus omnis calefactivis Item si colera abundat cuius signum
supra purgetur cum medicina laxativa et scamonea vel alii Item
si causa est frigida purgetur humor frigidus cum turbith vel cum agarico
ungantur tempora et frons cum [illegible] calido /frigida

Sequitur de medicinis in causa calida de medicinis in causa
In causa ex calida sunt aque rosacee violacee in quibus solatri cu-
cumeris fronde filiorum papaveris intingendo pannum in illis aquis ut
prius est dictum vel cum aliquo [illegible] illorum ponendum super tempora
et frontem vel cum oleis illorum Si misces aliquid de apio cum
medicina sunt frigida Item acetum mixtum cum aqua In causa
frigida aqua camomille feniculi urtice rute et [illegible] Item
[illegible] absinthium oleum laurinum Sequitur de litargia

Litargia est apostema frigidum in posteriori parte cerebri Signa
illius [illegible] continua dormicio vel aperit oc-
ulos nisi cum clamore valido excitetur et tunc iterum statim
claudit oculos et iacet sicut mortuus nisi quod anhelitus est
in eo et vocatur alio nomine subeth i. profunditas sompni pro[illegible]
Si iterum appropinquat ad apoplexiam et post eius ad mortem Item si eger
convalescit erit obliviosus vel paraliticus quia abundat flegma
in cerebro et in toto corpore Cura eius Necesse est ut flegma
purgetur cum pillulis [illegible] vel [illegible] ad medicinam pur-
gativam fragilis et ungatur caput cum oleis et ungentis calidis
ut oleum [illegible] vel laurinum nardinum Item fiat suffumigacio cum
pilis [illegible] combustis naribus eius applicentur Item pulvis [illegible]
capite [illegible] calide applicata multum valet Item satureia tota coda
cum aceto et [illegible] super occipitium Item sternutacio de pul-
vere nigelle aut piretri aut [illegible] Sequitur de apoplexia

Apoplexia est privacio sensus et motus Apoplexie sunt humores
grossi et viscosi replentes principales ventriculos cerebri et
per consequens impedientes motum spiritus Sequitur signa
[illegible] dolores [illegible] loquelam perdit oculos claudit vocata
[illegible] tamquam [illegible] stertit [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] cetera
et non audit [illegible] stertit [illegible] sudat [illegible] et [illegible] certi
Plura signa habent tanto propinquiorem morti et si digitus [illegible]
apparent ligiones sicut morum mors est iterde Si loquela est sola ab-
lata et [illegible] sunt [illegible] et alia signa [illegible] et si medica
Item si evadit apoplexia erit paraliticus quia sanatur [illegible] in paralisi
apoplexia Sequitur Cura Si sanguis abundat fiat flebotomia
cephalica et caput ungatur cum calido oleo aqua et [illegible] [illegible]
sternutacio cum elleboro De causis epilencia

Epilencia alio nomine dicitur morbus caducus cuius morbi causa
est humor viscosus et ventosus [illegible] in [illegible] cerebri eum reple-
ventriculos cerebri et transitum spiritus impedit ad nervos ob [illegible]
[illegible] privatur sensu et spasmatur totum corpus Sequitur signa

Signa eius quod illis cadit et spasmatur eius corpus et quasi eiciat spumam et stridit
admodum porci et aliquando defedat se vel mingit propter defectum virtutis musculorum
anus vel vesice et erit in solita via que fiunt in casu qui spumam vultatem
ore facit incurabilis est Item quanto peryssinus horribilior dinturnior tanto
incurabilior aliquando non cadunt aliquando tamen non possunt Illorum cura est facilior Et cura
senes est cura impossibilis pueri sunt curabiliores

Sequitur Cura

Si fuit ex sanguine fiat sequitur flebotomia Si in stomacho aut alibi humores abun-
dauerit purgacio fiat cum pillulis cochiis suspendantur gluten peonie vel
radix ad collum Item recipe lapidem gagantem et suffumigata pacientem
tempore peryssimi et diu postea non vexabitur Item portet visum quercinum iuxta
collum Item lapis pullorum portatus sanat Item fimus ciconie potatus cum
aqua curat Item coagulum leporis bibitum curat Item pulvis iecoris milvi
in potu et est summum remedium Item caueat ab omnibus que generant malos
humores ut fabe lentes tarta capita piscium salsi a fetore candele

Sequitur de paralisi

Extracte

Paralisis est duplex scilicet que dicta et est mollificatio unius lateris ablacione
vel diminucione sensus et motus Secunda palisis generaliter dicta est molli-
ficacio cuiuslibet membri cum ablacione sensus et motus Item palisis est
opilacio neruorum per humorem grossum et difficulter resolubilem sicut est
flegma vel melancolia materie aut fieri consueuit afflante Si nempe
unus neruus qui tamen oritur a cerebro fuit opilatus in radice sua tantum
palisitatur tota medietas corporis aqua rammificantur nerui illi qui sunt
spiritus sensitivi et motivi non possunt penetrare neruos ita quod si sit opilata
in latere sinistro palisificatur latus illud Similiter in dextro dextrum Et si in neruis
nuche sit opilacio palisificantur membra inferiora Sic consequitur in reliquis
membris Et sequitur quod in causis conveniunt apoplexia epilencia et
palisis quod differt sicut plus et minus patet in palisi de paciente qui dicit se non
posse movere membrum et se non sentire vel modicum sentire Nam quasi
dormitacio est membri paliti

Pronosticacio

Cum paciens palisim
et postea sibi venit tremor membri paliti ille tendit ad sanitatem Item
Item apoplecticus si mutatur ad palisim evadit mortem subitaneam Item illi
qui paciuntur colica non tempestiue in mente incurrunt palisim et debilitatem
in calore naturali

Cura

oportet palitum frequenter purgare cum pillulis
cochiis vel fetidis Item inungat membrum frequenter cum unguentis calidis aggre-
gatis et oleis et precipue spinam dorsi ubi estimatur esse illa opilacio de qua
provenit illa palisis Et si fuit palisis in toto corpore unge radices colli
ubi nerui oriuntur Item si in pedibus fuit palisis inungatur spina dorsi
et precipue tamen oleum serpentinum inter unguenta palisi conveniencia Item
postea exinungat vulpina et oleum vulpinum Item oleum fraxinum est valde
innatum Item aqua vite imposita loca odorata et mane potata cum modi- cum mo
co vino Item tales abstineat a crapula a coitu a baluca et a generanti-
bus flegma cibus utatur calidis bene infunctis

De Spasmo

Spasmus est contractio musculorum seu membrorum voluntariorum mo-
tivum versus sua originem et in eo membra acurtantur et indurantur
Sed in palisi prolongantur et mollificantur Causa spasmi est

71v

repletione et inanitione si est ex repletione tunc abundat sanguis flegma colera
aut melancolia humores exuberantes infundunt in musculos vel lacertos q
in nervos alios Si est ex inanitione et est ex longa abstinencia **Sequntur signa**
Signa sensum parit et membra illa non possunt extendi Si est ex inanitione tunc
musculi consumuntur Si est ex repletione sanguinis membrum apparet membrum
tumor et calor apparet Si ex flegmatis membrum apparet membrum album
ex melancolia lividum ex colera citrinum **Sequitur cura**
Ex repletione si est accipit cura ex inanitione est incurabilis Si est ex inanitione
dentur cibi boni nutrimenti Si ex repletione sanguinis fiat flebotomia Si ex
flegmate purgetur flegma Si ex melancolia vel colera purgentur illa Item
olea et unguenta super loco ponantur Item pulmo arietis calefactus scapulatus
in aqua ponatur super membrum spasmaticum **De tortura oris** etc.

Tortura oris est cum os torquetur ad unam partem et est de genere spasmi
vel paralisis et causa eius est repletio vel inanitio Item prout in
curatione oris Item si vult sufflare exit flatus a latere patienti Si
accidit in febre fit futuram apoplexiam **Pronosticacio** Item si est de
spasmo curatur si de palisi descendit Et si infra sex menses non curatur
per hoc non curabitur **Cura** Tortura si est ex causa calida sanguinis
flebotometur Item pillule dentur Item ungantur collum et facies cum oleis
Item sternutacio provocetur cum elleboro Item omni mane fiat gargarismus cum aqua
decoctionis sinapis vel piretri decoctione et teneat in ore mane ieiunus

De melancolia sive insania

Melancolia hic dicitur non humor
melancolicus sed mentis insania
et ista melancolia cum mentis insania habet plures species aliqua enim est cum
timore et tristicia alia cum ira alia cum gaudio **Pronosticacione** Quibus
deficiunt virtutes sensitive ut fantasia sensus communis estimativa virtus memoria
reminiscencia Melancolia talis in principio facilius curatur **Sequuntur signa**
In principio pacientes cogitant sibi accidere turpes cogitaciones et invaliles ...
Item invalide loquuntur et mutantur aliqui enim putant se esse reges
aliqui sacerdotes alii sirenes alii gallos alii omnes estimant inimicos Ceterum
haec mania aut est de humore melancolico sicut est timor et tristicia aut
est de sanguine cum risu et gaudio Si vero sunt cum ira et audacia tunc de colera
Si abundaverit sanguinis flebotomentur et fiat purgacio sepius **Cura** ipsius
colere rubee si abundat vel similiter nigre bibat vinum subtile balneatur
in balneo temperato caveat tristicia et sollicitudine confortentur cum letis sermonibus
caveant cibis melancolicis Et istas egritudines incurrunt homines de potissime
omnes contra autumpni tempus ieiunantes **Sequitur de catarro et corrisia**

Catarrus et corrisia sunt fluxus capitis catarrus ad fauces Corrisia per
nares fluxus sanguinis ex capite Item utriusque fluxus causa est aut
calida aut frigida Exemplum ut ex imagine caloris maxime in tisicultibus
in calore aut frigore aeris et maxime discooperto capite vel in stuba
calida **Item crapula ebrietas** sive gulositas est magna causa fluxus capitis
et proprie ante cenam quis se replet ante noctem et super hoc abundant
haurit de potu ante introitum lecti **Signa** Si repletio est cordis
erit causa calida si ex frigido frigida causa erit Signa calidi fluxus
sunt rubor et calor faciei et pruritus sunt signa et acuta fluxus ex causa
frigida **Pronosticacio** Catarrus incidit sercatum et quasi tussim et quasi
replementum Si fluit ad pulmonem Et quando fluxum venter si fluit
ad stomachum tunc est fluxus Corrisia facit dolorem capitis et ardorem
narium Item dum fluxus est subtilis morbi in principio augmentacio
dum incipit inspissari tunc est augmentum Et dum est flegma globosum

Est in statu et incipit declinare. precipiendum est egro ut in principio purgationis laboret
Ante omnia precipiendum est egro ut modicum comedat et bibat vinum **Cura eius**
breue limphatum abstineat a calidis et fumosis sic cito curabitur Si non est obedi-
ens dentur pillule opiate et medicine opiate Item fiant ante purgationes
flebotomiam si sanguis abundat et predictas super humores et purgetur flegma
vel alius humor superfluens Item si est de causa calida infrigidetur caput cum
rebus frigidis Si ex causa frigida infrigidetur cum speciebus calidis et cum de
coctionibus herbarum calidarum

De obtalmia

Obtalmia est calidum apostema oculi Causa est eius multitudo sanguinis
vel colerice sanguinem adurentis fluentis ad oculos **Signa** Rubor
oculi cum albedo oculi mutatur in ruborem fluxus lacrimarum calidarum
nec potest respicere lumen sed **Prenosticatio** Quando tumescit albedo ocu-
li quod omnis eleuatur super pupillam tunc est maximum periculum oculi Item frequenter
post obtalmiam sequitur albugo in oculo nisi a principio succurratur ante quam pu-
stula alba nascitur Item sequitur tumor et rubor maiores de tanto calor
obtalmie deterior **Cura ipsius** Item quando sit in uno oculo [illegible]
est de alto fiat flebotomia [illegible] de capite et ponatur ventose super humeros Deinde
recipe duo vel quatuor albumina ovorum et intinge pannum lineum et
impone super oculum clausum ad infrigidandum ipsum et non permittas pannum
calefieri sed pauco post tempore magis talis fiat frequenter remoue et iterum in-
tinge hoc ideo tenetur ubi [illegible] sunt infrigidandi Item albumen ovi
diu agitatum per spongiam in oculis clare distilletur [illegible] Similiter si
opus est infrigidare fiat mixtio in aquam rosaceam Item si sit egritudo
valde fortis addatur modicum de opio et dissoluatur in aqua rosacea et distilletur
in oculis Item infrigidentur frontem et tempora in aquis frigidis Item caveat
[illegible] a fumo aleo et puluere

Sequitur de albugine oculi

Albugo oculi est pellicula alba que sepius [illegible] pustule in oculo
generate Sed causa est ista quia [illegible] remouetur pustula super pupilla
oculi tanto [illegible] et sic pellicula [illegible] remanet [illegible]
generat [illegible] **Cura ipsius** Summa tucia et [illegible] et in omni die
semel vel bis in oculis mittatur usque sanetur Item agitetur forti camphora
in aqua feniculi in mortario Ita quod tota camphora dissoluatur et illa aqua
cottidie bis vel ter in oculis distilletur et si [illegible] pone pulverem tucie
adhuc Ista sunt dicta de albugine curabili Nam si est vetus vel magna
minus curabilis Item succus absinthii lac mulieris aqua rosacea mixta
et emplastrata super oculos dolorem mitigant sanguinem et maculam tollunt
Item scorium serpentis tritum in oculum positum tollit Item succus
[illegible] tollit maculam Item urina hominis cum melle mixta tollit etiam

De rubore oculorum fluxu lacrimarum et ulceribus

Rubor oculorum et lacrime [illegible] ad sensum [illegible] et iudicio
pacientis ulcera angulorum oculi [illegible] similiter ad sensum similiter
asperitas et rubedo oculorum **Cura ipsius** Contra illas infirmitates
recipe tutie et optime pulverizata [illegible] dictum et mitte in oculo
illud semel de die [illegible] quousque [illegible] Item recipe tutiam
[illegible] extinctam et tere cum ea aquam Item camphore et agitata
in mortario in aqua rosacea quousque fiat bona commixtio et destilla
illam in oculos bis vel ter in die Item [illegible] fiat tutia [illegible] pulverizata
per se cum aqua rosacea Item absinthium recens tritum cum claro ovi et
suppositum per noctem oculo sanguinem et ruborem tollit de [illegible] hu-
more Item [illegible] cum cimino et misceatur cum vitello
ovi et illud stringit sanguinem oculi sanguinem etiam coagulatum Item
[illegible] oculos [illegible] aloe in succo feniculi ponatur [illegible]
[illegible] et est optimum [illegible] Item contra idem et fluxum lacrimarum

pulvere in igne combustis et extinctis et pulverizatis ponatur in oculum lagrimas
lacrimant Item lapis calaminaris quod ferrum ad colorem et aqua illa immissa clara
curat oculorum ardorem et acuit visum **De debilitate seu quasi obscuritate visus**

Obscuritas visus in aqua apparet homini ingredienti vel tenebra et si ille est
indurata tunc est incurabilis Et qui inspexerit oculum talis homo
videbit in medio pupille rem similem quasi nubem vel silicem rem in fine
oculi positis domini / et si pupilla oculi in illis est dilatata nil intendo
dicere quia cura illius est impossibilis In primo potuisti curare cum minoribus
et purgationibus **Hic nota de illa tenebrositate seu obscuritate visus que**
accidit senibus et hiis qui multum laborant invento / et quod tunc dolor
sunt equales in grossitate Recipe tutie ablute et siccate ℥ ii zinziberis pi-
peris nigri et piperis longi celidonie ante ℥ iii salis armoniaci ℥ i postea
hec omnia terantur et ponatur et in nocte sint oculis immittatur Nota aliam
levem medicinam Recipe panem ordeaceum calidum et per medium scinde et pul-
verem carui superaspergere et super oculos calidum tene / multum clarificat visum hoc
Galienus Item pulverem siler montani super panem calidum tene et si modo
predicto teneatur valet Item aqua feniculi immissa multum acuit visum
Item aqua distillata de rosarum feniculi verbene ruthe celidonie eufrasie
radicum valeriane immissum oculis clarificat visum Item semen
feniculi petrosilini apii siler montani ameos carui coliandri utriusque
radicis celidonie acori fistici feniculi bethonice agrimonie eufrasie
tormentille ruthe verbene ana et terantur omnia pona prima die in urina
puerorum secunda die in vino albo tertia die in lacte asini et quarta die distille
et acuit visum expertum est Item succus radicis lilii oculis immissus ma-
culas delet **Sequitur de dolore aurium**

Quando aqua pustula nascitur in aure vel in apostema sequitur dolor
vehemens et pulsus auris tinnitus rubet facies tumescunt vene et
intensus in aure constricto rubor et tumor / **Cura statim sequitur** efficiatur
flebotomia cephalice et cum ventosa in occipio si colera abundavit purgetur
infundatur in aurem oleum rosarum tepidum cum pauco aceto et etiam lac
calidum prout amanuensis est egressum / et si non cessaverit dissolvatur opium
in modico oleo rosaceo et in aurem mittatur et in circuitu auris cum succis
aquis et oleis frigidis et tempora inungantur Item si salvabitur inuntiatur
y[illegible] quousque convalebit **De tinnitu auris**

Tinnitus auris fit ex debilitate sensus Signum quod maior apparet
cum homo ieiunus est et minor postquam comedit / et si venit ad difficul-
tatem dissolvantur duo grana opii in oleo rosaceo et mittatur in aurem Et si
fuerit de humoribus grossis et ventositatibus Signum est quod grauitas capitis
est / et tunc instillentur cum oleum de semine raphani vel oleum de amigda-
lis amaris vel oleum rosaceum in quo castoreum est dissolutum **Sequitur de**

Surditas est naturalis vel ex sorti [illegible] passion aurium **gravedine auditus**
non est curabilis Et si fuerit propter sordicies aut opilatione foramine
auris vel propter vermem qui intrant vel propter apostema ibi natum / vel
propter flegma grossum de illis omnibus sic procedatur Primo si fuerit sordicies
in aure opilans purgetur cum instrumento apto ad purgacionem auris et
infundetur ydromel vel aquam de ruthe vel alia mollificativa Si
autem fuerint vermes tunc infundantur aque succi amari sicut succus fistici per-
sici succus persicarie succus absinthii Item oleum laurinum et aqua de ruta
ista instillata optime valent et vinum decoctionis ruthe **De dolore dentium**

Aliquando gingive relaxantur quod mandibula non sunt sic applicari dentibus
aliqui dentes putrescunt de nigrantur et perforantur Causa aut doloris

dentium est abundantia sanguinis vel aliorum humorum qui fluunt ibi et corrumpunt
dentes et gingivas **Pronosticacio** Si est ex parte sanguinis vel colere tunc est
rubor vel calor maxille et multa sputacio et pulsus arteriarum Signa flegmatis
sunt hec albedo et carnositas et multa sputacio **Cura illorum** Si sanguis abundaverit
aperiatur cephalica et ventose ponantur super scapulas Item si abundaverit flegma
purgetur illud Item mandere teneri abstinendum Item si fuerit dolor de causa calida
provocatur insquiamus super carbones et recipiatur fumus ad dentes dolentes per ollam
vel clepsedram in fundo perforatam Item coque violas in vino et tene in ore
Item acetum in quo radix insquiami bulliat os inde abluatur Item unum granum
opii super dentem positum vel mirra si fuerit perforatus tollit dolorem per modum
stupefactionis Item maxilla inungatur cum succis et aquis frigidis ut dictum est Si
est ex causa flegmatica abluatur os frequenter cum vino decoctionis salvie et in
tali casu valet zinziber in ore tentum quia ipsum exsiccat multitudinem fleg-
matis Ultimo si non prosunt dens evellatur De abstersione dentium Aliqui
dentes denigrantur propter limositatem vaporum purgatum et si abstergere volueris
recipe bene bombicem et pulvere illius tere bene dentes tunc redibit calor
prior De stupore Item de stupore dentium qui contingit ex comestione fructuum
fructuum et perpere acetosorum sicut mora poma acetosa et contingit ex ab-
lucione dentium cum aceto talis enim stupefactio sepe reiterata multum stupe-
facit et debilitat dentes et quod ab ea est causatum Cura eius fricentur cum sale
dentes et cessabit **De fluxu sanguinis ex gingivis** Ze
Sepe ex gingivis sane propter earum laxitatem frequenter fit ut spuat sputum
sanguineum ad sedandum hoc sufficit os abluere cum aceto tepido Item
ad idem valet ablucio foliorum quercus Item fricacio cum alumine combusto
iuvat et mitigatur modestia cibi et potus tali disposito Item nota si est
fluxus sanguinis de ulcere putredo indiget bona cura et maxime in pueris
et iuvenibus quorum gingive quia tenere non possunt sed sepe moriuntur
Signa talis putredinis sunt aperta oris **Cura** utriusque arsenici calcis
gallarum aluminis partes equales cum aceto fermentum [illegible] et existentum de-
inde conteratur [illegible] et fricentur illa Item recipe alumen et combure
deinde pulveriza et frica bene putredinem et mitte sanguinem affluere in
et statim [illegible] involue folium salvie in [illegible] et pone super ulcera
Sepe uvula relaxatur et prolongatur ultra **De casu uvule** Ze
naturalem figuram et quandoque generatur in ea pustula Signa casus et relaxa-
tionis uvule sunt dolor in gutture et difficultas tussiendi et dolor ma-
[illegible] in transglutiendo et cum aperit os deprimendo lingua apparet prolonga-
tio uvule et sic est apostema hoc ad sensum videri potest **Cura** [illegible]
abstinencia et perpetue a calidis et humidis sicut est allium cepe forte vinum
et fiat flebotomia cephalice ventosatio super scapulas Item gargarizetur cum aqua
et aceto decoctionis balaustie cipulorum glandium et similium Item fiat pul-
vis de pipere et [illegible] et applicetur pulvis uvule cum pollice Item radix
lilii celestis cuius flos est flaveus masticetur et succus eius tantum deglutiatur
Item omne gargarismum de stipticis bene valet **De squinancia** Ze
Squinancia est apostema gutturis et est valde periculosa est enim [illegible]
[illegible] hoc apostema sanguinis et aliorum humorum et gutturis Sig-
Dolor magnus gutturis et difficultas magna in transgluciendo aliquando
exterius apparet rubor aliquando apparet apostema ad sensum intus quando
os ad summum aperit et lingua cum ligno deprimitur Item febris con-
comitatur squinanciam Item propter augmentum squinancie fit difficultas anhe-
litus intantum quod aliquando suffocat pacientem Item tales squinancie propter au-
gmentum et statim nichil penitus possunt deglutire **Pronosticacio**
Squinancia plurimum interficit intra octo dies Item quando rubor apparet
exterius est minus periculum Sed quando nec intus nec extra apparet magnus
timor est humores pellimini ad interiora gutturis **Cura** Si in prin-
cipio apparuerit dominium sanguinis ut patet rubor colorum et faciei
tunc venarum flebotomia fiat de cephalica [illegible] fiat purgacio [illegible]
Et sunt signa flegmatis ut pinguedo capitis albedo faciei purget
cum pillulis cociis vel simili laxativo flegmatis Item accipiatur
deinde stercus caninum bene album et siccum tere et pone in olla nova

ut bulliat fortiter cum aqua admodum pulmenti et fiat emplastrum et alligetur collo Item
fiat flamma sublimis illa sit uvula in labiis Item fiat gargarismus cum decoctione fi-
cuum et fimo canis videlicet Item a principio fiant gargarismi cum aqua rosacea et cum aceto
sitate malorum granatorum et decoctio glandium et si addatur aqua que exit sorbis media-
norum Item si teneat quis vinum decapio in ore et illud quod dissolutum est bis glutiat
Item si fuerit apostema ad collectionem sanie quod statim contingit per tres dies tunc
fiat gargarismus ex decoctione ficuum et passularum cum comeddulla cassie fistule
cum idromelle

Sequitur de tussi

Tussis est motus pectoris ad
expellendum gravamina pulmonis et natura velut nocivum laborat
eicere Item aliquando causa eius est pleuresis et peripleumonia quod fiat hic ulceratio pul-
monis Item flegma grossum in pulmone collectum est causa tussis Item nimia
frigiditas aeris est causa tussis quo et fiat reumatismus descendentes ad pulmonem
qua penetrat profunditatem pulmonis

Signa tussis

est propter ventositatem
reumma naturale procedit et si fuerit ventositas subtilis nihil eicitur per tussim et si
fuerit grossus tunc eicitur flegma grossum et globosum Aliquando est ex pleuresi
vel peripleumonia

Pronosticatio

Tussis si non fuerit debito modo curata
inducit ptisim et est tempestiva et consumptor totius corporis vel asma i
anhelitus difficultatem inducit immo si diu duraverit debilitat cor pulmonem
et epar et virtutes totius corporis

Cura

Si fuerit tussis de catarro curetur catar-
rus ut superius dictum est Item si fuerit propter pleuresim vel propter peripleumoniam fiat cura
illorum et causa cessante cessabit effectus Item decoctio foliorum ysopi cum vino et potata
dulcorata cum melle potata mane et sero expellit multum flegmatis in pec-
tore per tussim Item semen urtice decoctum vel sumptum cum succaro viscosum fleg-
ma a pulmone repellit Item simile facit decoctio enulecampane Item si
tussis fuerit antiqua recipe mirre storacis ana drachmas formentur pillule pil-
lule et dentur una vel due sero videlicet sirupus de papavere

De asmate

Asma est difficultas anhelitus que contingit propter pleuresim vel peripleumoniam
vel propter apoplexiam Cause asmatis flegma grossum vel viscosum latitans
in poris pulmonis propter quod aer non potest bene illac ingredi vel est grossa ventosi-
tas oppilans Item reumma defluens a capite ad pulmonem

Signa

Aliquando audiuntur intra precordia et expiratione et inspiratione Item plenum gerunt
et suffocari volunt qui iacent et qui sedent alleviantur Item non conqueruntur
de dolore sed tantum de aggravatione pectoris Item ipsum asma fre-
quenter convertitur in tussim primum quod asma est difficilius

Pronosticatio

Curare
et maxime in senibus et si est antiquum non est spes de cura sed recens asma
in iuvenibus est curabile

Cura eius

Recipe ficuum siccarum ℥ 10
dactillorum seminis ana seminis feniculi capilli veneris liquiricie ysopi ysopi
ana ℥ ii coquantur in libris aque donec reddeant ad unam deinde cum tribus
in pondere duorum aureorum Item decoctio enulecampane seminis urtice ysopi
multum conferunt quia incidit grossum flegma et extrahi facit Item pulvis vul-
pis exsiccati et pulverizati et bibitus cum passulis videlicet asmatis et purget usque
per consectum vel infimi in potatione et curatur de si non possunt ista
plurimum et consectum

Sequitur de pleuresi

Pleuresis est duplex vera et non vera
Pleuresis est apostema natum in diafragmate vel in panniculo costarum
Causa pleuresis est sanguis simplex ad locum diafragmatis confluens vel san-
guinis mixtus cum colera vel flegmate vel melancolia

Sequuntur signa

Pleuresis signa dolor inter costas et fortis febris continua tussis et continuus
excreatus et quandoque a principio est sputum rubeum et fiat sanguis abundancia
quam citrinum et sit dominium colere rubee et quandoque est album et sit dominium
flegmatis quandoque est nigrum dominium et sit dominium colere nigre Et si fuerit apostema
in carne costarum tunc est dolor minor calor minor tussis minor Et ideo in pleu-
resi quandoque iacent infirmi super latus oppositum pleuresi tunc sentiunt in latere infir-
mo quasi ibi esset aliquid quasi impensum Et ideo propter gravamina de contra loco

Similiter de unguentis si unguentum cum calidis calida cum

Et dolorosa fomentata dolor mitigatur et si ponetur calidum fomentum super
locum dolor augmentatur, sed frigidis frigida in unguentum. Prono-
sticatio pleuresis est de morbis acutis valde et quod cito sanatur liter
si est grossa materia expectationis morbus diuturnior. Cura primo
patiens in aqua frigida vel succo utatur ut succus semper vinee et alia
detur in fine ad potandum sed et mane siruppus frigidus ut rosaceus
violaceus de papavere et si cum illis aqua fuerit allemata abstineat
a vino forti bibat ptisanam decoctum avene et si accidentia febris non
minorantur ut sunt febris dolor pressus et si sputum cepit in grossare
sanies exsiccata diminuatur in frigiditatiuua et fiant emplastra maturativa
sicut ficus cum sinapi vel decoctio malve in oleo et deinde detur sirupi semel
vel pluries eo quod multum iuvat pectus ad expulsionem saniei sicut decoc-
tio enule campane et ysopi cum vino dulcorato cum melle et si opus fuerit
ponatur emplastra consolidativa super locum doloris de quibus supra dicetur
de cura apostematis. Item potest dari consolidativa ut sunt bolus arme-
nicus balaustia folia glandium. De peripleumonia

Peripleumonia est apostema natum in pulmone causa eius et cura ut
pleuresis et signa maxima difficultas anhelitus exscreatio spume
sed febris continua. Item in tensa rubor genarum. Pronosticatio ut ple-
uresis et semper continuatur sed in pleuresi vehementer est dolor. Cura eius cum
flebotomia et alia fiant sicut in pleuresi. Sequitur de ejectione sanguinis
cum sputo. Si sanguis est de capite rasuratione tantum non est timendum talis
cum sputo de sanguine de gargarisatione tamen sepe tamen sed exit cum vomitu hoc est
cum accidat cum gargarisatione de vomitu medicine sapiencie sed si ex-
pectare apparet vomitalis aquam in ysophago dentur medicine sapientie. Sed si ex-
sit cum tussi ibi est sciendum fiat in illo casu a principio minutio de basilica
de codem dextram pulmonis de conjunctione. Johannes Amsire. Sequitur de ptisi
tamen de pulmone cum consumptione totius corporis et venit ex ple-
Ptisis est ulceratio pulmonis cum consumptione totius corporis et venit ex ple-
uresi et ex ptisi. Signa que concomitantur sunt febris ethica tussis exscreatio
saniei vel flagmatis globosi et aliquando reddit fluxus sanguinis item corpo-
ris extrema consumitur nisi cutis et ossa. Item sputum projectum ad aquam descendit
ad fundum nisi a sputo retineatur dimittatur quod sanies a sputo. Item sputum
projectum super carbones fetet. Item pili defluunt et incurvantur ungues. Prono-
sticatio ptisis confirmata non curatur maxime in senibus vacca cum ignaviosa
omnia ulcus indiget consolidatione et quiete pulmo est in continuo motu et
quod difficile curatur. Consideratio fiat cum bolo armenico balaustia et similia.
Sirupi dentur ut siruppus de ysopo enula campane. Item de papavere sirupus
et alii consimiles. Dieta fiat sicut dieta ethicorum ut habetur de ethica
item detur lac asininum vel caprinum postremo vaccinum ut sit calidum
pro se ex ventre de mamillis fiat decoctio amigdale dulces ordeum
bene coctum lavatis sepe mutetur. De tremore cordis

Tremor cordis vocatur alio nomine cardiaca passio et non differt a
sincopi nisi quia minor est quam sincopis causa eius est color
nigra vel rubea item myrria angustia et essencia mensis. Signa patent
patientis pulsu tremulo. Pronosticatio quibus cor frequenter tremit
cito moriuntur et tamen sincopis tales morti fiunt. Cura eius fiat cum
fiat humorum superfluorum si est ex causa calida dentur cordialia frigida
ut rosa sandalum camphora acetum succus malorum granatorum et si est
de causa frigida dentur cordialia calida et ambra muscus storax calamita
cariofoli cinamomum macis ciminum semen maiorane semen ba-
silicon crocus item margarita preparata corallia albi et rubei os
de corde cervi fiat pulvis et alie medicine confortative cordis

De doloribus stomachi

Cause doloris stomachi sunt apo-
stemata vel ulcerata vel humor aliquis superfluus ut colera fle-
gma melancolia vel stomachi indurato Signa apostematis sunt
calor febrilis in toto corpore et dolor valde vehemens ab umbilico et supra
sitis fortis pulsus frequens et velox si aut colera abundaverit est
urina rubea et ypostasis annulsa et adest amaritudo oris et quasi
vomitus colericus sitis multa nullus appetitus cibi et calida ei nocent
Si autem abundaverit flegma dulce vel viscosum urina est alba et grossa
et non adest appetitus et quasi est vomitus flegmaticus Si abundaverit
melancolia urina est alba et clara et quasi vomitus melancolicus
Item signum indurationis stomachi patet per tactum Apostema stomachi
est de morbis acutis et septem vel in octo diebus interficit Item replere stom-
achum est causa indigestionis et per consequens causa morborum Ipse enim est cacus
totius corporis Item singultus frequens per corporis inflationem et manifestus
est mortalis Item vomitus simul cum fluxu ventris est periculosus Cura
Si fuerit apostema fomentetur stomachus cum aquis vel sucis frigidis
vel ungatur cum oleis et unguentis frigidis Abstineat patiens a vino et
cibis calidis utatur ptisana et cibus frigidis Item si abundaverit aliquis
humor purgetur cum medicinis convenientibus de quibus dictum est supra
de febribus Item si fuerit induratio stomachi purget cum convenientibus
sibi utatur unguentis et oleis calidis et resolventibus Item fre-
quens usus pimpinelle valet contra indurationem stomachi bene

De infirmitatibus epatis

Epar patitur apostemata ex humoribus opilationem et aliquando potius fellis
opilationem et sic aliquando in tantum debilitatur ut nullum sanguinem
ad perfectum decoquat causa omnium infirmitatum aut est discrasia et mala
complexio et humor aliquis abundans

Signa lesionis fellis vel precisio

Signa apostematis sunt febris sitis et dolor sub ypocondrio dextro
sub costis inferioribus et signa superflui caloris sunt urina rubea et
sitis Item si abundaverit colera vel sanguis urina est rubea et si
flegma abundaverit est alba et grossa nisi affuerit opilatio Item si
virtus epatis fuerit valde debilitata sequitur ydropisis Si aut porus fellis
opilatus est sequitur ictericia

Cura

Cura apostematis epatis est quod
fiat in principio infrigidatio cum sucis et aquis frigidis fiat flobotomia
de basilica eiusdem brachii et dentur sirupi proprii eiusdem et similes de
dentur electuaria frigida sicut est dia sandali rasura eboris camphora in sta-
tu declinationis eius sicut plene dictum est in maturativis et conpulsiva sa-
nei Si abundantia humorum purgetur secundum convenientes eius purgationes
Et si dolor si est ventositas epatis suppone in sacculo avenam calidam Et si dolor
remittitur satis est in illo remedio Si non remittitur signum est apo-
stematis da rigurum frigida membra

Sequitur de ictericia

Ictericia que fit cum febre et sine febre est alia et alia curatio
Nam in ea que fit cum febre debet primo febris curari Et po-
ea debent remedia adhiberi que sunt diuretica optima et infrigidativa
quapropter qualiacumque ebore eboris sive epatice trociscos vide supra sap-
oris gallici ad quantitatem castanee omnia pone in panno lineo et
sigilla in aqua fontis donec resolvatur et detur patienti Item
urina patientis vix et aquam sanat infra tres dies Item sola rasura
eboris vix bibita Item aqua decoctionis radicis apii et aliorum
unbeorum pomi data est summum remedium Item optime fructus vel plan-
tagine usque ad medietatem sui decoctus et potatus omni mane Et po-
terit sirupari si placet Item solum crocus dissolutus cum aqua potetur

S
lo' Faule

Item sucus camomille bibitus prodest contra zanc et alias febribus et dantur
semper sua decoctio et clarificatio Item succus solatri potatus curat Item se
men solatri vel palmis filicoid succatis ictericia prima curat Si fuit
ictericia sine febre cuius causa est opilacio porri fellis et quia colera non
potest separari a sanguine in cisti fellis immo deriuatur ad corpus totum
Signa Citrinitas oculorum et faciei et totius corporis et urina apparet
citrina

Pronosticatio

Ictericia veniens in febre in die crisis sic quod
in quinto vel septimo die est bonum signum quia colera nociua expellitur
Si venit ante diem crisis est malum signum Item ictericia cum idropi
si est signum pernitiosum

Cura

Efficiat purgacio colere cum reubarbaro
et cum electuariis de succo rosarum conforte vel simili Item efficaciter
valet agaricus cum zinzibere et zuccaro Item lumbrici terrestres exsiccati
Item si nec fuerit decent remedia superius posita contra ictericiam
cum febribus

De ydropisi

Ydropisis est error virtutis in toto corpore sequens mutacionem virtutis
in epate Et sunt tres species ydropisis prima est yposarcha 2a
aschites 3a timpanites Yposarcha est quando totum corpus
est inflatum Aschites est quando venter solus et pedes sunt inflati
Timpanites quando solus venter est in flatu Causa ydropisis est
omne id quod debilitat epar sine sit distemperancia solum vel cum humore
aliquo superfluo aut apostema calidum vel fraxio et maxime quando
mit ex inordinato regimine quia humores in epate multiplicantur
et faciunt opilacionem et debilitatem epatis Signa dicta sunt Et si
fuit de causa calida tunc calor est immissus

Iudicia

Yposarcha est
difficilioris cure Aschites seu alchites difficilioris cure Timpanites
difficillime cure nisi fuit de causa frigida tunc est facilioris
cure Item si in aschite vel timpanite fuit virtus debilis et fuerit
vigilia extenuata et pectus et faciesque ydropici disponat se
ad aliam vitam Item si continet ad ydropisim ictericia emissa est
species ydropisis mixta si diu durauit Sequitur

Cura generalis

ydropisis est ad medicinas diureticas prouocantes urinam
et medicine racio dant inflacionem Nam frequenter laxacio
Et si fuit ex causa calida ydropisis purgacio fiat
debilitantis alterius vel cum reubarbaro vel cassia fistula Item
nota si ydropicus habeat fluxum ventris tunc cura ... Item
de se ... Nam sterquilinium vetus prouocat urinam Item
cum calida causa Recipe succi plantaginis et spatice et ...
... vel cum paruo lineo et ... tunc coperiat cum pelle
et sit ... super ... usque ad medietatem tunc pone desuper
ignis sit minus forte deinde ... et dulcore ad succo
et pote mane et sero cottidie et curabit perfecte Item
distillacione spatice endiuie rostri porcini ... Item aqua
... omni mane et sero potata Item succus radicis yreos ... et yreos
succo cum succo solatri despumatus et colatus et clarificatus
curat omnem ydropisim calidam sine ex causa calida sine frigi
da Item in omni causa potest fieri radix feniculi decoctum
dinne yreos capilli ... sandalorum citrinorum et dulcoretur
cum zuccaro Item valet ... comestio et potus de decoctione
eius Item de emplastris Emplastrum de ... plantagine
aceto et farina ordei super epar positum Item in causa frigida
fiat purgacio cum ... Item in causa frigida
li sambuci raphani yreos Item vinum de decoctione seminum
petroselini mane et sero potatum perfecte curat Item
diureticorum remedium decoctio radicis sambuci Item timpanites curat cum
oleis et unguentis consumentibus ventositates ut est oleum ... Item
... et nardi Item ... cimini ... et ...
tha et folia Et si urina est valde rubea addat aquam frigidam
ponat super epar Item ova formicarum ... et super ven
trem ungantur

Inflacio ventris se curat

De opilacione splenis et eius duricie

75r

Opilatur et induratur splen. Item capparis et mordicatio recipiunt [illegible] et po-
tus. In quarto effectum est melancolia quod splen [illegible] non po-
nere [illegible] et pt expellere [illegible] emoroidas aut per intestina. Signa eius scilicet
opilationis splenis sunt dolor in sinistro latere sub costis et non potest iacere
sub eius costis manus sub iacet et manifeste tangitur [illegible]. Pronosticatio.
Duricies splenis inducit maciem in toto corpore. Item aliquando est cum ydropisi
[illegible] frequenter comitatur febrem quartanam item [illegible] quartanam [illegible] est
[illegible] et [illegible] si urina fuerit rubicunda [illegible] est [illegible].
Cura. Fiat purgatio cum medicina [illegible] melancolie si fuerit lapsus fa-
[illegible] et [illegible] prodest [illegible] et salvatella sinistre
[illegible] item prodest bibere aquam [illegible] et frequenter [illegible] lateris [illegible]
[illegible] item radices rapum [illegible] cum folijs eius de [illegible] in aceto
supposita splen [illegible] duriciam et inflationem splenis est summum remedium. Item
[illegible] radice [illegible] valet in duritie
splenis. Item decoctio radicis sambuci [illegible] ad mediatatem [illegible]. Item agrimo-
nia in cibo sumpta splenetica [illegible]. Item folia salicis trita cum modico sa-
le supposita cessat dolorem. Item [illegible] supposita splen val[et].
Item [illegible] cum aceto vel vino et si sulphur apponitur
est melius supponatur splen. Item emplastrum cum flore salicis decoctum in aceto
et suppositum est mirabile. **Sequitur de yliaca passione et colica**

Yliaca passio dicitur [illegible] ylion [illegible] et colica dicitur a colon intestino
grosso et inferiori. Causa yliace et colice est opilatio propter feces aut humor
ibi existens calidus et frigidus vel ventositas descendens ad intestina.
Signa yliace est dolor vehemens circa umbilicum et cum paciens [illegible] po-
[illegible] et est [illegible]. Signum colice vehemens dolor [illegible]
[illegible] et pectinem ubi est locus colon intestino et est talis est enim constipatus et
aliquando [illegible]. Pronosticatio. Si [illegible] dolor [illegible]
[illegible] paralisim brachiorum et pedum indicat. Item aliquando inducit [illegible]
[illegible] causa calida et frigida. Cura. Fiat [illegible]
[illegible] maciem et [illegible] urina [illegible] cum [illegible] agarico [illegible]
[illegible] et [illegible] est [illegible]. Et si illud non prodest
[illegible] et [illegible] sanat. Item [illegible]
[illegible] sanat. Item [illegible] et bibitum sanat et [illegible]
[illegible] sanat. Item [illegible] cum aqua [illegible]
[illegible] sanat dolorem yliace et dolorem stomachi. Item [illegible]
[illegible] causa calida [illegible]
[illegible] et potatum valet. Item si fuerit ex frigida causa [illegible]
piperis quatuor vel quinque bibat [illegible]. **De vermibus in ventre**

Si paciens fuerit senex detur sibi dosis [illegible] et [illegible] vel detur
sibi medicina amara laxativa. Item si fuerit puer detur sibi [illegible] ad mo-
dum avellane [illegible] ad potandum vel detur de folijs [illegible]. Item
allium [illegible] cum aceto [illegible] vermes. Item semen apij potatum [illegible]
vermes et est valde forte remedium. **De fluxu ventris**

Fluxus ventris est [illegible] illud quod egreditur ex fluxu est cibus calidus
et indigestus et vocatur lienteria aut est cibus mutatus ita quod non apparet
[illegible] in eo quod est minus [illegible] aut est ultimum quod egreditur aut hu-
mores superfluentes et vocatur dyssenteria aut egreditur [illegible] ad sanguinem et vocatur
dyssenteria. Causa qualis illorum aut est debilitas virtutis retentive aut
humorum abundancia. Signa humorum posita sunt iam. Sed si est causa
[illegible] et [illegible] in ano. Pronosticatio. Fluxus
[illegible] et ydropisim vel ptisim indicat aliquando. Cura lientere.
Si est ex causa frigida [illegible] stomachus cum [illegible]
cum [illegible] et [illegible] detur ad potandum febrifuga. Si fuerit de causa calida
quod est rarum detur reubarbarum [illegible] frigida. Item dysenteria et dys-
senteria [illegible] tres dies non stringatur sed post [illegible] qui solum
[illegible] comedit et stringitur. Nota [illegible] et [illegible] loco scor-
pionum [illegible] qui non potest habere scorpiones recipe [illegible] scarabo-
nes [illegible] qui [illegible] de estate.

Exitus urine impeditur multiplicatur aut per **De difficultate urinandi**
humores grossos in vijs urinalibus collectos precipue in renibus vel
vesica vel propter apostema [illegible] vel vesice. Causa humoris superfluitates.
Causa apostematis est superabundancia sanguinis. Causa lapidis est materia viscosa
ad [illegible] vel ad [illegible]. Signa humores grossi et difficultas [illegible]
et grossities urine [illegible] aliquando humor [illegible] et si fuerit lapis
renum apparet arena rubea et dolor in loco renum et urina est [illegible]
et aliquando [illegible] lapis ad quantitatem [illegible] aliquando maior et [illegible]
et [illegible] urine et [illegible] dolet in renibus. Si fuerit lapis in vesica
urina est turbida et alba [illegible] et lapis aliquando albus egreditur [illegible]
[illegible] lapis renum est rubeus et lapis vesice est albus. **Pronosticatio**

Eger angustiatur et habet difficultatem mingendi si est stranguria tunc est fetore / lapis renum vel sit ex parte enim que postea reddatur. **Cura eius** Si fuit stranguria propter grossos humores purgentur illi. postea dentur diuretica ut aqua decoctionis acori que provocat vrinam. Item auellane [illegible] sumpte cum aqua vel vino tollunt tormina. Et si fuit difficultas vrinandi propter lapidem vesice Recipe medicinam istam vel in vino [illegible] semen feniculi raphani dauci macedonici corticem radicis caparorum amigdalarum amararum saxifrage cappari rotunde azari cardamomi piperis acori fiat pilule et dentur. Et cinis scorpionum combusti frangit lapidem. Includatur in olla et ponatur circa ignem lentum ad septem horarum spacium et deinde extrahantur et pulverisentur.

Sequitur alia cura

Et alie confectiones. Recipe cariofilorum galange siler dosi piperis petrosilium sparagi semen lini leuistici saxifrage cineris scorpionis sanguinis hirci ana ʒ i fiat pulvis et detur in balneo facto decoctione [illegible] cum vino albo in quo acorus raphani et apium fuerint decocta illud est magis remedium et non exeat paciens de balneo ut medicina [illegible] operetur. Et sucus citrulorum cum ypoquistide cum decoctione nardi et cinamomi bibitus mirabiliter operatur. Item septem capita allearum dimittantur in aqua et aqua illa potetur per tres dies et valet. Item cicadi remotis capitibus et alis pulverisentur et dentur cum millefolii et saxifrage ad potandum pacienti. Et fac rondellos decem de radice raphani et pone in vino albo tota nocte mane bibat vinum et detur ieiuno stomacho mane similiter et sero et continue per aliquos dies et frangetur calculus. Et aqua decoctionis ciceris optime valet calculosis. Et quibus ille caveat sibi a cibis viscosis et grossis quia medicinam impediunt. [illegible] Et si vrina est calida [illegible] vel frigida dicta [illegible] bibe ptisanam ne incurrat alteracionem [illegible]. Et si [illegible] cum sagine [illegible] est propter apostemam aliquem ne [illegible] abstineat a cibis calidis acutis et salsis et vtatur frigidis et lenibus potibus. Nota

Sequitur de diabetica passione

Talis passio est nimius fluxus vrine. Causa eius in [illegible] calor renum nimius [illegible] attrahens [illegible] sanguinis. Signa sunt inmoderata potus et innaturalis fluxus vrine et quicquid bibitur cito exit quasi crudum / [illegible] talis vrina est alba et clara propter cruditatem et indigestionem.

Pronosticatio Iste morbus maciem vehementer inducit et nisi succurratur timendum est de ydropisi et morte. **Cura** Recipe gladiolum olibanum semen coriandri [illegible] armeniaci gummi arabici ana ʒ i fiat [illegible] pulvis [illegible] dentur [illegible]

De menstruis superfluis

Menstrua superflua debilitant et extenuant corpus quod inducunt ydropisim vel mortem et ideo cito sunt restringenda. primo investiganda est vnde [illegible] calor est in [illegible] Nam sanguineus calor si abundat [illegible] [illegible] abundat [illegible] colera [illegible] albus [illegible] flegma [illegible] [illegible] sanguinea [illegible] [illegible] melancolia abundat ille qui abundat [illegible] detur [illegible] ad bibendum cum aqua [illegible] [illegible] restringat [illegible] pulvere coralli [illegible] [illegible] ad [illegible] dies [illegible] [illegible] pulvis [illegible] pillule [illegible] optime [illegible] menstrua. Et pulvis [illegible] potatus [illegible]

De precipitatione matricis

Mater aliquando [illegible] est [illegible] [illegible] in isto morbo [illegible] debet iacere supina et postea [illegible] debet esse matrix elongata ut sic reducatur matrix et fiat medicina Recipe [illegible] balaustie gallarum aluminis antimonii ana et redigantur in pulverem et tunc matrix ungatur cum oleo rosaceo calefacto desuper aspergatur predictus pulvis et [illegible]

De apostemate matricis

Si mulier vehementer dolet in matrice et calet [illegible] in ea esse [illegible] apostema [illegible] est ut de apostemate stomachi [illegible] predicte [illegible] et purgatione in matrice per [illegible] aliqua in forma suppositorii vel [illegible] matrix [illegible]

Sequitur de vlceribus matricis

[illegible] passiones que [illegible] **Cura eius** ut passio [illegible] cum aqua plantaginis et oleo rosaceo vel fiat cum aqua ordei vel cum aqua mellis decoctionis [illegible] fiat [illegible] cum oleo [illegible] rosaceo

De mola matricis

In matrice [illegible] vna massa carnosa que continue [illegible] et [illegible] et [illegible] mulieri [illegible] sit [illegible] Nam et venter [illegible] et menstrua desinunt. Causa illius est [illegible] semen in matrice [illegible] pollucionis vel [illegible] menstruorum retencione vel [illegible] semine.

Pronosticatio [illegible] mola est [illegible] et antiqua non [illegible] **Cura** Recipe [illegible] ana ʒ iii [illegible] optime [illegible] ʒ v foliorum mentastri pulegii [illegible] aut [illegible] ana ʒ iiii [illegible] pondus [illegible] ʒ [illegible] cum aqua [illegible] semen [illegible] detur sepe non [illegible] sepe ut

Item fiat passagium cerusa et mestago

De suffocatione matricis

Matrix propter defectum menstruorum quandoque movetur ad unum latus quandoque ad aliud unde dolet mulier graviter et vocatur proprie tortura matricis et quandoque movetur sursum et comprimit diafragma ita quod mulier non potest attrahere anhelitum et tunc dicitur suffocatio matricis. **Cura** debet mulier per vices purgari ab humore peccante et debent provocari menstrua et debent applicari fetida ad nares ut cerum incensum vel pilli et alia similia et debent poni odorifera ad muliebria pudibunda. Ratio quia matrix naturaliter inducitur ad odorifera et fugit fetida. Et ideo odorifera muliebribus partibus applicentur in suffocatione matricis

De expulsione abortivi et difficili partu

demum si necesse fuerit opiata recipiemus. Abortivum expellitur faciliter si cum eo cingatur renes mulieris. Et quando cum modicum debet purgari. Et purgato in gutte incluse ad septimum ad septimum et non potest parere dentur ciceri cum vino et sabina. Item mulier laborat ad partum. Et non potest parere da ei ciceris cum vino et sabina. Item flos acinus qui invenitur bibatur vel da ciceris cum aceto ad bibendum. Item verbena bibita cum aqua vel vino vicie in lecto albo potabilis bibat. Item verbena bibita cum aqua vel vino fetum etiam si mortuus fuerit.

De ulcere et cancro

Ulcera vero si fuerint medicanda cum rasura panni linei antiqui bene mundati quater vel ter in die talis rasura super ulcera ponatur cito curatur. Si vero fuerint ulcera magna tunc Recipe de optimo vino et modicum eris et ampti unguenti et in unctione ibi pannus lineus. et in unguento unga et ligetur. Item lacertum ad locum pulverisatum et superpositum locis cancrosis miro modo sanat. Item lacertum ad loca pulverisatum et superpositum locis cancrosis miro modo sanat. Item lacertum locus aceto calido et desiccatum panno lineo et superaspergatur pulvis galle. et hoc fiat ter in die et miro modo sanat.

De crepatura

Crepatura aliquando fit super umbilicum aliquando infra. aliquando in loco propinquo. Cuius signum est quod in testiculos intestina descendunt in loco bursa testiculorum. Causa crepature est labor inclinando vel levando ita ad saccum et cum implent. Causa crepature est labor difficilis cure et semper si fuerit antiqua. quod rumpitur pelliculam ventris et illis est difficilis cure et semper si fuerit antiqua quod rumpitur pellicula ventris et illis est difficilis quia ea que sit in pueris. Item nulla pia minus carne pro vel fixum inveniens quia ea que sit in quiete. **Cura eius** ante talis crepatura curabitur nisi infirmus sit in quiete et reducat intestinum ad intestina et aptet omnia ponat se infirmus ad dorsum et reducat intestina et in testina reducant. et illo modo sibi pulvillum super ulnas ne iterum intestina et in testina reducant. et illo modo sibi pulvillum super ulnas ne iterum in bursa et intestina exeant. Recipe folia citrulle ter potest se ostendat quod ne crescet crepatura illis fiat. Recipe folia citrulle ter ante et coquantur in oleo et emplastrentur et continuetur ad unum vel. Item pilosella dies. Item spatica tota et cum vino bibita omni die sanat. Item pili leporis ad usum confecti cum melle. et modo pulveris carmina dati de heme. Item folia quercus trita et emplastrata cito consolidant

De podagra

Podagra est species artetice artetica autem est de lo manuum vel pedum. Et fuit in femore vocatur sciatica. Et fuit in dorso vel in spina vocatur proprie. Causa que illarum infirmitatum vel est calida vel frigida vel ex carnis humore mixtus. Si sit coleria et flegma frigida causa cognoscitur quod urina est tincta aliquantulum et clara et in fundo urine et in ypostasi apparent athomi rubei. Et si fuerit de causa frigida urina est minus tincta et in ypostasi et in fundo apparent multe spumae albe et si est ex duobus humoribus tunc urina et tincta et clara ratione colere et spume apparent in nebula et cum illis athomi rubei. Item si est de causa calida noceat quod calidum accedat medicus.

Pronosticatio

Iste morbus quandoque est ex crapula et augetur ex crapula, pro quo nota quod quilibet medicum fuit de bilibus horum hoc etiam recipit superfluitates generatas ex crapula alii in capite alii in dentibus. **Cura** fiat purgatio humoris peccantis per medicinam simplicem vel compositam, prohibeatur quod crapula et forte vinum quia tale ducit materiam ad locum doloris. Et si fuerit materia flatica

caveat a cibis grossis et generativis flegma. Sed si fuit de causa calida caveat
a comedibus calidis et acutis. Sed ante purgationem ungatur locus cum unguentis
oleis vel aquis contrariis egritudini. Et in causa calida optime valet vngua
iusquiami oleum ranarum oleum violaceum. Item mucillago psilii. Item
aqua rosacea vel sandalis opium in aqua resolutum. In causa autem frigida
optime valet vulpinum oleum axungia vulpina aqua vite oleum serpentinum.
Item aqua decoctionis rape fomentata super locum dolorosum curat podagram.
Item stercus ciconie cum aqua mixtum locus ungatur. Item adeps corvi
terrm omnem podagram et omnem guttam sanat. Item pellis vulpis tenta super
locum valet. Item contra guttam frigidam unge locum cum melle et sparge
desuper pulveres seminis nasturcii. Item recipe [...] formicarum in modica
quantitate et ipsas formicas et ova earum tere cum axungia porcina veteri
et supponatur loco et est valde bonum remedium. Item viscus arboris coquatur
cum aqua et illa aqua membrum dolens balneet sanat. In utraque causa
Item fomentatio cum vino decoctionis iuniperi optime valet. Item re-
cipe cinerem [...] confice cum recenti axungia porci sanat podagram [...]
inflatas ad quatuor dies. Item recipe oleum laurinum [...] coquatur cum pasta
cum pipere valet. In causa frigida. Item radix [...] coquatur cum pasta
de mane pro medio pasta fissa et supposita [...] sanat citissime. Item
axungia [...] iuvat podagricos et sciaticos in [...] calida
[...] frigida axungia porci silvestris. De morbis qui patiuntur in toto corpore — exterior

Variole sunt pustule cum toto corpore disperse. Signa in corpore
variolarum sanguinearum sunt rubee pustule et sunt late. Et
colericarum sunt minores quantitate et citrinus color declinat ad ci-
trinitatem. Flegmatice sunt albe et late. Et melancolice que sunt ali-
quantulum nigre. Quanto velocius exeunt tanto salubriores sunt. Item
pauciores et rariores tanto faciliores et securiores. Cura. Curetur si
fiat fiat flebotomia de mediana propter [...] de summitate nasi. Item fiat
purgatio cum levibus medicinis ut cassia fistula ad pondus [...] vel
cum tamarindis. Et nullo modo cum fortibus quia cito dissenteria sequitur.
Et dieta fiat de ordeo avena et lacte amigdalarum. Item sequitur
[...] ad extrahendas variolas. Recipe ficus siccos et farinam
lentium [...] ana dragmam [...] et coquatur bene cum [...]
aque [...] coletur et da bibere sero et mane et decoquatur illa de
medio aque. Item recipe succi feniculi apii et recipe [...] intingatur
ad illa pannus lineus et involvatur totum corpus et trahit ma-
teriam ad extra. Item involvatur totum corpus in aqua decoctionis
lentium calida cito sanat. Item preservare oculi et in sale frequen-
ter ad oculos aqua rosacea et lac mulieris. Item fiat unguentum
ad [...] optime valet. Item [...] quod pe-
stule manibus non frangantur. Causa est quia quot pustule frangentur
tot erunt concavitates.

Sequitur de lepra

Lepra est infectio totius corporis per humores adustos. Causa
lepre est nimia caliditas et siccitas epatis et totius corporis
qui humores adurunt cutem et quam nodificationem
in toto corpore. Item leprosi patiuntur dormitationem pedum in tantum
quod si pungeres plantam pedis acu modicum sentit. Item frequenter
sunt mala vulnera in pedibus. Item aspectus faciei est horribilis et fre-
quenter cartilago narium cadit. Item vox illorum considerada est
quia frequenter omnes leprosi sunt rauci. Item nullus est leprosus ab omni-
bus [...] quousque manifeste signa faciei sit corrupta. Et quan-
tia signa veniunt in [...] et [...] videtur predictis. Cura.
Si sanguis abundat fiat flebotomia de basilica et de vena
[...]. Item capiatur [...] et [...] cum [...] sit quod possit pul-
verisari et de isto pulvere detur qualibet die leproso scabioso et [...]

Sequitur de scabie malo mortuo impetigine serpigine gutta rosacea

Scabies est nomen generale et si in aliquo loco singulari vene-
rit et non [...] vocatur impetigo. Et si fuit scabies am-
bulans vocatur serpigo vel formica. Et si fuit in facie scabies rube-
rosa scabiosa pustulosa vocatur gutta rosacea alias morphea

et plus quod impedimentum et genu sit supportabile .i. est anus os vocatur [illegible] me-
tum Causa scabiei est flegma salsum vel colera acuta mixta cum sanguine Cura Et
quia abundavit sanguine fiat flebotomia Et si flegma vel alius humor fiat purgatio illorum
postea utendum est de unguentis unde unguento de litargiro albo optime utitur ad commu-
nia porcorum Deinde scabies curat Item succus celidonie positus super scabiem curat
et [illegible] Alii sumunt lapatium et cerusam partes equales terunt optime per
misceant cum oleo nucum et inungunt omnes pustule et curabuntur Alii Recipe aloe cal-
cem vivam et misce cum oleo communi et curabitur Alii unguentum domus [illegible] de quo
infirmus dicitur ab omnibus laudatum

De apostematibus

Apostema aut est colericum aut sanguineum flegmaticum aut melancolicum Si est
sanguineum tunc est rubeum et acutum Alii si colera adusta tunc siccum est interius
Si flegmaticum tunc est album et molle Si est melancolicum tunc est durum et [illegible]
Primum illorum vocatur flegmon .i. herisipila tertium flegmonides [illegible] In sangui-
neo et colerico apponentur maturativa frigida et humida scilicet aqua rosacea et de-
inde maturativa ut radix lilii bene trita super emplastrum Alii alteam in oleo sit [illegible]
Alii unguentum de [illegible] et medulla de osse bovis et de [illegible] bovis simul
mixta Cura Circa apostemata melancolica vel flegmatica statim a principio ap-
pone maturativa ut [illegible] Alii plantaginem tritam cum sale et supposita [illegible]
glandulas Item raphanus valet ad illa Alii contra inflaciones testiculorum et alias
folia sambuci et ebuli cum oleo communi Alii fimus columbinus [illegible] ca-
pinus cum succo ebuli et oleo communi multum valet Alii contra mamillas inflatas
Si mamille calent fiat repercussio cum [illegible] et aquis frigidis et oleis et si non est
magis calor tunc semen lini cum melle tritum multum valet Et si fiat ibi fistula
tunc [illegible] aut [illegible] cum melle [illegible] et omnes [illegible] aufert cito

Nota valde utile

Alii [illegible] ad rumpendum quale cumque apostema in maturatum Recipe cantarides vel [illegible]
[illegible] et pone in pasta modica et pone super apostema optime [illegible]
apostema rumpunt et maturant Alii ficus optime maturant Alii [illegible]
posite rumpunt et maturant Alii si in aliquibus talibus locis nata fuit [illegible]
[illegible] cum tangitur caro tunc statim sanguinet tunc inmitte pulverem
aluminis combusti et [illegible] et cum tali alu-
mine optime curantur [illegible] ut prius dictum est

De verrucis

Cortex salicis combustus et cum aceto tritus appositus bene valet Alii agrimonia
et portulaca valent contrita cum aceto Idem facit succus floris salicis Item
[illegible] cum aceto mixtus et suppositus tollit Alii Recipe raphanum et folia ipsius fri-
ca cum illis et valet

De lentiginibus

Lentigines sunt macule [illegible] et [illegible] apparent in facie et curantur de colera
adusta primo si humores abundant fiat purgatio Item fermentum cum aceto mix-
tum et super unctum delet Item aloe cum melle confert [illegible]
do Alii [illegible] confert morphee et lentigini Alii [illegible] dissoluta cum
aqua vel cum felle [illegible] aufert omnes [illegible] in facie Alii contra lentigines
Recipe sulfur et [illegible] bene et misce cum butiro et cum illo unguento in balneo un-
ge [illegible] fortiter et dissolvatur cito

De combustione ignis et cura illius

Quando aliquod membrum adurit ab igne vel ab aqua calida Recipe cal-
cem vivam et novem vicibus lava cum aqua et dimitte medium tempus stare ut resi-
deat et effunde aquam istam Deinde infundas aliam et iterum [illegible] et sic fac nove-
m vicibus. Deinde quod infundo remisce [illegible] bene cum oleo rosaceo et cum
oleo communi Et est valde [illegible] unguentum Alii radix lilii cocta super [illegible]
et cum oleo rosaceo mixta [illegible] curat Alii [illegible] suppo-
nitur [illegible] combustio in vino [illegible] et postea sumatur unguentum de
talee de quo dictum est [illegible] est bonum sed [illegible] et est [illegible]
modo Si combustio est [illegible]
et sic calor ignis tollitur [illegible] Si magna et fortis resolvas [illegible] cum aqua ro-
sacea vel communi et fiat inde [illegible] et curabit cito

De cancro fistula et antrace

Cancer est apostema melancolicum durum et [illegible] venas
[illegible] quodam modo similes sicut pedes cancri [illegible] apostema fuit [illegible]
[illegible] est periculosum et mortale fistula [illegible] est [illegible] foramine et interius
est latum sicut foramen fistule [illegible] antrax dicitur [illegible] foramine [illegible] est pro-
fundi foramine Cancer si adhuc fuit integer [illegible] quia si apostema [illegible]
melancolicum et durum [illegible] optimum oportet quod ponatur maturativa fortia et forte
cum [illegible] resolvitur Et si fuit ulceratum Recipe [illegible] et misce cum [illegible]
[illegible] liquefacta et bulliat modo in tempore [illegible] addatur pulvis
[illegible] et inmittatur in cancro vel in fistulam est enim probatum remedium Item [illegible]
pimpinelle et [illegible] herba [illegible] remedium

De morsu canis rabidi et aliorum venenosorum

In morsu canis rabidi [illegible]
[illegible] pedes posteriores Et si [illegible] in facie morsus et [illegible]
[illegible] Et [illegible] est [illegible]
[illegible] super [illegible] ne venenum vadat ad [illegible] et ponatur statim ventosa
super locum et [illegible] venenum [illegible]
[illegible] cum [illegible] Item postea pone emplastrum [illegible] de alleis et

anthia Item comedit abundanter et potet de allio cocto sub prunis Item
pulvis cancrorum valet optime de quo dictum est in fistula [illegible] Item ad morsum
apris vel vespe pone super locum stercus frigidum et pira matura et acetum pul-
verisata pone super locum optime valet et mebrium in aqua calida et bene pone
valet Item in morsu serpentis da succum alleorum abundanter bibere et bibit
vinum per talus Item contra puncturam scorpionis valet oleum scorpionis Item
scorpio gassinus tritus cum aleo scorpionis Item scorpio gassinus suppositus
vulneri optime expertum est in ytalia De venenis et interiora sumptis
Venenorum sunt aqua calida sicut est venenum tyri aliqua frigida
frigida sicut est opium et sicut [illegible] timet [illegible] ne
dicamen istud Recipe unum aduall cortalis [illegible] Item [illegible] una
salis filiorum [illegible] ficum [illegible] et commisce in mortario et sumat ante
prandium ad quantitatem nucis Item sic recipe ruthe medulle nucis salis
partem modicam ficum partes equales commisceantur simul Item succus [illegible]
lee potatus omnia mala eicit Item pimpinella bibita ab omnibus ve-
nenis cor hominis optime defendit et quandam dicunt de centaurea ite
dicitur quod medium [illegible] quod cum aliquis sit intoxicatus quod per cito fiat
dicitur vomitus per vomitum videlicet cum aqua tepida oleo et sale simul potatis atque
[illegible] digito immisso in os et si in aqua ista decocta fuit raphanus
[illegible] est vel detur decoctio azari hec enim infallibiliter est pro vomitu Item
ad sciendum ut venenum tibi non noceat succus feniculi raphani ru-
the et absinthii ieiuno stomacho bibas Item contra venenum Recipe cala-
menti [illegible] nucis ruthe aristologie bacarum lauri mente [illegible]
[illegible] boli armenici et [illegible] cum vino et [illegible]
[illegible] valet etiam contra pestilenciam De medicinis solutivis
Ad purgandum flegma recipe zinziber [illegible] turbith ʒ ii [illegible] ʒ iii
et fiat una dosis De colera ad purgandum coleram cum flegmate Recipe
turbith ʒ i scamonee ʒ i commisceantur cum modico melle et fiat quod [illegible]
[illegible] equalem ponderum et [illegible] est una dosis et [illegible] duo pro una do-
si et acuatur in morbis [illegible] et una dosis [illegible] acuatur vel [illegible]
granis scamonee et potetur cum vino [illegible] tollit [illegible] et [illegible]
[illegible] purgat Electuarium de succo rosis cum ℔ vii [illegible] rosarum
ʒ iii sandali ʒ ii spodii ʒ iii diagridii ʒ i et [illegible] et temperet ad
[illegible] facto de supra dicto succo De opiatis
Contra dolorem stomachi a frigiditate aut [illegible] contra
coliciam et dolorem in renibus contra difficultatem urine et singultum ve-
hementem Recipe piperis albi et [illegible] ana ʒ [illegible] ʒ [illegible] ʒ ii [illegible]
[illegible] castorei ana ʒ i confice cum melle quod est [illegible] respective [illegible]
dosis sit ut cicer aut faba [illegible] De cancro Si sit in gingivis vel
labiis boracem et piper ista pulverisentur et distemperentur cum [illegible] et mel-
le despumato et locum cancrosum illiniatur et sanabitur De cancro
et vulnere Recipe [illegible] ista bene pulverisentur et cum [illegible]
[illegible] incorporentur et deinde locus patiens inungatur De cancro
inveterato Recipe atramenti salis piperis unde eius [illegible] fiat pul-
vis et cum vino vel aceto incorporentur et superponatur in [illegible] quantitate appo-
natur De fissuris labiorum [illegible] sunt [illegible] et [illegible]
fiat pulvis [illegible] locum patientis ponatur loco [illegible] abluto cum aceto
[illegible] De fistula labiorum Recipe vitellum ovi cum oleo rosato
Item et idem recipe [illegible] [illegible] albam [illegible]-
tam sit unguentum De cirurgia Contra malum mortuum Recipe
calcem vivam [illegible] pulverisentur sapone cum [illegible] et oleo communi
ungatur Item recipe radicem lapacii acuti scabiose radices coquantur vel
aceto vel oleo vel cum liquore illo distemperetur pulvis De tineis
Recipe calcem vivam [illegible] pulverisentur et distemperentur cum oleo
et aceto Contra tineam scabiem pediculos glandulas Reci-
pe pulveres litargiri [illegible] [illegible] campane [illegible]
[illegible] misceantur cum aceto incorporentur Item ad idem recipe [illegible]
[illegible] sunt [illegible] caput inunge De [illegible]
capillorum Item coquatur lapacium acutum et eius radix in vino

Nota facile

vomitum
sic provocatur

Nota atti-
nens [illegible]

et inde caput sepe lave. Illud capillos multiplicat [illegible] sistit canos
retardat. Item ad idem. Recipe succum trifolii cum melle et distempera et appo-
ne parum de succo barbe et unge caput [illegible]. **Contra pediculos**
Recipe argentum vivum extinctum cum saliva et cum axungia porcina et cum
oleo distempera vel alio liquore et corpus inunga. **Ad carnem mortuam corro-**
dendam [illegible] crescit in vulneribus [illegible]
ad albedinem et supereminet et [illegible] emittat guttas sanguinis aliquando aque
[illegible]. **Contra** [illegible] carnem fiat talis pulvis. Recipe auripigmentum citrin-
floris eris pulveris succi affodillorum seminis urtice atramenti [illegible]
aristologie rotunde. Ista pulverizentur et pulvis eorum distemperetur cum suc-
co et cum melle postea decoquatur ad consumptionem mellis et liquoris. Dein-
de formentur trocisci et exsiccentur et quando opus fuerit unus trociscus super
tegulam calidam exiccetur et in pulverem redigatur et pulvis ponatur super
carnem mortuam. Item aliud similius. Recipe cinamomi viridis et
farine frumenti ana et fiat pulvis et supponatur. **Contra podagram**
Recipe radices succi [illegible] et decoque eam cum aqua donec sit bene
decocta et [illegible] bene sicca vel modica aqua tunc pista eam cum
axungia apri vel ursi et quanto amplius [illegible] potest tanto melius et [illegible]
vesicam apri et misce omnia et pone ad [illegible] bene pistando. Et [illegible]
[illegible] unguentum et postea pone unguentum ad vesicam et pone omnia ista
in fumo et siccentur et quanto antiquius tanto [illegible] et tunc [illegible]
infirmum sub calefacto bene ad ignem [illegible] debes postea inungere
unguento donec sanetur. **Contra colicam** Recipe [illegible] concisum
et modicum de sapone et inungas circa umbilicum de mane et [illegible]
nem multum [illegible]. **Contra calculum expertum in** [illegible] Recipe
[illegible]
[illegible]
[illegible] ista omnia [illegible] pone et pulverizentur [illegible]
[illegible] in [illegible] ad meliori potu quo potest [illegible] habe [illegible]
[illegible] habe [illegible] tunc bibat quociens [illegible] voluit. **Contra fluxum**
Recipe [illegible] et fac [illegible]
[illegible] in aqua et aspergas modicum de sale et assa modicum [illegible] igne
et comede bene et cessabit morbus. **Contra fistulam remedium**
[illegible] expertum. Recipe [illegible] et fac [illegible]
[illegible] et impone super dolorem quousque [illegible] maturabit. Recipe [illegible]
[illegible] et impone super dolorem ut supra. **Contra reuma**
Item [illegible] accipe [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] magna radicem liquiricie illa decoquantur in
munda aqua ad unam mediam pintam et [illegible] de cola [illegible] de
inde illa aqua infundatur in una parva olliculam et imponatur de ca-
lamo aromatico [illegible] quantum potest [illegible] recipe cum tribus digitis et
deinde [illegible] una parva [illegible] ad [illegible] olliculam et [illegible]
[illegible] quanto calidius potest suscipiendo de mane et [illegible] desuper bi-
bendo et ita continuetur [illegible] dies. **Sequitur ut restringatur vomitus**
Recipe tostam panis [illegible] in aceto et desuper pone de [illegible]
[illegible] et nares tenendo ad [illegible] et [illegible] panis [illegible]
[illegible]. **Ad restringendum menstrua super fluxa** Re-
cipe [illegible] de [illegible] unde pulli [illegible] et [illegible]
quantum potest recipe cum tribus digitis et bibat. Recipe [illegible] vel [illegible]
[illegible] aut ter [illegible]. Aliud Recipe [illegible] parvam peciam [illegible]
[illegible] impones ad [illegible] et de mane [illegible] et de ves-
pere. **Ad restringendum sanguinem de naribus** Re-
cipe herbam vulgariter [illegible] et ponas aut teneas [illegible]
No p nobis
Aliud recipe folium [illegible] et pone super [illegible]. **Contra constipacionem**
Recipe [illegible] et bibas cum [illegible] aut cum vino et bibas
de mane et vespere. **Contra fistulam** Recipe flores de [illegible] [illegible]
ter flores [illegible] albumine et vitello ovi et oleo olive et de
istis fac emplastrum et supponas [illegible]. **Aliud remedium magistri**
[illegible] contra reumata [illegible] aut venit ex frigiditate ex-
cessiva quacumque aut [illegible] humiditate. Reumata [illegible] per exacionem
quacumque sive [illegible] sive [illegible] ventris sive [illegible] sive [illegible]
[illegible] evaporacionem sive [illegible] cibi et potus et maxime

abstinere a cena sed una Item si abstinere renuit saltem a cena sit te
na vta de vnico ferculo assato quia assata exsiccant Et si saciatus q(uod) re
uma habet vnum modum curationis in pervenientem Et misso medius omnes
cum in principio omnis reumatis [illegible] sit flegma faciens in corpore — Nota contra flegma
reuma Remedia in quibus fiat [illegible] sic reumata curetur quia ista sunt contra
ria reumati Et scribit in lege [illegible] contraria contrariis curantur Reuma in
natura siccitatis et contraria humiditati ob hoc dormitio fiat in stuba
aut camino ardens sit in [illegible] tempore dormitionis et potest vitare
ista vel lac pisces fructus crudos extrinsice frigidos potus et ota acetosa
et omnes repletiones balnea minutiones lotiones capitis maxime statim post
prandio aut cena si sit vna hora ante cenam in loco sicco Item
Una specialis remedia [illegible] calefiat corpus et caput Item talis remedia
lapides extersiuo in talos et tunc reumatis [illegible] thuris al
bi mirre rubee aloe piperis cinamomi calami aromatici galgani [illegible]
[illegible] zinziberis [illegible] quinque partes porciones
vt possit [illegible] masticando [illegible] piperis pro [illegible] ad sale
sacerdotali [illegible] porciones et [illegible] ad ceruisia tepida a
vnius [illegible] mane et [illegible] tunc reumatis Et valent odores
cetid aromaticum vt [illegible] ambra [illegible]
[illegible] aut appone [illegible] ad fornacem [illegible] reumata [illegible] ca
put [illegible] Et [illegible] valent pillule pestilenciales tres aut
quatuor [illegible] in tabulis [illegible] ad aromatisandum
[illegible] piper [illegible] ciminus [illegible] modicus [illegible] et tostum panis [illegible]
atis semper in fine mense [illegible] sale sacerdotali [illegible] Speciale
remedium reumatis contra reumata et corrosiones [illegible]
[illegible] in lectis [illegible] vinis vel ceruisia [illegible] et plures infir
mitates zitwar zinziber galgan cinamomum floris muscati masti
[illegible] idest [illegible] [illegible] grana paradisi [illegible] tanosa
[illegible] piper calamus aromaticus et [illegible] idest magna pipin
[illegible] amicos [illegible] folia sene — Item generale
[illegible] regiminis reformatur volumus vt particularia quis cognoscet [illegible]
[illegible] complexio consuetudo et ista valent [illegible] — Item
[illegible] etas vta tempus complexio forma [illegible] et sinthoma repleciones [illegible]
et aer [illegible] sunt pesanda medica volenti Item in hieme aut autumpno [illegible] — frigidi
non valet piper et calida [illegible] piper calidum valde [illegible] in
estate et ver non sumatur [illegible] in temporibus frigidis et humidis [illegible] piper
et alia calida [illegible] de sale sacerdotali [illegible]
[illegible] in frigidis et humidis temporibus Item De absentia ventris pak [illegible]
[illegible] idest fluxus ventris ad sanguinem [illegible]
aut de mane in aurora [illegible] vnam pillulam [illegible] pibes
vino [illegible] deponat se ad quiescere ad quatuor vel ad quinque horas
sine comestione aut bibitione [illegible] assatis et [illegible]
[illegible] et grossi [illegible] assatis
[illegible] torta de ovis assata in veru idest [illegible]
[illegible] ex aceto comesta placenta de papavere caseus coctus et caseus
assatus in patella [illegible] ad lacte amygdalorum comestum — Item generale
et vniversaliter omnia [illegible] claudunt et constipant ventrem comesta in
principio prandii Item vinum rubeum in principio prandii stringit [illegible]
[illegible] et piperata [illegible] et sorbicia in principio prandii
[illegible] ventrem [illegible] opposita stringunt et constipant Contra disse
[illegible] mediocrem [illegible] dissenteria panis [illegible] assata
[illegible] assata [illegible] sine speciebus [illegible] rubeum [illegible]
ata in [illegible] assata in [illegible]
[illegible] assate Ceruisia aut vinum rubeum in quo [illegible]
[illegible] et ter sit extinctum Et postea collatum [illegible] potus [illegible]
ventris [illegible] potus aut potest bibere ptisanam [illegible] aqua [illegible]
[illegible] et amygdalorum [illegible] sunt [illegible] dicta ptisana et
[illegible] semper bibat [illegible] et quasi [illegible] et mod
[illegible] bibendo aut bibatur aqua plantaginis in [illegible] mediocre
Item tortule et [illegible] ex aceto comesta stringunt Item balnea

79v

nõ aquosa sed sicca stringit ventrem Item ovi testa stringit Contra
vermes ... infra dictam et recipe coct' dyarria valet mirabiliter
semen plantaginis tritum et potatum cum aqua rosacea vel cum
aqua pluviali Dissenteria sunt quorum venter semper est fluens vel
qui emittunt sanguinem assidue et postea cum cibo Liliaci qui pa-
ciunt nimium egerendo absque sanguine Et asmatici dicunt obstr-
ucti/dyarrici sunt simpliciter fluxu ventris patiuntur In dyarria semper
fluxus ventris est Decolor radius sanguinis limpha ... [illegible]
[illegible] extenta fines ... supercilia ... labia ... ceme ... sunt
indicia lepre Depilacio superciliorum et grossicies eorum rotunditas
oculorum dilatacio narium extrinsecus ... cum difficultate
anhelitus et quasi ... loquela et color faciei ... albus
lividus vergens ad ... morphea ... et terribilis aspectus et ...
gracilitate et contractione ... ... pustularum ...
musculorum et insensibilitas extremitatis Colerici ... mela-
colici ... et adusti ... calidum caveant sibi

Contra vermes Contra vermes qui crescunt aliquando in carne hominis
et sua corrosione ... recipe lac caprinum coagulet
... debet fieri caseus tunc recipe ... et lana ... si aptum est
... non est aptum ... et lana et inde materia coagulata imponendo
fortiter impone de die bis ter vel quater Item videas ... fortiter
... fiat ... et sit ad hoc ... ut ... acetum ...
super calidum ... sine igne Item ... in dorso vel
retro spatulas Recipe ... in aqua et sale ut ... est in
... recipe ... ita calide sicut sustinere potest
... et lana ... fortiter ... Ad restringendum sanguinem vel
... et lana ... et liga ... ita
... Recipe ligamen ... digiti ... et sta
fortiter ut potes ... ventrosa ... si ...
bit deo suffrante ... ut super Recipe ... ita
... et non est ... cum ... et ...
... de illo et ... seu ... re-
... resolucionem et ... Sequitur

Ad veram vulnerum
... Recipe fructus de arbore ...
... ad curam vulnerum ... in oleo ...
... et de cera ...
et adde ... sunt modicum ... et cola per pannum ... inter-
... et fiat emplastrum Item recipe oleum ... et lardum
... ut liquescat
antiquum in ligno ~~...~~ acuto aut ferro ... pinguedinem
et guttas pinguedinis in aquam cade ... pinguedinem
collige et dicto oleo similiter ... inde fac emplastrum
Sequitur Astringendum sanguinem de vulnere ... vel ...
de naso et alias in quocumque loco inter testiculos et mulier mamillas
... frigidam aquam imponat et cum adiutorio dei cessabit Contra
... et scabiem ... Recipe corticem ligno ...
album arboris que dicitur vulgariter ... et pone per modum emplastri
desuper ... et ... et sanabit auxiliante deo ad
... Item recipe argillam qua ... lapides in fornace antiqua
... vino sublimato vel ... et super
et ... et sanabitur Ad provocandum sompnum
... et ... et cum eo tempora inunge
Recipe papaver album et oleum ... lactantis ...
... potest ... videlicet ... albi et nuces avellane ... coque

et polcii ... de ... de alio

...ma humores siccat et dolorem aufert Item ova formicarum cocta et
et pannum expressa ac in aures fusa

... de salvia coriandro et aniso contusis Item lauetur tempore pe(dum) ... utilia
fros soles pedum et vene pulsatiles ac naris aq(ua) rosata cum camphora considera
Item balneorum pedes desero pungens plante inde fricentur cum sale et
inde cum aceto forti **Contra scotomiam** Recipe pulveres ordeatis rotunde in
mortario bene misce cum vitellis ovorum et aqua rosacea fac pulmentum et
pone in sacculo valde calide super umbilicum seu ubi illud et fertur **Sequitur**
contra inter insomnos ambulantes cum ubi insomnos ambula-
... cum ... et ... non ... Item non potest inungere ... radices
feniculi et ... depi coquat in albo vino et ieiunus calide bibat Ad restringendum
sanguinem de vulnere ... ... vesicas et in aceto forti inunge et
super ... pone **Ad oculos sanguinolentos** Recipe mirram ... cum lacte mulieris
... mitte Item ... ... super oculos pone ... in vitro albumine
... ... et urinam ... bibat et liberabitur Ad dolorem aurium Recipe vi-
... sudorem et urinam ... bibat et liberabitur Ad dolorem aurium Recipe ... nostrum
... pueri et in ... mitte ... auditum reddunt **Vomens sanguinem** apium
et ruthas in lacte caprino bulliens bibat pulegium in ... gestum et ...
... solis mitte et ... lesionem pati ... Ad maculas in facie
replendas Recipe radicem ... ... terre ... cum aqua
... et ... faciem inde lava Ad recuperandum colorem ex infirmitate de per-
... et ... ... ad recuperandum appetitum comedendi vinum de
... comede ... ... diebus mane bibat et ... aqua
decoctionis ... ... **Ad caliginem oculorum** Recipe ... super ... Quando scitur ... bibit vinum ... illo die non potest inebriari
... fortem de ambulet et
feniculo collectum et mitte in oculos cum quis in ... sanguinem ...
... urinam ... mitte que si integra remanserit signum est vite si aut
dissolvitur signum ... ... in fanis a ... ... et ... cum medulla
... tempora eius unge Item in somnis loquitur abrotanum in aceto ... pro fabulis
bibat Ad repellandum ... aquam decoctionis ... folii bibe ut quis
retineat ... et potum ... et mille folium ... cum vino bibat Non
potest unge grana saxifrage cum vino et aqua cocta ... ...
bibat Item non potest unge ... inflatum ... de ... ... et super me-
... ligetur ... potest ... **Ad repellendum scabiem** cum aqua de
... albi ... lavet corpus in balneo ... **Contra**
... ... **dolorem pectoris et capitis**
Recipe acetum forte de ... ... caput ... et pectus ... Recipe vinum
tempora et ... ... caput ... et pectus ... Recipe vinum ... signum
... et lac mulieris lactantis masculum ... ... Si ... signum
est vite ... de ... ... est mortis **Ad provocandum somnum** ...
... sub capite pone ... in ... ... cum vino
... ... Ad repellendum maculas rubeas in facie
decoctionis arthemasie calide bibat Ad repellendum ... ... contra calculum
... faciem cum absinthio mille folio temperato Item ... mitte ... ... fac...
... galganum ... aceto misce ... cola et in naso mitte ...
... in balneo potatum calculum frangit **Sequitur contra frenesim**
Recipe ... ... et vitellum ovi cum semine arthemasie et lau-
... ... cum vino fac cathaplasma liga super caput rasum per diem
et noctem et tunc ... ut inde fiat lixivium de istis herbis arthemi-
sia absinthio marrubio albo que coquuntur ... et ex hoc lavet caput
bene et calide Et tunc ... cathaplasma ... subligetur et in ...
... ad lectum ... Ad provocandum somnum comede papaver et decem
... ... fac pulmentum ... comedat ... ...
lacte ... avenata ... fac pulmentum ... comedat ...
adde de flore ... in bona quantitate et ... cum alia potagia seu
pulmenta quibus ... ... somnum provocat Item papa-
ver ... cum vino et semine ... fac emplastrum et super caput
liga ... ... Ad repellendum sorditatem Recipe
raphanum ... ad ... ... affige sale fac ... per horas donec ...
... ... cola ac per ... dies et noctes mitte manus et
aufert deo cooperante omnem sorditatem Item raphanum ... ...
in parte ... sale affige et equo vel alii animali in avena ... ...

80v

comedendum mane et sero tarde, et dimes quos in ventre habuerit statim
morientur. Item fregule da eidem equo Loppentez primus bij tostam et sal-
sam ... follia eius semine suo et castero in aceto forti decoctum. et
mane potatum fluxum sanguinis mitigat et restringit. **Contra dolorem**
Recipe allium contunde pone et liga cum panno aliquo **dencium**
in brachio sinistro circa arterias dimitte sic per noctem depone die sequenti
et cum cutis per modum pustule elevate per quam cum filo sericum dimitte
sic humorem exire successive, et cum adiutorio dei cessabit dolor Et in
ut cutis reformetur unge cum pinguedine leporis etc **Contra verucas seu**
alsterange in pedibus de pone verucam seu alsterange [illegible] tuti
ut poteris ut radicem aliquantulum tangas contunde folia sambuci et
succo iniunge bombacem alias [illegible] pone desuper liga et dimitte sic
et altera die renova ibi emplastrum [illegible] et mutabit

Sequitur de ruptura equi sub sella

Item ordi folia gressa
et missa super locum rupture equi sub sella etiam equitando sanabitur **Contra**
verucas in manibus et alibi Recipe ligimum [illegible] pone in una eius extremi-
tate seu medium de tela aranee, et illam incende et pone super verucam
et paululum sustine ut calefiat veruca et mox eam cum digitis abstrahe
nam experieris **Contra vlnera** [illegible] Recipe testam albam [illegible] et [illegible]
et pone super vulnus [illegible] bene lotum cotidie et curabitur
Contra verucas in pedibus Recipe smigma pone super papirum et
liga desuper aliquibus diebus vel noctibus etc.

Raphanus maior, vulgariter [illegible] Est humidus et calidus et habet hanc virtutem si
comestus fuerit cum sale ieiuno stomacho dat calorem et omnes cibos ibi subsistit et
digerit et [illegible] vitalem ante expellit Item in [illegible] ad modum pomi in [illegible]
et sale aspersus ... humorem [illegible] illa aqua per [illegible]
et manibus [illegible] omnes sudores ac fetiditates aufert et hoc fiat per tres dies

Emulacampana vulgariter [illegible] habet hanc virtutem masticata de mane precordia sanat
[illegible] de purgata et decocta in [illegible] et in [illegible] vel in [illegible] potio pecto-
ris [illegible] vocem sustinet et oculos illuminat **Sinape** vulgariter [illegible] est humida et ca-
lidum et habet hanc virtutem [illegible] cum aceto. [illegible] et comestio capud [illegible]
purgat et alleviat Item valet pro febribus contra dolorem in capite [illegible]
nape et farinam melius et [illegible] ovi et semen [illegible] et fiet cum vino [illegible]
[illegible] absincio [illegible] decoquantur bene et calide lave capud et [illegible]
[illegible] et [illegible] per capud et deponet se fiat sic [illegible]

Cepe vulgariter [illegible] est humida et calida quod de mane cum sale comestio omnes [illegible]
ad se trahit et educit Item pectus purgat et humores pessimos expellit Item decocta
et comestum bonam facit digestionem si cruda comestio oculos obtenebrat

Petrosilium vulgariter alias petrapium vulgariter [illegible] est humida et frigida et habet hanc
virtutem comestio sepe sanguinem repellit [illegible] urinam adducit Item comestio sepe omnem
libidinem carnis potenter repellit Item decoctum cum vino levi alias levi de mane
potatum valet contra calculum Item comestum leprosis [illegible] et calorem in [illegible] expellit
et refrigerat **Allium** vulgariter [illegible] est humidum et calidum quod comestio de mane pectus
purgat et flegma removet humores malos excitat et appetitum comedendi prestat
sepe sumptum oculis obest Item cum vino [illegible] et in ore retentum et cum digitis
circa dentes fricatum omnem fetorem et putredinem expellit **Ysopus** est herba
que in aqua cocta et potata pectus purgat et vocem clarificat que [illegible] apta
pulmonibus purgandis [illegible] et ysopum in [illegible] in [illegible] de [illegible]
herbarum Est ysopum [illegible] calidum [illegible] est in utroque gradu [illegible]
humores [illegible] decoctio [illegible] Item ysopus est herba purgans pectore flegma
Item quod ad pulmonem [illegible] ysopa [illegible] [illegible] purgat pectus
ysopa Et hec optime [illegible] placet [illegible] Item decocta cum vino
et mista liquoris purgat [illegible] libidinem lepre que apparet in facie sepe
lota de mane et vespere delere potest **Ruta** est calida et sicca in 3o gradu lepre
comesta de mane caliginem et nebulam oculorum pellit Item comesta masculo
libidinem aufert et in [illegible] auget Item comesta [illegible] de mane lepram [illegible]
non permittit capud grave alleviat et cerebrum purgat **Salvia** [illegible]
in aliquo foliis comesta punctiones [illegible] superfluitates sanguinis [illegible]
vel [illegible] aqua [illegible] omnia illa mitigat Item cum vino [illegible] et de mane

Recipe semen lini et ruque [illegible] cum aqua et cum sagimine lardi veteris in patella confrica et da manducare constipato quonevis volueris [illegible] et constipato

potata interiora hominis nutrit facit et omnia in iudicia [illegible] repellit Item de
ungue sale assata et comesta in domo ubi est aut apostema vel [illegible] hic prodest in
galicum [illegible] homo moritur cum salvia [illegible] in orto **Trifolium** vel [illegible]
est flos [illegible] contusum cum vino et super vulnus in panno positum omnem dolorem
mitigat et si cum [illegible] in vulnus [illegible] fuit omnem putredinem repellit et non sinit
crescere carnem [illegible] Item cum aceto contusum et super caput [illegible] posita
in panno capitis dolorem mitigat et repellit **Lactuca** vel [illegible] est herba fri-
gida que comesta bene corpus refrigerat et libidinem carnis [illegible] et restringit Item
comesta sepe [illegible] ventris restringit Item prodest nutricibus puerorum lactantibus
si eam sepe comederint aliquo modo quia lac augmentant
Agrimonia vel [illegible] decocta cum aceto de mane calide potata omnes pustulos
[illegible] consumit Item decocta in aqua et in capud lotum de mane omnem scabiam et
in [illegible] repellit et emendat Item cum vino decocta [illegible] veteres torsiones Item
in aqua cocta et comesta [illegible] omnem dolorem mitigat [illegible] mania
Menta vel [illegible] est herba calida et habet odorem bonum et semen valde
[illegible] et [illegible] cum aceto biberit illo die in [illegible] non [illegible] po-
tum Item si ad vestes aliquas posita fuit ad cistam non permittit eas [illegible]
Item ad caseos posita per annum eos non putrescere non permittit Item decocta cum vino seu
potu [illegible] et de mane bibita interiora hominis renovat et omnes putredines [illegible]
[illegible] et [illegible] Item decocta cum aqua frigida [illegible] per noctem et per pannum co-
lata et de mane potata omnes [illegible] libidinem Item masticata de mane fetorem
Malva vel [illegible] cum aqua decocta apposito butiro et comesta [illegible] pellit et [illegible]
[illegible] ventrem [illegible] bene [illegible] Item decocta cum aqua et comesta de mane mulieribus
lactantibus lac solet augere Item data vacce ad comedendum lac facit abundare

Centaurea vel [illegible] decocta cum aqua et mane potata calide quodidia-
nas febres potenter curat Item decocta cum aceto vel vino calide potata purgat capitis [illegible]
Item decocta cum aqua et potata [illegible] calide interiora renovat et calorem febrium
[illegible] Item decocta cum vino alias [illegible] et potata de mane [illegible] febrium accensionem
frigidarum [illegible] pellit Item cum aceto cocta et [illegible] calidus potata omnia in iudicia
et linorem pellit de stomacho **Serpentina** vel [illegible] est herba
que rotunda folia habet contusa et super vulnus serpentis ligata statim de vulnere venenum
[illegible] facit Item quicumque eam portaverit omnes serpentes ab eo fugient Item decocta cum
vino [illegible] potata si serpens in ventre fuit statim [illegible] Item quicumque eam [illegible] quocumque
per [illegible] malos [illegible] sua virtute resolvit quod sepe fit [illegible] vel pul-
monem [illegible] nimis calido vel aliquo potu vel nimio calore per via
[illegible] et [illegible] est valde cavendum quia inde nascitur magna infirmitas [illegible]
Bethonica vel [illegible] decocta cum vino et de mane potata calide
omnem [illegible] febrium [illegible] et repellit Item contusa cum vino et apposita claro ovo
et cum panno [illegible] super vulnera posita [illegible] Item per se contusa et pulverizata
et super vulnus sparsa non sinit [illegible] sanguinem Item cum vino contusa et super vulnus ligata
omnem putredinem [illegible] pellit et non permittit crescere carnem putridam Item decocta
cum aceto et [illegible] capite dolorem [illegible] mitigat et [illegible] et confortat
Pipinella vel [illegible] comesta omni hora dolorem cordis mitigat Item decocta
in aqua et de mane potata debilitatem precordium aufert Item mane comesta [illegible]
sanguinis constringit Item [illegible] comesta mane [illegible] sua virtute mitigat et [illegible]
Item comesta omni hora [illegible] pectus et capud debilitat Item com[illegible]
[illegible] de mane [illegible] malos pectoris potenter [illegible] et repellit calorem pectoris domat
Angelica vel [illegible] venenum in cibo sumptum vel in potu quia sua virtute [illegible]
[illegible] Item decocta cum aqua et potata calide [illegible] et linorem pectoris
purgat quia amara est et fortis valde Item contusa et cum favo mellis cocta [illegible]
[illegible] si super vulnus ligata fuit Item [illegible] lassitudinem et iter [illegible]
[illegible] comesta fuit Item de mane [illegible] vomitum [illegible] et appetitum comedendi [illegible]
Benedicta rubea seu [illegible] [illegible] bene reformet omnem potum qui [illegible]
[illegible] amisit et odorem reducit et hoc si lota cum aqua [illegible] et in
potum posita et bene [illegible] vel [illegible] Item quicumque cum ipsa potum biberit
dolorem [illegible] illo die habebit Item [illegible] posita fuit ibi rana vel [illegible]
et [illegible] venenosum latitare non poterit [illegible] odorem [illegible] inde [illegible]
Item si quis de ea comederit a illa die a paralisi non ledetur **Benedicta** alba quicumque
per [illegible] fuit eam [illegible] comedat [illegible] Item [illegible] capiti [illegible] posita et
si [illegible] habebit [illegible] non moriet **Millefolium** vel [illegible] contusa
[illegible] et [illegible] de favo mellis apposito super vulnus ligatum omnem in[illegible]
[illegible] purgat et [illegible] mitigat Item cum vino coctum et mane potatum [illegible]
interiora mitigat Item cum aceto forte coctum et de mane cum [illegible] potatum paralisi
sanguinis mitigat [illegible] si cum semine suo [illegible] et decoctum calide [illegible]
Plantago vel [illegible] dicitur [illegible] quia plantat et consolidat quod corruptum et lesum
fuit que decocta cum sanguine [illegible] et comesta bonam facit digestionem et sanat
quicquid est contusum in corpore vel constrictum hoc [illegible] consolidat et reformat
Solsequium vel [illegible] flavos flores habet qui solis [illegible] splendorem que si [illegible]
decocta fuit et de mane potata calide omnes dolores pectoris sine constipationes sine
[illegible] malos [illegible] et omnia mala interiora occupantes [illegible] vel in ferum potenter
pellit Item in accensione febrium si decocta fuit et potata hoc [illegible] facit
Verbena dicitur quasi vene [illegible] ut dicit galienus quicumque eam cum vino coctam
[illegible] biberit illo die a morbo caduco securus erit Item [illegible] rosa [illegible]
[illegible] et inde [illegible] ad mane et si [illegible] panno [illegible] et [illegible] fuit
et super oculos ligata omnem calorem et dolorem oculorum sanat [illegible] vulnerum [illegible]
[illegible] extrahit

Al. pipinella [illegible] vel [illegible] comesta non sinit [illegible] [illegible] vino [illegible]

Ad. [illegible] sambucum lacte caprino decoctum

Pulegium vel poley. Contrita cum oleo olive et vino quod morsum serpentis vel [illegible] curat cum pano super vel in posita. Item geysum cum aqua fontanea et super caput ligatum dolorem capitis mitigat et expellit. **Origanum** vel [illegible] est herba odorifera que cum vino [illegible] et super caput [illegible] ligata dolorem capitis mitigat. Item sepe odorata mane cerebrum confortat. Item cum vino cocta et calide mane potata omnes corrosiones in corpore mitigat et [illegible]

Artemisia vel bifuga dicitur est mater aliarum herbarum que [illegible] et bene [illegible] et in [illegible] per [illegible] incisa et cum vino vel aceto cocta [illegible] ad unam horam et post hoc per panno colata et [illegible] caput lotum [illegible] calidum [illegible] et deinde panno [illegible] capud ligetur et infirmus deponat se ad unam horam donec sudorabit et hoc fiat tribus vel quatuor diebus continue. Ista aptata dolorem capitis certissime [illegible]. Item in aqua contrita et cocta et per panno colata et in [illegible] [illegible] fiat sic per [illegible] calefactum [illegible] per [illegible] et [illegible]. Item in aqua cocta et contrita et cum pano super umbilicum ligata calide ad [illegible] horam dolorem mitigat [illegible] umbilicum dolores vel corrosiones [illegible]. Item qui eam in [illegible] [illegible] solidam [illegible] saltem febrem [illegible] expellet aut [illegible] et hoc [illegible] per [illegible] fiat

Absinthium vel [illegible] cum [illegible] decoctum et calide potatum [illegible] stomachum [illegible] ventrem purgat et omnem putredinem et malos humores expellit et hoc fiat per tres dies mane et vespere [illegible]. Item cum vino [illegible] et per nares tractum caput bene purgat et [illegible] fiat. Item [illegible] colatum in frigiditatem mane potatum omnem lassitudinem [illegible]

Herba minor vel [illegible] in aceto cocta et cum sale comesta omnem humorem purgat in stomacho et [illegible] mortificat et expellit [illegible] materia [illegible] in stomacho. Item contrita cum vitello ovi et [illegible] galinarum et in [illegible] cum hoc corpore [illegible] omnem [illegible] facit et eam [illegible] et hoc fiat per tres dies aut [illegible] **Marrubium** album vel [illegible] cum vino coctum et mane potatum calide [illegible] purgat et [illegible] provocat. Item in aceto coctum in [illegible] mellis [illegible] appositum et potatum [illegible] provocat calide [illegible]. Item in aceto coctum [illegible] mellis apposito et calide potatum [illegible] humorem de vesica purgat et expellit **Abrotanum** vel [illegible] in vino coctum et calide mane potatum [illegible] in [illegible] plagam [illegible] et humores in [illegible] solvit. Item si homo [illegible] [illegible] aliqua [illegible] quod [illegible] fatiga [illegible] abrotanum cum melle calide bibat. Item in aceto coctum et super capud cum panno ligatum [illegible] dolorem [illegible] potest mitigat et [illegible] **Rapa** vel [illegible] est calida et humida que [illegible] cocta et comesta omnes [illegible] in pectore [illegible] fecit. Item brodium eius sorbitum omnem corporem et [illegible] sepe [illegible] et [illegible]. Item comestum [illegible] pinguedine [illegible] digestos [illegible] **Apium** vel [illegible] est calidum et frigidum [illegible] comestum [illegible] digeri non potest [illegible] stomacho [illegible] cibus pinguis et [illegible] **Pisa** est sicca et calida que decocta et comesta digestionem facit et stomachum bene calefacit [illegible] [illegible] dolentibus [illegible] nocet quia auget dolorem [illegible] inflammationem et [illegible] sanguine [illegible] et in [illegible] [illegible] **Cannabium** i. semen eius est siccum et calidum quod coctum et [illegible] venenum [illegible] pellit et si [illegible] et super morsum serpentis [illegible] et ligatum continuo omne venenum [illegible] pellit **Galangum** vel galgan est siccum et calidum [illegible] si eam aliquis in ore tenuerit dum [illegible] malum [illegible] et bonum [illegible] [illegible] illa virtute comestum mane fetorem [illegible] expellit. Illa virtus comestum cum vino stomachum confortat et calefacit. Illa virtus [illegible] cum vino et [illegible] comederit et [illegible] [illegible] illo die capud non dolebit. Item cum vino [illegible] contrita calefacto bibitum dolorem illo die [illegible] non [illegible] illa virtute [illegible] **Zinziber** est calidum quod comestum mane pectus purgat memoriam conservat [illegible] stomachum frigidum calefacit et reformat. Item humores malos a pectore pellit et appetitum comedendi [illegible]

Anisatum est [illegible] et calidum quod comestum cor [illegible] confirmat. Item [illegible] mane comestum cum sale modico capud [illegible] et malos humores [illegible] [illegible] facit. Item mane comestum libidinem pellit et [illegible] adducit et [illegible] eius [illegible] confortant **Crispolus** vel [illegible] cerebrum confortat fetorem [illegible] expellit et comestum cum vino [illegible] auget et vocem [illegible] **Ciminum** vel kimin de mane comestum [illegible] [illegible] expellit et pectus confortat capud et oculos [illegible] et omnem [illegible] de collo

Citiser mane comestum [illegible] purgat pectus mollificat et [illegible] pellit indigestum in stomacho [illegible] digerit [illegible] facit **Piper** comestum humores [illegible] venenum removet ventrem et stomachum calefacit et oculis nocet

Caseus [illegible] comestus [illegible] digestionem impedit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ea [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] villam [illegible] delicat

Cedvar [illegible] zedvar

Eius aqua [illegible] [illegible] medine potata calide [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Lens vel tarna comesta stomachum calefacit et sanguinem incendit sed sepe co-
mesta lepram generat
Contra carentiam crinium accipe arvinam equi et vel ierzagij et pone ad vnum figorium
et pone super ignem et dissolue simul et deinde cola per vnum panniculum et illo vnge caput
et crescent crines Contra morsum serpentis recipe piper tritum et succo rute
pone super locum lesionis et curabitur Contra morsum canis rabidi capies cepe
tere cum melle et vino pone super plagam et curabitur Contra calculum accipe san-
guinem vulturis semimortue et bibe sine timore et videbis cras vrinam ante in terra
Contra dolorem pedum recipe albumen oui et fac clarum et ad hec infer vinum
madida stuppam appone dolori pedum hoc extrahit dolorem Contra contractionem
cordis et depedum recipe oliuum et vel tantum de ouo grano dealbo duo vitella
oui et facimus tertitetam et fac emplastrum sic iniscendo et dolori apponatur
Contra scorphorem in facie vel oculis recipe millefolium in prato et in eadem in potestas in multa
quantitate et impone in ollam magnam in aqua et decoque bene si propter sit vrina
et ascendat pacies et sedeat in eadem aqua in vrina vsque ad aures Item recipe de
eadem et quoque in vna ollam in aqua vsque exeat amaritudo de eadem et sic effundendo
aquam impone eam in aquam nudam et appone mel et bulliet bene eo item bulliendo
fiat da pacienti bibere in vrina vel in dolio calide et hoc fiat ter vel quater vrinam
dispergens seu balneum Contra lepram et calculum aqua de fragis vel similiter
valet contra lepram in corpore et contra calculum bibita iemino stomacho Contra lepram
tamariscus qualitercumque sumpta vel in aqua crescens cum radicibus decoctio eius passiuis
est remedium Contra calculum assidue elocum in vino vel in cervisia positus ab
infirmo cum eadem liquore sumptus indubitanter calculum soluit et destruit Contra
ventositas semen sinapis efficaciter eius cumbit purgabit et decero comestum
dissoluit grossos humores
[P]oli insitati in oculis generantur ex reumate vel ex superfluitate grosse humo-
ris vade quis humor peccat illum purga Deinde vnge loca cum san-
guine rane et oui formicarum Item decoque oua formicarum in oleo
in quo cum est decocta deinde abrade illos crines seu pilos inuersos et vnge locum
cum eodem oleo et numquam ibi crescit aliquis pilus Nota sola siccitas corporis facit quia
est siccum efficiat eam siccitatem oculorum et pilos intra oculos et in-
ducat palpebras et facit difficultatem aperiendi et claudendi oculum Quod
sic vocabit siccitatem Cura primo purgatur humor Deinde decoquatur mal-
ua et folia salicis et fomentum garuli cum eodem Aliquid humectat oculos in-
uncte psilij et femi grati et cum omnibus unguentis recentibus et porcinis et
specialiter cum pinguedine aneti que est humidior et pardalis Virtutes filigore
[E]go magister ypocras sicut potuit fieri in tota christianitate primo pono virtutes
filogare quercine Prima est Quicumque capiat eius corticem et faciat pul-
veres et cum vino ebibet potenter expellit febrem quottidianam tertianam
quartanam Item repellit lepram talem infirmitatem Item repellit infirmitatem capitis que
venit ex fistula vel zawroth Omnino repellit istam infirmitatem Item albo poko-
stinyca Et quecumque aliqua mulier volt parere tunc illa viua remanebit et ille
puer nunquam caducum patietur et puer nascetur sine lesione Rex dauid qui pascebat
boves apud patrem suum vidit vnam mulierem pacientem caducum, cepit deum roga-
re vt sibi dignetur reuelare remedium contra hanc infirmitatem tunc ei quia audit
Quicumque portauit penes se filogoram quercinam in manu dextra penes annulum ita quod
distorpta in manu tangat tunc istum hominem caducus morbus non vexat et fiat sanus
Item qui homo per septem annos vtitur filogora quercina istum caducus numquam inue-
Item qui homo non potest comedere pre dolore gutturis ille comedat folia
rabit et quamquam homo non potest seu cortices ipsius filogore et sanus fiat Item qui homo habet rubeam infirmitatem ille
capiat filogoram quercinam et quoquat in vino et capiat vitellum duri oui et co-
tuciet in simul cum vino et bibat in quantum calidius potest sustinere et fiat sanus
Item cui corpus putrescit ille capiet filogoram quercinam et coquat cum vino et ebibat
Item qui habet vermes rodentes ipsum hominem in ventre seu in sto-
macho ille comodat filigoram quercinam folia seu cortices ieiuno stomacho et sanabitur
[C]apitulum primum arbor quercus dilectissima fuit ab antiquis tam gentilibus
quam iudeis Item non sine magna causa dicit namque albertus magnus de naturis in libro
rerum quod antiqui gentiles de hac arbore deorum suorum rursa capiebant vnde demones
istam arborem propter eius virtutes spectant odiunt eo quod lignum istius arboris combustum
suo odore demones fugat quare sic de quercu vindictam volentes tonitruo et fulmine
se ingentes sepius quercum quam arbores alias anichilando percutiunt Item abraam pater
archa propter quod iudeorum stans in radice mabre morabatur sub ilice id est sub quercu tres vi-
ros id est tres angelos vidit et vnum adorauit sub eadem quercu in hac beatissima trin-
tate prenunciando Quare ideo certe quod sicut diuina istam benedictam arborem propter eius virtu-
tes vt predixim abhominant angeli eam venerantes inter tres predictos abrahe fra-
tres quercu inuitant quod ipsa ex semine eius nascituri salutem hominum in arbore pendens
esset completurus Item est huius arboris virtus in generali [C]apitulum de folio quercino

Septi similiter quod de folijs quercinis fit aqua distillata que valet ad omnem ventris fluxum scilicet dissenteriam lienteriam dyariam et contra fluxuantem et contra fluxus menstruorum et emorroydarum. Item folium quercinum pulverisatum et naribus immissum compescit fluxum narium et sputum sanguinis. Item folium quercinum valet contra opilacionem epatis et splenis nauseam dolorem cordis contra sincopim contra dolorem capitis contra dolorem stomachi contra ventuositatem egloriam reprimit vistezis dolorem compescit lapidem renum et vesice frangit mulieres infecunditatis ad conceptum disponit omni etati omni fluxui convenit contra ipse summum potest contra corrupcionem ciborum et aeris imo contra pestilenciam summum est remedium. Et breviter me experienciam includit virtutes in se quam omnium medicinarum ideo homo qui utitur eo vel secum portavit non potest habere aliquam infirmitatem quam cito et leviter istud benedictum folium curatur. Refert et experimentum dictus albertus ubi supra. Quidam in colonia unus dominus a nullo medico poterat curari quibus infirmitatem summam per medicos expendisset tandem ipso existente in morte periculo venit unus iudeus antiquus qui habuit folia quercinea cum modica cerevisia pulverisata per foliorum amaritudinem et eodem die ipsum domini ma[illegible] velles insuper quod modum attenderent quare antiqui magistri in balneis utebantur sicut adhuc utuntur persona tibus quercinis quam folijs aliarum arborum cum copia aliarum arborum ita habentur sicut folium quercinum. Certe iudeus quod antiqui experiencias rerum per magnos labores longo tempore scrutati sunt et invenerunt quod folia quercina tres potencias continendo virtutem hominibus conservant. Item unde cirurgici hec secreta esse volunt per ponunt folium quercinum super vulnera tibiarum ut indigent tunc alio unguento unguento sanat enim omnia vulnera cancros pustulas ignem sacrum unde balneum factum in aqua de folijs quercinis sanat ydropisim et omnem dolorem lepra preservat comedens in ebdomada folium unum quercinum nunquam habebit obstrictionem neque dolorem dentium neque gingivarum putrefactionem neque renum neque fluxum ventris. Experimentes medici hoc istud folium comedunt secrete et hoc secum portant sed ne sciant istud benedictum folium coram hominibus vituperant ipsum nullam virtutem habere mencientes. Suscipiat ergo viam reverencia hanc veritatis veritatem et rem verissimam experiencia credentes. Preterea omnia que scripsi vobis in isto. Item aqua carnis post primam bulicionem facit faciem valde planam et pulcerrimam

Apo longuenos anno etatis in terra egipti in uno libro qui vocatur salus vite ipso describendo virtutem serpentis vidi. Tunc primo videas metrapoz [illegible] tunc summe cutem serpentis in primo oculo solis oriente et pone in ignem vel pone in cineri ita quod cutis comburretur. Et est virtus ista cuius litteram quod volumus videbis lyoz volucriarum mitte sibi pulveres illos in volumine et statim et stat. Secunda virtus quod si aliquis vult facere suos inimicos ipse recipit pulveres et spergit sibi super caput et erit securus in omnibus. Tercia virtus quod confecti pulveres misce cum aqua et lavabis oculos inter oculos tuos et timebunt te inimici. Quarta virtus quod si istos pulveres sepelies in domo tua et in alio loco omnes inimici tui de predicta domo exibunt ut vis ubi manere possunt et sic eos effugabis de domo in aliam. Quinta quod aliquis summat in consilium tunc illos pulveres sparge in calceamentum tuum et omnes te audiant. Sexta quod vis disputare cum aliquo in aliqua arte tunc sparge pulveres sub lingua tuam et nemo te redarguet. Septima quod habes dubium de aliqua re tunc summe pulveres et sparge ad caput et pone te dormitum et tunc videbis istam rem de qua dubitasti. Octava virtus quod tu vis vis scire alicuius hominis secreta tunc cape pulveres et sparge super cor dormientis cuius secreta vis scire et interrogabis eum de quo cumque et ipse omnia tibi dicet. Nona virtus. Si tu vis habere fidelem socium aut amicum tunc summe pulveres et liga in manica ipsius et ipse te nunquam fraudet tunc summe pulveres et liga in manica ipsius et ipse te nunquam [illegible] conservat et erit tibi fidelis

Contra dolorem capitis recipe panem calidum de fornace et medidia in antiqua cerevisia et appone tempori. Contra morsum serpentis recipe piper siccum contritum cum succo ruthe et pone super vulnus

Contra caducum morbum recipe sanguinem eius de medio digitto et scribe sibi in fronte Jesus nazarenus rex iudeorum

Magistri Jacobi epistula de Ceva

Tene petroselini radices habe et scis et cal[illegible] vz[illegible] radices [illegible] modo eciam [illegible] petroselini Rafanus vz et [illegible] rafanus cum [illegible] papaveris vel cum nucibus vel amigdalis ad modum [illegible] saepe comestis vz item rafanus [illegible] in particulas et positus in bonum vinum vel medonem per diem naturalem vel aliud tale vinum vel [illegible] potatus frangit calculum mane et sero potando cum [illegible] fuerit [illegible] vz[illegible] consumelia [illegible] a [illegible] vz et cal quocumque [illegible] fuit sine coquendo

ne assando sine costiadda et pulverisando cu
pulegii in potibus et in cibis bene valet
Item vitandi sunt omnes pisces et precipue an-
guille usones. Vitanda sunt eciam lacticinia
et caseus, vel saltem casseata et fex lactis
dulce. Panis azimus non fermentatus nocet.
Carnes sc[illegible] nocent et sugillorum a-
netarum anserum et omnium avium in aquis
degencium seu morancium.
Item carnes fumigate salsate et lardum et
breviter omnes res nature flegmatice nocent.
Sed comedat avenata ordeata pulli ca-
pones castrarum aviculas et campestrium
et silvestrium amigdali sibi et brodia
de seminibus canapi preparatis ad comedendum
bene valet per decem dies ieiunorum.
Item fiant fomentaciones circa regionem vesi-
ce infra umbilicum ante et retro cum aqua
decoctionis malve bismalve vel [illegible]
[illegible] sine barba [illegible] vel [illegible]
vel utriusque melius camomille petrosilini
[illegible] rafani [illegible] valet cum [illegible] fiunt
circa renes retro et in dorso fiat fomentacio
[illegible] [illegible] vel [illegible] prodest
simul apposita. Nota artemisia ab [illegible]
potata et ab eo cocta applicata fomentando
valet ad provocandum urinam si nulle alie medicine
essent de apoteca recipe adhuc iste que dicte
sunt prius bene sufficiunt si deus voluerit.
Attende et nota quoniam deus omnibus me-
diciniis preponitur et ita dicunt medici si deus
voluerit iste infirmus sanabitur etc. vide mea ap-
posita. Item camomillas et malvas [illegible]
[illegible] et [illegible] simul cum radicibus coquere
in caldario cum volueris balneare ponatur
ad [illegible] et ibi sedebis tepide per tempus
[illegible] per medium se [illegible] et bibe tres haustus
vel duos de cerevisia [illegible] et antiqua pulvi-
[illegible] et si potest invenire [illegible]
vel [illegible] barba [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] quoniam melius esset quanto plus possent ad
[illegible]. Item. [illegible] generale.
Fugiatis eciam lacticinia ut butirum [illegible]
[illegible] non comedatis nisi cum confortantibus
et cum zinzibere [illegible] [illegible] [illegible]
casseatam ante cibos comede potestis quoniam
[illegible] et lenit ventrem. Item fugiatis a pisci-
um multo esu magne a magnis sine squa-
mis [illegible] si [illegible] vos [illegible] uti tunc [illegible]
[illegible] et alios [illegible] comedite porcis
assandos [illegible] coquendo et si coquitis tunc cum
zinzibere et ciminio et aceto et [illegible] et pi-
pinella [illegible] comedatis [illegible]
et carnes que debent sal comede cum isto
comedatis [illegible]. Item abstinendum ab omnibus
durus et crudis et indigestis cibis et ab o-
mnibus fumigatis carnibus et piscibus et a
nimium salsis. A [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et a multo esu leguminum ut a len-
tibus [illegible].
Item a potu [illegible] et [illegible] et a pane cru-
do a pane [illegible] nagmi [illegible] a
pane cum butiro vel alia pinguedine pi-
sto et a non bene pisto et valde antiquo.
Item ab ira et melancolia a retencione urine
a nimia replecione cibi melius sepe modicum
quam semel nimium comedatis.
Item a sompno statim post prandium a mo-
tu vel labore vel balneo statim post prandium
vel post cenam quoniam ita crudos et grossos
humores adducunt ad [illegible] a ven-
tris constipacione. Item [illegible] recipe
[illegible] vel [illegible] ad remedium

et urina. Sed cum famis est sepe fa-
cias [illegible] in introitu vane [illegible] cum
[illegible] bibat quoniam hec [illegible] mo[illegible]
[illegible] ad propositum.
Item recipiatis sepe mandendo in [illegible]
allium ad noctem deglutiendo vel an-
te prandium. Item coquatur modicum cor-
ticem [illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible]
cum modico valde absinteo et pulverisatur
et bibatur de mane. Sed ante diem [illegible]
cenate legumina avenatam et cerevisia
bibite vel cum [illegible] vos [illegible] et
post [illegible] diem in [illegible] die [illegible] fiat.
Item post prandium et ante [illegible]
sepe zinziber et modicum vino vel [illegible]
[illegible] feniculi cimini coliandri [illegible]
Item rafano utantur et [illegible]
Item recipiatis pulverem [illegible] mane et
de vespere in [illegible] gallinagii et car-
nem mutonum quibus super omnia uti debe-
tis. Similiter et in potu ad parvum [illegible]
infundendo [illegible] [illegible] sepissime
[illegible] cum in potu debet esse bene mundus
et antiquus.
Item recipiatis [illegible] vel boci rafani
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] et ponatur ad vinum bo-
num et clarum et mittatur stare per nocte et
de mane ieiuno stomacho bibatur et si ab
[illegible] potacio [illegible] immittatur [illegible]
[illegible] vel cimini conterendo et [illegible]
sine [illegible]. Item lactuca [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] posse fugiatur
quoniam talia sunt [illegible] et [illegible] que
materie promovent ad talem infirmitatem.
Item mense augusto [illegible] [illegible] et
tunc sanguinem accipe et [illegible] bene
[illegible] et [illegible] in aqua pluvie tepide
et dabis bibere pacienti et si vis probare fu-
de super lapidem et [illegible]. Item [illegible]
sanguine leporis et pellem totam in la-
te [illegible] et [illegible] [illegible] et in [illegible]
[illegible] misce et tunc bibe vinum [illegible]
ieiuno stomacho et [illegible].
Item accipe de aceto optimo et pone in
[illegible] vase vitreo postea accipe de stercore
columbino et pone in id acetum et mitte
stare per dies quinque sunt cum noctibus et
et da pacienti bibere de illo aceto et mox
frangetur lapis et si vis probare pone lapidem
in illud acetum quodcumque volueris et mit-
te stare per tres dies et dissolvetur lapis.
Item ad eandem causam. Accipe vinum bonum cla-
rum et pone in vase aliquo mundo postea
accipe de recenti stercore columbino et
pone in illud vinum et mitte stare per 6
dies post preparacionem vero [illegible] accipe
illud vinum et da pacienti bibere de illo vino
et mox lapis frangetur.
Item recipe pipinelle radicem saxifra-
gie radicem et enule campane et semen
petrosilini et in pulveres bene factis [illegible]
[illegible] et in potibus [illegible] in introitu [illegible]
facto haustum cum pulvere predicto et [illegible]
Item equitare et ambulare et per gra-
dus descensio adiuvant [illegible] in [illegible]
sionem lapidis et arene.
Item remedium sit tale primo [illegible]

tenet et confortat fumos ascendentes in caput sicut sunt cepe bulbi pori sinapis foetebilia non limfata et omnes fructus exceptis piris qui comedi possunt post mensam et ficubus que comedantur in introitu mense propter ventris lavacionem Item vitanda sunt brodia et offe nimie Item pisces inguinum possunt vitari nisi sint de recentibus aquis et cum squamis sicut sunt pluczyce olim mise Item vitandus est potus infra prandium et cenam inguinum post et maxime ad 3es vel ad 4or horas post prandium vel cenam non bibat Item vitetur cervisia clarior que post est de medone siliginis salte vini non esset melius de medone Item homo ieiunus non bibat et maxime vinum Item qui est in via comedat plus in cena quam in prandio et non bibat qui est calefactus de labore vie Item non dormiat statim post cibum neque in die quantum potest tamen si in nocte quantum potest Item de balneis non balneet statim post cibum et potum sed ieiunus vel in vespere ante cenam Item vitetur coitus post repletionem et deinde vitetur propter frequens motum Item minima vena cefalica aliquando sic circa festum Penthecostes Item contra cziegnam remedium accipe thymum et tormentillam vulgariter bolemozelije vel pampara et metam et syon gnalk et omnia in aceto et fumum illius capiat in os et expuat et post hoc lava os et fac pulverem de thure et tormentilla et pampara et syon gnalk et si libet appo nat litargium emat in apoteca sicut propria mire et post locione mittat pulverem in vulnus et sic cito sanabitur.

Contra freneticum

Accipe sinapis farinam melius et vitalliud ydri et semen artomasie et piper cumino et cum lambrata contundantur et inde fac cataplasma et caput eius radatur et cum panno ligetur per diem et per noctem tunc deponatur cataplasma post ea listinium de succo vino vel de artomasia et de absintio et de marrubio vulgariter szantha etc. coquantur simul in eadem quantitate et etiam cum illo caput patientis lave calide et post hec ungatur caput cataplasmate et circumligetur et ad horam deponatur et continue usque dum sanatur sic curabitur Item accidens catulus canis lactens dissindatur per medium et per ipse ctio intestinis ad caput rasum pacientis apponatur ille calide carnes et alligentur ut extrahant venenum illud de capite quod est subter cutem et quia est res attractiva et exsiccativa anima cada multum confert Item si sic habeti non potest quomodo dissindatur gallus vel gallina niger et similiter apponatur ad caput et tam diu circumligetur teneat caput usque dum confortatur ille carnes similiter multum confert et non permittatur loqui nec esse in luce aut audire vel videre aliquid quod turbaret sed in tenebris includatur et non bibat inebriabile sed potulla

et delicata aliqua comedat usque sibi possit et confortetur Item etiam contra freneticum Recipe artomasia et absinthium et decoquatur cum aceto forti deinde colentur per pannum et caput bene circumligetur et mitigabitur dolor freneticum Contra vigiliam Recipe papaver et emuladcapanad et farinam ordei appone acetum et contunde simul omnia et fac inde cataplasma et suppone fatim in pannolis tam diu dormiat postquam non deponatur probatum est et tamen de uno quantum de alio fiat Contra febres Pitagoras tradit ceptum dixit recipe cor leporis et pulverisa et da febricitanti in potu similiter et curat Item due gutte vel 3es lactis mulieris in opo per byb... ore se curat Item contra cottidianam verbena trita et distemperata cum frigida aqua potata solvit Item ipsa cum melle data solida vitosum... curat Item ad quod cum tisule pulveris cum parte de vel cum cimino data ante accessionem curat cottidianam Vel etiam pulvis turbith cum zinziber Item contra tercianam recipe 3a folia de herba que dicitur hasselwirtz et da in fumo contrita cum tepida aqua et curabitur Item succus marrubii vulgariter marchwy potatus per dominum curat omnem tercianam Item succus arnoglosse datus ante accessionem eam tollet Item apponantur 3es radices eius trite et bibite cum aqua ante accessionem Item contra quartanam centenaria alias centurea trita cum vino et potata ante accessionem quartanam tollit Item 4 radices plantaginis trite et bibite cum aqua curant Item vinum decoctionis radicis genciane vulgariter gowngkij bibat paciens absque dubio tollet quartanam Item filum cum quo os mortui missi et post porig rectum et collo circumligatum tollit quartanam Item oculi contrarii vulgariter yarzabije collo portati quartanam sanant

Fermacia i. kaszano
Serpillum i. maczerzya dusska
Eufrasie swyeczbij
Anetum i. kopr polskij
Nigella i. semen kolij vel zizanie gith
Mamma i. mamma
Salita paro dicitur que salit ab avalibus
Linquencia i. lacerna
Carnositates bysfilki
Condisi i. pulmo clebora albi i. bijala czemyerzyneza
Nervus scissus i. spolna dzyabew
Fimus bov. spolna zuthi
Fermacia i. quod herba ad kxdinu i. folij i. korijski
Idromel i. mel mixtum cum aqua
Spatule ... kolgbij
Nivcas kosfarzec

Capillaris herba sic in parte dextra vatur epatis si in sinistra splenis
Cinewca podrosznyk alias splezen
Pladtigo skorosy
Scolopendria yelc... ieny yanszijk
Saturegia czapr
Chelanide vel releiza... Risscyzyna
Solatrum herba quam seu fragum conslo... pszijnkij i. pszanagoda
Summa me i. gumi i. dronsi vulgariter galusski yistar ezovi
Singultus i. sczkawie
Sternutacio poszyeranije

A Sic [illegible] in vno membro est subtilior spiritus quam in alio Item anime " sed ille emanant ab a [illegible] et sunt virtutes

Licet non est ad [illegible] potencia quia anima efficit operationes et hec sunt spiritus per quos non spiritus sunt triplices scilicet animales vitales et naturales Et habent [illegible] membra [illegible] ipse naturalis [illegible] epar Animalis cerebrum vitalis [illegible] cor Item isti spiritus naturales sunt in corde [illegible] i quod emanant in aliis membris

Item spiritus vitalis vitam dat Animalis nutrit Naturalis movet et sentit Etc patet quod si aliquis solet tunc quis spiritus ipsum membrum respicit tunc membrum illius spiritus [illegible] Item virtus [illegible] ab anima [illegible] animalis Et quod [illegible] tunc [illegible] istos tres spiritus Item plures sunt virtutes " scilicet cogitativa estimativa formativa et [illegible] Item sic ymaginativa [illegible] ymaginari [illegible] Vnde sicut spiritus in vno loco sunt subtiles quam in alio loco Ita omnis digestio fit [illegible] caliditate [illegible] sit defectus [illegible] opilacionis seu [illegible]

Item ex humorum grossiae generantur membra humores autem subtiles generant spiritus Vnde [illegible] ita quod [illegible] membrum sentit Etc [illegible] qui sunt in corpore animalis Item medicus ponens [illegible] respice [illegible] si talis est calidus vel frigidus [illegible] morbum [illegible] primo egrotus [illegible] ibi epar [illegible] tangit pulsum ibi cerebrum [illegible] habet febres ibi cor [illegible]

Item melancolia est infectio mediatiue [illegible] cum privatione [illegible] vel diminutione [illegible] Mania est infectio anterioris cellule capitis cum privatione ymaginationis Membrum est firma pars et solida animalis ex similibus et dissimilibus composita ad aliquod sensuale officium deputatum

Item quatuor in nobis sunt principalia membra ordine [illegible] scilicet cerebrum cor epar et genitalia [illegible] Dat cerebrum [illegible] vitam cor epar [illegible] [illegible] dant [illegible] Item cerebrum [illegible] capitis vel principium virtutis animalis Cor est fons et radix caloris naturalis [illegible] ipsum regimen virtutis naturalis consistit Epar est principium membrorum [illegible] vel [illegible] Item motus voluntarius [illegible] venit a cerebro spiritus vitalis [illegible] venit a corde Sanguis venit ab epate [illegible] capitis humores [illegible] horas Et naturalem sit [illegible] dies [illegible] sanguinis. [illegible] dies [illegible] [illegible] nigra [illegible] regnat tenet niger humor [illegible] et in medio tempore noctis habet [illegible] cellulis prima videt media discernit tercia [illegible] id est memoria

[illegible] fantasia capitis media [illegible] ymaginatur Item [illegible] colerici sunt [illegible] flegmatici [illegible] sanguinis [illegible] vrine [illegible] melancolia Sed reliqui [illegible] reliquis [illegible] horis Et [illegible] noctis cauda dierum Item tria sunt preter naturam scilicet morbus causa morbi et accidens

Item corpus sanum est quod non excedit latitudinem sanitatis Item sanitas est bona dispositio corporis qua membra possunt in operaciones [illegible] Egritudo [illegible] Item tres sunt dispositiones corporis scilicet sanum egrum et neutrum Et iste tres species sic se habent quod omnia [illegible] in omnibus operationibus quia corpus sanum / anima [illegible]

Item omnis egritudo vel peccat in oppilacione vel in compositione vel in dissolucione continui Exemplum primi et secundi vt apostema Exemplum tercii vt vulnus Item in principio morbi prima est [illegible] fistulam aut est alia scilicet alterius speciei et doloris [illegible] iterum alia. Item omnis egritudo habet quatuor tempora scilicet incepcionem augmentum statum et declinacionem Item medicus in quarto die post incepcionem debet videre et visitare infirmum

Item si habet sudorem in quarto die egritudinis Etc erit [illegible] in septimo die Item principium egritudinis est quando debilitantur membra Augmentacio est quando plus et plus infirmantur membra et corpus Sed status est infirmi quando nec meliorantur nec peiorantur Declinacio est quando membra confortabuntur Item egritudines [illegible] longe moventur motu planetarum vt motu lune [illegible] Item causa primitiva est causa extrinseca Sed causa intrinseca est duplex scilicet mediata vel antecedens seu remota Sed causa coniuncta vel propinqua est ideo quia [illegible] morbos Item humiditas est causa putrefactionis vt fit [illegible] et [illegible]

Item causa primitiva est ex parte [illegible] Item [illegible] repletio vasorum corporis ex humore est causa antecedens secundum Etc patet quod debes evacuare primo causam antecedentem vel remotam [illegible] causam immediatam vel propinquam vel coniunctam Item putrefactionem generat calor extrinsecus

Item virtus est potencia anime [illegible] ad suas [illegible] agendas operationes Sed virtus [illegible] est una operacio est [illegible] vt operacio virtutis [illegible] melior [illegible] est voluntarius [illegible] actio [illegible] a corde et ab epate procedit. Item a corde procedit calor ab epate humor a quo homo nutritur Item ira timor sunt accidentia corporis et mittunt sanguinem ad cor et illi sunt pallidi in facie et movent exteriora ad interiora Sed gaudium seu leticia movet interiora ad exteriora Item [illegible] moritur homo Etc patet quod gaudium oppositum [illegible] et amori et melancolie ex quibus homo moritur Sed de gaudio homo non moritur

Item ymaginatio est vera melancolia Et quod si ymaginaris de apostemate vel alia infirmitate [illegible] tibi [illegible] talibus est resistendum [illegible]

Item ea que comeduntur [illegible] operantur in nobis scilicet a substancia aut a tota specie aut a virtute [illegible] Item omne nutrimentum calefacit corpus eo quod facit augmentum in corpore [illegible] frigida [illegible] vt poma pira ita quod stomachus est [illegible] calidus vel frigidus Item Reubarbarum [illegible] trahit ad se coleram Item corallus [illegible] stomachum Item res dicitur calida vel sicca in potencia sed non in actu vt [illegible] piper et omnes species aromatice sed quando venit ad stomachum tunc ducitur de potencia ad actum

Item primus gradus caliditatis est qui non [illegible] notabilem sensibilitatem caliditatis Secundus gradus est quando non [illegible] in nocumentum sed [illegible] calefacit Tercius est quando caliditas facit calorem

infirmi

[illegible] primo

virtus

[illegible] fellis [illegible] [illegible]

Phisonomia Almansor l. ij — **Capitis. Capilli leves**

timoris sunt significativi. Crispi aut audaciam sunt. In ventre pilorum multitudo ... demonstrat ... dorsum vero si fuerint multi pili audacia indicabitur. Et si super spatulas et collum multitudo pilorum sunt ... et obstinacio ... In ventre vero et pectore pilorum multitudo ... invenit pauc... ... et ... multitudinem. Color vero aut album et rubeum

Color rufus vel flavus

bene sensibilem ut recte et induit ... nutrimentum. Quarta gradus est qui non solum impedit operationem naturalem sed inficit ea que sunt in his gradu ...

Item caput hominis habet ...

[illegible]

Oculi magni ... [illegible]

Supercilia ... [illegible]

Nares ... [illegible]

Frons ... [illegible]

De labiis ... [illegible]

Facies ... [illegible]

Aures ... [illegible]

Vox ... [illegible]

Color ... [illegible]

De risu ... [illegible]

De motibus ... [illegible]

Collum ... [illegible]

Venter ... [illegible]

Dorsum ... [illegible]

Spatule ... [illegible]

Brachia ... [illegible]

Vole manuum ... [illegible]

Pedes ... [illegible]

Passus ... [illegible]

Audax ... [illegible]

Timidus ... [illegible]

Boni intellectus ... [illegible]

Bona natura ... [illegible]

Signa philozophi ... [illegible]

Ex eo quod aquosum est et resolutum in siccum Item lac coagulatum extinctus in eo digo(?) nectarie(?) consolidat &

Item capitur humoribus habet se sicut impressiones
et ubi cibalia intrant corpus et ubi medicina
les alterant corpus ut calidum et frigidum vel
de potu medicinali et naturali Item aqua est simplex
potus ergo non nutrit sed contrarium cum sit aqua
aqua non capit ingrassacionem Item potus subtili
at cibos et penetrat ergo si non bibebis in prandio
non posses digerere Item quidam dicunt quod pisces plus
bibat quam pro magistrorum carnium quia sunt sibi consol
vunt: ideo vult aqua in vetamine restringit ventre
siccitat pluvialibus et aqua putealis laxat et ci
am eadem aqua pluvialis seu fluvialis generat
opilacionem i. claudit vias urine et ventris Et
aqua ferrea i. in qua ferrum vel aliud me
tallum est extinctum constipat et consolidat et
stringit quia ferrum sedat humidum et sic
sed tres sudores vel vomitus vel ultima
large erit ita vertit ad opilacionem et ad
stringendum i. Nota semper sanctificat aquam
nam ut influxum sanguinis mestium vi
na multa in fluxum nature Item restringuit ca
que sunt retinenda et qui evacuat evacue
da sed dicit sanguis ego homo dicitur esse eger
Item stans corruptus in balneo fervens i. loco
inconato emplastra sunt que non naturales et
consumunt homini et eciam nocent homini et ita duo
modo agunt in corpore Item sudare sive deses
calefieri in balneo bonum aut habet flacce pro
roracione Ideo capionat te in vapora habeo
balneum humidum Et aut de corpore carthe ac
et balneas cum eo tunc sibi balne
um siccum Nota semper mane et secundo lava oc
culos cum vina vera vel cum vino melius
virginea vel ad hunc melius cum aqua vite et
ultimum usque Item volens flenbotomari prius
dominum purgare suppositoriis vel pilulis Item bal
neum vel dum balneum in residendo Item os maxi
me calefieri et ultimo non debet balneari calide
nec diu Item balneum ante prandium extenuat et ma
crat et debilitat Item maxime post prandium debet
balneari non tamen in repletio ventre nisi per
regitur Aut plenus aut vacuus semper
in balnea vitetur Item nunquam debet bibere in balneo ne
veniat extinctio vel opilacio etiam post magnum ne
laborem vel calefactionem non debet ad balneum
Item sedere ... appetit sed in naturali Item non
comedere in balneo poma vel alia fit opilacio et
opilacione sunt omnes infirmitates Item non bi
bas stans post balneum Item autumnus et ver
sunt nimium quia agit ad putrefaccionem
Item quando bibis post prandium de balneo tunc est fleg...
vo ignio ... in sompno tunc si habeat ca
beca ... vel suspendi vel ... nervus
in sompno est ... de cerebro vel cru
sanguis ... Item nec ... humor
Aut parat sua ... vel nimium calidus vel f
rigidus vel ... frigidus multus vel
paucus Item mediocre tunc et saniter ...
... impeto ... ante ... otum
Item qui difficile quod inspirat tunc pectus et
debile sicut cor pulmo sunt debilia Item vel
... in ... vel ... Item
... cum ... fiat vigillat ... sit et
quies tunc bonum sompnum Item ... et
... bene dormiunt ... nox

tum dormiunt Item Et ... est prolongus super
pectus est audax Bonus pulsus et forte
arguit calide in oppositum illius arguit
frigidum Item qui habet grossos digitos magis
habet cor paris Item qui habet multos pulices et ma
gna barba sit bonum ... sicut in
... Item bonum stomachum bene
appetit comedere Item pulsus tangi debet in
manu sinistra Item sanguisuge habent ... ven
tosarum et sunt valde periculose quia sugunt
bonum cum malo ergo non debet teneri per medicina
vel debet prius ... fierent cum aqua meda et ...
... dicendum ... ad comedendum Item qui
... vel ... in
parva ... sicut ... apio
et vino cum ... pimpinella contra cum
malva bismalva Item ea que provocat
mestrua frangit lapidem Item valet ...
... i. acetosum ... naturale ... ca
Item panis ... quia ... ... est calidus
et laxat et quanto plus talis panis
habet de furfuribus tanto magis nutrimenti
... non generant ... et ergo
quanto ... tanto melior Item ille panis
qui non est ... nec ... novus ...
... et ... nec corruptus i. ... ve
Item ... panibus ... nutrimenti vel
paucum Item panis fermentatus et salsus valet
... nec ... fermentatus ...
... Item ... altius et altius ...
... sit ... in ... et ...
... cervisia ...
cada Item cervisia bene ... sic
... destruit ... et ... plus
... tanto magis nutrit quam ...
... aquositate et ... homines
in Bohemia sunt pigriores quia bibent ...
... Item ... cervisia
generat ... Item cervisia turbida et nova
generat ... et cal ergo bibe cervisia
... et tenue Item cervisia ... vel ac
... et ... cor
rupta et alterat calor ... sic ...
... in ... et
... et tunc ... potacio ...
... Item vinum rubeum ...
... plus ... albo vino ...
et vinum rubeum in puro mane bibitum
stringit sed in fine laxat quia de vino ru
beum ... et ... addi
... Item caseus ... et siccus et ergo
in puro mane comestus stringit sed in fine
... laxat et ... medicina Item ...
... et ... calidus
et ... a novo vel antiquo me
done ... Item ... bibitus ...
... guttas ... colicas ...
... qui ... e
bibat ... Item ... vini ...
... calidus et ... membris ...
... in ... ducad
opilant et sunt ... et ...
... aque ad ...
... Item ... et
multum nutrimentum Item ... obsta
... non ... i. ...
de ... Item ... de
... generat ...
... et ... generat

appetitum. Item plures robusti et pigriores sunt
minuendi et hec [illegible]. Et aliis competit minus pro-
pter quod sunt exanimes vel amentes licet ab-
stinere a flebotomia. Et si necesse est supportare
tam a flebotomia comedant prius buccellam panis
vel cum [illegible] prius lavent faciem [illegible]
in nullo [illegible] flebotomie et in die [illegible] quia
alias sequitur mors. Item laborantibus seu
nimium sudantibus [illegible] flebotomia [illegible]
[illegible] hoc forte laborandum sunt [illegible] vitare
et [illegible] in [illegible] hoc [illegible]
te et frigora [illegible] non competit flebotomia. [illegible]
iste [illegible] debiles propter magnam
repletionem [illegible] propter hoc ne [illegible]
ciat flebotomiam. Si autem necessitas exigat [illegible]
in [illegible] [illegible] 100 [illegible] in cellario vel
umbra [illegible] tempore hyemis calefaciat [illegible]
et [illegible] prius bene fricet collum [illegible]
flebotomandum [illegible] cum [illegible] [illegible]
Item propter hoc ligant brachia ut sanguis [illegible]
ad [illegible] dolorem et [illegible] flebotomatis
tunc [illegible] ligatura. Item [illegible] flebotomia [illegible]
[illegible] ieiunio stomacho [illegible]. Item [illegible]
[illegible] nocet [illegible] flebotomia quia [illegible]
et [illegible] calcaneum
[illegible] quod non sunt [illegible]. Item
[illegible] est [illegible] flebotomandi [illegible] tale [illegible]
et [illegible] tunc [illegible] subtilis san-
guinis et [illegible] venas [illegible]
[illegible]. Item [illegible]
[illegible] sanguinis [illegible] tunc [illegible]
venas [illegible] Item [illegible]
evacuant [illegible] humores [illegible]
nam. Item sanguis [illegible] massa san-
guinea [illegible] et sanguis
[illegible] cum [illegible] sanguine [illegible] descendente per ve-
nas. Item [illegible] menstrua [illegible]
[illegible] et magis [illegible] per [illegible]
[illegible] qui [illegible] incidit [illegible] et [illegible]
[illegible] podagram
ne [illegible] epatis nec splenis. Item [illegible]
[illegible] in sanguine [illegible]
[illegible] indigent. Item qui farmaciare
[illegible] sunt ambo [illegible] tunc [illegible]
[illegible] farmacia [illegible] post [illegible]
[illegible] post [illegible]. Item qui urina est ru-
bea et spissa tunc [illegible] sanguis et [illegible]
tunc et [illegible]. Si autem urina est alba tunc
non est [illegible] voluntarie prius videat
urinam. Item si [illegible] tumores [illegible]
in facie vel in venis tunc debes [illegible]
[illegible] non. Item [illegible] vene sunt [illegible] cephalica
in capite [illegible] vena [illegible] mediana
[illegible] basilica [illegible] epatica et illa
fit propter evacuationem epatis [illegible]
in [illegible] sunt [illegible]
salvatelle. Et sunt [illegible] due in manibus
[illegible] digitum et due in pedibus
et sunt [illegible] epatica. Item vene [illegible]
[illegible] non [illegible]. Item arteria di-
[illegible] vel [illegible] arteria [illegible]
[illegible] sanguinis et subtilis [illegible] saltat
tunc [illegible] arterie et tunc
[illegible] venas et non [illegible]
Item [illegible] arteriam non [illegible]
[illegible] Item qui vero restringere sanguinem tunc
[illegible] carminatio [illegible]

[illegible] vel [illegible] leporis. Si autem [illegible] non [illegible]
tunc [illegible] vel [illegible] vel
[illegible] glassum. Item [illegible] et [illegible]
[illegible] pollicem pedis [illegible] pedicem [illegible]
[illegible] ad [illegible]. Item [illegible] aque
[illegible] primo [illegible] ad [illegible] i. ad
fonte et [illegible] fonte i. origine [illegible]
i. [illegible]. Item [illegible] parva vena
[illegible]. Item [illegible] vena [illegible]
[illegible]. Item [illegible] flebotomi [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] et [illegible] ventosa [illegible]
malos humores [illegible] et [illegible]. Item ventose
sub collum [illegible] nocet [illegible] et frigide [illegible]
sub [illegible] [illegible] melius [illegible]
[illegible] vel [illegible]. Item ventose sub
mento [illegible] dentibus [illegible] pustulas in
[illegible] in facie [illegible]. Item ventose [illegible]
[illegible] valent [illegible] si ibi [illegible] tunc
[illegible]. Item ventose sub [illegible]
[illegible] ut sub talum [illegible] laborum
intestinorum et ad caput et [illegible] non
[illegible]. Item [illegible] si [illegible] et cum [illegible]
bene [illegible] sicut [illegible] in frigore
Item [illegible] ut [illegible]
si [illegible]. Item [illegible]
[illegible] sanguinem [illegible]
et [illegible]. Item [illegible] salsa [illegible]
[illegible]. Item [illegible]
[illegible] et fugiat. Item [illegible]
[illegible] et male digerit et fuga. Item [illegible]
[illegible] digerit et [illegible]
[illegible]
digerit si [illegible] propter [illegible]
[illegible]. Item [illegible] comedat [illegible]
[illegible]
Item non [illegible] ut [illegible]
sunt bone digestionis propter [illegible] et
[illegible] fugiende. Item [illegible] si sunt [illegible]
[illegible] modicum [illegible] post [illegible]
[illegible]. Item pullis [illegible] frigidior
[illegible] columbe
sunt [illegible] propter [illegible] si [illegible]
[illegible] in aqua sunt [illegible]
alie silvestres sunt [illegible] valent
Item [illegible] et [illegible] assatas [illegible]
[illegible] sunt [illegible]. Item [illegible]
[illegible]. Item [illegible]
[illegible] et pultes avene
Item [illegible] et [illegible]
in [illegible] rappa [illegible]
[illegible] petrum [illegible]
et [illegible]. Item [illegible] et alia leguminum
sunt [illegible] male digeribiles. Item pultes avene
[illegible] ubi [illegible]
[illegible]

[illegible] offinica [illegible]
et [illegible] humores [illegible]
[illegible] humores [illegible]
[illegible] [illegible]
Item [illegible] putrida [illegible]
Item [illegible] illa [illegible]
[illegible] sunt [illegible]
et [illegible] non [illegible] precedente [illegible]
[illegible] acuta vel [illegible] cum [illegible]
[illegible]. Item [illegible]
[illegible] in [illegible] acuta. Item [illegible]
[illegible] si [illegible]
offinica [illegible] in [illegible]
[illegible] qua die [illegible] et moritur
[illegible] offinica [illegible] qua [illegible]

at lued Item febris parvula terminatur in 12 diebus
sed febris acutissima terminatur in 4 diebus continua in
quo laborat homo et in ipsa moritur Item febris continua
dicitur quando cor et ipse cor et cor est subiectum eius
ergo ubi confortatur cor Item aqua intisperunt fat
febris quartana Item febres sic dicuntur continua febris tria
secundum rigorem quotidiana appellantur ac si ossa vel
sunt sibi de corpore cadere et caput frangi Cotti
diana secundum frigorem magnum Item febris sicut et quidam
humores infecti sunt sanguis vel colera Et continua
febris et quidam plures humores sunt infecti et sic febris
pessima creditur Et continua febris pessima
creditur Item effimera febris generatur quando spiritus
spiritus mirandus Item non est ante febrem continua de se
ta sine putritudine et per vadit splenis in calefa
acentes humorem intentam in splenis suo et generatur
tur febris et prius effimera prius ex omnibus accide
tibus omnes ira mira tristitia letitia gaudio
ac vigilia studio et nimia purgatione si in vet
audiunt cum restitutionis Si ex fame in longa
ex nimia purgatione tunc dic Si ex siti vel nau
sea procede vomitus Et in febre effimera quando est
aqua vel urina creditur aqua Si autem vel ex calore
solis vel balnei tunc infrigide caput cum aqua
frigida Item ex quibus et in bal et aliquis sibi ex
vehementia ibi evenerit tunc statim exeat aliis
mittat febrem Nota inter cetera que sunt respi
cienda prius febrem quod cognoscat per pri
ma vel vigilia vel dispositione et cor quod co
gnoscat per fortem pulsum vel debilem et o[illegible] cpar
quod cognoscit per urinam Item paroxismus id est quassa
tio quando talis quassatio et semel cum febre in eo
hora sequenti et longiori febribus Et quando pa
roxismus antecedit per horam unam vel plus fe
bre vel dolorem tunc sit augmentum febris Si autem
paroxismus proponit dolori febrem per unam horam
vel circa fit declinatio febris Curatur medicus
respiciat aerem et febrem quia febris tertiana et calida pro
pat illi aerem frigidum et aliam febrem facilis dige
etc quia tertiana non et in libendis cibis de quanto
anima sunt vehementia de tanto tamen febris tras
ibit Cibi tertianorum sint brodia gallinarum
cum sale vel non cum sale vel pinguium
amygdale carnes capiti agnelline avena
cum glicirium et datilo et caveat a fru
ctibus a piscibus Et si infirmus appetit magne
unum non et sibi petitos de negrada et in
parva quantitate et sibi dada plus tamen contr
eta aliquibus et febricitas de comede
vel bibe quando calor et paroxismus et remissio
et cessavit potus triginta de esse tysanna
mixta sed data cum Et quartanarius bibat ty
sannam cum pipere quotidiano vero bibat ty
sannam cum palipodio Si vero egrotus non
bibe ptisannam bibat vinum bene fatum vel vi
num succo granato portulace cum lactuce
scariole vel semsiam tenuem et aqua in
aqua frigidam balneabit ut in principio medio ut
in fine donec materia digeratur et digestio sedatur dicitur
si febris continua magis quam digestio curatur Et id sic
primum cum portulacis non calefaciendo sed
vel corpe [illegible] Item in tertiana non
dicitur si omnino nisi esse [illegible] cum se
gnum et in principio febris non dicitur statim purgando
Item medicus respiciat nam et [illegible]

et lois egestatis continua si fricat nares et
rubeus in facie tunc est infirmitas febris
desunt descendit per nares Si autem appa
ret sibi aqua volans aut oculos tunc sufla
sibi ad nares pulverem piperis pimpinelle vel
lefolii vel tundes sibi ad nares pena
ex procedere fluxum sanguinis per nares
et eruditur vel patitur et ponitur continua
tamen non purgat se per vomitum vel flu
xum sanguinis tunc et malum signum quia in ali
qui et autem patitur febris Item in die quas
sel febrium non medicina et Dedicatur Item
homo infirmus parces magis bibit continua
ubi et magnus calor et tunc sibi circa pe
ctus dant ponere pannum glaciei et alia infrigi
dativa ut in sertum vguenti et tunc ita a vo
unt aut sedat a anellat i videat Item
sinochus vel continua sunt signa in sino
cho illa febris fit quando sanguis corrumpi
Et ideo sunt due species sanguinis in de
fecatus aut parat in qualitate quia invenitur
d in qualitate cum in calefactus venis vel ve
tra nimium sicut et ex ideo febris et in materia replecio
nibus et potius cadit et illarum febrium aliqua
et continua aqua in expalata Continua et que
separatio et cordi et urina eius non et me
tum tincta propter humorem que ostendit i
remittit et pulsus eius et tardus Et sinochus
continua febris et que cadit ex cibis et potu pu
trefactis vero Sinochus de inte fit sinochus
de putrefactio Ad primum et prima similiter sunt
tate vinea sicut poma granata sisto
continua vina non et ad fetor in et rubeam
in sinocho et urina fetida Item non signa
febris sanguinee et rubedo faciei et venarum
et tumor venarum in collo vel grandie
in fronte igniunt et et pruritus narium ca
lor calor eius et inti et et tremor propter
humorem Et in febre colerica et pulsus et
velox et urina eius spissa propter humorem Et
in febre colerica urina et rubea et sitis i terra
Et in febre sanguinea urina et rubea et
spissa propter humores Item cum febre san
guinea hec eadem et febre colerica propter quod
ideo illarum febre et quia eorum operit flagro
operat et intra propter sitim Item in febre
sanguinea melior et medicina fleubotomia
quia non invenitur evacuat sanguinem in
ferna et febris flevare vero ad purgati
sanguinis desiccabat infantes tunc cessat ille
in febre sanguinea non dedit ita autem apli : fca
tione sed in colerico Item illarum febrium
infrigidantia sunt aque illarum scilicet lactuce
plure endivie scariole seminum seminum et
tamen cucurbite citrulli et melo
nes aliter infrigidantes sunt sed ut catarnia
in genera febris Item febris sanguinea secundum
illa anima scilicet sitim magnam tunc igitur
et cum eius et aqua ptisanam cum rosa vel
aliquid cum aceto vel aqua vesarca vio
larum vel suavium pomorum granatorum
vel mareanorum et lava os eius cum a
ceto Ad piscatores vel aquarum habitato
res aquas magis sunt sublimati quia
humores habitan in locis suis sunt
vae antiparistasis Item amaritudo in
febre curatur cum aceto lavando inquit

fe [illegible] in fa cum aq calida [illegible] acetum vel
cerast bungerum Item recipe altum [illegible]
roce magne calide et simile et hec [illegible]
sic recipe [illegible] et resolue in aq
calida et vnge labia et [illegible] vel [illegible]
no poterint [illegible] dissolutum et vnge labia
Si euat roe [illegible] in quantitate vel recipe vel
recipe vitellum oui semicoctum et pone in [illegible]
[illegible] vel tene in ore vel vnge [illegible]
[illegible] vel vlceris vel [illegible]
Cura ut roe [illegible] labia vel [illegible]
gwa [illegible] acuto [illegible] lingua limosa
squamosa et tunc abstrege cum ligno et no
cultello Cura cum cultello lingua destruere
[illegible] recipe [illegible] fac [illegible] ad modum
cultelli de salice vel [illegible] et lingua
cum aq vel [illegible] mixto aceto Certum
[illegible] si fit sanguinea non [illegible]
ut colica [illegible] in vtica et [illegible]
dormit Aliud [illegible] Recipe panem [illegible]
et tinge in aqua [illegible] et pone sibi ad
tympora vel vnge [illegible] in [illegible]
et pone ad tympora et habebit [illegible] Item
no [illegible] qui no [illegible] [illegible] ta
[illegible] appetitum [illegible] Item [illegible] decu
[illegible] et rubeam [illegible]
tam que [illegible] Item [illegible] magne [illegible]
[illegible] Nota [illegible] venit roe cura
podagrici [illegible] Item [illegible] in principio [illegible]
morbi fit vomitus [illegible] vel sudor [illegible]
[illegible] mortis [illegible] et [illegible] expulsio [illegible]
[illegible] Item in [illegible] vel [illegible] fit [illegible]
[illegible] et talis [illegible]
[illegible] Cura ita fit in [illegible] restringitur
recipe albugiem oui et [illegible]
cum [illegible] aceto et liga ad [illegible]
[illegible] vel liga [illegible] fortiter vel recipe
mala granata vel [illegible]
[illegible] illa bibat [illegible]
Item terra sigillata vel rubea stringit [illegible]
[illegible] et [illegible] Cura illa [illegible] sunt [illegible]
stringunt Nota [illegible] et [illegible]
et sig [illegible] rubea in vrina [illegible] stringi [illegible]
[illegible] no [illegible] rubea in vrina [illegible]
[illegible] Item in omni fluxu fit [illegible]
[illegible] si no [illegible] malum sig [illegible]
fluxus [illegible] Cura [illegible] fluxus [illegible]
[illegible] recipe [illegible] aceto et liga [illegible]
[illegible] et da [illegible] comedere [illegible] assatum
Nota sudor sic stringitur Primo [illegible]
[illegible] Deinde pedem [illegible]
et no repente remoueat [illegible]
[illegible] vel vnge [illegible] cum aq rosa
[illegible] et [illegible]
[illegible] cum [illegible] aqua et pulsus Item
ad [illegible] fe vel [illegible]
[illegible] et [illegible] sig [illegible]
[illegible] mortificatum
Item [illegible] frigidus tendit ad pedes
[illegible] ad superiora tendit Item [illegible]
[illegible] in vrina sig
[illegible] rubes et [illegible]
[illegible] calida [illegible] appart in pulsu
[illegible] sig [illegible] morte
Aliud sig [illegible] fluxus [illegible]
[illegible] de naribus [illegible]
[illegible] vel [illegible] mortis Cura [illegible]
[illegible] morbi vel [illegible] malum [illegible]
restringe [illegible] vel [illegible]
[illegible] applicando in naribus vel in [illegible]
[illegible] vel recipe [illegible]

pul et sufla [illegible] in nares vel pone [illegible] porcinum
puluisatum ad nares vel pul [illegible] paludis
[illegible] pone ad nares vel pone [illegible]
[illegible] ad [illegible] vel liga sibi [illegible] mag
et pedes fortissime sic [illegible] sentiat dolorem [illegible] cessat
fluxus Cura ad [illegible] dulcissimum [illegible]
et [illegible] fluxum fit in [illegible]
[illegible] condensat et congelat sicut [illegible] dissoluit
Item ad [illegible] fe [illegible] Cura feces in
stomacho sunt [illegible] calor [illegible] naturalis [illegible]
[illegible] et sit stercus [illegible] Aliud [illegible]
suppositoriis [illegible] opilatus [illegible]
[illegible] de [illegible] vel [illegible] lacte
no [illegible] tenere in [illegible] vel in [illegible]
et no dissoluatur et [illegible]
Item ad [illegible] fe et [illegible] infirmitatis cessacio
[illegible] quod [illegible] vt pullo [illegible]
[illegible] et aq rosa [illegible] Aliud [illegible]
[illegible] via ad mortem et [illegible]
[illegible] fit in [illegible] fe [illegible] et [illegible]
[illegible] cum omnibus [illegible] illa
[illegible] vel [illegible] vel [illegible] sibi [illegible] albi panis
[illegible] bono vino vel [illegible]
[illegible] et tunc calor naturalis [illegible]
vel [illegible] Aliud [illegible]
[illegible] vel [illegible] et [illegible] vel [illegible]
Nota fe cotidiana [illegible] affligit [illegible] vel a
[illegible] et ibi [illegible] humor [illegible]
[illegible] et [illegible] in tunc vel calor [illegible]
et [illegible] tunc [illegible] fe no [illegible]
[illegible] ad [illegible] dies [illegible] partes [illegible]
[illegible] Cura [illegible] humores [illegible] mag
[illegible] que no [illegible] dissoluuntur [illegible] fe cotti
diana [illegible] in stomacho vel in pulmone et pari
[illegible] dolorem Nota [illegible] fe [illegible]
[illegible] remanet aliquid [illegible] fe
et talis [illegible] in via medicine et [illegible]
[illegible] qua [illegible] Item [illegible]
[illegible] vel [illegible] Item no
[illegible] venit a [illegible] vitale [illegible]
[illegible] Item [illegible]
[illegible] recipe [illegible] et [illegible]
[illegible] humores [illegible] no [illegible] recipe [illegible]
[illegible] recipe [illegible] Nota [illegible]
[illegible] Item in fe [illegible]
ptisanna cum pipere cimino [illegible] quia
[illegible] dies [illegible]
[illegible] Item tunc [illegible] da [illegible]
[illegible]
Nota purgatiua [illegible] sunt [illegible] pulsa [illegible]
[illegible] album [illegible] pollipodium [illegible]
[illegible] sunt calida et sicca [illegible] sunt [illegible] et
[illegible] vel [illegible] et [illegible] parietes in [illegible]
calida Item no [illegible] vrina alba et tenuis
tunc [illegible] calida et indigesta quia
calor [illegible] no [illegible] tenuis [illegible]
[illegible] no [illegible] spissa [illegible] vrina [illegible] rubea et spis
sa tunc [illegible] digestum Nota [illegible]
[illegible] habet [illegible] et
[illegible] Nota [illegible] vrina [illegible] spissa et
rubea tunc [illegible] Item [illegible]
[illegible] vel [illegible] prouocat
[illegible] in vino [illegible] ad [illegible]
[illegible] et bibat [illegible] Cura [illegible]
[illegible] et dissoluunt et capiat [illegible]
Cura [illegible] impediet Item recipe [illegible]
[illegible] in [illegible] vel [illegible]
et [illegible] stercus [illegible] cum melle et
appone pul [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] cottidianam et quartanam
Nota [illegible] Item [illegible]

[illegible]ls bursam
[illegible]ls bursam

morbi eciam pro bibere vi[illegible] simplex ptisana. Item ugre
[illegible] dz nutriri roc qui a huiusmodi corpa [illegible]
[illegible] preservatur [illegible] sed humores go [illegible]
sufficienter dz purgari sed in medio [illegible] sic
mediis purgatis admittere aliqua nutrimenta ipsi consueta
tre in ipsa fe fricatorie pauca. Item ug in fe gene
rat lac piscis. Cura ille res sunt [illegible] fe [illegible]
in quam purgare [illegible] dz confortari stomachus. Item
azabarre pro dai cum vino ea usque fe et no
decoquitur. Cura p [illegible] decoctum minuit [illegible]
[illegible] vel [illegible] sic eciam de [illegible]. Item fe
cottidiana [illegible] sic lignum salicis. Cura sic [illegible]
[illegible] fe [illegible] ex corrupcione humorum [illegible]
[illegible] naturali putrefacta. Item humor [illegible] adustus
[illegible] urina [illegible] fe sunt [illegible] affliccio [illegible]
[illegible] humore grosso. Item [illegible] calidus quia sic
[illegible] ignem. Item pulsus fe [illegible] sentitur
et [illegible] fe urina citrina adusta vel [illegible] fe
[illegible] que ducit ad [illegible] go hoc [illegible]
fe [illegible] frequenter [illegible] de eadem et urina
[illegible] sic homo sanum et [illegible] fe [illegible] pessima
[illegible] sic longa durat [illegible] in ista
fe et urina eadem alba [illegible] et [illegible]
[illegible] in principio morbi sed in statu [illegible]
[illegible] rubea et spissa. Cura [illegible] urina [illegible]
[illegible] et [illegible] urina spissa et rubea [illegible] sig[illegible]
[illegible]. Item [illegible] complexio [illegible] sig[illegible] [illegible]
fe. Cura [illegible] regnat in autumno [illegible]
[illegible] in illo tempore [illegible] frequenter [illegible]
[illegible] quartana sanguinea vero in vere colera [illegible]
estate flegma in hieme [illegible] apparent [illegible]
[illegible]. Item [illegible] quartana [illegible] in splene [illegible]
[illegible] dolent in latere. Item [illegible] fe [illegible] purgat
[illegible] fe [illegible] et [illegible]
[illegible] fe quartana. **Nota** [illegible] procurat [illegible]
[illegible] et [illegible] go eadem et [illegible] ita [illegible]
[illegible] fe et lapis [illegible] purgat
[illegible] de eadem fe. Item absintium [illegible]
[illegible] de borragine bulita cum [illegible] bulita
purgat [illegible] de eadem fe [illegible] adde
agaricum et reubarbarum aloe et [illegible]. Item
[illegible] purgat [illegible] alba [illegible]. Item in
[illegible] aurum et argentum [illegible] purgat [illegible]
[illegible] et [illegible] in pillulis [illegible] vel [illegible]
[illegible]. Item [illegible] in die [illegible] vomitus [illegible]
[illegible] et [illegible] quartana [illegible] in pillulis vel
[illegible] et [illegible] splenem in quartana
na. Item in [illegible] fe [illegible] et colica [illegible]
ca [illegible] et [illegible] fe pe
[illegible] ab intrinseco [illegible] aer [illegible] et potu
corrupto et talis corrupcio fit [illegible]
vel ex putrefaccione cadaverum [illegible] ulcera [illegible]
pestilencie [illegible] eadem peste [illegible] et urina
[illegible] sicut in sano homine. Cura [illegible]
in [illegible] si pulsus [illegible] pessima. Item in
na fe [illegible] pauperes [illegible]. Cura [illegible]
[illegible] corrupto in fe pestilenciali [illegible] ante [illegible]
[illegible] in [illegible] et [illegible]
[illegible] pestilencias [illegible]
aceto ante nares [illegible] pauperes [illegible] et co
[illegible] alios inficiat. **Nota** isti sunt morbi conta
giosi. Primo fe acuta tisis [illegible] pulmonis frenesis
[illegible] lepra [illegible] et [illegible] in
pede [illegible] et [illegible] et ex
[illegible] corporis [illegible] fe acuta tisis scabies
[illegible] ignis [illegible] lepra [illegible] frenesis
[illegible] et inficiunt alios [illegible] fe. **Nota** urine
in pestilencia sunt fallaces medicis [illegible] sunt [illegible]
sanorum [illegible] go [illegible] et pulsum et ad [illegible]
[illegible]. Item in pestilencia [illegible]
[illegible] tamen [illegible] et mortuus. Item [illegible]

seders febris pestilis go statim conforta
tor. **Curatur** go talis sic [illegible] est ea per
fra [illegible] per [illegible] [illegible]
et quis humor peccavit illum expellet
et si [illegible] habuit aqua [illegible] fiat emplastrum
de [illegible] et [illegible] aqua cum tiriaca
et eam bibat in potu. [illegible] [illegible] curare
aqua [illegible] dies quia ita [illegible] matu
rari. [illegible] omnis [illegible] tempore pestilenciali mane co
medere [illegible] ut [illegible] vel [illegible] [illegible]
est [illegible] in [illegible] pestilencie [illegible] signa [illegible]
[illegible] statim [illegible] et [illegible] fe
pestilencia hoc fac in [illegible] horam vel
in [illegible]. [illegible] neglectus [illegible] vel [illegible]
[illegible] et evacuacio [illegible] vel purgacio
fiat eadem die [illegible] bibat [illegible]
comedat. [illegible] omnia [illegible] appe
tunt [illegible] in [illegible] pestem
dz in principio recipere [illegible] statim [illegible]
[illegible] vel purgacionem et [illegible]
[illegible] bolo armeno et [illegible] et [illegible]
[illegible] ad se venenum. [illegible] evacuacio [illegible]
[illegible] sanguinis et [illegible] plu
[illegible] spuma [illegible] aqua vomitus [illegible]
[illegible] signa [illegible] evacuac[illegible]. [illegible] pille
[illegible] optime sunt tempore pe
[illegible] et vomitus et [illegible] [illegible]
[illegible] vomitus. [illegible] [illegible]
[illegible] purgat tempore pestis [illegible] et [illegible]
[illegible] putrefaccionem et fe ad [illegible] aqua
[illegible] aerem [illegible] odore bono suffice
[illegible] mastice [illegible] olibano [illegible]
[illegible] a putredine et [illegible]
[illegible] sit [illegible]. [illegible] [illegible] medicina est
[illegible] introitu [illegible] quia [illegible] stoma
chus est plenus nisi [illegible] [illegible]
[illegible] sunt pille et alia
[illegible] humiditas [illegible] putredinem et [illegible]
[illegible] go [illegible] tempore pestilencie [illegible]
[illegible] pestilencie est [illegible] tiriaca
quia [illegible] in [illegible] die nisi semel
in ebdomada [illegible] pille in ebdomada
[illegible] sunt semel quia [illegible] de
[illegible] et [illegible] purgacionem [illegible]
est [illegible] et [illegible] mane comedere [illegible]
[illegible] et [illegible] et super illo bibat haustum
optimi vini [illegible] et [illegible]
[illegible] de [illegible] quia [illegible]
[illegible] [illegible] alibi simul

Ethica fe [illegible] venit nisi alia fe
[illegible] et fe [illegible] fit in [illegible]
[illegible] fe continua [illegible] [illegible] quia est
et est fe continua [illegible] et [illegible] est
calor et [illegible] potus et [illegible] est
de tali fe et si quis [illegible] super
[illegible] et [illegible] bibit [illegible]
comedit [illegible] calore. [illegible] ethica
est calor [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] humidum radicale. Et [illegible]
[illegible] solum ossa et cutis in eo ma
net. Et [illegible] fe [illegible] et [illegible]
alia fe antecessit [illegible] est ethica fe
[illegible] [illegible] est

consumitur et sequitur arefactio et talis viv-
ant usque amatur secundum prima est curabilis quia
eius arefactio proveniunt ex calore innaturali
Sed quia membra solida non possunt esse sine
calore naturali inde generatur talis secunda et per
longam antecedenciam secunde prioris corrumpuntur
quatuor humores naturales et tunc fit secunda
ethica Item secunda humiditas vocatur ros glu-
ten et cambium et generatur ex primis quatuor
humoribus Nam cambium restaurat deperditum
et gluten consolidat membra et ros humec-
tat totum corpus Nota oleum apparens
in urina signum est mortis quia tunc ca-
lor naturalis deficit Si autem alba res
fluit in urina et signat humidum radi-
cale et illos tres humores scilicet ros cam-
bium et gluten quia tisicus secundum primi tres
humores sunt consumpti secunde precedentes
ergo ethici difficiliter curantur eo quod hu-
mores principales scilicet humiditas presertim per tali et frigi-
ditas in eis consumuntur Item nota ethice sunt
tres species prima faciliter curatur secunda difficiliter
cognoscitur secundum alie species difficiliter curantur
Item omnis qui diu manet in aliqua secunda
sequitur incurrit ethicam Item calor in e-
thico est continuus eo quod naturalis ignis in
eo est consumptus Sed pulsus eius est du-
rus quod stricte Item humiditas facit magis
et pinguis corpus et econtraria operatur ethi-
ca quia talis exurat Item quando ethicus
bibit tunc est rubeus et calidus Item omnis
qui statim incurrit per haustum cingendum
potus signum est mali stomachi Item nota quod cum
usque in ethico et quando in infirmo facies est ex-
tenuata tempora plana et oculi profundi
oculi profundi nasus acutus ventrem
tobinatum dorso cutem adherentem ossibus
talis est mirabilis Item nota quod pili gene-
rantur ex fumo et humore secundum quia in e-
thico est consumptio humorum iste humorum
et fumorum ideo illi privantur pilis in ca-
pite Item ethicus habens ventrem laxum est
in signo mortis Item ethicus carnosus difi-
culter curatur Item nota secunda ethica curatur per frigida
et humida quia talis est nimis calidus et ex-
iccatus Cura primo applicata frigida ut lac
et pueri mulieris Item lac crudum facit sedes
et ventositates Sed lac coctum fugit Item
nota omnis pinguedo augmentat secundum ergo
est comedenda in omni secunda Nota lac illo co-
servatur ab acetositate molle lac et coke
et panno calidissimo in olla rude i. non
vas et tege novo panno calido et cum co-
servatur ab acetositate in estate secundum ipsum
lac facit putrefactionem vel mel impone
Si igitur aliquis habet os cartosum propter
coctionem lactis vel nauseam comedat frustra
tum morsum panis cum sale vel cum
salsum cum sale vel cum melle vinum bolum
et pueri ethico in omni arefactione est
commandum lac caprinum quia talis est
colericum i. stomachum et fac illi pulmentum
cum amido vel amido i. starke mel

Item valet casens recens sine nomine non bene
salsus ut non multum bibat et omnis materia utatur
modico sale Item panis pistus cum butiro valet
ethico similiter panis novus et omnis ethicus caveat
ab omnibus calidis et bibat ptisanam elixus hu-
lach et caveat a sudore in lecto Item ethicus lavat
bal ex aqua bulita de caveat coitibus vinis
et utatur brodio rapar humectebus ut ovatio
tusa super aqua calida ut mollia maneant que
sunt humectant ab ipsa deaq et talis secunda ethica
indiget repletione et nulla evacuatione quia
nimium est extenuatus De capite

Sequitur de capite et primo de galea que
est infirmitas cerebri secundum cingnenum est inf-
irmitas medii cerebri Pro quo nota cerebrum
habet quatuor partes In prima est sanguis et si-
cut sanguis frigescit tunc cerebrum dolet in anteriori
parte et ibi dominatur sanguis in dextra parte
colera in sinistra parte melancolia et ibi tunc venit
dolor a splene quod est melancolia posterior pars habet
flegma et dolor venit a pulmone et patet quod asmati-
cus habens secunda sinochaz dolet in anteriori parte ca-
pitis Cum igitur quatuor humores sunt primum aer
ut in aere calido generantur infirmitates calide in aere
frigido generantur infirmitates frigide et aerem ge-
nerant i. sunt tres aquosi et de aliis Et iam
comedentes multum calida generant effectus calidos co-
medens frigida generat frigidos Item qui multum dormit
frigiditatem inducit patet quia per somnum patitur hu-
frigus et puer per somnum medicandum Item nota quando
sanguis peccat tunc pulsat et est punctio in ca-
pite Item qui est albus et pinguis habet catarrum frigidum
et tales purgat nasus scilicet per flegma et quicumque
sentit magnum tumorem in capite signum est cau-
se Si autem dolet et non sentit gravamen signum
est cause calide scilicet colere vel sanguinis Nota lac infra
comestum maximum dolorem capitis generat Item nota
per artificium cognoscitur effectus existentibus Si igitur
dubitatur ex qua causa dolet caput fumus deberet sunt
per caput aque frigide si postea alleviatur signum est
quod ex causa calida Si vero non signum quod ex frigida
causa et hunc super funde vinum quod calefacit quia
contraria contrariis curantur Item nota frenesis est
fit in interiori parte capitis ex sanguine et talis
continue cantat et clamat quia sanguis fuit et
sentit Si autem lacerat vestimenta est ex colera Si
flet est ex melancolia Si dormit ex flegmate Item nota
quod cerebrum est causa omnium virtutum sensitivarum
ergo eo leso cessat sensus et patet quod dolor capitis
impedit omnes virtutes animales ut sunt secundum habet mo-
ne Et sequitur Dum caput dolet signum est quod talis
incurrit maniam Et ergo dolor est a causa calida
utatur frigido et odorabit frigida ut rosas camphoram
et non calida Item si talis patiens habet venas grossas
magnas et plenas in fronte et pulsus fortis
et magnus talis minuat cefalicam et apponat
ventosam ad radicem colli et caveat ab omnibus mul-
tiplicantibus sanguinem ab ira et sapore calido ab
ab aere calido si talis per iii motus mansat signum
est quod talis fuit colericus vel melancolicus et non san-
guineus et patet quod colericus et melancolicus ideo dicitur
minime secundum purgare dicitur cum pillulis vel sirupis
in aliqua rumbar iterum et laxativis ut in aliqua
calida frigida dicitur flecum nisi velit medicare et solum ve-
na apperiatur per excitatorem Sed flegma peccat frigida

tum turbith polipo esula pulpa coloquintide
agrabulla euforbio etc. de aliis. Item in libra
tum elleboro nigro lap. lazuli lap. armeni
sene mirabolani tristitie fumoterre nigre
prunis cassia fistula. Item menta in ca. tanda
sunt aqua rosis violis borrago iusquiami
solatri et pone papaveris vel succi illorum
dictorum ut spondio ipo do pannum ad succum
illorum et cindando capiti et alleviatur
et equa sit in ca. fra. contrario modo scilicet cum
succi cad. Item tales panni in ca. cada ex
ge lineus in ca. cum fra. sit lineus et
ponatur talis pannus super tempora vel totum
caput et in ca. cada non permittatur pannus
ibi diu iacere ne calefiat sed sepius madi
detur sed in ca. fra. potest diu permitti panno
Et non minimi aponite cordis dicunt haben
predicte aque de predictis herbis vel succi eo
rum et ex predictis possunt fieri pille et da
ri antequam intret humor peccat. Item terminis nis
quantum et papaver non apponantur quia illa
ca. in fra. aut. Et in ca. cada ad predictas
aquas vel succos admisceatur acetum quia
est preservativum fumi in fra. vel vinum
Nota quod aqua que stillat in vere vel in esta
te de cimitatibus vitis in vinea paliz com
vindinez odorem et com omnem infirmitatem
in ca. cada bibita vel emita. Item in ca.
fra. ut ros marinus basilicon canulla le
vistiam ruta alacoma saculus olei lau
rini antimono o lesti. vel oleum olive vel
mate. in vincta loco sed temporibus ad vino
in fra. causa vel cum aceto in ca. da ca. Et
predicte herbe cum radicibus complexionem
respiciente ponatur in licium addendo vinum
in ca. fra. et acetum in ca. cada et febritas
vitatur multum piperatis et calefacientibus
Vertigo est dolor capitis qui alium oz mo
vina videntur et cuius et causatur ex superabun
dancia sanguinis et caloris naturalis et a
vaporibus grossis ex stomacho ascendentibus ad
cerebrum. Signum facies eius est rubea et
magne gene plene sanguine et lerme fiat
flen. a. de cefalica sed qui sit a vaporibus
scit ideo quod sed fuit inebriatus fortipotu
qui est ca. ex vaporalibus. Aliud signum talis
pa bibitor. ut sit iacendo de uno latere ad ali
et eius est dux ea sa ce. lis et est fra. celeri
et alia est ca. extrinseca et hec fit propter colligan
et propter malum stomachum qui est colligatus e
pati cum omnis nervi procedunt de capite ad
omnia intestina. Et quamdiu habuerit ver
tiginem talis moriatur appoplexia et hi accidit
ex gisse et fistose vbarie gorella videntur
Et in autumno omnes egrotantes sunt morsere
sed in vere non. Cura virginis si sanguinis
peccat minuere venam retro aures vel cefali
cam vel pone ventosam super tibiam et in ca. vara
ma durissima ex quo vertigo causatur ex callida
ca. sed ex sanguine quo talis fugiat ca. da in cibo
et potu. Sed vita fit. Et igitur tales ex cole
rica sit. Reci. laximum de ortubus rosis fialis
velensis addendo acetum. Item si vertigo venit
a malo stomacho purga stomachum eius humor

peccat patet in urina quia urina est san
guinea est rubea spissa et colerica sed in plus
incidit est alba et spissa et mena. Et data
in pillis optime valent per sta. te medici quia
in pul. vel sirup. et pille diu iacent in sto
macho operantes et hic mo. bibat et si
alius humor peccat quam sanguis purget
eum. 1o. quod competitur ad illum humorem ut tradi
tur de me. aloe et mastix in pillis op
time purgat stomachum. Et si hic est cau
tatur coriandro sed febricitantis de gaudeat
pro 33 galganum zuccaro ut pipenella
Frenesis est apostema cerebri in anteriori parte
capitis sed litargia est apostema cerebri in pos
teriori parte. Et frenesis generatur ex sanguine
et hic frenetici non possunt dormire quia ca. tas. que
simul fumos. Et litargia non est quemad
dormitio quod ibi ascendunt grossi fumi ad
cerebrum quod clauduntur meatus cerebri et sic sensus
exteriores non possunt regere et hic hic odores hor
ribiles. Et non frenesis sequitur proveniunt ex febre
acuta et hic febre est signum mortale in hic
frenetico quod fumi acuti febres ascendunt ad
cerebrum. Signa febre acute sunt caput vidit urina
primo rubea postea alba et hic in eo vera
frenesis. Et hic quando urina al. in se acuita talis
fit dolorem capitis et hic pro loqui fabula et ma
nifestat et lingua eius magna et loqua fisca
et hunc febri ti ponuntur la. vel latis ligata
ad pedes in panno madido et calefiat
recipe flores camille se grana feniculi arto
et decoque in aqua et hanc aquam pones
pedes eius quanto calidius sustinere potest et
aqua radicibus talis ma. de orsum que
alias ascendent ad caput et fiat sub solia
eius cum late vel vitello et sale quod ibi
omnes veneni queniunt. Item pipio sed cati
applica madefacta invisgaine sicut pervenez
et oia que perdunt somnum quia hic fecti non
dormit illa extra te ad cat. Item in vi te
plus da quam rosa et ca. fra. Et non omne
apud cutatum per inse usile uentum vel
panne vel natura. Et hic unde dicitur sicut reposito
in medio nobili si oia sicut reponant et
seruant et talese sine preter vel intus mane
pro clausiori portiori quo medici nobilibus
ut cerebro non sit danda sed cum quo repon
ant. Et non ca. et humida maturant ut
portella quod sepe assa oia pingua sit
amongia ut sepe cum sirupo mixtum fuit
appetit pro ponatur quia quod fiunt hic consoli
dat vel recipe codi et misce cum albo
quia hic tunc consolidat apostema et solum. Et hic
si apostema de matrice tunc sic corpore. Et solum
rosa vel aquam rosa et appone in simphat
vel emplastro et statim corrumpitur. Et si tales
apostema incurrit frenesim vitatur pro coriandro
pro tegergea pro tegea pro mens illa cla
udit stomachum ne fiat frenesis ne fiat
fetor dentium ne fiat vertigo dolor eius
Et in ut se generatur sanguis quo febricitantes
sunt mali quod sanguis solum generatur
in epate ca. Et hic litargia illa postus

cerebri que fit in posteriori cellula cal[ida] causat
oblivionem quia in posteriori cellula est memoria
litargia et illa impeditur per eam scilicet litargiam
et ideo patiens dormit ¶ Item vera litargia est apostema
sed non vera et generatur ex fleumate ergo senes per
frigiditatem sunt immemores vel obliviosi et sic cal.
omnes frigidi ¶ Item non se acceptat omnis commoditas
frigidos sed ipsum cerebrum est colligatum pulmoni
quo ad posteriorem cellulam sed ipsum cerebrum
est colligatum epati quo ad anteriorem partem
i cellulam et sic patet frenesim dolet ca-
put in anteriori parte ¶ Item non quando se inclinat
oculos non audit continue dormit signum est
quod iam est contra meningas anterius ¶ Item frenesis
potius destruit dentes et pectori facit re-
umata in fine cerebri et impedit auditum
¶ Item omnes moriuntur in litargia qui sunt
pingwes sed macri inveniunt in frenesi
quia calor irracionabiliter operatur ¶ Item litargie
est fleuma grossum vitreum et ideo purgari
cum pillulis auree fetidi et diacatholicon que sun-
me purgat fleuma acetosum vel cum pillulis auree fe
vel diasoricon vel amoe fle mittendo ¶ Item li-
targia vel apostema in purgatione curando hic oleo
vel oleo laurino irino vel lilii nardino spi-
ce super locum radendo i. fundo post ea inun-
gendo ¶ Pro quo non illud libium viride habet
flores purpureum dicitur iris ¶ Et iris habet flo-
rem album; iris purpureum flores gerit
iris habet album ¶ Pro quo non litargiticus conti-
nue dormiens talis excitetur ponendo sibi ad
nares acetum basilicon album etiam de [...]
insufflando vel infricet de cal. in occipite
vel fit sibi epitimia illos de pulvere stipis
et castorum mittendo aceto et post sibi ad et
panno tincto ibidem vel panno imponatur ¶ Item
dicam iam de cephalea galeam et emigraneam ¶ Ce-
phalia est quando fit dolor per toto capite ¶ Ga-
lea quando superior pars capitis dolet ¶ Emigranea
autem est quando in ea pro capitis seu cerebri dolet
¶ Item in nullo osse nec capite ut aliubi ubi fit
acquis dolor sed solum in pelliculis vel veris
vel carne contra quod ibi fit dolor et sic den-
tes non dolent sed nervi et pellicule ¶ Item
piamater est pellicula in qua iacet cerebrum
et ideo lesa statim mors sequitur ¶ Item
non possunt passiones si galea non sint se-
cundum cale se antedicte ¶ Item cerebrum dolet
aut ex proprio vicio aut ex re ¶ Si ex se fit tunc
non applicata medicinam capitis sed prius curata fe-
cit ex capite ¶ Si autem ex proprio vicio capitis tunc cura-
tur ¶ Item non quam infirmitas capitis fit ex
tal. causa fit tunc secunda ¶ Si autem ex frigida fit
fomentatio cum illis que reprimant illum
humorem ¶ Item omnibus habentibus venas compressas sp

sit fleuma prima fine sit in frigida causa sine in cal. ¶ Item
non ad distensionem id est ad clistere plura requiruntur
primo bismalva apium requiruntur in omni dolore capitis
ex frigida causa ut dicit Bal. ¶ Et quamdiu auctor autem requi-
runtur ad clistere ille res caput respicientes ut ros
marinus basilicon feniculum et fac illa clisterizacio
rebus passulas seu vinum prima ¶ Damas-
cenus iuniperus et bulias illa cum ordeo et dyspa
cum liquira dando mane post vel per clistere ¶ Item
omnis decoctio seu potio seu sirupus dentur
de mane in aurora pille autem post primum
somnum ¶ Item omnis constipatus in dolore capitis in-
quam minuat aliquam venam sed purgetur per foramina
cia post ea autem inungere frontem aliquam rosam in-
certa aceto ¶ Item fleubotomia per capite fit de vena frontis
vel mediane vel cefalice vel nasi ¶ Item quando
quis habens dolorem fortem capitis tunc calida ligetur
caput forte et bibat acetum mixtum aqua
vel lavet caput calida cum mixtura fumus vo-
cum vino idem faciat vel sinus inungat tosta
panis in vino et apponat temporibus cum vel
tolitos inungat aceto ¶ Item si dolor capitis est
continua hic est ex vicio cerebri si autem est dolor
capitis interpolatus seu successivus patet si dolor fuerit
prandio et non ante est ex vicio stomachi fu-
meris si dolor cessat post comestionem est vicium
stomachi ¶ Item si dolor capitis est ex frigida causa tunc
abradere crines apponendo capiti cepas assas
vel eufforbium pulverem cum vino et utatur per cal. ut
pedibus calidis et parat cubebis feniculum
cum aqua mente et de aliis ut puta silenus
mastix cinamomum galgamum cum vino bono
calido et fit sorbitum cum vino ad ces. ¶ Item
non si dolor capitis fuerit in die vel in nocte contraria
tunc est ex frigida causa si autem est de die est ex cal.
causa ¶ Item non cubus boris ante ortum solis do-
minatur seu abundat sanguis post ortum solis
usque ad prandium colera a prandio usque ad
mediam noctem melia ¶ A media nocte usque ad die-
scentem fleuma et sic patet si est dolor capitis vel fe-
in aurora tunc sanguis est in peto si ante
prandium tunc colera ¶ Si post prandium melia si
post mediam noctem fleuma ¶ Item in ca. ca. tal. applicatur
oleum elephantinum dolorem inungat mixtum aceto
si autem ex frigida causa applicatur temporibus capitis
oleum de kerva i. de pipe mixta bono vino
vel cum aqua vite seu crematum vino cum
pamiclo vel cum emplo ut toto capiti appone-
do abrasis crinibus si autem est calida et dolor
venit ex colera utatur frigidis si autem venit ex
2 humidate remanet vigiles solet illa curant
remma sine fleumate ¶ Item tibi sit flad. fa[r]ine
in corde remma iunies facit vigiles re-
¶ Item remmatismus lavet per se pedes cos fri-
cando sale et aceto et utatur assis et similiter
et mastix olibano et odoret incensum olibanum
et milium torrefactum in parvulo naribus applica-
do et utatur cubebis ¶ Item non in nulla egritudine
in ca. ca. aliquis utatur carnibus et ovis
mollibus quia illa calefaciunt et generant
sanguinem ¶ Cum autem patitur in frigida causa ¶ Item si
in ca. ca. in dolore capitis sed sirupus composito

w2

frigide et nervositatis ipsa aceto mingendo
Item nota ille dolor capitis galea talis sine ga-
lea est difficilis curationis. Item omnis dolor capitis
quem sequitur spasma oculi profundi apparens de-
ductio oculorum seu minima sibilatio occurrentia
sunt signa pestilencie. Item si dolor capitis cum
se fuerit acutissima et languor eius constituta
signa sunt mortis vel quando infirmus abhorret vi-
num labros et habet os tortuosum ut est. Item nota
dolor capitis curatur per fluxum sanguinis
narium vel oris. Item nota quod omnis dolor capitis
spatula i. apparens in sompno acsi caput
vellet frangi moritur infra tertium diem. Item si
ex plaga vel ex percussione capitis venit stupor
aut fatuitas signum est mortis. Item quando cum
nervi franguntur seu rumpuntur tunc venit fatuitas
et mors. Item si quis patitur cephaliam i. do-
lorem capitis per totum caput et si vomitus cola-
ticus est in dolore capitis primo ac rubor in
facie postea pallor postea fugit ad scapulas
signum est mortis. Cura doloris capitis et que
venit per sanguinem ut venit colerico ...
venit melancolico vel venit et fleumatico. Item ex eo
que est ex calida causa difficilior est curatione quam
illa que est ex frigida causa. Et frequentius est mixtus
quam calida causa. Nota in dolore capitis
sive sit cum febre sive sine febre sit lotio capitis nec in
unctio nec fomentatio nisi post in determinatione
egritudinis. Nam omnia apponuntur emplastra ut sint
ea in actu frigida causa contra ea autem calida contraria.
Item in dolore capitis cum constipatione vel reple-
tione stomachi non debet immediate applicari medicina capitis
sed primus purgetur. Nota [illegible] in rennmate
seu dolore capitis ex reumate recipe nigella
seu zizania pulverisa primo in aceto posita in
calidis ... per nares sine purgat fleuma
seu reuma. Item piretrum piper nigella et lolium
pulverisata sive purgat cerebrum. Item radix pi-
penelle pulverisata idem facit si recipiantur in par-
va quantitate ne dum evanescit in cerebro ut
cerebrum non calefiat. Item in omni dolore stomacho
i. malo signo seu in mala infirmitate debet fieri in-
unctio seu fomentatio circa partes extremas
sive in pedibus et manibus et in ea cum lavare pe-
des aqua frigida in calida autem frigida contrarium et fricentur
pedes sale et et camomilla. Si autem dormire
non potest unge sibi pedes unguento populeo-
ne vel succo iusquiami vel mandragore et habebit
sompnum. Item si quis ebrius inebriatur et plurimus fit ...
vel comedat magnum vel rapas crudas.
Item in dolore capitis existente in prima die matre
vel in pia matre vocatur dissolutio et non naturalis.
Item omnis dolor existens prius in dura matre et mors
quod in pia matre tangit cerebrum in ipsa lesa cerebri
consistit et mors sequitur. Item omnis dolor capitis ex
opilatione cerebri cum fumositate debet curari
cum vomitationibus sed sibilis capitis i. rota na-
rium capitis ut cum populata. Item omnis habens
linidum vel flanctum ob est magnus ... ...
omnes lumdi maxime vorant et male digerunt

Omnis habens os lividum i. quasi preruptum est
quod habet multos humores ex quibus multos
pediculos ex ex malis humoribus generantur.
Item habens os lividum habet capud opilatum
et talis habet malum caput et oculos cali-
ginosos ideo fumorum ascendencium ad caput
ex stomacho indigestibilia et frigido. Sed habens os rube-
um habet bonam digestionem. Item omnis dolor capitis ex
stomacho frigido maior est ante prandium quam post pran-
dium. Sed similiter dolor capitis ex digestione maior
est ante prandium quam post. Nota scotomia
est infirmitas capitis qui aliquando acsi musce
volarent sibi ante oculos vel aqua nigra et ge-
neratur ex nigris humoribus et hic ver
nos opticos qui procedunt ab oculis super na-
so per modum crucis hoc est impedita abcisis
nigris humoribus. Item scotomia et vertigo
generantur ex eadem causa tunc vie et nervi
sunt opilati. Nota scotomia est dux quo sequitur
vertiginem seu paralisim et illius cura est
plena. Secundum infra capitis aqua rosa vel alia.
Alia est scotomia que se ad vertiginem et ta-
lis est facilis curationis. Item scotomia non solum
fit in anteriori parte capitis sed etiam in posteriori.
Item si scotomia sequitur vertiginem seu paral-
isim tunc est in ultima malicia. Sumat da-
mane casiafistule prunas de damasco i.
quies et in casiafistula intra sene et purgat
uliam et humores adustos nigros et sene
ad pectus capsule purgat ... Nota
est ... diaprunis casiafistula tha-
mandi ille quatuor ... ...
et in quibus ... ...
moraba ... confortata ... Item
... mollis et ... ... in
aurora et post non comedatur ad tres vel
ad quatuor horas eo quod calor naturalis lateat
cum eadem medicina. Nota ad expellendum
vermes ventris ipsius sambuca recipe sulfur
mediocre viride et nigrum i. ...
in tre sit in pulvere et cum aqua vel cervisia
bibita expellit vermes ventris. Contra
faciem leprosam recipe talpam i. ...
et pulverisa et misce cum claro ovi quibus ...
pulvis et in unde unge faciem sicut sero
cum iterum comedat mane vero lava faciem
ad cal. Contra fluxum pedum recipe farinam
ordei vel tritici vel furfures et misce
cum lacte vaccino vel caprino addendo
oleum cum sale cum melle et simul omnia
pedi super pone. Contra scabiem putridam et
crustas magnas recipe enulam campanam
et folia eius pulverisa et inpone axungia ...
... deinde colantur et unge loca scabiosa.
Cura recipe primam damascenam pessulas
xv ... ... in ... et ...
... in ... ... usque ad
... et damaue ad bibendum postea
fleubotomia si petat sagwis de vena mediana
epatica vel basilica postea apperiantur
vene passinke i. retro aures vel frontem
frontis et ventosa petose ponantur infine
colli quasi super scapulas et in tibus

et in loco [illegible] ponatur ventose et si ap
paret alter humor tunc purga cum illa
medicina que corripiat illum humorem quia si
pareat colera purgatur pillulis mia [illegible]
vel flacus cum pillulis [illegible] tunc da pro
digestione [illegible] [illegible] Item apium allii
se spergi [illegible] [illegible] [illegible] consumunt
humores grossos coquendo generatur scrotis
[illegible] [illegible] valde [illegible] in stotoma
Nota quare frenesis vel alter in flamma
mansat et in [illegible] exerat causa est nimius
calor vel nimia frigiditas quia ipsa qua
agit per spiritus [illegible] si autem ibi calor vel
nimia [illegible] tunc [illegible] fatiscat Item frenesis
non vera est mala [illegible] cerebri cum [illegible] a
membro inferiori scilicet stomacho si quod fumi ma
li ascendit ad cerebrum tunc vocatur parafrenesis id est
iuxta veram frenesim et qui [illegible] eius [illegible]
est rubea [illegible] [illegible] signum est quod ma
teria ascendit ad cerebrum Item est duplex una
demoniaca et ista generatur ex colera adu
sta [illegible] frenesis ascendit [illegible] [illegible] c
frenesis ex sanguine et ista non est ita [illegible]
sa quia [illegible] contingunt [illegible] et fre
nesis que est cum risu est salubrior quam
illa sine risu Item non ex [illegible] [illegible]
[illegible] vadit magis vena et [illegible] ad
anteriorem partem cerebri et ibi tunc generatur
apostema sanguinis vel colericum et nervi [illegible]
dolet et fit tunc frenesis Item non cere
bra [illegible] emigranatoria id est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pellatur
et [illegible] fumus ascendens ascendens [illegible]
dolorem in pelliculis cerebri quia [illegible] pellicule
et nervi dolent et [illegible] [illegible] [illegible] ossa
[illegible] et ex [illegible] generatur frenesis Item non [illegible]
medicamina [illegible] [illegible] membro ma
[illegible] [illegible] [illegible] illa [illegible] Ergo si fre
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] et liga
ipsum et da sibi bibere aquam [illegible] vel
aquam [illegible] decoctionis papaveris et pone
super capud [illegible] aquam rose cum [illegible]
[illegible] et sanatur Si frenesis [illegible] [illegible]
sanguinis [illegible] tunc [illegible] [illegible] dolorem
[illegible] [illegible] [illegible] non fluxit et [illegible] non [illegible]
per [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] augmentatur dola
et [illegible] applica [illegible] id est [illegible]
seu [illegible] [illegible] [illegible] infra Di
[illegible] [illegible] sanguinis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] venam
medianam Si autem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] si autem colera vel [illegible] [illegible] purga
ipsum per pillulas ipsum [illegible] vel aliam
formam et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vel capita papaveris et pone
cum [illegible] super tympora et dormiet Item si
frenesis in [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Item malva [illegible] vel
supposita apostemati maturat ipsum Item [illegible]
[illegible] [illegible] recipe [illegible] lactante

et [illegible] [illegible] pone ibi [illegible] [illegible]
[illegible] valde [illegible] Item recipe gallinam [illegible]
et scinde ipsum per medium [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] abradendo et [illegible]
[illegible] tunc ego calefacit per aliquod [illegible]
ego [illegible] aquam et ego suppone et
[illegible] [illegible] [illegible] et etiam fac cum pulmone [illegible]
[illegible] [illegible] sicut cum gallo Nota [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] cassia lignea et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Nota [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Item non [illegible] est me
[illegible] [illegible] Item non aqua [illegible] [illegible]
[illegible] Item aqua plantaginis [illegible] apostemate
Nota aqua [illegible] [illegible] fabarum vel pi
[illegible] purgat faciem aqua [illegible] [illegible]
celidonie recipe [illegible] et [illegible] [illegible] salvie
pro corde aqua apii [illegible] pustulas et rugas
faciei aqua [illegible] [illegible] pro idropico Item nota
[illegible] fit ex putrefactione et omnis putrefactio
fit [illegible] et [illegible] [illegible] et sunt ista [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
de [illegible] Item non [illegible] [illegible] [illegible] generant
se quia calefaciunt [illegible] in quibus sunt [illegible]
tunc inflammant spiritus cordis et tunc [illegible]
[illegible] Si [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
si autem sunt spiritus calidi [illegible] ab apostemate
tunc generatur febris effimera [illegible] scabies recipe
auripigmenti [illegible] [illegible] [illegible] plumbi adusti
[illegible] [illegible] et sunt [illegible] [illegible] cum aceto
vino et oleo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] decoctio et [illegible] in
eadem decoctione aque et si est totum corpus [illegible]
[illegible] vel magis vel pedes tunc [illegible]
[illegible] ibi mane [illegible] scabie recipe [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] cum aceto et fumo terre
et lava te in [illegible] cum [illegible] vel [illegible]
[illegible] in bona quantitate [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] simul et fit [illegible] appo
nendo [illegible] [illegible] vel [illegible] ad fugiendum mu
scas [illegible] [illegible] leporis et misce cum lacte et po
ne in [illegible] omnes bibentes morientur Item
folia [illegible] cocta et illa [illegible] [illegible] ubi sunt
musce omnes fugient [illegible] homines [illegible] sine
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] illa simul et pone oleo [illegible]
et infunde [illegible] faciendo [illegible] de pice
vel pino et [illegible] in [illegible] ubi non est
aliud [illegible] et [illegible] ut ova [illegible] [illegible] illa cocta
aqua [illegible] et pone arenam tunc [illegible]
[illegible] [illegible] ova possunt sepelliri seu coope
riri in [illegible] arena [illegible] [illegible] aquam
[illegible] [illegible] ne illa ova in arena di
[illegible] Deinde impone alia ova quot
vis et [illegible] et tunc illa ova que sunt
in arena manent cruda alia vero coquentur
[illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible]
vel argentum vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et applica panno [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et statim erit [illegible]
[illegible] et rubeus [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in argentum [illegible] [illegible] et [illegible] in
[illegible] et misce cum [illegible] et [illegible] [illegible]

sic fit argentum ad capiendum pulices rec^pe
scpinum cepinum simi[n]gno [illegible] ollam
novam tunc omnes pulices concludabunt
ollam etc cas capiens aq vite simplex
et composita vino [illegible] vel feniculo
cum cremata per alembicum [illegible] est
[illegible] rad [illegible] cinamomi galange [illegible]
ligni aloes spice nardi musci granate
paradisi et possunt addi recepta [illegible] sem
[illegible] [illegible] brosti vite etc [illegible] et ponatur
in sacculo ad gallicum et mittatur ibi
octo dies [illegible] virtutem [illegible] rad
Deinde crementur aliquando p[er] ale et s[er]vatur
in vitro clauso [illegible] tercia [illegible] fortitudo [illegible]
lenit aq vite [illegible] contra omnes passiones [illegible]
[illegible] frigiditate [illegible] gignitur [illegible] po pali
[illegible] a senio et ab omnibus infirmitatibus
[illegible] et omnes [illegible] [illegible] [illegible] et constituit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] contra [illegible] fe [illegible] bibita
ad quantitatem [illegible] [illegible] et vocatur alios
aqua vite [illegible] [illegible] electo .i. [illegible] [illegible]
[illegible] contra [illegible] [illegible] imponitur pul[vis] [illegible] et
[illegible] pul[vis] capillos [illegible] .i. [illegible] [illegible]
contra [illegible] [illegible] imponatur [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sigillata terra idest terra [illegible]
idest [illegible] [illegible] aqua [illegible] scabiei
et [illegible] curat efficaciter [illegible] [illegible] ad cali
[illegible] oculos [illegible] impo[nitur] camphora ad [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] aqua [illegible] et sin-
gulis diebus mane et sero una gutta in-
stillata oculis etc [illegible] [illegible] cremata [illegible] pul[vis]
[illegible] salvie [illegible] [illegible] cusca etc [illegible]
contra [illegible] [illegible] et asma [illegible] apponendo
[illegible] et [illegible] pul[vis] [illegible] curat [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] bibitur curat [illegible] [illegible]
contra [illegible] [illegible] pinguedine [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] contra [illegible] fluxum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fluxu [illegible]
contra [illegible] cancrum fistula contra noli me
tangere [illegible] et contra [illegible] [illegible] quando
ubi additur consolida [illegible] et [illegible] [illegible]
vel agrimonia [illegible] apponatur pulvis [illegible] vel
argenti [illegible] contra lepram [illegible] ad tortugas [illegible]
appo[nitur] [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] folia
[illegible] contra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] galange [illegible] apponatur [illegible] [illegible]
[illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
almogra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
scabiem [illegible] [illegible] [illegible] scabiem [illegible]

Apoplexia est destructio sensus et motus
et opilatio ventriculorum cerebri aque
[illegible] [illegible] [illegible] Nota appoplecti non
[illegible] sepelliri nisi [illegible] tres dies Et triplex
est genus appoplexie quia aliquando [illegible]
[illegible] apoplexia [illegible] [illegible] et tunc apo-
plecticus habet faciem sicut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] habet faciem mortuam [illegible] apoplecticus [illegible]
suffocatur quia calor sine ore extinguitur etc [illegible]
[illegible] [illegible] omnis apoplexia aut fit a repletione
aut [illegible] cerebri [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
habet [illegible] morborum [illegible] mala complexionem
et solutionem .i. [illegible] [illegible] apoplexia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] epile-
psia

[illegible] elevante [illegible] [illegible] vel [illegible]
[illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible]
Item si apoplecticus [illegible] [illegible] et fac
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel pul[vis] [illegible]
albi .i. de cortice albi [illegible] [illegible] sibi [illegible]
nares Item si apoplecticus [illegible] mortuus sine
anhelitu sit [illegible] [illegible] et [illegible]
somno vel trahatur [illegible] [illegible] vel [illegible]
[illegible] de castorio betonica [illegible] et si non
[illegible] mortuus est Item apoplecticus [illegible]
spumam [illegible] os difficiliter [illegible] et [illegible]
venit [illegible] [illegible] Item si apoplecticus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] fistulatores in collo talis [illegible] [illegible]
Item ad [illegible] apoplexie [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potest
et [illegible] Nota si apoplecticus est senex [illegible]
spumam ante os signum est mortis Item [illegible]
[illegible] inebriatus cito [illegible] sine voce talis
moritur nisi se [illegible] [illegible] [illegible]
malos humores [illegible] [illegible] [illegible]
Nota sentit [illegible] [illegible] membrorum
et [illegible] [illegible] [illegible] sentit vene-
[illegible] [illegible] malicia [illegible] [illegible] cerebri
[illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] piscibus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] porcina
et aliis [illegible] ex [illegible] ex [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] illa omnia [illegible] cerebrum [illegible]
sunt fugienda Epilensia [illegible] [illegible]
ex [illegible] [illegible] et ex frigido [illegible]
[illegible] et [illegible] calore [illegible] [illegible] et [illegible]
sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
Epilensia est triplex [illegible] est [illegible] [illegible]
.i. [illegible] [illegible] est [illegible] seu [illegible]
que fit a pede seu [illegible] ascendente [illegible]
[illegible] usque ad caput [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] a stomacho et [illegible] [illegible]
est morbus [illegible] ex repletione Et
epilencia alio vocatur [illegible] .i. [illegible]
[illegible] [illegible] cadunt pedes [illegible] [illegible]
[illegible] vel ideo quia [illegible] et mali [illegible]
ascendunt a [illegible] ad caput etc [illegible] Epi-
lencia est morbus prohibens membra [illegible]
operationes suas et [illegible] fit in toto corpore
etc vocatur apoplexia et [illegible] [illegible] in cerebro
et aufert [illegible] totius corporis et [illegible]
ex [illegible] repletione et talis [illegible] apo-
plexia cadit ad terram et privatur voce
[illegible] et cessat omnis motus [illegible]
[illegible] Item non [illegible] [illegible] non [illegible]
ad tres vel ad quatuor dies [illegible] [illegible]
talis actu est [illegible] vel futura [illegible]
[illegible] et [illegible] dolorem capitis quia
[illegible] [illegible] indigesti ascendunt ad caput
nisi [illegible] [illegible] expelleret per bombos
Nota [illegible] cadit epilepticus tunc [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] manibus .i. sustentat et [illegible]
subveniet [illegible] Item talis vitat
[illegible] ventum ignem [illegible] [illegible]
[illegible] studium [illegible] [illegible] violentum
[illegible] [illegible] mediamina quia [illegible]
[illegible]

De morbo noctis

paratum in mensa dormit sepius moritur
morte subitanea et epilencia in pueris
causatur ex simma generatione. Nota ho-
mines moriuntur libenter de nocte et ideo
quia tunc pori sunt clausi et ideo agit
maxime et erit maior dolor et per-
turbatio et similiter. Nota epilencia est morbus
hereditarius quia a parentibus innascitur.
Item morbus caducus causatur ex morsu
serpentis vel canis rabidi. Item morbus ca-
ducus est morbus hereditarius. Item si coi-
erit mulier menstruosa vel leprosa cum eis
leprosi. Item fetor candelarum recenter
[illegible] clarificandum sumitur et inmode-
rata fetens quia omne extollens se sic le-
re inpedit sensum et generatur lepra mor-
bus caducus. Signum epilencie est quod si fa-
cit si est demoniacus videtur oculos vel
sputum vide sunt faces sub lingua
et nitas et lingua tendens ad albedinem.
Lunaticus est morbus qui accidit de nocte
clamat vel loquitur sibi ipsi secundum contem-
platis vel qui studet dentibus aut quod cito
perdit medicinam illam pronosticam et prophetam.
Epilencia seu epilentica alia sunt
signa a flegmate et tunc urina eorum est alba
quia fugit et est spissa propter maiorem frigiditatem
et humiditatem sed si ex melancolia tunc urina
est alba et tenuis et sicut et [illegible]. Item
sal generat coleram quia scabie et cadit por-
cina [illegible] flegmate et sic laudem generat
flegma vitreum id est flegma cum colera pungi-
tivum. Item omnes carnes et pisces antiqui
et salliti et suffumigati generant
melancoliam. Item epilencia generata est ex melancolia
naturali tunc urina eius est alba et te-
nuis et in circulo livida id est ad colorem plum-
beum tendit. Item si aliquis incipit epilencia
vel patitur eam in autumno et a melancolia quia
illa regnat illo tempore. Si in vere a sanguine.
Si in estate a colera. Si in hieme a
flegmate et qui secundum eam a colera sic vult co-
medere ut lupus et furit et mordet lingua
in eam et manus quia a flegmate talis dormit
sicut cadat a sanguine. Si autem pungit ac si draco-
nes essent ante et retro eum et vult ce-
lebris est a melancolia. Nota lunaticus demo-
niacus et epilenticus qui sunt idem si autem
vis discernere unus sit dicit sibi ad aurem
dextram et sinistram unde demon quod est
volo tibi mandat et si est talis luna-
ticus vel demoniacus tunc statim cadit ad
terram et erit quasi semi mortuus. Si autem
est epilenticus non cadit. Item nota medicus ve-
niens ad egrotum querat suos custo-
des etiam que sic laboret quia si ita in-
venerit pronosticum est quod secundum humores ca-
lidus est colericus si etiam aquas per gradum est et
quod est flegmaticus vel melancolicus statim querat
ut que appetit an frigida vel calida vel hu-
mida vel sicca etiam cadit et cognoscit quis
humor peccat. Vel querat quo tempore
anni ipsum infirmitas incipit et qua
hora vel si est de die vel de nocte et quando non pronosticus melius
est humitas capitis et post paroxysmum pedat

et vult esse in diversis locis et instabilis est et secundum
caput ut inclinatum est et fit et inestos sine fer-
vore sine infirmo vel ultimo. Nota carnes
et pisces salse assate et pipate generant melancoliam
et omnes carnes prius super ignem assate de-
struuntur et infiant et constipant quia ex calore eius
et humiditas exhibet. Secundum carnes assate et frixa-
te in patella generant coleram et omnia bene
piperata. Item nota si epilencia venit ex vento tunc
secundum eorum paroxysmum et non sentit eam antea
per paroxysmum sed ventositatem sentit circa aures.
Si autem vel a vitio cerebri tunc per antea dicit
dolor capitis paroxysmum. Nota catulus similis inestis
secundum morbum caducum quia trahit ad se nam caris
tales morbum secundum. Item cura epilencie primo
visus est eius in suspensione qui est in spiritu
est melior quam in nuce vel in alia arbore
et hoc pulvis et da patienti in cibo vel potu eo-
rum pulvis vel pendes ibi ad collum et in
vabit. Item pulvis silicis montani naribus illius
insuflari vel bibiti vel comesti statim facit
epilenticum surgere. Item nota rugitus in sinistro
latere cordis ab initio designat apoplexiam
futuram seu epilenciam et venit a splene
sed si rugitum fecerit in dextro latere tunc pre-
dicti morbi procedunt ab epate. Item nota si epi-
lenticus vomitat post paroxysmum tunc est bone
male stomachi. Si autem mingat tunc est bone
intestinorum et ab illis incipiens similiter si sunt
ascendentes causant epilenciam. Nota quinquaginta
secundum vinos in core ubicumque sit talis in sompno
dormire masticat et multum exprimit de nocte vel
male vel fricat nasum. Nota melancolia existens
per vomitum que est similis fetido sanguine tunc
melancolia est naturalis. Si autem melius vomitat et
talis vomitus similis est faculis tunc
melancolia est innaturalis. Item omnis humor adustus
est melancolia. Item nota quibuscumque epilencia accidit
infra annos pubertatis moriuntur sed quibus inna-
scitur et in iuventute sunt tales in minorem
habent et si epilencia accidit mulieri in pregnanti
evacuato fetu eam evadit et sanatur. Item si paroxi-
smus epilenti fuerit longus et post paroxysmum
nichil recordatur talis difficulter vel nunquam
sanatur sed si per paroxysmum recordatur quid fecit
talis facilius curatur. Item si ingeratur epilentico
sive vel morphea id est pustula ad signum est et ipse
curat enima [illegible] tunc sic purgat. Item si mu-
lier impregnata epilentica partit puerum et [illegible]
mali exit cum puero signum est quod ille non liberabitur
ab epilencia. Et puer conceptus in menstruo
vel erit leprosus vel epilenticus et ille puer per mortem
non evadit. Item in paroxysmo epilentici est frigus tremor
mutas et sudor. Item nota magnus [illegible]. Item qui est
magis pulsus quam minus pulsus [illegible]
[illegible] tunc est magna epilentica.
Qui autem motum sentit tunc est recta. Si est
recordatur bene quod fit in paroxysmo et vocem
datur tunc est minima. Item si vis videre an epilenticus
vel quicumque in paroxysmo maxime iaceat sicut
mortuus vel cadit ut [illegible] non esse
[illegible] applica sibi [illegible] vel [illegible]
tunc [illegible] sine [illegible]
[illegible] tunc [illegible]
si non tunc mortuus est. Item nota apoplexia

ut frequenter curatur in pali et talis
apoplexia sed spasmus epilepsia nam
Si et epilensia quia epilensia et apo
plexia sunt secundum nam Cura Cura
autem earum sed ad tollenda paroxis
mum secundum ruta agrestis i. fumus eius
conte in pul et sufflata sibi ad nares
ut statim surgit de paroxismo
vel insufla sed pul spice nardi ad
nares ut statim eructa pone sed balsa
mum sed nares sine sit artificialis
sive naturalis miscendo cum pul et
bz in ore eius fricta Et da sed comme
de et bibe vel decem pinonia cu
rat et semine eius cum opille et
semper pedes eius sed laventur aceto
Si sed calor vel frigus et fricentur
folia sale forte cum vino in quo sit
cocta salvia Item carvulus cum stercore
et pul et insuffletur naribus epilenti
ci Et surgit statim post paroxismo vo
da sibi eius pul in cibo vel potu
hec gilbertus et constantinus Item pul ir
undinis bibita iuvat vel cap iniecta
in stodo eius irundinis et bibitus et
eius se portatus lap celidonie Item fu
mus gagatis iuvat Item coagulum le
poris vel vesi comestum iuvat et
testiculus eius Item in paroxismo in
ungatur palatum patientis cum balsamo
Item cor lupi masculi comedat patien
tum quod si sit masculus Si aut femel
la iuvat cor de lupa Item coralus
rubeus in collo portatus iuvat Item
pionia ruta et salvia habeat semper
se in comestione carissimo Item suffu
gentur ysopo et storace Item in carastra
ambre mixta et ysoracis calatis
pimpinella ana z i mastica gariofili lauri
ana z i et illis simul sed pomum am
bre et similiter ita se portet et odorat
Si autem sed epilentia et ambre z ii
pionie ysopi z ii confice cum aqua
et sed pomum sed pomum odoramenta eius
inferantur et similiter habeat ita se
similiter in nocte circa caput pectie
eburneo No. in omni infectione ut
aurum limatum sed pul in cibo vel
in potu datum Nota quod epilenti
caveat somnum post cibum motum
violentum et coitum Si ab est oppositi
vitare timor fecit post primum sompnum tocat

et non ante sed melius est dimittere et sit in ma
gna abstinentia ab i potus Cum ex magna
crapula generat et vitat [illegible] in pessimo Si aut
puer sit epilenticus tunc vestifice fac in nu
trice per [illegible] Item [illegible] cervi [illegible] epilentico
[illegible] Item epilentus non valet in tempore purus
purgato et [illegible] [illegible]
[illegible] Item sumptum a epilenticum [illegible]
[illegible] ysopi [illegible] passulorum
emundatarum i. [illegible] quod [illegible]
[illegible] decoquantur cum vino et aceto ad
[illegible] decem [illegible] cum melle et bi
bat omni mane in anda quod i Item [illegible]
[illegible] cum melle in [illegible] cum [illegible]
ruta Item et squillas [illegible] ysopi pulle
gi [illegible] epilenticus [illegible]
[illegible] centaurie ruthe [illegible] peonie sile
ris [illegible]
[illegible] genciane [illegible]
cum aqua [illegible] et melle [illegible]
fac [illegible] et fac [illegible]
fo [illegible] vitat ille paroxismo Si aut
epilentia [illegible] et qui [illegible]
appone ad pectora [illegible]
[illegible] vel primula [illegible] i. betonica al
ad [illegible] illa sanat paralisim
[illegible] apoplexia [illegible] epilentia et paralisi
Si aut [illegible] ad [illegible] appone ad po
[illegible] Si aut [illegible]
[illegible] adde rubeam [illegible]
et [illegible] Si a splene appone cortice fra
xini et [illegible]
[illegible] splene [illegible]
[illegible] purgat [illegible]
et [illegible] in sinistro latere corporis
et [illegible] splene et a splene [illegible]
[illegible] Si aut [illegible] epilentia [illegible]
[illegible] appone [illegible] i. [illegible]
[illegible] vel [illegible]
Si aut [illegible] vel [illegible]
[illegible] peonie [illegible] i. [illegible]
cum i. [illegible] ysopi [illegible] calati
saturegie [illegible] epilentia [illegible]
[illegible] ana z ii [illegible]
semine peonie [illegible] ana z i [illegible]
[illegible] ana [illegible] et aceti et fac [illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible] vel
[illegible] genciane Item salgie [illegible]
[illegible] pul et [illegible]
et epilenticum [illegible] et [illegible]
[illegible] aceto et melle et bibatur [illegible]
[illegible] epile [illegible]
[illegible] coriandri
[illegible] albe semine peonie ana z i [illegible]
[illegible] z i [illegible] ana z i
[illegible] decoctum cum aqua
et [illegible] in [illegible]
[illegible] cum melle [illegible] epilenticus
sunt [illegible] vel [illegible]
[illegible] vel [illegible] vel
[illegible]
[illegible] album [illegible] et [illegible]
[illegible] fac pul et [illegible] per [illegible]
et [illegible] pul pimpinelle vel [illegible]
pimpinelle [illegible]
[illegible] purgat caput et [illegible]
[illegible] Si aut
[illegible]
[illegible] ponat [illegible]
[illegible] Si aut [illegible]
[illegible] sibi [illegible]
[illegible] Si [illegible] ab [illegible]

dent pille aloe vel geniaue vel absinthii si
venit a state dant pille corie si aurea et
pille lapidis lazuli sed tristat ad bal za vel
quarta die post purgacionem Item in ea fiat mistio
tiriaca metridati nunc pacienti ante introitum
bal si aute est ex ea cal tunc ante introitum
bal da sibi 2 dragmas vel opiatam Item recipe aga
rici .i. bulbi[?] amp aloe loti ana 3 ii Item
rota pul cum croco ratione sue ponticitatis
bibita in vino vel cumpsa sunt creta necat ver
mes in ventre Item post purgacionem fl stupha
ipse epilenticus vz podicas radi que vz comt
epilea in mammas coctas et tales balneat
ubi No. omis opilate dicunt dari post bal et bal
ff post purgacionem quia bal purgat zpenno si non
smete post purgacionem ff bal si sequitur vel za
die Item qui non bene pe digerere coagulacionem
piretrum et pulvis ex porta et recuperis hoc
simile calefacit et digerit et magis operatur
qui po in vino et in coagulacionem vel composit
in vino et bibatur No brus palisim facit
sibi camisiam de pelle lupina et portet eam
et sanatur sicut scabiosus cum pelle camina
No fel lupi cum conditur musti si musto posi
ta ad aures morbum caducum pacienti in
vat et ipse epilenticus in omnibus cibis utatur
aceto et cepis assatis et coctis et sed ubi mi
stat Item siccam mediane cortices videlicet ipsos
sambuci exprimatur et dat cum zuccara in
omnibus cibis simile iuvat et lavat in est
caste fimis in cibis vetet ri no et garioff
et piper Item fiant sibi gal galsta cum ruta
Si aute ina est sibi in stomacho utatur pillis
de castoreo Si aute epilencia est ex vicio cerebri
purget caput et pille anoze purgant
prima cellula capitis seu cerebri corie media
cellulam diascos purgat posterior cellu
lam cerebri post purgacionem aute da sibi cita
das maioranam muscum ambre rosis cal dor
feniculi vetecas cubebas plenis illa sunt
vehicula cal sime et bergamota Sz vehicula
epatis sunt omis spice et spica celtica vel
epatorium vel da sibi epatica vel da renbar
us vel spodium combustum vel sandalos neq
Bandz epar spodio macez cor ebrium est um
sto pulmo liquiricia splen capparis stomacho quia
galangi No illa confortat cor aloe borrago
vinum omnia ma carmin omnia adista pact
spes aroce sz illa confortant intestina canel
la cumlacapia apii semen carui cimini per
cum quia inmorent ventositate Item si ff apple
ne da sibi requies et epilenci .i. husnoorcs et liam
sperata iaz rad No omis intus bo lepanus
male digerit Item sal corrigit omis aquosi
tates ergo bonum est sal salinum salue quia
preservat ab egritudinibus et putrefactionibus
quia sal est sicut lorme ergo qui ieiuno stomacho
bibat salse de nocte quia sal ignit stomacho
etc tale mat Item omnia diuretica ducunt
ad renes et expellunt cal et omis mysli pio
pomorum granatorum preservant et de eius b sti
sicut canni fru fe et de eius sz palleam to
mestis reprimunt et clarificat oculos Item No diu
retica sunt duricia sz fica vel eius pimlata sta
riola illa dant in ea cal si pdicta sz ca
rue fem ani in ea fica quia ia sunt cal

Sz vesicii sz illa p se sz thantaides id o
golerworine que ex dant cum morsum
canis Item castoreum est optimum ad mala ve
sica stomachum et palisim Sz pedis sunt
la vehicula sz pillas hermodactili q sunt
ex nez de pedibus sz matrix sz illa sz origa
num raca eius autolugia semina azarabat
ex et spinatum et q frage cal ex dant p ma
trice vt metasir calatum menta rosa sz
emorroides .i. ille quoque vene sunt intesti
na sunt illa vehicula sz pillas aloe recipe
stro colubrum ex p medo sucum p clistere
seminum azarabaccii scissa in particulas
coagulata purgat stomachum p omnibus p vomitum
Item alim benedicte seu lacerum sume vz
in epilencia et ff pr replateis comte in pecies
et pone in olleo et ibi fac iacere p ebdoma
dem oblige per alebum et ff oleum bn
dicte Sz cum olea pr fiant vz quinque vis
vt rosis vel rute semen aliud est
prate et pone in olm in vitro et bene
optuatur cum cera et pone ad solez p q
bilor ebdomadas et ff oleum etc de oliva alys
olig No cauterium est dux ex quo est actuale
etc quod proferat aperit apata et volunta cum
est pory etc quod p se bas sit No sincitas ff
a motu cerebri ergo sincitas in d e noctura
cali Cura palisis recipe euforbium et
alleum et contunde et pone super inicium
paliciam et si a me apone modum de sole
et aceto etc plus agit ad tollendum renam
qui fiunt ad gutturem et corpus cal recipe modio
ca et cuber et moacelli .i. malo mei et ex
tralye sucum aque et vel bido p cal et
recente vel ff gargalista si pado se ligna
sucum vel aque illaz cum ambetiltu crocus
sucum pellido et ex pucedo No omis que pe
des ayetos sunt plurtes ming sz podo No
re rectificate est aque ad pmancium reduce et si
hec epilencia tunc cerebrum est inis sum rectifica
ergo p cal et rectificatio presupponit purgacionem seu
modificacionem et confortacionem ergo male agit q
utitur galangi vel aly b p stomacho repleto et no
purgato No epilenciis p stomacho utatur piper et
galangi cetera de inest vitam cujus conduxit No
illa prohibent fumum ascendere ad caput post
mensaz coriandrum magudeus caulum post
bibitio aque frigide diacitonito et de eius
illa faut bonaz digestionem et impedunt fumum
ascendere ergo brus malum stomachum utatur
trio galangi ante prandium post vero diaceto
niton coriadrum No inule dactillorum
confusi vunt cor ams rupimas No semie
pyose seu fusti querci est galagi palisis
dicitur apa que est nix et lysis lesio quia ita lesi
onem et est morbus nervorum sicut apo
plexia etc palisis parat ex nez et ledit
membra et aliquando morbus ff in lingua
aliquando in pede etc de alys etc palisis p est
aliquando totum corpus ledit etc d com lis
et palisis est nervorum mollificatio eius dimissi
one sensus et motus et est ymaginacio de pa
lisis fluxus de paralisis posito ad aquam eius par
tes plogat rone humiditatis etc de spasmo
posito ad ignem No renum quia nervus quia
sat hoz mora etc que est mal cum est
tudinum sunt et palisis No tale palisis

.i. lacrima
.i. lactuca
.i. galgano

ex tiesere fiunt multiplices quia vel re
cidisti super caput vel super aliud membrum
flatus vel tetigisti pisscem deinde coia
qui ex natura per membrum alicuius hominis positus
facit palisare et omnia alia omnia fiunt
causa palisis quia impediunt sensitivum et motivum
spiritum mortificando | Item in hieme fiunt vel
ebrietas facta in hyeme bibita que claudit
poros et facit fumos destro ascendere ad
caput vel sensitive distorpto capite et omnia
alia que claudunt vias nervorum sunt cause
palisis in tincte Nota quod spiritus motivus et
sensitivum non potest pervenire ad membra
sua deputata et fatiunt palisim, sed
flegma et melancolia et salsa sunt omnia sicosa ut
tesserum, augmille et omnibus colera quod non facit
palisim, nisi fiunt per mixta melancolia ut est
colera adusta Nota omnia ignita vel palisio
colera adusta Item et est causa palisis
et palisis est delonga cura Item palis
fiunt propter paucitas spirituum et caloris
ergo senes vel plures in hiis fiunt palisim quia
paucitate caloris et ex hiis sequitur fri
gora pedes et manus ex alias extremitates
signum est quod hiis uero tamen fit de calore naturali
quia hiis calor quia paucus non potest se diffundere
et extremitates manum vel pedum Secunda
causa est constrictio facta ut piscis lac etc
Tertia causa est nimia caliditas si quis spiritus
dissoluitur vel causa est dissolutio spirituum
ut extremus in patella fluit pinguedo
eorum taliter etc ex nimia caliditate debilitantur
et effluunt spiritus radicales ut in bal
neo nimia vel infrigidante causa | facta fun
gis 3 nimia siccitas | causa est nimia limitas
spiritus ad clausiorum meatuum | causa nimia
strictura et nimia opilatio tamque humorum
vel ex sanguine vel colera vel melancolia
vel flante quia flammam opilat eorum visitat
sic est costa et melancolia siccitatis opilata quod
sunt iterum | Octava causa palisis est grossi
ties nervorum ex istis sequitur quod stupor est
divisio tactus et dormitatio membri et
quietus sit quia pes ad pedem comprimitur sed
congelatio est patio pectoris post talis et
hiis iacet oculus apertis sed in stupore oculi
sunt clausi et in istis duabus egritudinibus
anhelitus talis | Nota in stupore oculi sunt
clausi et non dormit hic est spatium inter mala
Nota in palisi nimia seu egestio est in fluxi
bilis sed in spasmo nimia est in bibitum | Item
non palisis ut sequitur est in signum sinistro
latere hiis est differentia signa seu pro
gnosticatio palisis si pulsus est plenus et locus
rubet et venae tument sis flegma quia tunc
sanguis peccat si autem peccat flegma tunc
locus palidus est albus et est hiis signum quia hic
usus est fructus et lacticiniis | Si autem est
ex melancolia tunc membrum quia lividum vel flaneum
vel morphaticum id est divisi coloris et hic est
usus cibus vel et carnibus et piscibus
antiquis grossis saltis suffumigatus

pisscis oleribus carnibus antiquis leporibus hu
ius usus et raro sis paralisis de humore simul
sed frequenter mixto ut melancolia cum flante mixta
cum colera quia hiis alio tempus convessetur piscibus
generatur colera cum flante | Item paruus paralisis ali
quando fit ex apate ut locus tumet et pulsus est frequens
et varia est tropos | Item si locus sit calidus et membrum
tremat, tunc ex calidi causa et hic secundum Hippocratem bellum seu causa
vel naturalis et morbus prenosticatio alia est palisis
tumor super venis membro parato est signum bonum
quia hiis pro hic terra seu bellum dictum curabitur
| Item si fit puerulus est signum bonum quia hic est ignis
super natalis consumens frondosos humores Et ergo
in omnibus ex hiis fas que iam dicta induce sed et in
spasmo contrarium Nota nimia spasmus est in poris ab
extra causa extremitates sed nimia in palisi est in pro
fundis partibus nervorum causa medulla | Item paralisis
in senibus non curatur | Item antiquata in nervorum
| Item palisis indissolutorum non curatur id est que iam
innova et non augmenta calor membra
in mutata Et qui sicut hic in palisi etc. mutat
inna infirmitas in aliam et non curatur | Item non
sanus est in primo sed gradu infectus sit et hu
itas | Item palisis unius sit et nimia siccitate insi
stit et hic tunc est incurabilis | Item cum ac
cidit in omnibus hiis timeat de sua palisi Cu
ra palisis recipe adipe lupi vulpecule fe
tus olei olive et oleum castoreum vel oleum aza
fetide cum decoctione rute vel salvie et inun
gatur membrum et omnis opiate valent sed de dan
seu appone pro purgatione | Purgatur autem sic
iustum causa 2 pillas castorei vel azefetide etc
castoreum bibitum, valet ad memoriam scilicet continu
um, vino vel salvia | Item omnis medicine insta
cum disunt dan cum decoctione vini vel rute ut
seminis vel salvie | Item oleum yreos valet contra nimias
fricas inde quia est igneus et alterum sive oleum de bay
id est depipe | Item oleum sinapis est signum in paralisi
sive oleum euforbium rute causa vel oleum dende te
quod sic fit, salvie et cosiuta et pulverizandum, pone in
quod sic aliquod de predictorum sed olive et pica
distilla per allembicum hic oleum sine igneum et
distilla per allembicum hic oleum sunt igneum et
consuit quod semper papue in paralisi dilusse
de latere et contunde in pulverem et pone in oleum
olive et distilla per alembicum et ibi fiat
sicut illud iam dictum | Nota omnia contra sed
sicut illud oportet euforbium enim tunc curant
palisim | Item 2 piper calamentum galangum piretro
salviam rutam primullam vel 2 spice nar
di cinamomi in vero vel capparis maiorana
zuduarium, unguen tum florum nigri quasi in
clem, et da pane ut bibat modicum | Cave
te a coitu vino forti ieiunio stomacho quia facit
nimiam ruditatem pectorare illos | Item vinum for
te nimium suptile est inimicum cerebri et causa tremoris
| Item actio ad acetosa plurimum usu et
flegma abhominabiliter vitatur hoc quia dicit Galienus quia
vel ita magis infestat sicut actio in toto orbe
| Item vitet omnia lacticinia et pisces salsos et
utatur pipere in tego et interum, cum piscibus recen
tibus si autem piscium uti salsitis tunc cum sale
tractatu, | ... illa subscripta tenant salutem Re
cipe apii rutis petrosilini semen frugi bruski salvia pinula

Veris lambagine squilla ʒ i pietrum ungel
la z sinap ia vitam mas et sex et spes si
nape mane comestum i non incurret morbum
caducum Item semus cum melle et aca
de offerte vz in palisi et ma dz plus digi
cum sirz dem sigat ma mulica sic v l ra
fam aolo lappa acuti i gromitharbet mi
lis solis pyonie an z iij tempet cum vio
dem ade cameddes camethi pentasi
lon aniperal ii scolopendr ia ia oa decto
guf cum aq distillate fiz et hec babat
et sir hec pocio vz q splea pion ena tf
poit o exprimgent fluxum veltes cum a a
ma exprimete fix et hec bibat sume
stingit et et tf pal z coltig tue sic. pga
vel portulace cum buglossa cum omnibz
dulcibus et da ad bibendum p digere dem pe
enacua so fortia si non in principio morbi
ne vtz desiciet fabolans sup morbo enim
ne ma subtilis in prio adiacue et gssa ma
nes go successive sit pgatio s hoc modum tu
a die itm zoij et tf purga sit cum gera
pigra geraldini anatem ruchs budeo ij pillis
vel sirup vel clisterijs decoquendo ea cum
aegila et melle Itf vnus pa salina casto
zu ij lauendulam pulla vers nasiteum pmad
pera passione cocta et bibita ut sup et vta
anc nata pronia recipe t bich agarici an ʒ i
pulpa a media ps colloquind fene polipodij
crem cu si alii fem ana ʒ si mastice an ʒ i fiat pul
uel electum uel bolum ul pille vtat bis in ebdo
meda an datis pillis coc se dmes et dessea
ti frint hoc zecipuit gallus antiquis mgr et
buliat cu polipo et anisio hec vz q cal palisi
et laxat Si aut pa fit flam pga eum cum esu
la cu pille eiusd Itf tf sam in pera mastp
et potibz vtat laucdula Itf recipe agarici
euforbij elebor nigri saliene an ʒ si et si pre
diete nichil si vnus fortes fiat cum mastice
et bedelli et vtat pills castore et oximelle
Si aut fuit sagronica sit flem pg purgato
gau epi ate ut tyriaca methridatum diambra
confectio dectamnisto Item hz gargarista
cum acqua decoctio recipe sinapis piretri stau
sagrie lau serorz origani buliant pdicta
cum aceto et pp addat mel et fiat sternutatoria
cum pietro elleb uz de basilicon que ppatuc in
let q para Itf fricatos fiat cum panno apps
in pte pge te tf pus abras cum bz Itf oia
expressa ut asatt et stracte ca. vz eis Itf ff
in vnctio mebra cum olo anacardi Itf apt
in lebete cerebrum lepor et add de sulfure et
tetarea gra adipe lupi et wlple et vetus
ptetum pa Itf ad tera rubicanda est apud
antiquorz et de tal et olm et predictas
herbas et substriptas s. edere terestreuz
i s grandeli zuta origanum et gtunde cum
cinquifolia ausetia uel camina et metius
et pone ad alembicum et extrahe hec olm
et de som in pali Itf ad olm laurin aga
pe ucl olm, am in modicum addendo de olo
castorin et vnde locum Itf in pera in cipe
curare se u lunire anucha i acapite q

omedisti verem corruptiur et acem sequit
et qui tf incalty in o capite e clausus
tuc spita unoti nd pnt ptend ab eo et
sit tunc mebz paralitia Et causa
eius est dinitias grositias et lesio im
the prenostic in parali, qncuz patit
in aliquo mebra et pq ea eod mebro
venit tremor fit iutilis conformatoz et
sit extrinso instu sensu et decorsu et tf
non pt curari Itf multi coemites in
cine para qz coyta in pedit calorem
nalez et non digerunt Et in cenunt
telud utat vio debili et dulci et sim
plato et vitet bal qz bal amplificat
poros et fat mat descende ad pedes
qz tf b' pipposola ad gera pigs cum
geralogodio cum sale Et si para est
in pede adde colloqntida Itf utat serpo
galange cum sale et ʒʒ et genciana cum ad
illa qsumit intiam et sale ut stom
Itf non os paral ex ca extrinseca cop
cusione e in arabs Itf non ing eiorz ne
sang ne egro ty dz bal tf unus fron
uel tf uuus ca Itf titunallum i. brone
vorz maioris est atracho et go ia rad
de cocta et cum eod brodio seu suco mic
tra lota pq purgatoz curant omnem
paralisi Nota utr pali cognoscat
ex mollificatoi palpetrare in ol genis
et hec est ex vicio cerebri et tf statim non
curatur si nd curata successiue Itf ug
in forti dolore para venit ad octo
dies Itf si pes est parali in vnge mi
chia et to spina dorsi Itf pimo pedi
tratissima in pera zp tiriacam ʒ i zp con
andu speratz i. in aceto posita p noc
tem macet unius ungi se fencule an
sit tragea cum succ vz ad oia mebra
Itf si mebz parali unoratum est sig
malum qz non curat Ista subscripta
sit sua forcioare uaz in pa qz femud
bedelli est dauct vel siler mont am
uel sisileos quod est id flud stapuce
ʒ ciam ali et mastix et bzent cum
mastice bedellio gum arabice euforbio
olibano et farcella cum illis omnis mcie
pnt zesuare No in dolore cap dicut
sien mene apiune et dissolutive et si
sentis capt ca si ro fry appoe ca ci
cods cum pp cum suffluga oibz p nares
No in pno extudinis ug di applicare
forcia uius zpaissa sed zusquiang
et pioma i. zauzoch Signum frenesi
b m seo figue pp coagulatoz spum
Itf quoqz dolet capud in posteriori
cellula s. memoratiua Itf quartana

fe item De litargia accipiatur quod sompn(us)
profundus et continuus in ea per dissolutionem calle
fit sicut in egrotis et ideo semper dormiunt quia
per vapores humores opilant poros et co(n)
quod non fit in se calorem contrahentem il
lius vapores et ipsi humores opilantes
poros in estate multum dormiunt Et ma
ture calor aperit poros et consumit fumos
grossos causantes sompnum Sed in hyeme
optime Et mane tunc frigus claudit poros
et tunc fumositates grosse non possunt
egredi tunc homines in hyeme bene dormi
unt Nota si dolor capitis et capitis cerebri
tunc patiens dolet tamen ante praedictum
et post Si vero capitis est vacuum fit et mali sapori
tunc dolet per pullsum et non ante et hoc
fit per colligationem capitis et debilibus eius nervis
et clamati per caput ut continue si digit se
flentes et vapores grossos ubi circa caput
et tunc dolet quod illo vero de sudiste Sive
et dolor capitis non est capitis cerebri in
dolor capitis alterius membri tunc patiens bene
sit eptura alterius membri tunc patiens bene
alleviatum per praedictum Si letargia sunt in
quantum sensui nasum sentiunt tuba[illegible] tunc eius auca
in cerebro humidi et flau tunc primo fetet cum
cum pulvis convenit circa frontem deum vnde
sibi caput opponendo capiti mentastrum sive
stafisagriae Item inungat caput alio vel
unguento et generetur deum suffunge
cum pulvis das per nares sicut illa Et plura
an taliter litargia sit Item estate Item
patientibus iudicet ad liberandum Item tha
tur patientes si tunc grave signum est quod re
saliteri Si autem non grave frigidum tam signum ex
estate Item si ligeria eius magna
est calor Si vero alterius cum calefiat
Item vero omnia consolidantia impediunt
unde nocte acetum quod exsiccat ad
nares Et sic non dormient Si autem vis dor
mire bene tunc humecta sedibus et caput
sed bene liberando tunc bene dormies Item de
litargicus terras firma sed dicunt multum
et sanat ad in iiii diebus et non si vomit
et sanatur a septimo die Item de litargia sit a
septimo die Item et sunt utrique moritur si reliqua
apoplexia et sicut ideo nobiliter incipit deficere in
tempore quia non habet illam eius debilem
fortitudinem sic quod medici eius debili
litarantur talis effici litargitos

Item Alia est mania constitutio est ingre(s)
sio a cursu naturali et consi(s)
gitationis a cursu nature et con(s)
stitutionis vel malicie per debili
tatem cerebri generatur et colet sompno
multo et raro et cui contigit quod a fre
et sine ut frigida et generatur cum illa
sic vero testis tunc etiam generat species multe
quam in flegmatica indicat de cholericis etc.
talis multum flavo magna Item multa
timet vada et desperati sunt et fatue
ipse timorem magnum et terribilia
et quidam timet ne celo ruat absorbe
at etiam quidam magnitur se non habere
capita Et hoc est ut ita ubi a melancholia Et ce
rebrus non scabibus fit primo Item turba
de his fit inferius Et non dimittes eos veniam
non esse grossa frigida et cetera vincens
autem et teneris Item mania naturale
os cerebro quomodo immediatus sive velut
magis vel pauca et ideo ita fit mult
et cum vero Item etiam quoniam
cum ergo ad fugiendum illam opta
vel puerum sunt fugiendum sive vitandum

de salsa et acetosa et vina grossa quia illa generat
maniam Sed tamen in tertia mania est cum vinis causa et cerebri
raro humidis Et plus masculis quam femine sint mania
mala Sed tamen confortis seu aniis mala quod maniam
est vapor a stomacho ascendens ad cerebrum in mutans
cerebrum et inflamans et facit demigrans Item sig(na)
mania ab humoribus ascendentia quam fit sanatur
sine rupta coloris in basi sicut dolis aut quod ca
statim Et hoc non mania generatur aliter per se
vero corporis quam sit accidio cogitatio sit assidua et
appetitu assidue circa unam rem et non aliam et in
grado facit Si autem sit ex splene tunc sit multitudo
appetitus et pauca digestio et hoc maniam quam ut plu
rimum splenetica Si sit a stomacho signum quod non pro(fi)ssit
nausea et dolor stomachi Si autem sit ab epate
tunc patitur multum et magna sitis Si autem sit
ab corpore tunc totum corpus sentit Cura mania
mania in nata vel confirmata vel antiqua numquam
vel difficulter curatur et per curam post sit dicta
sed removeatur malorum actionum et cogitationum Et
conforta cordis et cerebri Ideo ut habeat aliquem
confortativum cordis et cerebri et ideo ut habeat alterem
trare ea et humidi Coquit hoc mania sanat et co(n)
sistit quod opta pertractum Item sit habeat aliqua
bona odorata in nares ut species aromaticas Item
habeat ex tunc temperatum et moderatum Item pedes
seu sero lavare et fricare Item ambulare per loca
amena et esse in solacio quod Ideo vim cibis
delectationis post bene confortet et nobilia vino Item post
lavare pedes statim inungat pedes oleo rosarum
quo ubi sunt frigida digestio ut in pistes pe
rosi coctum cum vino Item restrictivis utatur
pomis granatis et amigdali et omnia tendentia
ad dulcedinem quod acetosa anguntictat multum Item
bibat contra ligna et vinum misceat cum aceto
forti vel violarum vindicacio iaceat in lecto calido
electo et exerto Cura mania sepe obviat sandu
li lignum aloes lavanda gariofili masticis
et ubi his electuarium sed diaboriagiata
diaglupsa zuccarum rosarum diamolos diamargari
ton Et omnibus cibis suis habeat seu ponere
se cum gariofili cinamomo galangi et aliis odo
rabilibus Nota abstersio abscesma sicut omnia acu
ta ut piper acetosa et illa que sanant humo
rem de viscositate interiore in ventre sed cum
et flegmatica sicut putredo et hic bibat vel bene
piperatum vel acetum bene piperatum et tunc
bene evacuat Nota ydromel cum aqua mixta
et cocta cum melle vel in lep sive cadi acqua
mixta et cocta cum zuccaria Nota preservare est
corpus sanum conservare Sed cura per quam sit re
occupatur est sirupus cum pomis granatis et sunt
zuccare facti Item oxisacre dum recte est sirupus
cum opio perfecto cum et hoc factum cum melle
preparat viam Sed oximel squilliticum est sirupus
factus cum squilla seu cepe et melle Item hoc
digestio deinde siccatum humectantibus et in pi
gravantibus non solum in sirupis sed electuaris

Sz cx quo urtica est scalida et sicca no[n] pt
digerere go vitatur in iuuenibus humectatiuis
et pigris ut pz hec dicor. Su[m]us uti
torw sic sit zo buglossa bozz capill ue
ligne tune cubi scariole an[a] ou[nce] i sandali
rute viol[e] seme cic[er]i an[a] i pina damascene
in citrum z y mell q[uod] m sufficit fiat sirupus Si
no[n] vis in duce adde mo[dicum] spu[m]ez Sz go
quo spu[m]ez e scam igitur urtica uite sp
ner [illegible] cortices spu[m]ez pul et bibiti
uel in aliquo alectuario sumpti pg proo
caut somu[m] q[uia] spu[m]ez No[ta] pigrida et uomi
tiuora fa[ciun]t uomitu[m] Sz pigrida et no[n] uomi
tiuora ut sclia fa[ciun]t sedes q[uia] mollificant
Illud sterczu durum No[ta] q[uod] bohemi teuto
nici et polon[i] dz purgari p sedes p[ro]pter
grossa[m] na[tur]az Sz gallici p[ro]pter subtilez dz ut p[ur]
gari p[er] uomitu[m] q[uia] omne leue tendit sursu[m]
omne leue [et] vero g[ra]ue deorsum No[ta]
q[uod] tibi q[ui] mit[tit] caro [illegible] uom[itum] i zeplo[re] una
fat egritudine No[ta] stom[a]chus leditur q[uia] cibo
nimis s[icc]o uel nimis ca[lido] uel nimis acetoso nimis q
busto nimis salso urtium in q[ui]te nimis grosso
Sz ocia dz ut esse tpata [illegible] uer cruda re cruda
p[ri]ma et q[uod] s[icc]a et cibi molles dz ut to[r]ue
Si in p[ri]mo mense si si in fine mense comedant
g[ra]uiunt inuenciu[m] q[uia] sup[er]ius putrescunt [illegible]
urtica seu urtica dz pgari cu[m] seme cito in
gotheum epithim[um] urtica[rum] mdi in pul uel i
pil[ulis] si q[ui] fortitato u[r]tic[e] e cu[m] elena[t] dz genus
lectia[m] galie m et oz quo[rum] scam. s[ed] cassioff[e] i[n]
Si no[n] uis e ualis urtica ff sirupus zepe spergi
brusti an[a] custute mell [illegible] cortici
atu z i et sirupus Sz sirupus q[ui] fit ut est zepe sese
tarim an[a] spergi brusti [illegible] no[n] magis dz
[illegible] p flaui usi ibi esset uenemit[or] zoplatas
hus uenas q[uia] rad q[uia]ngi q[uia] urtica frequet
motu[m] dz ut depurga[r]e pg purgatoz melita
urticaz q[uia] fortiu[m] p abiu[m] et po et p[ri]ncipa[liter]
in maio cu[m] lacte uel sero caprino cu[m] fumo
terre uel apsintio utar[is] q[uia] illud depurat san
guine [illegible] urtica dz ymaginati et uide[re] uices
pacientis [illegible] sirupus [illegible] urticoz sit ic dosi zepe
flore [illegible] epithimi z vi polipodii agarici
z v ebi[n]i nigri salis gemme an[a] z iii pul ge
razunsi z ii ff pille de mane no[n] statu q[ui] for
tet[ur] ex q[ua] omnium purgacoz fe[re] q[uia] fortat[ur] i[n] q[ui] for
tetur urtica cu[m] lact[e] galiem ut sup[ra] et spe
[cu]ratio[n]e dz uti cibis delicatis et mixtionib[us] q
depurat sanguine et nutrit et no[n] dz ieiu
nare q[uia] extremo g[e]n[er]at urtica q[uia] ex q[ui]rat
et [illegible] urtica si [illegible] quali uiter ex te q[uia] alio
nomine uocat[ur] zaffaleos et passio cap[itis]
g[e]n[er]ata ex vaporib[us] asce[n]dentib[us] a sto[macho]
p turbantib[us] cerebz uel q[uia] clausio uentricular[um]
cerebri a vapore p opillati et g[e]n[er]at[ur] sicut
q[uia] ab aliq[uo] forti poto bibito eleuantur
vapores sursu[m] ad caput et ad cerebz et [ib]i
[ib]i in grossant[ur] a cerebro et g[e]n[er]atur guttis
fortis grosse et pori cerebri clauduntur et fit
sic [illegible] passio cap[itis] uel ex g[e]n[er]at[ur] q[ui]n vapor

ca[lidus] et humidus asce[n]d[it] ascendat su[per] hec sit a
uino potu forti uel a no[n] alio ex tu[m]
q[uod] spus tam aialis q[uia] uitalis et alie
alis confunduntur et no[n] pnt ad sugs opa
cos et sicut nebula obumbrat radios so
lis sic eadem ebrietas obumbrat radios
spi[ritu]s intellectiui ite[m] no[n] ca ho[mo] tiag melius
fit [illegible] eadem tempore potex ex ma sibi
est forte [illegible] plus inebriat q[uia] grossa
debilis [et] [illegible] ex fi tu[n]c resoluta
quia uinu[m] tanto resoluitur quia aliud pu
forte et cadi debilem aut exo [illegible] q[uia] ebrietas
est stupolenta que pu[n]g[it] ca[pu]t sicut cerebru[m]
et no[n] p[er]mittit dormire et [illegible] ca ut de
uino alia no[n] est de s[ic]o ut de turisia et [illegible]
p[ro]p[ter] dormit statu et e sopno lentu[m] [illegible] quia
fiunt tale ebrietatis p[ri]ncipiu[m] x ex tute ut ca
lor ex tu[n]c facit ca go in estate homines
citius inebriantur q[ua]m in frigore et laborantes
citius [illegible] q[ua]m illi in quiete ite[m] [illegible] cibi
multu[m] piperati et calidi ex [illegible] coadunat si
multa uilla liquida et cantus [illegible] q[ui] inebrie
inebriant madragora i briona apud
insquamus No[ta] aq[ua] no[n] g[e]n[er]ant ebrietatem
quia ex aquis g[e]n[er]a[t] vapor grossus et fri
gidus q[ui] potius descendit qua ascendit
ca[pu]t [illegible] sopn[us] in inde po cibu[m] fit debile
caput si zeterco [illegible] feto sete[r] go q[ui]
pati p[ro]p[ter] debile ca[pu]t ite[m] [illegible] contra fit debile
capit q[uia] ibi spolia[tur] cerebru[m] et humidi radicale
Sz ea quieta si in [illegible] est calidita[s]
ibi et quia[m] de facili inebriant[ur] s[un]t in
genuosi et abiles et subtiles q[uia] sit calidi
et calidi e [illegible] poros go q[ui] cito ineb[ri]
antur h[ab]e[n]t amplos poros [illegible] ca in
mete [illegible] est vapor humidus et tu[n]c in
grossat[ur] a cerebro et g[e]n[er]atur ebrietas [illegible]
si briona proiat[ur] sup[er] fornace stube [illegible]
omnes ibi exeuntes inebriant[ur] similiter
si decoquitur in uino et datur ad pota[ndum]
statim inebriatur No[ta] signa salutis fe
dum statim inebriatur [illegible] pestis uel uo
supueniens infine [illegible] pestis uel uo
mitu[m] [illegible] no[n] ebrietas est ca apoplexie
et aliaz egritudinu[m] frigidaz Cura ebrietatis
p[ri]mo usu grossoz ciboz ut rapaz olez
[illegible] comedit caules no[n] sentit ebrietates
[illegible] coriandz [illegible] sir[upus] [illegible] bibita aq[ua] fr[igid]a
in magna q[ua]ntitate [illegible] maciana poma
g[ra]nata anugla et da fr[igid]a in tal [illegible]
dormiens sup[er] [illegible] ra fricando plante pedi[s]
et manus et aurium Si aut[em] p[ro]p[ter] [illegible]
magis dolor cap[itis] et tu[n]c [illegible] seu por
[illegible] brodiu[m] rapaz olez [illegible] [illegible]
uel utatur agresta uel coriandro uel laten[ti]
capud in estate aq[ua] fr[igid]a uel rosi [illegible]
ieiunium seu fames [illegible] uigilie cura[n]t
[illegible] et cap[itis] colore [illegible] sicce
[illegible] uel olea fr[igid]a [illegible] [illegible] zeme[di]um
q[uia] ebrietate Si masticu[m] inebriatur tunc
testicul[i] ei[us] [illegible] toti sotii ei[us] ponatur
ad acetu[m] fr[igid]um Si aut[em] sunt nuli tu[n]c ma
millie ei[us] ponat[ur] ibi et statu[m] erit so
bria [illegible] h[ab]e[n]s ca[put] debile et [illegible] in
[illegible] [illegible] [illegible] comedat coriand
tum panie tosto et offa [illegible] p[ro]sinaco

ab ebrietate est super omnia tpati cum lalio Et si
non a inebriant sicut lignum aloes dactilli semen
amomum et mel anacardi i. fenugreci ligni
sicut maiorana que iam ca. et odorifera et va-
pores sursum ad cerebrum mittit scilicet oliga. Nota
usus. Nota cibus ut piscis si vult debitam de-
coquationem induat se. Nota pira poma et omnia
grossa et dura debet comedi in fine mense
sicut castanea pira. Nota quandocumque corpus aliquando e-
gri sentit repletionem hinc debet declinare ab hoc
Et si alicui dolet stomachus seu hepar ibi defectum
hinc est ergo quod dolor et hinc est debet
declinare ab hoc. Sic si cui caput dolet carnem
hinc est debet vigil abstinere. Sed bibit alectu-
arys potest uti quia alectuaria non nutriunt
sed alterant. Sed si aliquis dolet in membro quod
tenori sicut in pede et vel manu hinc non
debet inhibiti cibus sed potest bene comedere. Et si non
debet in membro post prandium impedit digestio-
nem in mente post prandium impedit digestio-
nem quia calor stomachi ascendit ad caput et ad omnia
membra et occidit hominem etc. Tres quinte
moriuntur. Et si fit studium quod fit motus
violentus. Nota tertia non prima in sta-
biopa non purgata quanto magis nutritur
cibus et potus tanto magis in nudes of-
fendit et interficit ergo requiritur post purgatio
qualis humoribus. Et si nemo abs comedere
debet nisi prius paratum fuerit quia quando
non sentitur tunc signum est quod cibus non est
digestus et stomachus est plenus et prius in re ali-
quo debet purgari ut malencolicus cum se-
ne sero caprino et succo terre et absinthi-
co. Et prius quilibet infirmus prius si purgetur
non debet nutriri sed datur sed acuatum
et ptisana que iam non nutriunt sed alterant
et confirmant. Nota quandocumque non habet aliquis
apetitum comedendi. Nunc debet comedere quia
signum est quod cibus prius sumptus non est dige-
stus immo cibus cum super indigestum
ponitur sed indigestum ponitur est venenum
Et si omnia assa debet poni et comedere in fi-
ne mense et non in principio. Et si omnis motus
vel mente post mensam et bal-
violentus in mente post mensam et bal-
neum post cibum est venenum quia loco descen-
dendi. Et si quandocumque studet vel ymagina-
tur vel manifestat vel studet in mente post
mensam non digerit et erit sitis et palli-
dus quia calor stomachi ascendit ad caput id est
stomachus capiatur ad infudatum et non
digerit et tunc vapor ascendens de stomacho
de cibus crudis et caput offendit calor id est
ardescit et moriuntur. Nota sistole id est pulsus
seu motus deorsum sed diastole est motus
sursum ascendens id est Capitulum sequitur

Ncubus est quedam infirmitas in qua patiens
sentit fantasma grave super se premens
et venit ratione apostemationis partis capitis
pro contrario cerebri quia in post capitis est motus
anormis quia tunc impediti non potentes
facere motum et offitium suum. Et si

talis libenter clamaret et non potest clamare
Sed alia res quod aliquis vocem deprimere super eum ad mor-
tem etc potest quod meatibus sed ortus a cerebro animus
tactis eius. Et curatio eius morbi est cau-
tius que purgat totum corpus et omnia membra potest

Amor hereos est quedam infirmitas proveniens
ex continua ymaginacione et cogitatione
mulieris pulcherrime. Et est infirmitas cui communis
et durum militum. Et dicitur ab amor
amor et heros quia dicitur actor actor durarum
Et nichil aliud est quia infirmus nisi amor seu alie-
nationis sollicitudo in ea quod actor et intensa cogitatio
in idipsum propter perseverantia. Alio actor heros
est cogitatio superstitiosa in re amata cum cogitat
asistens vel delectatio rei. Signa autem amantis
sunt illa ut profunditas oculorum et motus cor-
lacrimas pauca membro ariditas palidi
infacie vigilie multe quia tales non possunt dormire
et dolent tanta per nimia ymaginacione et
libenter sunt solitarii et quia manifestum est de
structio corporis et anime quia tales tumescendo moriuntur
et sunt iudici. Cura autem istius est quod fertur esse in
conviviis et locus amenis et ibi fertur sermones
instrumentorum et resistere fortiter ymaginacioni
et debet eam ymaginari esse suspectam difformem
per multitudinem ante et retro et inspicere horrorem ma-
culatam. Et utatur aqua bona viol. rosa
electuarii et letitia galieni stomachus et bi-
bat vinum et forte et fricat sed semper cum
pulmentis de speciebus vel in stramo post hoc
visitat balneum et ibi letetur cum sociis deinde
utatur post balneum cassiaff

Spasmus est extitudo nimosa que nervi
et lacerti non moventur ad sua propria in
obedientes suo membro deputato est
bel est motus involuntarius extendens anima et
est triplex spasmus unus vocatur tetanus. Et
est spasmus cum aliquis nec ante nec retro potest
est spasmus. Tetanus omnes caret eum
se flectere nec movere. Tetanus omnes caret eum
curat eum quod supernat. Et si non quandocumque est
tum in purgatus sic incurrit spasmum et sic
tunc spasmus quedam lactis et inmunditie supinos
non moriuntur unus. Et si ventositas retinetur
et non emittitur tunc si erit spasmus ut in di-
gito vel pede sed si cito recedit ventus. Quatuor
tum vento veniunt id est. Et sic fit spasmus
in pede quando aliquis cito attingit pede quia
tunc spiritus non potest ita cito venire etc. et
spasmus. Et est duplex spasmus s. inanicionis
et repletionis. Et si omnis febris quartana fit spasmus
Et si medicina maxima cum spasmus. Et si spasmus
in anicione sic paulatim sed quod repletionem sic
subito. Et sic fertur sic continua vigilia. Nota in spasmo
repletionis debet induci febris que se consumit superflua
Et si non vera validis in pueris est signum spas-
mi. Et si omnis ventus meridionalis est respondet
et erit spasmus. Et si non spasmus sequitur febris acu-
tam est mortalis. Et si febris superveniens in spasmo

solent morbum diu extrahere sicut etiam
et quartana non curatur a spasmo Item spa
smus ex omni purgatione nimia proveniens
est mortalis Item spasmus factus super vulnus cy
autem est dolor humido et repletione ut supra
quia tunc est mortalis Item quando vermis illius spas
mantis Est sicut vermis et putredo hic est
tetanus et spasmus vel super toto corpus Item
pueri citius spasmantur quam senes ratione
humiditatis quia nervi eorum faciliter dilatantur Senes
sicut raro spasmantur nisi ex inanitione Cura
spasmi si spasmus fit ex siccitate cura per humida
sed paralisim si tunc est humida cura per sicca Sed
cura specialis est ... theodoricon et anacardinum
et opopiaton in potu bibita illa inducunt sicut cu
rantem spasmum ex repletione Deinde pone super
membrum spasmaticum malvam terrestrem cum
sacculo et fiat quousque siccatur illius membrum Item
pulvis euforbii in aquis Item talis bibat asa
fetidam castoreum mixta cum melle ut sumi pos
sent quia illa duo sunt sumpta cum melle
in quantitate vinum inducunt in melle sicut que
curat spasmum Item eodem curatur spasmus
sicut curatur sicut quartana Item vinum vetus
in spasmo Item panis imponat panem
album et ligat super membro spasmato et cu
rabitur Item vinum ... supinum et contra sive
nocet nimis Item vinum debet dari nisi post pur
gationem spasmo et hic in prima quantitate alias ...
de venenis Item galange ʒ in spasmo Item
spasmus in aniatis difficile curatur ut supra
quia est mortalis Item nota quod mustela est ... spas
tus tunc tisis est incurabilis Item non si spasmus
est talis in autumnus tunc fiat ...
cum bleta et oleo recenti et malva bismal
et ... Et si spasmus est de frigido cum tunc ...
tentum cum ... Item ... lupi vel vulpis vel
pulvis ... ponatur super membrum spasmatum
et curatur Nota contra ... plena
malis humoribus non sunt ... Item
... et ... vel ... et ...
... comedat nisi prius ... aliis ...
aut ... Item cathochiata contra ...
malis humoribus ... non debet nisi pur
gatus quod ... et ... appeti
tum comedendi non debet ... nisi prius pur
gatus Nota ptisana solum debet dari pacientibus
calorem sicut febricitantibus quia ptisana
sed medo et vinum ... speciebus ...
... est frigida ... et aliis ...
non datur ptisana sed medo et vinum
... cum speciebus ut ʒ galange ...
... Nota ... quod ... in repletis
cibo quia ... et calor ... non potest digerere
illam magnam quantitatem ... in ...
crudus et ... quod mors est ... in
repletis et vita eorum est abstinencia

Stupor vel dormitio membrorum sicut in
quibusdam ... sciatica vel podagra Quia
quidam tunc dentes stupescunt Item stupor
quidam est ... et ... ...
vel imaginative ... ...
por membrorum et ... ...
vel ... tactus et ... et ...
sanguinis et spiritus ... et stu
por sicut ex repletione humorum ...
... in ... et ille stupor
... et paralisis etiam stupor ...
... vel ... ut
... Item ... stupor na
... alias ... vel ...
mor ... vel ... et ...
... venit ... Quia stupor
... in ... Item stu
por ... et paralisis ... vadunt
et equaliter ... Item ... corporum
... ut ... ista ...
sicut ... omnem ... ...
Item ... castoreum et asa
fetida ... ad paralisim et stuporem
Nota ... sorbilia et ... sorbilia ...
... que sunt levis digestionis et ...
... in ... et ...
... grossa ... et ... Item ...
... ascendit de ...
... vel ... grosse et difficil
digestionis et illa sunt frigida ... in ovis
mollibus sicut albugo non ... una ...
... assa ... ...
et ... sorbilia ...
sorbilia ... et duos ...
Nota ... deponit ... sic
... humida ... et restaurant
Nota ... per ... ovo
deglutire sine masticatione ... et ... mol
lia et sorbilia Item ... pota ...
frigida Item ... subtile ... digestionis
... grossum Sic ... de albo ...
... non ... ...
... acetosa et frigida Item ... salsata
et suffumigata sunt grosse et diffi
cilis digestionis et ... Item ... ovo
... digitur ... Nota contra
... et sorbilia ... et
restaurant ... humida et ...
rubea Nota ... in ... partibus ...
... et ... album ... gallinarum
et rubeum ... Nota ...
que ... facte sunt ... et
... et ...
... grossa ... et antiqua
... et sunt ...
Nota ... ventrem et ...
... et ...
... determinat ...
... quia non determinant
Nota ... determinat ...
... humida ...
... sicca et frigida ...
Nota digestio est ... in ...
qualitatem ... Item ...
... primo per attractivam ...
retentivam ... retinere
... per ... horas ...
... expulsiva que expellit

digestiua et post ab impuro Quarta
virtus digestiua que mundat purum ab impuro
et separat ab impuro No si cito nutrit que
sunt capa cito et nutrit humida que
sunt multa nos cor ut et oua que cito decoquuntur
per ignem ita etiam cito digeruntur Nota
vitellum oui mira pullorum solum generant
sanguinem mo tum vel nichil desuper fluit
sed caro uel porcine multum generant desuper
fluitate et sanguinem viscosum grossum quod
sunt pinguia Item sanguis solum generatur
ex humido et calido quod ossa et secundum non generant
sanguinem uel accetosa Item pisces magni
et pinguia sicci et de bona tarde digeruntur
sunt quam recentes et iuuenes Nota
tibi odorifera rerum odorum non nutriunt quia
odor ipse non nutrit sed solum confortando et
repellendo Item solum odor confortat
spiritus vitales Sed tibi odorifera eius species
comesti sunt nutriunt si odor ipse non
nutrit No vinum limphatum et aquosum
ut illud quod non est in partibus nostris
modum nutrit Causa manet indigesta
et non maturatum Sed vina gallica
sunt nutriunt non limphata Item vina
vinosa subtilia et gallica sunt clara Sed
vina acetosa et humida terrestra sunt turbida
Nota vinum terrestre clarum seu vitis est acerbum
et immaturatum indigestum si
vinum terrestre aliqualiter turbidum est vinosum
et maturatum Item si terrestre habet saporem
aquosum et malum est vinum terrestre bonum
odoris et saporis quod est vinosum et maturatum
et bonum est quod pungit linguam
et ascendit statim ad caput sit sicut
est bonum et statim calefacit Item vinum
terrestre plus facit urinam Vina Sed
modicum nutrit Item oua calefaciunt aperiunt
vias urine Sed vina terrestra constipant
quod prouocat urina quia omnia que prouocant
urinam constipant Item odorata repellunt
calorem et aperiunt vias urine et constipant
sed generant calorem Item quicunque habet sudores
non habet urinam Item qui habet multas
sedes non habet urinam Sed qui habet multam
urinam non habet sedes Nota vina ru si dulcia
plus nutriunt quam accetosa Nota
vinum in grossum tendens ad dulcedinem
magis nutrit si vinum rubrum tendens
ad nigredinem generat urinam et est siccum et
constipat Item qui cito vult mori comedat
accetosa sed dulcia conseruant vitam Nota
si ante esum infirmantis vox erat rauca
et difficulter loquitur et post esum
econtra est quod infirmus incipit rauescere
et difficulter loquitur sequitur
statim esus et tunc post illam esum habe

pulsum fortem super vincit Si autem habebit debilem
pulsum morietur Et qui ex hoc loquitur
sequitur statim crisis et habebit leuem noctem post
crisis Item finaliter No liber euphorismorum valet
est ad pronosticationem sanitatis uel mortis
in egritudine ut quod qui post crisim venit leuitas
signum est bonum si non signat egritudinem et debilitatem
post crisim signum est mortis etiam qui
non dormit post crisim signum est malum Nota
crisis tunc non sic mutatio egritudinis uel ad sanitatem
uel ad mortem Item non in omni
omni crisi fit euacuatio uel sanguis per nares
uel per sudorem uel per secessum uel per vomitum
Nam crisis est subita mutatio uel
ad salutem uel ad mortem Item non in bona
crisi natura per sufficiens dividit humores malos a
bonis ante quam expellunt Nota in putrida
materia quanto plus mutatis tanto magis lededit
hec euphorismus Item quibuscunque debet esse
crisis de nocte tunc precedens dies precedenti erit
aggrauata et debilis Si non de die habebit
tunc de nocte generabitur ante hec Nota omnis
homo de nocte plus dolet quam de die Causa
calor naturalis plus agit de nocte quam de die
Item propter intimam plus de nocte dolet in egritudine
quam de die Nota ante crisim etiam venit
difficultas inspirandi et respirandi sed
quod est motus Item non quod post crisim infirmus
est instabilis aut quod iam vult ibi iacere
iam alibi signum est mortis et non comedere
nec bibere Nota crisis est velox et motus
violentus morbi Item in nocte plus venit
crisis quam de die propter calorem qui plus agit
quam de die Nota qui post crisim homo est debilis
et habet angustias que in crisi fuit
pugna morbi ad naturam et ideo quia post crisim
homo sit debilis Nota ratione quare homines
in nocte moriuntur Causa nox est frigida frigida
et dies calidus modo frigiditas mortificat
ergo calor vincitur fortius in nocte et aeger
moritur et aufert sompnum ille superfluus
calor Modo quando sompnus aufertur tunc
homo resoluens sompnum naturalem et tunc
moritur uel plus dolet egritudine quam
de die Nota omnis crisis plus tendit ad salutem
quam ad mortem nisi in pestilentia Causa
in pestilentia post crisim moriuntur et ideo non
sed practicare in pestilentia Causa est morbus
contagiosus et inficit medicum Nota omnis
crisis euacuat aliquid superfluum uel ad
salutem uel ad mortem Nota singulariter
reumatis per nares qui sunt ex fumis stomachi
et omnium membrorum et ex fumis capitis
ex bibicione potus igitur tu sis sobrius
potus et omnem fumum Item mala gula est
causa reumatis et fluxus nasi seu flatus

Nota

con[tinuatur] per nares. Item nota quod cibus qui
preter … ultra naturam intrat hic i[d est]
consumit sicut dicit Avicenna, i[d est] quando aliquis
plus comedit quam vel bibit quam natura sua
sufficit, postea habet aliquid expellere et tunc
fiunt pollutiones. Item nota quod crisis plus
fit in febribus quia malus est …
et plus in se continua et acuta quam inter-
polata. Item non omnes continue fiunt cum materia
in renibus sed sunt interpolata secundum suam materiam
est materia et remote sed sunt continua et acuta
est … Et … in apparentibus … fit crisis
qui in pestilentiis post crisim sed post sudorem
vel vomitum et non alleviatur. Item non co-
valescit sed non aggravatur post crisim. Item mor-
tem. Item non si febricitantes vel pestilentia
in prima die habent crisim sudorem
vel vomitum hoc est malum signum quia materia
morbi adhuc est indigesta. Et illa crisis
in principio morbi dicitur crisis non vera et ibi est
mors. Sed crisis in statu morbi dicitur vera
crisis. Et si tunc post illam crisim sequuntur
bona signa scilicet alleviatio et hoc est signum
bonum. Nota in nocte citius homines mo-
riuntur quam de die propter frigus et transitionem
porum et propter pugnam maiorem quia in nocte
deberet fieri requies sic est in sano
modo oppositum est in infirmo quia pugnat
de die cum egritudine et iterum in nocte ergo
moritur. Item nimia … est ita malum
sicut in febre ergo sequitur mors. Item si
aliquis in egritudine habet multas feces vel
sudores vel sputum vel … et hoc
post hoc agitur moritur. Item si aliquis
habet alleviationem post crisim et non habet bonam
urinam tunc adhuc malum signum cum videtur
urina. Nota quod egestio est pinguis sicut
humidi radicalis dissolutio. Item ex fetore
sequitur putredo. Item ex fetore egestio-
nis sequitur mors. Item quando debilitatem sequitur
post egestionem seu purgationem sive post vomitum
vel secessum ibi est mors. Item feces si
videntur … ut in febre …
… colorem … feces nigre fe-
… mortem. Si autem nigre fe-
ces sunt in hominibus sanis … non
veniunt quia illa fetora … nigra … materiam
adustionem humorum et … ut
in febre. Nota egestio est mala … est ultra
et diversa non … Sed … non
moritur … moritur
Item quando compulsio seu purgatio naturalis seu
violenta seu artificialis est mala. Et
mors ergo non … feces … mala est

… quia materia non est digesta sed … re-
pellitur et … virtus naturalis
et per quas mors ergo principaliter … vel a-
liud purgatum … ante
… est malum quia est viscosum et v-
entuosum ut in febre et … est viscosum
tunc est dissolutio … ut in febre. Item
si … vel aliquis ante crisim seu an-
te digestionem materie seu … feces vel vomitum
vel sudorem et post hoc alleviatur signum est mor-
tis. Sed illi evacuationes veniunt post signum
digestionis sic alleviatur post hoc et erit sanus
et erit signum digestionis et hoc est signum digestionis
quia urina habet … vel ypostasim et regre-
gationem si autem … est ibi et …
bene habet evacuationes et sic moritur. Nota
… egestio … in calore tanto melior
quanto non … in calore tanto peior
quia sic … mali humores … Item
egestio et vomitus … morbum
Item urina diversorum colorum est mala quia
… pugnam et turbationem humorum quia
si urina non libere sed violenter exit est
malum quia … expulsiva est debilis
sic … ut in febre. Sed
… fluxus sanguinis emoroidarum in
… diversorum colorum est bonus
… Item fluxus sangui-
nis per nares in febre est signum malum. Item
sanguinis fluxus per … est melior
quam per … Item sanguinis niger est
… sanguineum … fleg… ci-
trinum colericum. Item … sit di-
solutionem membrorum solidorum … corporis …
… Et … illa egestio est pinguis sic
oleum tunc fit dissolutio … Sed
… veniunt … pinguibus et sic
non est ita malum … cibus
… pinguibus. Nota egestio fetens in
tempore ultra debitum vel ultra naturam
sed in febre est mala. Item fetor …
… ut … et …
… humores et … putrefactionem …
… vel … maior fetor
… mala et … ante digestionem. Sed
… post digestionem si est fetida non est mala
Item egestio nigra et fetida … signum
digestionis est mors sed … egestiones post di-
gestionem sunt bone. Item quando egestio seu … ex-
pulsio ex putrefactione membrorum inte-
riorum fetida est mala … pustula vi-
ridis … colorem … nigra
… al … et … de … stabile
… citrina
… colorem. Non autem … sana …
… corporis egrotantis

Vortura oris est est quando opposi
tus morbus spasmo et parali
si cura illius est recipe oleum li
lii caput lava cum eo fricando cum aqua tepi
da et rosis pone super debitum locum
naturalem ligamenta et emplastra cum eo
oleo et unge oriente unguento et facias
deinde caput purgando et loco capiendo
in radice manus est tendendo ad nates in
ferius stimulato vel attrahat pulvis piperis et elle
bori vel zizanie nigre vel boli pulvis radicum pa
paveris et ferius stimulato vel elleborum nigrum
et fiat suppositorium sub illas partes seu
ventositatem emplastra in ventrem et sutella
Contra pediculos ubicunque ponatur
unctura ibi omnes pediculi morientur
Sed quibus incipiunt mortificantur cum
licinia salina vel adipe porci antiqua
Nota torpitudo magistri potest si den
tem lesum curat et si herba connectens in den
tem impone ibi pulvis piperis et statim mo
rientur Et ibi facit pulvis piperis vel lo
bii et fiat torturam oris si levat
sepe os cum urina seu aqua vel cum aza
fetida et castoreo et super ponat torture
per modum emplastri et fiat unguentum apo
stolicon emplastrum mollificat et cu
rat torturam oris et emplastrum fac decoctio
agl... vel geralogodion Nota flamula
et scicada i. hanfetzerkrum et pora
beos i. la tpata cum succo altee i.
ibisci et cum hoc unguento in unge pal
sium et digitos alios et fiat statim fri
citabit et fiat clamare volens torturam
oris et est clemens plurimis supplicatum
i. ille odorifere que intitulatur hic clam
et dicitur supplatur ut ipse galange et fiat sinus
apium mastix curat torturam oris si et
est maiestatis et est sinus femelle et fiat
vitreum seu femelle apte Nota contra
facinum pustulas seu fistulas ubi
vis et fiat sic recipe cepe vel alium
et melius et contunde et aliqua vice
ibi ubi vis pone in una testa
nucis tunc pone ... erit pustula in
tantum quantum sicut fuit testa nucis
Recipe cor nanum potest cor fit me
do vel aqua seminis pionie vel ance
ti vel feniculi signa tortura oris pri
si fiat sunt torturam oris vel siby
maris si vero antiquitus in curatur hec
cum signum si ventosa applicatur
loco tortuoso et adheret curabilis est
si vero non adheret incurabilis est Nota
purgacio capitis sua ... fac ... me
llus agrimoniam ... pipe i. album
piper et pietre ... et coque in aqua
et fit gargarisma et lava os et tene

diu in ore et etiam valet pro torta oris in fine ad
ut geralogodion maxima gratia Si non sit magna
et tortuosa ... cum ... cum ...
et lava ... cum aceto vel succo ...
Cum tale desiccat et ignit ... et emplastra
torturam de ... vini et hic ... spasmum
et palisim curat | de ocul
Sequitur de cura oculorum et primo de ... oculorum
in ea ... ut ... comunia sunt plurimi calorem
et dolorem ... ut ... et ...
purgare Cum illa faciunt vapores ... ascen
dere caput quamquam dolor ... Similiter ... o
... magna cum ... debilem et
... cum ... coriandri
cum ... cum ... aut cocta
... aut tosta panis cum sale
... vel ... in dolore ...
... de vena cephalica ... nostro
... sunt venas in medio frontis et hic
non ... venas ma
... sanguinem Si non aliqua humor
... planas sanguine ... et ...
... ... et ... ...
... dolor ... ...
parte occipitis ... parte ... in dum
... de anteriori parte ... et ...
... si paciens fiat ... dico ...
... in aqua vel ptisana
... si ... tunc ...
... vel ... Cum ...
... et ... caput ...
... Cum ... calorem
et ... et visus
... in sanitate
Item ... purgat ... ... seu
... non in ... ... et
... grossa ... grossa ... et tenui
... et ... Item
... purgant ... et ... tamen ad
purgacionem ... sene ...
... boraginem buglossa polipodio
... purgationem Primo nota
... capitis ... et ...
cum aceto vini et appone in capite ...
per modum emplastri ... humorum
malorum a capite ad oculos Cum ...
... trahit humorem ad partem
... ad aliam partem sicut sunt ventose poste
rius inter scapulas vel in capite ... vel in
... Et ... semper lava pedes
... cum aqua calida et fiat ...
... et sale ... gargarisma cum medo
vel ... quod purgat caput et oculos
Et ... suppositoria fiat de ... humorum
malorum ... Item ... cum
... curat ... humores ...
et ... et ... et ... et
... humores ... et ... destingi
non ... Si aut ... tunc ... fiat et
assata sicut ... Item ... cum
... non ... curat ... saltem si
fiat ... non ... ne ...
Et ... cum ... curat ...
... cum fumo ... et absinthii
... mucillago ... ...
... mucillago ... apponatur oculis ... aliud
... ... et ... statim ... sedat
et mitigat ... et maturat Nota ...
... temperatum cum albugine ovi ...
... una gutta ...
... sed et mane ... Contra
ruborem oculorum Nota ...
in ... cum ... et faciei ...
et ... faciei ...
et ... acuto ...

Ad idem calefac laterem ... vini deinde ... aliud
... pone panniculo madido super quem sparge aquam rosaceam
et fiat ... quanto calidius poss... ... purgatis
sale in aceto

flatam. Nota in principio egritudinis oculorum lacrime sunt subtiles et ignite. Sed tempore maturationis morbi tunc lacrime sunt grosse et hec est signum subito tunc tunc ad curam si materia est frigida appone repercussiva si vero materia est calida appone frigida. Item nota pulvis gallitrici oculos secundum illuminat propter caliditatem sed aqua rosa secundum celidoniam oculos in secundo illuminat propter frigiditatem sicut aqua vite sic illuminat oculos et consumit frigida et [illegible] quis illuminat oculos quod frigida in calidite [illegible] frigida per oculos sicut nebula solet. Item pulvis in egritudine oculorum prius quam apponat aliqua particularia fiet prius purgatio stomachi a grossis vaporibus. Sed minutio facta [illegible] per [illegible] venam sanguinis per flebotomiam. Nota circa papus oculorum assungo ovi temperatum cum aqua solatri aut lactuce et aqua rosa aut plantaginis sedet maxime dolorem oculorum posita sero super oculum per modum emplastri sed non multum molestum vel provocata [illegible] ac humido per nares cum aqua solatri et hec purgabit cerebrum animalis humoribus. Item nota quod palpebre irritant oculos hec continua humiditate humorum et ille debent elevari cum resina que fluit de corticibus. Item sumptum contra [illegible] ruborem oculorum et contra [illegible] vel dolorem medie partis capitis recipe fermentum ordei thuris et albuginis ovi coterendo [illegible] sunt et fiet emplastrum et pone super [illegible] et super pone temporibus cum [illegible] dormitum alligando et hec de causa calida. Si vero est dolor de causa frigida recipe vitella ovi et contere cum cymino et suppone oculis vel temporibus per modum emplastri. Item contra ruborem oculorum recipe caules et decoque in vino et item quod sic fervide tene oculos super illas sic quod vapor ille procedens de illis oleribus intret [illegible] visum oculorum. Item vapor dolet et absorbet ruborem oculorum et aqualium [illegible] iste caules sed vapor procedens de pane calido illuminat. Nota dicitur materia [illegible] subtilia materia [illegible] materia dicitur ingrossata materie [illegible] ad ultra [illegible] ad oculos et ad alia membra. Item recipe tucie [illegible] tuciam optime aloes epatici [illegible] cum vino albo si est [illegible]. Si autem [illegible] vel pulvis [illegible] cum lacte vel [illegible] et mitte ad oculos delet ruborem oculorum [illegible] distillatio [illegible] et recipe [illegible] galline misce et fiet unguentum pone ad oculos in angulos curabit omnem ruborem et lippitudinem et obtalmiam. Item recipe [illegible] intellige aquam fluvius pone super oculos vel recipe [illegible] cum pulvere [illegible] dissolve cum vitello ovi et pone id emplastrum super oculos et obstrue nares [illegible] in aqua [illegible] et mitte vapores ad oculos et obstrue nares quia [illegible] nocet capiti vel fit emplastrum de [illegible] vel fit [illegible] et [illegible] al et fit pulvis qua

thuris [illegible] valet pro oculis quia desiccat lacrimas oculorum et delet ruborem sed pulvis ille debet misceri cum aqua feniculi et illud remedium valet plus in hyeme. Item eufrasia valet. Item [illegible] precipue [illegible] et rubor oculorum et tela et labes debent vitare res al et candidas. Nota tela et lippa sunt [illegible] hereditarie quod ad venerunt a patre vel a matre. Item ungula vix aut nunquam curatur. Cura ponitur in ceroto [illegible] in occipite. Item molli substancia sunt [illegible] mal seu altea et fiet [illegible] oculorum. Item ossipie [illegible] exsiccat humiditates oculorum qui implantur oculi et ossipie [illegible] et illud habet [illegible]. Cura obtalmie [illegible] in [illegible] loco oculorum cum vino vel recipe pulvis aloe [illegible] et misce cum vino et mitte in oculos curat omnem albedinem oculorum [illegible] est herba ita nobilis quod eius laudes non potest describere quia curat pulvis eius dolorem oculorum et pectoris [illegible] tussim et [illegible] suam mitigatorem. Item sudor [illegible] de venatibus missa in vinum decoctionis feniculi et vapor ille missus in oculos curat omnem debilitatem oculorum ruborem lippitudinem et albuginem. Item in [illegible] lapidibus preciosis sicut [illegible].

Nota experientia [illegible] recipe aquam celidonie et aquam feniculi et aquam eufrasie et misce et [illegible] in oculis contra [illegible] maculas et [illegible] de mane [illegible] in 3 diem. Nota optimum collirium oculorum recipe medium [illegible] vini gallici et infunde vitro et impone in pendulo [illegible] porcorum [illegible] ad quantitatem [illegible] et [illegible] de camphora et obstrue ad modicum tempus instilla mane et sero guttam in oculis et sic clarificat et pelles subtiles deponit [illegible] et ceroto [illegible]. Nota [illegible] et balsamum optime curant oculos. Nota [illegible] aliqui [illegible] faciant ad [illegible] dissolvendo in aqua [illegible] et [illegible] pulchritudinis. Item ossipie et plures [illegible] humorum in oculis sed adde [illegible] quod hec [illegible] dolorem oculorum. Nota quod volunt [illegible] cum metallis debent illa metalla [illegible] et pulverizare quod [illegible] oculorum [illegible]. Nota prius quam oculiste [illegible] quia [illegible] purgari et inde fit [illegible] oculiste. Nota collirium [illegible] oculistas

dicitur ex mixtio pulveris ad aquas dicitur rubeum
dicitur ex pulvere sine aqua. Item recipe salgem-
mie combure in sartagine vel super igne et com-
misce in vino galiuel in aqua rosarum et he-
ba nomine pagaca fac pulverem de tuchia et fac
pulverem finum oculistarum vocatum spodium per-
pendiculis et pulvis iste curat omnem pannum te-
lam ungulas et maculas oculorum
Item piper longum in aqua coctum exsiccat macu-
las oculorum vel recipe zinziber et fiat super
palmum in aqua ferventi et illud valet contra ma-
culas oculorum. Item recipe aloe dissolve cum
ipsa saliva de mane et in nocte in
oculos curat mirabiliter. Item fel bovis
et caldum vinum vel de rapida valet contra
maculas oculorum. Item aqua feniculi
mixta cum caplisea delet ruborem
oculorum telam et pannum. Nota aqua
camphorata dicitur valere in iuvenibus et
non senibus quia camphora extinguit
calorem naturalem et infrigidat sanguinem
et quandoque destruit visum. Nota urina
hominis cum melle cocta valet contra albedinem
oculorum et si homo non esset iuvenis
dicitur recipe urinam antiquam. Et recipe anti-
quas recipe urinam iuvenis octo annorum
Nota lac rustici porcini dicitur pro oculis
et in vulgari monchshoupt et ista
ergo fugit vapores ascendentes
Item herba [illegible] et herba vale-
riana i. baldrian valet pro oculis et delet
maculas oculorum vel recipe aloe gariofilum
diagragantum pulverem et cetera per pannum
scutum et in [illegible] pulverem quod famosus
pro oculis et fac fasciolum et pone in a-
qua et est optimus modus. Vel recipe se-
cus nimio et olibanum fac collirium de-
let maculas et telas oculorum vel recipe
aera pulverem et fac ad cotem cum aceto di-
stilla in oculos vel fac sanguinem lepo-
rinum et pone in oculis de pulvere
de sanguine leporis [illegible] lapidem
Item una potacio destruit [illegible] et
obtenebrat oculos. Item cataracta
i. starblint. Item cum cibus non pot-
est digeri tunc generatur dolor oculorum
qui dicitur lippa et etiam generatur ventosi-
tas [illegible]. Nota lacrime oculorum
generantur ex humore capitis et cerebri vel
magis [illegible] lacrimas in oculis
ut frequenter et humores oculos [illegible]
et illi bene vident. Item quando fit motus
in corpore ad modum glaciei [illegible] est
quia ille humor est inter cutem et car-
nem. Nota [illegible] optime purgat de-
[illegible]. Cura lacrimarum est [illegible] vene
in [illegible] quia [illegible] prohibent
decursum humorum ad oculos. Nota

lacrime et lippe etiam sunt morbi hereditarii
eo quod pater vel mater habuerunt oculos
fluentes et malos et una donat [illegible] vel tollere [illegible]
Item quibus lacrime fiunt propter se [illegible] se [illegible]
confirme. Item virtutis retentiva [illegible] presertim
et pontica ut [illegible] vel [illegible] [illegible]
et tales carnes [illegible] sunt collatie et poma
silvestria confortant virtutem retentivam [illegible]
una potacionum generat fluxum lacrime indigestio-
nes. Cura illius recipe [illegible] | post de mane
sunt carbones vinos et recipe [illegible] per nares et os
[illegible] per nares [illegible] et sume fumum
per os [illegible] modo [illegible] et [illegible] vena
[illegible] in palato vel [illegible] et de mane [illegible]
[illegible] vel [illegible] Cura [illegible] digere
[illegible] confortando [illegible] et cerebrum [illegible] pre-
[illegible] recipe purgatio. Item pilli [illegible] ante [illegible]
gat [illegible] tales pille [illegible]
[illegible] vel loco [illegible]
[illegible] recipe pilli [illegible] si non [illegible]
Item [illegible] et [illegible] ad albu-
[illegible] pone super oculos et tempora prohibent flu-
xum et lacrimas oculorum. Item recipe cineres [illegible]
[illegible] et pulverem pone super oculos et tempora [illegible]
[illegible] prohibent fluxum oculorum [illegible]
[illegible]. Item recipe [illegible] in pone [illegible]
[illegible] super oculos in [illegible]. Item recipe [illegible]
[illegible] de mane [illegible] prohibet fluxum et lacri-
mas oculorum vel recipe [illegible] et pulverem et misce
cum melle et pone super oculos vel [illegible]
de mane in [illegible] et [illegible] fluxum
oculorum. Item recipe [illegible] columbinum [illegible]
cum oleo et pone super oculos [illegible]
[illegible] humores [illegible] ut [illegible]. Nota
[illegible] est [illegible] non valet [illegible]
in [illegible] pone [illegible]. Item fuge [illegible]
[illegible] potatorum [illegible] illa debili-
tant oculum. Nota lippe et lacrime oculorum
[illegible] plurimi cibi et potus indige-
sti quia [illegible] et potum debilitant cerebrum
et paciens [illegible] lac [illegible] humores
Nota in [illegible] magna quantitate
multe superfluitates [illegible]
[illegible] magna precordia [illegible]
quantitate multa [illegible] et [illegible]. Nota [illegible]
[illegible] facit fumos ascendere [illegible]
et quandoque oculos destruit et facit lacrimas
et lippas. Item fabe pisum et similia [illegible]
[illegible] faciunt oculos lacrimare. Cura
[illegible] seu [illegible] cum melle et
pone super oculum. Et lacrime sunt [illegible]
[illegible] nares et fit [illegible]. Item recipe
[illegible] positum in lacte [illegible] per noctem
[illegible] et fit pulvis et pone ad oculum
vel recipe sinape et semen [illegible] illarum
[illegible] pulverem abrade caput et de pulveribus
[illegible] super pone [illegible] vel recipe
[illegible] et dissolve in aqua [illegible]
[illegible] aloe et mitte in oculos exsiccat lacrimas
et lippas [illegible] conglutinant. Item lippa est
morbus contagiosus et sunt plures tales [illegible]
acuta [illegible] lepra scabies seu apoplexia
seu sacer ignis [illegible] et [illegible]
lippa et [illegible]. Item nullus morbus

contagiosus dicitur curari per repercussam quia
per hic morbus interpellitur et sic natura
mortificatur ergo illi qui repellunt cum
mercurio et sagimine simul mixta male
faciunt Item lippa curatur per resolutiva
ss decoctio malve et vapor ille mittatur
ad oculos Item illi qui incedunt per vias
pulverosas signum est contra fistula et tales
multum indigent Item dyne de inque
oculos tuos cum saliva ieiuna oculos
et curabit cum saliva ieiuna Si non
habes salivam cum aquis fluentem et tene
in ore quousque misceatur cum saliva lava
oculos et curabit lippam lacrimas
et ruborem et pustulas oculorum vel la-
va oculos cum aqua feniculi vel coque de
semen eius Item contra armentum rubeum gutta
et misce cum albumine ovi et sic pone oculis
est experimentum probatum vel cum aqua
verbene vel succo eius lava oculos
et misce cum aceto et albumine ovi et pone
in vase ereo et agitatur fortiter quousque
viride adheret vasi et id quod adheret im-
pone ad oculos Item curatur seu carbun-
culus est morbus quem paciuntur vacan-
tes ante erectam cum malis pedibus
qui sunt rubei et inflati putridi et
foraminosi Sequitur de noctulupa
et catharacta et tales homines post
vesperas modicum vident infra et sic dispo-
sita ad catharactam Noctupula dicitur
passio noctis in oculis et alio nomine
dicitur subobscura et est cecitas Et noctupu-
la dicitur et est passio prohibens visionem in mo-
ete rubinati est defectus cum sole quia
sole occidente non vident tales Nota
noctupala est duplex scilicet naturalis et per
colligaciones naturalis est puritas oculorum
vel spissitudo tunicarum oculi vel mala po-
tacio quia per malam potacionem homines in ge-
frantur et boni potatores incurrunt ta-
lem morbum et homines decrepiti non
possunt videre et multi quia spiritus eorum in consump-
ti multiplicatur quia omnes qui faciunt grossos humo-
res faciunt nebulam et iste morbus frequen-
ter accidit mulieribus ut ff et senibus ebriosis
grossos oculos et propter pupillam Item
habentes dolorem capitis cum dolet oculos
Cura consistit in quatuor rebus non ut hic
Item appone clarificativa visus sic semi-
num verbenam Item cum sal gemme dissol-
ve in saliva ieiuna et mitte in oculos
vel cum piper longum ana Item cum [illegible]
et fel eius cum melle vel fel caprinum
Item ova fella cum ea exsiccata et iuvat
oculos a sua complexione Sed contra alii
iuvat oculos appetit et in ovo cura
oculorum bonum est pluvie ventre Item
mansa albicula sed quando multum indiget est
pro oculis nisi piper quilibet quod confortat
visorium et clarificat visum sive sit
[illegible] piper vel sit melanopiper al-

sive sit longum piper fit est summum pro stomacho
non digerente ut deglutiatur Item catha-
racta est cecitas oculorum et cataracta
vel a tumore humorum et cadit ab humore claro
et corio generatur quedam macula ergo tales
sunt claros oculos et non videant et sic [illegible]
[illegible] conficiunt [illegible] et tales
[illegible] sunt se per [illegible] quam ante [illegible]
aut [illegible] male sunt se
Item catharacta est cecitas oculorum [illegible] sit [illegible]
rente fluente ad nervum opticum rotundum
oculorum in quo est visus et totaliter rente [illegible]
tales habens oculos pulchros apparentes
bonum ergo vitandum est rem Et vel est melius
[illegible] eiusdem morbum vitandum nisi aqua vite
[illegible] de vino gallico ad [illegible] de in
camphorata de sero et de mane gutta in
pallata oculis sive clarificat visum et de-
ponit pellem consumat ibidem rem et cadit
aqua guttatim capta mane confortat rem
capitis calefacit stomachum clarificat visum et
omnia membra tam interiora et exteriora
confortat habet albicum et sinum Cura in in-
cipientibus curatur in senibus vero non [illegible]
tunc quando oculus [illegible] vel quando
tunc non curatur catharacta [illegible] signum
si ubi radii dilatantur circa oculum sicut
in proiectione lapidis in aqua non curatur
Si morbus est [illegible] tunc purgetur
cum [illegible] si [illegible] tunc purgetur ad
pillulas aureas [illegible] recipies [illegible]
[illegible] de nocte [illegible] et
[illegible] et purgat [illegible] Item euforbium
[illegible] ista [illegible] maxime [illegible]
[illegible] dolorem oculorum et custodiunt a ca-
taracta [illegible] Nota quando aliquando [illegible]
[illegible] hoc est [illegible]
[illegible] ut est in [illegible] ergo est [illegible]
Nota in omnibus [illegible] est compulsio vel per
vomitum vel per secessum vel per fluxum [illegible]
[illegible] vel per sudorem [illegible] ille purga-
ciones iuvat [illegible] purgant [illegible]
[illegible] ut [illegible] ille purgaciones
[illegible] et [illegible] si [illegible] illa purgacion
non venit illa dissolucio carnis vel
putrefactio membrorum exteriorum quia si sit
[illegible] est pessimum quia [illegible] mors et [illegible]
[illegible] debilitate corporis post purgacionem Item se-
des magne sunt malicia [illegible]
[illegible] albe [illegible] Nota veni-
unt apud medicos [illegible] capitum
[illegible] corporis seu per [illegible]
[illegible] corporis [illegible] capitum per [illegible]
[illegible] corporis [illegible] Nota pille non capi-
untur pro sedibus sed plurimum capiuntur
per purgacionem humorum peccancium ergo [illegible]
[illegible] sedes [illegible] Nota
si [illegible] comedit dura [illegible]
[illegible] sedes si vero sunt
sit [illegible] mollia [illegible] dulcia [illegible]

molles sedes Nō ferunt [illegible] lapat [illegible]
tur stringit ergo nō decoquatur [illegible] fimus [illegible]
et absinthium [illegible] et pona in ferrum et
cibatum [illegible] respondet si nō capiat Nō [illegible]
[illegible] laudabiles cum [illegible] colera sicut [illegible]
[illegible] in sedibus Item si odor sedium sit fetidus
[illegible] sit putrefactionem humorum Item
si acetosus sit [illegible] si dulcis sanguinem
Item si infirmus post purgationem sedium debi-
litatur Item moritur Si autem post ultimas sedes
allevietur Item qualescit Item in omni fluxu ventris
[illegible] et calor [illegible] spiritus ergo qui [illegible]
tam purgatur Item spoliatur calore naturali [illegible]
et [illegible] vt [illegible] Item si [illegible] nigrum
[illegible] signum [illegible] quod [illegible] album
[illegible] vt [illegible] pisa [illegible] videtur ali-
[illegible] et [illegible] sedes colericas Item si in se-
dibus [illegible] frustra carnium sit dissolutio
[illegible] et humidi radicalis Nō qui [illegible]
[illegible] in corde Item nō [illegible] sedes [illegible]
[illegible] et semper [illegible] sibi [illegible]
[illegible] et similia vt [illegible] Nō quod post [illegible]
[illegible] [illegible] corpus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
plus nō [illegible] quia [illegible]
purgat in omni [illegible] aqualis purgatione
[illegible] vel [illegible] et [illegible]
[illegible] non fiunt [illegible]
[illegible] post infirmitatem [illegible]
[illegible] infirmitas [illegible]
et [illegible] infirmitas
[illegible] non [illegible] post [illegible]
[illegible] nō [illegible] appetitum [illegible]
[illegible] post [illegible] Et [illegible]
[illegible] sanguis [illegible] purgatus
[illegible] appetitum
[illegible] aquam infirmitatem in [illegible]
[illegible] est [illegible] poc-
[illegible] poculum apposite Nota
[illegible] post [illegible]
[illegible] infirmus [illegible]
[illegible] febricitat [illegible]
[illegible] vadi-
[illegible] ad [illegible]
[illegible] et vadma [illegible]
[illegible] in [illegible] Item [illegible]
[illegible] infirmus [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] post purgationem [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] Nō [illegible] apud [illegible]
[illegible] et non
[illegible] in [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] vadma [illegible]
[illegible] alia
[illegible]
[illegible]
[illegible] Nō [illegible] debi-
[illegible] Nota [illegible]
[illegible] vel [illegible] Nō [illegible]
[illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] et [illegible] Nō
[illegible] et [illegible]
[illegible] radicale et [illegible] calor
[illegible] Item [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible]
[illegible] cum [illegible] lanfranci [illegible]
[illegible] que [illegible] et
[illegible] Et
[illegible] cathar[acta] [illegible]
[illegible] et [illegible]

apparitio rerum albarum ante oculos est ex [illegible]
Et visio rerum igniturarum sicut scintillarum
est ex colera Et apparitio rerum rubearum est
ex sanguine Item post depositionem cathar[acte]
debet apponi stupha canapi vel ad albumine
oui propter mitigationem doloris Et debet manere
in loco obscuro per nouem dies et nō debet come-
dere carnes vel vinum continuum Item sepe puluis
[illegible] facta ex combustione argenti [illegible]
vertit in fugabilibus argentum et dicit michi
[illegible] [illegible] oculorum
Nō [illegible] herba rubea [illegible]
nomine [illegible] cum qua [illegible]
ponitur [illegible] et mollificatur et ponere
ad [illegible] in dorso [illegible] oculorum super
[illegible] ebrietatem repletionem cibis acutis
[illegible] pisa cepe Item vult vti
cepe debet plus decoquere Item debet vitare in
[illegible] nonas [illegible] Etiam
vitet coytum vitet vigilias nocturnas et
sompnum meridianum vitet visum fletum
[illegible] species rerum subtilium et [illegible] rerum
sicut solis lune et albarum rerum ut [illegible] non
maneant diu in loco nimis obscuro vt aer [illegible]
[illegible] vitet acre [illegible] vitet
nō ambulet nimis pedibus quod in pedibus sunt [illegible]
[illegible] omni venarum vitet ventosas [illegible] vult
[illegible] cephalicam vitet vinum forte
[illegible] lavat pedes sepe et pectinet
caput nō debet lauare caput in [illegible] post prandium
quod hec [illegible] vapores calidos ad caput et debet
vitare [illegible] argenti vivi quod obtenebrat
visum sua [illegible] vitet lactucam apium
quia apium mortificat visum Et [illegible] pingue
[illegible] nocet oculis et [illegible] canapi [illegible]
[illegible] verbena celidonia ruta [illegible] sit [illegible]
que [illegible] reddit acuta Capitulum [illegible] quod
[illegible] visum que destruunt et corrumpunt
ut [illegible] ruta Item [illegible] spiritus grossos vi-
sibiles vitet res a longe [illegible] spiritus subti-
les vitet rem [illegible] propinquam Nota [illegible] ocu-
los eminentes et magnos parum videt
et [illegible] oculi non sunt [illegible] bone visionis
[illegible] organum Item aliqui sunt qui in die
nichil vel parum vident propter subtilitatem
spiritus visibilis [illegible] de nocte videt aliqua
[illegible] tunc spiritus [illegible] et tunc potest aliqua
videre tunc [illegible] ad tempora maxime
[illegible] oculis Nō qui vult cito mori [illegible]
[illegible] et sepius [illegible] inebrietur quia illa
destruunt corrumpunt spoliant cerebrum et spiritus
visibiles et [illegible] cor [illegible] et [illegible]
[illegible] Item quia [illegible] Nō vident de die et
nocte ut [illegible] et hec propter grossitiem spiritus et
[illegible] quod sortit dilatationem spiritus Optima
cura [illegible] est constrictio humorum [illegible]
et [illegible] est causa [illegible] ergo
homines in [illegible] nō [illegible] in italia
qui vult [illegible] oculos debet plus purgare
[illegible] cerebrum et stomachum Item [illegible]
[illegible] in cura oculorum
[illegible] sunt res [illegible] feniculum
[illegible] vel [illegible] celidonie [illegible] ad

rosarum claudit oculos et nocet [illegible] fistem
nota aqua camforata interficit visum
sembus [illegible] sirus oculos in sembus et oculi
diuitelle [illegible] iuuenes [illegible] siris causa
[illegible] vita semina sem et [illegible] vz
euacuacio sub [illegible] [illegible] salos que sunt
p put p vomitum p venam cuna p hoc
[illegible] ma [illegible] alii locum [illegible] et cura
specta ut pul [illegible] ut si acui rubent
[illegible] sanguinem et ponatur ventose in oc
cipite et [illegible] aqui [illegible] ventose posite in
capite [illegible] memoriam [illegible] et nac
capite [illegible] si [illegible] ponantur in capite
ad desiccant [illegible] sagens et [illegible]
ita [illegible] p hoc ingrossare [illegible] et
[illegible] cura p hoc loca meole [illegible] et
[illegible] ca [illegible] qui go [illegible] fre nc no
sunt boni ingenii ut [illegible] Nota qui [illegible]
de [illegible] metas [illegible] put curae
cura ic lib [illegible] a 100 doctoribus
vel aceum vini acetosa [illegible] [illegible]
Nota ver. No [illegible] vena [illegible] ut digitum [illegible]
et sequitur in [illegible] cefalice. Et vena poll
[illegible] mediue [illegible] vene cefalice nota
in omni [illegible] vz [illegible] et qui [illegible] aliquit
[illegible] dum [illegible] medonent de mane [illegible]
et [illegible] cum a nd [illegible] No [illegible]
[illegible] purgat fleg et confortat visum et [illegible]
[illegible] a cainie et qui dies sunt fri [illegible]
[illegible] No quis sit [illegible] [illegible]
et pille fre de [illegible] [illegible]
grant omes humores [illegible] in [illegible]
[illegible] mane [illegible] mellia ut [illegible] pille
et pille [illegible] purgat omes humores [illegible]
[illegible] et [illegible] visum et pille
[illegible] purgant [illegible] No illa impediunt [illegible]
[illegible] ad caput et [illegible] ut [illegible]
buglossa [illegible] nome eufrasie sem [illegible]
[illegible] cum [illegible] vz p [illegible]
et [illegible] ad oculum [illegible]
visum [illegible] quedam silex [illegible]
[illegible] visum [illegible] vita pul eu
frasie vel vasaus vel [illegible]
capitis ante [illegible] [illegible]
visum p hec impediunt [illegible] ista [illegible]
visum [illegible]
[illegible] No [illegible]
[illegible] cal [illegible] et no [illegible]
morte No [illegible] morte [illegible] sunt [illegible]
[illegible] ingenium et [illegible]
[illegible] [illegible] prius ut designius [illegible]
alibi [illegible] fe durat [illegible] diem

Et acconos grece qd est longum latine
qz diu et longe durat [illegible] spachilon e for
tissimus dolor capitis qz statim moritur
vel statim [illegible] ut se [illegible] acutio
[illegible] gra [illegible] vel [illegible] igitur ut pip [illegible]
[illegible] et ic [illegible] tepe porro [illegible]
[illegible] ut [illegible] est [illegible]
[illegible] sine [illegible] ut [illegible] tito mo
ritur [illegible] acu [illegible] ut colicam que vet
et [illegible] Nota fe est duplex [illegible] l. lon
ga alia acuta. l. que durat p xx dies p acuta
[illegible] dies p pacuta quatuor dies durat
Nota [illegible] lapatina e venenosa
et in durat venenu [illegible] nd sunt venen
igitur est fugienda Nota carnes [illegible]
[illegible] vinenam de rapina confortant
visum [illegible] et vinu et sal p
[illegible] aputrefactionem Nota tepe [illegible]
[illegible] cum [illegible] confortant vi
sum Rx cura oculorum consistit in abstinens
ut [illegible] sem et malus [illegible] Rx

illa abstringunt oculum [illegible] aqua
sem [illegible] fella animalium [illegible]
[illegible] argentum [illegible] l. [illegible]
[illegible] lapidis preciosis [illegible] et [illegible]
Rx [illegible] feniculi decoquatur in vase ereo
et ponatur ibi de [illegible] lunato ut [illegible]
[illegible] octo [illegible] ad subduplum [illegible]
[illegible] sub duplum fit [illegible] quando
[illegible] p pannum [illegible] et ponatur ad
ampullam vitream [illegible] ponitur ad sole
vel ad ignem [illegible] mitte [illegible]
ad oculum clarificat visum et adde
semi [illegible] melle et sem [illegible]
[illegible] Rx [illegible] oculum Rx
fit emplastrum de farina ordei fabarum
et [illegible] et multi [illegible] adusti
si sunt [illegible] ubi eminentia oculorum
[illegible] nd sunt ad [illegible] regimen
abstinentia et [illegible] [illegible] si aut
[illegible] oculus [illegible] cum aqua
[illegible] decoctione feniculi Et
[illegible] omni die habebit spe
culum vel [illegible] vel [illegible] ante
oculum vel lunne et [illegible] ibi [illegible]
vz ibi speculum ardens l. [illegible] et hic
rectificatur [illegible] ista confortant
oculos bene [illegible] temperatus
ubi nd vaporosi [illegible] [illegible]
[illegible] p omnia sero decoquatur rute
et sem cum aqua [illegible] de mane [illegible]
[illegible] oculum in [illegible] sem deponit
nebulam Rx [illegible] et da non
in [illegible] inabis et [illegible] in potu Rx
eufrasia vz in omni tempore Rx
[illegible] semi vel decoquatur in aqua
et [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible]
rute [illegible] et mel mittitur in vase
[illegible] non [illegible] et ponatur
ad ignem vel solem ad mittatur in ocu
los et [illegible] Rx [illegible] fel galli per
dicis vel [illegible] sem pares
in mittendo in oculos sero et clarificat
visum Rx [illegible] fel galli et leporis et
[illegible] ad aqua semi [illegible] vel pone
in vase [illegible] et sero [illegible] ocu
los et [illegible] clarificat Rx [illegible]
[illegible] melle [illegible] Rx [illegible]
[illegible] sem [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] melle Rx pul piper [illegible] seminis
semi appone vinum bonum et [illegible]
aplica [illegible] Et radices sem [illegible]
buglossa [illegible] rute piperis [illegible]
[illegible] et [illegible] melle [illegible]
[illegible] pota bibat paciens sero et [illegible]
[illegible] ad [illegible] piper [illegible]
[illegible] et [illegible] oculorum
Rx aqua clarificans [illegible]
eufrasie [illegible] p [illegible]
et [illegible] aqua Rx [illegible] de [illegible]
rosis [illegible] eufrasie [illegible] rute
[illegible] aqua que [illegible] reddit [illegible]
[illegible] Rx [illegible] sem rute eu
frasie

Nota

tormentille bettonice pionie ponantur
per octo dies in urina virginis nono
die ponatur ad lac mulieris vini decimo
12o die ad 77o distilla per alembicum et
hec aqua sine stercoribus oculorum et
noctilupis cathar(act)e et conservat visum
aduritam mirum et abstersa dulplicet tela
et adde aliquid de felle et ponat omnes
maculas. Item walteri qui ante man-
ti ceram ana 3 1 licque 3 6 [illegible] 3 [illegible]
ne 3 [illegible] 3 in [illegible] pulvis [illegible] pillis
nigri in septia ana [illegible] gallici
et zepolinis [illegible] tuchia ablutia prius
sa cum aqua rosarum in iuvenibus in
senibus cum bono vino balsamini ana
3 in [illegible] collirium [illegible] tuchia
extinguntur in urina pueri virginis
vel in vino gallico et apponunt de bal-
samo. Alii [illegible] fragaria vel agrimo-
nia vel feniculi in cibis confortat visum.
[illegible] noctilupa qui patitur debet
uti cibatibus caprinis vel cinguidis
animalis. Item [illegible] cura noctilupe
complet evacuationes et subtrectionem
si est sanguinis [illegible] flegma [illegible] alius
humor purgetur cum gerapigra za-
res est vel delere fluxum ad oculos
et collirium et fella et maxime quod
[illegible] caprino vel hircino capite.
Ultima cura consistit in confortatione
ut comedere tubelas [illegible] fictis
depurati bene post mellis puri [illegible]
gimei fellis hircini et capta ante
[illegible] pulvis de istis misceatur sine
adde. Item lacte mulieris vel mu-
lis vel caprino et fit collirium. Item
noctilupe semper [illegible] purgare mulier
ut [illegible] sene et capsa [illegible] et quod purgat
[illegible] purgat et fecis [illegible] in-
dificat sanguinem [illegible] catolicon
vel tutisera sorta que valde dum
conservat homines in iuventute [illegible]
[illegible] arbore folia eius indificiunt
sanguinem.

Inversio palpebre est quod
palpebre interiores convertuntur
et vertunt et abstersa et ab-
sta quasi esset contracta pelle
exteriore et adunita et adinteriore
dextra [illegible] eius mulier potus et pa-
tus [illegible] et omnia que replent
cerebrum quia talia medicamina fu-
giunt hoc [illegible] ut prius [illegible] et bo-
na digo vel evacuato vel bonum
regimen in eo localis me[illegible] ap-
plicetur ut lotio in aqua fluminis
recentis et retine sal[illegible] in ore
ieiuno [illegible] et lave oculos [illegible] aqua
feni melius est vel stuphe et pona-
tur super carbones olibanum vel [illegible] in
[illegible] fumigia in oculos [illegible]
tem vinum in aceto extincto est in-
vinde eius et [illegible] 31 [illegible]
portine recentis [illegible] collirium et [illegible]
oculi sero et mane cum itur dormitum
et [illegible] palpebre rubore si vis [illegible]

tius facere et adde de aloe distemperato albu-
ovi et cum tuchia extincti vel [illegible]

Venia et [illegible] causatur ex ma-
nencolia mia indurata vel ex
adustione tele [illegible] ordeolum et fu-
ta causantur in extremitatibus
palpebrarum [illegible] indicat [illegible] tafubre
est sanguis [illegible] putrefactus
et induratus vel causatur ex adustione
quia humores adusti sunt [illegible]
et ultimati [illegible] extremitate stillant ad oculum
Cura consistit in vere et in [illegible] rebus no-
[illegible] et cura finalis [illegible] est abs-
tinere melencoliam [illegible] nati [illegible]
[illegible] sunt [illegible] pal [illegible] [illegible]
[illegible] et omnia que indificat sanguinem
removent mulier similiter [illegible] [illegible]
[illegible] ab [illegible] remov [illegible] [illegible]
[illegible] cum ficubus vel [illegible] pa[illegible] vel [illegible]
eius vel decoctione herbarum [illegible]
[illegible] decocta cum [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] aliquam faciunt [illegible] [illegible]
[illegible] ponatur in aqua [illegible] bis vel
ter cum tali aqua [illegible] cum sale [illegible]
[illegible] sale grosso ante 3 [illegible]
stilla per alembicum vel decoct[illegible] modicum
[illegible] et [illegible] ad modum pulmenti
et pone guttam et [illegible] corrodit [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] sub-
[illegible] pulvis et misce cum aqua [illegible]
clamolata et [illegible] tale forte cor-
[illegible] est [illegible] cum [illegible] purga cum
[illegible] et [illegible] // olibano

Obscuritas oculorum primo purga
corpus cum pillulis [illegible]
vel [illegible] vel auteis deinde [illegible]
[illegible] calefacto applicetur oculo
cum cera [illegible] curat vel suffumigat
cum ordeo vel [illegible]. Item sanguis
columbinus maxime restillat [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] est resolutivo
[illegible] ca [illegible] aufert [illegible] oculorum.
Item cera temperata et [illegible]
et [illegible] facta abstersa [illegible] [illegible]
[illegible] aufert timores oculorum. Item
olibanum [illegible] et [illegible] cum [illegible]
armoniato curat [illegible] [illegible] nota
[illegible] [illegible] causat ex mulier
[illegible] purget mulier [illegible] indifica
[illegible] cum bono vino et lacte mulier
[illegible] et [illegible] et cum cum aqua feni [illegible]
[illegible] mollificant [illegible] oculorum
est [illegible] et cura primo [illegible] cum
flegma et fortia ad purgandum mulier
et cum agarico et cum [illegible]
[illegible] agarici [illegible] et [illegible] et [illegible]
salis albi 3 [illegible] 33 ana 3ii [illegible]
[illegible] tempore et posse adde pillis [illegible]
[illegible] vel in primo [illegible] cum [illegible]
[illegible] plantaginis cum aqua rosarum [illegible] quod
est [illegible] et cum aceto [illegible]

Scabies oculorum vel [illegible] ex [illegible]
grosso vel viscoso vel [illegible]
adusta et [illegible] [illegible] sca-
biosi et omnes [illegible] humores
acutos cura cum fortia vel [illegible] flegma
per [illegible] [illegible] impone ventosas

Ne pilli crescant in oculo accipe cicadam et contunde eam et ubi pili evulsi sunt tange in sanguine cicade et amplius non crescent pili
Item accipe hirundinem iuvenem [illegible] pone [illegible] et cum sanguine locum ubi [illegible] evulsi sunt inunge

99v

fea nuchas caput. Item flavam purgat cum cola' purga cum cathartico imperiali. Secunda cola' purga cum pill. de reubarbaro et pil. de quinque generibus mirabolanorum. Si autem ulterius purga cum pill. de lapide lazuli et retentive comedat salsa et vel sine macro ita quod cum bolo armeno sal quia comestio eius preservat a putredine et non acuit humores et confirmat flavam et ulteriora hec fecit magnus doctor in Italia. Item nimis salsa generant scabiem quia sal generat coleram citrinam que est materia scabiei. Item psilliot fomentetur oculos cum aqua ordei quia maioris est doloris tamen ab initio quod absque corpore et vel contra scabiem et scabiosorum fugiet omne vinum si bibat potius zanavari. Item collirium fac aloe et pul. et in vino fac iacere per noctem de mane coletur et lava oculos cum eo et repellit omnem scabiem oculorum. Item fac pulverem aloe et masticis quia in omni scabie est putrefactio et aloe preservat a putrefactione. Alii in omni scabie faciunt lapidem istum quod sit fac de aqua caprifolii et bulliatur in ea [illegible] vel epithimi fiat terre vel absinthium et fac calidum eo illo vel postea vel sic fac de pul. [illegible] et lava cum aqua bene contrerentur ad modum salse et illam comprimitur bibe in autore. Deinde decam [illegible] ad omnem inveteratam talem scias quod in omni scabie dum de per appone ceruse vel pul. aloe et bibunt et sic contra putrefactionem scabiei. Item bolus et omnem humidum mitigat ipsum sicut experimentum est. Item ego talia solum utatur [illegible] et ea et sic eo edat ea cum vino granate vel per eo sic contra scabiem. Item folia pitarie cum cortice granatorum id est psillium ad eo modum de sale vel contra scabiem. Item rosatum vel contra scabiositatem scabiosorum sic lac mulieris sive vel ad idem.

Sequitur de carnositate palpebrarum. Et est quando caro in oculo crescit ad quantitatem pisi vel fabe in angulis oculorum seu ad [illegible] quietis. Cura: Si est illa rubedo tunc venit cum sanguine et fac flebotomia vel de aloe litargirii i. spumam argenti [illegible] fac fac pul. et bene conficiatur cum succo celidonie et eo abscidetur hec caro deinde super locum ponatur cuminum torrefactum [illegible] et bene cum sulphure in vino albo [illegible].

Curatio pediculorum in palpebris. Sunt a calida et humida putrefactione in palpebris. Cura: primo purga corpus cum aloe simul vel scabiose agrimonie borraginis sive agarico quia preservat a putrefactione. Deinde purgetur caput ut supra. Deinde lava cum urina pueri casti. Si autem corpus sint pediculosi de aloe et ea que in aqua et lava totum corpus

cum eo et inunge cum aqua mellita aquam et omnes moriuntur quia aloe est acerrimi saporis in omnia amara necant vel Item alius de [illegible] coniuncti cum oleo simul et exprimatur succus vel inungantur vel cum capsa vel inungatur palpebre oculorum et moriuntur omnes pediculi vel foveta oculum cum stansagria i. lausworcz et omnes vermes moriuntur. Item illa generant pediculos tam in oculis quam in toto corpore sicut castanea gledo aliquando ad [illegible] Item qui vult carere a pediculis omni mane suspendat lunariam ad solem per ad aerem simul cum sale et per 20 vel 30 die portat aliud capsa et cuprea' [illegible] sudorem emittendi. Item de stansagria et decoque in aceto et lava totum corpus et nullus pediculus vel pulex in illius remanet. Item de argento vivo et mortificata cum salvia rinina et axungia porcina [illegible] aceto et adde modicum de stansagria et fac unguentum quo inunge locum inungendum necat pediculos. Item sumi pellis vel pellem i. lupinam a [illegible] necat pediculos et pulices. Item axungia [illegible] i. [illegible] necat pediculos et pulices ubi ponitur. Item de [illegible] et necat pediculos. Item de corrigiam loco de lupa de pelle lupi et inunge pinguedine eius pulvis stansagrie et morientur omnes pediculi pulices moriuntur. Item hoc est expertissimum. Item de [illegible] et inunge cum eadem pinguedine et quod pone ad locum ubi sunt pulices et omnes adveniunt et moriuntur.

Humor palpebrarum fit ex ventositate vel ex grosso humore manente in stomacho ascendente ad capud ut est humor [illegible] et tales [illegible] purgare corpus vel cum pillulis vel clistere vel similibus. Postea pone super oculum [illegible] vel alii apponunt [illegible] cum melle super oculum si [illegible] albumine ovi et rutam [illegible] simul et appone. Alii apponunt pitaciam coctam in albo vino. Alii intingunt pannum in acetum et apponunt et curant sic omnem tumorem oculorum et alterius membri. Item omnia ea [illegible] et [illegible] in [illegible].

Casus pilorum de palpebris fit ex mala complexione fit de quo pilli generantur et tunc calidum [illegible] tibus [illegible] incidit et calefacit. Si autem purgat humor grossus purget ille et per [illegible] complexionalis. Item de corticis [illegible] i. [illegible] et corticis salicis [illegible] appone [illegible] faciunt capillos crescere [illegible] et [illegible] illa decoque cum

Pili innasc[un]t[ur] duob[us] mod[is] s[cilicet] adherentia vel innatione contra ordine[m] ad acum [...] palpebre et ebulitio
ph[...] Et no[n] ex [...] et sanguis eius [...] et [...] ferri adhuc [...] et [...] ad formam [...]
lent[is] d[...] [...] pisand[...] [...] pilorum maxime si [...] pilo [...] ad palma[m] [...] [...]
et ponat[ur] sup[er] loco [...] est [...] et mitigat dolorem vel [...] [...] l[?] [...]
ferri [...] [...] [...] subtile [...] [...] cum palma [...] [...] [...] [...] [...] [...]
[...] [...] [...] [...]

pinguedine [...] et debent capi
[...] et apponi ab[...] palpebr[...] cum
[...] dormiendo Item [...] malva [...] et
rad[ices] eius et [...] et lana palpebras in
oleo lini et [...] dicta primo [...]
[...] [...] [...] cum oleo lini [...]
tale est [...] Item [...] [...]
et [...] [...] et [...] [...] et
pinguedinem [...] [...] unguentum et [...]
[...] loco [...] [...] et [...] [...]
[...] Item [...] [...] [...] [...]
vel [...] [...] omnes [...] [...]
[...] [...] [...] Si autem
[...] palpebrarum [...] primo [...]
[...] humor [...] per [...] [...]
[...] pomum granatum et coquatur et [...]
pone et [...] [...] tales [...] et est
[...] in illa [...] [...] [...] et [...]
[...] [...] Et omnia [...] granat[um]
[...] et [...] [...] et tale pomum
[...] tam diu [...] quousque cadit [...]
et tunc primo suppone primo [...]
[...] locum ut [...] [...] [...]
[...] applica illa supra [...] ut [...]
[...] quia hec [...] ad omne [...]
ut primo [...] [...] appo[...] unguentum
[...] Item [...] [...] et lapis
lazuli [...] cum pinguedine et [...]
[...] unguentum loco apposito [...] [...]
[...] [...] Item [...] [...] [...]
capillis et [...] [...] [...] cum
[...] in axungia [...] et
unge locum et [...] [...] Item
[...] pomi [...] et [...]
[...] [...] [...] et illud [...] [...]
cum adipe et [...] loco et [...]
Item [...] [...] [...] cum [...] et
[...] cum pinguedine ut supra et
unge locum

Pili [...] [...] [...] [...]
[...] vel ex [...] [...]
[...] humor [...] [...] [...]
humor [...] illum [...] [...]
[...] loco cum sanguisugis [...]
et omnes formicas Item [...] [...]
formicarum in oleo in quo oleo [...]
est [...] ab [...] illo [...]
[...] [...] pilos [...] et [...] locum
cum [...] oleo et [...] ibi [...] [...]
pilli Non sola [...] [...] [...] [...]
[...] est [...] [...] [...] [...] oculorum
et pilos [...] oculos et [...] palpe
bras et [...] difficultatem aperiendi et
claudendi oculum [...] [...] sine [...] [...]
tatem Cura primo purget humor [...]
[...] decoquatur malva [...] et folia
salicis et [...] [...] cum [...]
[...] [...] oculos [...] psilli et
[...] [...] et cum [...] axungia [...]
[...] et primo [...] cum pinguedine [...]
[...] que est [...] et [...] [...]
[...] [...]

Fistula oculorum [...] ad [...] [...] [...]
[...] [...] est [...] et [...] [...] et vel
apostula vel ab [...] Cura [...] [...]
[...] [...] et [...] fistulam talem Cura [...]
[...] [...] et impone fistule [...] [...]
[...] unguentum apostolicum Item recipe [...]
[...] cum [...] [...] et impone [...]
[...] et mastix [...] omnes [...]
[...] Cura [...] [...] [...] [...]
[...] Item [...] fistule [...] [...]
[...] [...] [...] [...] et [...] [...] [...]
et [...] [...] [...] aqua [...] et [...] ad
fistulas et [...] [...] [...] ad [...]
[...] [...] Cura tale [...] [...]
[...] et [...] ad [...] [...] [...] [...]
[...] ad [...] [...] [...] Item [...]
[...] recipe [...] [...] in [...] et
[...] [...] vel fistule [...] vel alia
[...] [...] [...] [...] [...] [...]
[...] sit [...] fistule cum [...]
[...] [...] [...] [...] Alia cura [...]
[...] fistule [...] [...] [...] sanguis
[...] [...] [...] [...] [...]
axungia [...] [...] [...] [...]
[...] [...] [...] [...] de fistula [...]
[...] [...] cum [...] [...] vel cum
[...] pomi granati vel [...] [...] granatum
et suppone [...] [...] [...] Item [...]
cum [...] loco [...] [...] [...]
[...] [...] cum [...] [...]
[...] Item [...] [...] [...] [...]
ponat[ur] [...] in aqua ardente [...] aqua
[...] [...] una gutta [...] in oculum [...]
[...] sanat Item [...] [...] albi [...]
[...] [...] Item [...] [...] [...] valde
[...] [...] [...] [...] fistula
et [...] [...] si [...] [...] [...]
[...] in [...] [...] [...] [...]
[...] [...] [...] cum [...] [...]
[...] vel cum [...] [...] vel cum
[...] vel [...] vel [...] [...] vel
cum [...] vel [...] vel cum [...]
[...] [...] [...] [...] [...] [...]
vel cum [...] [...] [...] [...]
[...] [...] [...] [...] cum [...] [...]
Item [...] [...] maxime [...]
Si autem os in fistula [...] [...] [...]
[...] [...] [...] [...] [...]
et [...] cum [...] [...] [...]
[...] [...] nova [...] cum [...] [...]
[...] cum [...] fiat [...] recipe
[...] [...] [...] [...] [...] [...]
et [...] impone fistule [...] [...] et
[...] [...] primo applica illa [...] Cura dei
[...] Nota [...] [...] [...] sale [...]
[...] [...] [...] [...] [...] [...]
[...] [...] Cancer oculorum [...] [...]
[...] [...] in [...] [...] [...] cum
dolor[e] [...] Cura [...] primo humor[es] cum
[...] [...] [...] [...] ponat[ur] [...]
[...] [...] vel pane [...] in [...]
[...] [...] [...] [...] [...]
[...] vel [...] Item recipe [...] [...]
cum axungia [...] [...] palpebr[...]
[...] et [...] vel cum [...] [...]
[...] [...] [...] [...] [...] [...]
[...] et [...] [...] Item [...] [...]
[...] ab [...] [...] Cura talis [...]
[...] [...] [...] [...] [...] [...]
[...] [...] [...]

Sequitur de [...] Cura [...] [...]
[...] [...] [...] [...] primo [...] [...]
[...] [...] [...] [...] [...] Cura
[...] [...] [...] [...] [...] [...]
[...] [...] [...] [...] [...] [...]
[...] [...] [...] [...] [...] [...] quod

sisit auditus. Si auris est tortuosa ut
aer frangitur ibi et non lederet sine leditur membrum
vel propter hoc ut recipiatur diversitas sonorum
tortulis est auris, et fuit sublimata ad
cerebrum, perveniret liberiora via. Item non au-
ris interius ubi fit auditus i. gremium ex
multis neruis et villis [illegible] ne nocibus a cerebro
ad audiendum sunt ordinata. Item nota
multe sunt passiones auris. Prima est
surditas et est duplex, scilicet naturalis que a nativitate
innatur, et provenit surditas a multis cau-
sis, scilicet naturalis et accidentalibus. Secundo propter aqua-
in via auditus vel provenit propter saniem aut
venit per lapillum cadentem in aurem aut
propter [illegible] i. carnem superfluam in aurem
aut propter vermes aut propter humores grossos
et viscosos in meatu auris existentes et im-
pedientes medium. Aliquando venit ex ventosi-
tate grossa ut quando cado [illegible] aquas. Aliquando propter va-
pores ascendendo a stomacho impedientes dia-
phanum. Item causa quare dicitur surditas
quasi surditas dicitur quasi sordidum ponens
auditum. Nota causas existentes surditatis
nullus medicus potest [illegible] per urinam
sed inspectione oculorum indicat ab ipsi ma-
teria. Item nota causa existente surditate sunt punctio
auris velud [illegible] vel propter aqua [illegible] vel
[illegible]. Item nota causa existente surditas si est
aqua [illegible] tunc est magnus dolor et pul-
sus in aure et caliditas magna et cum
isto aqua currit se. Item nota [illegible]
surditatis sunt primo propter saniem ita quod
paciens ponatur ad locum tenebrosum
tunc fluit sanies extra. Si venit propter
vermes tunc signa sunt motus continuos
et frequens sursum et infra [illegible] pulsus
intrans in aurem. Aliquando venit ex materia
grossa et viscosa tunc caput est grave pigrum
est quia frigida vel [illegible] peccat ex frigida et [illegible]
sunt gravi humores. Sed colera et sanguis
faciunt infirmitates leves et per [illegible]
quibus humor peccat in dolore [illegible]
[illegible]. Si caput est grave tunc est ma-
aliqua grossa in capite si levis tunc ex
complexione mala. Si autem venit ex ven-
tositate tunc habetur sonus sibilus
sibilus tympanorum sicut [illegible] nova [illegible]
[illegible]. Si autem venit ex [illegible] tunc
est sonus [illegible] pluvie [illegible]. Si autem
sonat in aure sicut [illegible] fractio [illegible]
[illegible] tunc est ex siccitate. Si autem fit
sicut sonus molendini tunc est ex humiditate
et [illegible] tunc bene dormit si autem venit
ex siccitate tunc non potest dormire quia siccitas
[illegible] vigilias et siccitas [illegible] et [illegible]
[illegible]. Si autem est ex [illegible] tunc cura-
a [illegible] [illegible] curatur. Item [illegible]
[illegible] nisi corpus sint purgatum.
Item [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible]
[illegible] nota prognosticus surditatis prima sur-
ditas naturalis [illegible] quo ad [illegible]
est [illegible] antiqua [illegible]
[illegible] naturaliter. Item sur-
ditas ex dissolucione nervorum est incura-
bilis. Item surditas que [illegible] venit

et non [illegible] per [illegible] a medico. Alia [illegible]
[illegible] est quibuscumque surditas propter fellis
i. galle dissolucio ventris curat auditum.
Item qui vult curare surditatem requiritur quod
removeat causam et confortet membrum.
Paciens caveat omne [illegible] sic [illegible]
[illegible] et custodiat ne vermes intrent vel
[illegible] caveat [illegible] fortem sonum [illegible]
[illegible] vel [illegible] caveat fumosos
cibos et [illegible] et ventosos. Prima
[illegible] est [illegible] auris [illegible]
quod vermes [illegible] vel lapillus vel si [illegible]
quod cum materia sit sanies [illegible]. Item
quod omne quod intrat aurem debet esse tepidum
quia aures sunt calide complexionis [illegible]
sunt [illegible] quod [illegible] intret. Item
omne quod mittitur ad aurem debet ibi manere
solum ad duas horas. Item nota fastidium
i. nausea vel vomitus [illegible] [illegible]
[illegible] illa [illegible] nocet [illegible]
Item nulla debet poni [illegible] [illegible]
nisi totum corpus prius fuerit purgatum
et mundatum. Item post purgacionem debes
facere [illegible] i. ita quod tu ponas [illegible]
[illegible] ad illam curam in olla et mitte
[illegible] et mitte fumum tunc [illegible] in au-
res [illegible] [illegible]. Item [illegible]
[illegible] oculis ita [illegible] ad aures.
Item auricula muris [illegible] ad aures.
Item evacuaciones [illegible] fieri per clistria
[illegible] per posteriora capitis purgatoria
[illegible] vel [illegible] vel [illegible]. Item
qui vult confortare aures et [illegible]
debet [illegible] [illegible]. Item dieta [illegible]
est quando humor [illegible] ad aliud locum ut fri-
care pedes [illegible] humores de capite ad
pedes [illegible] in [illegible] cum cultello
[illegible]. Item nota [illegible] mene
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ligata. Item nota quod [illegible]
[illegible] [illegible] aures [illegible]
[illegible] ut in [illegible] cibis et potibus et aliis
[illegible] que [illegible] et requiruntur ad [illegible]
[illegible] et par [illegible] [illegible]

Sequitur primo si vermes sunt in
aure imponatur [illegible] si ad
venit [illegible] [illegible] castoreum
[illegible] lavendula. Si autem aqua est in
causa [illegible] maturare aquam et saniem
[illegible]. Si autem est humiditas in causa
et infundatur spica nardi [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] auriculis [illegible]
i. [illegible] cum [illegible] et auriculis [illegible]
auriculis [illegible] [illegible] [illegible] ad
purgacionem cum pillulis [illegible] aures [illegible]
[illegible]. Item [illegible] [illegible] et [illegible] longa i. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] muris [illegible] la-
vendule [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] cum melle [illegible]
tale digestivum est [illegible] medicamen
et omnia que [illegible] [illegible] fiant dige-
stiva [illegible] [illegible] [illegible] clistria et sup-
positoria [illegible] [illegible] [illegible] ab ex-

ad aures s[e]c[un]d[u]m [illegible] ante [illegible]
[illegible] et insudat[ur] vna gutta tepida
vel fiat gargarismata cum melle vel fiat
capu[tpurgium] i. sternutatorium cum nigella i.
zatis piretrum piperis et add[e] [illegible]
i. [illegible] et ff sternutat[ur] vel [illegible]
stanisagie vel sinape cum [illegible] et ff
sternutato Alij r[ecipiunt] betonicam al[iis] [illegible]
[illegible] et ponunt in f[ra] nares Alij r[ecipiunt]
[illegible] cum aceto [illegible] et pone ad
nares et ff capu[t] p[ur]g[i]um i. sternutatorium
Nota qui volunt ex matre fumat in [illegible]
[illegible] Alij [illegible] confortant stomachum
[illegible] r[ecipiunt] mastice [illegible] galanga [illegible]
ff [illegible] et mane Nota quod omnes infirmitates
[illegible] stomacho ex vapores indi
gesti [illegible] illas infirmitates ascen
dentes caput Alij [illegible] [illegible]
ita omni nocte [illegible] [illegible] cum sale
tunc [illegible] decoquitur [illegible] vel [illegible]
[illegible] i. [illegible] vel cum [illegible] vel
ligant manus et pedes [illegible] dolore [illegible]
Item sinape conservat [illegible] ab omni morbo
[illegible] vt a caduco et [illegible] Item infusio
ad nares et omnia alia [illegible] [illegible]
[illegible] fieri ante [illegible] ieiuno stomacho [illegible]
[illegible] intellige [illegible] Item in omni
[illegible] oculorum et aurium et omnium aliarum
infirmitatum [illegible] debet [illegible] tenere [illegible]
i. evacuatio antequam ponatur localia me
dicamina Item [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] seu vapores [illegible] in vino [illegible]
[illegible] [illegible] in aurem et ff [illegible] [illegible] sulfur
suffumigatio [illegible] vino Italico [illegible] tollit omnes
dolores aurium Item [illegible] folia ebuli [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et betonice decoquitur illa cum
vino optimo vel in aceto et fiat [illegible]
[illegible] aurem Item omnis suffumigatio [illegible]
[illegible] [illegible] cum italico vino Item
alij r[ecipiunt] interiorem partem [illegible] porri
et applicant ad [illegible] vel ad nares et ex
trahunt omnes vermes Alij [illegible] castorij [illegible]
[illegible] vini boni [illegible] et distillentur [illegible]
[illegible] [illegible] et instillentur in aurem
et iaceat ad [illegible] [illegible] et postea [illegible]
illum liquorem Item [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] ad aurem [illegible]
ad [illegible] [illegible] cum [illegible] et [illegible]
optimum vini [illegible] Item folia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad auditum
[illegible] [illegible] ebuli vel sambuci [illegible]
illa [illegible] vias auditus Item ad ma
[illegible] post [illegible] [illegible] iacet ad tres et
postea [illegible] aceto ad abstergendum
[illegible] Item si surditas fit ex opillatione
[illegible] sternutationes [illegible] aure [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] et
[illegible] Item [illegible] [illegible] [illegible]
porri [illegible] ad aures ventositates Item alij
[illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible]
[illegible] et resolue in ea [illegible] [illegible] [illegible] aufert

surditatem Item absinthium [illegible] [illegible]
[illegible] Item [illegible] [illegible] al[iis] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et decoquitur et
[illegible] [illegible] et distillet[ur] in aures et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad aures [illegible]
aut surdis [illegible] [illegible] i. [illegible] [illegible]
cum [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
Cura [illegible] fuerint de [illegible] de [illegible] [illegible]
illi fiat [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Item [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible]
vel lac [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ventosa [illegible] vaporosa a vento [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] potus [illegible] et [illegible] [illegible]
lactucas [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] et [illegible] [illegible] caueat a
[illegible] [illegible] a frequenti potu a fabis
pisis Cura [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] pisarum [illegible] fabarum Item
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] Item [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] distillata in aures
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Item [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et decoque in vino italico
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est Item [illegible] [illegible]
[illegible] valde [illegible] [illegible] Item [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] infirmitates
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] auditus
[illegible] [illegible] Item [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in toto [illegible] [illegible] Alij in
parte [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] auditum [illegible] ab [illegible] [illegible] vento
[illegible] [illegible] [illegible] Nota [illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] omne [illegible] quod mouet [illegible]
[illegible] vehementer vt [illegible] [illegible] cum
[illegible] [illegible] indigestibilis vt faba pisa
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible]
fistule [illegible] et [illegible] omne [illegible] [illegible]
[illegible] corrumpit [illegible] Cura [illegible] vel [illegible]
[illegible] [illegible] capitis [illegible] et capite [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] a [illegible] ascendat [illegible]
[illegible] ad caput et faciunt tinnitum
Cura [illegible] debilitas [illegible] vel [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Nota sic [illegible]
[illegible] signa [illegible] [illegible] [illegible] que non [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] aures [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Item [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i. [illegible]
[illegible] cessat [illegible] [illegible] incipiat ita [illegible]
[illegible] Item mala [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] Cura [illegible]
[illegible] [illegible] vapores [illegible] caput
[illegible] [illegible] Cura [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] i. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Item [illegible] dolore debilitate membrorum [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] Cura aure vel [illegible]
i. [illegible] [illegible] [illegible] arborum Cura [illegible] [illegible]

101v

inflata vel strate est sonus molestie pre-
nosticaciones antiquitum non curatur causa
tinnitus vitalis incurabilis est et est causa
primaria id est a vicio cerebri Si autem est ab alio
membro per colliganciam tunc potest curari
Dic surditas naturalis venit propter inflam. vermes
a vicio membri incurabilis Si autem ex oppi-
lacione ita quod in via auris tenuit conscita
vel causa superflua potest curari Item cura re-
quirit multa contra diversos casus si materia est
frigida tunc remove cum betonica que in via
auris sicut semen est via odorum primo
pomulis pone digestiva vel lavendulam
rutam vel pallitaria vel ciminum vel anisium
et decoquatur unum illorum in cervisia vel
in vino et da ad tres dies ad digerendum de-
inde vide si est ex vicio cerebri purga caput si vi-
cio stomachi purga stomachum deinde applica
particularia per supra intromittendo Si autem est
calida decoque mala granata vel oxizacram co-
que et da ad tres dies et si videtur nebula
i. fumus in urina tunc est signum quod materia
est digesta et tunc purga Item non quicquid
vis dare potulis et per calide hec da in pillulis
et non in materia liquida Item post digestam purga-
cium agarico stomachum cum pillulis aureis cotie
cum pillulis fumi terre post hec debes in terere
oleum salicis quod est materia calida et oleum rosarum vel
buglossi vel ruta Si autem venit ex ven-
tositate tunc succus separatum spatium in iter
ambo vel instillare ciminum tarum vel aquam
quod destruat ventositatem ut apium etc Item
recipe taross musti contra dolo et distillentur
cum aqua lapatici vel recipe rutam et lilias
in vino et mitte in aures Item oleum sta-
pionis aufert tinnitum et vz in omni causa
Alii recipiunt ova formicarum et colendo
colant et mittunt unam guttam in aures
et restituunt auditum Item sal et mel in aceto
colatum in nova olla terent tinnitum sine
vz Item recipe marubium album cum vino acet et
addatur modicum aqua et fiat stupha cito
Item recipe polpam vel cepe album crematum et i-
pse foratur vino et bene coque in p̄na
et post exprimatur succus per pannum et instiletur
cum oleo instillatorio i. quo instillant infantes
et mittatur gutta in aurem in calida causa ubi sunt
mordicaciones putrefiet auri deinde decoque
semen aneti cum medullis macianorum et in
ex illa decoctione due gutte mittantur in
aures et claude aurem Si autem sentit sonus
tunc misce calida in aures Item recipe granati
sapi folia laur que sumitur in vase que
commista et bibita aufert vz ut certo tal. Item
ordeum lavatur et decoquitur simul in vino
forti et mittantur guttatim in aures et
vz certo tinnitum aurium Item vinum absintei
acutum vz ad fumum stomachi et ad cepam Item succus
apii et lilium vz certo tinnitum Item nota
contra vermes aurium vz pulpa coloquintide
et ellebori totius in aceto et vaporando
aures morientur omnes vermes Item albumine
Item recipe cortice mel sambuci cum pe muris
vel ellebori addendo absinthium bullias in

aceto et instilla auribus morientur vermes
Alii faciunt stimulatorium etc et pipe bolus
cum modica ebore vz certo vermes Item
recipe stamisagriam tritam cum ruta et instilla
ambobus vz certo vermes et hoc in calida frigida Si
autem est in calida causa recipe poma granata Sed
in omni causa causa aurium debes miscere cum
calidis et frigidis non tamen ca nec tam fri-
Item in omni causa dolorum calidis cum lauro
et foliis eius lava caput et aufert
dolorem capitis Item domus Dicitur tibi
recipe cornu cum stetero olfis i. in omni par-
vo foramine et illa concava rivea pone
ad aurem et vel et eius homo icunus
fugiendo exiit vermes et capillus et omnes
immundicias de aure et est summa cura
Alii apponunt ventosam super aurem et illa
excitit omnem immundiciam et si mixtum (?) ne ce
mittatur vacuum Alii recipiunt cepe cum
oleo instillatorio et coletur per pannum et in-
stilletur auribus Alii ponunt ignis recipe
coctum et exprimunt succum in equa terra co
Alii omni mane comedunt lambrucas
clauso ore et naribus et vz certo tinnitum
et dolorem aurium ex ventositate certo
dolorem calidum et odorum et certo vento-
sitates stomachi Alii ponunt balsamum nalez
ad aurem quod tollit antiquum tinnitum Alii
recipiunt caudas zaffaniagorez succum
rute et ponunt in vinum bonum per eum
et parum calefaciant et exprimunt succum
et instillant ambobus signum est ad tinni-
tum in contra causa Si fuerit propter
debilitatem sensum tunc instillando ambo
oleum rosarum cum modico aceto Alii
apponunt nortoticam i. super faciam pe
apud mandragoram instillando aures super
Regula est deceptorum quod non facit Item
in nulla causa i. prius vite cum morte
vel aliquis alium membro corporis
aliquid applicare Nota mel et restituunt aures

Motus longa quies vomitus
percussio casus eructatus sonus tinnitum
fit cum in aure Balnea sol vento
clamor et plorio ledant Ex quo tunc
infra prescripta ledant tunc eius contraria
iuvant Item caveat a cena serotina
a passione ventosis viscosis Ex contra
post cibum a motu magno a vento
a cibo superfluo a constipacione Nota
mel de laxacione Sed vis subsidium
pro ventris fluxum cure Ante dia-
gridium ut oz plus adhibe Regula
vz prius decoque in poma granato
ita ut grana cineraverit de pomo et in-
ponatur diagridium et ponatur ad le-
vem ignem super carbones et assatur ibi co-
quatur in vino vel in alio liquore
post cibum vel siccando conteratur in
pulvere et bibatur Item lecticia galien
ita similis illa sunt confortativa Non
omnia acuta sicut cepe porrum accinus
absinthium necat vermes in omnibus
membris Septem sunt causa quia

cera vel gumma cera balsamum ambra
in ius ligni caro camfora muscum
Item in omni ca ca ponatur acetum mixtum
cum vino Item non frigida est causa mor
bi caliditas cum causa calida Item
non signa caliditatis sunt in aure sunt
morsus calidi mordicativa punctura in
quietas Item duplex est causa cum vinum
scilicet extrinseca que fit ex nimio frigore et
dolore et infusione aque Sed intrinseca
est ex mala complexione et humoribus malis
Sed signa frigiditatis aurium est per predispositionem
dormiens multum parva pulsatio gra
vedo et in die non sentit de nocte et in
vigilia pro causa Item ad omne cum apostema intrinsecum
non prognosticatus fit Si continue dolor au
gmentatur timeas apostema augmentatum
et per quas fit Item dolor aurium acutus
cum fit acuta per mente et qui coquitur
de tinnitibus capitis movetur frenesim
et per quas mors parata Item frigidi et pacus
dolorum est acutissimus dolor caliditatis
qui sed moritur Item in dolore aurium vel
caliditatis invenire est primus quam sene et fit
a ione sintho Item omnis dolor caliditatis
est ex apostemate est pessimum signum et mortale
Sequitur cura dolorum aurium in causa ca
lida primo digestiva materie fit violarum borra
ginis buglossi ana j ordei in cuppa rose
ʒ fit decoquatur in aqua et suspendatur
et addatur manna pruno ginga ma(?) mirabolani citrini
et fiat coracia cum pugantibus colam
Si autem urina est fumosa tunc plus
purga Item fac violam coquitur et instilletur
auribus et sit plus in uctione elauxerit
siccus ab ex sub intrat et ca. de ortis
Item fac lac mulieris tepidum et instilla
auribus vel capias muscilagines psillii cum
oleo rosis vel fac lac mulieris cum
camphora et tepidum instilla Si autem
materia est frigida tunc fac succum spice betho
nice rosis maioranam feni stavisagriam cum
siruis et bibatur ad tres dies Deinde purga
cum pillulis sine quibus esse nolo et cetera Et
aliis pro gargarismis fiat de in confortativa
diamuschos Deinde procede ad localia ut oleum
de cherva vel lumbricorum vel oleum castorum
vel oleum amigdalarum Item sicut amigdala
ad omnia alia amara acetosa in frigida
et constipant sicut dulcia calefaciunt Item post
hoc fit suffumigatio auris cum aniclavum
Item oleum storpionis sume vel per anibus vel oleum
de aneto cum cyminum cacullam et cum vino
mixta et collata per panum et hoc in frigida
ca Item aliis recipiunt radicem raffani capiz cum
tinnitibus comprimunt succum per panum et in
mittunt in aures guttatim Si autem est dolor
causa ventositatis tunc applicentur carmina
a na ventositate ut feni cum apium carvi
cum Deinde fit cataplasma cum olibano
vel milio torrefacto Item alii ponunt ad
aures de succo tepide porri cacullo cum
melle quod aufert dolorem Item nota
omnia acetosa et amara centaurea fellea
absinthium gentiana succus porri cum
vino cocta necant vermes similiter sub
phur cum urina et melle teratur et instilla
inde et fit Item non sit de bec educere
vermes mortuos de aure vel alio membro
sternutatorium ut piper forbi stavisagre
et ponere ad aures sint tunc prius pur
gare dicit si homo est constipatus plus
noceret sibi per sternutatorium Item aliqui dant
panniculum et ponunt cum de oleo et pone
cum cera in aure et adherebunt vermes vel
pulices vel appone ventosam Item in prima
pars minor statius per tria ubicumque applica
ta necat vermes quia vermes adherent
huic propter materiam dulcem Item alii dant
pomum maturatum et faciunt porciones
et mitte ad aures et appropinquant sibi
vermes Item alii ponunt ad pomum salviam
hos maturam que est venenum et necat
vermes vel pulices Alii colofonia r
sarcocollam aplicant cum una pena vel
calamo ad aures et adherebit pulices Item
propter virtutem venit contra caliditatis sicut sucus
vel aqua frigida abluendit ipsum pecus aliis
absinthium Item non per oculis omnia debent
esse frigida Sed per aures calida Nota actum
est calida inde ergo vitanda sunt acetosa
et que constipant Nota in ista calide vigent
salsus amarum acuta Alia et acetosa
sunt stiptica potica quecumque uncta et in
sipida sicut dulcia dat nutrimentum Item nota
omnis est do al. extrinseco indiget digestione
et purgatione sed solum modo medicina localia
ponit dicit Item non apostema alii appellant nascitur
in radice auris alii in aure et illa
apostema frequenter inducit frenesim et litar
giam Nota quod apostema aut est generatum ex p
materia et est bonum Sed si venit ante esse
non facta digestione et tunc est mortale vel apostema
ta post consuetudinem bonum sed apostemata ante
consuetudinem mala sunt et mortis Nota
ad apostemata est primo sed humores per
digerantur et purgantur Deinde fit flea
de caphalica et nulla alia preter dictum
medicum postea hoc ponantur localia prima
si dolor est in aure est rheuma tunc in
fecte lac succo spuneris Deinde postea tand
dicit instilletur psillum et citonium in
sit vel ipsum Item alii ponunt oleum aneti
et cacullam et fit evaporatio cum urina
et cacullam alii apponunt oleum lilii cum
farina ordei sed si non fuerit magis calidis
tunc apponuntur adeps galline vel anseris
vel medulla vituli invenies Alii recipe
allium elixant cum butiro vel cebulla et
apponunt Alii ysopum cum cum adipe
maturant apostema Si autem apostema est radicatum
internus et in aure tunc non sunt appo
nenda repercussiva Nota omnia maturativa
sunt calida et humida ut cacullam lilium
auxungia Sed omnia non maturativa sunt
frigida et sicca Nota ruptum apostema sive appo-

sime

sal cum calce vinum bonum vel ad vina
antiqua que est salsa vel stiptica
vel sapone vel sanguina. Item quidam mag
est capa cum ulce tunc debet apponi sup
ri .i. sagi in quo lic fieri debet prius potest
Item non omnia unctuosa consolidant. Item
de Balneis quia in prima capitulo de ulceribus
difficilia sunt illa contra fungine tunc ceraz
et storax columbinum mixtum cum aceto
iuvat omnibus putredinibus et sanies in volu
vel capite sit mala pedis. Sed primum unge
num simile et similiter unguentum. Sed in capite
ta contra similitatem varior[um] sulphur de cal
lapacii et moline simplicis canapi et
in aqua madefactis coque sub cinibus
vel latargiri candem decoctorem te cum
lento mayo vel cum axungia aufe
rens illud mitigat dolorem curandum. Item
non ulcera que curantur per cicatricem sed cum
rebus que excitant et abstergunt ut aqua
mellis vel oxelis stillicidio vel syringa. Et
est instrumentum sicut clisterio vel similiter abstersio
cum rasura panni .i. illud quod raditur
de panno lineo cum illud contere volun
tes sicut in carne. Et talis pannus lineus
repuiitur et fiant stimtatones fortes
Item non illa consolidant sed olibanum .i. al
bius mira aloe calamentum bene combustum
vel cum attinento in .i. cum dolz vel
spinarum .i. bombax illa similiter bene ma
cicatricia sine mordicatione. Sed excita
tia et mordicatia fortia sunt illa scilicet vi
na puerorum salgeme et sal quem flos
eris .i. grumspon decocto superius cum
melle vel urine virina vel tonchilia
.i. almarina illa excitant vulnera post hoc
ad consolidationem apponatur cum mira thus et
aloe vel unguentum egiptiacum et unge
tum egiptiacum fit sic contra mellis despuma
ti ʒ iiii aceti ʒ iii viridi eris ʒ i ia
bullias simul et ad lentum ignem usque
ad mellis spissitudinem tale unguentum
maxime consolidat. Item ad ulcera curanda
dum vel melius est sine in pede vel
tibiis contra storiam vel fuliginem ferri
cum melle mixtum apponendo curat. Item
quod sanguis fluit de auribus dupliciter
scilicet extra .i. per viam purgationis vel ex percus
sione auris ab extra. Si ab extra fiat flevia
de pollice posthac appone succum plantaginis.
Sed ab intra contra virgam pastoralem .i. vir
de carten et sanguinaria illa stringunt sa
nguinem usque immediate similiter post hoc est
sanguis constringitur cum cinere vel galle
.i. cortice a pillis .i. psidie .i. cortices gra
natarum vel balaustia vel cortice .i. flo
rem illa maxime stringunt et consolidant.
Vel superius bullas cum aceto vel pota

.i. decoctio vini et una gutta instilletur
auribus et stringit sanguinem. Si autem sanguis
venit ratione caliditatis tunc debes commas
ticare ut zaffranum caseum. Si autem putre
fluit de auribus tunc contra anthiomi .i. plu
bum quod preservat a putrefactione quando
bullitur cum oleo storpione et debet in
stillari auribus.

Sequitur de naribus vel de dolor[e]
narium. Causa fetoris narium
est aut ex cerebro vel oris vel dentium
est corruptio stomachi vel carunculatum vel
ulceris putride cadentis per nares vel ex ma
la complexione. Signa quando narium .i. dicitur de pectore
signum est illud cum sputum est
grossum globosum sicut in exiccatis .i.
spuentibus sanguine a pectore et de alys fe
tet aut ex cerebro ratione stomachi tunc quando pu
dum fetet post non si a dentibus contra di
gitum et pone super dentes. Si tunc fe
tet digitus est ratione dentium et gingiva
rum. Si a cerebro tunc ratione est fetor na
rium et oris sine intermissione vel pe
pera contra aquam et teneas ad tempus modice
et tunc simul ad nares odorando si fe
tet illa aqua tunc est a cerebro. Ex proprio pa
si sentit per odorem saporem pistum putrido
in se acutissime quod signum est quod est mo
rienus in tali fetet. Non fetor oris narium
est morbus contagiosus. Quia si initium est
ca ca illius dolor removetur ille humor
peccans et si a dentibus tunc removetur
cum lotione gingivarum si a cerebro cum
pillulis cocie si a pectore cum pillulis agarici
vel de [illegible] pecto si est a pectore
Si autem est a stomacho conforta stomachum cum
aceto sicut cum gallanga et melle ʒ iii macio
tando sic primo purgando stomachum. Si a ce
rebro confortativa sunt cum placis et mu
sco etc. de alys vel contra mortum de [illegible]
vel spica nardi vel calamo aromatico vel
tando sic etc. Si polippus est in naso
tunc ad ablationem pone abstersiva sive
et in tali casu lava nares cum rotunda
agrimonium vel contra lignum aloes cum
sale et apii et intus mastica dentibus
ut tangit fetorem oris vel contra salgeme
cum apio et in mastica in ore confortat
dentes maxime. Item contra saltem ablu[tione]
quia ab ex fricando dentes et gingivas
removet fetorem oris. Item caduffium
mixto tunc in ore et non fetet alij ratione
mira et pome sub lingua. Item mas ma
sticata omnem fetorem tollit. Aly contra
fetorem odorant pomum mabre. Alya
pomi spinalbi ratione cum laudanum. Sed
in ca ca contra vinum rosa in ore et tollit
fetorem sic ad omnia supradicta verum
ut teneas aptus. Non implet ex studio
nasus sed nocentum sentura et polipus
Item non illius est nisi sed nocumentum

est triplex causa scilicet aut illa lesio nasi
diminuit aut corrumpit aut privatur diminuit
diminuit quando aliquis diminute sentit privatur
quando aliquid aliquid sentiat et nullum
obiectum odorale presens est corrumpit quando
quis non odorat Cause illius egritudinis sunt
duplices scilicet extrinseca et intrinseca extrinseca
quando nasus est percussus unde vie odo-
rales meatus clausi detinent Causa intrin-
seca est malicia complexionis et existens
in meatu narium vel superfluus humorum clau-
dens Signa egritudinis nasi sunt mani-
festa quia bene videntur pronosticatio omnium
nocumentorum narium cronicum id est longinquum
est incurabilis Cura autem prima est ut remo-
veatur mala complexio ea curantur per sua
contraria ab extra quam ab intra sua applicando pulveres
per digitos sicut siropus electuaria in rostra
Item acetum non permittit aliquid existere
in naribus et omnia sua aromatica competunt
odoratui narium in causa ca ut calamus olga-
num illorum decoquatur et trahatur per nares
vel oleum de musto vel camphora Item omnes
extrinsece causas maxime percussio degrediuntur
et curantur quando localia apponantur et propterea
quod per ipsa vie dicuntur sed curatur per contrarium non
quod ista sunt medicinalia propria scilicet
embroca calida per ipsum succellaco fomentacio
ut probavit Embroca est autem illa quando
bullitur cacullum et in tali brodium panno
lineo intingitur et ponitur super locum dolen-
tem sed succellacio fit quando sal ponitur in saccum
et applicatur dolori Sinapisma fit quando
sal simul et alia ponitur super dolorem me-
bri confomentacio dicitur quando aliquid calidum
ponitur ad locum dolentem Gutto autem dicitur
quando aliquis per nares trahitur sursum
ad caput Caput purgatur per sternutacionem sed gar-
gasina fit quando aliquis liquor ad radices lingue
attrahitur et extra emittitur Sed melius est
ut quando aliquis vult aliquid naribus in-
fundere tunc post lectum et a retro caput
inclinat et nares elevatur Suffumigatio
fit per attractionem fumi per nares ad os et illa
dicta durum meminere per res Et locales item
omnia aromatica ut semen rute vel cum compositione
caput et cerebrum odorando Item rute vel in-
bebe laudatur et omnia aromatica debent
diu nasi tali more ut odor et vapor
tamen intrat et est sanissimum cerebro et cerebro
Item non castoreum comestum vel bibitum
vel odoratum facit bonam memoriam Item
piper nigra cum oleo nardino maxime
cerebro conferunt sanitatem Item odor rute
vel ruta comesta est sanissimum cerebro
et corpori et vetat luxuriam unde Ruta viris
venerem vetat mulieribus auget sic patet
quod ruta terminat ventositatem modo ve-
tositas luxuriam causat extendendo membrum

et pocius ruta dicitur luxuriam scilicet plus comesta
comesta vel odorata generat lepram scilicet con-
fortat cerebrum et auget memoriam Item calefacit
per ipsum nigella id est ceters contrahit et siccat
per ipsum ex causa et in balneo vel corpus intrat
per nares Sed primus ponatur in acetum de-
inde exiccatur et tunc primo extrahatur per
nares et est sanissimum capiti Item urina ze-
cus extrahatur per nares que exiccat et
non permittit capite superfluum in naso
Item omnes scabies venit racione materie col-
leratur aduste Item salvietra non generat
malum sanguinem in homine Item butirum
maiscale est sanitatem ad omnes meatus vapor
ponis quia est humidum et calidum Sed aliud
butirum quod fit in hieme de semino vel de
stramulis est siccum et sanatum Secundum
accidens nasi est sternutacio et est motus for-
tis cerebri et expellendum nociva et sunt
maxime sane sternutaciones vel ortus dentu
bus et cerebro et sternutacionis sunt due
cause scilicet extrinseca ut est radius solaris piper
elebore terrestre et omne medicinalis et per re-
ut reum tadi ventus fumus illa omnia
conferunt sternutacionem sicut rosa odorata et cetera
quod fodatur in nares facit sternutacionem Sed causa plus
facit sternutacionem ut omnia fella et omne
sal Cause vero sternutacionis intrinsece sunt
humores causa aut vapor aut fumus pro-
nosticacio omnis sternutacio ante prandium
est utilis Sed post prandium est mala et contraria
quia est digestivum turbatur interim sed sternutacio vel
post digestum Item non si mulier parere non poterit
nisi fac ei sternutacionem et statim pariat et cetera
per sternutacionem expurgat et exit secundinam id est
pelliculam in qua puer iacuit Sed omnis
sternutacio que venit racione materie peccan-
tis circa pulmonem est mortalis quod sternutacio
in omni egritudine pulmonis sic et costarum
est nociva Item in omni morbo sternutacio
superveniens ante digestionem est nociva Sed veniens
post digestionem est salubris Cura sternutacionis
curatur enim omnino fricato azimi et appetitate
aufert sternutacionem Si autem sternutacio venit
racione ventositatis tunc vel nemifora
folia vel absinthia aqua fricetur per nares Si autem
sternutacio venit a causa frigida tunc applicata
lignum aloes in rad storace vel folia lauri
et odora illa et laventur caput cacullam
et pergat si venit sternutacio a causa calida inretur
per frigida Si autem a causa frigida fricetur per calida Si
autem sternutacio venit ex tercio tunc corpus
exiccetur Si autem homo est frigidus tunc oda-
ret spicanardi Non in omnibus tercius
humida nocet sed sicca sicut assa et pipe-
rata venit Item melius vel odoracio pre-
dictarum rerum quam suffumigacio conferunt
oculos et cerebrum Item omni tercio cibaria
dant cum acuta ca Item omnes tercios intelli-
Dormit quia plumia intelligit Et clausit
vias vigilandi quod est sibi necessarium
quia augmentatur tercio id est augmentacionem

103 v

ligat deinde fortiter aliqua medicina usque ad
dolorem et non dormiat. Item per recentem melius
melius quam olibanum teneat aliquando in ore
inspissato potius calida et bibitur vel degluti-
atur. Item laxatione melius est. Insuper
contra quae diu sustinet tunc primo contra
ponatur in pomum concavatum vel cepam
vel porrum coctam dimidio et excidendo id est
removendo multos illos et contra et loco illo
ponatur hic contra et cum hoc claudatur et assetur
in panno vel stuppa vel comedatur contra.
Sed melius per pulverem vel tenacem et hic
dicitur diagridium quod sic est resolutum vel ca-
piatur in apoteca ita resolutum et gestum
electum diagridii in apoteca et comedatur
mane et post si non laxat quod non est contra.

Sequitur de polipo narium proprium.
Polipus et est talis extensio carnis in-
tra nares obturans id est claudens nares
et dicitur quasi plures pedes et multos pedes
et nares habens quod adhaeret naribus. Nota
quod polipi sunt contra deflexionem ad nares
quae sunt contra continuatione stabiles. Alia causa
est quia ibi sanguinis descendit ad reliquias id est ra-
dices ubi sunt illis et causa sicut polipus
pessimo omnis habens polipum habet faciem
plenam pustulis indispositus sicut leprosus
aliquis fiat et convertitur in pestem noli me
tangere. Alii firmantur in lepra sua polipi id est
apostema nasi illa debet fieri per formaria id est pur-
gationem saltem si peccat colera rubea vel fla-
si vero sanguinis peccat fiat flebotomia. Post hoc
pone locaria vel oleum quae id est oleum olive
maturatum et pone in aures quod constringit
et prohibet crescere polipum. Nota oleum factum de
oleo olive non maturatum. Alii recipiunt
crustas et coquunt cum cum sinectis et suppo-
nunt. Alii dissolvunt radicem lilii et recipiunt
cum sinectis et apponunt capitibus. Alii ap-
ponunt adipem galline. Alii iniciunt lavan-
Item si sanguinis peccat tunc cum flebotomia procedi-
tur sive suppositiones. Alii recipiunt succum
solatri id est nachst schaten et succum pomo-
rum acetosorum cum olibano ad mixtum et
consumitur cum camphora et oleo et unge ab
extra cum gutta rosacea id est faciem cum et cessat poli-
pus. Si autem radix sunt colera tunc cura fiat sta-
tim cum aqua hepatica stercora vel rembarba
primo cum purgatione. Deinde per pulvera sive inun-
ctiones pellem innaturaliter ... cum albu-
mine ovi agitantur id est consumuntur cum oleo
rosis vel violis et illud est medicamen et ex-
pulsione eius omne corpus calidum. Nota iniecti-
onem quae fiunt et laborant per febricitantem
cum et tractatur et siccatur aqua ea desuper de in
exprimatur per pannum tunc ille stertit per exprime
aquae per pannum dicitur mucilago. Si autem polipus
sit sine vel radix sit tunc per mucilaginem
seminis citri et lilii et ungatur et curatur. Locus in
prima autem cura si ibi sit radix putrida propter
carnem putridam cum forcipe posset pone
ferrum ignitum desuper combinendo modicum

post hoc inungatur oleo parum in quo sit radix
putrida. Nota per ista sic prohibetur cura ad
sed iterum tertium et minime ut conglutinetur modicum
de libano et assatur cum per hoc ponatur
super volumus polipi ungendo de cerusa vel
viridi eris. Alii sic extrahunt polipum vel
carnem putridam vel vomitum cum crine
de cauda equi tantum quasi tanto volvendo
vel ligando extrahunt cum radice. Post hoc
comburunt cum ferro ignito post hoc inun-
gatur unguento vel viridi eris vel de cerusa
et unguentum de cerusa est per pra de ve-
nenis, inde quo utilius ungunt faciem
et sine pruritu cerusa rubificanda et de ipso se
burnitione vel scabrie. Item si polipus sunt
cum super ...ungendo sed perfice vel
viride eris est id dialtee et si radix ser-
pentine de id cum fine et lana lo-
cum. Deinde imbutam nares. Item ...
libatur de in uno loco tamen cotum
unde poma conservata cum corticibus et
...um exprimunt et inunge locum
tamen postmodum et cessat dolor. Alii recipiunt
talem non extinctum partes duas et florem ex
partem unam addendo kalaustie id est corticis
granatorum et galle cum partem unam quae sunt
confectiva et dissolvantur cum forti aceto
et imponatur pannus et ponatur ad aures.
Item nota ulcera narium sunt diversa quaedam
... quae ad intus et occulta illa
sunt intus et non possunt videri. Item
sunt quaedam quae secca sicca ulcera vel vul-
nera curantur cum desiccativis medicinis
et unguento de cerusa et oleo. Item cum olibano
et aliis semina in inunctione cum aceto et curat
omnia ulcera et vulnera. Quaedam autem
ulcera cum medicinis exsiccantibus et cum
adipe galline et rosis et applica. Si autem
ulcera sunt occulta illa sunt in cavernis
et venulis curantur. Item illa sunt diversa scre-
pha et illa curantur antiqua vel nova. Cura
ad curandum sic vino cum indiscatis
et omnia kapparia et aqua melle id est cum
expresse ingeniandum curandi sic cum illis quae
consolidant et sigillant vulnera et ulcera
et illa sunt cum medicinis extractis ut cum
cerusa vel cum ... cum oleo de racemis
vel cum olibano confecta. Item contra
sapa media pegni id est stercus ... vel ...
...tora id est ... quae maxime exsiccat contra igitur
illa duo cum 3 j plumbum ustum et ...
argenti vivi cum 3 iiij mastic 3 ij et
sic inusticatur simul cum aceto et decoquitur
usque ad spissitudinem ... et applica
loco dolenti. Si autem ulcera sunt sordida
tunc primo indiscata cum vino et mel-
le quia illa abstergunt et indiscant. Secundo
lava cum consolida indiscativo sicut cum melle
et vino quia illa abstergunt et indiscant
vel per plures vices aut id est ad quantitatem

[illegible] florentinum mellis anisi [illegible] aceti anisi
i. et ista illa valent ad antiqua ulcera et vulne
ra et ad omnes fistulas quia abstergunt et in
desiccant et extrahunt ab omni carne mor
tua curat Item alia cura proxima infan
cium maxime excitat [illegible] vulnera illo
curatur et fac [illegible] carne de litargi
rori ad partem unam aceti et olei sub du
plum i. ad mensuram omnium illorum exce
dit usque ad spissitudinem et appo
ne quia facit maxime crescere carnem Nota
merda [illegible] de vitriolum [illegible]
si [illegible] [illegible] esse velles tunc adde modicum
de dolio [illegible] [illegible] sigillare Omnes ad
sigillandum vel consolidandum non debent fieri cum
[illegible] excitantibus et cum talibus quibus
[illegible] [illegible] unguentum de olibano
et [illegible] [illegible] i. [illegible] vel unguentum
de [illegible] [illegible] et illud est [illegible] et valet in modo
[illegible] [illegible] [illegible] Item [illegible] [illegible] [illegible]
i. ponunt granatum cum melle valet ad
[illegible] antiqua vulnera et [illegible]

Sequitur de labiis Nota ali
m [illegible] ulcerando aliqui excori
ando aliqui esse i. scabiem scissu
ra Aliqui fit a colera adusta labiorum aliqui
a vento aliqui ex [illegible] solis [illegible]
scissura labiorum vel pustulis vel [illegible]
[illegible] signa digestionis in se ca est [illegible]
[illegible] et [illegible] bonum Cura [illegible] scissura labio
rum difficulter curatur [illegible] [illegible] cura
scissura si negligitur [illegible] [illegible] in noli
me tangere primo medica quia omnes scabi
et [illegible] ulcerantes [illegible] fit [illegible]
more [illegible] / Nota illa mundant coleram [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et sunt [illegible]
et cum illis [illegible] [illegible] et tale [illegible]
[illegible] non debet [illegible] [illegible] [illegible] et tale
Capiunt [illegible] in maiori cum absin
thio et [illegible] [illegible] purgat [illegible]
[illegible] ad [illegible] Cura [illegible] valet ad sca
biem et [illegible] scissuras solum [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
nat [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] cum absinthio Cura [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum colera
[illegible] [illegible] [illegible] et pustulis
[illegible] et [illegible] [illegible] pustulis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
petat pone ventosas [illegible] in occipite
ex opposito labiorum vel [illegible] [illegible]
cauterium super [illegible] [illegible] Cura
[illegible] est [illegible] [illegible] i. consolidatus sicut est
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non sal
sa [illegible] [illegible] alia si aut scissura
sit [illegible] latitudine [illegible] cum [illegible] et
[illegible] sit [illegible] et [illegible] [illegible] Item
alii cauterisant i. [illegible] [illegible] et

supponunt et faciunt scabiem Item recipe sulfur
sublimatum et [illegible] de cauda [illegible] [illegible]
et misce cum melle locum et [illegible]
[illegible] et mane Alii recipiunt terebentinam
et inungunt labia Alii recipiunt masti
cem i. [illegible] et inungunt locum Item si [illegible]
habes colera [illegible] [illegible] litargiri plumbi
cum [illegible] et addatur oleum [illegible] et oleum
rosarum et [illegible] simul et fiat unguentum cum
quo [illegible] [illegible] [illegible] Alii appo
nunt [illegible] [illegible] super labia et curant Item
alii sic qui sunt [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] psilii et [illegible] [illegible] [illegible]
et misce simul cum cera Alii recipiunt
diadragantum et ponunt ad aquam rosarum et
faciunt [illegible] et curant omnem [illegible]
[illegible] Alii recipiunt cynoglossam i. linguam
caninam [illegible] supponunt Alii re
cipiunt [illegible] [illegible] et [illegible] vel [illegible]
[illegible] supponunt et removent omnes
pustulas Alii [illegible] est [illegible] [illegible] pu
stulas [illegible] [illegible] [illegible] i. masti
[illegible] in ore et faciunt [illegible] et [illegible]
ponunt Alii apponunt oleum amigdalarum
dulcium vel [illegible] oleum et inungunt
pustulas vel masticant amigdala dul
cia more et supponunt et valet sic qui
sunt pustule ex vento calido i. meri
diano Si autem scissura sunt antiqua
tunc difficulter curantur vel [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Item [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] i. [illegible] [illegible] [illegible] et illud
[illegible] i. [illegible] malicia [illegible] [illegible]
albugine ovi [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] pelles [illegible] de vino combusto
et pone ibi per modicum [illegible] [illegible]
[illegible] ad sex dies [illegible] [illegible] ad
[illegible] [illegible] et [illegible] Item alii apponunt
folium [illegible] et valet ad [illegible] [illegible]
[illegible] quia [illegible] et curat [illegible]
Alii apponunt [illegible] [illegible] i. [illegible]

Sequitur de dentibus Nota [illegible]
Dentes sunt dentes scilicet aliqui
[illegible] ad [illegible] [illegible]
et retro ad molliendum [illegible] [illegible] [illegible]
in ore [illegible] [illegible] et dentes faciunt [illegible]
[illegible] Et primi dentes vocantur incisi a
lii vocantur molares Item dentes sunt
creati propter tria primo propter masticationem
cibi ut [illegible] facilius possit digerere
et sunt creati propter [illegible] Secundo propter
[illegible] [illegible] libero quia non habentes
dentes non bene [illegible] et libere loqui Tertio
ut sint arma aliquorum animalium ut apro
rum luporum [illegible] et [illegible] Sunt
[illegible] dentes [illegible] duo comedentes [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
dolorem [illegible] [illegible] dentem posse [illegible] et [illegible]
et [illegible] pelliculam cum [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] dolor acutissimus in

dente Item dolor dentium ab ext(rinseca) causa est cause
percussio fercula nimis calida vel frigida et
potatio id est nimia caliditas et frigiditas et fra
ctio ditarum vel nimis fumose lavare
dentes vel pungere ubi cum sale
vel cultello ut sanguinis exit et nimia
nocent vel si quis comedit in una parte
maxille et non in alia quia in illa in
qua non comedit congregantur superfluita
tes et dolent tunc ibi Item lactucia et
acrium nocent Causa ab intra dentium
est acribus aut gingiuis aut humoribus mit
tis pedibus stomachi etc Sed primo curare me
brum mandens illum dolorem dentium
et ergo cum illa dualitas causa doloris dimit
timodo curatur Si in dolore dentium dolet
caput tunc venit a capite secundum stomachum
per reum et ceterum vero rectum etc stomachum quia reum
fluunt sibi ad dentes sic quod est continuus
fluxus reumatis ea ratione est dolor dentium
Si gingiuis inclinatum est causa gingiui
sunt putrefacte Si a stomacho tunc dolor post
prandium cessat Si autem dubitas quis
dentium doleat tunc aliquid mastica in
ore ab uno dente ad aliud et ipse tangens
vero qui dolet ille apparebit et sentiet dolo
rem Si a stomacho est dolor ante prandium et
non post item caules acetosa de thimus
nocent comestis Si est ex colera est punctura
magna et mordicatio Si ex sanguine est
rubor in facie Si melancolia tunc est livor de
cum et durities et per dolorem de stomacho etiam repleto
vero caput vel dentes tunc est ex melancholia
et frigiditate Si ex frigiditate dolor est per vices
et dentes sunt albi Si de die dolet nigrum
est signum Si de mane signum est colere
Si est ex siccitate aridus est et siccitas co
ris et dieta constat sicca et vigiliam
Si ex humiditate propone intus Si ex
ventositate tunc pulsat dentes Si ex
ca ca curatur ex frigida et calido per nostrica
Sunt dolor dentium qui sunt inter dentes et
impedit omnem operationem bonam ratio quia
in dentibus est magna sensibilitas propter
colligationem cerebri Item livor viditas nigre
do in dentibus in se est periculosum signum
Item livositas dentium in se signat con
tinentem quod nimis credit ypocras in x° Item
in se quod si dentes sunt aridi vel lignum
est signum mortis nisi ille erat ob aptum
et iaceat in calido loco et ergo non est bo
num febricitantem iacere in stuba quia adducitur
ca etc non est signum mortis Si cum aci
di offerunt dentes in stuba Cura dentium

Sequitur cura a dolore primo dicitur
esse vel de primo evacuatione
me per purgatio vel fortia per pur
gatio Secundo in dulsione me

fit quod ma mala dicitur ad aliud mitigatio
Tertio est prohibitio fluxus sed reumatis a ca
pite ad dentes Primum fit per fortiam id est
ventosas solutionem vel flebotomia Si in gi
gniuis peccat sanguinis et fit de cephalica
et salvatella gingiue vel paniculus ventose
submisso vel si incisio venarum in labiis
vel sublinguali Si autem alter humor
peccat ex cassia fistula male prune deinde
purget cum pillulis cocie vel cum dia
turbith Secunda cura diversiva est sed diverti
illam materiam ad aliam partem tunc pone
ventosam super cubitum bracchii vel frica
dentes cum sale fiant in occipite vel
aliud et pone in radice palme id est in
concavitate manus masticando et pone
ad illam partem maxille ubi est dolor
et liga aliud super pulsum manus quia
dolent sed si dolent dentes in dextra
parte tunc liga super pulsum dextre
manus hoc est quod patitur ex reumate Item
dicit galienus et bonum Tertia cura est
reprimere reumata fluens ad dentes ex pill
que dantur contra reumata et pone soliga
Sed cura partis est illa ut autem que
confortant dentes et removent reum et
pone sublinguas si sit ca ca teneatur
aqua frigida cum aceto in ore vel aq
rose vel tribulorum et post appone canfora
cum pistulata rosa plantaginis et cum
da dente fiant pilleum ex illis Secundum mun
stus et omnia in frigida ca Item oleum
salicis et rosarum valent in ca ca Item
alii apponunt semen quod vel milium tor
refactum avena torrefactum et cum in
torrefactum unum illorum ad unum apponatur
denti Alii apponunt folia iusquiami
cocta super dentes Alii apponunt piretrum
cum aceto vel stavisagriam vel pulpam
colloquintide et post cum aceto Alia cura
est mandragora non vera respersa et folia
iusquiami et lavatur in aqua Deinde
fit suffumigatio et intrat iussus intus
re per canna et avunditione solum ad
unum dentem dolentem et cauendo na
res ne intrat caput offendendo
cerebrum Alii solum apponunt apud
vel piretrum et camphoram super
dentem sedat omnem dolorem Item
opium pone ipsum inter dua frigida
coniuncta et comprime exprimendo succum
illud succum appone dentibus et est
maximum super omnia Alii apponunt
succum tanceduli et sedat dolorem Alii
apponunt succum edere terrestris quod facit
idem Alia specialis est evacuare materiam
per fortiam ratio sanda sunt gargarismata
de piretro vel stavisagria ma
sticatum

in ore et exprime super dentes Item
R semen iusquiami cum cera fiunt
fumus ut supra quod solum tangat
dentem dolentem quod os teneant vermem
panibotum i. per cinamomum claudendo
nares dentem per scaua porrum colli
ge zuca ne careas tunc cum iusqui
amo fiunt vere i. fumum facit dentem pa
botum fumum recipe dentem remoto i. ali
os dentes non ledentes remove quod fu
mus non tangat Item alii faciunt collu
tum i. lotum cum ysopo i. cum ruta
sepenitus et cum aceto Alii in ea fiat
lavat os cum pictra et vino Item
ea aut ea cum pietro et aceto Item
in ea fiat sic emplastrum de sale combusto
vel astolom i. aristolochia puerorum recipe
et terimbere et pone super dentes in
fiat ea In ea ea appone aquam ro
sis etiam Alii in dentem excavatum vel
perforatum ponunt pomum piper
mixtum cum sale comm combusta in pulvere
et moriuntur omnes vermes Alii eunt
recipe alium assatum ponunt super dentem
in ea fiat Alii baccas edere ponunt super
dentes corrosas Alii alium adustum
contingunt cum aceto et ponunt super
dentem Item R pulveris piperis ana vel cum
minus pulveris pietri ante 3 semen
iusquiami in duplo plus coquatur
illa simul in vino et ponatur illa
in sacculo et sacculus tunc ponitur
super dentem ea hora Alii ponunt
linoglossam cum lutio malto Alii
coranant cepe et ponunt eius ac et
assunt et succum exprimunt et ponunt
super dentem Item R radix marrubii vel
celidonia vel masticem masticat cum
salvia vel pietro vel ovis sacculi co
cti simul illorum vel omnia posita
super dentes sine vzut Alii ponunt pulverem
olibanum super dentes et gingivas
et sanatur in dente et dentibus Item
optimum remedium R pulveris piperis stavi
sagrie et pietra et pone super dentes
hic confortat et est optimum provocando
reumatorem cum cutti per nares ad ce
rebrum Item fiat genesta viridis
tuat fiant evaporationes dentium
altera aceto vel oleo ferro igni fricti
tamen et pone ab eo ad maxillam
dolentem potest ex peisse rebus fa
cere emplastrum et de lana siccatam
et lana subtile que est inter pubes
ovium et intingere in succo predictarum
rerum et pone super maxillam
vel dentem Alii faciunt candelam tangendo
dentem dolentem recipe R v. trium in tamen cau
datum pano intinctum in succo iusquia
mi et apponunt et est idem Alii fricant

dentes cum radice ebuli Reguntur emplastra
i. medicine que possunt tradi vel non R rad
apii vel diptami et pende ad collum et
sedat dolorem Alii faciunt amicta minus pro
quod cum comedunt diptamum tunc depo
nunt vel cyrone cornua eorum Alii apponunt
rad titimalli decoctam cum vino super
dentes et os lavant et dentes cum titi
mallo et aceto confortant dentes et gin
givas et cum vault sanitatem hec istam
ad debitam etatem Si i. est dolor ventositatis
tunc appone rutam conquassatam cum vino
dentibus Alii fricant dentes cum foliis
corrli et aceto sed attamen albe et perse
norum dentibus Si dentium lactitima
pustulas fructus avidi vomitus frequen
tes porro illa omnia nocet et candere
dentes faciunt et putrefaciunt Sed omni die
mane et sero lava os et dentes cum
aqua titimalli et cum aceto ut supra
Et omnia sicca conferunt et valent pro
dentibus Sed in ius dentium albis fit ex ma
la complexione frigida et humida vel ex debilitate
ne vel in e prout in senibus vel fit ex cor
rosione gingivis vel fit ex mala dispositione
sed intus renibus dentium vel ex fractione
incisorum vel ex mediis prognostico dentium
ex debilitate virtutis et in e raro vel magis
curatur Secundo modo dentium nucleus
in etatibus Una si fit ex remnatis
curatur in a pforia et flencias et sic
ex ternarem humiditate cum in ea olibano
mastice aceto pietro stavisagrie quia illa
consumunt et abstergunt renta R sic em
plastrum ex mastice balaustie et olibano et
super po et sine vz Nota omnia quod stringunt
dentes ventrem et urinam illa que stringunt
dentes et sunt hec R gallas et bulliantur
in aceto forti et excita in umbra et co
tere in pulvere et frica dentes cum eo
simul facit hic duplo glandium et si non
potest fieri cum pulverem tunc facit decoctionem
Item in costa sale frica dentes Si autem
dentes moventur ex eo quod ras comedit Si
infirmum tunc comedat illa que sunt fa
cile digestionis sicut pulli iuvenes aquel
las ova mollia etc et dentibus aliud accidens
dentium est dolor ras et propter hoc prodit
statim et dormit pro albumine comedit hec
vel ex rente distemperante ad os vel multa
pinguia comedit vel pisces cum butiro
illa omnia infirmant dentes Pronostico
hoc aliud dolorem in dentibus hic allium
est passivum eorum predictis dentium Agitur
sic. Iste vel dentes moveant cum ovis
cornorum fiunt albi Causa est quod non
comedat alius dentium retatur albus simile
in e ms sicut pipe obsipe i. serviens
quod hec ut cum fabri cum quo lindant
aurum vel argentum vel cum labitur
faciat dentes Alii fricant dentes cum
tia de coriandro et mixtis avellanis

105v

magnis et fine albi vel lava dentes cum
salvia et vino albo. Alii fricant cum
foliis corulli. Alii cum aceto fricant vel
alumine et confortant propter hoc dentes motivos
et removent putredinem. Alii fricant cum
alumine et nitro quod citra prosunt den-
tibus ab omnibus humoribus quod corrumpuntur
conbiuntur in pulvere cum cornu cervi idem
facit mastix masticata. Item aliud accidens
est corrosio dentium quod causatur ex humido
et putrido et viscoso. Cura eius est eva-
cuatio humiditatum putridarum ut est
cum beniticis agarico sene et catholico. Secundo
est resolve cum aceto nigella vel sale [?]
vel lolio. Tertium est prohibitio corrosionis
ut est in pipere repleto dentem galla vel tollo
i. ablutio oris cum aceto vel replere den-
tem cum zinziber et aceto vel castoria vel
reple dentem cum coralis combustis vel cum
nitra. Sed si vermes sunt in dente tunc me-
lius est ut accipe pellem interiorem stomachi
porci et impone in illud formicas et su-
per dentem ubi sunt vermes adhereant [?]
palliale. Sed debent esse cruda et non deco-
cta et est illa que iacent stercus quam re-
cipiunt carnifices. Item fac mirra aloe al-
sintheo febrifuga appositis vel vino illorum
dentium vel radice lingue occidit vermes
mortui. Stridor dentium seu spasmus den-
tium causatur propter debilitatem lacertorum man-
dibularum et gingivarum. Et causa pre-
dicta contra dentium quod tunc est pueris
magnis et votum alium stupor dentium.
Item pueri vel quandoque homines habent
stridorem dentium in somno signum est quod
pueri habent vermes in stomacho vel intestinis
vel prenosticat futurum spasmum vel epilepsiam
i. morbum caducum futurum iste stridor den-
tium in somno vocatur spasmus et contractio den-
tium et mandibularum. Cura stridorum
vel stuporum dentium et est ex vermibus tunc
aspice curam vermium predictum acetosis et felli-
bus. Si autem est propter spasmum tunc adhibeatur
cura spasmi. Si autem stridor dentium evenit
in infirmitate pestilentie signum est mortis.
Non curatur sed illud quod debetur de cu-
pro vel stanno quod purgatur i. fel serpentis
et hoc de stridore super dentes corrosio den-
tium causatur ex humoribus viscosis et hu-
midis. Cura illius est primo resolve et e-
vacuare humores sicut cum beniticis agarico
et sene et catholico et resolutio est deponere
putrefactionem vel decoctione aceti et nigelle et
inde cum eo [illegible] decoctio lavare
dentes. Non in omni putrefactione vero sal
et acetum igitur cum sale et aceto cum zin-
ziber et cum eo coque simul et liga super dentem
et appone de nigella cum cera sicca secunda
decta cum extracta. Et omnia acetosa et
secta eminentia vero super dentem sensum

simul galla tusta dentem super posita seu
stupefacta vero. Item porrum vel mastix comme-
stum de nocte sive vero vel lava dentes
cum azafetida vel castoreo vel applicata
denti si ibi sunt vermes applicata adde-
tis coraduces. Alii per embotum i. auri-
cularem mittunt fumum iusquiami intrare
ad illum dentem et non ad aliud. Dicunt
si ille fumus tangeret alios dentes tunc
alii dentes caderent. Sed locus dentium
cum sale secto torrefacto et aceto simul
vero. Item pulvis et zinziber tusum applica denti
si ibi sunt vermes applicata fricamus pro [?]
Alii apponunt mirram vel aloe vel absin-
thium et omnia acetosa et amara.
Illa necant vermes. Stupor dentium pro-
venit ex causa frigida ut quando poma immatura
vel alii fructus acetosi vel immaturati co-
meduntur. Sed venit a causa intrinseca sed
ab humore frigido intrinseco vel evenit propter
vomitum acetosum. Cura illius est
quod in os medonicem et diu ibi teneat
omnia calida vero ut mastix amigdala
semina portulace semen sepe unum illorum
masticatur in ore vel si [?] tollitur i. lote
cum uno illorum. Et stupor fit vero per
[?]. Et tunc stuporem tenet si fuerit
acetosa cum sale et cessat stupor vel
aliquid calidi sicut panis tostus. Ac-
cidit dentium fit propter [?] et humidum et
quoniam continet enim in senio etiam quatitur
quando rami procedunt a cerebro ad dentes
et ad gingivas quod fit ex fractione den-
tium multorum. Cura si fit in senio
vix vel numquam curatur. Si autem fit ex re-
[?] tunc curatur cum pillulis
aureis totie et ventres in omni parte
tendat ad exitum ut mirra aloes [?]
Ultimo adhibeat stringentia dentium et
ligamenta ut mastix pretium rose bala-
ustie sandalum galle et omnia stiptica
et omnia frigida et omnia sicca stringunt
ut mastix et pulvis mastices ut galla pre-
dicta et caveat ne unquam magis ma-
ticabit quod magis est ventosa. Item ob
fortificandum cum aceto et lava cum eo
dentes et simul vero cum moventur quia
sunt ex fortes et stabiles. Item simuli-
ter vero illis qui multum vingunt. Item
rosa cum aceto cocta vero ut per dentibus
Item alium gallas simul cum mirra oliba-
num sal tostum cum mero melle coque
in aceto lava os cum uno illorum
et sine vero confortat motum dentium. Sed
est de dominum eius cibi sunt infirma qui
non comedit tunc violatur ea et humida.
Si autem debet fugi et phisica manet in
terminis in carne sicut radix ut in [?]
ff. et ortica cum radice et folia florum
et tenue ac coque illa simul cum aceto
et applica denti et stabit illa radix dentis

cradicat Item rolium radix eius s. schelp
vel ror qui crescit in paludibus cocta
et apposita denti et cadit illa radix que
sunt in carne [illegible] ne aliquid [illegible]
laz dictorum tangat dentes quia ob [illegible]
alias ceteri dentes caderent Capa [illegible]
[illegible] ex [illegible] humorum [illegible]
cerebro ad gingivas radices primo [illegible]
evacuetur si est [illegible] et humoribus
vel clisteribus Si autem dens est putridus
[illegible] Si autem dens non movetur
[illegible] primo maturatur capa et sedatur
dolor maturando [illegible] et humida [illegible]
[illegible] et [illegible] dentium
[illegible] dentes Modus autem [illegible]
[illegible] est ille primo [illegible]
[illegible] dentes et [illegible] dens [illegible]
[illegible] dentis [illegible]
in [illegible] moros [illegible] vel ma
[illegible] et [illegible] cum aceto
[illegible] melius [illegible] cortex mor
[illegible] dentes [illegible] dentis [illegible]
[illegible] et dolor mitigatur Unde
[illegible] galle cum aceto vel rose vel [illegible]
et lavatur os et illud foramen dentis Item
[illegible] suppositum [illegible] facit [illegible]
[illegible] Item liliator [illegible] folia [illegible]
[illegible] appositum denti [illegible]
Item [illegible] rane viridis i. [illegible]
[illegible] statim cadit sine tangas aliud
[illegible] dens cadit Alii apponunt [illegible]
[illegible] et apponunt denti et
cadit Item cum cerebro leporis [illegible]
ubi dens sunt [illegible] crescit [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] cum [illegible] cerebro ad mandibulas
gingivas Nota [illegible] alteta [illegible]
aceto in [illegible] et [illegible]
[illegible] ut [illegible] humida [illegible]
[illegible] et tunc [illegible] Item
[illegible] aceto [illegible] non [illegible]
[illegible] aceto [illegible] putredinem
Non omnis [illegible] ex putredine in
[illegible] motor dentium [illegible]
glandes i. [illegible] que [illegible]
glandes [illegible] cum aceto [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]

Sequitur de lingua palis. lingue
est mollificatio [illegible]
[illegible] bibita lingue quia
lingua et pulmo [illegible] porosa Item
[illegible] extra [illegible]
[illegible] et [illegible] causa palis. lingue
[illegible] naturalis [illegible] innata [illegible]
i. acquisita Naturalis [illegible] a parentibus
[illegible] ex [illegible] passione [illegible]
[illegible] aquas [illegible]
[illegible] non [illegible] Nota i. [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible]
venarum i. [illegible] et in ma[illegible] sue

[illegible] et magne vene et urina [illegible] et
spissa Et est notandum quod [illegible] Nota
sanguinem [illegible] venas [illegible] magnas
et apparentes plenas [illegible]
[illegible] Si [illegible] in colo [illegible]
est titillatio et [illegible] Si [illegible] tunc est
[illegible] et [illegible] dicta [illegible]
[illegible] Si [illegible] tunc tendit
ad colorem [illegible] et dicta [illegible]
sicut [illegible] leporis [illegible]
et [illegible] maxima
partem [illegible] Prognostica pali
sis naturalis et innata et [illegible]
[illegible] difficulter in [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] in autumno sunt [illegible]
[illegible] et in estate curabiles Cura pa
lisis [illegible] primo evacuatio [illegible]
partem [illegible] deducere ad
[illegible] partem [illegible]
[illegible] Evacuatio in [illegible]
[illegible] vel [illegible] et [illegible]
Si [illegible] cum lapide lazuli et [illegible]
[illegible] humores [illegible]
in [illegible] digestivus sit [illegible]
[illegible] vel [illegible] Cura [illegible] diversio
[illegible] partem [illegible]
et ventosas ponendo sibi ad partem oppositam
[illegible] Si [illegible] palisis vel ad [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] manus et pedes lava [illegible]
cum sale et aceto vel cum cultello vel la
pide [illegible] et den
[illegible] et si doles ab ante [illegible] vel
[illegible] pone ventosas [illegible] in [illegible] et
ad linguam [illegible] suppositoria
Tertia cura lingue [illegible]
[illegible] vel [illegible] vel aceto gargari
[illegible] cum [illegible]
[illegible] vel [illegible] lingua cum sale
Nota [illegible] primo [illegible]
[illegible] vel [illegible] cape [illegible]
pulegii vel [illegible] et coque in [illegible]
fac gargarismata vel teneas diu in ore
[illegible] cum [illegible] vel [illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible] lava os et fac gargarismata diu
tenendo in ore Item [illegible] cape
armoniacum [illegible] cum [illegible] et
[illegible] lingua cum [illegible] fac gargarisma
cum [illegible] vel cum vino bono
[illegible] lingua [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] lingua cum
[illegible] et sale et castoreo et [illegible] tenent
[illegible] Item [illegible] et [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] cum
[illegible] cum aqua
[illegible] Item [illegible]
[illegible] a [illegible] vel [illegible]
[illegible] pone [illegible] Nota lingua [illegible]
spasmus [illegible] et [illegible]
[illegible] vel debilitate [illegible]
[illegible] lingua [illegible]
[illegible] Nota bibe [illegible]
[illegible] Nota [illegible]
[illegible] et impediunt
et [illegible] et [illegible]
[illegible] Nota [illegible] bibita Nota

Nota

Utile nota

inordinata quantitate diebus omnibus prolongavit
vitam vult vivere et prae omnibus est sanctus
Spasmus est contractio nervorum versus suam
originem et fit aliquando ex repletione aliquando
ex inanitione humorum unde spasmus ut ex superfluitate
grossa replente et ille spasmus est diuturnior
ex repletione et inanitione Item nota quod spasmus
destruit masticationem Et spasmus linguae est
signum morbi caduci Item nota quod spasmus linguae
est abbreviatio paralisis nota prolongatio
Item nota quod vomica est quaedam lingua bina et prava
quae est retro de ea longa lingua
humiditate arida sicca et dura Cura illius
est si sit ex sanguine vel fit adveniente
simul siccitate et humiditate valet ut minuatur ... ras
psilii in sacculo super linguam posita vel
succum ... vel aqua rosarum vel vio
lis vel succus semper viridis sive ... plus
vel lac tenendo diu in ore vel succum psi
lii vel ... ad os pone ut ibi dis
solvatur vel vinum illorum aquarum et pone
linguam Item nota quod lava linguam cum aceto
in se nec cum vino quod ipse exsiccat sed
ex ipse nimis exsiccat linguam Item
si spasmus vel ex repletione tunc purgetur
corpus et super linguam impone mastica
ut euforbium et castoreum et cetera ut piper
galangam zinziber et acuus linguae
est humiditatis et caloris ex ea dissolvente
Calculus ... ex inanitione flatus et
redit et indigestio vel spiritus vitalis ...
et principaliter medicina et ex repletione ...
... et potus ... in ... per ...
et ... flatus ut ... pinguibus
... lactucis et ... Cu
ra est si ex causa dissolvente ... ro
gna est si ... in facie et ...
scitur quod sunt ... et ...
... bona ... Si est ex ... sunt
... colorum ... ...
humiditas linguae aut ... ... appo
plexia ... aut ... aut nausea ...
... est talia pati ...
illa infirmitas ... ...
... ... gustare ... ...
Cum ... pisid ... et ...
... et ... abstinentia ... ex ...
ca applica ... ... ut ... ...
... sit applicentur ... Et si sit ex
... repletione magna flat ... assume
... magna et utatur exsiccantibus et
calefacientibus et purget si est ...
vel cum ... vel ... antitum
De gluciat olipanno ... exsiccat ...
... ... aloes illa ...
... ab ... vel capiat ... in
olibanum per nares vel ... vel ...
... in ... lecti et ... gillet Item
salvia et maiorana ... cum vino
... et attracta per nares ... cat ...
... salvia conforta nervos ... cocta
in aqua ... et bibita ... tum
... ...
... ...
dissolve et tene diu in ore sub lingua
... ... et appo
... emplastrum de laudano ... ca
... Item nota ... emplastrum in toto
corpore ... tempore comestionis ... in

tina ne in paradiso ne pro digestione ... ...
tempore illius plures vapores mali ... ...
si ... ... digestio
ut ante ... Alii ponunt ... ardentes
super commissuram ... sit aptus in
... ...
aliquam infirmitatem vel ... vel ...
ea iam dicta Nota olibanum ... ...
... dissolvit ... ... fiat et ...
... ...
... si semper ... ...
fiat gargarisma de salvia castoreo et vi
no et aceto et ... ... de vino
... ... olibanum ... et aloe et ... ...
ta curari ... ...
Cingivia ... ...
... ... gingiva
... putride et atrosie et ... ...
... et putrefaciendo Cura ... ...
... ...
... ... cum vino decoctione salviae ut
cum aceto et ... et ... ...
... a quo fluit ... ...
... ... mana et ... ...
... sanguinis et sanguinis ... ...
... ... vel ...
Cura ... ...
... cum aceto et sale ... ...
... cum ... sublimato ...
... ... sanguine
... ...
... vel fistula Cura dentes ... ...
... ...
si fuit fistula pone ad ... fistulae
... auripigmentum ... ... ma
... ...
... ... aceto et ...
... in fistula ... ...
... mitigat dolorem Cura fistulam ...
... ... cum auripigmento ...
... ...
... ... appone ... ...
... ... de olibano ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ... masticatum et ... ...
... ... sal
... ... Item ...
... ...
... ... vel ... ... cum
... ... olibanum ... ...
et appone Item noli me tangere ... ...
... ... noli me
tangere ... ...
... ...
... ... in pede ... ...
in ano vel in ... ... bubo et noli
me tangere ... ... pustula
... coloris et ... ne ... ...
... et totam faciem devorat ...
... ad mortem ... noli me tangere ... ...
... ... Cura ... ...
... vel osculando ... ...
vel ... cum ... ...
noli me tangere ... et ... ...
... ... color ... vel ... color
et ... noli me tangere ... ...
... ... vel ... ...
... ...
... ... et ... ... mana

cassiam fistulam thamarindi prune de damasco
unciam purgant sanie et faciant sedes et cum
que in leui foro per pigriciorem confortatiuo
cum forcia agit quam natiue renunciabunt. Deinde fiat
scripha deinde apperiatur illa pustula lo-
ci ubi tangere et in unge cum succo rute
cum succo tapsi barbati rubei et in unge la-
cum cum sanguine eius seu sanguis uini re-
ne crescat ulterius uel fiat ruptura illius
pustule posito cum tela rumpit omne
tamen cum appone. Et si non hec operetur in
morbo noli ibi tangere quia semper in
comedens. Et cura cum simplici cingulo
hircinum ceram et galbanum et unguentum acete
li et fiat unguentum et in unge eadem
et curabitur. Et contra pipinellam mane
comesta uel comedens omne uenenum diligenter
appone cataplasma de terra sigillata
Deinde fiat puluis de salgeme uel lapidum
de cuncabus uitri uel uegetis et laua
loca deinde appone simplex deinde appone
gariofilata carnis nouam ut liberam cutem
et thus abstineat se a carne inutili
et dieta. Et si non mollicies gingiue uel
propter uapores ascendentes a stomacho ad
gingiuas et si uenit a stomacho dolet
stomachus. Si uenit a capite dolet caput
Quo sanacio mollificacio gingiue
est signum future fistule ulceracio
et putrefactio gingiue tunc ueniunt
in cancrum. Cura uero est in minuendo
faciat flebotomiam. Deinde pone uentosas
sub mento. Si autem peccat alius humo-
res purgentur cum competenciam quia
si corrumpuntur curetur. Deinde fiat
collucio cum sale tosto et aceto uel
decoctione gallorum. Si est caualia cum
duobus partibus salis et aqua bene piperi
grana arbitrio diagargantum et buli(as)
in aceto et pone hoc potest cum omnibus
putrefactionibus et laua sepe os cum
aqua rosarum et melle et in causa frigida
pone ad os mirsinam et depone
fetorem oris. In causa autem calida pone
olibanum et rosas ad os et aufert fe(torem)

Sequitur de faciei (rubric: lesionibus oris)
et primo de ic-
teria. Deinde de morphea de-
inde de lentiginibus. Unde ic-
teria est defedacio cutis plus in con-
cauitatem uiridis uel nigredinem
tendens absque putredine re patet
quare est ictericia ut tradit Dedys
morbo. Et dicitur a bictu et eo quod ite(r)
est in ictu oculi uadit per totum corpus
et comparatur ectera a colera adusta
re et perfectissima prima ictericia uel
rubea uel nigra tunc a splene uel
est uiridis et a colera adusta et c
perfectissima prima ictericia apparet in
febribus coleris in opilacionem fellis
et in eius superfluo sicco epatis fit
ictericia est uiridis et causa conue-
to in agnico et sincopis. Si autem
est nigra illa causa fit uenit ex
febre quartana siue in quartana fe-

et cum frigore et tunc fit quia ictericia
urina fit tingitur uel inbibitatur et
quanto magis urina tingitur tanto magis
spes curacionis et quanto minus urina tingitur
tanto peius quia tendit ad ydropi-
sim. Et si non omnis ictericia habet stercus
album et urinam quia colera non potest intra-
re in testina et colorare et digerere et
stercus in urinam. Et si non quia est opilacio
in poro uel paruulo fellis tunc feces
superiora sunt inferiora sunt plus tincta
uel cum quia inferiora inferiora sunt citra
digestionem. Et si non est principium ictericiam
indicare nisi per lectum lateris dextri
quia epar iacet in latere dextro. Si igitur
tale est durum uel ibi quam dislocas tunc
est malum signum. Si autem ictericia ueniat
a splene tunc splen est durus et ponitur in si-
nistro latere quia ibi est locus eius. Cura
ictericie plus est sine dubio humorum
Si sanguis peccat minue et uel purgetur
Si alius humor peccat si colera ultima ut
plus curare hec recipiat purgacio. Et si non
est ictericia ueniens ante septimum
diem in acutis febribus hec est signum
uel ante tercium est signum mortale
quia omne accidens quod uenit ante di-
em uel ante tercium est malum signum
quia mortale ut hic in pluribus egritudinibus
cum tamen uel apparent uel ulcera
uel cum tamen statim uomat uel
sudat uel sudorem emittit uel sanguis
fluit de naribus plus quam iaceat
septem dies quod haberet hiis sep-
tem diebus in eadem infirmitate al-
quem digestionem sic quod natura pugnando
superaret illam postea. Si hec non fu-
erint illa superiora signa contingunt ob-
tinere illius postea et non est danda
medicina sed ictericia ueniens post
signum digestionis est terciana fit curatur
in ictericiam citrinam et quartana
in ictericiam nigram tunc est signum bonum
Et si ictericia cum senectute in uirtute debilis est
incurabilis. Cura particularis est ictericie
radicum celidonie partes 10 uel epatice
lentisci plantaginis recipe an manipulum
pulueris cum seminum siler indaco et
terra cum 3 ra seminis eborum est nepita
nardi 3 et fiat decoctio et apponatur
uinum uel ubi. Si est pauper tunc solum
acetum et iste sirupus ualet ad epar et ad
omnes maculas faciei et ad omnes fluxus
epatis et reuma eorum post per ductorem
spicenardi post per epate quia ualde fiat
fiat. Deinde post tres dies purga cum
cassia fistula cum prunis de masco post
purgacionem dia cum manna uel diaboli
iterum post pone super dextrum latus
eius. Et nota epithima est composita
super stomachum cum sandali camphora et
aqua et super ponatur dein dat sand

107 v

capitis bulitum cum absinthio ad bi-
bendum ¶ Contra serenum aperit [illegible]
a [illegible] que et in [illegible] ma-
te de [illegible] et no[n] comedat [illegible]
et in [illegible] Et go serenum de colera vel
[illegible] qui icteria transit vel [illegible]
iam [illegible] tunc et in mend-
[illegible] icteria et antiquata [illegible]
[illegible] et ad [illegible] cum [illegible]
[illegible] ferrarigh [illegible]
nardi [illegible] purgat humores adustos
[illegible] fat agaricum etiam fat bonum caloris
Item in omni icteria [illegible] bonum in-
[illegible] rubeos qui sunt in [illegible]
[illegible] colligi in
[illegible] quos [illegible] et dent illi pul-
[illegible] in [illegible] datos [illegible] a
[illegible] icteri [illegible] Alii [illegible]
[illegible] indisfi-
[illegible] icteria No[ta] [illegible] de cura
icteria Curat icteriam [illegible] domos
[illegible] icteriam [illegible] inmos
[illegible] sub [illegible] potu pul-
[illegible] Alii dant in potu [illegible] icteriam
[illegible] bonum pul [illegible]
bona [illegible] car-
nes [illegible] bonum ma-
[illegible] et [illegible]
tione faciem super illo vapore apto ore
et oculis [illegible] et illos
vapor [illegible] omnem maculam et superflu-
itatem faciei [illegible] per icteri-
ciam [illegible] et [illegible]
[illegible] ne [illegible]
et [illegible] alii [illegible]
[illegible] nomine [illegible] Non [illegible]
faciei [illegible] maculas faciei Alii [illegible]
[illegible] et in [illegible] una gutta
[illegible] albi [illegible] / alii lavant faciem
cum [illegible] maculas faciei Alii [illegible]
[illegible] et faciunt [illegible] et cum illo la-
vant [illegible] et [illegible] Alii cum
floribus fabarum et aceto Alii cum aqua
[illegible] lavant faciem et sic [illegible]
Alii lavant faciem [illegible] impone
[illegible] modicum [illegible] optimum
[illegible] solatri [illegible] nachtschaten [illegible]
[illegible] et modicum
[illegible] et [illegible] et pone super
[illegible] super [illegible] ibi [illegible]
[illegible] cum [illegible]
icteria [illegible] ibi aqua
[illegible] manet
[illegible] colera et fel [illegible]
sunt [illegible] icteria [illegible]
[illegible] et grana et [illegible]
[illegible] nardi et obstrue
[illegible] et [illegible] et comede et [illegible]
[illegible] icteria [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] tapinum [illegible]
[illegible] in maio [illegible] in
[illegible] casei [illegible]
[illegible] casei [illegible] comedat

Sequitur de morfea et est [illegible]
[illegible] maculas in facie [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] faciei

[illegible] et [illegible] quod [illegible] corpus
Morphea alba [illegible] in facie et morphea [illegible]
in cute [illegible] morphea [illegible]
[illegible] in carne que
morfea [illegible] immediate morpheae
[illegible] et [illegible]
[illegible] et in [illegible]
Non morfee sunt minor [illegible] lepre [illegible]
alopicia et [illegible] Contra [illegible] palpebras
sunt [illegible] Contra male [illegible]
[illegible] sunt [illegible] causa [illegible]
[illegible] elefancia [illegible] Contra [illegible]
[illegible] motes in corpore [illegible] motes in fa-
cie et [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] Contra omnes
[illegible] sunt [illegible] causa [illegible]
[illegible] in facie Nota in morfea [illegible]
[illegible] famosas [illegible] et [illegible]
[illegible] valde [illegible] in facie et [illegible] gutta
in rosacea Alios morfea [illegible] in toto
corpore et rubeus [illegible] serpentigo Contra
serpit de [illegible] vel [illegible] impetigo
[illegible]
quadam [illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
nodos et maculas [illegible]
ca vel maculas vel nodos [illegible]
[illegible] morfee [illegible] vel [illegible]
[illegible]
[illegible] grosso [illegible] et [illegible]
[illegible] glossum Nota [illegible]
[illegible] venenosa [illegible]
[illegible] morfea comedit [illegible]
vel [illegible] vel [illegible] vel ova [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] corrupto
[illegible] albaras [illegible] squamas
in facie [illegible] Prognostico morfea
novellis [illegible] curabilis [illegible]
non curabit [illegible] in [illegible]
[illegible] dilatata [illegible]
[illegible] vel
[illegible] si [illegible]
[illegible] vel
[illegible] item [illegible]
[illegible] augmentatur [illegible] morfea al-
ba [illegible] in facie [illegible] vel [illegible]
vel [illegible] coloris [illegible] dificulter curatur
[illegible] designat [illegible] debilem [illegible]
[illegible] digeratur [illegible]
[illegible] digestivum
[illegible] quod purgat colam
[illegible] cum [illegible]
no vel postum [illegible] per duos
vel [illegible] dies et [illegible] vel [illegible]
[illegible] cum [illegible] Contra [illegible] corrigit
[illegible] et [illegible]
[illegible] vel fumo [illegible] in maio vel [illegible]
[illegible] magis [illegible] curatur [illegible]
cum [illegible] cum lapide [illegible]
[illegible] et [illegible] vel cum
[illegible] et [illegible] Contra [illegible]
[illegible] debilis [illegible]
[illegible] appon-
[illegible] bono [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible] sanguinem [illegible] tepide [illegible]
[illegible] de sanguine [illegible]
[illegible] Contra [illegible] et infa-
[illegible] et plura mala Alii lavant
[illegible] cum aceto et [illegible] deponendo
[illegible] vel cum [illegible]

cortorum vel sal[illegible] in aq[ua] fe[r]uide [et] teit
facies splendida [et] plana fit spec[ia]l[ite]r
Ite[m] sordities dentium vel saliua ieiuna
pota [con]tra morpheam valet. Ite[m] bar[ba] angele
cum thure ut in ca[pitulo] ca[...] vngentum fu
scum ut in ca[pitulo] fi[...] ca[pitulo] h[...] z[...] sa valde
Ite[m] ut ca[pitulo] ca[...] vngentum citrinum
Ite[m] id[em] dz bal[neum] cu[m] fumo ut[...] sarpas [et]
scabiosa deinde vngatur [con]tra cu[m] sinape
cto cum aceto [...] vt[...] Alij inungu[n]t
faciem cum saliua ieiuna ca[pitulo] v[...] venit
[...] aliud. Alij appo[nun]t ventosas
cum scarificac[ione] deinde appo[nun]t vngen
tum. Alij appo[nun]t citrinum citrinum cu[m] oleo
oliue. Alij cum agrimonia curat. Alij cum
agrimoniam pipinellam matulam [et] scabiosam
[...] eius sic radix cocq[uitur] cum vino et
bibat mane et curat ab omnib[us] fistu
lis morphea [...] [et] inflatio[n]ib[us] [et]
scrofulis in collo. Alij apponu[n]t aliban
et litargirum ad [...]. Alij [...] romani
[...] [et] humuli[...] crescens in silua
[...] [et] [...] et fit bal[neum] cum eo[dem] [et]
curat morpheam fistulam pal[...] [et] pod[agram]
Ite[m] in [...] ut in omnib[us] similibus cu[m]
modo aceto. Alij utuntur bal[neo] natural[i] vel
almonio [...] sepe sulfur et [...] c[um]
aceto et bal[neum] cum eo[dem] et ut [...] bal[neum]
nale. Alij [...] vel [...] de [...] [...]
Alij bibunt [...] vinum. Alij utuntur vel
[...] carthamo [et] croco [...] [...]
[...] [...] [...] [...] [...]
[...] [...] [...]

Segui de lentigine [et] [...] [...]
signalis [...] [...] putridu[m] [...]
ca [...] [...] [...] menstruo
sa vel cum morphea et [...]
[...] [...] et [...] lentigo [...]
[...] maculas [...] lentes et [...]
[...] [...] de [...] [...] dilatat
[...] sit vana [...] [...] ergo cu[m] cuius
[...] colera adusta purgat[ur] p[ri]mo cum manna
[...] deinde [...] [...] [...] ad eas
medendu[m] [...] [...] [...]
Alij appo[nun]t radix mandragore [...]
[...] tollit lentes [...] Ite[m] [...]
[...] cum camphora et [...] sa[...]
vel [...] [et] tollit lentigine[m]. Ite[m] [...]
[...] vel [...] maculas in
fa[cie] [...] lentigine[m] [...] [...]
ad [...] [...] [...] [...]
[...] [...] cum saliua ieiuna
et amigdalarum [...] [...] [...]
deinde [...] [...] [...]
[...] [...] [...] [et] [...]
faciem cum illo vngento [...] [...]
[...] [...] [...] deinde mane la
ua[...] cum aq[ua] [...] [...]
et [...] Ite[m] amigdale [...] cum [...]
et faciem [...] [...] [...] [...]
[...] [...] [...] cutem
et carnem. Ite[m] [...] [...] cum melle
[...] [et] [...] [...] [et] [...]
[...] et [...] [...] [...]
[...] [...] [...] [...] panno
[...] [...] [...] [...] [et] [...] in
fa[cie] [...] [...] [...] [et] ordeum
[...] [...] [et] [...] [...] panno
Ite[m] [...] sinapis [...] aceto [...]
et [...] [...] [...] [...] [...]
[...] de mane [...] faciem aq[ua] [...]
Ite[m] [...] dissoluta cum aq[ua]
[...] [et] felle [...] facies [...] an
[...] maculas [et] [...] faciem

[...] et radix eius [...] loco do
[...] in [...] delet omnes [...]
et maculam inter cutem et carnem
[...] amigdalarum amararum [...] farine
fabarum ciceris lupinorum farina
eius [...] lilij et radix [...] [...] [...]
sinapis an[a] [...] [...] cum vitello
[...] et de [...] violis vel [...]
[...] vel [...] [...] vino
[...] qu[antum] volueris dissolue cum aqua
lilij de nocte faciem vel loco appone et h[oc]
dealbat faciem faciendo eam pulchram
et planam. Ite[m] [...] [...] siccandos
[...] [...] epithimi an[a] [...] polipodij
[...] [et] [...] [...] an[a] [...]
[...] [...] [...] [...] donec dissoluan[tur]
et da [...] [...] [...] et [...] in [...]
et [...] [...] Ite[m] [...] ad [...] pul[uis] [...]
[...] [...] [et] maculas [...]
faciei. Ite[m] si est ardor in facie [...] lana
faciem cu[m] albo oui et [...] in [...]
Et cu[m] aceto [...] qz [...] penetrat
[...] [...] calor [...] impetigo [et]
[...] [...] [...] [...] [...] [...]
[...] et curatur cum [...] que purgat
coleram adustam. Si [...] [...]
[...] [...] Si [...] colera [...]
deinde appo[n]e alcanna [et] in frigida [et] [...]
[...] [...] [...] [...] [...]
[...] [...] [...] quam [...] [...]
[...] in unctio cum oleo oliue vel oleo
[...] vel oleo [...] vel ad oleo
[...] et [...] [...] Ite[m] oleum
[...] [...] [...] remouet illam ma
culam in unctam. Ite[m] litargirum [et] [...]
cu[m] aceto, lana lotum et [...] Ite[m] [...]
[...] aceto delet illam maculam
Ite[m] alij inungunt locum cu[m] saliua [...]
[...] et oui cum [...] [...]
[...] sulfur viuum [...] [...] in apotecca
auripigmenti [...] an[a] [...] pul[uis] de
[...] [...] [et] [...] cu[m] [...]
terre [...] vel cum [...] [...] et [...]
vngentum [...] [...] [...] sanguinem
quam ad coleram. Ite[m] [...] et ex
[...] [...] et [...] stare in sole et
[...] [...] [...] et [...] [...]
[...] [...] [...] ignem de [...]
[...] lana cu[m] aqua [...] Ite[m] albi[...]
[...] [...] celidonie [...] acuti [...]
[...] [...] an[a] [...] [...] [...]
herbe que [...] [...] [...] [...] flos
[...] [...] in [...] in [...] [...] [...]
Et si [...] habere [...] adde [...] [...]
[...] vinum. Si autem sit [...] [...]
[...] tunc [...] [...] [...] facie cum
[...] [...] et [...] [...] Alij appo[nun]t
[...] [...] [...] Alij appo[nun]t [...] [...]
[...] cum albo thure [...] [...]
[...] Si autem in facie [...] [...]
[...] [...] dictum formica [...] tunc
[...] in [...] [...] per totum corpus [...]
sicut formica currit per magnum spa
cium terre. Cura eius appone farinam
ordei [...] cum [...] lactuce [...]
[...] [...] psilij et [...] appone [...]
[...] aceto vel de [...] [...] [...]
talis [...] penetrat dicta [...] [...]

illos ut vitantur illis que generant cum
bonum sanguinem et colorem, ut sunt ova
mollia recentia assa et ova cocta et humida
sanguinem depurant et faciunt bonum co-
lorem in facie. Item stillata piper cariofili
educunt sanguinem de interioribus ad
exteriora intensa. Item [illegible]
et [illegible] diaspeue et dyagalanga [illegible]
[illegible] et quies [illegible] in [illegible] hic [illegible] valet
in simplici. Alii faciunt bonum colorem
prohibendo ne humores mali currant ad loca
[illegible] ad [illegible] Item pinguedo
anete facit et cutem mundificat sicut
aqua piperum. Item attacam i. portulacam
mundificat resolvit aperit et abstergit sine
mordicatione. Item pipa sal [illegible] trahit
sanguinem ad exteriora quando consuevit ne
humores sunt et calorem [illegible] vel [illegible]
[illegible] aut crocus cum [illegible] ab [illegible]
applicatur quia sanguinem [illegible]
[illegible] ut colorem [illegible] i. [illegible]
[illegible] quia indicat sanguinem ut [illegible] loco
cum [illegible] ut faciunt [illegible] quia rubificat
sanguinem ut [illegible] acuta [illegible] cepe allium
et astolon quia indicant sanguinem et putre-
[illegible] ut sal et [illegible] intus et ab extra
[illegible] quia rubificat sanguinem [illegible]
[illegible] urtica trita cum lacte et aqua melo-
nis. Item aqua [illegible] post partum [illegible]
facit faciem [illegible] planam et pulcram. Item [illegible]
[illegible] et [illegible] facit faciem pulcram
De metro. Non moritur homo comedens
sepe [illegible] preservat a putredine et
facit bonum odorem oris. [illegible]
et [illegible] facit bonum odorem [illegible] Item
limatura [illegible] metalli posita ad loca
fetida [illegible] et putredinem sicut [illegible] pediculis
et sub ascellis aufert fetorem [illegible] albucus. Item
lignum aloes [illegible] comesta faciunt
bonum odorem colorem et [illegible] et capiti
Item [illegible] rosa [illegible] cum aqua rosea un-
[illegible] et cessat fetor ex sudore
Item gariofili i. [illegible] faciunt
bonum odorem oris masticando cum pipi-
nella [illegible] Item [illegible] sine sin-
gultu i. [illegible] vel [illegible] illa pro-
hibent [illegible] coriandri [illegible]
Item pomum [illegible] in manibus portatum et o-
dorem facit bonum odorem vel [illegible]
Item illa preservant vestimenta et pannos a tineis
[illegible] absinthio et [illegible]
ad colorem vel odorem oris non [illegible] nisi pre-
[illegible] bono [illegible] abstineat a [illegible]
[illegible] fructibus crudis oleribus

De [illegible] nova [illegible] gutture
est [illegible] i. [illegible] lingua et
[illegible] passiones primo
quando descendit seu cadit [illegible] ad guttur
[illegible] est [illegible] se [illegible] in gut-
ture [illegible] difficultas [illegible]
[illegible] et [illegible] ut [illegible]
[illegible] seu [illegible]
[illegible] est stillatio [illegible] de capite ad guttur
[illegible] impedit [illegible]
[illegible] Item non [illegible]

[illegible] Item [illegible] ad cor [illegible]
[illegible] est pone piper [illegible] in [illegible]
super uvulam. Alii piper [illegible] cum melle
[illegible] super ungulam [illegible] et [illegible]
[illegible] abstinere a fortibus potibus. Deinde
fiat flebotomia sub lingua [illegible] gargarisma
cum aqua et aceto [illegible]
omnibus [illegible] et [illegible]
de pipere [illegible] et pone [illegible] digitum
tollendo uvulam cum digito et super-
pone uvule [illegible] Alii ponunt sub
[illegible] uvula [illegible] granum
[illegible] et ponunt sub lingua et [illegible]
Item [illegible] fiat gargarisma cum rebus
[illegible] et cum diamoron i. [illegible]
et aceto cum melle. Item [illegible]
sal armoniacum piperis et stafisagria
[illegible] sinapis et sal [illegible] coque in aqua
cum [illegible] et cum diamoron [illegible]
[illegible] et aceto cum melle. Item [illegible]
[illegible] sal armoniacum piper et stafisagria
sinapis et sal [illegible] coque in aqua [illegible]
et fiat gargarisma hoc curat [illegible] uvulam
et [illegible] caput [illegible] hominibus

Squinancia est apostema gutturis et [illegible]
[illegible]
[illegible] mortifera [illegible]
[illegible]
[illegible] et moritur [illegible]
[illegible] in [illegible] loco [illegible] in gutture [illegible]
[illegible] i. apostema. Cura primo fiat flebotomia de ce-
falica statim. Deinde fiat flebotomia [illegible]
Deinde [illegible] ne fiat [illegible]
[illegible] cum diamoron [illegible] i. [illegible]
[illegible] Deinde fiat gargarisma in [illegible]
de decoctione aceto et melle apponendo
[illegible] est [illegible] et [illegible]
[illegible] non est melius nisi tale [illegible]
tale [illegible] ex ossibus [illegible] alba et [illegible]
et hoc valet in omni inflammatione cordis et
[illegible] dando [illegible] tale [illegible]
[illegible] cum [illegible] ut non [illegible]
Alii faciunt gargarisma de [illegible]
[illegible] cum aqua vel aceto
[illegible] ut [illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible]
[illegible] cum [illegible]
cum [illegible] vel [illegible] non [illegible]
et fiat [illegible] Deinde [illegible]
tale apostema [illegible]
cum aqua melle [illegible] et [illegible] et gar-
garisma [illegible] fiat flebotomia sub lin-
gua et ligatur collum [illegible] liga-
cum ligno [illegible] et [illegible]
ad nasum et [illegible] Item da [illegible]
de diamoron [illegible]
et [illegible] et [illegible] et fiat gar-
garisma cum [illegible] Item [illegible]
[illegible] Item [illegible]
[illegible] simul et unge ab ex-
[illegible] et collum. Item [illegible]
[illegible] et tene diu in ore et curat
[illegible] Item [illegible]
[illegible] aqua rosa [illegible] et fiat gargarisma
et [illegible] in [illegible] et [illegible]

carunculis omnibus et avino sitam febrici
tans dilia est ipsius sequatur que venit ex
pestilentia et omnes tales sunt mortis
[illegible] non est [illegible] cura. Item experimentum
quicumque habet sudores [illegible] in collo vel
[illegible] in fronte et in extremitatibus

Sequitur de pectore, id est de corde vel
cordiaca passione et cor habet magis
[illegible] sicut costas et cor non pa
titur aliquas passiones sed vel pustu
las vel apostemata et cor est dispositum sicut
pinea, id est tanta, [illegible] Item cordiaca dicitur
quasi cor tremens vel cadens quia quando
aliquis terretur tunc cor [illegible] tremat etc. habet
cordiacam. Item cor est situatum in sinistra
mamilla, sed epar in dextra vel dextro
latere. Item cordiaca passio est motus cordis
propter terrorem, angustiam, tristiciam vel nimium
gaudium causat. Item amentia sincopis
[illegible] est passio cordis et est ab
lacio spiritus et motus cordis. Et cordiaca aliquando
[illegible] sincopisata passio a [illegible] et abla
cio spiritus [illegible] et motus corporis totius sine
magis et minus propter debilitatem cordis. Item
tremorem sincopis [illegible] sine magis et minus
Sincopis habet autem causam quia [illegible] mores
et tales habent et [illegible] cotidie tunc de su
bitanea morte quia [illegible] oritur [illegible]
tremor habet mores causas. Item cause in
[illegible] ipsius cordiace sunt illa omnia que faciunt
subitam exaltationem caloris de corde. Et
omne illud quod facit exalationem caloris
in corde ut hec faciunt [illegible] descendere
ad cor vel magnus motus vel coitus. Cause
extrinsece sunt calor nimius vel ira [illegible] in
[illegible] debilitas vel sudores multi
vel nimius calor in [illegible] vel fetor [illegible]
[illegible] sicut [illegible] vel in pulvis vel [illegible]
illud quod subito [illegible] debilitat facit
cordiacam passionem. Item omnia accidencia que
faciunt tremorem cordis [illegible]
[illegible] ut nimium gaudium tristicia [illegible]
debilis et [illegible] et omnia que ex
cessive debilitant virtutem cordis causant
tremorem et cordiacam. Similiter omnia
loca [illegible] i. fetida et [illegible]
pestilentia et [illegible] pestilentia. Item omnia
animalia multum [illegible] sunt breuis
vite sicut passer qui [illegible] vivit ad
duos vel ad 3 annos. Item omnes multum
studentes et multum comedentes mori
untur et palescunt in facie quia male
digerunt. Causa non [illegible] veniunt quia
membra colligata cum corde quia omnia
membra totius corporis sunt liga
ta cordi propter dolorem cerebri stomachi
[illegible] alia membra in [illegible] Item [illegible]
membrum est tam sensibile sicut stomachus
et dolet in [illegible] quia stomachus est [illegible]
et [illegible] sentit. Et tria sunt membra [illegible]
nosa que possunt extendi quantumque
[illegible] sunt [illegible] propter ossa extendi
possent ut sunt stomachus vesica et [illegible] quia
illa sunt venosa. Item propter vehemen
tiam doloris generat sincopis et omnes
dolores corporis [illegible] virtutes et opera
ciones corporis. Item omnes [illegible] secessus
[illegible] i. debilitas
stomachi vomitus sudor etc. Causant

sincopim. Item in fluxu narium et in [illegible]
excellenti exercitio, purgatione est mor
talis hec [illegible] Item vermes in stomacho vel in
testinis sunt [illegible] i. [illegible] causa sin
copis. Item [illegible] vel [illegible] quia consuevit [illegible]
[illegible] non facit generat sincopim. Item omnia
retenta in corpore que prius solita fuerunt
[illegible] convertuntur in venenum ut sperma
[illegible] urina menstruum. Item opilacio splen
[illegible] causat sincopim. Item cor patitur
[illegible] dolorem [illegible] Item propter magnum dolo
rem vehementem cor sincopat et timet
vel flebotomiam non [illegible] quia videt
[illegible] sanguinem fluere. Et omnia que
[illegible] i. [illegible] calorem in corde
generant sincopim. Item ypo quia [illegible]
[illegible] occasione [illegible] cito mori
untur. Et longa [illegible] facit sincopare
[illegible] spiritus vitalis est radius et cor ra
dix eius. Item cor capitur dupliciter
uno capitur [illegible] sanguinea et habi
[illegible] et capitur [illegible] quod calor
ad quem inducat omnia et hoc venit [illegible]
te [illegible] vel [illegible] Et tales [illegible] non
possunt videri [illegible] Experimentum [illegible]
ubi dolor ibi [illegible] Nota experimenta infirmitatum
in [illegible] Si aliquis infirmatur
[illegible] urina est [illegible] et spissa
et si pulsus [illegible] tunc est [illegible] in
facie [illegible] bona [illegible] si urina est
[illegible] est colerica et pulsus [illegible]
lox et tenuis. Si urina est [illegible] et spissa
ut lac est [illegible] et [illegible] est [illegible]
[illegible] est [illegible] et patitur
[illegible] in [illegible] autumpno [illegible] in [illegible]
sanguinis in vere colera in estate. Item [illegible]
cordiacam [illegible] in ventre [illegible]
[illegible] dolet ante cibum [illegible] similiter
[illegible] Si autem est
[illegible] plus dolet post cibum quam ante
Signa sincopis pulsus rarus [illegible] multum
color in facie [illegible]
[illegible] ac si vellet dormire [illegible] sudor
est in facie vel collo et [illegible] sunt signa mor
talia [illegible] homo moritur. Nota [illegible]
[illegible] coriandrum et [illegible] semper
post cibum non [illegible] ascendere cibum
ad [illegible] eructuationem et singultum
prenosticon sincopis est tremor [illegible] cordis
diu durans. Item si aliquis longo tempore
patitur tremorem cordis et post subito [illegible]
sincopis expedita est quia mortis. Item si
sincopis [illegible] post tremorem cordis venit vomitus [illegible]
[illegible] pressura i. viridis est mortis. Item [illegible]
mala complexio ut nimia excessiva i. que
excedit metas debilitat virtutem [illegible]
et hoc ultra virtutem debilitatem inducit
tremorem cordis tremor sincopim sincopis
mortem igitur [illegible] ad [illegible] ma
la complexio inducat mortem. Item si [illegible]
amittit colorem a sincopi expeditus [illegible] est
mortis. Item si [illegible] non [illegible] in sincopi
sic quod [illegible] eius cito non revertitur mortis
est. Item si sincopizanti vel [illegible]
[illegible] sicut
per nares et si non [illegible] mortis [illegible]
[illegible] apostema fuit in corde vel circa cor eadem die
morietur. Si vero apostema [illegible] 2a die mo
rietur.

Et proximum est ad mortem. Si non sanguis
niger exit per nares desiccatus apostema cordis
demissum et est mortale. Circa cor multum
patitur ne apostema ut ad literam. Si apostema in
corde vel circa tamen non confirmatur quia ad hoc
toxicum fuit statim homo moritur et non
potest sanari per evacuationem. Si non apostema, ma-
[illegible] et circa cadit dicitur moritur. Item in gau-
dio angustia extra [illegible] cor inf-
flatur [illegible] cordi in quatuor
parte mortale. Item [illegible] ulcus et pustula
cordis [illegible] in corde in [illegible]
[illegible] in corde et mortale quia non
curabile [illegible] et tante digitatis quod non
tollat aliquid [illegible]. Item cor in sua pas-
sione vel [illegible] non potest dum dilatatione [illegible]
[illegible] statim moritur [illegible] motiva corporis
[illegible] patitur et dilatationem. Item potest dici confor-
[illegible] apostema in pelliculis suis [illegible] in
[illegible] sua. Cura cordiace consistit in duo-
bus primo per confortationem cordis quia [illegible]
[illegible] orbem dextrum de
[illegible] sinistrum ad mor-
[illegible] dignatur [illegible] evacuacionem
[illegible] dicta. Nota [illegible] cor-
dis [illegible] confortat [illegible] bene
[illegible] ut [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] calidiores [illegible] pellit [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible] Confortantia [illegible] cordis
[illegible] borrago, calida [illegible]
[illegible] flores
[illegible] [illegible] flores
[illegible] cordialia [illegible] sandalia [illegible]
[illegible] calfacta [illegible]
poma citrangula [illegible]
coloandrum et fructus et [illegible]
pidrum pomorum [illegible]
spodium [illegible] defendit [illegible]
[illegible] ut calefacit [illegible]
[illegible] ut flores borrage buglosse. Item [illegible]
[illegible] de corde [illegible]
[illegible] ut [illegible] margarita [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible] argentum [illegible]
[illegible] et [illegible] tabula in [illegible]
bono vel [illegible] confortant cor. Et [illegible]
[illegible] sunt sirupus [illegible]
[illegible] sirupus [illegible] dyagaton [illegible]
[illegible] diadragagantum [illegible]
[illegible] dyamargariton [illegible] dyam-
[illegible] et dyarameron [illegible]
et pulvis [illegible] et borraginatum vel
[illegible]. Item electuarium [illegible] dyaled
[illegible] dyaden dyamargariton. Item recipe spica
nardi mastic galiofili cardamomi
[illegible] ana [illegible]
[illegible] ligni aloes ana [illegible]
[illegible] et [illegible] et melle
et [illegible] et fiat electuarium et [illegible]
[illegible] in [illegible] cordis. Item recipe [illegible]
[illegible] ligni aloes pom-
[illegible] galiofili [illegible]
[illegible] spodii [illegible]
calamente borage [illegible] de corde [illegible]
[illegible] margarite [illegible]
[illegible] ana [illegible]

[illegible] margarite [illegible]
[illegible] electuarium margariton. Item ab [illegible]
[illegible] de corde [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] foliatum [illegible] simul
[illegible] tabula cum [illegible] rosaceo [illegible]
[illegible]. Item electuarium diamerum [illegible] et
[illegible] magis [illegible] tale electuarium [illegible]
[illegible] aliquis borage [illegible] et
[illegible] et [illegible]. Item ad [illegible] que
[illegible] ut [illegible] cordis et magis [illegible]
[illegible] galiofili et cum [illegible]
[illegible] cum [illegible] et margaritarum
[illegible] de corde [illegible] pulvis et [illegible]
in [illegible] potu vel pulvis [illegible] de [illegible]
[illegible] cum [illegible] borage vel buglosse et cum [illegible]
aqua [illegible] dissolvatur et bibi vel capi in [illegible]
[illegible] vel potu. Item recipe [illegible]
et [illegible] vel ligni aloes et de
[illegible] cordiaca [illegible] vel [illegible]
[illegible]. Nota [illegible] appetitus [illegible] vel pullus et pone
[illegible] cutem et carne [illegible]
[illegible] et [illegible] de lardo et [illegible] cum [illegible]
[illegible] in [illegible] rosato vel [illegible]
[illegible] cum [illegible] assum [illegible]
[illegible] et pona ad scutellas et pona [illegible]
[illegible] vini rubei et apponas
poma maciana [illegible] assata et [illegible]
[illegible] scutellas et primo [illegible]
[illegible] appetitum [illegible]
[illegible] cum [illegible] multum
recipe [illegible] et [illegible] et bibe cum vino.
Item [illegible] consistit [illegible] vita [illegible] confortativa
[illegible]. Item [illegible] confortaciones
[illegible] confortando spiritus vitales et [illegible]
[illegible] restaurando [illegible] radicale ut
[illegible] bonum [illegible] et [illegible] reddunt calor
[illegible] et [illegible] de vino cum pane tosto vel
[illegible] cum [illegible] galli capo [illegible]
[illegible] et [illegible] confortat augendo calor
[illegible] confortat [illegible] et [illegible]
[illegible] ut [illegible] confortat [illegible]
[illegible] confortat [illegible] ut [illegible]
[illegible] ut [illegible] et omnis [illegible]
[illegible] confortat [illegible]
[illegible] ut [illegible] pulvis [illegible]
[illegible] polonie [illegible]
[illegible] vel [illegible]
et [illegible] venenum [illegible] tormentilla
[illegible] cum [illegible] buglosse vel borage vel
[illegible] confortat [illegible]
[illegible] ut [illegible]
vel [illegible] multum [illegible] multum [illegible]
[illegible] quia [illegible] spiritus vita-
les et multum [illegible] confortat
[illegible] vel ligni aloes galiofili
[illegible] cum aqua rosarum [illegible] musti [illegible]
[illegible] confortat cor [illegible]
[illegible] ut [illegible] cordi
[illegible] et in omnibus [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible] nobilis. Item [illegible]
[illegible] cordi [illegible] cum [illegible]
vel [illegible]. Item [illegible] cause car-
[illegible] diversitas cordis [illegible]
sanguinis [illegible] sibi sirupus cum borage
vel sirupus rosarum vel [illegible]
sandali in [illegible] vel camphoram [illegible]
vel aqua rosarum [illegible]
glosse [illegible] violarum borage [illegible]
[illegible] Si [illegible] digesta [illegible]
cum [illegible] maiorana basilicon
vel [illegible] aloes ligni [illegible]
[illegible] cordiacis [illegible] in tali [illegible]
[illegible] materia fuit digesta materia cum
sirupo.

fiunt [illegible] vel cum oriclle sceble[illegible] appo de
epith. et [illegible] et custore i. [illegible] de galeg
muscatum i. apotecca Si fuit ventositas stomachi
ventose cum stomachica electuaria dyacimino vel dya
galang. gariofili vel piperis nella que est vita
et consumit ventositates similiter lambitive confi-
mine vetolum sicut cauda et gumma et pista cum
sunt ventositatem si fuit debilitas cordis ex
nimia sensacione dentur aromatica et vini [illegible]
dez motum iram balsamos si propter lubos qui debi
le cor et efficitur illa membra Si fuit propter
vermes debilitas cordis datur semen appii vel absin-
tey vel accium bene salsa vel detur eis album
vel aptalo vel cepe [illegible] vel bibe et semen
arpllet. i. melcumfym semen canapi capestre
radix emule campane capilli veneris radix [illegible]
necat omnes vermes et pediculos in pudibundis
lavando locum cum tali lixivia Item laxativa
evacuantia cordiace sunt illa in ea [illegible] prime
viole cassiafistule flores buglosse borraginis cum [illegible]
dio capone vel cum succo caprino vel vacctio
dando sunt illa [illegible] cap[illegible] majus [illegible]
gat scabiem et lepram et mundificat sanguinem
cum fumo terre Item [illegible] viole borraginis [illegible]
cassiafistule [illegible] in repletione [illegible] [illegible] [illegible]
na mota [illegible] Nota flebotomia vena plus debilitat
quam nulle purgationes i. malum est nimie quia
omnes [illegible] ab[illegible] vita [illegible] vdalnea co
[illegible] rasura [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] esse [illegible] illa quando ab[illegible]
vita Minimus [illegible] ubi est [illegible] i sagi[illegible]
[illegible] est [illegible] flebotomia nocet et [illegible]
mota [illegible] Alia causa post flebotomiam multum
sincopizat i. debilitas est Item nota sicut dicit [illegible]
Avicenna quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] cor
diace que dantur propter subtilitatem [illegible] [illegible]
[illegible] Item [illegible] [illegible] in omni ca
[illegible] cordis et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] evacuat
sine debilitatione et offensione cordis Item [illegible]
[illegible] subtilis sanguis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] calorem dyaspermis [illegible] [illegible] datur [illegible]
imperiale [illegible] [illegible] cum [illegible] et cum [illegible] [illegible]
[illegible] quia purgant [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
et sanguinem [illegible] dat cum [illegible] Item polipodium
evacuat [illegible] a toto sanguine et [illegible] cum
[illegible] et [illegible] in omni [illegible] i. appone [illegible]
Item [illegible] polipodium [illegible] tunc adiunge [illegible]
[illegible] non [illegible] Item dia borraginis [illegible]
[illegible] et lapide lazuli [illegible] [illegible] purgat
[illegible] Nota lapis lazuli et [illegible] sunt [illegible]
Item lunatica [illegible] [illegible] purgat [illegible]
Item [illegible] [illegible] pomi in omni [illegible] passio
et est [illegible] in cordiaca passione [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] maxime sive propter cordiaca Item nota quod [illegible]
qui [illegible] cordiacam passionem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] maxime nocet Item pulla gal-
line assata [illegible] cum aqua rosarum [illegible] vel cum
vino [illegible] si causa frigida comedat causa si causa [illegible]
[illegible] pullos comedat Item prunis [illegible] [illegible]
et omnia fercula sua condiantur cum [illegible]
croco Item [illegible] pira [illegible] silvestria [illegible]
[illegible] in vino bono [illegible] [illegible] et [illegible]
faciunt bonum appetitum [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] Item [illegible] pulli [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] et facit appetitum Item [illegible]
[illegible] sincopales [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] et prunas [illegible]
[illegible] Item [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] appone [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] in [illegible]
et [illegible] in cordiaca passione [illegible] omnia [illegible]

[illegible] pulmonia [illegible] pulmonis [illegible] velamen [illegible]
[illegible] due [illegible] [illegible] pulmonem [illegible]
[illegible] mediastinum pectoris [illegible] velamen dividens
[illegible] pulmonem [illegible] [illegible] [illegible]
ita ut [illegible] pulmonis [illegible] latere dextro [illegible]
[illegible] in sinistro [illegible] [illegible] sinistre pars
[illegible] alligatur

in causa frigida [illegible] in causa calida [illegible] venenum Item mitem
quod assat pullum [illegible] debes [illegible] cum bono vino
et aqua rosarum et gariofili [illegible] [illegible] [illegible] pulli
et [illegible] in sincopi frigida Item pullos Item
[illegible] in mota [illegible] [illegible] [illegible] illa [illegible] quia
alias magis inflammaret cor si [illegible] [illegible]
sincopizans et si corripit [illegible] [illegible] odorifera [illegible]
[illegible] [illegible] odorifera [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vel [illegible] vel gariofili in panno et [illegible]
[illegible] pone et ante nares [illegible] [illegible]
vel [illegible] [illegible] [illegible] nares [illegible] Item omnes
[illegible] adhibite [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]
quia [illegible] maxime [illegible] [illegible] Et illa que
iam dicta sunt [illegible] dat in cordiaca ina-
nitione et non repletione quia si dabis vinum bonum
repleto tunc vinum facit [illegible] [illegible]
[illegible] Et ille qui est repletus [illegible] cum [illegible]
[illegible] et [illegible] evacuantibus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ab [illegible] appone [illegible] [illegible]
cum [illegible] nigro vel pipere vel [illegible] [illegible]
et in sincopali cordiaca Item [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] in aceto forti et [illegible] ad nares
et facit motorem [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] in sincopali et in paroxismo
Item [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] eis [illegible]
[illegible] ad nares quod [illegible] Item [illegible] [illegible]
et [illegible] tunc aqua rosarum subito [illegible]
ad faciem vel alias aquas [illegible] Alia causa est
[illegible] [illegible] sincopizat quia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] modo est quod [illegible] [illegible]
[illegible] cum [illegible] Alius modus pone [illegible]
[illegible] nares et [illegible] pedes et [illegible] [illegible] si est
sincopis et ea causa ibi [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] Item [illegible] [illegible] tunc [illegible] tormen-
tilla [illegible] cum [illegible] vel alii [illegible] mille-
folium Alii dyamargariton et a [illegible] [illegible]
lapides [illegible] confortant corpus et [illegible]
[illegible] in [illegible] Item [illegible] cordia-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] si causa causa [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible] causa si [illegible] [illegible] [illegible]
causa cum [illegible] [illegible] Et [illegible] cordiaca [illegible] [illegible]
[illegible] et subito [illegible] et [illegible] tunc debet
[illegible] et pone [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] pone ibi [illegible] piperis Alii dant [illegible]
[illegible] et [illegible] in omni ventositate [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ventositate vel [illegible] [illegible]
fabas [illegible] [illegible] et [illegible] pira poma
et omnia [illegible] et lactucinia quia illa ge-
nerant ventositatem vel [illegible] [illegible] et [illegible]
Nota [illegible] [illegible] pipere [illegible] et [illegible] piperis
[illegible] piper [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
calefacit stomachum ad [illegible] Item omnia [illegible]
[illegible] croco gariofili [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
quia [illegible] facit [illegible] [illegible] Item polipodium
i. saxifraga [illegible] [illegible] [illegible] illa [illegible]
[illegible] purgant [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] electuaria i. diasene [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] lapis armenus lapis lazuli
illa purgant [illegible] i. [illegible] est

Sequitur de peripleumonia pleuresis asma
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] peri-
pleumonia dicitur [illegible] passio pulmonis et [illegible]
a pulmone [illegible] [illegible] et [illegible] a [illegible] quod est [illegible]
et pleumo [illegible] quod est pulmo latine i. apostema
pulmonis vel dicitur a peri [illegible] [illegible] et pleumon
quasi dicta pulmonis passio Avicenna dicit quod
apostema [illegible] in pulmone vel [illegible] [illegible] Alma-
[illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] apostema pulmonis
vel est apostema pulmonis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] apostema in pulmone vel [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

pulmonis Non est fortis dolor Ratio quia non
est membrum sensibile Sed quatuor solum sunt
membra sensitiva scilicet splen pulmo vesica
et renes pleuresis fit tribus modis i. speciebus
primo in ea sunt collecti multi humores
causantes apostema secundo causatur a reumate de-
scendente ad terebrum et est quedam vena que fit
de flammate sed non vera pleuresis fit et colera
Sed de acutis humoribus et reumate si defluunt ad
costas dicitur peripleumonia Serapio dicit a reumate
et pleuresi liberet nos deus quia sunt pessime
quia veniunt a catharro qui est mater omnis
egritudinis Galienus dicit de passionibus pleu-
resis vera fit de flammate non vero colerica tamen
doctores dicunt eorum variis ideo diversimode
curatur Et pleuresis que est de colera magis
vexat quia colerici sunt ignei et fortiter
patiuntur Sed quando est de flammate datur ca
Sed que est de colera datur frigida ut cassia fistula
curentur Et pus est mollius porosum io-
cito cadit in partem et in simul tardius curatur
Galienus dicit quod pleuresis que fit ex flammate fit
ex pus sanguine instrumento Sed colera fit contrarium
fo tibo vel tardus vel fluxus eo pleuresis cau-
satur dicitur dicit quod ab omni humore fit
pleuresis sed ut plurimum magis ex flammate
pleuresis fit ex ca ut in collo pleuresis a
fit ex colera vel sanguine inficiat ut plurimum
eo quia est in medio corporis et auget ca-
lorem cordis Et dicit et tunc membra flammate
pos non intrant pulmonem Rasis dicit pi-
pleuresis fit ex eo stilando reumate sed potius
Et pleuresis ut frequenter fit ex reumate flu-
ente ad pulmonem Rasis dicit pleuresis fit ex
de sic reuma et fit ex flammate et initia
Signa seu dicte pleuresis sunt febris acute con-
strictio anhelitus et dolor pectoris et dolor
subsistens mamilla et continue tussis non potest
bene dormire nisi in dorso et lingua ru-
bea et inflatio mamille sinistre et si ru-
et dolet inflatio oculorum et maxime sinistri
oculi Et si tales ex flammate continue dormiunt
et in talibus est frater extremorum membrorum sed
que est calor pleuresis quia nullum membrum
est ita prope cor sicut pulmo eo calefit a cor-
de Et ibi est sitis continua ex calore sitta
Et que est propter colera fit est fortior quam
aliorum humorum humores pectoralium et pulsus
est fortis ipsius colerici et in sinistro latere
pleuresis Hoc dicit maledicta egritudo quia
inficit vitam et fugat tribus de re
solutus a tunica in aliam continue a pleuritur
in inanimos Si in spatio pannosum ut sa-
gitur sub hac ipso quoniam tunica in mali
illis et erit ibi a fistula pleuresis etc. expa
dit et currit aliquis ex pellitum ad infe-
riora et tunica in ustulat tamen postea quoniam
ille dicit quod utrobique est febris sed dicat quia
pleuresis est pulsus undosus et maior est
strictio anhelitus sed in pleuresi est pulsus
fortis et quoniam et dicit pleuresi et pi-
pleuresis Alexander ponit quemcumque cura-
re egritudinem ideo caput est cura carnis que
quoniam curatur si reuma ille dicit et curatur
quia ambo perdunt a reumate Cura in vena
basilica quia illa est vena cordis vero
est si est ca fa deinde solutio ventris fit deinde
bibat aquam ordei cum oleo amigdale et
zuccara et dragagantum Sed quoniam incipit spu-
tere sanguinem datur si decoctio yreos capillorum
ysopi et liquiritie et alexandrina in lingua

Vocantur dicitur in pulmone

Vena cordis

cum butiro marino vel saniguine zucc
vel oleo olive vel approximatur vel pillulas
diamargariton et quod est de ca ca remo per sa
Sed per camphoram sandali per iu [illegible] per
titonia Et flema mixtum potius et india
vel quod est a ca ca continua in sua flema non
et per res uterine dicunt aplicari per sinistram
mamillam et liquiritia est optima medicina
in tali peste pulmonis Et capitis venus
si ita possibile i. marrubium vel urtica mor-
tua Et quod apostema est maturum et rumpitur
detur ysopus cum melle bibere vel apponatur
Et si non potest screare datur et meta ca-
ra farina ordei vel nigelle vel aristolo-
gie longe vel piperis longi vel cinamomum
vel cassia lignea Sed apostema in exterapiu-
m pulmo ardescit detur tyriaca vel aqua
rute cum speciebus odoriferis si tyriaca melius
vel et odores res adoriferentes vel thimia-
mentum mirabilem et utatur tibiis per dulcibus
adoriferis Si petit famam quoniam datur rose
buglosse balaustie spodii et cacie i. pimpinelle
silvestres et bibat fit ptisana cum mu-
cilagine amigdalarum quibus Si autem est fe-
bris apponatur vel demastrammus dicit da
primum sandalis diagragantum Galienus
datum mane febris mal cum siccitatibus cum fedio
de febre illius casus quoniam non curat datur
sibi ca et piper et statim curat Simul ita
cinamomum fiat cyrre vel datur de coctio
ysopi calamenti ca posita ca pulli ve pisi
liquiritia Et sic vinatur passarum ab
oribus in mundatarum nucleis Depositis
maximo pleura sicut detecum Pro madar-
pincium liquiritie rose ana ℥ 2 j pisi ysopi
yreos autem si si febris est magna addantur
quatuor semina frigida scilicet a ra et b ra bul-
liant cum aqua fluvialis addatur zuccar si est deco-
ctum sit est de flammate addatur mel et bibatur
modice sugendo vel lambendo et non
fortiter liberet illis fiunt trocisci de il-
lis rebus dictis apponendo et addendo de zucc
de ordeo et ponit sub lingua et ibi resolvatur
ille trocisci illis ponit unguentum diapom-
pie scilicet recipe de axungia et medulla
vitulorum butirum marinum et appone
cera at continue sunt et fit unguentum an
unge scilicet et appone sinistre mamille
vel axungiam galline et medullam
et unge pectus in sinistra parte et cessat
dolor illius carnei piplo a vel datur
oleum olive libere calide quod tale resolvit
et consolidat Caveat se ab omnibus acutis
scilicet tempore primo ut Si est colericus et ca ca
caveat a ventosis cibis ut fabe et armo
forti vel italica a prestibus a lacticiniis
veniente a loco dormito a humido quia ille
facit reuma abal aloquela via Et tunica lignea
est ligata ad pulmonem et illa tunc movetur
etc. plus quam pulmonem Et si est unitus
vel placetur et causatur aposta campa potest
vel tunc tempus tocius et assi mane et sero
aristolochiam ut piper etc.

Sequitur de pleuresi si dicitur a
pleura quod est costa quia est circa
costas sed non in costa primo pleu-
resis est apostema costarum seu sub costis
in medio illa quod dicitur fragma non potest se
libere levare i. diafragma dyafragma i. pon-
te

costis coniungitur. [illegible] qui duo [illegible]
separat medium [illegible] Nota apostema
in pectore vocatur brasen vel [illegible]
alias pleuresis vocatur et pleuresis est apostema
calidum in partibus pectoris scilicet aut in lacertis
aut in velamine cooperiente pectus. Aliquod
vocatur pleurisis vel pleuresis et acutissimus
dolor lateris. Aliquod significat a bresen et pleu-
resis sunt synonima et vera pleuresis nam
[illegible] in lateribus et panniculis costarum
[illegible] in velamine costas cooperi-
ente pectus. Nota vera est in extrinsecis par-
tibus pectoris [illegible] Quedam
[illegible] non vera [illegible] Non vera est in la-
certis costarum [illegible]

[illegible]

[illegible] oleum amygdalarum [illegible]
[illegible] et apponatur [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]

[illegible]

111v

Causatur secundo tisis propter retentionem
menstruorum et emorroidarum emorroidas
antiquas sanare non potest si aqua manat con-
vertitur in tisim. Item omnibus qui consueverunt su-
buriari non debet statim impetuose separare
sed semel vel bis in anno alius habebit
tisim. Item ex tussi prima sputum sangui-
nis qui spuit sanguinem et inde quiescit
in sanitate. Item ventuose salsa sicca assa ace-
tosa sicut piper et cetera tisis longa facit
thisim ... frigida ... calida ... nocent
suprascripta et faciunt ut capitis passio causat
thisim sicut aer ventosus locorum in aer et
maxime aer meridionalis. Igitur nullus
studens debet habere cameram versus meridiem.
Similiter odor sulfuris maxime nocet et facit
tisim. Item ex frigiditate pedis qui vadit pedibus
nudis ad lectum qui non digerit et facit tisim.
Item cenam non digerit frequenter in cenat
tisim. Item nota thisis causatur duobus quando
... consumptionem et cetera omne tempus autem facit
tisim. Item omnis superfluitas facit tisim.
Secundo thisis venit ex ulceratione pul-
monis. Item ... thisim.
Item ad curam tisis debent apponi sicca que ex-
siccant fluxum sanguinis. Item illa non subito
tamen mortem sed successive sed dicens quod ...
etas post facit thisim ... in quo
... ex ... ad ...
anno incurrunt tisim quando aliquis habet
mollem brachia habebit tisim tempore autumpnali
sed est molle molle tisis quia frigiditas autumpni
claudit calorem ... Signa tisis que separabilia
quedam inseparabilia. Separabilia ex quo curas
si spuit ad ... Si super natat sputum
in aqua tunc curatur. Si sputum cadit ad fundum
est signum ... Si fetet moritur. Item
tale sputum ... si spuit ...
indicat pulmonem putridum ... tisica est
inordinata et habet inflationem pulmonis.
Item quando leditur cor etiam leditur pulmo.
Item sicut stomachus purgatur per vomitum ita
pulmo purgatur per tussim. Sed diceret
quare ... habent ... tussim et non potest
quia ... vaporem ascendere et pulmo
evaporari ... Sed in sono colli-
ta sunt ... que ... per pulmonem. Item
si sic habent rubedinem in maxillis etiam habent
calorem in manibus plante pedis post prandium
isti qui statim rubescunt post bibitionem habent tisim.
Item si rugosi in ... tunc est tisis incurabilis.
Signa distincta sunt si venit tisis a pulmone
habet maxillas rubeas et sputum fetet ...
ore est confirmata in tisi. Si autem venit a ...
pulmones habet collum inflatum. Item capias
filum vel pannum madidatum et pone super ...
stra mamilla vel sub pectore et in tali loco ...
... ibi tisis. Item quando ulcera in
pulmone est tunc qui intrat ... statim vult
... vel qui intrat stubam calidam.
Item aliud signum si habet tisim et habet tussim
... et non potest iacere in aliquo late-
re et dolet circa spatulam et mamillam sini-
stram est tisis incurabilis quia ulcera pul-

... et quando apparet aperit statim moritur.
Item ulcus ... est cum in sanie. Sed ulcus
pulmonis non est cum sanie non quando rumpit.
Item sputum sanguinis quando venit a pulmone
... spumosum quia per ... expuit
sanguinis sputum per sputum. Sed tunc spuma
spuit sanguinem tunc est a pectore. Item de pectore
... cum magna tussi et rubore et dolore
a pulmone ... quia non cor est nervosum
igitur sentit dolorem sed pulmo non sentit
igitur ... Item sputum a pectore
est nigrum vel album a pulmone autem rubeum
sanguinis per sputum. Si sanguis spuitur a
gutture ... si autem venit a pul-
mone. Si venit cum vomitu sanguis tunc
venit a stomacho vel ab epate. Si vero
... habet appropinquis pectoris. Item si
sanguis in sputo est viridis vel venenosum
est ... Item si urina est in ...
sanguinis et ... sicut oleum signum est
ex sanguine dissolvitur et consumitur et habet
... et ... medulla ...
... tisis ... incurabilis
... bene in mense potest curari. Cura ...
... que consolidant confortant et stringunt
illa duo simul valent. Item tisis confirmata
ubi est urina ... et sanguinis est illa est
incurabilis quia habet ulcera in pulmone
et illa ulcera non possunt sanari. Item ...
dicit pulmo habet motum continuum sicut flabellum.
Item quando tisicus cessat a tussi et motu ut prius
habuit tussim tunc illa die morietur. Item
... sputum est mortis. Item si capilli
cadunt de capite est mortis. Item habent ...
... mortis. Item qui apud
... sanguinis fetidum est mortis. Item
quando sputum in aqua sputatum si ad hoc
signum ... tunc curatur. Si
autem descendit ad fundum non curatur. Si
autem sputum manet in medio aque medio-
criter curatur. Item tisis in pueris curatur sed
in maturis difficulter. Item signa mortis
... cessat appetitus comedendi secundo pe-
des inflati capilli cadunt difficultas
anhelitus ... suspirium ...
... pulsum est ... oculorum
... anhelitus fetidum ...
sputum. Item sputum rotundum signum est tisici.
Item sputum viride et nigrum est mortis. Cura
tisis est duplex quasi non vera quedam solum
calorem facit. Sed corpus eius non curat.
Sed vera que curari potest ante confirmationem
tisis et ... fetorem et ante saniem. Sed
si illa mala signa precedunt non potest cu-
rari igitur dicitur cura non vera seu
blandiens. Cura specialis primo prohibere
reuma ne fluat ad pectus. Secundo purgetur
corpus. Tertio materia ducatur ad illam partem
... ad ... vel ad aliud locum ...
confortare caput et pectus ne materia perveniat
... Quinto mundificare et ...
et expellere materiam ... a pectore et
pulmone. Deinde consolidare. Septimo prohibeat
tussim omnibus electuariis et unguentis ...
... provocat ... Octavo ...
petitus comedendi. Nono sputum ...

restringere decimo maliciam anhelita i. laudandum de ansere xi° dictam co- dimet sibi xii° rem prædam cita pulmonem remone aspo remma sit remone- et spica nardi semen papaveris al[bi] iuiubis ingti oleum an[a] ʒ i. emate bone sinite galieni an[a] ʒ s[emis] cum modicum [illegible] et teneat sub lingua quod resolvatur et curatur quod phisici [illegible] decans auf curatur per hic iurtum Cum tibi sit reu sanus in core [illegible] Jeiunes siccus vigi- les sit ren [illegible] Ego indicat i. corpulentus fames pos et [illegible] [illegible] vel [illegible] plena rone divisio ma[illegible] opposita parte dextrat si sanguis peccat Cum alius humor peccat [illegible] palias meas duc [illegible] [illegible] buisica tua s[ive] cassia [illegible] mana thamarindi pulvis damasceni [illegible] violas musancs psilii s[ive] ac [illegible] colloquintida [illegible] laureola lap[is] armenicus lapis las[uli] [illegible] sorbe [illegible] s[ive] predicta [illegible] [illegible] sine ofensione [illegible] [illegible] ar [illegible] capillus [illegible] que cum [illegible] et [illegible] decoctio cum lacte [illegible] est [illegible] ad decoctionem [illegible] de damasceno [illegible] psilii est [illegible] viola ʒ i [illegible] potius Item [illegible] [illegible] in [illegible] de- coctio cum modico sale et [illegible] dentur [illegible] sirupus [illegible] agarico et [illegible] conse- rosarum vel [illegible] zuccara vel [illegible] [illegible] colla [illegible] Item [illegible] cum in [illegible] [illegible] dragagantum et gummi arabicum et [illegible] addendo [illegible] cum [illegible] ad [illegible] est [illegible] Item [illegible] et [illegible] pectori [illegible] et aceto cum [illegible] panno et pone [illegible] super scapulam et [illegible] salvatiles [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] purgat caput [illegible] purgat pulmonem [illegible] confortativa [illegible] cum [illegible] galieni diacitonites [illegible] et alia sunt confortativa frigida [illegible] confortat caput [illegible] calidi [illegible] confortat [illegible] in [illegible] desiccandos i. [illegible] in [illegible]

saturegia basilicum rosis maiorane [illegible] si [illegible] [illegible] a [illegible] galange [illegible] alii [illegible] celidonia [illegible] et [illegible] aromatica Diazinziberis [illegible] et [illegible] omnes [illegible] que Item ad omnes [illegible] qui [illegible] fundit [illegible] [illegible] est calidi addatur modicum [illegible] acti et in [illegible] compositione [illegible] [illegible] potest [illegible] nec [illegible] [illegible] [illegible] calo- fat [illegible] penetrat Compo- sitiones dianthos confortativa [illegible] sunt dupliciter s[cilicet] frigida et calida sunt [illegible] que [illegible] rosata novella dyamargariton [illegible] [illegible] pliris [illegible] in [illegible] zuccara rosata [illegible] Item [illegible] [illegible] est [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] ab [illegible] Et est in- venitur [illegible] Cum est antiquus [illegible] caput vel ponat super [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pectoris et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Et pulmonem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et purgat [illegible] pectoris [illegible] [illegible] Diapenidion [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pectoris et [illegible] pulmoni [illegible] Item [illegible] Item [illegible] pectori [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pectoris [illegible] pectoris [illegible] et [illegible]

bibere vel quia calefacit. Et vel consolidat
et nutrit etc. Sed vomat dulcia sicut uvas passas iste
oppilant i. worsthopen. Item cineres de crudo qui
spuit sanguinem et saniem habet emorroidam passionem
vel bibat decoctionem ysopi. Isopi alii telesk' cum siro
po idromelli. Item succum caulium recentium in melle
(+ feruefactum). Item confectio sive fiat de ranis et ysopo vel de pyropo
et croci i. kruckein succus cerusie et brodium vel spi
canardi. Item de ficubus decoque cum salvia et
ysopo et liquiricia nota et bibe tepide mane
et sero. Hic clarificat vocem et pectus. Item de
passulis mundatis amicdalis et misce cum
melle et bibe et tollit asma et passionem et
facit bonam vocem. Si illa decoctio in qua cera
sed in cera et violis semina citoniorum mun
sine pinee vel psilii et ordeum pendiorum
i. aqua recenta et bullias simul. Item et siringus
violis et appone liquiricia et hec sed quia difficultatem
anhelitus in quibus habet calidi et maxime Item sirupus
violaceus rosaceus liquiricie. Item fiat
sic faciens anhelare. Item balsamita cala
de qua decoquas cum cerevisia vel liquiricia
et bibatur tepide. Item hec iste res in ore
epimate emoptoica passione in omni tussi
Item alii apponunt fisticos amigdalas ptisa
nam cum amigdalis ysopo in alia cura
tussi tenet sumi cum cere assato et ansio
de nocte utetur et ysopo sic in bono
vino. Item sirupus de passio vel passulum cum
datum cum ovis et comestum sunt. Item
sirupus passi sic fit: passi ʒ i capillis veneris
cassati apii seminis ʒ v seu malvae dismal
vetes ʒ ii unicorum passarum ʒ v seu cerusie
ʒ in pendiorum lb i vel quam lb in ptisana sirup
quem pauper bibat caules recentes sicut
et addat modicum de liquiricia cum passio. Item sirupus
et sirupus pectoralis de fumo lambendo
et non maxime bibendo et aliquando tepide
vel paum simul ptisana cum melle vel
comedat glicerium vel emulam capparis
omnium mane vel liquiricium contrahendo sumendo.
Item sirupus de pipenelle mundat pectus. Sirupus
pipenella fit de consolide maioris et minoris
pipinellis scario vel ungulaz caballi ana
capillis veneris ana man. i. for. se. a. ora et bora
ante ʒ i medulle seu benhuff se citoniorum
i. nucleos interiores se in illorum succi liquiricie
ana ʒ ß dragaganti gummi arabici amidi folia
rosis spodii sanguis draconis pessulaz
mundatarum ab ossibus i. nucleos citriorum
pinearum ana ʒ ii ordei lb ii coquere ad aquam
pluviali sive plumali et clarificetur sirupus
et detur mane et sero et illa recepta sunt
consolidant intisi ulcera pulmonis. Item recipe
humectat et lenit vias etc occurrit reps
igitur apponitur. Item optimum alactuarium fit
de dragaganti gummi arabici cum ana ʒ i boli armeni
lauri ʒ in liquiricie ʒ i boli armenii ʒ i cicori
eam cum pluvialium et fit alactuarium. Item
sirupus ad ulcera pulmonis fit de consolidas
minores et maiores ana ʒ i cinara poleti
polentum ungule caballi for. se. secorum
ara et bora ana ʒ liquiricie ʒ ii. Item aqua
pluvialis est constrictiva et sicca et sanissima
et omnia recepta dicuntur bulire cum eadem. Item potus
sana cum carne cancrorum simul valet febri
citanti in triana potu mane et sero. Item
de ordeo et furfure et primo vinum bulliendo
cum iniciba vel amigdalis et bibe tepide
et iste potus constrictivus ulcerum post

aut ulcerum abstersiti tunc consolida ad
iuvet rosa antiqua quia antiquatus
in est consiccatus sicut vel recentia rosa et
non potest dormire addatur de papaveris.
Item in sta ca papaver ingerit in ca papaveris
al nota eboe de dragaganti gummi
arabicum ana ʒ i amidi ʒ ii liquiricie
ʒ ß for. se. secorum seu papaveris vel succi
liquiricie posita ana ʒ i sanguis draconis
cantrorum ana ʒ ß de ista ma fit pillulas vel
trisci vel sirupus vel alectuarium vel molleum
subarum consuaz ipsa da ʒ sac capud stat
in ipso est contineti res lapides ignitos
contrahatur humitas lacte pro vapore concutere
et ascendentem re maz solum situtas in co
lacte et hic alectuarium sicut receptus et illa
poto consungit omnem fluxum corporis in
omni loco sive sanei sive sanguis sive hec
speculum pro p wollen seu pappiur. Item omnis
ciby et pota ptisica de se contende ad sic
citatem sicut ut contingatur ferro vel
calibe vel lapide ignito ut hic dicitur
recenta contrahantur. Item in medio continetur cum
vino illorum ignitorum statim stringit vomi
tum etc per in ore fluxus fiet curacio pa
cientium humidi. Item electuarium campharatum
sic fit de spodii ʒ i rosis ʒ ii se sta a ora
et mora ʒ i campharo ʒ ß fit trisci a i con
fectio ad modum trociscorum sirupo papaveris
i. cum lacte papaveris ad bibendum vel cum
ptisana decocta cum speciebus sive zisim
amigdalinum ordeum illa sive sed stisico
quia sunt vistosa igitur omne tale habet
virtutem vinendi et consolidandi. Item ptisis
campatur a tussi etc qui continue tussitat ti
meat defutura ptisi sive illa cum pedes
inflamantur timeat de ydropisi passione
Item non calidos et siccos stringit tussim. Item
non optima decoctio vel sirupus quam omne
stabile et quam cal de radix liquiricie quarta
sive i. minor ʒ fo papaveris al seu minora ora
et bora sta ana ʒ i ysopi capillis ve
neris ordei lb i unarum passarum
ab alys mundatarum passarum enucleatarum
dactillorum ana ʒ i iuiube psilii et acqui
arum ana ʒ ß fit decoctio in aqua pluvi
ali quia illa est sicca quia levius coctio
valet sicut quam scabies et frangit cal. Item
furcas fit dicunt appone primo ad stergendum
et consolidandum pulmonem. Item de ysopi dra
ganti gummi arabici liquiricie ana ʒ ii ʒʒ ʒ
iuvet ad pondus omnium illorum tales recepta
sic vel. Item diagragantum dyapendion
vel in sta ca sed ab ex unguere pectus cum
butiro et oleo laurino. Item pulmo vulpe
cum passio comestus est sicut in nullo ca
tum non est par cum omne sile aplaudeat
suo simili. Item sirupus de passio de pone ad
bis ut successive trahatur et intrat de in
prime sed noctem vel in aurora datur
sed pendiarum et tussis ad est pendium
sibi prodest. Sed tussis quidem venit ex reuma
te cura reuma et nota reuma sic curatur
recipe sulfur et pone super carbones et co
operias cum ciato et fac foramen in sup
eriori parte et impone emboticum cum una parte
ad foramen et aliam partem pone ad os vel
ad pallatum et exlutte illum fumum iste

Vel clamando voces et oculos aliis ma-
xime offendit cerebrum et oculos est accepto
ff de olibanis et melius quod unquam in-
sufflet quia non tantum offendit oculos et cerebrum
Item diaquilon vel anisum vel Item
Recipe arsenici auri pigmenti ana 3 ij cum
de quo fac pillulas et fac suffumigacionem per em-
botum ponendo vas pillulas super carbo-
nes clamando voces et oculos Sed
apparebit cui et 3 simila aliqua rectificata
licet astringens Et pars Recipe enula ca-
mpana antiqua et scinde in partes ro-
tundas [illegible] magis de ambobus unum
magis et ff pulvis et misce in potu tepida
mane et sero et faciat unam quartam cum
melle et imponatur de illo pulvere cum
sumpto omni mane rotulo primo Si autem
est in estate misce cum pulvere vel sumo
vel lacte [illegible] et est summum contra tu-
ssim calidam et diacalamentum infra ca-
tarrum sint vel Sed si adest febris vel
[illegible] mel quia mel augmentat febrem
det sibi sirupum [illegible] vel aqua [illegible]
Item ysopus cum melle in yeme simile
vel ad pulmonem opus cum melle co-
quitur in [illegible] enula campana fit
[illegible] sana Item Recipe pinguedinem
anseris et misceatur ad [illegible]
et in unge pectus et curat tussim Si
autem sit puer et tussiat det sibi
amigdale cum lacte Si sit iuvenis
det sibi liquiricie semen autem det cala-
[illegible] infantibus [illegible] calefacit frigidum
hec maxime [illegible] sompnum [illegible]
Si autem Si autem tussis [illegible] de [illegible]
quia mater est det sibi pillulis de
[illegible] et oppio et teneat sub lingua
quia ibi dissolvantur deinde deglu-
ciat hec [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] et habebit sompnum Si puer dor-
mire non poterit Si autem [illegible] [illegible]
det sibi [illegible] et [illegible] sibi [illegible]
[illegible]: et [illegible] rose et [illegible] compo-
[illegible] et det [illegible] [illegible]
Item [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Si [illegible] [illegible] et [illegible] cum pul-
[illegible] [illegible] mastice [illegible]:
et [illegible] super [illegible] Item [illegible]
[illegible] cum [illegible] ut super [illegible] Item
Si sanguis [illegible] in [illegible] egritudine
ff [illegible] Si autem [illegible] [illegible]
[illegible] da sibi [illegible] [illegible] [illegible]
Item Recipe [illegible] assatum et pone
desuper de spodio [illegible] [illegible]
de [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] cum aqua plantaginis et hec
sunt consolidat [illegible] statim [illegible] dic [illegible]
[illegible] enim in fluxu sanguinis:

Item aqua plantaginis vel in omni fluxu u-
[illegible] Item [illegible] pastoris [illegible]
quia statim stringit sanguinem [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] Item aqua
[illegible] consolidat omnem sanguinem
[illegible] Si in aqua extinctus est lapis vel
ferrum Si [illegible] vel ad idem
Item aqua in qua extinctum est ferrum
[illegible] et cocta [illegible]
est optima medicina ad consolidandum
fluxum sanguinis sine ore sive naribus
[illegible] sive [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] de [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] pulmonem
vel lac [illegible] extinctum cum
lapide vel ferro ignito et bibe et
teneat [illegible] et [illegible] Item
lac [illegible] extinctum est [illegible] [illegible]
[illegible] extinctum [illegible] in [illegible]
[illegible] Item omnes [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Sequitur de asma et est quantitas
anhelitus cum [illegible] [illegible]
sibilando loquitur [illegible] dispnea
asma [illegible] sunt passiones pe-
ctoris et dispnea [illegible] passio est
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et est [illegible] anhelandi [illegible]
[illegible] asma [illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible] Dispnea [illegible]
[illegible] asma [illegible] [illegible] Op-
[illegible] [illegible] [illegible] Item
asma in sene non recipit [illegible]
[illegible] intelligitur [illegible] [illegible] [illegible]
que in [illegible] non curantur [illegible]
asma est [illegible] anhelitus
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] Item [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] est signum mortis [illegible]
asma [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] Si [illegible] [illegible]
[illegible] si [illegible] [illegible] Item si
[illegible] magnum [illegible] est [illegible]
[illegible] Sed si [illegible] est [illegible]
Et iste passiones sunt dicte [illegible]
[illegible] est signum mortis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] anhelitus [illegible]
[illegible] [illegible] pectoris [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] autem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad aliquod [illegible] [illegible]
non [illegible] nec [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] mediam

// aqua //

noctem i. debet eligere aerem septem-
trionalem vel habere fenestras contra ventum
usque septemtrionalem tamen i. in noctem
quia tunc aer infrigidat et infrigidat. Nota
dicitur ita bene est quod sit ignibus calidis infri-
gidato non est cum asma secundum [illegible]
cum quod dictum sed non expiso et adto-
nio, in plus reddunt [illegible] aer est [illegible]
repletus [illegible] et ita. Item somnus ex-
tendit se ad cibum et potum qui cum ex-
tenditur se ad res naturales quod asmaticus
modicum comedat et bibat. Item si non
de capite in imaginatione est sic dementes
[illegible] in celebro quia [illegible]
[illegible] sint diversi. Sed [illegible] faciunt
diversos morbos et [illegible] fluunt ad
diversa loca quia fluunt [illegible]
[illegible] ad collum facit [illegible]. Si ad pe-
ctus [illegible] si ad vesicam vel [illegible]
vel [illegible] facit [illegible]. Item [illegible] actuali-
ter sint sicut ignis [illegible] facit
[illegible] galange et piper cinamomum
[illegible] inter [illegible] [illegible]
[illegible] non moveri [illegible] moveri [illegible]
[illegible] de cinamomo actua-
liter [illegible] sint ut [illegible]
ut rose [illegible]. Item in [illegible]
[illegible] illa que ad [illegible] ut [illegible]
[illegible] anima [illegible] et [illegible] in [illegible]
[illegible] lata et ova pinguia et
[illegible] asmaticis [illegible] cum [illegible]
dicitur. Item [illegible] ventosa ut pisa
et omnia [illegible] ut rape cepe [illegible]
[illegible] pira poma. Item [illegible]
[illegible] in [illegible] ut pira poma car-
nes [illegible] et salsatos
cibus [illegible] et [illegible] i. [illegible]
[illegible] vel [illegible] vel [illegible]
[illegible]. Item [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] asma [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vel [illegible] et [illegible]
[illegible] cum polipodio i. [illegible]
et aniso et [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] cum [illegible]
pane [illegible] facit [illegible] optimas [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
dicitur [illegible] cum [illegible] i. [illegible]
in [illegible] i. cum pipe non [illegible]
[illegible] vel [illegible] gallini vel
galline et [illegible] cum [illegible]
[illegible] et aniso cum vino [illegible] et
[illegible] [illegible] et facit [illegible]
[illegible]. Item asmaticus [illegible] i.
[illegible] amigdale et [illegible]
cum [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] vel

nota [illegible] et asmaticus in cena
[illegible] vinum [illegible] assatum comedere
dicitur et vel liquida et [illegible]
[illegible] qui [illegible] in loco [illegible]
et non [illegible] [illegible]. Item [illegible]
[illegible] et [illegible] dicitur [illegible] quod
[illegible] omnes carnes [illegible] vel [illegible]
[illegible] et quadrupedum [illegible]
[illegible] dicitur [illegible] [illegible] per-
dicum [illegible] si [illegible] [illegible]
non [illegible] non comedat alias car-
nes nisi [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] fluvia-
[illegible] [illegible] quam aliam aqua
[illegible] [illegible] et facit putrifa-
ctionem. Item [illegible] vel asmaticus
et [illegible] solum [illegible] piscibus
[illegible] [illegible] et petro-
sis in aquis lapidosis degentibus
et pisces [illegible] sit [illegible]
et [illegible] vinum [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] odorando [illegible]
[illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non est [illegible]
[illegible] [illegible]. Item [illegible]
vel [illegible] [illegible] pectore et [illegible]
decocto cum [illegible] colato [illegible]
Item [illegible] [illegible]
vel [illegible] vel [illegible] et asmatico
[illegible] [illegible] [illegible] aliqui
assa vel cocta [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] est indigestibilis
non [illegible] [illegible]
[illegible]. Item [illegible]
[illegible] dicitur [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
vel pulmo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cor [illegible] vel [illegible]
comestio [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] comestio [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
a [illegible] suo simili vel [illegible]
[illegible] suo simili et [illegible] com-
[illegible] intestina. Item [illegible]
[illegible] carnes [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] et ad [illegible]
[illegible] ad carnes [illegible] [illegible]
[illegible] cum vino et [illegible]. Item
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] in omnibus [illegible] et
asmaticus et [illegible]
[illegible] et forti [illegible]
[illegible] vel [illegible] cocta [illegible]
[illegible] vel aqua cocta cum [illegible]
Item in omni [illegible] omnium [illegible]

ff potus dz ccordare cum cibo sic quod potus non contradicat cibo ne corpus a quibus morbis augmentaretur. Et quia eorum sunt diapenidiaton ysopus saltem sic ca ca. Si vero ex frigida tunc fiat diacalamentum dyaciminum. Item tamen in cauisi fermenti ffpp incipiatur dz et recipi cum tosto pane uel bibat illorum ut cibus non ascendat ad capud. Nota in ista pectorali grossi humores non possunt bene duci ad stomachum uel per poros uel per secessum. Sed solum post subtiliationem grossi uel aqua mellis quia uel calefacit et dissoluit post igitur quia materia subtilis potest exhalari per secessum. Sed grossa materia non potest ire per sedes sed per fleumata et alia. Item nota grossa materia debet subtiliari per aquam mellis quia mel est igneum ut subtiliat ne illa grossa materia pulmonem asmaticus mittat destruendo id ... materia ... bendo aceto ... ad melle et tertio uel oximel ... uel mel ... illa omnia subtiliant et pro... humida et grossos humores et tunc eos possunt ... per sputum ... per os. Sed dicendum quod ... ydromel ... aque ... mota decocto ... que est differentia inter mellicratum et ydromel. Mellicratum non solum intrat aquam et mel. Sed etiam species aromatice et sic ... mellis de ... aque ... ysopi ut ... et de ... simul illa ... et hec dicitur mellicratum addendo species aromaticas. Sed quod ydromel patet supra. Item una ... ypinis ... posita in mel et comesta ... intrinseca ... curat et purgat omnes ... pectoralem tussim et asmatici uel solum ... assum et comestum ... omnia interiora ... plana ... mane. Item ... ad difficultatem anhelandi ... ptisana. Sed ... est frigida igitur non ... asmaticus ... solum ... de melle ... caliditatem ... cibus ... Et omnia ... et pulmones asmaticorum ... galli ... et ... polipodium ... et ... addendo ... et ... et agaricus ... et ... Item ... radicibus est ... et ... Item ... Item ... ysopo ... mellis ... et ... Item ... Item inpuro ...

et tunc semper ... et purgat ... in duos ... Item si uel decoquitur ... et ... in ... ad ... Si autem ... ad ... Si uero antiquitas ... ad ... est sicut et ... Item ... est ... et est ... sicut ... Si asma fuit ex uentositate hoc ... in more anhelatorum pectore ... Et ... sicut ... illa ... Si autem est ... et ... mane et ... Item in senibus non ... asma. Item in omni etate ... Item antiquitas non ... Item qui anhelitus in asmatico est ... et ... est signum mortis. Item in asmate anhelitus ... et ... est ... est mortis. Item ... asmaticus ... signum est mortis. Item qui ... est signum mortis.

// vocatur //

... in ... in asmate ... et ... et non ... et ... et tunc ... in asmaticis non ... in asmate non ponatur ... et ... in asmate ... et ...

114v

intrat. Sed anima exsiccat calor et de-
colorat et rarefacit et movet et suffo-
cat asmaticos. Nota ne multum insistat secu-
rus si illa die gravaverit se debet et ci-
bo digesto et purgato. Octava regula a-
smaticus non dormiat de die quia inani-
veniunt exemplo incendiario vitz
nec etiam in noctibus primo non debet dor-
mire sed semper inclinatus. Alia regula
asmaticus non bibat quantum vult et
egrotus in asmatico est regula quod
non bibat multum. Decima regula asma-
ticus bibat paulatim sugendo et cito
extinguat sitim quamvis sit bibens. Nona
regula si remedia hic non proficiunt
tunc debet fieri cauterium in me-
dio pectoris quia hic fit pulmo-
calis in pectore obtentus. Et sic asma
in pectore superfluitas exit. Item purgari
infirmus ut sit cum aliis ubi decet.
et asmati recipiendo competunt ut-
pote item gerolas in sinapi cum aliis
. Item cerva seu fel ... decoctio cig
... bibat bene et desputantur
et colera et ... et ... et iij et
mel et ... et sic ... asmatici et
tussi. Item ... granata dulcia i. poma
granata dulcia assantur in cineribus
ca in stupha et piantur desuper de
... post passionem ... fit
candida ... ponitur et impo-
situr cum et assatur et est simile
addunt. Item cinis campana co-
mesta cum melle valet ad ... nam
non est nec asma quod ... tussim
et asma est ... quod asma est pe-
ssima. Nota virum cunctantem bz
asmate et pectore nota quod sunt
tres differentie anhelitus ... di-
fficulter inspirat alius respirat
alter ... difficulter inspirat
et respirat et hanc vocant ... di-
fficulter inspirat anhelitum ... quod
qui non potest respirare vocant asma ...
tempus vocant orthomiam ... inspi-
rare nec respirare bene potest. Item
... homines iuvenes sunt in ...
calidiores asmatici ... in estate.
Item nota quod asmatici sunt ...
frequentius ... fortiores. Item est
asma ... pleuresis et pip-
lexia i. apoplexia inquietudo ... asma
vel homines ... apoplexiam aliqui
... i. apoplexia inquietudo aliquando
... homines per xl annos.
Causa asmatis est ... et in isto
... in pectore et ...
... non possunt ingredi
etiam quando ... recipiunt fluente
a capite in pulmonem. Quia asmatis
est ... pectoris ... anhelitum
... precordia ... in in spirando

et respirando. Et quando fetor asmatis exit ab
ore expediti sunt. Item asmatici non conqueruntur
de dolore sed de dignitate pectoris et pulmonis.
Item sunt tussim ... asma et dispnea
sunt difficillime cure in senibus et antiquata
et radicata et senes raro infirmantur
statim moriuntur. Si asma est in iuvene
statim potest curari. Item Rasis dicitur dicit ...
... et curatio ... dactilorum ...
... et feniculi ... ipso ...
... in ... potus ad ...
... si ad hoc illud brodium ... sic ...
si quod est ... tunc est bene. Si non addit plus
decoquantur et sic fit de quantitate ... et de
... non potest fieri ... pilule autem eius
sunt ... agarika i. fungus abietis ... in pulvere
... coloquintide ... seu ...
et feniculi ana ... pillule ... quod vitet
grossum cibum et carnes bovinas carnes salsas
olera anguille angwille et magis pisces ...
comedat. Item ... fructus vitet. Item pisces
vitet. Item omnia brodia valent pro pectore
et ... piperum. Item feniculum ...
et pipere valet eisdem asmaticis. Item ...
dicit asa fetida ... et ponatur ad ...
... grossos ... pulmonem.
Item pulmo vulpis ... et bibitur valet. Item
purgatio debet fieri in asmate. Item electuaria
eius sunt scilicet dya et ... dya ...
... diapiper ... bufonis
Item ... sic piper ... in ...
epilentie ... in lepra ... bufo
est in asmate stercus lupinum in colica
stercus caninum ... stercus murium illud
est ... in dolore ... Item ... bufonis
seu bufo in asmate et dispnea. Item ...
... aliud ... cum aqua ordei
et melle apponendo ... in asmate
vel ... illorum ... Item
vinum decoctum cum ... Item medium
de pulvere ad quantitatem ... dato tamen
ovo ... in homine pinguiori dandum est.
Item amigdala que ... cum pin-
guedine valet asmaticis ... ceteras
et maturas ova recentia pinguia ...
cum simila pura et optima ... Nota
... tritica ordeacea ... Si
asmaticus fuit ... i. asma
... ova recentia in ... pulli
pultes ordei. Si asma fuit in puero ...
... cum butiro ...
... et aliis pinguibus comedat ...
ante ... caveat asmaticus ab omnibus
acutis scilicet ... et ... Item
... per ... olfaciendo
... oportet
per ... et multa
... de illis et ...
... ad os vel ... vel adorantur
illa vel ... Si vero est ...
odoret ... violis ... campohora

... et dicitur quasi
Sequitur de raucedine

S raucedo fauces faciens et venit ple-
rumque ex reumate dissoluente vel ex
fluxu constringente et est passio pectoris. Nota
si raucedo ... est ... est ... in
estate tunc curatur ... ut cum ...

saginibus peniditarum diagragantum ro-
sata novella et cura p[er] viroladez i. humec-
tacionem seu supplicationem i. fortacionem. Si autem
fuit raucedo ex parte tunc sumo zeu est
liquiriciam succus viva ut sic scinde primo
per medium et crute [illegible] et in poc[u]le [illegible]
[illegible] crudum et assa pomum ut fructum ro-
in tret et de mane et sero quod tepide et valet
quod omnia recenta que tamen raucedinem. Si
vero placet illa p[er]ut pomum ad omnem cum
dum per per tot in foramine et in assa vel
sic cum pomo. Et omnia assata sunt ca-
et sicca [illegible] sic in raucedine et recenta
in sed causa similiter cubebe piper. Item
olibanum cum melle et pisto liquiricium sic
valet. [illegible] passule grana pina glandes
vel ad pectus et dactuli amigdala. Simila
in causa sed vel oleum [illegible] et [illegible]
Et omnia immaturata non [illegible] competunt
vel. Electuaria vero in sed causa sunt scilicet
diacalamentum diasulfur diapsis [illegible]
Et panis vitis fructus mixta [illegible] et
vinosa vinum [illegible] super [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] calorem [illegible] videt [illegible]
nam videt solum meridianum quod calor va-
dit ad cibum et mittit grossum [illegible] ad
caput prenostico raucedo seu [illegible]
[illegible] seu antiqua non curatur et stat
[illegible] futuram et [illegible] videt omnia [illegible]
quia [illegible] rauci[tudine]. Cibi tisicorum
sunt [illegible] est bibere lac de amigdalis
quia [illegible] et [illegible] et [illegible] ut
[illegible] lacte caprino quod [illegible] abstringit
et consolidat nutrit et reparat. Similiter lac
asinorum vel et [illegible]. Sed [illegible]
[illegible] pestiolo agno [illegible]
[illegible] coclear [illegible]. Item nota [illegible]
[illegible] lac [illegible] lapides [illegible]
in lacte [illegible]
sic [illegible]. Et melius lac et vinum [illegible]
[illegible] et feniculi [illegible]. Item si [illegible]
[illegible] lactis [illegible]
[illegible]. Item [illegible] tisicorum
sit [illegible] ad [illegible] et ad pa-
[illegible] caliditatem [illegible]. Item tisicus
bibet aquam ptisanam [illegible]
[illegible]. Item rauci [illegible]
[illegible] tisicorum [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] et semper [illegible]
[illegible] de melle quia [illegible]
ad pulmonem. [illegible] si [illegible]
[illegible]. Item [illegible]
[illegible]
[illegible]. Item
rauci [illegible] in aqua [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]. Item [illegible] vel [illegible] et
[illegible]. Item aer [illegible]
[illegible] sicco et sine vento et in loco
[illegible] ut macre[illegible]
claro et cibus non vel comeda [illegible]
[illegible]. Item panis [illegible] sit bene [illegible]
[illegible] in [illegible]
Item [illegible] tisicus non [illegible]
sumi de cibo et non [illegible]

post cibum et sit semper in gaudio et
[illegible] ut [illegible] super [illegible]
[illegible]. Item [illegible]
et [illegible] medicinam [illegible]
[illegible] removet [illegible] omnia
[illegible] et [illegible] nocent [illegible]

S[tomachus] [illegible] in [illegible]
[illegible] et [illegible] est sic
[illegible] et est sub [illegible] et
est dilatabilis [illegible] et [illegible]
[illegible] sunt [illegible]. Item [illegible] longi-
tudinales sunt ordinati [illegible] ad
expellendum [illegible]. Sed [illegible]
[illegible] ordinate ad retinendum
cibum et stomachus est positus super cor et
epar et [illegible] est [illegible]
non [illegible] appetitus [illegible]. Item
omnis malus [illegible] stomachi est [illegible] in
facie et omnis mala digestio est [illegible]
et [illegible] egritudinem. Item [illegible]
[illegible] comedit [illegible]
[illegible] et stomachus patitur [illegible]
[illegible] ut [illegible] sicca et sicca [illegible] stomachus
patitur [illegible]
[illegible] et [illegible] debilitas stomachi
sunt [illegible] ventositates stomachi [illegible]
inflacio [illegible] in [illegible] dolor [illegible]
[illegible] appetitus comedendi [illegible]
appetitus [illegible] [illegible]
fastidium seu nausea seu [illegible]
[illegible] stomachi. Et est [illegible]
[illegible] sicca [illegible] et sicca. Et est [illegible]
[illegible] et [illegible]
et est [illegible] et [illegible]
[illegible] multum bibit [illegible]
[illegible] ad [illegible] in stomacho [illegible]
[illegible] potat [illegible]
[illegible] est [illegible] caliditas sunt
[illegible] stomachum [illegible] est [illegible]
amaritudo vomitus [illegible] calor [illegible]
[illegible] sitis lingue est signum [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible]
appetitus et [illegible] male digerit [illegible]
[illegible] et bene [illegible] in [illegible] et in-
[illegible] ita [illegible] non [illegible]
[illegible] stomachi [illegible]
[illegible] eructacio [illegible]
[illegible] et semper [illegible]
[illegible] multa et [illegible] appetitus
[illegible] et non potus et magna [illegible]
et [illegible] ad [illegible]
faciem [illegible] et semper sentit [illegible]
saporem acetosum [illegible] vel
[illegible] et sit [illegible]
[illegible] in [illegible] vel [illegible]
[illegible] vel [illegible]
et [illegible] humorem [illegible]
hoc. Item [illegible] stomachi [illegible]
[illegible] pauca [illegible]
[illegible] stomachi in [illegible] fe-
[illegible] ad [illegible]
est [illegible] stomacho [illegible]
[illegible] magnum fastidium. Item
[illegible] stomachum [illegible] aliis

membris et curat omnes dolores patientis
Item cura intestinorum immittit ad stomachum
contra frigidam complexionem [illegible] ta in
dat sibi pomarum et cerebellum pro
ter [illegible] petrosilij comedat. [illegible]
cocta Item menta [illegible] ponat in
emplastrum super stomachum decoctionem vel
vinum vel pomo granata coriandri
vel ordeum pro mala [illegible]
vel in [illegible] absinthia [illegible]
viol. Item et flores mali et rosarum
et si sit ita in vino [illegible] absinthia
semina [illegible] et decoctio in
[illegible] depositae decoctio [illegible] corticis
[illegible] que inde [illegible] faciunt co
[illegible] et colaturae addatur cassia
fistula et detur in amorem [illegible] et
[illegible] in amorem et de super non
[illegible] et ille potus [illegible] tali
[illegible] et [illegible] sine in
cibo et potu. Si necesse stomachum [illegible]
ut de [illegible] potum vel cibo [illegible]
[illegible] ana [illegible] 3 3 cariofili galangae
[illegible] [illegible] et [illegible]
applicari calefaciendo vel [illegible]
panis et comede cum aceto et pone
super stomachum. Si necesse fuerit [illegible]
[illegible] muscum et ambra et pulv.
cariofili [illegible] et [illegible]
[illegible] et ponatur super stomachum
et [illegible] imponatur [illegible] vinum
sed in ea [illegible] appone rosarum vel [illegible]
Si necesse est in [illegible] appone
[illegible] quae est [illegible] stomacho inter her
bas sicut galangae [illegible] et mastic
[illegible] stomachum. Item [illegible]
[illegible] cum aceto et sale et
[illegible] [illegible] oleo [illegible]
[illegible] et [illegible] digestionis ad
[illegible] et curat vomitum [illegible]
vomitus [illegible] in [illegible] stomacho frigido
[illegible] et [illegible]. Item panis [illegible] stomachi [illegible]
[illegible] galangae [illegible]
Item coriandri in aceto per dies
dies et noctes et macerato post et
[illegible] ossa [illegible] pro
[illegible] prohibet fumositatem et va
pores ascendere ad caput et [illegible]
[illegible] et caput. Item [illegible]
[illegible] stomachum et humores [illegible]
[illegible] vel [illegible] [illegible]
[illegible] purgari. Item [illegible]
absinthij et [illegible] fiat autem
3 j aqua [illegible] absinthij [illegible]
[illegible] ana [illegible] [illegible]
3 j et [illegible] zedoaria ad iiij or
dies post ea detur [illegible] purgatio
[illegible] in [illegible] stomacho [illegible] gera
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] in nocte cum
[illegible] in [illegible] capiat
[illegible] manna [illegible]
[illegible] capiat in [illegible]

et non dormiat desuper [illegible] omnes [illegible]
[illegible] capiti in [illegible] et non de
super dormire [illegible] ab [illegible] quam
[illegible] per dormitionem. Item aloes est
[illegible] sicut in [illegible] et [illegible]
[illegible] ad stomachum. Item [illegible] ca [illegible]
[illegible] [illegible] rosarum vel [illegible]
[illegible] vel in pulvere vel in liquida [illegible]
et sicut dicit [illegible] menta [illegible] ca [illegible]
[illegible] modo in [illegible] in
[illegible] applicatis [illegible] [illegible]
[illegible] et applicatur in aliis [illegible]
[illegible] recepta [illegible] Item [illegible]
in stomacho est [illegible] sicut [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
ta: et [illegible] [illegible]
et [illegible] vel [illegible] vel [illegible]
[illegible] de [illegible]
vel [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vel [illegible] et [illegible]
Et aliquando [illegible] [illegible]
[illegible] non est [illegible] stomachum
[illegible]. Item [illegible] assata
[illegible] sicut [illegible] vel [illegible]
[illegible] et [illegible] modo decoctio de
super et [illegible] emplastrum [illegible] vel [illegible]
[illegible] in appetitu [illegible]
[illegible] et [illegible] et
[illegible] et coqua in [illegible]
[illegible] et pota de mane [illegible]
[illegible] sanguinem [illegible] et
stomachum [illegible]. Item
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cordis et
stomachum. Item [illegible] [illegible]
lacte [illegible] [illegible]. Item [illegible]
est [illegible] menta in [illegible] stomachi.
Item agrimonia [illegible] v
[illegible] coqua cum lacte caprino vel
alio liquore et bibe et [illegible]
Item [illegible] sedat dolorem stomachi
[illegible]. Item pipe comesta
non permittit [illegible] [illegible] facit
[illegible] stomachum et [illegible]
pipe est [illegible]. Item mola
[illegible] stomachi [illegible] [illegible]
ab aceto et non permittit [illegible]
aliquam [illegible] in corpore [illegible]
[illegible]. Item ventosa posita super
stomachum [illegible]. Item [illegible] aloes
[illegible] stomachum [illegible]
sandali confortat [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] liquiritia [illegible]
[illegible] cat. Item si [illegible] non
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] panis [illegible] fiat dimes
[illegible] [illegible] [illegible]. Item
[illegible] emplastrum [illegible] 3 [illegible]
[illegible] 3 j [illegible] in
[illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et si
hoc [illegible] [illegible] muscum vel [illegible]

et mastic et cyperum et absinthium et fomentatio super stomachum vel appone aliquod oleum
ut masticis balsami. Item alii apponunt cu-
curbitam calidam super stomachum. Item si stomachus ab extra
sudet tunc appone frigida ab extra que omnem
frigiditatem habent prohibere sudorem. Et item debilitas
stomachi frigidi debent sumere cibaria subtilia
et faciliter digestibilia ut sunt ova sorbilia
et omnia viva et iuvenes carnes animalium
lactentium et lactucam. Carnes pulli iuve-
nes et post appone de cyminio et pipere in
stomacho aut calida appone modicum de zinzibere co-
riandro et croco. Item si talis evaporatio fit
a calida ita per quod vel odorat vel odorem sentit
nisi sit calida in quantitate. Si in toto corpore fuerit
humida et frigida et maxima tunc curatur per calida
et sicca que contraria contrariis curant. Item dige-
ratur cibus in stomacho cum absinthio mixta rethorica
mica ipso et siliquis vel cum ovo illorum. Si
igitur vis purgare stomachum adde ad predicta
catharticum in pietate i. laxativum recipe et post
quam purgasti tunc conforta. Item purga stomachum
cum dulcibus laxativis ut est diacartamum
pillulae benedictae pillulae de tribus generibus
mirabolanorum et pillulae sine quibus esse nolo
pillulae salvatoris et ille medicine dicuntur salva-
tores vel propter hoc confortant cum illis
que digerunt ut est dyanucum dyagalanga
dyaciminum dyaciminum dyacalamentum ut super dyacri-
peron et item bibe bonum vinum dyaciminum
vinum nigrum magis cariofilatum omnium tamen
illa omnia confortant stomachum. Pillule etc.
Item fac scutum ab extra super pondere stomachi et cetera
fac de absinthio et mentam et buliat
illa in aceto et pone calida in stomacho super stomachum.
Item de calida mora(?) absque vino tunc decoctio vel
balsamo vel pulegio tamen in cariofilato mixtis
mice cum pane tosto pro vino. Item sinapis
et piper ciminum et ʒ ʒ cum illis fit salsa ad
mensam illa valet in omni calida frigida ydropisi
cum spiritu salvatorum et valet in me-
se vinum vinosum i. igneum et forte vinum
frigidum i. in quo ferrum ignitum est extinctum
bis vel ter quia potest vinum calefacere sic ergo
qui de mane multum habet de sputo vene
multis filius in potu i. utatur illo potu in
quo ferrum est extinctum. Item est potus filius
restringit fluxum ventris et omne flu-
xum vinum cum multo vel piper album et
balsamum i. mixta salvia et maiorana potio item
mixtum vel flatus et multis. Si autem stomachus
fuit frigidus et siccus i. minutus et ille stomachus
facit intestinis et post multa fac cure igitur
frigidi stomachi cum calida et humida et super omnes
carnes iuvenes ova mollia et matura
oua decocta possunt esse sic flatus assata
et potest omni nocte tussilagine ʒ ʒ et crema ʒ ʒ
est ut malvae humidi. Nota in omni passione et
colerica passione stomachi competit quod calida cura et
flatus et multis potest in hoc iuvare et in omnibus
quia quicumque competit flatus alius competit multo
et quicumque competit sanguinee competit et colere

Item frigidi competunt illa calida ut polipodium
candidum i. granum tostorum cum anisio cariofilo
vel ʒ ʒ. Item stomachus tostorum vel minor podo-
rum ergo et sic competit stomacho propter venositatem
et castorium est vita venarum seu venarum.
Item quod nolunt sunt malum stomachum imitat
setum iacere pueros primos calida alii absinthium
super stomachum calida torrefactam alii panem tostum
calida ponunt super stomachum. Item terra et cyminum cum
hiis fit emplastrum stomacale vel galangam cum ruta
et cum oleo bulliendo frigido vel ter et pone
super magis et lilium ut. Et oleum mellilota vel
in stomacho frigido sic zinziber vel in stomacho calido. Item tussilagi-
nem al. thus i. olibanum est summum ad stomachum
frigidum et humidum. Sed stomachus qui est frigidus et non humidus
igitur ut. Item cave et pone volas manuum
super stomachum et rectificatur. Item si divites sunt
et electuaria sic fit cyminum et fit sic dyacimin
ʒ i gariofilorum nucis muscate in quantitate cubebarum macis ga-
lange ʒ ʒ zinziberis ana ʒ iii ʒ i ℈ i spice nardi
ʒ ii salvie siccate ʒ i ʒ i mellis rectificati hoc valet
ydropicis et est summum summum. Contra paucum ca-
ros pulvis galange mixtis et de zinzibero. Et
tussilaginis cum modico mellis et sumere valet
in nausea in appetitu ad malum stomachum. Item
recipe aloes mirabolanorum citrinorum confectionum in aqua
rosarum et fit pillule que valent per calidum stomachum. Alii
sunt et dyacitonon cum scammonica et sunt
citrinabili. Alii dant agaricum turbith re-
ubarbarum cum collaturam dictum. Et alii sic pur-
gant stomachum per vomitum sicut in mense cum aqua
assafetidarum quia rafanus atque apparatus
in principio faciunt vomitum et vinum illorum
coque in aqua et bibe calida et habebis vo-
mitum. Item fac tunc circa sulfura amorosa
illa per stomacho frigido et humido et pinguioribus valet
et non macris. Si macer debet facere suffumigium
i. balneari in aqua per dulcia. Item electuarium
post mensam comedat ʒ ʒ cariofilorum zinziberis et
galange vel impone illa ad bonum vinum
et bibe de mane salter sicut pinguiores
et omnia gutta vel pinguibus tamen macri
vero faciant sic et sicut. Item mala complexio
stomachi calida et humida debet uti frigidis et siccis et sunt
omnia simplicia pirta(?) citra granata acetosa et alia
in omnibus cibis aceto quia fit vel pingui-
bus. Sed macri uti dulcibus. Item dyacit-
toron cum melle vel flatus cum ʒ ʒ pipe
et cardamomo. Sed dyacitonon cum ʒ ʒ zuccarum vel
colica et multis ut mana etc.

Sequitur de digestione et venit hic
quod defectu caloris naturalis alii ex natura
calidi ita quod cibus adurit. Alii vel
ex mala male complexione stomachi ut ad mala-
rum sapor ad instinctum cum cibo. Item multe species su-
positas sic electuario acetosa vel sic cum absin-
thio quod est insipidum ille sunt. Tunc mala stomachi
Item tunc quod tussire sunt actio accidit alie quod
calor vadit ad cor et tunc stomachus constat sine
calore etc. tunc patitur indigestio. Item super
cibo capit debitum sopor fiat indigestus stomachi
quia si per absinthium stomachi et in fine iuge co-
medi si mensura cito digerit convenit

vo diffe(re)t et putrescunt in causa sup(er)i(us) d(ict)a
similiter ea p(ro)p(ter) sc(ilicet) d(ic)ta p(ro)p(ter) due digestio(n)e et in fine
subtilia et ordo causat malam indigestio(n)em
similiter q(uan)titas cibi et potus d(e)z ponde
rari quia si ni(mi)s comedit impedit digestio(ne)m
Tercia causa est situ in cortice sauloz vel
tendorum ut caulos pira poma Quarta
causa est q(uia) mala q(ua)litas gn(er)ati ex cibo
ut ex pisce gn(er)atur ventuositas vel q(uan)titas
acuta ex puro tempore vel comedere contra horam
q(ua)ndo appetit Sic de nocte in dormisse in p(ro)p(ter)
digestio(n)em vel dormire statim p(ost) cibum quia
illa cibum in corruptum faciunt De primo
i(d est) corpore cibum destro(m)a in digestum ad lumbos
ad pedes et ad manus Ita q(uod) cibus in digestio
trahitur in calore ad omnia membra ad que
transit calor Signum vomitus et eructuacio ac(e)ta
debilitatis sto(machi) Signum acc(i)d(i)t ni(mi)s fri(gid)us in spi
ratu et ni(mi)s frigidis potu vel cibo q(uod) contingunt
calorem ex patr(e) cardis et sto(machi) Cause vero in
fir(mitat)e digestionis acc(ident)a p(ri)uata sto(machi) q(ui)a sto(machus) in se
est malo et pap(er)icus vel sic p(ro) colliga(n)tiaz
i(d est) per alia membra et p(ro)p(ter) splenem q(uia) p(ro)p(ter) malo
cor cal(idum) pec(tus) q(uia) cerebro multu(m) re(cipi)ta sto(mach)i q(uia)
epat colerem q(uia) op(ilationem) splene(m) melancoliam quod
op(ilatione) Signum pulmo est fetidus tussim
sic p(ro)p(ter) pace in testimonium ut colica mela
ca multas mezdet ad sto(machum) Sz e(x)tra melanco
o(m)n(ia) sto(machi) est quia sto(machus) est tortuosus ni(mi)s molle
q(uia) p(ro)p(ter) solutorem continuus ut cum solito vo(mi)t(u)
solucio continuus Et si mala complexio sto(machi)
vel gd(?) (dic)tum ut cum yule humorem aut
sine ma(teri)a i(d est) sic sine humore Signa sto(machi)
mali digestio(n)e(m) no(n) p(ro)p(ter) videri ex urina
q(ui)a ut cu(m) continua p(ot)est sani nisi ex in tercio
gradu Causa aut in (na)tura habet per
urinam expulsionem et tactu q(ui)a si sto(machus) ab eo
per tactum est ca(lidus) tunc est signum calidi Si
vero urina est al(ba) fiat in digestio(n)e al(bi) subti
lis splen ydropis tp(ri)a uel p(er) sim scenes(?)
dyabete i(d est) vo(mitu)s p(er) mingit illa sic in
digestionem albam Et si in dieta fal(sa) recep(i)t ex(?)
d(icitu)r Et si urina urine taro(?) p(er) i(d est) ra(ra) sic sic
religiosi colorati et si urina lactea fuit
mel(ancolicam) sto(machi) Et si in omni melia ca(lida) sto(machi) in
firmus non comedit et appetit diminuitur
Sz in sta ca(lida) tunc ho(mo) p(otes)t bene comedere prosp(er)o
debilitas et malicia sto(machi) est ca(lida) et mal(a) o(mn)i(um)
eg(ritudin)um Item tempore digestio(n)is gn(er)at morbum
caducum melan(colicum) colica(m) arthe(ticam) et omnes eg(ritudi)nes
sic tunc gn(er)ati a sto(machi) Et si in digestio(n)e sto(machi) cu(m)
ex accetositate in omnibus qualecu(m)q(ue) est
signum (fr)igidi(ta)ti(s) q(ui)a signum debili(tat)is sto(machi) est
Et si crapulatus i(d est) infirmus per sto(machum) h(abe)t
pustulam in facie diuersorum colorum alo ma
litur quia dulcis humores sunt corrupti in sto(mach)o
Et si in febratis huius malo sto(machi) in sic statu
sine voce vel cito moritur Ideo caute
respiciendum est sto(machus) ho(min)is mala

Sequitur cura sto(machi) Et illa cura va
riatur s(ecundu)m q(uo)d tunc sunt diverse pa
tura est ca dict(u)s sto(machi) quia q(ua)si a con
trario curantur Si aut mala complexio c(alida)
cu(m) humore peccante tunc erit difficilior cura
Si aut(em) a(li)quanto tunc est difficillissima ma
Si q(ui)s humor peccat aut peccat sin(e) q(ua)lit(at)e a
corrupcione hic uel q(uod) sumat electuar(iu)m
no(n) est sto(machi) nisi vomitus hoc est si est in
cibis regio(n)e Si q(ui)s sentit se malle h(ab)ere
ut sto(machi) tunc p(ri)mo vomitum cum aqua ca
ca dis(?) sumat ut semine hyleth et decoctae
raffani more et da ad bibendum in decocta
vel sic a(qua)z aqua et oleum et sal et aza
bat et ad recipi(en)tes et muta(n)te ca(lida) et esto
et et decoctis simul et decocte ca(lidis) et esto
vomitus et hoc est vomitus in fine et hic h(abe)tur
quando p(er) stringitur sto(machi) sepri(?) tamen
acta ad et cod(?) alo unus sol(?) sic(?) vel
est pend(?) sic bibat absinthium et ce(n)a
dosemisez(?) minus et appla(n)ta ca ta
ut(?) c(?)mis ut uo(?) de diagal(an)ga dyacim(inum)
hac ut vomitus Si aut(em) mala sto(machi)
erit uc(?) q(uod) semper vult tunc de sinapi
cum s(u)p(er)pus ut zoste acetum borraginie
residit acatie confortant sto(machum) et
relaxant p(er) accedens panis huiusmodi p(ro)p(ter)
panem tostum in aceto a(ut) ob hoc
sup(er) sto(machum) ut comedat carianda
ut absinthium in p(ro)p(ter) manus Item utile
est diagalanga dyacim(inum) quibus vo
mit ante prandium et p(ost) Item utile
semp(er) p(ro)dest dicta q(uod) d(icitu)r ca(lida) fi(ni)ta
in uc(?) et uel dicta conmederat cum me
na est q(uo)d comede ca(lida) que sunt
sanitas digestio(n)is ut omnia(?) scridi ma
gna vinum subtile bibat et per
q(ui)bus debilitas(?) in semibus cibus
p(ro)p(ter) hoc mittet ad (h)ec si est tempus
calidum et hora neccessaria h(ab)et q(ua)ndo vo
ante prandium Item amo(ni)aco ut est
quibus h(ab)et arsenium et compositio in co
ello p(ri)mo tunc est c(ur)a candida q(uo)d sibi
electuarium Rec(ipe) dyacitoni(?) recipe cito
nior q(ua)sile(?) cum sandalorum et cara
et tera an(a) z i(ii) zenfiberis ligni aloes
an(a) z s(emis) garioffili cinamomi zedoarie zz an(a)
z i et s(emis) rosarum et misce cum mel(le) re(cipe)
iste sumus ut cond(?) so(?) cf(?) ectuum ut pul
vis alloys et huius sunt (?) ubi placet h(ab)et
vir cum ardorem sto(machi) Rec(ipe) panis tortinary(?)
aliq(ui) ut abstrahant s(emis) z rosarum om(ni)um
aq(ua) et sic a bullendum in ea et sic in fra
calatum i(d est) brust boorem(?) bryst(?) korez(?)
Item dyacitronis(?) recipe ambre(?) an(a)
sal sandali zz et galange sic sto(machi) sine
spe re vz ca est sto(machi) Item pille insa(?)
ca an(a) absinthium stomachi vomitum ut pille
decocte vzuit in ea ca alij sic est pul(vis)
confortantes sto(machum) et emedantes(?)
an(a) z i piperis longi garioff(ili) xilo(aloes)
p(er) alia spe(cie)s(?) cu(m) colat et ro(sis) an(a) z i
Rec(ipe) mel mellis z s(emis) sic pul(vis) et dt pul(vis)
post cibum ad mod(um) horam sumat
in modum coclear cum vino bono panis
an(a) ista galange uel zedoarie mirabile
Item a paralasis(?) est sanitate(?) d(icitu)r sto(machi)
est optimus mat(erie) xiloal(oes) ligni carpo(balsami) sic
debet et in isto concito p(ro)p(ter) ca(lida) pl(ur)a

sine gra bassed lign sed septem tanta
sit quia zarca balsamus ambra
frigus lign caro camphora muscus
Item nux galgam Item suffoc est
pne sic est ucet Item psenella sub
trahet ventositatem et confirmat debi
lias [illegible] Item nota linces sedes
etiam pne fecolorum prima ov et addit
pne Item si ius auc confortat ade
bellicamat ad pocta et uta [illegible]
dy tibi ut de nocte ut de mane fiunt
plac Item flam pne ul zz mit in
[illegible] gaioffl zucara cimi et fac ali
quod et aliis quodz ius si in confecto
pille ut pne Et si deflat cel malis
membro sut appone aliqd qd respi
rer membrum et sit terra confortat
dissimo Item genciana confirmat fla
et pngat appetitum comedendi et sume
vz ad sto[m] vetando [illegible] Si aliqd est
[illegible] uta post [illegible] tymiana
galanga Item [illegible] pr si sicus
figatus pp ut zz Si aut [illegible] gsioz
in sto da optimam [illegible]

Sequit de inflacione stoi quo
dam noie [illegible] et [illegible] inflac
tamen stoi gingulacio [illegible] pa
ssionis qutuor sunt de causa [illegible]
[illegible] rones quia [illegible] [illegible]
grossa ventositate que grossa ventositas
non pp [illegible] in teria et fit in [illegible]
[illegible] stoi et [illegible] sic globus in stoo et
[illegible] globosa egritudo Si inflac
stoi fit de ventositate agenta in stoo
pp ter debilitatem digestionis [illegible]
ut pisa [illegible] et omnia [illegible] causat
ventositatem quia stoi est debilis non
potest digerere et [illegible] ventositas
si [illegible] intestinum gnat tonsioz Si ad
[illegible] ad os stoi sic gnat singultus
[illegible] [illegible] eructu [illegible] singultus
Si aut vadit ad intestina grossa tunc
gnat gingulacio sicut dos clamas
[illegible] [illegible] sq extransit et
[illegible] Extransit sed [illegible]
intrans stom [illegible] ventositatem [illegible]
in aliis [illegible] in egro
fra Ecl gnant [illegible] abit [illegible]
[illegible] [illegible] aliud [illegible] fuste
rone aque sic Item ventus gnat
[illegible] et [illegible] et napor [illegible] et sicco
Et [illegible] ventose subtilit [illegible]
[illegible] inflacos stoi et ventositate et [illegible]
[illegible] vaporosi et [illegible] et [illegible]
[illegible] omnis gnat [illegible] stoi [illegible]
[illegible] sim [illegible] in grossa substa
cia [illegible] ordinem in [illegible]
[illegible] gnat et grossa [illegible] et sub
[illegible] post [illegible] in fine Item [illegible]
[illegible] cito de [illegible] igne in
[illegible] [illegible] in stoo [illegible]
[illegible] [illegible] Item ecl gnant [illegible]

ventositates [illegible] minus ca [illegible]
nimis [illegible] ut ex magno moni
aliud [illegible] in [illegible] et mte
[illegible] ut in mora [illegible] quia digo
indigt [illegible] et in [illegible] [illegible]
et est [illegible] et corpe [illegible]
de [illegible] [illegible] causa aut
mitta ventositate seu inflacos stoi ut
est [illegible] stoi ut [illegible]
[illegible] stoi [illegible] et [illegible]
[illegible] in stoo a [illegible] et ne
dolor in [illegible] ita [illegible]
moris quia si [illegible] dolorem [illegible]
inflacos tunc est mala Si aut v[illegible]
ad aliis [illegible] ut [illegible] opi
latum ut [illegible] assiduit [illegible]
que non [illegible] et sic transit ad [illegible]
et [illegible] Ecl gnant [illegible]
pide seu [illegible] ut gnant globo [illegible]
[illegible] [illegible] vento ut [illegible] minus
[illegible] in [illegible] ut [illegible] in [illegible]
Item si [illegible] et ardor
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dolor [illegible] [illegible]
dar et [illegible] [illegible] Si a frig[illegible]
ca non est ita magnus dolor Nota [illegible]
[illegible] aut dolor sit [illegible]
[illegible] semp [illegible] dolor Si aut dolor
est [illegible] tunc dolor [illegible]
pellat Si aut est dolor a parte [illegible]
est [illegible] [illegible] q [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ventositatem [illegible]
ventositas [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] in [illegible] et
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] gnat
[illegible] [illegible] Item [illegible] vento
sitas [illegible] [illegible] et [illegible]
gnat Item fortez [illegible] colorem [illegible]
[illegible] ventositatem [illegible] [illegible]
ut [illegible] ut [illegible] vapor [illegible]
[illegible] [illegible] cito Si aut [illegible]
[illegible] [illegible] Item [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quia
[illegible] est [illegible]

Sequit de gingulacione et est
[illegible] in [illegible] et intra
[illegible] ab extra [illegible]
[illegible] Item [illegible] est [illegible]
[illegible] morbus in [illegible]
quia [illegible] corpus [illegible] est quod [illegible]
[illegible] corpus [illegible] sed [illegible]
[illegible] [illegible] Item in
[illegible] infirmitatibus [illegible] ventosi te
[illegible] [illegible] [illegible] sem
[illegible] quia [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] vz [illegible] Sed [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible]
Item [illegible] ad [illegible] et ad
[illegible] appetitum [illegible]
[illegible] in stoo [illegible] [illegible]

morborum et sic ea cum sint mirand cassi
ffl tha[illegible] que sunt ... et sunt
... purgantes et ...
... acria ut ... benedicta etc
... pocius facere ... clisteria vel supp[ositoria] ...
Si autem ... de ... de ...
vel de ... de ... vel ...
... et sic ...
... ab ... eius ...
... facere potius ut cum oleo ...
... de ...
... vel ... et
... et pone ... pus ...
... cum aceto ... vel ...
... spinagia ...

[illegible]

Quale

[illegible]

febris pasternace similiter ova sorbilia cetera
sic vz in colica. Alii addunt sumac
que est vz ad provocandum vomitum et facit
cessare fetidum morbum. Recipe pauper capiat tegu-
lam gradus et ponere ad ignem seu laterem
et ponit eam ad stomachum. Alii micam panis torrefacti
cum sale ad apponunt. Alii apponunt pa-
nem in tostum cum sale et aceto. Alii appo-
nunt diacitoniton super stomachum ad modum
scuti. Recipe colera multiplex et cum hec habet cu-
ras. Recipe in vitellina colera sufficit hec
si sacra et aqua lactuce vel aqua fumi-
terre. Illa sunt depuratoria sanguinis quia lactuca
solum vz colericis et sanguineis. Recipe colera
vitellina sic curatur cum floribus violarum
buglosse borraginis [illegible] citoni-
orum [illegible] et decoquantur
in aqua decoctionis dissolvantur ℥ i cassie
electe [illegible] ℥ i et detur in aurora
hec est calacio. Deinde conforta cum zucara rosarum seu
zapatum coriandro. Quedam autem diacito-
don vel cum sale et recipe colericus vitabit
omnia genera colerica ut omne piper. Antiquis
[illegible] tempore [illegible]. Si autem venter
colerici est constipatus fiat secundum capitulum
et succo absinthii vel fumi terre. Dyamac-
quonpus venit pluries patiens sit aptus. Alii
dant poma assa sed hoc non laudo quia
statim putrescunt. Pauper sic cum cicorea lac-
tuce vel endivie solum vel [illegible] distillatis
vel scariola [illegible] decoctiones vz in ea [illegible]
Si autem colera pessima peccat te sit mala
accidentia. Recipe bibat aquam [illegible]
modicum [illegible] calefactam propter hec provocat vo-
mitum quia non est melior cura in fe-
briana et in punctura stomachi quam provoca-
re vomitum et cum aqua tepida oleo vel
[illegible] et sale ut supra [illegible] et si
est magnus da [illegible] vel pa-
nem [illegible] magnos [illegible]
comedat illum panem et [illegible] sitis
Si autem est in via tunc solum cum [illegible]
[illegible] cum [illegible] aqua. Recipe [illegible] aqua
propter humiditatem est optima corruptoni
ergo non [illegible] colericis bibere aquam. Recipe cole-
ra propter facit dolorem capitis hec est [illegible]
detur in [illegible] infirmus [illegible] illum do-
lorem colera et talis detur diacitoniton
sine specie vel cocta vel assa vel coriandrum
confectum vel citrum in aceto [illegible] et per
noctem et confectum in [illegible]. Recipe non
pomum est magis subtile quam pirum
ergo pirum plus digerit [illegible]
cum ad stomachum ergo propter [illegible]
bono piro assato. Recipe in hoc [illegible] valet
vinum ponticum vel aliquantulum acetosum et
omnia acetosa sunt frigida sicca et constipa-
tiva. Recipe qui habet coleram in stomacho [illegible]
forte motum propter [illegible] sed leniter [illegible]
flat. Si autem est stomachus frigidus cum [illegible]
tunc est flat et [illegible] multiplex [illegible]
flat crudum fiat illum pallidum in fac(ie)

et oculos habere [illegible] et raro habet
sedes quia colera debilem habet non decoquitur
in tali casu [illegible] piperis nigri et [illegible] de nocte
divisum in duas partes tunc deglutiendo
facit bonos sedes vel purga cum [illegible]
vel cum pillulis sine quibus esse nolo et mas-
tice vel cum pillulis aloe et mastice [illegible]
ad val et detur [illegible] tyriaca cum bono vino in
[illegible] tunc vetera [illegible] et vz [illegible]
non potentes digerere ut in senibus. Recipe [illegible]
[illegible] quam malum stomachum ut orare
studeas propter [illegible]. Recipe [illegible] est [illegible]
malos stomachos in [illegible] hec cum tyriaca piperis
et sumat pulverem piperis cinamomi galange [illegible]
[illegible] cum diacimini [illegible] vel
diapipon diagalangal illa confirmant [illegible]
[illegible] stomachum sicud diacitoniton
sine specie in fine mense. Recipe si [illegible]
[illegible] tunc in [illegible] maiori calefactivo
et fortioribus [illegible] ut [illegible] calidum et
da [illegible] de sale et pipere in [illegible]
et da [illegible] pillulas de agarico
[illegible] cum pulpa colloquintida vel cum
euforbio. Recipe [illegible] debes [illegible] nisi
[illegible] fuit valde grossus [illegible] peccans
in [illegible]. Si autem [illegible] fuit
[illegible] colera [illegible] da [illegible] conta
cum [illegible] cum pipere [illegible]
[illegible] et sic bibe. Si [illegible]
[illegible] cum [illegible] da [illegible]
[illegible] diaspere [illegible] cum [illegible]
[illegible] ʒ ii ʒʒ [illegible] ʒ i [illegible] sunt
et [illegible] pillule vz in [illegible]
Si autem sola siccitas peccat tunc cum [illegible]
[illegible] et [illegible] feniculum vel [illegible] in
[illegible]. Si autem stomachus fuit valde siccus
tunc [illegible] cum [illegible]
[illegible] vel fiat [illegible] cum et [illegible]
Si autem [illegible] fuit in [illegible] tunc da [illegible]
piper et sal [illegible]. Si autem appetitus [illegible]
tunc primo digeras cum [illegible] cum confortativis
stomachi [illegible] sunt [illegible] ut [illegible]
qui [illegible] cum aceto [illegible]
[illegible] appetere [illegible] maxima
Sequitur de apostemate stomachi [illegible] capitulum in-
Scribitur sicud alia capitula. Primo
sunt [illegible] digestiva maturativa
[illegible] de [illegible] ut [illegible] apponenda
[illegible] in [illegible] apostemate stomachi [illegible] ibi [illegible] se
dolor pungitivus [illegible] mag inflatio
[illegible] et non appetitus in apostemate [illegible] stomachi
[illegible]. Et [illegible] apostemata [illegible]
cum [illegible] vel scabiosam
[illegible] pedes [illegible] pipe curat apostemata
stomachi pessimi et solvit [illegible] et de omnia
stomachi. Deinde minuat de vena media
[illegible] et basilica et purgat [illegible]
et [illegible] et bibat [illegible] rosaceum [illegible]
[illegible]. Pauper [illegible] sumat [illegible]
granatum ab [illegible] potest oleum violarum

118 v

rosarum ubi sentit dolorem et addat modicum
de altea i. malvavisco maiori et rad. libis
cum farina frumenti cum foliis et maxime
maturat. Alii accipiunt cepollas taxillatas
cum aceto. Alii malaxant cum cerotono i. cine-
ris et tales bibant lac acatum et utuntur
altea diaquilon. Item apostema magnum
stomachi non curatur ut in senibus ut in iuve-
nibus. Item in apostemate stomachi plus attendendum
est ad resolutionem i. frigidum et calidum quam
maturare. Item in apostemate stomachi non convenit
dare medicinam laxativam sed convenit ut
emplastrum ut sunt farina ordei absinthii co-
ctis in [illegible] zuccari ʒ ij fiat emplastrum
ad modum scuti super apostema quodcumque fuit
apponatur. Item in omni apostemate stomachi dat
ea cum stipticis quia stiptica conservant virtutem stomachi
ut coriandrum est stipticum absinthium quia
omnia stiptica comprimunt calorem naturalem. Si autem
apostema tendit ad maturationem tunc mundificata
saniem per aquam mellis et det sibi mastico
cum gummi arabico vel terebentina. Item la-
xativa acuta non dari ut est laureola ca-
tapucia scamonea. Sed bene lapacia mol-
litiva bene possunt dari ut manna tha-
madi [illegible] thamastena. Item dolor
in tali casu sine [illegible]. Item quod [illegible] apostema in
parte inferiori [illegible] vomit [illegible]
[illegible] cum mixtura vomit [illegible]
eis non [illegible] in sanguinem [illegible]
[illegible] i. calor acutus [illegible]
sunt in dolore stomachi. Item [illegible]
[illegible] cum cassia fistula et fac [illegible]
Item si quis habet apostema [illegible] libis in
[illegible] et comedat [illegible] nocte matu-
rat. Alii apponunt [illegible] patellam semi[illegible]
Alii [illegible] et ponunt super apostema
Item Nota [illegible] dolorem stomachi et [illegible]
apostema ibidem [illegible] alia [illegible]

Dolor stomachi causatur ab humoribus frigidis
alii ab humoribus salsis et adustis alii
ab acutis [illegible] ut porrum allium
cum cepe [illegible] ventosis et [illegible] lacte
[illegible] nimia comestione aliqui
[illegible] ventuose pronosticatio [illegible] possunt
et debilitat [illegible] aliud membrum [illegible] stomachus est
[illegible] Si nimius ad dolorem stomachi [illegible]
[illegible] in [illegible] membro. Item dolor stomachi
i. [illegible] fit apostema. Item colera fluit
ad stomachum facit magnum dolorem et [illegible]
et [illegible] magnam et [illegible] oris. Item [illegible]
[illegible] quibus [illegible] dolor dum comedunt
et post duas horas comestionis sedat dolor
tales sunt melancolici [illegible] melius in
[illegible]. Alia pronosticatio i. homines qui
dolent quando ieiunant et dolor [illegible]
[illegible] ad stomachum et statim sedat do-
lor dum comedunt. Item dolor stomachi facit sin-
copim colica statim et [illegible] tales [illegible]
humores [illegible] et [illegible] faciunt co-
licam passionem i. [illegible] i. [illegible] et [illegible]
[illegible] colica. Item dolor
stomachi in impregnatis facit suffocationem matricis
et tales mulieres moriuntur subitanee
[illegible] qui dolorem capitis habent ante prandium

et de ea causa [illegible] post prandium dolet
est de [illegible] in [illegible]. [illegible] de ea stomachus
evacuatur si [illegible] de sibi [illegible]
[illegible] granatorum vel [illegible]
et stomachus [illegible] cum [illegible] vel [illegible]
[illegible] cum plantagine et [illegible]
emplastrum super stomachum [illegible]
et [illegible] emplastrum. Si ad dolorem ventositas
ac si stomachus esset inflatus et [illegible] et
[illegible] pone super locum ventosam sine
[illegible] super stomachum et in ventosa [illegible]
[illegible] et applica [illegible] longa ro-
tunditate resolvit humores ventosos. Item ca-
[illegible] cum aceto [illegible]. Item [illegible]
[illegible] ante prandium
[illegible]. Item coralli
[illegible] super locum et curat a [illegible]
[illegible] ventositas stomachi et omnis dolor eius et sin-
copis. Item [illegible] et [illegible] in stomacho
[illegible] mox comesta et pulverisata
et bibita maxime confortat stomachum et calorem
repellit quia [illegible] confortat. Item
[illegible] post prandium stomachum aliquid ex parte
stomachi [illegible] post prandium [illegible]
vel [illegible] masticet coriandrum quia
talia [illegible] et [illegible] stomachi
Sed ante [illegible] curatur cum [illegible]
[illegible] et cum lacte [illegible] et [illegible]
[illegible] emplastrum et comedat panem
[illegible] in aqua [illegible] et [illegible] curatur in
[illegible]. Item in [illegible] rosarum [illegible]
[illegible] ana [illegible] ʒ ij
[illegible] ad fornacem et torrefiat [illegible]
torrefacta et [illegible] removet dolorem stomachi
et [illegible] torrefacta in [illegible] super
stomachum [illegible] avena vel [illegible]
torrefactum et applica stomacho. [illegible]
[illegible] semi [illegible] ʒ v piperis [illegible]
[illegible] i. [illegible]
montani ana ʒ iiij [illegible] vel mellis quod
sufficit fiat electuarium optimum in omni
[illegible] stomachi. Item [illegible] bibita in vino [illegible]
[illegible]. Item piper consumit [illegible] ventum
[illegible] et [illegible]
[illegible] removet dolorem stomachi

Sequitur de bolismo i. de fame cani-
na vel appetitu [illegible] et [illegible]
Item fames canina [illegible] fames seu ap-
petitus [illegible] in quo [illegible] potest
[illegible] sicut canis comedit ad vo-
mitum [illegible] post vomitum comedit [illegible] et
[illegible] humor [illegible] de splene
ad stomachum qui facit talem appetitum [illegible]
[illegible] appetitus ex nimia [illegible] et
longa [illegible] vel ex debilitate rete-
ntive ut [illegible] sedes [illegible]
[illegible] debilitate retentive et [illegible]
[illegible] moriuntur subitanee. Item [illegible]
sedes [illegible] sedes
[illegible] laudabiles. Item omnis [illegible]
aut venit ex superfluo calore [illegible]
aut [illegible] calor
[illegible] et sanguinem et [illegible]

in [illegible] caninus appetitus Item in hieme est magnus [illegible] constringit appetitum compranctus Item [illegible] est appetitus stomachi ad [illegible] et causa eius est [illegible] complexio frigida eius [illegible] stomachi [illegible] expansio [illegible] ut qui [illegible] [illegible] quod totum [illegible] comedit Et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] appetitus [illegible] expansionem [illegible] [illegible] quo [illegible] appetitus caninus est [illegible] In [illegible] [illegible] appetitus Sed [illegible] Sed appetitus non [illegible] est [illegible] [illegible] comedit [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] in stomacho [illegible] appetitus sic est in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in stomacho [illegible] appetitum Item [illegible] in stomacho [illegible] eius [illegible] eius appetitus Item [illegible] et [illegible] vomitus [illegible] [illegible] ad Item vomitus est [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] Item vomitus non est [illegible] [illegible] stomachi quo [illegible] [illegible] Sed [illegible] [illegible] est [illegible] ad vomitum [illegible] vomitus Item vomitus est [illegible] [illegible] in stomacho Item [illegible] est [illegible] stomachi Sed ad [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] est [illegible] appetitus [illegible] et est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Item [illegible] [illegible] est [illegible] nisi voluntas vomendi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Caninus appetitus non [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] quae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] comestio [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] appetitum [illegible] stomachi [illegible] et [illegible] tristitia [illegible] et [illegible] [illegible] vomitus [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et est [illegible] et [illegible] [illegible] est [illegible] Si autem est [illegible] et [illegible] comedit [illegible] est [illegible] Item [illegible] [illegible] est [illegible] et si [illegible] Si autem in [illegible] [illegible] [illegible] Si [illegible] in [illegible] [illegible] est [illegible] Si autem est tristitia [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Item [illegible] Item in [illegible] [illegible] appetitus caninus est [illegible] ydropisim [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Item [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] Item [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Item [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Si autem est de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potus et [illegible] [illegible] Item [illegible] regiones [illegible] [illegible] [illegible] et potus et [illegible] et [illegible] [illegible] in estate [illegible] [illegible] in hieme [illegible] ipsa [illegible] [illegible] appetitus caninus [illegible] [illegible] et [illegible] Si autem est de [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et ad [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] et [illegible] [illegible] ad vinum [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

Bulismus non est aliud nisi fames stomachi ad [illegible] [illegible] [illegible] fames stomachi [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] stomachi et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] Sed [illegible] magna [illegible] [illegible] [illegible] de sanguine et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] Item causa eius est [illegible] [illegible] stomachi Bolismus [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et aqua [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] Item [illegible] et est [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] Item si [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] est et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est in stomacho [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] ad [illegible] Item [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] comedens [illegible] [illegible] [illegible] in vino in [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] Item [illegible] [illegible] est [illegible] ad vinum ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

iz confecto de musto [illegible] portata de veneris
et in eo ca vz capharre rose in stomacho
vo vz thimiama galla muscata [illegible]
Si aut in stomacho fuit calida apostema vel ut
dominem tunc da quicquid cum gerapigra
[illegible] fit lapidis confortat stomachum
calida debilitat sicut albug in omni dolore
stomachi vz pille gerapigre cum melle Si fuerint
[illegible] in stomacho ut fratres bolus [illegible] dormit
in mensa vel statim post mensam [illegible] stomachum
[illegible] et sit dz [illegible] cum [illegible] vel
[illegible] ut non dormiat [illegible] stomacho cum
plaster [illegible] furiam [illegible]
pot de stomacho vel appone [illegible] cum [illegible]
[illegible] ad omnem potum et cibum post apponere
galangal vel etiam [illegible] de galanga appo
nat stomacho

Regimen de fastidio nausea
subversione [illegible] fastidium [illegible]
et [illegible] in genere [illegible] Nausea
[illegible] voluntas vomendi sine effectu Subversio
[illegible] appetitus nauseandi vel motus
[illegible] non expulsorium [illegible]
[illegible] talia digestiva [illegible] ut
[illegible] pallidus
[illegible] male digerit [illegible]
[illegible] frequens [illegible]
[illegible] debitum [illegible]
[illegible] retentiue [illegible] stomachi [illegible]
[illegible] mala [illegible] vel [illegible]
[illegible] non digerunt [illegible]
[illegible] stomachi [illegible] male digerunt
[illegible] impediunt digestionem [illegible]
[illegible] et movet cibum
[illegible] vomitum [illegible] impedit digestionem
in stomacho [illegible]
Si [illegible] quia [illegible] digestio
[illegible] fortiora [illegible] digerit
[illegible] vel [illegible]
in omni [illegible] vel [illegible]
[illegible] lactucas vel [illegible]
[illegible] magna [illegible]
[illegible] bibe [illegible] ventrem Si at
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad debilitatem stomachi [illegible]
[illegible] ad debilitatem
stomachi [illegible] ad [illegible]
[illegible] absinthii [illegible] violarum
[illegible] vini [illegible]
[illegible]
[illegible] de melle [illegible]
[illegible] absinthii vel
absinthium [illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible] stomacho [illegible] et de
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] cum [illegible] vel [illegible]
[illegible] cum absinthio [illegible]
[illegible]
[illegible] pillulam de [illegible]
gerapigra galieni [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] cum [illegible] rose [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] cassia [illegible]

vel comedat rosas vel coriandrum [illegible]
[illegible] et omnia [illegible] in [illegible]
si in ea [illegible] de [illegible] gariofili et [illegible]
[illegible] gentilis [illegible] valet
[illegible] in [illegible] detur cathar
[illegible] vel [illegible]
non detur [illegible] in [illegible] stomachi [illegible]
vel [illegible] quia [illegible] pinguia destru
unt stomachum [illegible] detur [illegible]
galanga [illegible] gariofili [illegible]
[illegible] lignum aloes
[illegible] amplastrum vel [illegible] ad [illegible]
[illegible] valente igne et
bibe vel appone stomacho et curabis stomachum in
frigida [illegible] et potest [illegible] que appetitum
provocant vel [illegible] in [illegible] et
aceto et emplastrum stomachi [illegible] provocat
appetitum [illegible] pulla [illegible] in sale
vel nasturtio vel longum piper [illegible]
[illegible] absinthio [illegible]
[illegible] cardamomum cum [illegible]
[illegible] salsa que salsa sunt [illegible]
[illegible] qui habet stomachum ardentem coquat [illegible]
et ponat in sacculo calide super stomachum
vel leniat [illegible] rosa et em
plastrum stomachi [illegible] viscera [illegible]

Sequitur de appetitu irrationabili
et appetitus irrationabilis est appetitus
male qualis [illegible] humorum [illegible] in
orificio stomachi latentes faciunt appetere
[illegible] appetitus [illegible] appetit [illegible]
[illegible] et [illegible] stomachum [illegible]
[illegible] adversum
stomachi [illegible] contingit in febricitantibus
et [illegible] corruptio appetitum [illegible]
[illegible] purgare [illegible]
[illegible] appetitus in mulierum
pregnante si venerit bonum signum est [illegible]
[illegible] malum signum est et vomitum
provocat [illegible] vomitum [illegible]
[illegible] appetitus et omnia
que appetit [illegible]
[illegible] vomitum [illegible] desiderat [illegible]
[illegible] cum [illegible]
sal oleo vel aceto illa est cura illius
appetitus irrationabilis et sic tunc vomit
et mali humores [illegible]
[illegible]
[illegible] pregnata [illegible]
[illegible] per vomitum et [illegible]
[illegible] vomitum non [illegible]
[illegible]
pomum [illegible] odoriferum [illegible]
[illegible] et [illegible] amigdala amara cum
sale vel detur ruta [illegible] venena [illegible]
in stomacho sicut salvia [illegible] et diptamus
et pimpinella aristolochia genciana [illegible]
[illegible] acuta et salsa et [illegible]
[illegible] in stomacho provocat [illegible]
[illegible] de [illegible] vel [illegible]
[illegible] purgatorium da [illegible] et
[illegible] ventositatem et [illegible]
[illegible]
[illegible]

et tales sunt dormientes [illegible] in aere [illegible]
sunt etiam materiam viscosam in stomacho. Et
vomitus in mulieribus pregnantibus sicut supple-
[illegible] ingeritur.

Sequitur de vomitu. Vomitus non est
aliud nisi motus stomachi ad expellendum
in ipso per os [illegible] stomachi vel
vomitus et de [illegible] fiunt [illegible]
et [illegible] tempore [illegible] ad
expellendum. Ut [illegible] vomitus sit [illegible]
magna et [illegible] supplenta-
tem [illegible] vel potus [illegible] singultus
et [illegible] motus [illegible] ut [illegible]
[illegible] vallis in stomacho. Item
[illegible] singultus ex [illegible] vel
motus singultus et fortior vomitu si [illegible]
singultus et in vomitu [illegible] et vomitus
non [illegible] equa[illegible] vomitus [illegible]
motus. Et vomitus [illegible] duplex ex
[illegible] repletio cibi et potus vel in
[illegible] cibo [illegible] ut qui primo
[illegible] de [illegible] vel qui
primo comedunt [illegible] vel primo
grossa [illegible] pigra
faciunt vomitum [illegible] vel
[illegible] ratio [illegible]
dat [illegible] non
[illegible] in capite vomitus [illegible]
[illegible] vomitus et ex
vino [illegible] stomachi ut si comedisti [illegible]
vel aqua [illegible] Si non [illegible] ex vino
[illegible] medicum ut [illegible] vel
[illegible] vel [illegible] humores
a se fiat vomitum. Si [illegible] in [illegible]
[illegible] faciunt vomitum [illegible]
[illegible] corporis [illegible] vomitus et [illegible]
[illegible] Si non fit [illegible]
stomachi ut ex malo humore [illegible] in stomacho
ut [illegible] stomachi vel [illegible]
stomachi. Et si vomitus [illegible] non
[illegible] ut [illegible] et per
[illegible] et in
[illegible] et non purgatur [illegible] in [illegible]
non restringat vomitus [illegible] non [illegible]
[illegible] motus in corpore et sequitur alienatio [illegible]
et motus naturalis [illegible] vomitum vel
motum corporis et agitatio [illegible] motus
innaturalis a morbo. Non [illegible] et
si alienatio [illegible] signum [illegible] Si autem
non alienatur et signum mortis vel [illegible]
[illegible] sibi [illegible] et [illegible]
[illegible] vomitus innaturalis
vel a motu morbi ex [illegible]
Si naturalis vomitus [illegible] et a
[illegible] naturali [illegible] vel vomitus [illegible]
[illegible] signum [illegible]
[illegible] vel in [illegible]
[illegible] et per [illegible]
[illegible] Si [illegible] vomitus [illegible]
[illegible] medicus [illegible]
[illegible] ut [illegible] male [illegible] comedit vel [illegible]
vel grossa [illegible]
[illegible] bene [illegible]
[illegible] medicina [illegible] Si
[illegible] et a [illegible] [illegible]
[illegible] vomitum et [illegible]
[illegible] signum [illegible] Si et in [illegible]
[illegible] Si dolent [illegible] et vel [illegible]
[illegible] a [illegible] non si [illegible] vomitus a stomacho
[illegible] ab aliis [illegible]

[illegible] et vomitus [illegible] vel per [illegible]
[illegible] humorem [illegible] si vomitus est a-
marus et calor [illegible] et ubi signum [illegible]
et est vomitus [illegible] vel [illegible] Si non [illegible]
[illegible] vomitus [illegible] humi-
dus et insipidus. Si autem [illegible]
Si videtur [illegible] putrefactio [illegible]
[illegible] vomitus [illegible] restringendus. Item
vomitus cum [illegible] et [illegible]
[illegible] humoris
[illegible] et [illegible] vomitus [illegible]
[illegible] Item vomitus et optima [illegible]
[illegible] membrum [illegible] ut [illegible]
[illegible] Ratio [illegible] vomitum
[illegible] expellit [illegible]
[illegible] Et vomitus [illegible]
vomitum [illegible] cum [illegible]
vomitus. Item vomitus in [illegible]
Item [illegible] non [illegible] ad vomi-
tum [illegible] Si [illegible]
[illegible] non [illegible] ad vomitum. Item
[illegible] vomitus [illegible] in via [illegible] non [illegible]
[illegible] in via [illegible] si [illegible]
[illegible] et vel vomitus [illegible]
[illegible] vomitus [illegible] vomitus vel in febri-
bus vel in non febribus. Si vel in [illegible]
restringi [illegible] non et [illegible]
[illegible] stomachi [illegible] cum [illegible]
in aceto in [illegible] Si non [illegible]
[illegible] cum vino et aplicetur stomacho [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible] aceto [illegible] panis [illegible]
[illegible] vel comedat masticem [illegible] et [illegible]
[illegible] aceto [illegible] diebus et [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] acetum
[illegible] calculos. Et [illegible]
[illegible] in [illegible] vel [illegible] aloe [illegible]
[illegible] ex [illegible]
[illegible] dolor [illegible]
[illegible] Et [illegible]
in [illegible] aloe [illegible] et [illegible]
[illegible] in [illegible]
et [illegible] et [illegible] assata [illegible]
[illegible] et [illegible] Et

[illegible] vomitum [illegible]
Et mastix [illegible] vomitum [illegible] fiat
[illegible] non
[illegible] non [illegible] comedat [illegible]
[illegible] tostum panis in aceto [illegible]
[illegible] cum vino. Et [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible]
[illegible] Et [illegible] ab
[illegible] in [illegible] pone
[illegible] et panis [illegible]
[illegible] aceto et aplicetur stomacho. Si non
[illegible] galange [illegible]
[illegible] in [illegible]
ut [illegible] Si autem et in [illegible]
[illegible] et sandalis et [illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible] et aplicetur stomacho [illegible]
[illegible] et [illegible]
spica nardi [illegible] folia galange [illegible]
[illegible] oleum et sic [illegible]
[illegible] non [illegible] oleum [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] mastix [illegible]
et [illegible] vomitum. Item mastix [illegible]
[illegible] et imponatur [illegible]

vituga et in alape et fit ceratum
sic sto in loco et similiter fovus appete et digestio
Camphora capiat rosis in aqua plum
bi positis vel absinthium cum aceto
in ea cadit. Item spodium vel plantago in
colica. Si postulata confecta fig
vomitum in ea cadit. Item carabe i. ambra
steryn similiter stringit omnem fluxum. Item
plantago ad hoc valet restringit et conso
lidat. Item lanceola facit idem. Item cado n
tolorum vel confecta vel emplastra
posita sic sto in vel mora de terra pe
aceto. Item in omni ea cadit 3 vel 2 cum
carnes citrinorum. Item plantago spodi
um sandali vel rosis confectas in a
qua similiter. Item camphora vel in ea
cadit in frigida causa et pane assatum sto to
stum et ita calidum infundatur in aqua
mente vel absinthii et comedatur sine v
num confectam et hoc sic sto in. Aliqui faciunt cli
steris i. clipeum et constringit fluxum. Alii
apponunt canapium intinctum albumine
et applicetur sic pulsum stringit si 3 in
ea cadit. Item ex semine 3 radice ofelu
eius et bo 3 flos. Comitatur et pone
ventosa sub umbilicum sine scissione.
Dieta abstineat ab omni pinguedine
et buturo et ovis omnia ventuosa et omnia dul
cia mis et de caliditate hoc innat in ea
ca camphora et rosis et canelle in ea ca
adiget et ita sunt frigida. In frigida non ca fr
adest cedua arista et radices. Item
pisa testa stringit et constipat vel gin
dat coriandrum hoc etiam stringit. Si autem
      vomit propter confectionem cum sit
agrestia vel confectum innatam suam con
pressit et vitam ia frigida sicca in cibo vel
cadit vitam salvia cum sic ad vomitum
item in ea frigida de dyamperia et quis
Item capiat succum pomorum fil
uestrium citrinum et vetulas et vetis
siccum in oc vel aceto lana os hoc
inferat nausea. Item cubebe cardamom
i. sem nigel super os ma. Item cortex ficta
ide sine vel gariofili citrinis
et pone sic tosta panis et ea comede
cu albugi. Item poma granata in ea
cadit 3. Item cibove vi quatuor sinistr
cu buccella panis 3 similiter in ea sto
ca ab hoc. Item de genus lactis vomitus 3
genus vite. Item vomitus impedit
Item genus vinum sto in ablacum
digestum. Item genus vomitum sto abdeam
sforze abinitio cum melle et abs
cum aq vite et unenus eorum appo
nat et bibat aquam vite. Si autem vomit
nat et bibat aquam vite. Si autem 3 vomi
tus sanguinis et cudit sic vomitus sanguinis
ut ventris et hic in ea da consolidant
ut 3 hoc armeniaca aceta gummi ara
bicum oliban et oa gummi consolidat
sanguinem go dibani gummestum constipat
plantago lanceolata consolidat a
Item sanguinaria ia omnia consolidant

De cura de singultu. Cura propter
inanitionem vomitus fit singultus fre
quenter singultus 3 spasmus fit ad
inanitione vel repletione vel ex vomitu
ad ipsum repletionem 3 in pueris qui
pueri in quo comedunt tunc singultiant
commune ex matrice ut quod 3 nos purgatis
et a fa i. q et cultis exercitatio q q
cultis sto. Item singultus 3 eructatio
ad vomitum et 3 re f. maturale 3
talis 3 morbus sive repletione vel et singul

tus 3 sola spasmus vel eius. Item repletio
plenitudo 3 vero motus sua glutis ut
res mos sive ut lac vel fluxus potio
vel commixtio rebus aromatibus ut propter astrin
gent hoc bibitur aquam ea et ad parte tunc quod
aqua sedabit singultum. Item magis
motus post cibum in duabus singultus
est inde ipso fit de singultus in armo
cat amplius in ipsa et et in
videre ex repletione. Ligna singultus
propter calor vel exanis cum extranea causa
ubi a sto constringente ut in ilene
in aceto resolvitur cum in cibis quod vel
singultus ab iunioribus sen ex frigida
sunt vna est tenuius. Et sunt sput
Et singultus est post fi et inde vero
signum est quod spasmus sen singultus et
humore. Si autem maior calidus passio
ut in nimia confectionem hoc sic in
confectionibus de hoc confectio sit et
in sui semel et de cor singu
latum. Si fit cum coniunctione fl
ne cum commixtio est quia in acte et est
otiosa a quibus calidus argentum
cum aptitudine complexioni convenit
Signum ulterius ea calidi humidi pura
sen fluxu cum est complexione ste
lit ea co. Si autem non est purificat
et in sed sic est quod et si et compositio
singultus est macy in i vel hoc
dilatata passione vel hoc sit vere
prope quod sit ipsum ut sic unde
ind est mo. Item Calor in aptata
eius singultus sup venit continua
ab sig. Cura et singultus si
cum ea confectionem sic venit post
tunc sig. Cura si vomitu singul
tus non mira signum est quod vel
sic agit ut ind in cancro hic est si
gnum mortale. Sexto singultus post
de et si sup venit singultus fit s
sig calatoris fit. Item post singultus
vel spasmus hic sit accidit et signum
mortale. Item si post singultus
ex frigida aut calida... ut si sic
ea et motu sto. Item si post sin
gultus vel spasmus. Quomodo solus
testimonia sequitur. Item in ctib
tunc cum singultus ...
sic et sic ... ad
modo ... ad stum. Item
de qui singultus ... signum est
quod ... et ... singultus
de ... sequitur ... est
quod ... et ... in
... perpetuo...
sanguis ...
... statim ...
statim cessat tussis et singultus ...
... seu ...
... ventosa ... sup
...
... ventosa ... sic
... ut ...
... est ...
... est ...
... vomitus ... est
... et ... vocat ...
... amarum ...
... et ... et ... impositio
... quod est ...
... post vomitum ... et
bibat et ponat ... cu in
... et ...
... et comedat

Idem valet et cum singultum pelle [illegible] se fermenti in vasculo et da ad medendum [illegible]
que curat singultum de repletione. Si autem
est singultus manifeste [illegible] tunc dentur illa
[illegible] Rec. anisi ℥ i ℥ [illegible] ligni aloes ana
[illegible] masticis [illegible] ana ℥ ii [illegible]
[illegible] quia istud curat pulvis omnem singultum et
detur in cibo et potu nisi sit ex causa tunc non
[illegible] et propter hoc felicitas carnes [illegible]
Sicut et [illegible] da sibi [illegible] recordeur
et comedat masticet [illegible] singultum
[illegible] philosophi [illegible] dant [illegible] in
pulvere et curat a [illegible] alii vero vino cum
[illegible] mixtum alii comedat tostas pa-
nis intinctas aceto vel vino. Si [illegible]
[illegible] singultum de capite pulvis de cor[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] rosarum [illegible] emplastra [illegible]
[illegible] calamenti [illegible] ana [illegible]
[illegible] seminis feniculi ana ℥ i ligni aloes [illegible]
[illegible] cibo ana ℥ ii cassia lignee ana ℥ i [illegible]
fiat cum vino granato et [illegible] et [illegible]
[illegible] quod placet si offertur vel [illegible] [illegible]
[illegible] ana et [illegible] et poma silvestria
[illegible] succum et [illegible] Si autem singultus
venit a ventositate comedat de galan-
ga [illegible] cimini [illegible] quia sunt carminativa ventosi-
tatis et sit in [illegible] [illegible] quia sic [illegible] in
[illegible] coriandrum rosa [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Sequitur de eructatione que non [illegible] in [illegible]
[illegible] nisi ventositas indigeste [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et mordicatio
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible]
[illegible] mala [illegible] [illegible] et [illegible]
ta eructatio [illegible] eructio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] panicula an-
[illegible] vel comedit cibos [illegible]
[illegible] vel bibit [illegible] vel sentit eructuatio-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
acetosum [illegible] et indigestio. Si autem vel [illegible]
et acetositate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
cum [illegible] [illegible] cum dulce
[illegible] Si insipida tunc [illegible]
[illegible] eructatio fetida signum [illegible]
putrefactionis in stomacho. Si autem [illegible] puncta [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Si [illegible] [illegible]
[illegible] assatis [illegible] Si ace-
tosum tunc [illegible] [illegible] eructatio
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] mala [illegible] [illegible]
Item eructatio [illegible] [illegible] mala [illegible]
[illegible] eructatio [illegible] [illegible]
ta mala [illegible] eructatio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] potum [illegible] [illegible] vel [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] eructatio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
necessarium [illegible] eructationem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et consistit in [illegible] diete
et [illegible] consistit in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] et dicta [illegible] consistit in cibo et
potu [illegible] vel peste est [illegible]
[illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
cum castorio [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible]

et eructatio ex ventositate detur calamentum
[illegible] [illegible] [illegible] ut deglutiat galan-
ga vel [illegible] [illegible] item [illegible] [illegible] de-
[illegible] ad reliquias [illegible] expellendas [illegible]
ta autem [illegible] de rubea [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
nia repletione [illegible] abstineant
et sumat [illegible] [illegible] ante cibum in tali
[illegible] Si [illegible] eructatio acetosa vel insi-
pida [illegible] [illegible] [illegible] cum
vino bono vel [illegible] [illegible]
Item [illegible] [illegible] [illegible] vino calido [illegible]
[illegible] Sequitur [illegible] [illegible] [illegible] ut iam [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] seu [illegible] in stomacho [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
Idromel est aqua cocta cum melle et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
Si quis [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] stomachum [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Basilica est vena [illegible] [illegible] sanguinis et est
[illegible] [illegible] venis [illegible]

Stomachus [illegible] bene appetit sed male digerit
[illegible] vero male appetit sed bene digerit [illegible]
6 Stomachus [illegible] [illegible] appetit [illegible] digerit
Infusio est liquor seu potus [illegible] [illegible]
dies fuit imposita res [illegible] et [illegible]
[illegible] vis illa [illegible] manet in illo [illegible]
[illegible] seu potu [illegible] infusio nominatur
[illegible] [illegible] infusiones [illegible] recepta cum
[illegible] seu cum corpulentia [illegible]
[illegible] [illegible] simplex [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
fit in capite et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] flegmatur
[illegible] [illegible] fit in [illegible] et [illegible] paciens
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fit in vesica et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] si fuit in capite
[illegible] illa [illegible] magna [illegible] coqua
[illegible] [illegible] [illegible] consistit [illegible] caput
per [illegible] [illegible] [illegible] et alienabitur
[illegible] [illegible] [illegible] si vero in vesica fuit
vel in intestinis consistit [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] et alienabi-
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] elevat [illegible] [illegible]
nephilis

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Gutta est generale ad omnes dolores [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Artetica [illegible] generale ad omnes dolores [illegible] [illegible] [illegible]
Sciatica est speciale [illegible] dolor [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Podagra est speciale [illegible] dolor [illegible] pedum
Ciragra est [illegible] [illegible] dolor manuum [illegible] [illegible]
[illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bene [illegible]
[illegible] [illegible] Sequitur notabile generale de [illegible]

Vrina
gnum

[N]o quatuor sunt tempora in egritudinibus scilicet maliciis
vel principium, augmentum, status et declinatio.
Principium est in quo egritudo incipit et in actu nullo
manifeste apparente vestigio digestionis, est enim
tempus in quo calor naturalis suffocat a materia, postea debet
flamma aliquantulum crudis et validis. Augmentum
est cum signa digestionis incipiunt apparere scilicet perfecte
et est tempus quo calor naturalis incipit ad resistendum
materie morbi manifeste.
Status vero est cum signa apparent complete digestionis
quod tempus est fortis pugna materie et nature
et mali, tunc scilicet natura perfecte vincit.
Declinatio est cum materia fit digesta quod appellatur quo
tempore natura vincit.
Dicunt autem est tempus [illegible]

Apolinaria szalabijsmi mellita kadzydlo
vel athanasia — Athanasia wrothyzez
Cerificon trzebula
Siseleos i. siler montanum
Scrotion starwijnek
Saxifraga kor strya
seu marzey szlasz
Pollegrinum chosizko
[illegible] swijnkowe drzewo
Ebulus chebdzijna
Dyptamus ycelije
nise korzenije
Centaurea drogosilotk
Celidonia marzana
Anetum koperk
al. dicitur kupen
Acorus kosazijec
Acantum nasyenije bolezyne
Acedula szczawy vel acedosa
Affodillus podeszon
Agrimonia rzyepik
Agrimus modrzyenija gabka
Altea malva et viscus idem
wysoky szlasz — simul i. wijsoky slasz l. nyelovosia
Albumaria byelunove zyele
Anicos comik ogrodny
Anetum polszky kopr
Anasin anysz
Apium opyech
Aquilena vel aquilegia
i. kosczija broda
Aristologia zistelu vel
alb podroszecz
Cenoglossa wroszka babka
Asa fetida byeszovo gowno
Atriplex lobada
Asarus kopytnyk
Avellana voloskij orzeszcz
Acatia i. tarnky

Balsamita vodna
myatka
Barba iovis rozo-
wmyk
Basilicon basilia
Bancia i. pastinata
Beta gonbla
Borago modrunka
Buglossa volo-
wy yazyk
Calamus tatarszkij
zyele
Camedreos ma-
la oszanka
Camepiteos
wyelka oszanka
Carata ogrodny
trosz
Cardo pyrz
Carvi polny
kmyn
Cardama rzye-
pyk wodny
Castanea bu-
kyew
Castoreum stroije
bobrove
Capparis wyl-
ze liko albo
oganken
Celidonia yasz
Colzimo zyele
Cerifolium trzebulija
albo trzyebula
Cicuta szczyczyka
Ciclamen przasl-
ka
Cicuta szyczyna
vechka
Ciperus cyprs
Ciberum woloszkye
yapłko
Citonia polna
napelka

Castana gonla
Colloquintida cowrzecz
Coriandrum roszt
Cotula psij rumyen
Cucurbita banya
Cuscuta tamna przyadza
Draguntea i. serpentina
Diptanus i. tragatanth
Daucus polna marchew
Elleborus czemyerzyca
ubijka yczerna
Endivia mlecz
Epatica myodo szpalek
Epitimus kolodrabec
Eruca lyczka albo gorczyca
Ezula szef szmyska
Eupatorium zadecz
Eufrasia ptasa oczka
Edera blusz
Faba bob
Feniculum kopr szponsky
Ficus figij
Filix papros
Fumus terre polna rutha
Filipendula i. saxifraga
Flammola yaskyer
Gallitricum dzikowa szyszka
Genestula kaguo
Gladiolus i. acorus
Gramen in medio dun
Garaga zz[illegible] rzyepka
Bursa pastoris vel pendadag-
tilus vel tathepurad
maior dyza dnalzyew
polna
Herba sancti Johannis
Herba sancti Petri
Christofori szczawyna
Hypericon sive idem
swiatego yana korzenije
albo cliges
yenoras ber
Iusquiamus lyelyen
Iuniperus yalowyecz
Intibus szykorye
Ipericon sancti Johannis paus
Ireos myeczykovye
Iringi [illegible] staglow
Ipoquistidos koszya broda
Lauma lozyga
Laury kobek

Lanceola wylcze liko
Lappa rzyepik
Lenticula plana morszka
Levisticum vel lugu-
strum i. lubszczyek
Liquiricia lacricia
Lingua avis yeszen
Lolium koszczyeva
Litargirum glecz
Lupinus wylczy groch
Lulala kolzen
Mandragora polerzynk
vel marzynk
Matris mysl kratorn
kronath
Maiorana [illegible]
Morella [illegible]
Margaritha pyerla
Mercurialis szczyr
Mentastrum myenta
crispa kedzerzava
myatka
Mellilotum noszczyk
Melissa myodunka
vel kadzydlo polne
Mespulia myszpula
Melo malon
Melo magnus vel
pepo
Memitoon i. minor
celidonia
Meuseroy [illegible]
Lanceola i. wylcze liko
Milium solis morszkye
proso
Mirtus [illegible]
drzewo
Morsus gallinae m
[illegible] szkrop
Millefolium tysiaczno-
nyk
Malva marzana
leszna naplka
Mala titonia i. cor-
tana
Nastursio szkloglowo
Nenufar grzybnye
nye
Nigella czarnuszka
Nepita matye
stengle
Origanum lebmotka
Orobus vyka
Olibanum smala
kadzydlo

Sequitur regimen epediosim[?]

Quia propheta dicit quis est qui vivet et non videbit mortem. Et item statutum est omnibus semel mori. Et metaphisica: Est omnes mori morte nullus potest honori sed non est opus scripturarum ad experienciam videtur quia omne quod est generatum tendit ad interitum id est ad mortem naturalem. Stultum est ergo velle effugere mortem maxime que a deo aut a periodo naturali preordinata. Sed quia homo ignorat an moriatur ab una aut utrumque alterum tam adveniat aut forte ex circumstancie mortis que sunt infirmitates quas homo ex malo regimine sepius incurrit et fit mors sue cause ideo dicit galienus ypocras et commentator plures occidit gula quam gladius.

Hanc igitur mortem ex circumstanciis potest homo evadere aut bono regimine quia per medicinam preservativam aut curativam aut confortativam etc. tux medicina. Sed ad propositum pestilencia aut epidimia aut mortalitas potest advenire quia non circumstancie quia a circumstancie mortis. Si primum potest est creatore quam deus permittit fieri occulto suo iudicio quia propter scelera hominum etc. et hoc patet clare in Regum ubi dominus permisit pestilenciam in populum propter peccatum David regis quando peccavit numerando populum et infra tres dies ceciderunt 1000 milia virorum sicut patet quod tempore beati gregorii [?] permisit pestilenciam propter ingratitudinem … Secundo ergo pestilencia est a deo tunc non fugere nec medicinas capere necesse est sed soli deo se totum committere. Si autem pestilencia venit a circumstanciis mortis etc. a creatura tunc dividitur quia aut a causa sive a radice superiori id est ab influencia celesti et tunc plures moriuntur in aperto aere quam in clauso et hec quidam pestem fugere ad tempus modicum prodest sed ad remotiora multum prodest scilicet ad aliam influenciam alterius orbis et planete. Aut a causa id est a radice inferiori id est a terra hoc est a putrefacto aere ex locis putridis aut ex aquis stantibus aut ex aliis ubi linum et canapum madefiunt aut a corporibus et cadaveribus hominum aut brutorum et extunc fugere bonum est ad alia loca in quibus non est talis aer corruptus. Sed ubicumque fiat ea tamen hec sequens regula non resistentes dei voluntati per bonum regimine et medicinis preservativis et curativis tempore pestilencie ut videtur dominus creavit potius … et nolentibus tunc dominus de terra creavit medicinam maxime si homo nescit aut deus providerat eum tali morte mori … preservet.

Duplex est igitur regimen aut preservativum in pestilencia scilicet spirituale et corporale. Spirituale est quod dicitur … scilicet ablucio anime ab omnibus peccatorum confessionem et satisfactionem et bonorum operum cumulacionem ut homo habens puram consciam gaudeat in deo … et non timebit valde mortem et tunc citius elongabitur mortem ab eo quia timor pessimus … et suspicio aptissima mortem … imaginacio fac…

Ideo dicit David: Quis est homo qui vult vitam diligit dies videre bonos prohibe linguam tuam a malo et … declina a malo et fac bonum etc. Et … vultus autem domini super facientes mala ut perdat etc. Ita medicina corporis. Corporale regimen preservativum aut regimen est quod preservat et regit corpus ne cadat in morbum pestilencie.

In tempore igitur pestilencie primum preservativum est cito exire et non cito redire id est cum quis inficere exeat et non statim cessante pestilencia redeat et hoc si ex tali exitu non oriatur scandalum aut periculum. Sacerdotes enim habentes curam et laborantium populo non debent exire quia tunc maior necessitas imminet propter ministerium sacramentorum et oracionibus pro populo faciendis sed … religiosi debent exire quia ex quo debent … nunc … debent futura velocius appetere et orare pro sua et populi … in agone …

Et ibi quo vult exire sit aer clarus et apertus non paludinosus quia ille inficeret et hoc si non est pestis ex radice superiori.

Manenti vero in loco pestilencie tale consilium regimen et preservativum dicunt doctores medicine ut … tales maneat in camera habens ignem de lignis iuniperi aut quercu aut fagi aut alterius duri ligni. Item faciat fumigationem cum storace calamita ligno aloes timiamate thure etc. Si pauper cum iunipero ruta absinthio … et aliis speciebus odoriferis ut salvia origano menta. Sed si est tempus estatis tunc debent cum aceto … et aqua rosacea … et vestes et parietes et facies nares etc. … Item faciat hic manus incidere et pedes et non … odoret … quia turbat caput si nimis odoratur.

Si autem exire de domo voluit tunc aliquid comedat aut bibat modicum ut non sit omnino vacuus. Et forte sit … quod dicitur … et tunc ungat nares et aures triaca et odoret pomum ambre quod conficitur in apoteca. Si non habet tunc componat species odoriferas simul et commisceat cum allio pone … forti madefacto et simul ut unguento durum faciat per modum pomi et panniculo involvens odoret sepius et sunt iste species pauperum absinthium ruta menta origanum maiorana basilicon et alie species et hoc vocatur pomum pauperum et ita faciat dum debet ad infirmum et teneat in ore zeduarium aut … aut … sed melius est ut non ieiunus vadat si perficitur. Si autem non ieiunus vult de domo exire tunc si est dives comedat electuaria confortativa ut diamargariton diantos triasandali etc. et desuper bibat modicum vini non fortis et odoriferi aut electuarium de … quod est in apotheca. Aut conficiat sibi sic: Recipe nuces maiores … si non habes tunc nuces in tanta quantitate ficus siccas … ruthe viridis simul … tormentille id est … aut … radices … genciane … et … per … vino … diptamni … et … per medium … semen anisi et feniculi … per … coriandri medium

Tempore pestilenciali bonum est … in … et abstinere a balneis

122v

pugillum seminum citrulorum vel pugillum boli ar-
meniaci et glutina bene rubea et terre si-
gillate deinde omnia predicta contrita cum sandalis vel
[illegible] confecta bene omnia cum pulverizatio melle
conficiantur et hoc electuarium valet quod pestilentiam et
preservat ab ea et tunc comedat acetum [illegible]
[illegible] magne et desuper vel comedat [illegible]
vini et aceti [illegible] venenum et tyri-
aca valet hoc electuarium. Item acetum valet pul-
vis ex istis rebus predictis que pulverizari possunt
confectus et cum vino et aceto sumptus aut
cum aqua feniculi in hieme et cum aqua
rosacea in estate qui [illegible] istis utebantur
non vidi [illegible] a tali peste mori [illegible] presuppo-
nendo dei voluntatem.
Si pauper est hoc [illegible] ficubus [illegible]
ta [illegible] albo pane in forti a-
ceto madefacto et modico melle conficiat.
Aut comedat nuces ficus rutam cum al-
leo pane et aceto in quo dissolutus sit bolus
armenicus. Si est pauperior comedat to-
stas cum aceto in quo sit [illegible] mane
et per noctem impositum est [illegible]
[illegible] corruptis illis qui in pestilentie
egrotant aut [illegible] patiuntur [illegible]
[illegible] istis temporibus sit vel [illegible] cum aceto
[illegible] preservat a [illegible] temporibus
[illegible] et [illegible] bonos et
[illegible] comedant cepas et allea [illegible]
sunt tyriaca rusticorum. Item preservat
[illegible] a peste visus [illegible] pestilentialem
[illegible]
[illegible] pillule in aperte
[illegible] et post sit [illegible] aloes
[illegible] et mirre et croci [illegible]
deinde [illegible] cum suco
absintei aut feniculi et aque [illegible]
in estate addere camphore modicum aut
[illegible] de quo sunt pillule [illegible] pillula
[illegible] et valde preservat [illegible] et [illegible] alia valet
[illegible] Item preservat tyriaca cum vino
aut cum aqua feniculi sumpta sicut
[illegible] homo ieiunus [illegible]
[illegible] non comedat [illegible] bibat aliquid
[illegible] in estate [illegible] vino non forti
cum aqua rosacea [illegible] si [illegible] est
[illegible] Item non capiat tyriaca
dum homo est constipatus [illegible]
Aut faciat sibi saltem cum suppositorio
[illegible] Ista [illegible] capiat [illegible]
non [illegible] et preservabitur [illegible] deus
[illegible] facit [illegible] voluntati
nemo resistere potest. Item valet istis temporibus
malum est [illegible] magne [illegible]
te [illegible] fiat
[illegible] ieiunio [illegible] et non valde [illegible]
et [illegible] pluviis precedente [illegible]
[illegible] ventris et non [illegible] estuans
[illegible]
Item hoc tempore [illegible] magis [illegible]
vehemens aut labor [illegible]
aut motus cum vehementi inspiratione
et respiratione est malus [illegible] tunc
non sit cum vehementia et [illegible]
illa [illegible] que supra sunt dicta
[illegible] sicut hoc tempore repleas [illegible]
[illegible] mala [illegible]

est mala. Si magnus aut profundus et lon-
gus sompnus a vigilia magis et superflua
sunt mala. Item sompnus diurnus eo tempore similiter ma-
lus ut illud proverbium in fugito. Item eo tempore
ex tumultus populi fugiatur propter diversitatem
complexionum hominum. Item et passiones anime
accessive sunt fugiende ut tristicia
leticia et ira. Item minutio sanguinis con-
servat vires si sunt corrupte quibus ante
pestem semel minuere hoc anno pestilentiali
minuat bis si consuevit bis minui
[illegible] et ita de aliis excepta natura de
quo dicetur.
Circa regimen autem hoc tempore sciendum quod tales
vitent [illegible] que [illegible] dant materiam corrup-
tos et ideo meliora sunt assata aut [illegible]
[illegible] que cocta aut multa
[illegible] propter talia assata non sit
constipatio ideo in mensa [illegible]
[illegible] et [illegible] dura et cocta [illegible]
assata ideo [illegible] ante [illegible]
[illegible] intus [illegible]
leticia [illegible] turbida [illegible]
corrupta evaporata alia [illegible] omnia
ut [illegible] et potu ideo fiat [illegible]
laborantibus aut etiam [illegible] motu
[illegible] nocte et per
[illegible] plus [illegible]
[illegible] de licate
Si vero apostema exierit tunc non negli-
gatur minutio sanguinis sed statim
fiat sic quod non [illegible] dicere male [illegible]
[illegible]
[illegible] sanitas. Si igitur
[illegible] apparuerit tunc cephalica minuatur
in cubito que est super mediana aut
in manu que est inter pollicem et indicem.
Si sub ascella tunc de [illegible] que [illegible]
[illegible] aut de epate [illegible] que
est sub mediana aut de pulmonaria
que est inter [illegible] digitum et anularem
que alias dicitur salvatella aut polenci-
ta si in inguine [illegible] tunc
de zofena que est sub talo interiori que
dicitur alias vena [illegible] Si autem sub
diafragmate [illegible]
[illegible] sub talo exteriori vena
minuatur. Sciendum quod de eadem parte et non
de [illegible] est apostema [illegible]
[illegible] ad partem sa-
nam et ne [illegible] ad cor [illegible]
[illegible] Item [illegible] pillule
[illegible] usque ad [illegible]
[illegible] tunc [illegible]
tunc cessando et recuperando [illegible]
aliquot horas [illegible] Item [illegible]
non dormiat usque ad [illegible] horas [illegible]
forte non [illegible] non [illegible]

// Item [illegible] si apostema non firmatum sit [illegible] si non [illegible] firmatum [illegible] ex par-
te opposita [illegible] si [illegible] apparuerit [illegible] tunc de eadem parte [illegible] de pede eiusdem partis
[illegible] intelligitur si apparuit circa aures [illegible] tunc de cephalica
si circa pectus etc. de epatica

in agone [illegible] hec solum contingere multum
dormientibus tempore illo. Item post unctionem
conforte si non habet elevatam saltem cum pul
vere cocto et contuso cum quantumque acuto et
flore mustardi et in quantum sensibilis et te
bat bonum volatum. Item tunc come
dat [illegible] quia ut dicunt doctores prout
tales contingit et sepe euadunt. Sed in die
accessus non multum comedat id est hora infir
tet con. Item post unctionem potest sumere tri
acam cum vino bono et aqua cogitata ad
aqua feniculi et si potest sudare sudet et
non dormiat et [illegible] Si apostema laxum
firmatum et in loco tunc appone ventosam
unam vel plures in circuitu ut materia veneno
sa trahat ad superficiem cutis ab intrin
secis et a corde et potest aliquid scarifi
cari vel madere ut consuetum est cum scarifico.
Item postea tunc insistendum est mollifi
cationi apostematis tanto cautius ne
gravatur et ad corpus et inficiat mor
tem [illegible] et sub voluntate
dei est facere homo in cuius manibus
sunt vita et mors sanitas et infirmi
tas et omnia et eius perfectus
Ideo si est homo ita ea ad sancta
teneatur suam gratiam cum effectu clamare
et de corde suo omne quod displi
cet deo per contricionem et puram confessionem
et tunc quisque contingat sibi semper sub
dei cura et tutela et cuius laus et
glorificacio honor virtus et potestas sit per
infinita secula amen

[illegible] et ex dictis doctorum medicine ypo
cratis Avicenne Galieni Johannis
de Tornamira [illegible] [illegible]
Anno milleno trecento quater nonageno
Quarto quinto pestem fuisse memento
Sunt homines cauti tunc suam vitam [illegible]
Bale appone semper de mane comesta
Et fiat tota quod non sit in ea nota
Nucibus cum adiunctis atque [illegible]
Vel pane tosto in aceto madefacto
Istis utantur ne febris egrediantur
Ut vita tuta tua sit [illegible] triaca
Semel in ebdomada sic erit dosis tua salua
Omnis utantur ne pestifere moriantur
In qua cumque domo fuerit hec pestis stabit
Hoc procurare studeas dum incipit esse
Si sit in hingwinibus morbus vena [illegible]
Tunc minuatur subtalis ne moriatur
Et fiat in ibi et non in parte alibi
Si sub ascella media vena [illegible]
Si sit in capite vel collo cephalicam
Et fiat longa [illegible] et Galienus
Si vult inflari [illegible] fac
[illegible] corporis pestis paret sit istis
Unctis bellis calefactis de ordeo facto
Sit tibi fama [illegible] simul et medicina
Emplastrum fiat [illegible] est [illegible]
Tunc appone calefactum [illegible] factum
Cicuter arripit hec [illegible] novit
Et conducum claude absint [illegible]
Per os et nares tibi fumum accipiendo
Evanesce [illegible] simul faciendo

Consulo ut vivas moderate velut Galienus
Cena brevis vel cena levis fit raro molesta
Rebus odoriferis [illegible] ac cretosis
Purgari [illegible] est tale [illegible] esse
Ut non egrotes [illegible] vites
Necon egrotes [illegible] tibi [illegible] [illegible]
Si pestis [illegible] velis tyriaca [illegible] [illegible]
Venenum fugito quod contineat [illegible]

Sequuntur declaraciones — declaraciones

Sub talo in vulgari pod glesznem
Sub ascella id est pod pachy
Cefalica id est glowna zila
Triaca id est driakew
Venenum id est [illegible]
In hingwinibus in vulgari [illegible]
Inguinibus id est [illegible]
[illegible] [illegible] pimpinella
[illegible] [illegible] Bolbe salvia

Intellectus in fronte Memoria in cerebro
Ira in felle Avaricia in iecore
Anhelitus in pulmone Leticia in splene
Cogitacio in corde Sanguis in corpore
Anima in sanguine Spiritus in anima
Mens in spiritu Cor in mente fides
in corde [illegible] in fide [illegible]

Ita sunt genera martirum absque sanguinis effusione
[illegible] [illegible] in divitiis Abstinencia in
abundancia Castitas in iuventute

[illegible] [illegible] [illegible]

Fronte rubet [illegible] pedibus frigescit ab imo
Dentes nigrescunt [illegible] lacrimat [illegible]
[illegible] submittit nasus [illegible] albet
Si [illegible] dormit [illegible] vigilabit
Et vox raucescit [illegible] anhelitus [illegible]
[illegible] [illegible] signis moriens cognoscitur [illegible]
[illegible] moriturus [illegible]

[illegible] id est [illegible] pondus in apoteca [illegible]
dragma [illegible] id est [illegible] [illegible] id est manipulus
[illegible] id est scrupulus [illegible] id est libra

Pulsus [illegible] [illegible] est motus receptaculorum spiritus
ex diastole et sistole [illegible] ad regendum spiritum
per aerem atractum [illegible] pulsus [illegible] ex duobus mo
tibus scilicet sursum et deorsum [illegible] [illegible] sistole valet i
ex motibus [illegible] et diastole et ex duabus quin
[illegible] scilicet una per sursum et alia per deorsum
[illegible] sistole id est depressio et diastole id est elevacio
Item pulsus [illegible] super [illegible] in brachio
[illegible] manus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pulsum et [illegible] in manibus ambu
[illegible] et [illegible] quia [illegible] seu vene [illegible]
[illegible] sunt situate vel quia illa pars ad [illegible]
[illegible] [illegible] sit longior et in [illegible]
manus non [illegible] tenere [illegible] vel ne ad dorsum
teneatur [illegible] [illegible] more piscis natantis ut
[illegible] [illegible] [illegible] et digiti non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] tenere ne [illegible]
sequatur venarum pulsatilium [illegible]
[illegible] pulsus [illegible] [illegible] circumstancias

Aloes Zabr lot pro 9 gr
Mastix [illegible] lot pro [illegible] gr
Garioffila [illegible] lot pro [illegible] gr
[illegible] Zacharis lot pro 3 gr
[illegible] lot pro [illegible] gr
[illegible] lot pro 2 gr

123v

Regimen sanitatis magistri Alberti sive Petri

Sequitur regimen sanitatis in quo consistit vita nostra. Regimen conservativum convenit sanis, conservativum estivis et veteribus, scilicet qui non sunt multum egri nec breve sunt. Regimen reductivum solum competit egris. Regimen conservandum fit per similia ut frigida per frigida, calida per calida, similia quoad complexionem. Aliud dicitur regimen quod aggreditur ut colericus est et ergo utitur calidis vel similibus, non est a tota specie vel appetite ut ne sumat minus calida nec minus frigida si vult esse homo sanus. Item in regimine sanitatis considerandum est quod tantum sibi sumatur quantum appetat, quantum digerere natura potest. Sed melius est multociens vicibus cum quantitate, id est melius est comedere varie bina vice et per modicum quam semel et multum. Item cum quis res non eructantur sed evomittit per vomitum statim putrescit et omnes res indigent eructatione. Item pulsus saltans et difficulter anhelitus signum est quod nimis se repleverunt. Item ad hoc est unitas id est ruina si ut vestis sit mollia vel alba ... id est sedes ... multas est ex repletione. Item ex visceribus et ... multas ex ventositate tunc non est ex repletione. Item si est piger post prandium signum est quod nimis comedebat et facit malos morbos futuros. Item nausea post prandium facit in ... comestionem. Item si post prandium non potes studere sicut ante prandium signum est quod nimis comedisti et facit malos morbos futuros. Item nullus debet quiescere statim post prandium sed ... nec studere nec fortiter moveri sed per alteram mediam horam vel per duas horas postquam ut stomachus debitum cibum recipiat sumit nec debes dormire nec bibere nec studere post mensam. Item aliud signum quod nimis comedimus eructuacio post mensam ratione fumositatis sumuntur singultus post cibum generatur ex hoc non optima illorum sunt signa quod tunc bene es post prandium. Item consuetudo patrie in omnibus ... est altera natura quod Ytalici in prosa sua contenti in ... Bohemi vero vix contentantur in ... Poloni autem parum in ... ut patet quod ... in Bohemia est aliter ... quam egrotos Ytalici quia consueti consuetos sic laborant ... Ergo ... hominis sicut ... de cibo sic intelligendum est de potu itaque non ... te per potum sicut nec per cibum. Sed in omnibus tenendum est medium tantum quod ex utraque parte sed tamen cibus quam potus debet advenire post appetitum comedendi vel bibendi. Item vomitus in non ... est mors in ... vero est vita et sanitas. Item vinum vinosum ... est in Ytalia sicut stipticum et ponticum. Item ... omnia vitalia ... et vinum bonum ista sunt cordialia et omnia cordialia conservant hominem in longa vita quia illa que conservant calorem illa conservant vitam. Item iuvenes dicunt potare aquam vel ... quia sunt nimis calidi sed senes et frigidi dicunt bonum vinum potare modice quia illi parvum habent calorem ... et in senibus non est melior potus quam aqua melius ut medio ... post LX annos ... usque ad LX dicunt ... potum

capere et non vinum. Item vinum ... ante cibum constipat et post laxat. Item nullus debet sumere bonum vinum ut est Gallicanum ante prandium ieiuno stomacho quia tale penetrat nervos et offendit cor. Item cum puer nascitur in aere et in aurora et postea venit ad ignem deinde ad ... deinde similiter in senio ad finem et sicut hic est primo homo sanguineus deinde colericus postea flegmaticus ultimo melancolicus. Item in fine mense non debes sumere forte vinum in quantum cibus incipit digerere quia tale vinum alius facit cibum de stomacho descendere ad alia membra quod indigestus ... membra non corrigitur in alio membro sed debet capi forte vinum ante ultimum ferculum mense ... vespertina in cena. Item aliud regimen ... tempore sanitatis quam infirmitatis quod ... non pe... comedere da sibi bibere ut conservet ... etc est in se tu facis potare vinum ut non cadat ... sed tu noces sibi propter hoc quod vinum penetrat nervos et augmentat ... ergo ... non ... vinum. Item in ... Item ... de mane potest potare vinum ... sine mutatione ... id est duo coclearia. Item primo debent incipi in mensa subtilia ut pullos brodia deinde grossa ... de potu in principio bibat ... debilem et in fine fortem. Item melius est potare crebrius quam multum id est melius est multiplicare vices quam quantitatem. Item ... potus alteratus et ille recipitur bene de mane ieiuno stomacho ante prandium quia omnes ... et ... et aque ... dantur de mane ieiuno stomacho. Item omnes aque sublimate id est combuste alterant et non nutriunt. Item potus ... debet sumi in prandio quia debet miscere cibum in stomacho ut sit bona digestio. Item potare id est forte debet sumi post prandium quia portat cibum ... ad omnia membra. Item si ... vis bene preservare a potagiis ... digestio quantum cibus digeritur quod homo bibat ... Item hoc de mane surgens extendat ... collum et omnia membra sua ... post ... debet se induere post surrectionem debet fricare manus et pedes cum panno ... sed non manutergio tunc pori aperiuntur et exeunt vapores ex quibus debent ... et alie infirmitates. Deinde ... debes purgare membra principalia primo cerebrum per nasum caput per ... et ... purgare membra pectoris ... per ... sed per eructuationem membra ... stomachi ... et urina et ... et patet quod ... vel ... ante ... deinde abluat manus et faciem cum aqua frigida in estate sed in hieme cum aqua ... quia aqua frigida in hieme facit manuum tremorem. Deinde lavat oculos cum aqua retenta in ore et hoc illuminat oculos. Deinde fricat dentes cum foliis ... in estate et cum cortice ... vel sale in hieme vel arena vel cum creta fricat dentes ... deinde ambula per alta loca ubi est aer bonus

ett fz oa membra quanta seu sunt fessa et apertura nali derelicta et no[n] po[st] pq balneo risset pq [illegible] motum seu laborem proprie corporale

Cra hec fat digere si aqp no e digestu Denacte demde qn [illegible] incipit appete stati comedat et no differat cra qnass no comedes pq appetitu tut sto[machus] replet se malis humoribus i 2o volt digere qd digestu e et corrumpit et generant infirmitates ab ito / et qn no hes appetitu no des comede vt si placet alios et no possis comedere alios plz prodest qz possis ppt appetitu inclinatu ad alios Itm in eadm mesa ho no dt habe dmsa fcla in qntite fz vnica et ad fem ad stand [illegible] et intellige de potu Itm oms assatne som dent fimm ifie mese Itm si qs alz e inficiat te talis pt corrigi ad speces et vino Itm mcis qds cibos nc fructis crudis det sm sup cetera vt cerasa vl pncella dentt sm ante cibu et no pt Itm os digo adinq s d ste hois et no ciecis Itm os cibu s pt naz intt dvat in morem i qui comedit cibu sn appetitu fat egritudines Itm voles cossnae vita dz vide oia p ta sz sbaz qntite et resolucioz an desed O demae comedat lac et pistes Itm pq cibu no des sume electuaria pol inctu ta qd adpnent stom et faiut cibu ingestu descede Itm in fi mese capiat aqna claudeta stom vt coliandri [illegible] pans tosty tasta drug piu assum et feto pladio des spaint et pavlati sambla vel stede in qete vt cibs dilate ad latera stom eqlis cra comedes iacedo no digerit bene Itm no des dormie mq pq duas horas feto pracdio te dormire fat bona digez et bonu e dormire sup ventre ppt hc vt stoq calefiat vel qn dormie volt ponat volas manu sr stom vt facat stom ca Itm Somnus et vtplie immoderate coperte pte facit mala digez / Quatuor pro sommo conveniunt meridias intell De sommo feto stat pq prandiu sz sonq pq prandiu duas horas pactas te maxpe dormie Et hc fat mltu bona qd digerit Itm qn dormie volt d die d nocte pot se se latq dextru vt fe melior digestia deni vtat se ad sinistru latq vel alz mm addorret vt tempet a splene et pyca pot se vtm ad ventre hc te iovat stom ad ptez anteriorez pyca vtm pot se sup latq dexteru et trahat cibus ad simu dpat et ibi qnant lor bonos digestit cibo et ste sonq dz esse sup i ad latq

Qma mebra tnc sunt coinata et voleius mebra atrahunt sibi humores sine potum sine sunt deprivatq i mebris [illegible] sine [illegible] ubi appetibila [illegible] ad appetens motu no nali sz motu raptus [illegible] ad mebra [illegible] ad capite Itm sommus pq prandiu pq medecedo bonus e Itm dormiens claudat as ne fias intret ad stom et dz capt alte pone et terge hc qfert ad resolutioz humorz Itm et des te tepae in actoibus amue pq [illegible] mcs leta labor medecdo dieta sit desfiat me dici te q sunt Itm balnea sr mtha sz sulphurina almosa ia vallet vngt ad stabile exa humida et pz op corpribus expuntur ead bal no valet Sz balnea nalia d vana vz st vt ff vt ead bal admnt dz si pq lovtas vel st pq prandiu vt cibs sit digestq vt ante intoitu balnei pq bicat sedes et [illegible] dz balneae Jacere lignos vel [illegible] au prandiu Sz mae dnt balneae hora vespera d aq in aqua dulci et tepide no ms ca Itm corpa spissa psonai sz mac no nt esse in calore magis sz svaunt vel tepide sede in camera / Nota in bal no dz si pota no ppi hc qma corpz apium p poros et potq ite trasit indigesta Itm ead mee pq bal dz si potq Item qn qs intrat bal pmo lauet cat cu [illegible] vt posit aptus dio ponat pedes ad aqua cal vt ma trahat ad pedes postea suacsime sede at si stano in optu vo bal dz corq pfindo in aqa frigida vel tepida vt poi claudat pq hc quiescat deni dz cenae [illegible] potoru estate si tempq am [illegible] au cena dz se aliqua exerce pq bal in aliqo motu vt [illegible] [illegible] et cena sola fe dz qn est appetitq et modo gmede in cena [illegible] in prandio no dum sz simtud digestione Sz ad esse si esses laboriosus Sz cras reuq tnc solum in cena assata gmede et no cocta pus tame sit corpora [illegible] de mltu cena [illegible] sit maxima pena Sz vis celeius sit tibi te breuis Item cena leuis cena brevis sit vad modesta vel molesta magna vox mena docz reg z mater [illegible] corq vestre ne mens [illegible] Item dicta in prandio et cena dz e [illegible] Godrmn Si aut labores tnc ad esse Cena et [illegible] [illegible] uq tenes vel mud vel debilita tnc qfa cal ego ennt te [illegible] placz / Victum uo dissvas ne des coga ventres et des [illegible] vinibq de dicz et tps quorvengz placz Item in hieme pt dan grossa cibq mltiq Cena tnc est calor nalis vnitq i forte Sed in estate dz dai leuis cibq Cena tnc calor nalis evaporatur p poros apertos et ead bov calor vnitq fo[r]tiq Gen in estate si bene z aer [illegible] Item in estate [illegible] in francia in [illegible] no cal vt pip [illegible] Item hora [illegible] qmed z qm est vd fames qn esurit Item cibi [illegible] qfant sagoine [illegible] Item [illegible] putresci Item [illegible] et den qfa fe Item dulga dala et ficq isti sunt fruct [illegible] Si vis comede poma vel pira cruda tnc qmede cum [illegible] vel cocta vel assa et cerasa vel pruna dent sum ante pran vel in prandio [illegible] se [illegible] cod pira ponat aut cocta [illegible]

de potu pq b[alneum] / Nota bene

[illegible] sorno sz [illegible] vena ad [illegible] tua supiora et qma ad [illegible] et [illegible] ad sub [illegible] grossa ad grossa

ve

Distada [illegible] a p[illegible]

Minctura [illegible]

de usu fructuum

fumum post mensam non facit ut cibum exactuare et ascendere. Item fructus ex aute prandium sumantur. Item 33 et cautela circa comestionem fructuum ex parte stationis fructuum consistit quia fructus crudi putrescunt in corpore unde vitatur 33 et circa modum et quantitatem. Item Galienus dicit melius est dimittere fructus quam uti: si vis esse longevus vitare fructus quia sunt multi fructus timeo ut fiat venenum postea. Item inter quadrupedia animalium iuvenum est eligenda. Item in piscibus cauda seu posterior pars est melior quam anterior. Sed ad animalia plus vero dicta pertinet in partibus anterioribus quia ibi est fons caloris. Item omnes res sine carnes vel pisces existentes in motu sunt faciliores digestione quam existentes in quiete. Item comestio rei simile confortat simile sicut cor confortat cor animalis. Item comestio cum dulce in ore hoc nocet in urina. Sed hoc vitatur de micribus de similibus non. Item micis magne maiorem confortat corpus dicto modo lavabis sub spatio post esse facit. Item vina magis magis misce ... est. Item mancerone ... quia ... veneno ... nocet ... est ... in ... de nucibus ... mortis quia opilat et constipat et generat ...

Sequitur de coitu. Coitus tam modicatus quam immoderatus magis vel minus nocet et post pastum cibum. Sed si abstinere non potest quod sit post somnum vel digestionem cibi quia facit cibum de stomacho. Sequitur de flegmate et sanguinis fluxus sic nocet homini quia facit evacuationem de corpore suo et resiccata facit evacuationem de cerebro et capite et facit malum caput oculos et epilepsiam. Et ideo est quia cerebrum privatur sua caliditate naturali et non potest digerere illud quod sibi advenit et hoc puer videtur. Sequitur minutione est verum. Sed de modica minutione non est verum, et est solum pigritie et pinguei et quieti mi... Item in cane i. in tali signo quod dicimus vel in diebus caniculaubus non sunt calide minutione ut fortius ne sine purgacione sive flebotomia. Sed solum tempore hiemali et autumnali vel minutio et minutione sive purgatione nisi tempore necessitatis est pe... fectis quolibet die per annum. Nota quod quatuor humores dominantur in vere quia tunc sanguis et omnia renascuntur et sanguinis est in dextera parte homo ergo minutione in dextra parte pedis vel manus in vere. Ver estas dextras luna vetus veteres minuentur nova luna requirere i. minuere dicitur minutio in augmento lune. Augmentum vero in diminutione lune vel homo pro minutione in augmento lune minuentis superioribus sicut in manibus sed in diminucione in partibus inferioribus i. in pedibus sed in medietatibus sicut omnes venas minue. Item melius minue manens cum sit prandio ut primus ponatur manus ad aquam calidam ut sanguis affluat et dissolvatur et liquefit. Deinde aperiatur vena. Deinde stringitur sanguis cum ... aqua et si volueris apponatur sal ne crescat pustule vel ne inflatur. Deinde ponatur lana et prima die sit cibanda pauca et subtilia sicut quod nota minuenda dicitur ... tempore.

ut stomachum vacuus a malis humoribus quia post minutionem tunc hoc attrahit ad se. Sed quod dicunt malum humorem in corpore illum attrahit et sic corrumpit post hoc tales insinuare. Sed cum ... vel flaucos ... sine ... petroni nostri ... apii cum ... et polipodio et ... ... in carne et ... brodio illo sic in ... et eius laxus. Item serum et lac ... sunt laxatores vel colericus quod habent colera stomachum. Item ... sunt ... et sic ... quia ... sunt humidi et calidi. Sed senes ... humid et cal quia ... sunt frigidi et sicci vel ... Item flati et sanguinei bene possunt ieiunare. Hec collectum et inliri non puer Anglorum regi scripsit tota scola salernitana.

Si vis incolumem: si vis te reddere sanum
Curas tolle graves: irasci crede prophanum
Parce mero: cenato parum: ne sit tibi vanum
Surgere post epulas: somnum fuge meridianum
Ne teneas mictum: ne cogas fortius anum

Dat vinum purum hec tria commoda presta ... Vinum bonum modice sumptum ... vices vel confortat stomachum: cerebrum reddit tibi letum: Efficit audacem sudorem provocat ... Item econtrario sicut malum vinum ... in ... homo sepe comedens de ... quia ... servat a putredine ... quia est ...

Sequitur de colica et yliaca. Colica passio est quia quis ... et sedes sunt. Sed yliaca est quia ... sentit ... intestina. Colica passio est quia ... sentit ... ventosa ... superiora et inferiora et durat tres dies ut fiat quia non potest tollere illa magna passio. Item ... superiora ... sed ... moritur. Cura ligentur manus vel pedes vel ... et caput ... tenenda ... in aqua frigida quia ... non ... Amplius ... super illos ... ordeo ... et ... albuginibus ... cum ... plantagine et ligata super ... et super pulsum manus vel liga ... albedine ovi super pulsum et ... manus. Albedo ... papaver ... mandragora et ... modicum de ... et ... pillas et ... et ... somnum et ... somnum ... vel ... papaveris et ... in aqua ... et bibe ... temporibus cum ... hoc ... somnum ... papaver ... et ... et sicut predicta. Item ... et ... per ... rose ... albi ... Item ... in ... et hoc maxime ... somnum. Sed ... est cum ... interiorum ... ad ... ad ... predictas ... [illegible]

velle coire facit ... posse
... volle frigida ... [illegible]

mastice terra sigillata ana pannum
et pone in aceto et liga per collum stringit
vomitum si autem ligatur circa umbilicum stringit fluxum
ventris vel cum aquis rosis factam
de stipitibus rosarum aqua plantaginis cum esterz
aceti quod sanat ulcera cum z iii mastic
olibani cum z z farina lentium quod sufficit
conteratur contundendo et fiat emplastrum et
extende vel applica ad ventrem si vis fluxum
ventris restringere item accipe panem bene torrefactum
et pulveriza et adde de pulvere mastice et pone
ad sacculum et calefac et pone super ventrem
item ventosa posita super stomachum al-
bica cum terra in cappo circa et ipse a iii
et pone super ventrem item ventosa posita
super stomachum sine scarificatione restringit
vomitum Et super umbilicum restringit ventrem
et illis ventosa admittendis stant ibi ad duas
horas quasi removendo Alii ponunt super epar
et splenem et umbilicum ventosas constringunt
intestina fluxum ventris Item alii dant cro-
tistos torrabre i. assistam repletum et bibere
cum aqua plantaginis quod est sanum et secum
etiam restringit Alii dant assata comedere et
bene Alii bibunt acetum si non est ex col-
lectione intestinorum quia acetum constipat Alii dant
diacitoniten ad cocleam Nota illa pro quartana
exacuit tibus vel abstolomio tempore piper
Nota sex sunt intestina sed circa super umbilicum et
sub ipsa primum est duodenum quod ieiunum
quia semper non manet ibi sed currit deorsum
et ab isto intestino oritur quedam vena nomine
sedalis per quam trahitur chimum et epar per hanc
ylion in quo causatur yliaca infra umbilicum
est orobus cum talon i. monoculus tertium la-
con i. mesedaim nota sanum est unum in-
testinum in homine sed per diversa loca constringat
sibi diversa nomina et tamen est una vena in
toto homine Item intestina superiora sunt gra-
cilia inferiora sunt grossa et resuta propter
retentionem Nota stomachus quasi ex duobus causa hyspali et
cardinali Item ulla dicit comedere splenem
quod est sanum epar est cum sto cum spleneticis et
convenit sequelis ergo vitantur Item illa stringit
ventrem et provocat urinam diacodion et pro-
cant urinam othanopia mulcta diacito-
micon sine specie diacodon albacus kapan
zucca rosacea bedaugra cassie papaveris
insima sunt papaveris al i. apium et hec
inter omnia alia quae provocant urinam
constringunt ventrem et econtra Item stomachus
infirmus magis stomachum quam dicitur calon
Sequitur de colica passione Est
autem colica opilatio in intestinis
et dicitur a calon id est colon et colica est
passio tol cibilis et constipatio in quo semper non
potest exire vel nisi raro et tales propter appetit
melancolie et vadit ad secessum et nec potest
Cause colice sunt aliquando exteriores cause ex ae

malus borealis vel aer calidus et siccus vel
causa eius est ex cibis nimium quia labor ex
citat intestina Et coitus excitat intestina
et fructus stiptici et acetum propria coacticua
caseus durus placente omnia assata generant
constipationem que est una colice Et vel propter me-
lancolie frigore causatur colica ut dans pulveris con-
tra constituit et facit colicam quia pulvis deducit
humiditatem et intestina desiccat Et coli-
ca fit ex corrupta et relaxatione siccitas et
incrassatio intestina descendunt non generatur
colica quia illas cause non potest videre in urina
Cause vero nature sunt quia comedisti vngu-
las anguillas bibisti potum infrigidum
glacie et ex vistosis potibus Item venit ex
a parte generato in vijs ut semper non potest exire
Et fit per lubricos lubricos vel ascarides Et
ex caliditate generatur ut ne fleg e. i. cal tra
pubes fistulis est cal rem et hic causa quia
cal trahit ad se humiditatem propter dolorem semper
manet siccitas in intestinis Item colica generatur
ex parte aliqua fit vel ex presione cullo super la-
pide sedere Cause speciales omne apa intestinis
cum colica non vadit ad intestina tunc causatur
colica quia ad secessum pertinet putrio colera
intestinis et tunc coloratur semper a colora quod et
a rium et cum cola tunc non vadit ad intestina
tunc semper est al Tertia causa est hor frank in
vistata in intestinis ut lac pistice caseus
Quarta causa est debilitas intestinorum et specialiter
Quinta causa est ventositas in causa et sit ex mer-
dora induata in testinis et omne quod claudit
ventrem facit colericam virtutem Que sunt colice cause
quedam sub carmine claudit Et sex igitur cibus
constipativus ventus apa vermis dejectio
semper Iste sunt cause colice et finis causa
illiace passionis quia drue in super et ista
ven yliaca passio intestinorum superiorum
cum stipacione ut faciunt vomitum et magnum
dolorem tamquam terebella perforaret Item do-
lor in yliaca parte est de ambulatis colica
autem manet in suo loco Item in medio yliaca
ca est super umbilicum colica autem infra u-
bilicum Item colica recte remediatur per superiora
et clisteria seu infseidra Sed yliaca per sup-
iora et drut a cal quia dolor remittit est tra
ambas i. hinc Sed colica abquite non non
est melior medicina de infirmitatibus sub inufflo
inisi per clisterio et suppositoria sequitur circa
ipsius passionis sunt retentio fetus prostratio appe-
titus corrosio ventris et punctura et urina
est citropos vel est lactea vel turbida et a
li sequitur squamas i. oculos sicut in offa
pinguioris signa par nativa sunt vehementis dolor
et punctura abhominatio cibi continua acetosi
gillato in ventre si autem vel a parte sunt
ibi est calor passio dolor et causa est caliditas
Si autem sentit se habere lapides in intestinis
tunc est apa fere Signa ex causa hore ex

habent os strictum et longitudinem duras et ac
putatas ex primo igne de siccitate urinas tu
tunc est eo calor humorum sit eo stercora
ergo earum et colica sicut metallum orig
et tur et hoc [illegible] Sicut autem exeunt per
gerdines demissa [illegible] tur et sicca Si autem
et stercora [illegible] Si et excrementa
fiunt tur et [illegible] et viscositate
tunc dolor et similis dolor [illegible]
licorum pugnatibus [illegible] apparentie
tunt vomere et nos [illegible] et stercora [illegible]
cum per clisteria sunt aqua et in hoc quod natat se
[illegible] quod ibi et ventositas [illegible] etc
natat stercora et si non natat tunc ibi
non est ventositas Si autem est colica siccitas
venis tur dolor magnus sit in somno quia
[illegible] non habent comedere et vadunt [illegible]
na et confundunt humiditates et eas
movent [illegible] in somno ac si comedet et vir
sibi quod habeat atque in intestinis Item [illegible]
[illegible] fallaciam [illegible] quia [illegible]
interiorem [illegible] colica colica [illegible] dolor
renum et colica [illegible] loco [illegible]
[illegible] non est quod dolor renis [illegible]
[illegible] magnus [illegible] loco [illegible] dolor
colice incipit ab inferioribus ad superiora [illegible]
[illegible] dolor renum vadit a corde [illegible]
[illegible] ad anum et anchas et ad pectinem [illegible]
tempore [illegible] dolor renum et ante [illegible]
[illegible] sit [illegible] et [illegible] calculosus
qui et vacuus magis [illegible] qui [illegible] re
pletus vel post comestionem [illegible] cessat [illegible]
licus qui in ieiunio [illegible] bene sit [illegible]
[illegible] et dolor colicus vel salutis
Sed dolor renum [illegible] urina spissa
et in [illegible] signum quod calculosus [illegible]
[illegible] ad [illegible] motu [illegible] passio re
num [illegible] in uno loco [illegible] colica [illegible]
de loco ad locum [illegible] qui stercora exit [illegible]
[illegible] allevia[illegible] in passioni
bus renum [illegible] sedes maxime alle
viat Nota in [illegible] passione stercora [illegible]
in colica vero non [illegible] sunt [illegible] Illa
colica et mortalis quando vomitus stercoris
[illegible] signum [illegible] male et magnum [illegible]
stercus fetet [illegible] sit putrefa
ctio [illegible] signum et singultus sine spasmo
[illegible] evacuatione [illegible] signum [illegible]
[illegible] et si quis [illegible] punctio
[illegible] non potens [illegible] cognoscere vel ma
[illegible] et [illegible] vel [illegible] fructuositate ascen
dente a colica [illegible] signum [illegible]
et sudor [illegible] cum [illegible] frigiditate et
signum mortis [illegible] spiritus [illegible]
in morbo acuto et malum [illegible] urina
spissa [illegible] et pauca in colica et malum
[illegible] radicale digitus [illegible]
[illegible] Si colica non [illegible] uri
na et difficultas [illegible] et [illegible] diebus
et non [illegible] [illegible] vel
[illegible] Item in omni passione colica vel
iliaca si venerit vomitus singultus [illegible]
[illegible] spasmus sunt mala signa Item
Si [illegible] pustula [illegible] ventre
moritur [illegible] die vel alia [illegible]
fit [illegible] humorum corruptionem Item
[illegible] quae in iliaca et per
[illegible] in ydropisim et [illegible]
sim [illegible] et [illegible] Item [illegible]
[illegible] signum mortis [illegible]
[illegible] expulsive [illegible]

non [illegible] urina signum est mortis [illegible] alb
[illegible] morbo sit etiam intelligendus
de retentione [illegible] si in colica vel
[illegible] vel urina et etiam non
[illegible] vomitum [illegible] signum est mortis Item
colica dequieta [illegible] de [illegible]
et [illegible] causis quae de materia [illegible]
et subtili [illegible] primo [illegible]
[illegible] dolorem et sedativa doloris Secundo
est removere causam [illegible] Circa primum
[illegible] sunt quae removent dolorem prima
est quae mitigant [illegible] et [illegible] causa
tunc movent [illegible] Secundum est quod
[illegible] apponere [illegible] removentia dolorem
[illegible] habeant stupefactiva ut sunt [illegible]
[illegible] qui dant [illegible] mandragora [illegible]
[illegible] talis eius [illegible] Nota
primum [illegible] fieri [illegible] exte
[illegible] in [illegible] ut est multa lactuca et ibi
potes apponere [illegible] torrefactum vel [illegible]
[illegible] aqua [illegible] quae mitigant dolorem
[illegible] narcotica [illegible]
[illegible] et [illegible] ut [illegible]
[illegible] narcotica sunt facta in [illegible]
to gradu [illegible] est [illegible]
[illegible] si aliquis [illegible]
[illegible] ad [illegible] est mortuus [illegible]
[illegible] narcotica [illegible] colica [illegible] ex
[illegible] causa
[illegible] tunc incipe curare [illegible]
[illegible] ut est [illegible] et mella [illegible]
[illegible] et [illegible] colorem
et magnum [illegible] aqua [illegible]
sit [illegible] tale [illegible] tunc
maxime mitigat dolorem si appositum sit
ventri et movet colicam [illegible] re
cipe [illegible] mella [illegible] fem
[illegible] semina [illegible] illa in [illegible]
[illegible] Si [illegible] in aqua [illegible]
[illegible] appone super [illegible] si est colica
[illegible] est iliaca tunc pone ad [illegible]
[illegible] super stomachum [illegible] recipe avenam
vel [illegible] torrefactam cum sale et super
pone ventri [illegible] alii [illegible] tor
refactum et appone Alii [illegible]
[illegible] dictarum her
barum et applica ventri [illegible]
[illegible] pone [illegible] prius pre
[illegible] vel [illegible] pi
[illegible] alios est in [illegible]
[illegible] et [illegible] colicas
[illegible] alba [illegible]
cum aqua calefacta [illegible] Alii [illegible]
sicut [illegible] apponunt Si autem materia est
[illegible] est [illegible] calidis et est [illegible]
et in estate tunc [illegible] sandalo
rum [illegible] rosarum [illegible] et fiunt
[illegible] et coquantur in aqua et appone
[illegible] et [illegible] removetur [illegible]
[illegible] violas [illegible] [illegible]
borragis [illegible] quae [illegible]
super [illegible] doloris Si autem dolor

no cessauit extrinsecus fac bal(neum) Qui vero
est fortis et ibi ponatur flores camille
melli loti aut in ancalis branca
fine i berublarum et fit folia sicut
sicut malua bismalua aut est si intrad
tunc bal et ponat ibi saluiaz in
itiaz et fiat si tamen illis rebus sed
fit bal aqua fumosa vel de aq al
mosa sulphurea Alii capiunt aqua
cupri extinctam et si fuit fortis debz
bere per balnea debilis vero solum
semel vel bis vel multis Item in ea
causa recipe camillam et arnoni modi
cum vel 3iz in cibo Et in ea non ea r
tum in cibo in ista vero causa recipe mel
et pone ad cassiaz i patellaz et coinde
tum et pone ad mel et misce et pone
tunc calidum super pannum ad stomachum
applicando Item in ea recipe mal bismal
et decoque in aqua et incorpora cum
recenti butiro adde oleum viol et pone
ad cassiam i patellam tunc applica stomacho
calide quia omnia que apponis in cibo
infirmitatibus illa semper appone tepide et in
cal reneb Item alii pissim nasturcium aqua
ticum coquunt in oleo violaceo vel de
oleo et appone quia remouet dolorez
Item si dolor non cessat ipsa ea tunc recipe
oleum anethi oleum lilii et mongelo
cum doloris Alii in ista causa recipe flores
feni greci et bulias in aceto et post bu
licoz pone in urinam et impone lapi
des ignitos tunc pone ventrem super
illa urina ut ille vapor tangat ven
trez hic mitigat omnez dolorez Alii
in ista causa apponunt vnguentum are
gon marciaton oleum de castoreo pan
per vero in ista causa capiat oleum lau
ri in vel pul lauribacum cum callefacta
cernusa hec omnem corruptionem remouet
de ventre hec Albucus Item in ea aue cal
recipe oleum rosaceum et bibe vel lini et
illa bibe vel tunc cibos tuos cum illis
oleum raparum lenit pectus et facit bona
vocez et sic cum tamen cernusa calefa
cta Si morbus dat inducias tunc
potius debes agere per vinum et da sibi
catholicum pollipodium quia pigra ista purgat
causam istius morbi Item illa mitigant
sicut sacculla mellilotum et lini torrefacta
et gleba nullum illa mitigant complexioz
et resoluunt Item etiam mussillago psilii
et citoniorum in ea ea mussillago
lini vel feni greci sunt mitigatiua do
loris Item ista causa illa durit anadime
medinitere et mitigatiue dolorum
propter mitigasti dolore tunc eradica
taz facietez dolorez in corpore propter non
quia dux est colica una est animalis
sine aliquo dolore perceute Sed ex

fate intus ce Alia est colica ubi humor
peccat prima colica curatur per alta na
Si i infrigidasti ventrez tunc calefac
ipsum et talis curatur in una hora Si post
plenitudinem venit talis colica tunc appone
sacculum de origano mecta rebis Si
aue iacte in sole cum inuadit colica
tunc est de causa ea tunc fiat saculus
cum aq in qua bulia semper urina et appone
tepide Sed colica malis curat primo per
digoz si est ista ea tunc semper digito per ea sed
per calamentum per cautela Si bibitam
vino vel aqua cum aceto dando sibi
illa faciunt omnia carmina na ventositez
post quam aue digestisti partes vel per quar
dios post hec purga yeracapigrum post hoc
conforta per dyacimi dyagalangi Si aue
est ea calida da sibi nenufaraz conserua
aqua rosa et sic de ceteris et da predigo
peramiaoe vz thamadi prune lalga re
vel eletaz de succo rosarum pille semper
de quibus similibus inablaud bnedicta reu
barbarita post hec conforta dando sibi
samultum conservata borages nenufarum in zinc
rosarum violatam Item non nuenie ne cumbus
per os prius mutatur in stomacho anguaz
bene ut ad intestina et quo melius est quia
omnis infirmitas sub angulo expelletur
per insidia sicut tamen clisteris et supposito
ris pude clistere est factum cum canula Sed
illud quod intrat culum sed illa infusio dicitur
cauarna rob collorata que dicitur infundi
pannum et ad illud clistere r cauarnas con
pe vel da reb mollificantes sicut mal bis
mal inimalis branca vrsina nastori
aquatici adde oleum viol nenufaris et semper
clistere At illud clistere est benedictum et semper stri
ngere et illud clistere potest acui per oleum ro
sarum vel thuris vel asula vel elebori
nigri quod purgat uteriaz Item malia
in ista causa sunt cathia capharizara
bac aut carum origanum calamentum agnus ca
stus camphora centhaurea appo pacius
stapiud castoreum ruta bed ebulum semen
cuminum lini et ex his semper face omnia clu
aria clisteri localia Item melanie est sic
rapa et illa dant ad potagium Alii
dant album ad sus... et curant col
icaz et hic sunt omnia cluciaria in ista
causa Item ca al ca vz flos viol nenu
faris semper vme mal bismal endiuia per
tura rostrum porcinum ista sunt mala
sicut predicta in ea ea Si aue volt ut
clistere detur sibi detur sibi brodalia i ista
causa de rebus frie vrinat Item accula v
ca i tepide dz applicari in omni colica
pauper in ea ista recipe cape butirum
cum ea aq clistere faciat vel bibat in ista
ca decolo lini cum vino Item est capud sup
positorium tunc accipe anichettum et poteris
cum suppositoris adde pul sicut mi
re et videbis assarum Alii faciunt suppositorium

de lardo vel sungie vel sinape vel mal bismal[va] alum et mel et sal et coque ad inspissacionem et fit suppositoria. Item omnes bibere mel non habentes colicam iuste ea. Item recipe gallum antiquum et coquatur cum polli podio [illegible] in foliis sene et assa et comede vel brodium bibe. Item quique valent contra colicam vel contra colicam et provocatorum intestinorum. Item brodium pulli cum oleo lenit et infirmus [illegible] et statim curatur colica. Item vino elisa debet poni pro [illegible] si de tercio die in 2m de quarto in quintum die. Item nulla medicina debet apponi [illegible] ea iusta ea que addit firmitatem et perstringit morbum et hoc quod viri in tali morboso. Si in ea ea appone causa [illegible] cum decoctione [illegible] et castorii. Item sicut [illegible] ea purgativa cum [illegible] barbaro [illegible] in frigida ea [illegible] valet sive in colica. Et in utrumque alii capiunt aloe solum et curatur, alii dant solum [illegible] ad [illegible]. Alii pipinellam, alii dant castoreum cum melle, alii lauribaccas bene bibe oleum laurinum vel [illegible] et curatur colica. Alii dant in ea ea pultes ordee panis grossum [illegible] contra eam. Si das medicinam consolida eam in [illegible] vel frigida humida vel [illegible] Si non [illegible] illa tamen [illegible] vel medicinam aliam imponendo. Item [illegible] et empla bal et vomitatores solum mitigant dolores. Alii dant aliud in frigida causa vel abstolon. Item si homo [illegible] fortiatorum intestinorum detur sibi [illegible] frumenti cum aceto vel brodium [illegible] cum sale [illegible] nato et hoc consolidat vel detur sibi [illegible] consolidat colicam intestinorum et [illegible] cum piris et vino pontico. Item [illegible] nova constipat, sed [illegible] veteris et laxat sive aperit. Si ergo vis consumere humores da sibi [illegible] antiquam. Si autem provocare [illegible] da [illegible] novam. Item omnes res quanto seniores tanto siccior et fortior et [illegible] et iuvenes. Ergo [illegible] sicut ergo [illegible] debet comedere [illegible] et [illegible] sed subtilia et humida. Item evaporantia [illegible] debet apponi in colica ut [illegible] [illegible] Item [illegible] colicos caveat [illegible] vetustate ut pistos [illegible] pisum fabe omnia legumina. Item in ea causa [illegible] cum foliis salicis. In frigida autem [illegible] apium vel galgangum. Item [illegible] capiat [illegible] [illegible] [illegible] diapipon dyagalangum diaci[minum]. Sed pauper [illegible] de nocte piper vel ci[minum] vel ca[lamen]tum vel galangam et curatur. Sed in ea ea [illegible] [illegible] Item dicta si est ex frigida causa da sibi ea in cibis ut piper. Si est ea da [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et in tali causa bibe [illegible] tenuem. Si in frigida ea bibe vinum [illegible] quod homo est in tali causa abstinea. Item [illegible] sine absto [illegible] sume valet in colica quia [illegible] [illegible] vetustates aliorum ciborum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illa prima est

stercus lupi valet ea in colica ex [illegible] stercus canis. Item inter omnia stercora [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] stercus canis [illegible] [illegible] et resolutum est valet in colica et [illegible] et illud stercus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] stercus lupi [illegible] ad dolorem [illegible] [illegible] ad [illegible] dolens vel detur sibi ad [illegible] cum [illegible] vel melle vel [illegible] valet in ea in frigida causa. Item intestina lupi [illegible] cum vino [illegible] [illegible] ad illum morbum. Item [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sedat statim colicam. Item capiunt cutem lupinam et [illegible] ventrem cum ea. Item [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] statim colicam curat. Item [illegible] [illegible] [illegible] valet [illegible] [illegible] ventris. Item recipe [illegible] et [illegible] et fac sacculum et appone ea vel. Item recipe [illegible] et reple cum [illegible] [illegible] [illegible] et polipodio et assa et comede vel fac [illegible] et sorbe. Item emplastrum de stercore [illegible] cum [illegible] cum vino et melle [illegible] et appone [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cura [illegible] et colica apposita. Alii dant [illegible] [illegible]. Item [illegible] [illegible] appone [illegible]. Item recipe radicem [illegible] coctam cum melle curat. Item [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et appone et curat [illegible]. Item [illegible] curat. Item [illegible] [illegible] flores [illegible] et [illegible] [illegible] in vino [illegible] valet in omni ea frigida [illegible] morbi. Item farina ordei cum [illegible] ante [illegible] cum oleo appone [illegible] [illegible] fuit magis [illegible] da sibi [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] in quolibet morbo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Si autem [illegible] [illegible] et [illegible] ea [illegible] plena de [illegible] [illegible] [illegible] digitum et [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] deinde fiat suppositoria ad [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] deinde fiat [illegible] deinde fiant [illegible] purgatos per [illegible] [illegible]. Alii in constipacione [illegible] [illegible] [illegible] vel bibunt. Si autem [illegible] fuit [illegible] dolor et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sibi folia [illegible] et semen eius vel semen [illegible] et modo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] da sibi [illegible] [illegible] sicut [illegible] et da sibi in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] valet in [illegible]. Item farina ordei in magno dolore valet [illegible] [illegible] recipe farina ordei [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] cum albuginibus [illegible] et modo [illegible] et pone supra. [illegible] deinde fac sibi suppositorium de malvabismal et appone pulverem de [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] in colica de frigida ea da [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dolores [illegible] cum oleo et cera appone. Item in [illegible] frigida recipe semen [illegible] [illegible] in farina sine [illegible] [illegible] et misce cum oleo et fac pillulas et [illegible] [illegible] vino [illegible] in ea [illegible] cum aceto. Si autem [illegible] [illegible] dolor recipe [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pulverem et [illegible] [illegible] [illegible] in sartagine et appone [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] deinde pone super [illegible] cum [illegible] pillulas et [illegible]

talide hec albicans Alii capiunt cinamomum vel
tartari et potant Alii lanam succidam i. que
crescit inter crura ovium et intinguunt illam
lanam in vino tepido et apponunt ventri
infirmis removendo scilicet quando infrigidatur lana
Alii sic in omni appositione capiunt radicem al-
tee coquendo vel malvam illa mollifi-
cant et dissolvunt et in omni casu scilicet lar-
dum quam cura Item oleum laurinum dissolvit
omne apostema Item oleum nardinum ma-
stinum cum feno greco vel cominum torrefacto
curat colicam Sed primus albuzale sibi ve-
tres cum vino vel porri apiantur et tunc
appone et fac in omni unguento Item lau-
ribacce et mane comeste curant colicam
vel bibat vel coquat ruthat cum modi-
co sale deponat gargarizatorium in ventre
Item malvavia cum sale comesta curat
colicam et corrosiones ventris Alii sumunt
cibum cum modico pipere et scilicet tenet me-
ta scilicet colicam in flatu cura Et scilicet in hoc al-
binus qui cum vult Item pantoia vinum
colica et in caliditate comesta vel bibita
Item pipinella dissipata curat colicam
et ventositatem sive pulegium isopus ra-
dix ebuli origanum calamentum agrimonia ca-
calia ramophitos que habent folia parva que
cum illa omnia valent in colica Item in co-
lica valent cibi unctuosi quia omnes unctuosi
est humidum Item colica est stipticus gravia ba-
lent Item omnis constipatorum solvuntur veratur
pinguibus et erit larduus vel bibat aquam
decoctionis vel aqua calida cum sale curat
colicam Nota in omni colica debet fieri re-
impressa Si autem colica venit ratione im-
potionis scilicet quod ille apprehendit balistam tunc
da sibi suppositoria et iactat plenus vino
loco Item recipe pati domini et metam ℥iii et
unum de tritico et sorbeat cum ovo sor-
bili et ab pone hic est optimum pro ingi-
stu thoracis contra colicam etc.

Sequitur de ruptura i. hernia i. pa-
ssione Item hernia est passio in qua
rumpitur siphac i. pellicula inguinalis
testiculi i. crumpium aliquando dilatatur per naturam
aliquando dissolvitur vel in unguine dolorum Item
didimi vocantur quasi unum pro quos mittat
tunc spermata ad iectum Nota ex didimo re-
laxato ut fiet generatur hernia i. ruptura In-
fert si siphac Nota hernie sunt multe species quia
carnosa que ventosa que aquosa aquosa que
humoralis quae ventosa que subalis que inte-
stinalis inguinalis est quando intestina descen-
dunt ad os et vocatur nata hernia et
ubi est ruptura tanquam immaturatum quam siphac non
sicut immaturatum comedit membra spiritualia i.
intestina Si autem siphac comedit intestina a testi-
culis Sed hernia humoralis est quando testiculus
est inflatus et spermata sine inco Sed her-
nia ventosa est quando ventus includitur in intesti-
nis Sed quando testiculi replentur tunc est hernia
aquosa Sed quando testiculi replentur sanguine
aquoso inlico tunc vocatur hernia carnosa
Et sunt ubi grosse vene et venit ex ma-
luxuria et labore Aliquando rumpitur didimus
in siphac tunc vocatur nata hernia Nota causa rupa-
ture sunt multe alique exteriores alique inte-
riores Causa exterior est labor fortis vel cur-
sus vel clamor magnus vel saltus pleno
ventre vel luxuria post cibum vel equitatio
Similiter tussis nimia Similiter strictus fortis
similiter retentio seminis sine spermatis tunc
didimus extenditur et si fiat tunc rumpitur
Aliquando fit per retentionem fetum et ventositates
est causa illius hernie aliquando propter tenasmo
i. voluntas egrediendi sine effectu Nota
abassima sunt omnia acuta ut piper
et acetosa et illa debet dare hunc qui habet
viscositatem interiorem scilicet qui est mane
ptisana sicut putredo ut frigida et talis bibat mel
piperatum Sed si vel acetum bene piperatum
et si bene erit Nota idromel est aqua mix-
ta et cocta cum melle Sed iulep est cali-
da aqua mixta et cocta cum zuccara Nota per se valet
quod corporis i. est corpus sanum secundum valet Sed curare
per quod sit Item oxizaccara est sirupus cum
pomis granatis et zuccara setibus ex solis
dinamidon est sirupus cum apio putre ne con-
fectis cum melle et provocat urinam cum
Sed primum oximel squilliticum et sirupus factus cum squil-
la sine cepe et melle Nota pigra et
unctuosa faciunt vomitum Sed pigra facit
secessus quia mollificat illud scilicet durum
Nota omnis hernia polonius tenuitur
dicitur purgare per secessus propter grossam naturam
Sed galienus propter subtilitatem dicit purgare per
vomitum quia omne leve sursum omne grave
deorsum Nota omnes cibi qui intrant corpus
propter naturam i. repletorum in quod fit consumuntur Nota
stomachus leditur ex cibo nimis frigido vel nimis
calido nimis acetoso nimis combusto nimis salso
multa in quantitate nimis grosso Sed omnia dicunt
esse temperata Item mervisia cervisia primo
et omne frictus nisi molles debent comedi
in primo mense Sed si infra missam accedu-
tur in vomitum quia putrefiunt Nota
cibus ut piper Si ultra debitum decoque-
re assatur cum sapore et virtute sua
Item pira poma et omnia grossa et acria
debent comedi in fine mense Similiter cocta
via Nota quandoque corpus egroti sentit reple-
tionem hinc dicitur denegare cibus Item quandoque
dolor stomachi sine Sed ubi defectus humorum
quod dolor corporis hinc est dicitur fungi abstinentia
et omnia corpora munda i. repleta debent
esse in abstinentia Sed bene confectiones sunt
vel quia electuaria non mutantur Sed attamen
Sed si aliquis dolor in membro exteriori sed
in pede vel manu hinc non dicitur inhiberi
cibus Sed potest bene comedere Nota al-
binus inquit scilicet inlico Sed aliud non valet inli-
co Item ista in meditate post prandium impedit
digestionem quia calor stomachi ascendit ad caput

et ad omnia membra et occidit hominem quia
moritur. Id fit studium id fit motus violentus
Vinum turbidum non purum i. feculentum non purgatum
quanto magis mittes per cibum et potum tanto
magis ledis et offendis. Ideo consequitur primus
purgatio a malis humoribus et numquam aliquis
comedere debet nisi prius pariatur famem
quia qui non esurit tunc signum est quod cibus non
digestus et stomachus est plenus et per consequens
quilibet homo debet purgari ut melius nutriri
sene [illegible] capud et fumo terre et absinthio
et per consequens quilibet infirmus primo purgatur
non debet nutriri. Secunda sibi evacuatam et pa
rata quia omnia non nutriunt sed alterant
et corpus [illegible]. Vinum quamvis aliquis non habet
appetitum comedendi nunc debet comedere quia signum
est quod cibus prius sumptus non est digestus. Mo
dicum [illegible] super indigestionem ponere et vene
num. Item omnia assata debent poni et comedi
in fine mense et non in principio. Item omnis mo
tus violentus immediate post mensam et balneum
post cibum est venenum quia cibus descendit
[illegible] ab studio vel imaginatione vel medi
tat vel studium immediate post mensam non digerit
et erit stupidus et pallidus. Vinum quia caliditas
stomachi ascendit ad caput et per stomachum aperit
et infrigidat et non digerit et inde [illegible] vapor
exiens de stomacho et cibus crudus ad caput
offendit caput etiam arescit et moriuntur.
Vinum systole est motus dorsum et diastole
est motus sursum. Corpora plectoria i. plena
malis humoribus non sunt nutrienda ut patet.
Item multi omnes fere magis vel velle modicum
tenent et principaliter magis comedere nisi prius
consumant [illegible] vitam. Item natura
consummata i. tota plena humoribus etiam nu
triri non debent nisi purgentur. Ideo omnis infirmus
et omnis non habens appetitum comedendi non
debet nutriri nisi primo sit purgatus. Vinum pti
sana solum debet dari patientibus calorem
sicut febris quod ptisana solum debet [illegible]
est [illegible] et aliis febribus non datur
ptisana sed medo et vinum [illegible]
ut [illegible] galaxie [illegible]. Vinum ex illo fiet
[illegible] non [illegible] cibo quia colatur ma
gis quantitate et manet crudus et [illegible]
more [illegible] repleri et vita eorum
est abstinentia. Item hernia dicitur quia habet via ut
est in panniculis et in finibus membrorum vel dicitur
ruptura tela aranea i. [illegible] vel dicitur
quia non adherens quia non adherent pellicule
sibi. Signum si est dilatatus et ponatur patiens
resupinus i. cum culo sursum et capite
deorsum et cum manu intromittatur et trahat
[illegible] ad se et si [illegible] intrat est dilata
tus si non tunc est ruptus. Item cum villa in
testina cadunt [illegible] ligamentum sem
[illegible] et facit [illegible] et hernia [illegible]
[illegible] ad [illegible] sentit magnum do
lorem et corrosionem tunc est ruptus si non
tunc est dilatatus. Si autem est ruptus magis
et non [illegible] testiculi et leviter sentit quando
manus apponitur tunc est signum hernie vento//

se et si [illegible] splendet et apposita ma
num [illegible] foras tunc est hernia aquo
sa. Si autem testiculus augmentatur sine dolore
et apparet et est cum duritia et sentitur
ibi una caro dura tunc est hernia
carnosa. Si autem ibi sunt [illegible] nodose
et oblonge in testiculis et sentitur sit
[illegible] globolatio tunc est hernia ventosa
sa. Signa autem [illegible] herniarum sunt
quod quandoque [illegible] intrat [illegible] testiculos
Secundum quod tunc [illegible] est illa que vocatur
hernia. Si autem est homo repletus et vi
vit in [illegible] est sine dolore et cedit
tactui et cum mollities [illegible] inter aquam
herniam et carnosam tunc est hernia hu
moralis [illegible] [illegible] induata
est et callosa sine carnosa [illegible]
labia [illegible] est incurabilis. Secunda he
rnia [illegible] antiqua de uno anno aut
[illegible] non curatur. Tertio omnis ruptura
nova citius curatur [illegible] etatem. Quarto
hernia ventosa est difficilius curatur.
Secundo [illegible] in testiculis non curatur
[illegible] magnum [illegible]. Item omnis ruptura
ultra sex menses vel annos indiget
[illegible] et non medico. Item ruptura cir
[illegible] impedit motum [illegible]. Sed quia
[illegible] Cura fit [illegible] et dieta [illegible]
potio intestinorum [illegible] medicinas reti
nentes intestina ne intrant. Quarto
[illegible] consolidatorum. Quinto [illegible]
[illegible] abstineat per sex menses a re
pletione nimia. Secundo debet se cavere
ab omni motu. Tertio non debet comedere
fructus ut pisa nec aliud ventosum
[illegible] non potest [illegible] [illegible]
nec potest novum vinum. Item caveat se ab
omnibus a saltu ascensus [illegible] non
[illegible] ut tocet et teneat
ventrem laxatum per suppositoria et [illegible]
[illegible] [illegible]. Sed quia
motus [illegible] intestinorum iaceat pati
ens resupinus [illegible] i. lumbi
[illegible] et caput deprimatur [illegible]
[illegible] recipiat [illegible] i. sacculum in quo
iaceant testiculi et imponatur iaceat
[illegible] modus faciat [illegible]
tale ne intestina exeant quia in bracca
tali est pilleus [illegible] intestina [illegible]
Alii apponunt duas pilas et ligant bracca
[illegible] sub pilis pone consolidativum [illegible]
[illegible] glutem i. pinguedinem pyscium vel
[illegible] integra et [illegible]
[illegible] sanguinis draconis mastic [illegible]
[illegible] consolide [illegible] et [illegible] et
gallas [illegible] pilos leporis [illegible]
[illegible] et sanguinis [illegible] omnia coquantur
in aqua [illegible] [illegible] et decocta
Item alii volunt [illegible] bibunt [illegible]
[illegible] et consolidam [illegible] sana
a [illegible]. Item nullus [illegible] debet [illegible] purga
[illegible]. Sed solum [illegible] et curatur
et illud unguentum [illegible] coquitur tunc
moveatur [illegible] cum spatula tale ungu
entum curat omnia [illegible] Albertus//

Recipe bitumine de ombro umbro p[artes] equa[les]
loc masticis olibani mirre et picis
naporum et hec terebinti p[ar]tes ex quibus fit emplastrum
et illud iacere ad quadraginta dies quie-
tus et non deponat[ur] brachale et quottidie
sero et mane renovet[ur] emplastrum. Alii con-
ficiunt litargiri colofonie quercuum folia
et fit emplastrum vel conficiunt cera oleum et sepum
taurinum. Alii conficiunt lumbricos terrestres i[d est] ver-
volorume et apponunt sanguinem hominis
et fit emplastrum super pellem arietinam et
suppone. Alii apponunt omnia genera sed
in emplastro. Alii faciunt emplastrum de aloe
quod preservat ... plenzacis et apiuline
Vir quod emplastrum vel aliud unguentum adhe-
ret digitis signum est quod est satis decoctum
Si autem non adheret decoque iterum quousque
adhereat. Alii apponunt sigillum salomonis
et eius radix eius est fricatorium mulierum
i[d est] siniij.nbe simymbre masticata in ore
de mane. Alii recipiunt plantaginis radicem
... vitis ... vini rosarum ...
et ij caudas equinas ... anni 12
quinque ... et ... vel
... et bibat. Item albicus
bibe ... mane et sero vinum ...
... et ... electuaria sunt ...
... rosa diaradon et omnia electua-
ria consolidativa possunt valere. Si autem
fuerit magnus dolor ... lani
... et ... et appone ...
tunc dormit. Cura herine ventrosa
... cum hiis que removent inflationes
purga ... capitulo ... et postea
da ad agilectum et spicanardum herma-
... cum ... pro ...
carnis vel pro cauterium vel ... he-
rnia aquosa curat[ur] ... organo
... Si autem ... curatur
... tunc exibit aqua. Item in relaxatione
... partes ... in ...
banko et ... manus ante ... et
... ad se. Post ca[pitulum]

Sequitur de cal[culo] qui generat[ur] ex ...
ingrossante vel ex glacie ...
vel ex ... vel ...
... generat[ur]. Nota lapis est morbus
officialis in ... est petrus in ...
ubi generat[ur] ... in stomacho
et est petrus ... in quantitate districta
Item lapis est ... qui ... mala ...
ad ... dolorus ... Item
cal[culus] denotat[ur] ab opilatione sive generatur
et quando comedis viscosas carnes pisces
et fructus et omne viscosum opilat et ...
... cal[culus]. Item cal[culus] est petrus in ...
... ultra debitum ... et ... esse
... solum illa duo sed renes ... ubi esse
in vesica vel in ... lumbis. Sed ubi etiam
generat[ur] ibi ... sed cal[culus]. Nota membra officiale
... ad ...
... Et quando impedit[ur] opera-
... illius membri tunc hec dicitur
morbus officialis et cal[culus] impedit illam operationem

ungendi illius membri ... Sed si impe-
ditur complexio i[d est] qualitas tunc vocat[ur]
morbus complexionis ut magis nimis calida
vel minus frigida et omogenea sive consimilia
dicuntur cuius partes denominant[ur] a suo toto quod
pars carnis dicitur caro. Sed morbus officiale
... in ... et ... sive
membra illius cuius partes non denominant[ur]
a suo quia partes manus vel virge vi-
rilis non dicuntur ... manus vel tota virga
virilis. Item cal[culus] est indurata materia ge-
nerata in via et meatibus ... opera-
tiones naturales ... et ... et sic cal[culus]
... et patet quod in omni ... te
generat[ur] cal[culus] est non solum in renibus vel ve-
sica quod dicit ... quod ... ex
... vel ... lapi-
des. Item ... dicit quod ... cal[culus]
in palatu et arena in ... quo
... quod duo cal[culi] communiter generant[ur] in nobis
sed ... Sed cal[culus] in renibus et lithiasis
i[d est] cal[culus] vesice et talis albus. Sed primus de-
sed ... Causa generandi cal[culum] est du-
plex sed ... et efficiens ... est dup-
lex remota i[d est] ante propinqua i[d est] coniuncta. Causa
remota i[d est] ante quedam est retentio materie
sed ... materia ut omnes pisces
... et lac. Sed retentio materie est quando
non emittit ... sed ... vel urina
et ... tunc cal[culus] ... cal[culus] propinqua i[d est] co-
niuncta sive ubi grossi ut olea pisces salsi
et carnes grosse et alia viscosa vel ...
... ante ... in aqua
vel ... et grosse carnes bovum
porcorum carnes ... leporis
na ... Item ... pisces ... sunt
viscosi ... et anguille et panis azi-
mus i[d est] non ... pisum fabe ... et
omnia legumina generant cal[culum] panis ...
ut lagana placenta ... et omnibus retentio
urine ... urine ... retentio
... potius turbidum ... non clarum ...
omnis ... statim ... ut coitus ...
omnis repletio ... cruditatem et ...
ditatis cal[culi] et debilitatem. Item expulsivne ...
omnia generant cal[culum]. Causa autem ... est
... meatuum et viarum urine ...
... qui ... ut filium terme ...
... Item lapis renum generatur
ex ... calore ... Sed in vesica generat[ur]
ex ... Item ... sunt humores
viscosi ... calor multus qui naturam
mollem coagulat ... et in petram indurat i[d est]
convertit. Modus generationis cal[culi] est quod aqua
... est ... viscosa illa vadit ad ...
urine et opilat et caliditatem ... et
generat[ur] ... et ... de arene ... la-
pides. Item lapis renum et vesice ... quia
lapis renum est ... subtilior et rubeus. Sed
lapis vesice est ... et cal[culus] ...
... vel ... ex ... mor-
... Item ex ... communiter vel ex alia materia
... cal[culus] ... et ... urina
... est in renibus. Sed ... est in vesica tunc
non ... materiam
... Et patet quod cal[culus] vesice potest expellere
sine ... quod ... palpat ad anum tunc
sentitur cal[culus] vesice vel ...

128 v

id est ille locus inter virgam virilem et anum et singula
virga, i. purgetur cum instrumento ut currere pote-
rit calculus per urinam. Item qui habent calculum renum vel per se
generantur est pigriores et antiquiores quia propter pigriores
meatus vie sunt stricte per que calculus cum urina
deberet habere meatum. Sed mulieres habent amplas
venas per quas debet pertransire urina et illu-
raro calculus renum. Item iuvenibus et pueris fre-
quentius accidit calculus in vesica et non in renibus
propter fortem expulsionem de renibus ad vesicam
quia pueri sine calculo ergo habent amplos meatus
et fortes. Item non patet accidit mulieribus et puel-
lis quia tales habent latum meatum ergo raro habent
calculum etc. patet quod mulieres non patiuntur ita commu-
niter calculum sicut viri propter amplitudinem meatuum. Sed
qualiter distinctum [illegible] ab aliis passionibus
sine primo dicendum urina [illegible]
in talem cum sedimine arenoso raro fit la-
pis renum. Sed aliquando cum sedimine aliquo arenoso
fiat lapis vesice [illegible] quod [illegible] generat
[illegible] renes sine rubei ergo quando rubeum
calculum vesica [illegible] est aliquando ergo fiat albus calculus
Item [illegible] de signis calculi renum vesice lapis [illegible]
arene renum sunt rubee vesice sed magis al-
be. Albus vesice sed rubeus sit renum. Item
non quanto urina est subtilior in paciente calculo ta-
to [illegible] est [illegible] calculus ut quando tenuis et
pura signum est quod est oppositio [illegible] et venter
clausus. Sed grossa urina est bonum signum
quia signat [illegible] etc. [illegible]
rabitur. Sed quando est tenuis diu non [illegible]. Non
pueri habent urinas magis salsas quam senes
propter multitudinem humorum et calorem [illegible]
re aquositate. Item non in rene urine con-
[illegible] quod [illegible] in oculo sunt
[illegible] fiat renum. Sed vero est livida vel nigra
tunc fiat [illegible] in capite [illegible]
onem urine [illegible] et [illegible]
[illegible] patalo [illegible] natal [illegible]
al fiat [illegible] patet [illegible] est [illegible]
quod arene sunt ubi fiat lapis. Item non [illegible]
arene urine [illegible] calculum quia arena urine
potest esse in [illegible] vel in urina est
[illegible] viscosa et venit [illegible] in [illegible]
[illegible] quando arene ex [illegible] propter adustionem
humorum et [illegible] et tunc [illegible] are-
na non arena fit a lapide [illegible] fit [illegible]
[illegible] calorum quia calor [illegible]
[illegible] subtile [illegible] manet [illegible]
urina [illegible] ex se adveniente et in quartana
[illegible] vel fit ex longo et magno motu est [illegible]
adustio et in talibus passionibus quando arena
Item [illegible] quando arena [illegible] magis
[illegible] vel [illegible] ad pulmonem
ut dicit [illegible] quod [illegible] lapidem
qui fiunt [illegible] in eo ex indigestione humorum
Non illa urina calculosi sed est primo spissa
in [illegible] et postea attenuatur et facies magis
dolorem tunc calculus augmentatur. [illegible] in urina
si [illegible] arene. [illegible] ex tali vi-
[illegible] etiam acuta se [illegible] fiat
[illegible] adustio sanguinis [illegible] adustionem

sanguinis etc. patet quod sine quando [illegible] in [illegible]
[illegible] sine arene in urina tamen non fiat la-
pis. Propterea non si urina ingrossatur
signum est quod lapis vult [illegible] si urina
fuerit turbida et multa et arenosa in-
dubitatum est ibi calculus etc. si dolet in renibus
vel [illegible] tunc [illegible] est [illegible]. Sed [illegible] sub
urinam et sentitur ibi [illegible] sedimine mol-
lestat et non sunt ibi arene aspere tunc
est signum [illegible] viscosorum ex quibus
generatur calculus. Sed [illegible] sentitur [illegible]
inter digitos tunc arena fiat lapidea.
Propterea non ex omnibus humoribus generatur
calculus [illegible] ex [illegible] tunc non est [illegible]
[illegible] aliquo modo ex colore. Sed ex
colore est [illegible] ex [illegible] nigri ex [illegible]
albus non in illis [illegible] in [illegible] urina
est spissa et multa magis habent calculum. [illegible]
[illegible] vel [illegible] calculus et per [illegible]
Sed vero urina est pauca et tenuis sine
[illegible] tunc [illegible] calculum [illegible] quia
calculus non permittit exire de vesica [illegible] quia
ponit se ante foramen [illegible] sensus [illegible]
lapidum [illegible] primum dolor
[illegible] in [illegible] et in [illegible]
[illegible] et [illegible] quod ibi in [illegible]
pungitur [illegible]. Et quando urina est cla-
ra et pauca [illegible] sine sedimine et pauca u-
rina est in fundo [illegible] est malum signum quod
paciens maxime dolet et augmentatur lapis.
Item quando calculus descendit ad [illegible] tunc ca-
lis [illegible] ad [illegible] augu-
stum impedit dolor calculi. Et quando lapis [illegible]
[illegible] ad vesicam tunc cessat dolor. Sed
quando calculus est in vesica tunc urina ardet
in virga virili. Et est signum quod calculus [illegible]
tunc [illegible] et [illegible]
[illegible] partem [illegible] Item calculus quando est in
dextro latere tunc dextra pes [illegible]
propter [illegible] meatuum et spirituum non po-
[illegible] ubi [illegible] propter calculum quia [illegible] meatus.
Sed similiter est de sinistro latere sicut de dextro
quia tunc sinister pes dormit. Item [illegible]
dolet vel sub umbilico. Sed [illegible] et [illegible]
cum magna difficultate et [illegible]
[illegible] ab eo urina [illegible] tunc est
lapis in vesica quia impedit urinam [illegible]
[illegible] et [illegible] quia vesica
et calculus vesice [illegible] ad se humores et
[illegible] vesica ergo [illegible] in [illegible]
calculosis vesice [illegible] quia [illegible]
dolorem ubi generatur et [illegible]
[illegible]. Item est in [illegible] quia
in tali [illegible] Item [illegible] in [illegible]
[illegible] calculus in renibus [illegible] appodiat se et
inclinat ad illam partem in qua est lapis
quia illa pars lateris est clausa ergo [illegible]
ad illam partem appodiando se ibi quod [illegible]
[illegible] in labia illud quod [illegible]
descendit. Item [illegible] est in calculo [illegible] calculi
renum et vesice est [illegible] et
illius morbi [illegible]. Item [illegible]
[illegible] calculus [illegible] allevia-
ad [illegible] talis [illegible] calculus [illegible]
[illegible] motum [illegible]. Sed quando [illegible] augmen-
tatur

tue z dolor lapidis Ergo calculosi uriz
grossas albas et viscosas et semper sunt in
motu leto z resolutio viscositas et in calcu
lis calculosi renum semper glarea colorata Sz in
quibus est cal. in rene frequenter est ibi iliaca passio
nausea z vomitum et dolorem supra umbi
licum Eiusdem iliaca declinat versus inguen
Ro in pinguibus hominibus frequencius accidit lap
Ren in macris et senibus omnes tamen mag
est pinguiores cauent vistosa Itz ex calcu
lo vesice semper fit stranguria i. emissio urine
guttatim etc gl'a cal vesice Itz qui lap ve
sice z paruus tunc z peior est magnus Ca
usa ad meatum urine eos opilando et
liberando z sunt urine Sz magnus non potest ibi
esse et plures meatum Sz tunc magnus
z difficulter exit est paruus in renibus
ego Eiusdem contra ait tanto peior Itz
calculosi semper inquirunt stranguriam qui sunt in
motu io qui est lap redit z non potest hoc uer
p urinam fames z stranguria Itz dolor cal
vesice alternat dolorem calli renum Eiusdem
aut dolor obsistat sine opponit dolorem
Itz pueri plus sentiunt cal quam senes Itz calcul
ulta post annos non curatur nec in eo nisi i pudo
re in vesica Itz nascitur circa pectinem sine
in vesica Sentiunt cal laboriose et difficile
curantur Ro qui ample magis sunt
mila magis seruatur in urina vesice Scom
fit parum i cal in vesica et ponam parum cal
Itz virtus magna sponsa viscosa adherens
lo fit est morbus qui ducit Cura z 21a f
generalis que fit per abscisionem lapidis alius
a generatione lapidis Sphitura demum fit et
fiat in corpore fit Itz abscisio lapidis Mod
est qui fodiunt reputantur i. in loco g
z m i fodium et cum et extrahe lapidem ad
digitos Cura specialis fit per digitorum ingna
Sz z dum lap tunc mollificet cura spa
lis cum fit per euacuationem ingeniosam
f sumpta alum vasamum viscosum semine api
ad cammi pulegi et omnia cum z fiat uz in
cal Eiusdem cal generatur extrumendo fa
Ro euac lapidis fit per euacuationem fla
minum ventris per vomitum z pro ystus
No oc cal z extracto ergo qui in eo ma
nifesto tunc etiam in mente ca ac in lapi
dis curas lap purgat per clistere omnis
no fugit cal si deponit omnia fecem et grat
viam z facilis exit lap Itz non ea digna
10 · sunt cal f saxifraga amplare prima vel
stranorum z cia carrpoua z z radix
pimpenella Sz ra frangit cal anricul
vis emulla cuat cal i Itz petrosilinum
aou marubium z qe crescit ztauie
et oa da que proponit inflammata instiva
et uz ad procedia cal cura fra
gt lapides Itz saturegia petrosinum ad
tot ambiturnum similiter feniculum semen cyminum
carum an polipodium Itz gersi fructu
marat' saxifraga i. leva scripta sunt
uz qui lapis z in sum fo lata sibi spau
ecdon i capanis ia tia inmete dono ferro
lopustuia pauted i caspaus sunt me
magistri alberti prima Alex dant xx v. m
gos i. auri vibrez de curcuo ex usu
vel siropo fragarum f gracilis et
z coppatum emulsi mel m sol acthume
z collatum oleum rubeum cl
sta ysopp sp no callositum sibi dy
gano stipes z vadamcos et z semen tra
ctamino uz vadamcos et z semen tra
sinai et omnis incidit cum sustus
lapis z corti cadmium de luca frangit
cal z magne mictu p sistens cysoam
cum uz esse z vita spatii sicut gal ag

vita stomachi canella cassia lignea spica
et omnes eius tres spice frangunt cal Item
spica romana est sum in frigidis egritudinibus
et potest liberius ad vesscinata Item satiatur
vine passe et omnia que uz ut pectori et
uzut cal vesice illa omnia subscripta sim
plicia frangunt cal ex sico et humido causato ut
sp Sz semen lactuce portulate citrulli
malve illa frangunt lapidem z ca ca et
sicca quia illa sine fra iniir Itz da rassam
indrez in vino decocta hec duo sirupis ras
sam sicut alia omnia predicta decoquuntur cum
aliquo potu et bibantur et utantur siropi
et tali siropo quibus fiunt et sicco ut ego
dz uti Et non pus et eluciano Sz qui tela
dicta conficiantur cum melle et funda super
tabula tunc vocantur electuarium Itz vt albus 2a
rassam maiorem et scinde in longum et po
ne in vino et fac stat coopiendo cal optim
ad cal Itz appone aliud in vino Aly a
cimomia decocta in vino frangit cal Itz
ta nota euacuatio fit per vomitum sicut 2a
marabatam coque vel bibe sicut in ataxi Sz
fit p laxatonum sicut 2a benedicta z in eluacii
duas z 1 adde gule com fit bum conf j sp
pilulas paruas ad modum ciceris et det cum
siropo predictorum aliquo f rassam vel altius
Itz ungula hominum dz fumare domum ista cuncta
ca Itz unguentum dz aliquis dare q cal nisi primo
purgato possent deinde appxima frangit a
cal Itz 2a milium solis cucabrex et vitrum
in pul' coriusso da paciendi Alij sic al getza
apprimae crocinea torrefacta Sz hoc non
frangit nisi mitigat pul' non de apprimad
uoz aliquis decoctio dae cum cal et mutez
in vomica magna ca Itz sicut 2a vermes
qui reciunt in sterquilinio longum in campa
et depone caput et caudam pone in olm et
uz tunc pout olm scorpionum No sicut pas
scrim ad curam infatus constipati intusinum
statim soluunt cum Itz in cal vesice pannum
mosche galline alias vistz galline decoque
in vino et bibe Aly sicut 2a ceciola vel pic
spitram Itz extrahe aquam p alcluaa et fiat
est cal Itz farina i. radix borum cocciinum
bibitum frangit Itz sanguinis hircina de
stria frangit cal Itz sanguinis vlplarie simi
liter facit idem Itz omnia alia et unguenta
mitigancia dolorem in colica et iliaca et
et mitigat dolorem in cal Itz alij 2a olm
olme vel liza et pone ad bellum olliam
et pone ibi scarabeos i. vermes qui gignuntur
in sterquilinio longum vel est pinguiores vel vermes
pinguiores magis maiores et obstrue et pone
olliam ad fimum p dies et noctes et te dentur
molim ili albico Aly unguent lectum cum
cum oleo scorpionum et fume uz ad singulos
cal Itz 2a scarabeos et pone ad ollam inde
obturanda olla et pone ad fimum Et quam
tunc inde est oleum scorpionum et olla dz
esse vitrea conde eos in alto et uz ez Itz
sanguinis vulpecule inuncto/ pctmi frangit pcuni
cal vesice sine mitigat cal Sz hinc vos
retro mitigat ve un et ille sanguis cofferet
acuitat et conterat et retat Itz 2a barbas
ede k regtrib i. quidezaz sine grana spatez
et uz eos cal frangite in vino Itz cicade ca
pasticos et candatre i. vermes mag
pinguiores maiora Itz de ponit alas capite

et cum de terant et bibunt in potu ptisanne
qui potus est dux urine et non facit pulverem
factorum sine excoriatione Item iniungitur curatio
qui plectorici i. repleti nisi primus evacuentur
Item si homo est pinguior da sibi multum
ita si est tenuis da frigida cum ea Item nullo
modo dz sumere pulverem contra calculum nec aute
apium feniculum nec aliud semen nec multos
quia illa curant renes et constipant Idem facit
albanum quia est generat Item nullus tenuis si
ne sitim sicut colericus sumat pulverem contra
calculum quia erit iussum nisi illius pulveri addat septa
i. frigida Item omnis sumens pulverem ea nec constringat
pulverem et ego feci primo vel ultimo et miti
gat guttam vel in me et hic manebit sicut
usque moriar sumit illi hic facit qui sumit
domesticus ut ego feci Item in colica et illiaca
et in calculo est hoc privilegium quia accidens circu
(nota) inetur quam morbus Quas prius insurgit
Item quae primus urget Et postquam dolor
est sedatus tunc primo removere causam mor
bi Item contra butirum maius non solum auxu
giam et lumbi et unge locum in frigida ea Item
recepte ceram et butirum maius cale et oleum et
miste et inunge stabit et hic est verum in
colica sed ubi est sanus homo Nota contra calculum
primo cave ab omnibus ubi grossis et carne
antiqua sale Omnes pisces sunt dissolve in ege
stibus in aqua ab oleribus De urina de casu
o crudo vel cocto vel a passione cuius abor
tivorum crostulis lactaris pastillis Item contra
rasarum et cortex et appone multos post
coitum vel cerusa vel quod testis cum
ptisana vel lactuca in vino Et si est mater
et frumentum et melius cum brodio piscium et hoc
brodium est sanum contra calculum vesice Albus dt
quod sit pro piscium et decoque cum radice pe
troseli et granum in eius et quousque sunt
quousque crepant pisa deinde confunde brodium
et contere cum petroseli et est sanum Item
in mato hoc est russum omnibus rebus contra calculum
dz bullire in aliquo potu et non dare pulverem ut
duas et postea ad illam bullitionem adde spica aceti
scilicet vel nardi vel rosa vel celtica et apponenda
sunt illa que aperiunt ventrem sine laxati
vum hic ut cassia fistula Et si autem est pinguior
fiant balnea cum frigida cum et floribus eius
ponendo in vanna ita renes et pectinem
tegendo Alii fit pro calculum vesice contra liquiditatem
multos confirmant vel carnem Alii dant sibi
cum calculo potu et non stere Item in me ne appare
sugentes calculum primo est saxifraga cum
ca omne eius species in omni ea ea qua frangit
Secunda est melius solis quasi solum
frangit 3a sunt omnes meliores sed constipant
Item lapis spongia crassus ab homine pulverem da
ns in potu liquiritie vel ptisanne frangit
calculum Alumen Item cacabre i. antistem
in omni causa frangit calculum cum potu sumite
Item in me ne pro vesice calculum dz ve calidum ra
tio pro renum calculum quam renes per se sunt calidi re
nes frigida ergo pro vesica dz esse frigida Item lapis spl
mis inventus in lana et in spongia ma
rina sed cum quod frangunt vesicis talis pulveri bibi

cum potu dicto tepide frangit calculum
Item lepus vivus pulverem facit idem
Item omnia dicta dat tepide in bal
neo in wanna als wasser possunt
Item semen urtice cum brodio pis
cium idem facit Nota omnes medicine
calide et sicce date intestinis
ulcerat vias renum et vesice sed
visceracio visceram dicit aliqui
ad talem potum liquiritiam vel mel
vel 2 nec vel pinguia vel dya
gygant Idem facit dyaca Item homo
in accidentis dicit cave lonis ne
gris et pulverem et dicit uti frigidis con
tra calculum Et si est in renibus si vero in vesi
ca tunc moderate calculum ut cassia fistula
bol que infrigidat Item omnia
que sunt hic fra. dicta cum frenis
secundum 2 nec vel liquiritia vel mal
va Item nota sicut pannus sunt
clisteria ut stomachus purgat sic
ecce sunt clisteri quod dicitur siringa
per quos purgatur vesica et sciens
Et hec siringa est una canna
in anteriori parte sublis et hor
batur in spiritum quo remotius
patet ut ex alio fit larior
est et dicitur unum sacculum cum liq
uido ubi tunc infundit et cum
munit et intrabit per cannam ad
vesicam sicut caput purgat per nasalia
aures etc purgantur per siringam
et talis potio que dicitur infundi ad vesicam
per siringam sic fac decoque cuminum
folia nasturcii agreste petrosilii cum
liquiritia vel ordeo cum zuccare vel mal
in vino infunde sed non fac ulcerato
et sic omnes res vel que valent contra cal
culum possumus mittere per siringam
et potius ad vesicam saltem si calculus
est in vesica et omnes medicine dicte
ulcerant ergo valent omnes mittigare
cum amido diadragagantum liquiritia pa
niam ordei granum arabico masticum
vel olibano illa mittigant ma
teriam durecore i. vias urine pro
nonendo Item omnia que valent
pectori illa etc valent pro calculo Item
nulli mater debet uti pulveri pro calculo
sicut pinguis quia expectant modo
isti pulveris sunt frigidi vel utantur provi
bus clericalibus Ubi autem dantur
ibi pulveri cum opus quod ibi addantur
frigida ut semen melonum semen cucumeris
et malva quod est frigidum naliter
hunc non addatur illa frigida quod
per se sunt frigidi Item nota pulveri
victorie scorpionum creaturas sca
rabeas et tenacitate non debet
dari hominibus in regno Boemie quia
pulveri illorum principaliter generit et
ulcerat nisi simul addatur de
mittigativis Item calculosi in estate
debent curari cum frigidis et principa
liter calorici Item in yeme vero cum

Strangwria est quando cum dolore et [illegible] Disuria est [illegible]
cum ardore et sine ardore Cum ardore fit ex
acumine urine [illegible] [illegible] cum inviscerata [illegible]
tard stillat [illegible] vel de [illegible] ad exquisitos
[illegible] in vesica [illegible] [illegible]
[illegible]
Strangwria [illegible] in [illegible] ardore fit [illegible] de
[illegible] vesice in [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible]

Caute [illegible] mollificare [illegible] [illegible]
in [illegible] vesice [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] retentive [illegible] [illegible]
[illegible] vel [illegible]
Suria nil strangguttatim i. dissuria [illegible]

ca durech Item stercus columbinum cu
rat a ppetate calculi coctum cum vino
et bibitum et in fusum per syringam pt(?)
semen petrosilini leuisticum pillo
sella saniculis humane emissus
per venas torrefactas contusas in pul
bibitum in vino et dz (?) horum tri
ginti vel xxti annorum qui est in
augmento et non antiqui omnia
illa valent Item qui aliquis pater
cal non pt mingere nec curari p
pul tunc iaceat resupinus i(d est) cum tibi
pulsus tunc iaceat et capite deorsum et mon
tes sursum et digitis alcius et tendat ad anum
gat digitum alcius et tendat ad digito
corpus vesicam et remoueat ad digitum
deus et se mingat Alius recipe mal
uis et se piscionum vel cauille et
aliqui scorpionum ad vesicam
mittitur per syringam ad vesicam
Item recipe capillorum spargie ℥ iiii
vitella ouorum olei mistilli nardi
iii ℥ ß et pul pulueriza et fac emplastrum
et pone circa pectus et fac molle fac
et in fundetur per syringam cy
eta calculus teneat a principio cibo
et potu et post menstruum uno in
nec emanciat per tibias motus
trahat tibias tendens ad stomachum
de stomacho ad lumbos teneat
ab omnibus vinis pinguibus
lacticiniis piscibus et principaliter
a putridis a fenicibus tunc a salsam
a putridis a fenicibus depasta ab omnibus
illa et fecula depasta ab omnibus
et ventosis et
aquosis in aqua a ventosis et
vaporosis a potibus turbidis et prim
cipaliter a ceruisia mutaui(?) ordeacea
et quacumque a rubeo vino acerbo
mediante sale et salsis a carnibus
porcinis sed vesica porcina plex
apri puli et bita conflata repel
let calculus Item sanguis aucis
coagulatus a ppetate frangit calcu
lum sed si est pinguis in siccatur
cum aceto et in ponatur vitrum
mollificat illum Item sanguis
hyrcinus coctus cum farina et ace
to mollificat vitrum et per consequens
lapidem Item recticula cal que
non emittunt putrescat sunt iii
aom (?) cicuta piper cum quibus frangunt
sup septa frangitur calculus Item
radix tribuli radix saxifragarum
radix tamarisci appo(?) ca si electuaria
sunt illa electuaria dicta habet pro
splenis electuarium iustinum licus spondia
semen dyaquilon pf(?)olonium filaetros de
simplicibus vel alia que prouocant
vrinam eius curant calculum et potaria

Gentiana ponte dom(ini) liquiricia vel
Sequitur de strangurie Nota calculus
vesice generat strangurie Stranguria guttatim
urina fluit dissuria est passio stranguria com guttatim
fluit dissuria vero vel sed dissiuria est ad
prima hora emittit decem guttas et illas se
est qui de inter palatum Et dissimilitudo sic est
urine guttatim et sequitur pra emissio
dicitur vrina aqui emittitur in voluntarie et
vocatur dyabetica passio ut ille qui guttatim mingit
guttatim talia est involuntaria et retentio urine
ut est in cal vesice qui non potest mingere i(d est) dicitur stra
passio dicitur dyabetica passio qui homo guttatim mingit
et in magna quantitate tunc corpus eius consumitur et mo
rietur in breui Sed qui emittit guttatim urinam in
parua quantitate et corpus non maceratur vocatur stranguria
et hiis duabus passionibus non sit claudit iuncture cal pro
tantum vrinam alias vero infficiens si soluitur reste
tune et que claudunt vesicam et non da t dici
si sequitur siccitas i(d est) q non potest mingere ille habet cal ta
lium sic claudit iuncture cal ut supra dicitur ille
qui habet retentionem semen seu stercus in visceribus
illa passio dicitur tenesmus dicitur non sanguinem homo dicitur mingere
in die naturali per vicibus si non magis vel minus
mingit est viciosus habens vel cum suffi urine
strangurie non est aliud nisi emissio gutta
ta et involuntaria cum conatu compulsione re
nunt vesice dicitur urina diminutiua ob causam propter
tam vel propter apa existens in vijs vel propter
lapidem in via ut propter debilitatem virtutis expulsiue
vel propter palisim membri Cause sunt multe plures
urine guttatim emissio prima causa est humores acu
ti et pungitiui ut propter cepe porro vino
te et sinapis cum pendent bibita quod tunc humor pu
rus expellit guttatim vrina nat Se
cunda causa est emissio guttatim cal contritas
in his urinalibus ulceraut vel lacerant
vias causant distillacionem vrine Tercia causa
est debilitas virtutis que est paruula vrina
vel retenta in fundo siguum est quod status morietur
Quarta causa est apa in collo vesice Quinta
causa est clausio meatuum propter cibos vistosos
comestos Sexta causa est palisis lacertorum
i(d est) illarum venarum que sunt motus propter lacertos
sed qui lacertis paliticus tunc impedit motum
urine Septima causa est mala complexio in
causa mus sequitur i(d est) dissoluente vel congelante
causa autem immediata est debilitas con
tentiue et ita venit ex humoribus et laxantibus
lactos Secunda causa mediata est purificatio humo
rum acutorum in mente pungentium Causa
autem est que causa que opilat viam est causa
autem urine guttatim emissio prout sto
vini potus lauatur a ptisana i(d est) ignis
urinalis illa salsum stranguriam que in
consumit viscosos humores et ideo mingit
sed bal dilatat vias vrinales et sic fit bri
mingere to pitrenn i(d est) cum aporatio igne
a delfis curat cal et stranguria illa
prouosio gutta emissio si non fuit infra
fuerit curata in tract dyabetica passione
in qua nec renes nec vesica continet
humores si propter mingit Tunc guttata emissio

urine propter pulverationem vel ulce-
rationem que fit propter lapidem illa nun-
quam curant quia omne quod dicitur curari
sic dicitur esse in quiete sed sic non est
in renibus et vesica quia semper fluxus ibi im-
pedit curationem sed urinam que est sal-
sa. Cura generalis adhibetur generalia id est pre-
cedentia est ab universalibus scilicet purgan-
do vel mitigando si est calida causa
sed si cura specialis fit per res refrigeran-
tes renes et vesicam. Si urit talis est
in principio curat tale. Si autem talis immis-
sio gutta venit ex ulceratione renum
ex sanie existente hoc facit quia ea stat
in cura eius. Si autem venit ex humo-
ribus pinguibus da sibi frigida semi-
num melonum citrulorum lac bul-
bitico seminum mundatum ab aristop[ie] rec-
ipe ptisana ordeacea. Sed autem venit ex sa-
nie da sibi aquam ordei pisorum et alia
medicina sanguinem. Si autem mingit
sanguinem da ei cum comedit. Si al-
ter magnam famem da sibi bibere idro-
mel vel medonem quia medo lavat
vias urine. Si vero illa guttatio est ex
humore acuto quia sentit in lumbis
calorem da ei lac mulieris ad bibendum
vel emplastrum et hoc lac mitte ei per sirin-
gam ad vesicam sua. Da ei sirupum et alia que
valent contra calculum illa. Da ei semen
cum et ungas sibi renes oleo mellis
loco et aqua rosarum. Si autem urit ex hu-
mores da sibi ea sed bonum vinum pi-
perum cinamomum ab extra vel super cor-
pus pectinem appone alia ea et ali-
um castrarum. Si autem venit ex ulceratione
relaxante quod sedit cum culo infrigido
lapide. Da ei ea si mel et potest
odorifera a vina forcia et vocatur ea
odorifera. Item dantur
quod omne ea est odoriferum sibi
sibi ficum inulam calamitum pilagonium
squila acare castanee ere
vorum secundum graviter curam et est illud in
quo appenderes aratrum rusticorum quia
tamen illa maxime provocat uri-
nam et principaliter secundum inulam bi-
bitum cum vino vel medone. Item gla-
des comeste assate et pinee id est nuce pi-
nia et milei provocant urinam. Et si ibi
est vincens humor vel retento et fere
est non valet illa dicta cura vel

Sequitur de diaminees id est diam-
pinus duorum scilicet renum et vesice
et dicitur dyabeta passio a dya
quod est duo quia vocitus duorum et
talis passio ex mala cura lapidis
renum vel vesice ut si unquam dat me-
dicus pulveres ulcerat loca vesice et
sic venit quod talis semper mingit unde
sequitur ethicus et defectio totius corporis
et sic mors est in illa nota de causis

De modo generandi de qualitate passionis
de similitudine comparata ad alias egritu-
dines de difficultate urine de modo cura-
tionis. Primo de nomine. Lacteus vocat causam
diabetam passionem in voluntariam emis-
sionem vel vocat cursum urine per virgam
alio vocat minctum sine sensatione. Dia-
beta passio non est aliud nisi continua emis-
sio urine cum vehementia et vocatur ipso
vocabulo dissolutus quia ex calore renum
et vesice fit dissolutio et in illa passione
urina semper est alba quia in brevi moram
non dicunt ergo manet alba plus eve-
nit pueris quam senibus sed si proveniunt
senibus tales nunquam curantur. Et ideo
generaliter dyabeta passio pueris plus eve-
nit hic est ratione nimie humiditatis
et maxime evenit illis habentibus epar
ca ut colerici sanguinei et libenter eve-
nit illis qui maxime laborant in sopo-
dys lectorum quia naturaliter convenit hec mea-
tum et sic tunc stillat et quod mingit
sanguinem qui sic nimium operatur
confundit tunc corpus vesicam sine natura corpus
si fluxit a lumbis semper manet et sine
tabe. Cause egritudinis sunt illius
mollificatio et laceratio. Alia causa
caliditas nimia et siccitas magna sic-
cum monstrat epar effuso magna
liquoris. Alia evenit ex mollificatione
renum quia talis comedit camphoram vel
glaciem vel venit per porositates
ut in senectute et non in maturis. Nam
qui mingit in lecto hoc venit ex
lubricatione nervorum. Inde venit para-
lisis solum venit ratione humiditatis.
Ergo cura eius esset peccata quod non recte
ad balneum nec ungeret ungentis.
Et sicut paralisis venit ex humiditate
sic spasmatio ex siccitate quod si habes
curvam manum vel pedem si vis recti-
ficare cura per humida. Item modo cura-
tionis materie sic curatur. Aliud natura
curatur a multitudine humorum vel acuitate
humoris tunc natura conatur expellere super-
fluum. Acuitas autem humorum venit
ex pulvere calidis sunt ut alii et non se-
minali. Et isti qui sic continue mingunt
minus in currunt idropisim quia epar
in se que est in fundo epatis est causa
idropisis. Nam quia humiditas extrahit — Nota
et calor et inficit. Item temporis est ymaginatio
super urinam et qui semper ymaginatur
de urina tunc mingit semper quia
virtus ymaginativa dat omnibus
virtutibus ad sequendum mandatum
eius quia vero ymaginativa est domina
aliarum virtutum scilicet retentive expulsi-
ve digestive motive et appetitive.
Et sic etiam qui cogitat de alia peste
scilicet apparente erit apparentia. Et sic de qua-
libet peste continue ymaginantur
si non habent eam accidit sibi sic qui
ymaginatur de mulieribus semper pol-
luit et tales nunquam curantur. Qualitas
passionis est ista passio quod tales continue
mingit semper est pessima et abhominabilis.
Item ista egritudo differt ab aliis pas-
sionibus quia sicut differentia vadit
per culum sic diaminees id est dyabeta per

virgaz dra alia qr in ista egr ne ubi ura
na mingit° fier est in mag quātitate Sz
cal mingit parum Et pz quo diabe
te dr pas a cal Si venit ex ca ca est
sitis ardor punctura urine Ista sunt
corolaria annexa caliditati etc stringitur
siccitas lingue ppt vapores ascendentez
Si vero a fra ca tunc in ff tunc pcte
sentitur sitis stupidin est pculdo sunt
qr omnis humor est sine causa et
talis non sunt illa sine corolaria stigna
fri ditate Et in omni egr ne fra est sa
nies et unq infirmi non pt comedere
Sz ꝑ totum bibit est signum qd talis
egritudo est ex ca ca h al' aliquando urina
in diabeta pcedit est al' i qz semper est
infirmus Sz in cal urina est ru et paru
ca pnostico in marilentis hominibus in
qz erit curatio illius egritudinis Et in
pinguibus aut fit curatio qz marilenti
tacent humiditate que est ca vite Et
tamdo in pueris in iuvenili etate pt
fieri curatio In sene vero non qz senes
tacent pte i calore qz curant morbum
Alia pnostico ista passio in senibus
tum fe est incurabilis si fuerit ad la
psum in etate tunc inestim Si aut
fit curatio hec est cum mag difficultate
qz quinque egnites senibus exeunt ple
runque cum eis moriunt° Alia pnostico
ppt duas cas non curat° pao cito pmo
ppt motum quinimo qz tlic urina stilla
do mo in omni cura dz esse quies Sec
Secundo ppt salsedine vel salsacione
urine qz sal mordificat vesica gotte
pa' Sz nis distillacoz non dz comede
salsa nec cape pus cor cal nec dz po
tare bonum potum nec cocte acuta ut
sepe ptz Cura qualis est duplex sz
in dne mene vel in dieta mo ne ut
pcat' in dieta dz ee in quiete 7 uti
cibis qui stringant ma spali pocies cum
pla faciellos sup pectine et vesica
Item duplex est cura dieta fit ꝑ reg
imez eandez sz ꝑ viam urine et tactus
ꝑ empla Dispensatiua fit ꝑ vomitum
ꝑ secessiōz et mediu ꝑ clistē ꝑ im oz
ꝑ prima cosistit in rene vel aer ista
qui ee Secundum cosistit in medicina
vel in qualitate mene Tertio consistit
ꝑ purgacionz aut ꝑ vomitum ppt clistē certo
consistit autē quo pcedit ca infirmus
qz si cal pecat tunc 2mo cal Item
tales dz ut uti cibis lenibus non
salsis non dare aliq que fugiunt cal
ut drac cal [illegible] et omnia q pvocant
urinam et fugiunt cal illa dant urinae
Sz nec° estis ut pulles carnes pi
stes pulles tritici et avene Item meur
dant° neq egr ne et phr dz talis ex
ste sicut urina excat [illegible] qz quod

hz sudorez multas sicut ille non mingit
et ego qui multum mingit non hz sedes
nec sudorez 7 talez clistē fit ꝑ vinago
lenitiv viol bleta bismal vel bauraa
etc et aliis humidum bulia° cum aqua
est de ca ca Si est de fra ca curatur ꝑ
sedes vel illa cliste sz ꝑ cassia fit tha
pr [illegible] puls sene et manna etc ff
consolidare cpar et ligum sandali Secundo
sunt ligaturae [illegible] est vita vesice In fra
ca appo° med meta de in qui cura cum
mastice olibano ff ungentum 7 consolida
de med ff 2 [illegible] ut ꝑ psidē bla balaustie
gallee rosarū bolum armenum terra
sigillatam tado una illorum addat° etiam
camphora stringit urinam qd sim mo omne
sim stringit et fiant pilles de illis vel
electuaria Sz de illis consolidat sz de terra
sigilla bolo armenico et tales pille capi
unt° cum aq rose aq plantag cum aq
[illegible] Alii sit [illegible] coriandrorum spatium
spodii [illegible] sanguinis dra
conis sandali albi Aut 3 in caphore
3 ff [illegible] psilii vel fado capsi
electum vel pus sz melius crocyst et ser
vent° pp cofortat° cum diagargant [illegible]
sandalis vel electum de succo rosa de in
de emplis sr rente sz de plumbo dilatato
hec stringit urinam qz infrigat Alii sit
[illegible] glandium vel rosas pistas i
[illegible] vel plantagine vel virgaz pasto
ris [illegible] sic pstata et cocta sup posita
lumbis [illegible] et urinaz
ab omni motu luxurie nec iaceat sup dor
so sz in late vel in ventre vitat° grossis
cibis qz [illegible] cibus constipat subtilis
vero laxat [illegible] pulles ordei [illegible]
psimz [illegible] Et si sitit bibat vinum la
psa [illegible] Et ponatur ventose [illegible] sup lu
bos qz ventose extrahunt calorez vel inducunt
[illegible] non ponatur plus ventosas Et
vomitus est opptimus in tali ca° Et vitat°
cibis [illegible] vel culpe glandium spodie ba
baustie spodii [illegible] Et Item qui hz
distillacoz [illegible] glandes thuris albi misce
et coquat in vino et bibat et illa potao
[illegible] vel de mane ab [illegible] cu
sum alta [illegible] pone [illegible] ad olim
7 fac sic Et [illegible] quo ad [illegible] mod un
[illegible] vz Et puls vesice apri potatos sine
hz in tali in tali ca° qz [illegible] simile ca
plaudat suo simili et vz tas in causa
fra qz in ca ca Alii dant [illegible] magna
Alii tiriaca cum vino Et ceterū cum vz
Et omnia alia que ad suas [illegible] que vzut
[illegible] confortant nasi membra ut [illegible]
[illegible] Et [illegible] extinctio [illegible]
[illegible] urinam et sedes bibita Et [illegible] cum
[illegible] quo [illegible] mod sunt vz Item
omnia que vz [illegible] ut urinanti
vel electum [illegible] Et omnis ne
sica [illegible] vel [illegible] vz costa

et hec tam et tro atrior toctr Sequitur
Sequitur de mictu urine que est sic
Stativa carnis pro quo intendam sunt
quinque primo de nomine et non est aliud in
permixtio urine cum sanguine 2o de speciebus
tunc urina alia est cum sanguine aliquando ad
famine Sanguis ad urinam veniens ex ve
sica est grossus Et ex renibus est subtilis
urina cum sanguine venit ex diversis causis
quia per saltum et ex ruptura et ex
tali ruptura quia venit talis que est in
septimo spatulis i in septimo par in ipsa
dorsi seu gibbis vel per diminutatem rete
tiones vel mortificationem vel
per motum superius quassatione
Et alii inveniunt pilos causa est viscosi
tas humorum alii venis causa est putrefactio
sanguinis et si mictura venit ex causa
extrinseca tunc est ex grossis humoribus tunc
urina est grossa et turbosa i. mixta et
Si est ex subtilibus humoribus tunc est urina
subtilis Signa causa exterior non possunt co
gnosci in urina Et per signa exteriora Causa
vero intrinseca cognoscitur ex dolore par
tium ut si est dolor renum hic est corrup
tio renalis Et si statim venit sanguis
cum urina tunc est de partibus propinquis Et
si primo venit urina deinde sanguis
tunc est ex partibus remotis Mictio san
guinis fit tribus modis vel de capite ve
sice vel epatis Et si sanguis venit
subito tunc venit a vesica et renibus
Si autem venit post urinam tunc longo
tempore tunc venit ex percussione Et quandoque
exit sanguis cum urina tunc venit ex re
ne Et sanguis fluit quandoque tonc deco
ut in vere vel ex causa repleniente ut
in estate Et si sanguis exit ab epa
te non est dolor Si autem venit a vesica
est cum dolore quia vesica est nervosa
non in infinitum dilatabilis Si sanguis
venit ab epate tunc venit bonus san
guis Et si venit ab aliis membris
tunc est sanguis impurus Et quandoque
sanguis venit a vesica tunc est tru
bosa i. periculosa Prenosticatio quod
vesice fluxus tardius curatur quam de
renibus quia vesica modicum habet de sa
guine etc. privatum vita Et omnis
fluxus sanguinis sine sanie citius cu
ratur quam cum sanie Et passiones
vesice tardius curantur quam pax re
num quia vesica est frigida et sicca et sine
sanguine Et fluxus sanguinis qui
veniens cum urina est signum pessimum
quia fit ulceratio in ea tum Et si san
guis est terrarum vite quo re moto
sequitur mors Cura est quod
diversificantur secundum diversitatem cause
si est causa extrinseca apponunt apta

de gallis et argilla vel pone ven
tosas super lumbis Si autem est causa ex
trinseca et cum sanie tunc pone in dis
tantia et hydros liquiritia bursa
consolidativa quinquenervia plantago scilicet
maiora et bragolus azimi cubalocthy
ia consolidant prima causa iunior de su
ccis burse pastoris vel aqua rosarum vel
aqua plantaginis vel de succo ag
fici Item si fuit homo castrati
flebotomia de vena pedis exteriore
que ala est vena iuxta seu in
ulnere sed vi non in al ca quia als
cent impotentes Inde fiant ventose
sub lubos Si autem vis distringere sanguine
tunc suppone spatulas Si autem est ma
gna fluxus vel mulier pone ventosas iuxta
eius sub mamillis Si autem a vesica
tunc pone ventosas sub pubes sine scari
ficatione non i fluxum supressive de co
stringe Et cum vestitus sub pede aqua
frigida ne sanguis coagulet quod non Item
da aquam frigidam cum restitutus Et in
cum sanguinis fluxu de ramila
pede extremis i de saphena Et vitr fiant
de illa vena inquinare imperditur tenta
tive vena per hic sanguis evacuat de co
de guan sic Item commictum spha
tum quod et cat alia antiqua et funde
in partes unas pone in pota fortioris
bibe mane iciunio stomacho Et ad ce constri
Item nimbe i. hanenbotkhyn consolidant
Alii sic recipe virgas pastoris et unglam ca
villi hadia consolidat et constringunt alia ca
piunt albisi Ʒ i amidi Ʒ i dragagan
talias ad Ʒ vi sanguis draconis similiter
ana Ʒ i sucia burse pastoris sale quod an
Ʒ i coriandri Ʒ i et fiunt si in posgisti dabis
i stringe cum stipendium Et malta oa ge
sunt in arbore rosa spicarum stringit sic
cado oa gr prunella ad quantum consolidant
Accipe albi nisi olibano Et confecte ne
sunt melle athanasia rub cum cum quisto
ta regimen dragagantum cepata norcellam
deoxi dur constrictiva antiqua r. restringit ca
tenant mutilum sanguinis Si vero non i mat
illa appone iniecte adiuta spongia vel
mergi Alii in fluxum sanguinis dant sima
tire crudi lapidem vel ctum cum aqua
cortos sic sedio vel cum aqua rosarum bibe et
stringit fluxum sanguinis et mestra aqua
al vis dat cranfaule sum fusa vasa
Si autem est de ea tam tunc semper Et si in no
ce magis signum quod sanguis abundat Et si
in salvatella parvi digiti Si autem ve
ro constipatus da sibi violas prunas de dama
sco cassiafistula vel fructus non nocent
Et sunt in cera Et inde vel da sibi spi
nas et flores borraginis aqua et bibe
Alii dant corallum cristalla draganti et spo
dium stringit Nam sicut dant spodi
um vasum in potu vel ovo molli stringit
fluxum sanguinis Nota i. a que datis
ab inde tota causa da ab ex in emplastris
Recipe cerebre Ʒ in bali armenii ie
sigil vel rutam rosarum sandalorum
sanguis draconis an Ʒ pulvis et misce cum aqua
plantaginis vel cum sirupo ex malia
vel cum semine psilii vel cum semine ba
nolatae vel super stupite Item pul
de pilis leporis iniectus cum al cum sime
ra Item aqua de siplata i. consolida fiat
git cal certa et bibita Et pilosella qua
quantum ii vel sal in sic vi o sal alume cala
nato et dant ad bibendum

Et folia [illegible] balnei pul
et bibita stringunt fluxum eius sanguinis
Item omnia gummosa conglutinant. Item si vena
venit a fractione venarum debes eam
approximare sectione spondili alias in
veniat et tunc primo supra scripta. Et si ve
et tali venarum fluxus tunc hypostasis
est stigma. Mixtio quidem pura fellis ve
ne reparatur. Et dolet a sic fiunt per sep
tima spine. Rasis a causa erat a contu
motu violento quia illa tria calefaciunt
et omnia calefacta fiunt sicca quia una cali
ditas dissolvit et facit fluere. Sed omnis
motus a saltu a cursu seu ira a repre
tione rerum rubeatur quia rubedo solet
fluere sanguinem a forti vino et potu ab
stineat ut porrum cepe. Sed comedat olera
recentia sicca et non [illegible] caseum anti
quum quod fiunt glutinati seu consolidati
ut pisum [illegible] risum pultes tritici
illa consolidant et [illegible] calefactorum
sanguinem. Sed lac optimum coctum et spa
cium constringit vel in suo lacte [illegible]
cibis contingunt calibs. Sed omnes res
sicce consolidant. Sed lac butirosum con
stringit cibi consolidati et oppilanti sunt
lumbus amidum et omnes cibi in [illegible]
vero in hoc casu ut lentes avenatum
ordeum illa ingrossant sanguinem. Item in
hoc casu caveat a calore [illegible] et portat
pellicia vel esse in stuba. Sed teneat
se sic panis eorum sit de ordeo ut in
[illegible] et ad omnes alios modicum apponat
de aceto potus sit tartaricus vel aqua
plantaginis vel potus de restringentibus
sanguinem. Item medicus videat ne omnis re
stringat quia alias ex prima restrictione
sequitur mors. Item pone contra dolorem
spongiam intinctam aqua plantaginis vel
potus de restringentibus sanguinem vel virge
pastoris et applica. Item ex cibis eorum
sit conditus cum sumac. Si autem fiunt [illegible]
sanguinis propter cursum tunc medicus
non restringat nisi sit [illegible]
tunc stringatur. Item omnem fluxum
sanguinis curandi vero terre [illegible] quia
sunt sicca et stiptica et stringunt omnem
fluxum. Sed cum senserit in vesica [illegible]
globum tunc est sanguis congelatus. Da ei ad
bibendum semen apii feniculi petrosilini cum
pastine vel unge oleo in quo sit res [illegible]
ut philonium pitaria et omnia ea appone
et da ei vinum bibere et pone vinum cum
oleo super pectine ungendo et tergendo
Item da ei [illegible] ad bibendum

Sequitur de passionibus epatis
malicia eius est mala complexio
et mala compositio oppilatio
apostema. Propter quod nota malicia epatis
est quibus nocumentum epatis et [illegible]
quia fiunt diverse cause sicut [illegible] erunt di
verse species. Epar generat quatuor humo
res scilicet colericum [illegible] et sanguinem

primum decoquatur cibus in stomacho. Et est dispo
situs ille cibus decoctus in stomacho sicut pultes. Sed
decocti ibi segregantur purum ab impuro. Purum
transit ad dictum epatis et ibi generantur quatuor
humores in epate et eodem epatis quartana non
curatur nisi [illegible]. Sed autem infirmitas
est in quocumque epatis tunc leditur quicquid est
eius infirmitas usque in renibus etc. patet quia
quoniam est colligatus cordi et ab eo procedit calor
ad cor. Sed quicquid epatis est colligatum renibus
sic eius calor procedit ad renes. Sed similiter est
ligatus felli oppilato ita non [illegible] in
venit icteria. Primo nota maliciam epatis
est distemperancia in iiii qualitatibus primis vel
humorum peccatum cum epar habet malicia est
humorum distemperancia in complexione indissolubile
epatis distemperancia in compositione
et compositio ut si epar ab [illegible] est [illegible]
cum tamen deberet esse planum est mala compositio
Calefactio epatis est distemperancia caloris et quando
epar est lapsum in calore suo naturali ad calorem
innaturalem ut in febricitantibus ubi est calor in
innaturalis. Item impeditur epar ab
naturalis quia [illegible]. Item
operationibus [illegible] a [illegible] actione a mala [illegible]
[illegible] epatis est distemperancia [illegible]
Item non epar [illegible] vel [illegible] meliorum
[illegible] ut quando epar est [illegible] malum [illegible]
ut quando epar patitur [illegible] colligantiam
meliorum. Sed epar patitur [illegible]
duplex vel in compositione vel in dissolucione
vel in complexione. Item epar est melius officium
quia dat cute et [illegible] et eius officium est
generare sanguinem. Sed epar est magnum tunc
[illegible] est magnum. Sed [illegible] tunc [illegible] sit [illegible]
et [illegible] manus et pedes. Item non epar
habet [illegible] virtutes scilicet attractiva assimilativa
retentiva et expulsiva. Cause sunt duplices
scilicet [illegible] sunt [illegible]
[illegible] ad latus sinistrum vel quia cecidit de [illegible]
est [illegible] humorales vel complexio
Cause [illegible]
distemperancia malorum humorum ut [illegible]
in balneo comedisse piper igitur epar [illegible]
est calefactum etc. epar non generat sanguinem tunc
[illegible] tussim. Sed quando epar non est temperatum ut
generet bonum sanguinem ut faciet bonam
[illegible] quia sanguis transiret ad renes
[illegible] vero ad splenem [illegible] ad stomachum et ad pul
mones colera ad fel [illegible]
[illegible] ut [illegible] humores
Causa [illegible] est super calefactio vel sic
[illegible] epatis in sua complexione et [illegible]
[illegible] superflua [illegible] ex [illegible]
[illegible] repletionem ex [illegible] sudore [illegible]
urina. Et omnia superflua que deberent ex
[illegible] si non tunc disponitur epar ad malum
et alterat ipsum etc. [illegible] complexio
[illegible] aliud epar quam [illegible] complexio [illegible]
[illegible] quia [illegible] epar est malum et [illegible]
[illegible] urina est [illegible] etc. Item [illegible]
[illegible] erit [illegible] seu dispositio. Secundo
color [illegible] et [illegible] sit malum
epar [illegible] si [illegible] potat et [illegible] magna
urina et [illegible]. Sed [illegible] pul [illegible]

132v

Ite nō ura subitanea est signum quod he
bet ea epar et frequens fit id est signum
Signa frigiditatis epatis sunt talia: fedes s. i. pa
lide uel ad infantie paliditatem trahentes urina ad
no habere magnam sitim. Signa epatis sicci
est urina ad tenuis. Si autem epar est humid:
urina est spissa hoc est spissa. Item epar
hominis alteratur a puero etatis usque ad sene
ctutem quod id hoc non est hec sic hera sunt zeb
sitis tam ariditate lingue et exterminatus
facit epar calidus et siccum. Siccitatem indicat
epar. Item omnes concedentes frigi zeb
generant flos humores et illi sunt pallentes. Item corpus
siccum et tenue generat humores coleram qui
hec hic uitias fedes quod tales humores colera
pingunt in testina etc in die zeb uel plures
hec fedes. Item in siccitate epatis quo ad con
tinuum cura considerat per secessum quod habet
uitias fedes hoc est signum caloris. Si autem
uitio iungit signum est quod in quocumque epar
est calidum. Item si epar est humidum quod tunc
sunt tales fedes humidas. Sed siccum fit
fedes siccas. Sed si epar est humidum et siccum
tunc omnia membra fiunt humida et sicca.
Si uero epar est frigidum facit albedinem cutis et in
flat cutem etc patet quod frigiditas epatis generat
hydropisim. Et quod calida epatis generat tisis
prius cum uitia epatis malum hoc con
sequens quia uel turma idro uel palisim
pinguedo frigida et humida in facie et testatur
super mala complexione epatis. Item uitia ca
pitis tunc in uerticam trotam facie i
ad et in paruitez sed uetera intra consistit in sple
ne. Ydropisim uites cum non fit in ilis
Et tipanites sed ascolonites. Hoc quia isti
morbi sunt de causa ca et e curari non potest.
Item catichimia est humor malorum ple
nitudo. Et sic tales habentes catichim inci
sunt magna et spissa colla et magnos
nodos in membris sicut in manibus et pedi
bus et est signum calorum extincti et sic
tales moriuntur in tali peste subitanee
et catichimia a cathios quod est malum
et chimus humor quod mala humor. Sequitur
de nocumentis epatis. Nota in tenias primum
cuius i. dei erat quod, creauit membra pre
primo ut epar cerebrum et cor. Et pa
ista tria uiuunt omnia interiora sed da
membra exteriora ut oculi pes auris
etcetera quod essent clausa quamuis sedia dor
membrorum sed testiculi intus et uoluntarii
sunt deputati ad conservandi speciem quia
hoc sine corde epate cerebro uiuere non potest.
Et da sunt membra in uenta propter se ut oculi
si uiderent pedes ut transirent et sine
illis homo uiuere non potest. Et alterum articulum
de solutione epatis est unde inest a ...
cur accomodatur hec de cura membri

prius uel ut zeb epar cor et cerebrum est me
bri in quo principalis ut si homo habet pustillam
in epate cum pede tunc cauet unde uide
de pustilla epatis est pedes. Item epar hom
inum consumat et non pes. Quia huius pes
sistit in pauci pariete primum uel quod consistit
in omnibus rebus non ualibus. Sexto ofrena zo
de infencione curationis et de medicis ge dictas
adhibere epati. Septimo de hora approximationis me
dicinarum. Octauo quod epar facilis et difficilis sanatur.
Sexto de generatione. Decimo de purgatione. Octauo cupiata
ze ex huius nono amm et nocumentorum
canticas et non ueniat tussi uel ydropisi
decimo de nocumentis et regione epatis
ex parte medicinaris primo de dubiis mali epa
tis. Contrarium ad primum. Dico epatis a
ca ad ff p frigida et est. Si epar et ca
facit rubea multa uincta et sentit calor
in toto corpore tunc hunc potionem dat cum sia
ordea et ptisanam et maior siccitas
aua et bla et omnis cibi cuius dant cum
aceto et quod acetum infrigidat et meliorat p
tenus aceto cito canescit et acetum est pene
trans sine uino penetrat eadem et hec
quod epar calidum caueat ualde calefacientia in
cibo et potu sicut galange piper macis i flo
res inguinis calorum. Sed utatur frigidis ut sunt
ceuasia que sunt frigida cappe spinargia
bleta pisces poma sicut ego quod epar
frigidum habet albam faciem et frigidam sitim et hunc
potiona de nocte dabo genera pipis cinnamomum
calorum in cibo et potu bibat uinum pro me
sed et omnes carnes uolatiles possunt esse
Quia generant calorem i. caueat ab infrigidan
tibus ut a lacte a piscibus frigidis et pro cru
des ab aliis dure digestionis. Quia paucum igne
habent et tales fiunt dicta subtilem
et tenuem ut ca cia ordeum macis
et bibant genera absinthium in potu et quod
habet epar cum huiuscemodi in aceto frigido. Cum
habet epar frigidum habet in loco calido ut in esta
te sub calore et sic in hieme et omnis cibi
eius sit ex cum uino. Quia tale calefacit
Quam ad zeb ca habeat cibum cum gustu et ex
frigidis utatur porris passis amigdalis et appo
nat ibi modicum de aceto in ca ca uel de
primo in frigida eius ut sepia de materia dulce
do et in hoc casu utatur auellane et panici in
eius uiam. Dicas auellanas epati fore sa
nas quia tales nuces sunt bone nu
trimenti et deopilant et in tali casu frio
utatur parum piscibus petrosis. Sexto utatur galic
ut zeb ad omnes pullos et carnes adde
modicum de zeb et aceto in ca ad uel un
in frigida et in estu uel utatur ad assata et dul
ciorum quia exsiccat ual ca motum
uiolentum calorem fortis. Quia ea omnia
exsiccant et calefaciunt ut in isto casu qui
de ser rapazo seu cucumerum zeb eius fuis
si zeb ex ca ad si in ad frigida utatur a potus
et creat frigidus si uitent lac pisces. Si autem
epar fit siccum utatur bleta spinagia et
omnes carnes frigidas quia tales carnes
sunt humide. Quia inuenes quia uero sit
in exercitio multo et sic patet quod mat non
ad laborem et in hoc casu sicco utatur humida
ut lac et habet contra aquas. Si autem epar
est in humidum generat seu allii sepe
tamen zetuar galange coriandri cubebe
multo sale et pipe. Quia ea exsiccat et
utatur perdicibus et fasianis et aliis auibus

longa

or pom

133r

ris[illegible] cal. dis specieb ut de pipe si epar-
[illegible] mis sim[illegible] est [illegible]
[illegible] Item [illegible]
[illegible] absinthium [illegible]
[illegible] vetulam[illegible] [illegible] pectib et [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
et minus[illegible] Item [illegible] est
[illegible] Item [illegible]
[illegible] [illegible] cum [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] ut [illegible] et [illegible]
[illegible] sentit [illegible]
[illegible] ita q[illegible] no[illegible] pe tang
[illegible] est [illegible]
[illegible] pe hoc sentit tangendo [illegible]
[illegible] [illegible] sub [illegible]
pe tangit Item [illegible]
epate est debilitas [illegible]
[illegible] sit ob [illegible] intestina
[illegible] pedeb [illegible] [illegible]
[illegible] post [illegible] opilat [illegible]
[illegible] est [illegible] grossa [illegible]
[illegible] [illegible] grossa [illegible]
[illegible] opila[illegible] est [illegible]
[illegible] epatis Item [illegible] [illegible] no est
in suo colore [illegible] est [illegible]
[illegible] signum est [illegible] est opi-
lato et [illegible] Nota [illegible] epate
venit [illegible] discolorat facie[illegible] quod [illegible]
que [illegible] [illegible] facies maculata
[illegible] epatis infirmitate [illegible] defectus
est dispositio sue [illegible] propter [illegible]
et facies maculata ex malo [illegible] est palida
sicut videtur ad [illegible] [illegible] replecionis
Secundum signum quod epar [illegible] quenit
in dextro latere non [illegible] [illegible] pul
mo ad epar sicut colligatur [illegible] Si autem du
bitas an opilatio sit in concavo epatis
tunc habet molles sedes sicut pultes [illegible]
epatis hoc [illegible] cum [illegible] [illegible]
est [illegible] et sedes sunt [illegible] et sanguinee [illegible]
epar non potest [illegible] sanguinem Si autem
[illegible] opilationis in gibbo tunc [illegible] sedes [illegible]
vel habet sedes valde siccas et multas [illegible]
[illegible] opilatio [illegible] i [illegible] i [illegible] est [illegible]
[illegible] si autem [illegible] si citrina colera si [illegible]
sanguinea Si autem ex ventositate tunc
mutat colorem faciei [illegible] iam [illegible] iam
palidus Si autem opilatio est ex epate [illegible]
[illegible] Et in omni opilacione [illegible]
epatis est liquiditas sedium Et in gibbo vero epatis
[illegible] [illegible] et pauce sedes et [illegible] et [illegible]
opilatio venit ex [illegible] vel magis
frigore prenosticatio est [illegible] epatem [illegible] in
[illegible] in facie Cura opilacionis epatis
[illegible] absinthium ut [illegible] [illegible]
aqua [illegible] Omnia [illegible] amare
ut absinthium et que potica vel aqua
[illegible] sicut [illegible] [illegible] absinthium [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] frigidatibus
[illegible] amissis potibus [illegible] in [illegible] valet
[illegible] Et nota quanto [illegible] longius est
[illegible] tanto [illegible] in maiori quanti-
te [illegible] est [illegible] da in pul
[illegible] magis quia diminuit in via [illegible]
[illegible] ille pulvis [illegible] longe [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] tunc [illegible] Cura epar

dependet [illegible] digeri [illegible] [illegible]
[illegible] coleatorum [illegible] colerarum [illegible]
Et [illegible] multas sedes habet [illegible] de co-
lera que colera pungnat in testina ad ex-
pellendum [illegible] Et [illegible] paucas sedes [illegible]
[illegible] modo de colera [illegible] purgare
[illegible] se tunc [illegible] [illegible] vide ad [illegible]
fellis i [illegible] si [illegible] [illegible] oportet
te videre ad splen [illegible]

Sequitur de yctericia de colera[illegible]
[illegible] quod dicitur spiritacio i [illegible]
[illegible] [illegible] colorem [illegible] vel
[illegible] Et yctericia ut in pulvere [illegible]
[illegible] vel [illegible] sanguine dif-
fendens se per totum corpus [illegible]
dendo Et [illegible] sic diffusum est yctericia
colera citrine et nigre [illegible] in corpore
Et [illegible] yctericia est mutatio coloris naturalis
in citrinum vel nigrum Nota duae species
yctericie [illegible] citrine i aurea et nigra i [illegible]
[illegible] Et hoc dicitur vel [illegible]
i [illegible] i passio [illegible] fellis Et [illegible]
[illegible] amara ut absinthium est calidum
[illegible] acetosum est [illegible] Et [illegible] yctericia
[illegible] est morbus [illegible] ut qui [illegible] alia in
[illegible] possit [illegible] est morbus [illegible]
[illegible] ut [illegible] possit [illegible]
morbus [illegible] Et [illegible] yc-
tericie sunt [illegible] acuta [illegible] colore
vel colera [illegible] in corpore et [illegible]
yctericie Et [illegible] yctericiam et [illegible]
[illegible] yctericia [illegible] [illegible]
[illegible] Et in [illegible] no [illegible]
in [illegible] [illegible] in [illegible] vel [illegible]
digestione Et in yctericia est [illegible] ante
septimum diem venit in via [illegible] tunc
[illegible] yctericia [illegible] epate [illegible] cura
[illegible] et [illegible] fuge de cura [illegible]
[illegible] epar tunc est durum Cura yctericie
consistit [illegible] primo est abscisio cause
[illegible] [illegible] Et
abscisio cause consistit in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
consistit in [illegible] Et [illegible] calida et [illegible]
[illegible] colorem [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] acuta [illegible] colorem Et [illegible]
in frigidatibus ut piscis et bibat vin-
[illegible] ambulet [illegible] et [illegible]
illius que deponit [illegible] sanguinis
ut lactuca portulaca Et [illegible] yctericia [illegible]
[illegible] de [illegible] et spodio Magister
[illegible] dat in omni passione epatis absin-
thium et [illegible] Et [illegible] si [illegible]
[illegible] i indigest Et [illegible] yctericia [illegible]
[illegible] venit de colera [illegible] et [illegible] quam
[illegible] [illegible] seu [illegible]
[illegible] venit a [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] absinthium [illegible]
[illegible] [illegible] seu vapores de [illegible]

bonimo fulientibus obstruendo nares
ne fumant ad cerebrum. Item oleum puri
gacio autem digerum est mala et oleum cra
ciacio per septimam diem que est coacta est
bona. Alii dant spodium contra ictericiam. Si vero
est puer da camphoram et quatuor e
[illegible]

Sequitur de splene. Splen est
[illegible]

[illegible]

134v

abstineat se ab omnibus magnis piscibus
quantitatis nociua·(m) Item in omni membro cor(ruptum)
r(ecipe) aliud scriptum appone ut acetum ne me(m)
brum dissoluatur Item omnia amara sunt cali
da et aperiunt splenem qui est frigidus Item splen
in sua cura indiget aperitiuis et abstersiuis
aperitiuis sicut dixi(mus) abstersiuis sicut mel pro
quo nota splen calidum capit diuretica apiu(m)
etc r(ecipe) mel quod est contra ea tunc r(ecipe) scolopendria
salicis thamarisci rusci et cortex ... quod sunt
r(ecipe) com(m)unit(er) et ... (Item in con
tra r(ecipe) apium feniculum rusci adde genestre
Item in contra ca r(ecipe) oxisaccara cum aqua salatu
et ... sic r(ecipe) ... et ... et r(ecipe)
instringunt cum aqua ... uel cum aqua
... Item in contra ca ... de sa
... in cibo detur lactuca ... qu
ta aut ... cum diasena ... ca ca
datum ... Item ... cum ...
et ... qui r(ecipe) in omni causa ut
ultimo sunt localia cum ... ta ... illa
et ... cum aceto uel cum urina ... urina
... r(ecipe) in idropisi sple(ne) ca(lida) et quartana
... dicat ... folia thamarisci et ...
in aceto sit ... et cortex ... aplica
... in cibo et potu Nota ... sfor
...a splen ... sunt illa ... sco
lopendria aqua ... r(ecipe) ... lu...
... tempore ... in omni ... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
appone ... Item ...
... et ... cum aceto et po(ne)
sup(er) splen ... que ... eius
et mollificat quia omnia ... resoluit
... ... appone cum ... ...
... in ca ca ... appone ... flores ...
... et radices ... et ...
... et sup(er) adde acetum in omni ...
spleneus Item ... de ... r(ecipe)
in appositione spleneus Item ... ...
... et pone per duas dies in
aceto ... clarifica et da ad potandum uel
... de ... et ...
... cum ... r(ecipe) et ... ...
... ... et ... et ...
r(ecipe) ... Item ... de ...
... cum ... porta ... deopilat
... r(ecipe) ... ab ... ab ... ...
radices ... deopilant ... Item in sple
ne ... passione ... radiosa ...
... est ... Item amigdala ama
re ... et opilationem splenis ...
... ...
... splen Item ... ...
... aperiunt splenem Item ... ...
prima thamarisci illa quatuor in ...
sanguis et ... melancoliam ...
Sequitur capitulum ... ...

Sequitur de sterilitate Et sterile
dicitur illud quod in opere suo non
sortitur effectum Et dicitur quasi ple(nus)
... uel dicitur quasi fetum statum
impediens sterilitas est quedam mala
dispositio in viro uel muliere sic quod
... uel ... non generatur Cause sunt
duplices scilicet extrinseca et intrinseca ...
... uel ... uel ... in
frigore Causa intrinseca est defectus
ventositatis que disponunt ... cum
ascendere ... causa est ...
... in ... Tertia ca(usa)
est etas uel ... uel ...
Quarta ca(usa) ... etatis virge que ...
... ... impedire
fetum Nota ... in cerebro
corde et epate et renibus ... lesio ...
... uel plurium impeditur ... Item
a dicit quod tria requiruntur ... ...
ventositas humiditas etc quod ... ...
... ... contra Cause
sterilitatis in ... ... et
... ... sterilis Item ...
in viro sunt tria ... requisita ad
... duo ... et ...
in muliere ... duo scilicet renes et ...
Item in ... ...
... sterilitatem ... ...
... ...
... Item ... cum opio uel
... de nocte uel camphora
... impedimentum Item ...
... ut lactuca impedimentum Item ruta
... in viro ... ...
ventositatem Item aqua ... illa ...
... odorifera uel bibita ... ...
... in sua caliditate ...
ventositatem que est ... Item ...
calida ... ...
impedimentum Item ... ad aquam
... aufert contra Item gulositas ...
... impedit Item ... Item ...
laxatiue ut pille et siropi debilitate
... Item furor timor illa ...
... impedimentum ... caliditatem
caliditatem ... Item ... aceto ... in
... impedimentum ... Item
... frigiditatem
... frigiditatem
... Item ... longum uel
breue uel tortuosum ... ...
ad ... impedit ... ad ...
sit longum in latitudine ... ...
ad ... Item ... ad ...
... cum ... calidis ... uel ...
... quia non ... deficit ...
... coagulatio calidi Nota ...
sperma debet esse viscosum et globosum

sicud nichil et [illegible] Item cito
mittens spumam vel tenem calidare re
nes [illegible] et eius lingua seu renes ideo
vitiores dum fecerat spuma [illegible] sunt
et ad propagacionem feta spuma de equali
nutrit. Cura sterilitatis si est a causa frigida
utatur ea ut ʒ [illegible] ʒ piper [illegible]
[illegible] nichil acetum [illegible] lactucam
lapides gagates [illegible] conferat
expurgacioni et complexioni. Item sternutacio
vehemens et tussis magna impedit generacionem
cum [illegible] causa illa duo. Nota ista se
mina scilicet [illegible] agrestis semen
sinapis lupini [illegible] et [illegible]
faciunt contra [illegible] ʒ diagragantum
asa fetida [illegible] piper [illegible] aloes
[illegible] pastinace [illegible] i. [illegible]
[illegible] illa provocant luxuriam
omnis [illegible] maxime passeres
et [illegible] passerum columbarum et pul
lorum [illegible] i. coqui [illegible]
assari perdices cancri inter pisces
[illegible] sunt pisces [illegible]
squamas [illegible] et renes [illegible]
animalium faciunt contra quod generant spuma
Item lac facit luxuriam ova formicarum
et alia ova [illegible] mollia [illegible] de vi
tell. album quod albugo infrigidat et
os [illegible] animalium [illegible] pru
[illegible] omnis fructus dulces [illegible]
[illegible] i. [illegible] angustiat [illegible]
[illegible] illa generat ventositatem que
est [illegible] luxurie. Item [illegible]
provocat luxuriam sicut asafetida [illegible]
[illegible] cum melle quod est amarum et
[illegible] ante in [illegible] hic est
[illegible] omnibus. Si autem [illegible]
est [illegible] et [illegible]
[illegible] piretrum [illegible]
[illegible] piper [illegible] castoreum [illegible]
[illegible] ʒ ii [illegible] et [illegible]
[illegible] oleo costino vel [illegible] i.
oleo [illegible] albo unge spinam dorsi
et renes i. [illegible] albium [illegible] piper
castorio cum oleo lauri costum et unge
virgam porphiricum vel [illegible] unguentum
[illegible] et unge [illegible]
apostolicon et unge pectus. Si autem fuit
[illegible] de illa predicta
cum oleo rosato violacio. Si autem fuit
[illegible] detur agaricum et
[illegible] et utatur [illegible] et [illegible]
et multo pipere et sale. Item [illegible]
[illegible] utatur [illegible] in cibo
quam in potu et [illegible] Item lingua
avis illa radix optime [illegible]
Dicta utatur carnibus [illegible]
[illegible] animalium [illegible] generant spe
rma. Carnes [illegible] cum [illegible]
[illegible] utatur [illegible]
[illegible] Si vero fuerint pisces [illegible]

[illegible] Item quod [illegible]
[illegible] pinguedine [illegible]
[illegible] Item [illegible]
Item [illegible] et [illegible]
et [illegible] Item [illegible]
[illegible] + cimra
Item [illegible]
[illegible] Item [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
Et [illegible]
[illegible] et [illegible] aptus [illegible] ad [illegible]
[illegible] et unge [illegible]
[illegible] asafetida [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] aqua [illegible] unge et [illegible]
[illegible] herba [illegible]
Iohannes [illegible]
et [illegible] in vino [illegible]
[illegible] Item [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] pone hoc [illegible]
[illegible] membro [illegible]
[illegible] est
[illegible] Item [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] herbam [illegible]
[illegible] in vino
[illegible] agaricum et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] semel in [illegible]
[illegible]
[illegible] Iohannis Item [illegible]
aufert [illegible] lapis gagates [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] nimis et [illegible]
[illegible] in accidentibus [illegible]
[illegible] Item spuma [illegible]
[illegible] Item [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
corpus [illegible]
vasa seminaria [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] origanum [illegible]
[illegible]

Sequitur de [illegible] et est [illegible]
[illegible] est [illegible] re
pleta ventositate [illegible]
est [illegible]
post [illegible] quod est [illegible]
[illegible]
causa [illegible] est calor [illegible]
temperatus ad [illegible] calorem [illegible]
appetitum [illegible]
est ventositas grossa in corpore [illegible]
[illegible] quia [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] non [illegible]
est [illegible]
ad [illegible] ventositas et calor
[illegible] est nimia [illegible]

135 v

fit gomorrea quia non sola ventositas fit
spasmus quia ventositas et humiditas [illegible]
[illegible] sit [illegible] Non spasmus plus
accidit puellis quam [illegible] propter [illegible] humidi-
tatem ventositatem et humiditatem Secundo
[illegible] etiam [illegible] accidit satietas [illegible]
materialibus coitus est multum [illegible]
in dorso [illegible] renes calefiunt [illegible]
humiditas [illegible] dormito reducitur [illegible]
tum [illegible] materialibus coitus est ma-
teria humida [illegible] viscosa et hoc vel [illegible]
[illegible] potionibus saepe [illegible] facile
et aliis ventosis et carnibus non discocte
[illegible] et assidua erectio virge [illegible]
spasmum [illegible] pedes [illegible] et [illegible]
[illegible] et per hoc mortem et in [illegible]
[illegible] quod exercitium forte [illegible]
[illegible] forti labore consumit ven-
tositatem caveat [illegible] ventositas ab ere-
tate [illegible] lentibus lacte cocto [illegible]
consumunt ventositatem et inter [illegible] unguentis
coitum [illegible] dictam aqua
[illegible] et camphoratum [illegible]
bus pinguibus abstineatur [illegible]
in ventre [illegible] unguat [illegible]
[illegible] et ligat [illegible]
[illegible] et [illegible] sedat
coitum [illegible]
[illegible] camphora [illegible]
[illegible] bibat [illegible]
camphora [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] quia [illegible]
[illegible] renum [illegible] quae [illegible]
[illegible] coitus [illegible]

Sequitur de gomorrea quae est
passio renum et secundum alios est
fluxus spermatis continue dicitur
autem gomorrea a gonos quod
est fluxus latine et [illegible]
[illegible] fluxus spermatis Gomorr-
ea est egressio spermatis sine voluntate
[illegible] voluntaria spermatis
[illegible] Nota sperma [illegible] causas
[illegible] est humiditas quae est [illegible]
[illegible] et haec [illegible]
[illegible] et [illegible] spermatis [illegible]
[illegible] causa [illegible]
[illegible] causa formalis est [illegible]
[illegible] admixtione [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] passio est [illegible]
quia ad [illegible] sequitur [illegible] et
[illegible] quia [illegible]
[illegible] Item [illegible] causa est [illegible]
[illegible] humiditas [illegible]
[illegible] seu [illegible] magnitudinis
[illegible] est in [illegible] causa
[illegible] coitu [illegible] sit [illegible]
subtilitas spermatis et causa est [illegible]
[illegible] quia [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] alia causa [illegible]
[illegible] spermatis [illegible] et [illegible]
quia [illegible]
[illegible] spasmo [illegible]

[illegible] quia talis est homo [illegible] et [illegible]
[illegible] Alia causa est [illegible] ad [illegible]
[illegible] videmus in [illegible] resolutionibus spermatis
per coitum quia [illegible] pigredo [illegible]
[illegible] renes ad [illegible] calorem renum
quia renes essent [illegible] calidi Item
[illegible] dicit venit ex debilitate virtutis
retentivae sine erectione virgae spermatis emissio
[illegible] Signa cum [illegible] sit debilitata [illegible]
venit a multo semine tunc per coitum diminui-
[illegible] et [illegible] Si autem venit ab acuitate
[illegible] mordicationem in renibus sentit
et [illegible] titillationem seu [illegible] et
dolorem et [illegible] magnam et [illegible]
[illegible] et ardor in virgam [illegible] semen [illegible]
Si autem est ex debilitate tunc membrum non [illegible]-
git et [illegible] emittit sperma et plus maxime debi-
litatur per coitum et hoc est signum gomorree No-
ta [illegible] calor an grossitu-
[illegible] subtilis sit [illegible]
[illegible] unde [illegible] paralisi [illegible]
[illegible] tunc [illegible] fluit sperma Si autem venit
ex debilitate virtutis tunc calor est [illegible] Si
autem est ex spasmo tunc [illegible] ex repletione
[illegible] quia [illegible] sit [illegible] ex complexione
[illegible] Item si dolor est tunc est [illegible]
[illegible] Si [illegible] est ex humiditate Si ex de-
bilitate virtutis tunc [illegible] per coitum
Contra primo habeat remedia in [illegible] re-
[illegible] evacuatio [illegible]
[illegible] Si est extremitate vel debilitate
[illegible] carnes porcine [illegible] Si [illegible] re-
pletione abstineat et comedat [illegible]
[illegible] ventositatem Si ex multitudine
seminis et ad erectionem virge tunc [illegible] semen
[illegible] lactuce et fiat abstinentia ab [illegible]
[illegible] aceto [illegible] et
[illegible] deponit coitum et [illegible]
Item evacuatio [illegible] est facienda [illegible] re-
pletione Si vero sanguinis [illegible] tunc [illegible]
[illegible] in [illegible] vel basilica Contra [illegible]
si venit ex [illegible] ad [illegible]
Si ex calore ad [illegible] et [illegible]
[illegible] viola [illegible] lenticule [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] Item [illegible]
[illegible] seu [illegible] ad [illegible]
[illegible] Item [illegible] balaustina
[illegible] Item [illegible] sandali
rosa [illegible] in debilitate virtutis retentive
[illegible] confortativa [illegible] Item aca-
cie [illegible] cocte cum aceto
et bibite [illegible]
ad [illegible] ruta [illegible]
[illegible] seu
[illegible] lac-
tuce [illegible] contra [illegible]

cause

albiani duaolibum tacabe croci sicor stil-
le de cimido de camphora Item acille
sunt inclei in inclei quincf̄i vel bibiti
stringunt Item ebinis masticis caphore
ad da ceraz et olm et modicum acetum
et fit vngentum quod sunt viz Item inygm
gta gariofl cum ra stringunt etc
Sanguinis dominatio sang̃s Nō alii san-
guinis mingit cum vrinaz tunc hic vel
a membris propinquis vt a vesica sed
isti cum vrina tunc vel carnibus alii vel
cum multo dolore per vrinaz tunc est cum multo
dolore alii vel sine tenso dolore tunc est
ex facto humore alii venit ventositates
signum mortis Et isti venit sang̃s per
vrinaz tunc vel a longinquis partibus
s ab epate et ca eius extrinseca est percussio
lumborum vel casus vel nimis contractio vel nimis
labor vel nimia repletio vel dimissio vel
propter emoroides s quin sang̃s exit per ānum
Vel propter retentionem menstruorum vrinarum vel nimis
acuitas humor vel nimis vetositas continua
vel propter vlcera vel propter cal vel propter debi-
litatem renum vel vesice mittens sanguis
propter corrosionem lapidis Vera sic causa
dolor hic noscatur per interrogatoria si-
venit a renibus sang̃s primus et sine
timbus tunc est magnus dolor Si venit
ab epate tunc est ebrietatis sang̃s Si a ve-
sica tunc dolz circa pubes locum ut cum
et volvitur vrina ibi est vesica et matrix
sanguis cum spinadiz albenc ex quo
vesica prope matrix fit Si aute hoc
mingit sang̃rez sed latinaz carnis tunc
venit a longinquis partibus s ab epate
tunc quanto propinquior tanto prior est
vrina Si aute cum sanguine exit sani-
es signum est quod sit vlcus Si aute ex spisse
cum sanguine tunc est vlceratio vesice quia
ab sinistram parte Si igitur venit si-
ne dolore predicto tunc est ex repletion ve-
narum tunc rumpunt et fluunt sang̃s et is
est homo iuvenis et robustus Si aute fluunt
sang̃s et venit allemiaco tunc venit pessime
i per viam purgationis s per viam etiam
Si aute per hec debilitatur tunc venit
ratione stolis smackolis etc sequitur a or
infirmus prostitio fluxu sang̃s in lumbis
est malum etc veniens a vesica tardius
curatur quam a renibus quia vesica modi-
cum habet de calore et vbi non est calor ibi
non est cura Cura in vesica vrina mor-
dificat et non permittit consolidare si
plenus in volvne non permittit consolidari
velius et rodit sed omnia acuta non permittunt
consolidare etc et non est in renibus quia ibi est humiditas
et sanguis qui non permittit fieri curationem sed
in vesica Item sanguis veniens de renibus du-
rans longo tempore fit vlcera fraudulenta in
corpore lati Si est dolor in spina dorsi tunc vel
ab venalibus Cura quod sang̃s fluens tunc
inictu aū omnia h' indificatae tunc ydromelle
primus passis Iagite consolida ad omnia genera si-
ccol calendule datur tunc potu stringit fluxum
sanguinis dilu dant succum saginacie dilu
plantaginis dilu lanceolata consolida aor
et hec Item lac caprinum in quo ferrum est extinctum
est summum in fluxu quoque quia lac caprinum est
sincerius quam aliud lac quia mordet lau-
dabilius quia hoc sicut ad Item aqua pluvia
aliis bibita stringit omnes fluxus et specia-
liter ventris Item calidis faciat vrinam spissam et
sic quia sibi fit vrinam al et tenue et fit
plena circa venam siluestre vel circa ..sis
sanguinis vel apponat ventosas ad locum
oppositum dolori Item si fluxus si fuit multum nisi
repente stringit nisi statim sed fit successive Item
de plantagine ziopi 3i Cerusa opium non
permittit opilationem sed fit sibi cum sit ad inste-
ga Item de rad. rubeis omnis passis omne
vel collatina ... i sanum non antiquita
sed quatuor ut ... dierum senex et cras que in
dificat omnes vias vrich Item de plantagine
sanguinari lingue pastoris consolide 3iii aū 3i
illa restringunt apponendo bolus armenius lana
sigilla gummi arabici mastic aū 3i appo
nendo oppi 3i semen bursa pastoris 9i olibani sang̃s
draconis illa consolidant et ista cum dictis in
melle fit consta vel electuarium in tabulis
quod rasis vel rotulis in sirupi Item de iunci
oliu plantaginis modicum oppi et fit vinum pulvis
et mane bibe medonum et vtere illo pulvere
cum liquore ferrato ad vin cocleare in utrumque
lati thermarisin i clinholz ffagin asme
sedum holz banta i mai kugulis i cepe
cuca i ... ab vga pastoris i flechtkrau
ten Bandermum i gems Item inter vetera assua
antiqua dracagantum rosa novella lapatum
et sibolo animi illa consolidant Si aute ia
non iuvat appone opium est ita sum quod mors
sit Si aute vel ab epate appone epitimia
cum pulvere aluiti vel terra sigil et appone
epati Si aute fluunt de nare minuat sal
natella Si vero venit ex consumpta sibi vel
vbi ... comede ... cassiafistula a mandi
mana Nota vrina ab sit sitem cum caliditate
termino siccitatem spissa sit hominem ... ste...
globulatio in pedo sicud ... quod admodum

capite sternutatio fit minima stillicidium Item si fluxus habens longiori fluxum sanguinis [illegible] utriusque violas longis [illegible] hec omnia [illegible] in sirupo deinde [illegible] s. arabica mastix oli- [illegible] Item ad stringendum fluxum [illegible] pastoris [illegible] fluxum sanguinis [illegible] vesice [illegible] et [illegible] Vrine [illegible] sanguinem et [illegible] hoc est signum [illegible] defectus [illegible] Item replecio materia [illegible] post [illegible]

Se [illegible] de ulceratione renum et vesice et fluxu [illegible] [illegible] de vomitu [illegible] cum sale [illegible] [illegible] Item decoctio [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] sanguinis [illegible]

Se [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] materia est [illegible] et [illegible] purgatio [illegible]

[illegible]

[illegible] sanguinis [illegible] mulieres [illegible] sanguinis [illegible] menstrua [illegible] sanguinis [illegible] Item [illegible] sanguinis [illegible] menstrua [illegible] [illegible] menstrua [illegible] sanguinis [illegible] Item [illegible] sanguinis [illegible] Item menstrua [illegible] sanguinis [illegible] menstrua [illegible] doloris capitis [illegible] sanguinis [illegible] menstrua [illegible]

purgas metetur i quod inpur radii de va
late ad alimd [illegible] ppis infirmitatem in pectore
ne mestr̃ constringit ei igniri i ebriatis
radicis et inde instantia inficit hominis
insu sic specim infusa alica cocantur est
ad eis quia est q fragosa cognito et gal
lepra [illegible] dolet capitis mansteri et
plag est signi calor mestrui et laut gestr
pacienz chauplez ista [illegible] fuis multo
sampsug pugna signar retencio̅ Si
agit het inte est chaginea urinaq
ffrosa si cohiget urinz eius est exter
na et est ad dolor se ista sine ingest
ita odore et cum lingua lina posita
pos ꝑ singaz omat retencionem Si ex
causa ista durata Si cum ingrediencia sit
in motu et inte calide int tepe Si est ex
fermata bullent in vanna et inte
retencionem Si est proprius def caloris su
per stomac de sicuus rosa viola
ind Si est proprius spectat ad pstea
[illegible] etate et motu hinc q dictas in
vino pede poca in alia et ponat re
tos ca aliquis eadem dt aluma sor
ventosa posita sup femur provocat me
strua ut sup [illegible] ut radica i rea
calorez ordinato scopus si pecat sta
tel in hac def aloe Si igitur super
mat def ceriae ch [illegible] ad corpo ff
mana sina [illegible] ce ff bal sud spi
tlo samma et sic metacib bibere ther
ne cherpinc et post bal ff cimpotato
p cumposito ad infra et supra tot et
fiat pa xiii post bal [illegible] mag
provocat et omitta fiant post etatem
me opio sine tri [illegible] recta prot
menstrua et omnia fiat hinc [illegible]
ore et tempi et ad care [illegible] in
Retenció ex omnibus retento sunt viine
flux sanguis menstrui status est pi
[illegible] Si retenció menstrue inc
quat ad [illegible] quia calce int y dro
pesim quia est in corpore terre remoto
menstrui ducit ad corpulenciam frenesi
[illegible] tussim suffocacionem morbo et
[illegible] vadunt ad aliud locum et sic
fiunt alias et alias egritudines Si
retencio menstrui quatur hactopus des
i ac si cadit cum ut sit aqua quatuor
in mute ut sit difficultas urine
pred [illegible] vesice et semper patitur
[illegible] quia lingua eius est sitta
nia si pecat sanguis ff flore de
inde de [illegible] si est ea et sitta
indicat sibi de [illegible] si inco opti
indicat de optimus [illegible] compunta
[illegible] hinc [illegible] et tunc
ma [illegible] separato in [illegible] si
[illegible] de illis fiat sirupus
ad [illegible] alii apponunt [illegible]
ad alternam maturet infra [illegible]
pulcium sanie [illegible] quia illa appe
tunt et digerunt inde purga:

cum casiafistula manna prima vel vubla
cum diagridio quia diagridium cansat
aborsum i puerum cum tymis grudem
Alii dant zuccaram violaceam cum dia
gridio si vero sit in pragnancia si sit frangida
[illegible] cum esula in pul cum
[illegible] zuccarum [illegible] mel dat vii aureum in
pessario i quod ingenerat ad [illegible] Item
[illegible] aloe cassiafistula prima [illegible]
zuccara violis borage buglossa illa pur
gat humores ca sit diagridium esula
[illegible] ebulus agaricus lanceola
[illegible] moli illa purgat frigores humores
yera conserva in ea [illegible] pomum dicz
[illegible] esti q [illegible] ber poma grava
ca sa a diacatos sine imisio Si autem
frigiditas sit in ea R ligni aloes ec
zi [illegible] incompleta zi [illegible] melam
tinnac i [illegible] calid arboti ff pulk
summa in cibo et potu et ista recepta
recipimus stomachum qui tenet malam
[illegible] Si autem sentit altera ve[illegible]
ea ac si esset impregnata z signum quod
ventos est inclusa [illegible] sibi car
mana ventositates Nota specialia
confortancia [illegible] ad [illegible] i [illegible]
passaria [illegible] Item recipe de illis [illegible]
[illegible] vesspertine [illegible] pul [illegible] ma
gne appone pul purgas ista [illegible] agui
tum ebulus Si autem [illegible] sit sicca [illegible]
beat stupha agnesam i bal vanna
composita [illegible] et causa vini poti sup
ignem et suffumigacio fiat cum herbis in
composita [illegible] leca et ff pille et
vapiat unam vel duas subscriptas Item
storax mastix mirra et omnia predicta
videlicet in suffumigacionem Nota triplex est
balsamus verus Est oppo [illegible] [illegible]
quod carpo balsamum fructus et [illegible] balsa
mus [illegible] naturalis qui crescit in alexandria
et artificialis qui conficitur ex speciebus
aromaticis et [illegible] triplex ut supra
Nota origanum calamentum disponit ad
apertum similiter diptamus provocat
menstrua et omne quod menstrua pro
vocat [illegible] disponit inceptum Composita
[illegible] a se [illegible] [illegible] bla
cere [illegible] laudanum est suavis o[illegible]
[illegible] et pomum eius odoratum

Tollit ter[illegible] dilu dant triphean [illegible] po
bal ad bibend[um] in ea [illegible] eciam decoctio mandra
gore [illegible] aut [illegible] ex pugionis appos[itus] pess
ecia ea et pix storax galbanum et o[illegible] ex
istancia [illegible] [illegible] [illegible] It[em] [illegible] pro ca[illegible]
[illegible] et siccatum [illegible] menstrua sic
cimila [illegible] zafrani [illegible] It[em] [illegible] petroleum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cinamomi [illegible]
[illegible] mell[is] et sufficit pro potagium [illegible]
Si fortior vis [illegible] appone [illegible] et pessum pa
[illegible] mulier [illegible] [illegible] It[em] [illegible]
[illegible] aloe [illegible] menstrua et habebunt [illegible]
[illegible] assefetidam dilu [illegible] cum succo ar
[illegible] et provocat menstrua [illegible] provocatio
menstruorum [illegible] [illegible] [illegible] si mulier e
debilis confortetur p[ri]us cum provocantibus me
[illegible] et videat[ur] tempus [illegible] quia si invenimus
tunc in p[illegible] [illegible] Si senex in [illegible] quadra
provocat menstrua [illegible] mala. Sequitur de

Sequitur de nimio fluxu menstruorum. Nota
[illegible] que [illegible] [illegible] [illegible] menstruorum [illegible]
[illegible] ad fluxum nimius fluxus [illegible]
[illegible] [illegible] Cause extrinsece sunt casus vel
timor percussio ad [illegible] vel [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Cause intrinsece humores per
[illegible] [illegible] [illegible] vel excessivus [illegible]
et in partu vel abortivo [illegible] [illegible]
[illegible] ex humidis ut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Nota si mulier per fluxum sentit
[illegible] [illegible] non [illegible] curari Si aut[em] sentit
debilitatem curatur It[em] tales non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fluxum [illegible] [illegible]
[illegible] acetosa ut [illegible] vel in pomis [illegible]
[illegible] [illegible] cum aceto [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et ass[illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
tosto [illegible] piso [illegible] [illegible] lacte in quo [illegible]
est [illegible] [illegible] [illegible] cortices [illegible]
[illegible] coquunt[ur] et bibant[ur] et [illegible] [illegible]
[illegible] de [illegible] silvestribus [illegible] illa [illegible]
[illegible] Evacuatio si quis peccat [illegible]
[illegible] ventosa ponant[ur] sub mamillis Si
aut[em] peccat [illegible] humores purgat[ur] cum hiis
que eis [illegible] ut [illegible] purge[illegible] cum pill[ulis]
vel cum pul[vere] [illegible] agarici [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] It[em] [illegible] stringit [illegible]
agarici in pill[ulis] vel pul[vere] purgat[ur]
humores [illegible] pill[ulis] de [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] liquor [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] fluxum [illegible] et facit
stringe[re] It[em] [illegible] ad stringend[um] [illegible] cor
lapidis [illegible] [illegible] massa que in [illegible]
in medio magni lapidis sic [illegible]
lapide tale cor bibitum stringit It[em]
lapis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
vino vel aqua pluviali et he[c] [illegible] [illegible]
git It[em] lapis [illegible] [illegible] stringit It[em]
plantago [illegible] et succus ei[us] [illegible] bibita
vel aqua eius stringit It[em] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et stringit It[em] ad stringend[um] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] It[em] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et pul[vis] [illegible] [illegible] cum aqua [illegible]
[illegible] et [illegible] pul[vis] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] illa fortificat [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et omnia [illegible]
ad [illegible] [illegible] [illegible] stringit Item sic
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] stringit [illegible] [illegible] carnes
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Item stringit [illegible] [illegible]
et [illegible] It[em] [illegible] [illegible] [illegible]
est [illegible] [illegible] et non domestica
ad omnem fluxum [illegible] corporis It[em] [illegible]
[illegible] fluxu [illegible] pul[vis] [illegible] si [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pul[vis]
[illegible] et [illegible] [illegible] pul[vis] [illegible]
cum aqua [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] pul[vis] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] stringit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] stringit et [illegible]
It[em] pul[vis] [illegible] [illegible] et bibita
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] It[em] [illegible] [illegible] stringit
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] cum succo
[illegible] et [illegible] [illegible] et pone [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible]
et sic fac de [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cum aceti [illegible] [illegible] Item
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et unge locum et stringit[ur]
sanguis et [illegible] [illegible] fluxus [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] apud [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et cessat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] in aquam plenu
[illegible] in qua est dissoluta terra
sigillata et [illegible] [illegible] et [illegible]
ad locum [illegible] fluit et cessat It[em]
[illegible] [illegible] fluxus [illegible] [illegible]
sulphuria [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
It[em] folia [illegible] et cortices [illegible]
[illegible] sunt cocta et bibita stringunt
post ea [illegible] fluxus [illegible] [illegible]
[illegible] sic [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]

extenuationis fri et pone in locum
fluentem et cessat Similiter pone masti
cis ligaturam et superioribus et inferi
oribus ad locum unde cessat Nota
litargicus sine constringit fluxum pe
dis Item sepium capitis et pennarum
dis Item ex siccitate cum fluxu et suffo
cationis ... tertii et quarti
cationis extenuationis [illegible] et suff
focatio extenuationis [illegible] et suff
[illegible] cerebro quia [illegible]
[illegible] sine constringit fluxum
in omni loco et specialiter sanguinis [illegible]
[illegible] fluxum [illegible] motum
[illegible] frigus minus caliditate omnia
[illegible] omnes res [illegible] ymagi
[illegible] falsa [illegible]
fat cogitando [illegible] falsa [illegible]
a [illegible] si [illegible] fluxuum [illegible]
[illegible] de quo
[illegible] et assat omnibus [illegible] cum [illegible]
[illegible] [illegible] visu oleribus vapo
[illegible] constringunt in
[illegible] quia [illegible]
in [illegible] et stringit [illegible]
[illegible] quia stringit [illegible]
[illegible] extenuationis [illegible]
[illegible] alii [illegible]
[illegible] omnibus fluxum sanguinis et for
tem ligaturam extremitatum quia [illegible]
[illegible] sanguinem [illegible]

Sequitur de [illegible] suffocatio
[illegible] et [illegible] quod ca
dit de una parte ad aliam suffocatio est
[illegible] ascendit ad [illegible]
[illegible] suffocatio [illegible] quod
cadit et descendit in [illegible] ad [illegible]
et [illegible] venit ex retentione me
nstruorum Nota suffocatio aptitudo
[illegible] movens substantia quia
in ducit mortem Item suffocatio in
mulieribus [illegible] cessatio et venit
[illegible] retento in mulie
[illegible] retento Item suffocatio
accidit mulieribus et volaticus
[illegible] ex [illegible]
[illegible] ad [illegible] suffocatio [illegible]
[illegible] laborare
in [illegible] et [illegible] cessa
[illegible] ascendit ad caput [illegible]
dolorem capitis et oculorum Causa
[illegible] suffocationis mulieris [illegible] aer frigi
dus et constringens [illegible]
causa quia [illegible] sanguinis

et [illegible] ultra [illegible] et [illegible]
interior est humor [illegible] et [illegible]
[illegible] Causa in [illegible] est [illegible]
[illegible] et hec [illegible] est [illegible]
[illegible] vapores [illegible] quod debitum nota suffo
cat sic a [illegible] morbus primo a sincopi
[illegible] suffocatione [illegible] movet [illegible] in
sincopi movet membra et [illegible] surgit [illegible]
[illegible] ab epilensia [illegible] suffocatio cito venit
[illegible] epilensia tardius quia primo ascendit
ab inferioribus [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] et cadit et dicitur altargia [illegible]
[illegible] ad [illegible]
in litargia [illegible] calor febris et pulsus in suffo
[illegible] modo dicit ab epilensia [illegible]
vero non [illegible] et spuma [illegible]
in epilensia est [illegible] et spuma [illegible]
[illegible] in suffocatione [illegible] in suffocatione [illegible] po
[illegible] in suffocatione [illegible] rotunde
[illegible] caput et a
[illegible] et sentit [illegible] ascende caput et a
[illegible] super pectus
[illegible] in suffocatione cogitat [illegible] accidit in
epilensia aut non et illo cognoscitur si est mor
[illegible] et speculum ante os [illegible] speculo
[illegible] rosa signum [illegible] vivit [illegible] aut spe
culum manet [illegible] ut prius et si [illegible]
[illegible] signum [illegible] mortua [illegible] in
[illegible] oculi sunt clausi in epilensia et [illegible]
suffocatione oculi sunt aperti sicut [illegible]
[illegible] oculi sunt aperti sicut [illegible]
suffocatione mulieris [illegible] et apan
[illegible] nota [illegible] quod iste [illegible] quater
[illegible] in vomitu [illegible] in [illegible] secessum [illegible]
in sudore [illegible] in [illegible] ventus [illegible] in
mortem subitaneam Nota homines plus
[illegible] in [illegible] in estate [illegible]
[illegible] clauduntur Nota signa suffocationis [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] int
[illegible] pedis [illegible]
[illegible] pulsus [illegible]
[illegible] appetitus [illegible] vapores [illegible]
[illegible] ad [illegible] Nota [illegible]
vomitus est signum [illegible] in [illegible]
[illegible] suffocatio [illegible] retentione [illegible] in
[illegible] ducit ad [illegible] vel ad ydropisim
si vero venit [illegible] retento in [illegible]
in [illegible] tunc ducit ad sincopi
[illegible] passionem [illegible] ad [illegible]
[illegible] et epilensia Cura suffocationis mulie
[illegible] et primo dictam [illegible] sau
[illegible] et [illegible] ut [illegible] delicata et [illegible]
[illegible] et [illegible] grossa et [illegible] et [illegible]
et [illegible] et [illegible] venit suffocatio ex
et [illegible] in [illegible] et
[illegible] in [illegible] [illegible] aperitiva et
[illegible] odorat [illegible] aliis [illegible]
[illegible] venit ex ventositate dilatante [illegible]

da ex agno castum cum aceto seu ruta
cum bacis lauri ista enim cocta et bibita au-
ferent omnes tortiones ventositates et in-
flationes ventris et faciunt omnia ea de-
scendere. Si autem venit ex retentione menstruorum
supprimitur sicut quod non est in loco suo de [illegible]
artemisie ruta ruta cum [illegible] simpliciter
lauri bacis olibanum [illegible] [illegible] po-
nun ambre camphorarum et fac ex illis
aliquibus que habere poteris suffumigationes et fac
transire per embotum ad vulvam vel illa o-
dorifera in panniculo subtili ponantur ad
vulvam et tunc matrix attrahit odorem et as-
cendit ad suum locum per nares odorem
castorei et asafetida tunc matrix descen-
dit in suum locum et sanatur cum [illegible]
[illegible] patitur suffocationem vel odorem gummarum fe-
tidarum ut pennas combustas vel pennicillum
et [illegible] allio [illegible] bullias artemisiam
[illegible] semen et fac cibalem [illegible] ad
umbilicum. Et propter dolorem matrix descendit
deinde fiat suffumigatio deinde [illegible] [illegible]
illa [illegible] [illegible] triphera magna sine opio
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] et datur
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illa confectio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] cum actu patitur [illegible] [illegible]
[illegible] cum [illegible] et [illegible] [illegible] cum
pulvere [illegible] azefetida et castoreum [illegible] ad
nares cum penna vel [illegible] azafetida
castoreum et fac [illegible] et ponantur ventosa super
umbilicum [illegible] pubes et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] magnum et ad nares [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] ligatio [illegible] [illegible] ma-
[illegible] cum oleo [illegible] [illegible] redit [illegible]
ad debitum locum. Nota autem accessionem suffocationis
purgetur cum pillulis [illegible] castoreum azefeti-
de vel fiat ei vomitum cum cortice sam-
buci viridi [illegible] coquendo in aqua et bibat hanc
vel [illegible] bulliat et melius. Si autem non
[illegible] [illegible] deinde da ei bibere [illegible] [illegible]
[illegible] vel castoreum cum aceto. Si autem [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] sanguis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] fac plena
Si ad vulvam ponantur calidissima [illegible] [illegible]
[illegible] illa [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] sanguis. Si autem [illegible] sanguis fac
plena de sophia [illegible]. Si [illegible] purga cum
pillulis [illegible] ille purgat [illegible] [illegible] autem [illegible]
[illegible] pille pestilencie et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dant [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in vino cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] dant gagates in pulvere per nares [illegible]
pulvis gagatis lapidis sufflatus ad nares mulieris
in pregnante sit quotiens [illegible] parit in [illegible]
[illegible] suum [illegible] fac mortuum sine [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] generativa
et semine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
deinde [illegible] [illegible] matrix [illegible]
seu [illegible] [illegible] et [illegible] et
[illegible] [illegible] sanguinem
Si autem [illegible] matrix est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
matrix [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
deinde [illegible] [illegible] et pone super um-
bilicum [illegible] [illegible] [illegible] in loco
suo. Item [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] cum [illegible] et
fac [illegible] [illegible] ad matricem et [illegible]
[illegible] hoc faciat [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] fac [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] deinde [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et ponatur [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] odorem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] deinde ponatur [illegible] [illegible]
umbilicum sine [illegible] si autem matrix
[illegible] ad dextrum latus ponatur [illegible]
[illegible] ad sinistrum latus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et ponatur super umbi-
licum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] hoc est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] purgant [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
super umbilicum unam partem [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] aliam partem et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] matrix est [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] post [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et fac [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et fac [illegible]

post hoc purgat ventrem cum olio
intimo mastice mixtis et fiant
suppositoria de unguento appostolicon
hermodactilo rubee et detur ad vulvam
iacendo in dorso ac si vir coiret cum
ea. Item primo sit in absintheo aqua ubi sedet
potius commestat et dormiat cum supra-
dicto pluries per viam coitus et cum lac-
tuca. Item lana sicca et assa mittat cum
mirra arthemisia quod illa consumit. Sed
vir cum viro commisceatur cum illud fugit mittat
actum seminatorum mittat per sessum fluctus
lactiluca etc.

Sequitur de precipitacione matricis
per quo non precipitatio matricis hominis
efficitur est modo matricis declinatio
ad latus cum extrinseca est causa pressio
intrinseca est vapor vel mali humores
vel debilitas matricis vel nimius coitus
vel spasma reuma. Signa precipitatio est
nervorum de lumbis ad latus fixum una torta
et non punctibus. Cura primo tangat
se et matrix oppressa et odoret aresta
in simul suffumiget se fetida specia ad
mirra quas pilule de mirra et aloe
purgat potentiam et sine uz in pessa.
Si vero est ex retentione menstruorum prout me-
dicina medo vena safenam. Si autem pec-
cat in alia purga cum pillulis sene mira-
bili medi agarico. Si sedeat cum tibiis
cum sula lapricola. Si colera rubra deest cum
dia primis cassiafistule. Item da post comm-
tum pille laxativum. Habeat bal se-
cundum suadendo sompnum sine possessione usque
post hoc da ephedraz magnam.

Sequitur de mola matricis scilicet quod capat
sei assi concepisset. Signa concep-
tionis sunt primum matrix constringatur
signa fetus fugit ad se scilicet mensium
est albugo oculorum et videtur alteri
cum sana constringat. Secundum pulsus
est velox. Tertium sentit horripila-
tionem febrilem. Quartum titubatio umbi-
lici cum dolore affectat dum vent-
re comedat. Nonum ciame inflantur
cum dolor capitis. XI urina ...
ibi cum athomalia rotunda et gravia
in uncti scilicet grana lanei duodecim.
Si bibit melicratum sentit incipitur
ventus. Si autem ad rationem grana ...
sic in fine masculinum. Si autem famella
... suffumigans per ... cum aro ...
si te per nares vel in ore sentit odorem
te non concepit. Si autem non sentit concepit.
Item si facies eius cum pallore unus color
concepit masculum. Si autem de ...
... famella. Item masculo sentit
in tribus mensibus famella vero nisi in quatuor
mensibus masculum cum levius ... et leta
famella autem ... Item vel aristola rotunda
... cum melle et potum cum ...
ad vulvam si te ... eius dolere sit

i masculus. Si vero ... mama ... femella. Item
si vis facere an mulier ... multos filios
te vide quod nigras habet umbilicus. Item si
mama dextra ... quam sinistra masculus.
Si vero sinistra te ego. Item si ... et
femella. Si vero non habet masculum. Item
quando mulier non habet menstrua te concepit et habet
nauseam in stomaco. Item si dextera mama ...
cum mas. Si vero altera femella.
Item si mulier concepit non habet menstrua et sen-
tit ... et lecta febre quod tor-
mina et habet ... in ventre.

Sequitur de aborsu i. mortuo feto. Causa
sunt extrinsece pressio ... vel inde vene
... vel nimia potatio nimia pro-
... menstruorum ... quod inficit fetum
et bibit ... Signa aborsus in mulie-
ribus ... ventositas post tres
menses ... post ... sequentes si puer
... te fortificat et ... primis
... menses ... aborsum ... humore
matricis et ... matris ... per suffocationem
quod mulier ... bibit. ... et
si dextra mama moriatur te masculus ab-
orciet. Si vero sinistra ego. Si autem abor-
cet in VII vel in VIII te ... do-
nes sit pinguines et te ... vita aliter
et ... gallico. Signum autem mortui pro-
... fetor oris mulieris et fetor eius ...
et dolor circa umbilicum facies palescit
quod ... puer ... ligatus
... et mulier se patitur ... acuta
vel dolorem moritur. Item maior dolor
in partu aborsus fit quam vivi quia abor-
sus trahit ... sicut fructus matu-
rus fractus ab arbore ... trahit.
Nota causa ... aborsus ... mulier est
plena sanguine ... embrio indiget ...
... conceptum manet in eodem statu
te menstruorum vel a mamillarum ... et
si non ... mamille cum ... fluxum
menstruorum te aborciet. Si autem mamille ...
... post fluxum menstruorum te aborciat.
Si mancat in eodem statu et non ...
... te puer ... et ...
vita aliter et purgat matricem cum cassiafistula
et pillulis ... ... quod ...
... Nota de educatione fetus
mortui sit ... et capilli
... apponendis. Alii cassiafistulam. Alii fa-
ciunt pessarium de laudano et ...
vulvam. Alii dant ... vel ... eius bi-
bendo. Sed magister Albicus dat decoctionem
... et ... Nota si
... impregnata habuerit se acuta ... //
... fetus moritur. Sed cura eius ... fa-
... sinapi ... ... //
et ... aceto et ... emplastrum ...
ventrem ponendo te puer ... a
... vel cum ... et ...
... et emplastrum ut supra

aborsus i. mortuus fetus

Item sicut mortuum educit ad fugationem vng[illegible]
[illegible] ca[illegible] [illegible] educit [illegible] [illegible]
pell[illegible] [illegible] puer [illegible] [illegible] fiunt [illegible]
[illegible] ut appetitus enormes in muliere in
pregnata [illegible] qui appetit comedere
[illegible] vel [illegible] vel [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vel [illegible] Item Nota [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] impregnata [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sterilitas [illegible] [illegible]
[illegible] aquam [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et sterilitas cessabit

Sequitur de Mola unde mola [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] in [illegible]
[illegible] puer [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] puer et ipsa [illegible]
[illegible] esse ut [illegible] [illegible]
[illegible] seu [illegible] mulieris in [illegible]
[illegible] se concepisse Item mola [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicit
esse [illegible] [illegible] [illegible] de signis
et [illegible] mole [illegible] mola [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] mola [illegible] est
[illegible] et [illegible] in ventre [illegible]
[illegible] aliqui mola [illegible] [illegible] [illegible]
aliquis [illegible] annos Item [illegible] [illegible] mola
[illegible] [illegible] vel et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible]
et in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] que [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] appone [illegible] [illegible]
[illegible] et in [illegible] appone [illegible] Si autem vel
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] a [illegible] [illegible] [illegible]
et aqua et appone [illegible] mulieri [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] Item [illegible] non potest [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] [illegible]
de [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Item post [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] obstetrix [illegible] digitis [illegible]
[illegible] [illegible] unguento digitis [illegible]
[illegible] appone [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et illa
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et

[illegible] [illegible] et [illegible] puer et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] Si autem vel aliorum
[illegible] [illegible] [illegible] in aliquo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] omnibus [illegible] [illegible]
lacte [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
a vino [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] est
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] post partum [illegible]
[illegible] lacte [illegible] Nota [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et
[illegible] sanguinem Si autem [illegible] est
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Si [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible]
Si [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Nota [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Si [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et mamille sunt colligate
[illegible] [illegible] Si mamille sunt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et simul [illegible] et [illegible]
[illegible] et appone si [illegible] [illegible]
appone modicum [illegible] et addatur [illegible]
et vuas passas que mollificaverunt [illegible]
[illegible] [illegible] mamillas [illegible]
vel absinthium [illegible] appone Item folia
[illegible] cum panno lineo [illegible] [illegible]
apparata mamillarum ad [illegible] mamillas
[illegible] plantaginem [illegible] et [illegible]
[illegible] apposita mamillis [illegible] [illegible]
[illegible] ventose inter scapulas [illegible]
vel in [illegible] [illegible] [illegible] ponantur
ventosa quia illa [illegible] [illegible] Si fuit
inflatio [illegible] et [illegible] appone [illegible] Si
[illegible] fuit rubor [illegible] est [illegible] appone
[illegible] Si inflantur mamille [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] Si autem fuerit fistulam mamilla
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel
vino vel aloe et [illegible] cum melle et [illegible]
emplastrum [illegible] et pone super fistulam Si
autem mamilla vel testiculi [illegible]
[illegible] sola [illegible] [illegible] in aliquo [illegible]
appone [illegible] Sequitur Capitulum

Sequitur de ulceratione [illegible] que
[illegible] [illegible] in [illegible] vel
[illegible] mulierem [illegible] vel [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

vel melius dicitur Anctorum quia illud alle
viat vel ammigrat percutiendo non salsam
vel emadaldata et secundum tamen prius
gravedinem aliquam nervorum se inflatatem vel inte
Evanula

dicat non est melius unguentum nisi
oleum de vitellis ovorum ex sic fiat Recipe
ova assata deinde pone vitella in tegete
super prunas vel sic non consumetur deinde adde
oleum olivae et fit unguentum si autem fuerit
ardor in virga apponatur aqua rosacea et oleum
rosaceum Nota pulvis leporis stringit sanguinem
id est apostema quando autem virga habet ardorem in hac
ex tali re illa Nunc autem apponentur
aliqua sed prius debet virga fomentari
madidam aqua secundum cum uno panno
liceo et pulvis cortices mali granati et virtu
de camomilla vel alio et super pone hec
sedat et sanat inflationem Et si per actum
seu coitum lavet secundum cum ipsa urina
vel aceto et sic non habebit tumefactionem Si
autem habuit volunt appone vide ergo et
principaliter id unguentum quia hic est pulvis
aloe qui curatur ex vel appone olibanum
et sanatur Si sint cum pruritu inflatio
appone secundum ut eodem tergere vel pone
virgam in aquam salsam vel ungatur un-
guento populeon Si fit ex ventositate
appone cum in sacco unguentum Si induratur
Recipe sparges et tapsia cum aceto et melle
et mal et unge fiat ergo molle Si autem
est ibi calidum et humidum tunc apta secundum
si non sentit illa appone cum spuma et sa-
lacem et altea seu mal apposita sanat
Contra secundum corrosivum Recipe coctionem sic in cloce
alter autem terratur cum aceto et fiat emplastrum
addendo radicem lapacii Cura si pona-
ntur in vaginam cum summa cartone post hec
lavet virgam cum melle deinde consolida
cum pulvere sanatur vel cum lacte coctumento
fro deinde ungatur unguento delicatissimo
in omnibus ulceribus sordidis apponatur
flos ergo qui exsiccat et deponit carnem
superfluam deinde appone oleum thus
vel ad illa faciunt in carnea ex Item inter
impregnata primo dicta caveat a stri-
ctione ab odore non in uno motu ne occa-
sio concedat illa que provocat menstrua Ut
dicta in arthoa sanguis quam balis
pillegium vitis casium et passio ad
lumbos abas caveat et maxime a vomitu
vacitatis dum et bonum est cibus in principio non
habet Et in fine impregnationis putat habet
quia tunc cito pariet et ex illi donec
appareant vita et cibis minus quantitatibus
bono in odore in principio vitetur assatis in fine
magis mollia et cibis fiat bene digestis et sub-
tilis et parum fit gracilis et subtilis
Et si vita stiptica ut non vomit Et si caveat
ab his quae causant aborsum et ira et vento
sed ponat non sibat cum la causa
sanguis et qui la faciunt expite sed

mittat dormiat et moderate vite coitum
quia causat abortum ut stipatio ut
tussis et vomitus et si alterius habeat consi-
derato ab ex sive confortationem cordis Et ven-
tosas masticatas oleum cinnamum 33 Et ca-
ponem vel vas in sirupum moyrum secundum
in domo ponatur Hec frigus ebris mensis
non capiat conceptum quia sic et abortiva Et
Et diagamon et non mittat sanguinem ascenden-
tium frequentes Et quibus frigidum secundum
stomachum vitatur Et aliis mensibus
utatur cassiafistula Et in ultimis eius men-
sibus non datur aqua metu Item quibus
ebris caveat a se et per motum in se ac-
cumulata caveat ex fluxum ventris moderatum
fluxum sanguinis et non moderatum Avicenna inter
confirmantes fetum sunt cardinales inter
ne mi.... indicam diarrhoeam et coitum
Et autem etiam Et conveniunt quando ungatur
oleo modico dedisulta et fetus fortior
vel per motum debilem ut fetus et mus
imaginibus vel per fervidum quae non sunt
ut per tenuitatem vel per frigus ut multi
Et mus invenies Aptus est ut fuerit
per capite egrediatur deinde manibus deinde
pedibus Signa autem factus fetus sunt
quia mulier ex levis et putrescit sed se advertat
sicam Et quod putrescit ubi usus dorsum
a tunc et difficilis fetus Si autem fetus et
mortuus tunc dolor circa umbilicum et
pallida in facie Et fetorem oris non sentit
motum ventris dolor circa per tunc et ma-
lum appetitum ut gre stringat Cura ve-
ro habeat maiorem spatium si nec nimis frigi-
dum nec nimis calidum et convenientem cum perit
pos in cameram ubi est circumferentia sa-
nam vel cibis bonis et medianum viva
vite Si fetus natus et pulcher eius obste-
trix iuvat eum manibus Si fuerit fetus
imaginem paulatim trahat Si fuerit
mortuus extrahatur frustratim et conse-
stimiliter et ungantur oleo olivae dorsum etc
vel adipe quocumque si fetus vult ex
ire modicum ponatur pulvis incarnatus
cum oxycroco Si mulier sincopizat
detur vel per os floris in aqua cum vino et
vel pulvis gariofili et fricatur in facie a-
qua rosacea et aspra sua et vitetur brodiis
carnium et oportet provocare primum
et bibat aquam lilii et melle et ex-
egit ubi fetus Item medicina quae
educunt omnes ille et educunt fetum
mortuum Et si cortices cassiafistula bibite
faciunt pare Item utatur trago in
pen et per se cum Item pulegium sa-
nam quae educunt menstrua educunt
fetum Et si urina castorii secundum stoiacem
aut aurum in vino satureje sanguis au

140v

et in illa fimum conficiatur cum melle vel fe-
suffumigatio cum mirra et ambra ad vulvam
et exiet. Alii bibunt dyptamum succum vinee
educunt fetum. Alii bibunt crocum cu-
m potu et exiet. 25

Retencio secundine primo quid sit 2o
signare dicatur 3o quid generatum
Secundo de officio et operacione eius
3o de causis eius 4o de signis eius 5o de c
sibus eius 6o de cura. Secun-
dina est quedam pellicula que cooperit fetum et
dicitur secundina quia post fetum vadit per puerum stat
et generatur de utroque spermate tam de viris
quam de puris et ymaginatur de ea sicut de
ovo quia habet duas pelles. Haly dicit se-
cunda grossior et viscosior ... generat secun-
dina constringat puerum. De officio eius
quod puerum ne ledatur. Et alligatur matrici
quod cum puero et sic cortex matrice
sane cum matrice sic est fetura. Et quedam
venenum et sic intoxicatur cum reliquis. fingit
causis retencionis eius. Haly dicit quod debi-
litatem matricis vel matrix non potest retinere
secundam et sic manet ibi et mortem
mulieri. De periculo secundine mulieres mori-
untur propter retencionem secundine sicut feci in-
ortem menstrua moritur mulier. De retentione
eius curatio. Prima dictum est de secunda. Racio
quia mulieribus venit mulieribus et pre-
fatis melior et sic cura menstrua. De suum
vende ... secundinam quia vapo-
res ascendunt sursum. Curatio eius
est nisi sternutacio ... ibi ... ago
pirato vel 33. Racio quia sternutacio comple-
mit dyafragma et sic exit secundinam.
Item fit balneum usque ad umbilicum cum de-
coctione rorum quia provocant menstrua
ut arthetica et in unguentum mulieres cum
oleo ... suffumigatio cum fetida prem-
... ad vulvam. Constantinus secundinam gre-
cum et ... suffumigata facit exire
secundinam. Et magnes in sinistra manum te-
nens circa crura ligata ... fa-
ciet exire secundinam sic dyapr... ...
pulegium bibita cum vino ... facit ut
suffumigatio cum oliba et ambra mirra
vel rope albinus ... Sequitur

Arthetica passio. Primo quod nota
arthetica dicitur ab arte ...
... quia passio omnium me-
brorum tam in pedibus vocatur poda-
gra in manibus cirogra. Et in ossa ...
... passio arthetica. Et passio ar...
... venire ... se cum ...
... et magis venit ...
venire cum ... ad ... Et ...
... generis ... illarum ...

... et cirogra dicitur quasi guttatim ca-
dens ad membra corporis arthetica habet tres
species: ... et sciaticam. Et ... quod
est os et ... sic una ...
... gutta habet quatuor species, scilicet arthetica
... et sciatica. Causa huius egritudinis
sunt quatuor ... que est ... vel
humor ... Causa ... est ma-
la complexio. Causa ... est ampli-
acio ... Haly dicit. Causa materialis
est ... que ... et constipa-
tio et ... potest ...
... et arthe-
... radicales huius egritudinis generantur
ex partibus ...
... causa ... et ...
qui multiplicat ... Causa ... est con-
plexio ... Causa
... est ... vel debilitas
calor non potest consumere et humor ...
... dolores ... multipli-
cantur in ... quia illa membra sunt ...
et ... humor et ... in ... debi-
litate caloris quia senes sunt ... et ...
... et ... nascitur ...
... in ... et tempore autumnali generatur ...
... quia ... magis ... sinistrum. Et sic
sinistrum ... autumnum et ver-
... sic ... et ... predicto-
rum ... quod est ... hereditarius
... ex partibus. Et non hereditarius ex
malo ... Musilago ... liberi
sunt. Nota quod mulier habet ...
... et malas cogitaciones ...
... non ... quia sunt ...
... quia ... testiculos et ... quod
... Et castrati quibus
testiculi sunt depositi ... testiculate
castrati ... qui non habent
... et signa virorum sine barbis
sicut mulieres et tales non valent ...
... et ... absque ...
contra ... non ... arthetica
pa... sunt ... membra ... et humor
... non arthetica in ...
... ut plurimum in estate quia
arthetica ... materia ... non
... non ... grossi generant ventuositatem
... arthetica ut sunt omnes pisces ...
... salsi et carnes eadem ... unctuosa
et vaporosa ... lactucina et ...
... et potum et si ...
... grossum ... subtilem. Et ...
... quietudo tranquillitas ...
arthetica ... contra ... repletorum ... faciat
quia ... cibo indigestio ad
membra ... sunt ... labori
... abinum ... percussio ...

cas vel ma na vel vng^a Item si pus sanguis
sanguinem et ver causa est colerica quia
sanguinis debilitat membrum [illegible]
frigidum et humidum sit ver Item ac principaliter
plus [illegible] articulis et po
[illegible] sicut quia [illegible] patris sicut fluit
frigidum humoris seu [illegible] plurimo sed Est
sicut tenuis frigidum et humidum [illegible]
sed est fleuma quia est [illegible] Des-
cendens causa po [illegible] plus pe-
dibus quam aliis Et [illegible] causa
[illegible] et lapides mutant et [illegible]
in hoc [illegible] et ca [illegible]
et [illegible] et populi debet [illegible]
quam [illegible] poste [illegible] calor
Et [illegible] et [illegible] calidam arthetica est
[illegible] motu [illegible] ad
pedes sit [illegible] humiditas et
po et [illegible] hoc ob [illegible]
[illegible] [illegible] plus
humiditas relaxans et [illegible]
et [illegible] in
[illegible] Et [illegible] arthetica est
[illegible] et hoc [illegible] frequenter alii sine
[illegible] arthetica est sine
[illegible] dolor est in membro
[illegible] Et [illegible] est [illegible]
[illegible] est [illegible] sanguinis petat
[illegible] dolor est et [illegible] indigenus
[illegible] si non est magnus [illegible]
est acola Item si membrum est grave
et [illegible] digito [illegible] in
est [illegible] Et debet [illegible] est co
[illegible] Et si [illegible] est [illegible]
Et [illegible] bona [illegible]
[illegible] preparata est [illegible] non est
[illegible] Et [illegible] sibi [illegible] et plus
debet hoc est signum [illegible]
quia [illegible]
sic [illegible] Et
[illegible] et tactu quia si [illegible]
[illegible] gutta [illegible] primo [illegible]
nota [illegible] debet apponi aliquis
[illegible] corpori [illegible]
[illegible] consuetudine [illegible]
[illegible] purgato [illegible]
Et nota [illegible] arthetica est [illegible]
[illegible] est [illegible] Et [illegible]
[illegible] est [illegible] et [illegible]
[illegible] Item [illegible] est po [illegible]
[illegible] ante [illegible] pe
[illegible] tunc [illegible]
[illegible] defunto [illegible]
[illegible] ver de [illegible] Et si [illegible]
[illegible]
[illegible] sit et [illegible] Et [illegible]
[illegible] quia sunt [illegible]
[illegible] plus po [illegible]
[illegible] Et [illegible] plus [illegible]
quod [illegible] hoc est [illegible]
[illegible] po [illegible]
[illegible] sunt [illegible]
[illegible] Et [illegible] plus po [illegible]
[illegible] Item [illegible]
[illegible] po Et [illegible] in [illegible] diebus [illegible]
[illegible] que est [illegible] Item po [illegible]
[illegible] est in pedibus [illegible]

[illegible] Item po in [illegible] testiculo-
rum non [illegible] motu Item [illegible]
pa^o [illegible] sit [illegible] ca [illegible] Et [illegible]
de [illegible] quia calor plus [illegible] plus
[illegible] sicut de frigida
causa quia calor [illegible] ad [illegible]
[illegible] gutta [illegible] frequenter venit [illegible] de-
bilitatem [illegible] vincit [illegible] est
causam removere cum stupe [illegible] quia facit
dormire [illegible] actus vincit me-
dicum sit [illegible] matrona [illegible] mada-
gorum [illegible] ab extra [illegible] intra
[illegible] sunt nimis [illegible] et [illegible]
actus morbosus sit valde ~~[illegible]~~ debi-
[illegible] quia [illegible] sunt nimis [illegible]
[illegible] folia [illegible]
[illegible] et ponent ad [illegible] membra
sat cum dormire Item [illegible]
[illegible] in panno lineo apponendo Al-
[illegible] ab extra vngentum [illegible]
opio sit cum [illegible]
stupe [illegible] apponendum [illegible]
[illegible] bibendo [illegible] Et apposita stupe
[illegible] de castoria et succo [illegible]
[illegible] sit [illegible] castori [illegible]
[illegible] olei [illegible] ad [illegible]
cum [illegible] quia [illegible] et sine
[illegible] ad modum pul-
ti et apone cum [illegible] membro [illegible] est
[illegible] in [illegible] Item [illegible]
[illegible] purgatus et [illegible] purgacio [illegible]
[illegible] castori et [illegible] po-
[illegible] apone [illegible]
[illegible] quia sicut [illegible] ad [illegible]
[illegible] Item gentilis de [illegible]
[illegible] oleum rosa-
tum modico [illegible] mixtum et melle [illegible]
[illegible] in [illegible] apponendo ad
extra Item [illegible] oleum rosa mixtum [illegible]
et [illegible] rumpit [illegible] per
medium [illegible] sit [illegible]
Item oleum rosa mixtum [illegible] in [illegible]
oleum [illegible] in [illegible] et in
[illegible] in [illegible] de ca-
[illegible] senens [illegible]
[illegible] sit [illegible]
[illegible] detur [illegible]
[illegible] sexta die in [illegible] locus [illegible]
[illegible] vnc[illegible] cum [illegible] ungento [illegible]
[illegible] in [illegible] Et in [illegible] vrinam
[illegible] quia calefacit [illegible]
[illegible] cum aceto bibat [illegible]
[illegible] vrinam [illegible] per
purgacionem [illegible] dolor [illegible]
plantaginis cum [illegible] vrinam [illegible]
[illegible] addendo modicum ad illud [illegible]
de stapita deinde per purgacionem primo

Gentilis

mitigetur dolor cum supradictis deinde in
bro stertorum i. emplastrum stringes non sinuo
res descendunt ad pedes quod sic fit recipe
fram sigilla volumn armeni et dissolve tepida
cum aceto et suppone in panno madido
ad locum doloris fortis folia quercuum
super ligata membro stringunt non mitte
ultra super pede fimbrex fac cum aceto
et semen ca ga de die ter vel quater
Item semen allemanie recipe mica panis
albi et misceatur cum lacte dulci Item
recipe vitella ovorum et dissolve tepida cum oleo ro
sa adde modicum de croco et fac emplastrum
hoc sine mitigat dolorem in omni extre
mitate totius corporis si ad tempus non cessa
tunc apone valde modicum de opio Item
genitalis recipe cum vitella ovorum
et dissolve tepida simul cum oleo rosis et fac
unguentum et extende super albumen vel
stupham et apone membro in illa parte
Item si causa frigida fac pisticum cum oleo
molle et adde ca appone modicum
de terre Item Rosamus recipe misceatur
cottus cum aqua rosa sine vel in omni
si dissolve misceatur cum aqua vel oleo
morille vel in frigida ca vinum salviatum
Salvia castorium lavendula pimilaz recipe
Nasticum aucmata membra paralitica
sanat Item unguentum pulle benedicte
pulli arctio ce deinde conforta cum dyaca
tepido plurimis cum musco post hic appo
line ca vel pinguedine vulpis unguentum
animum i. vulpinum Item recipe emula campa
na cetera terra b lem opium mastrum
pimilaz recipe fac sirupum Item fac arente
recipe fetrades cum sirupo Item stom
ga ylle pulvis vel aref recipe cum kamomilla
cum zn aloes loti zi seme zz cum zs fac
pulvis vel confectum adde mel vel pillem
Item si recipe zemia tunc sine vel lime
aloe polipodii folia lavendule fac pille
oxiflacra recipe tubesse seme mastic zz fac
si pille Item pille som sed dantur
et non mane sed mane Item pille beg
Item molli tench valet arthetico pro
oleum rosis mitigat in ca ca sed oleum ca
millore vide in frigida ca Item recipe ossium
humorum de capite vel cum contractorum pulvis
contractorum pulvis comburendo vel lac quidam
de calcaneo porci et vitelle simul in tuba
et potibus mane et sero in brodiis
et post hic non comedat ad tres horas
galgancum porci stomacho dat ama
rictudinem et dolor artheticus ipso solo recte
In prius ad urinam inclinat tunc fac me
dicamen In primus urine sabi folia per
misceatur et tunc confirmatur et pulvis sa
ratemus Cura cotiscta Item Ideo cibo

de fac emplastrum Item molli sed mentellaco
norum in forma ordei sic fac emplastrum
cum melle et apponatur loco ad emogra
sic postquam ac ca et fac pone super go et sic
prout misceatur Item Remoli vel ca
albe vel gum albe et prout ad lambar
dia Almasar Item recipe vinum ardens vel
vinum de tortum vel alemiacum vinum extra
cum castoreum zii lambach zi aqua vite
et vini ardentis confice simul et extende
super alutam et emplastrum in ca frigida
per lambach de pot vento situatam
tolli ylleca comeste et pipone illa Item
recipe sen mastici puluis super gna super locum
ze pulvis recipe cortem cuminum vel lapim
et ligetur desuper Item pulvis turbinis
quam sed fiunt mixtrositas kinis solum
fiunt mal pulvis et misceatur cum aceto
et melle et suppone membro Item
stercora vaccina posita super locum in
vant et maxime capiti sic vel incipia
te gutta matura et misceatur cum
aceto vel cum ipsius fetorem Item recipe opo
ponacum sedapini et bedellum sine vel
Item recipe rasura kinkii in cas stende et
supra pone membro sed frigida sit sensi
bili misceatur cum zin pices resine tere
bentine tamen medulle medulle vituli
cum zii olei veteris hic egrativa vel an
tique arvine quod sufficit et fac emplastrum de
ea unguento et suppone Item emplastrum
tote sit fac quod pulvis salsa vel recipe galba
num dissoluto misceantur cum cera et
oleo et fac unguentum et suppone pice
addita navali et si fac tunc calidum
suppone membro Item euforbium post
calidum non dissolve apponi marcel kombeg
Item sem pinguibus quod ē calidissim
me ga quid Nota si vis sine an
cato ca post quod fit de ca ca vel frigida
recipe farina siliginis cum aceto tepefacto
et apponatur loco Item sentit aliena
tione frigidum e quod de ca ca Item in de
frigida ca quia frigida apponitur frigido Item
augeret dolorem Item recipe gaules
tri et misce cum pulvis semi cera et li
ni appone loco si vel ca ca Item ser
psilii et citonitorum vel in ca ca Item
recipe urticam videm misce cum sale et
melle confundo simul et apponendo
Item gummiz bibit medonica magna
in cut nigram et post paralisis et dum
vincet Item ostrantium de stercus
lepori vel cominum cum vino mixtum
per modum emplastri suppone sine curat
hominibus in ca frigida unguento ad
curam podagram Item recipe unguentum
agrippe cuius confectio ē in antidotario

meolari pone uel unge 9sue igne
ut pori apperiantur in fra ca Item unge
cum arogene etc vz in gutta Item
recipe cineres canlin rubearum 9summe
misceantur cum axungia nova
porcina et sepo cum oleo et sepe vz
Item recipe stercus ciconie cum adipe por-
cine mixtum et unge locum sanat
omnes po Item recipe arthemisiam rorem-
sin et anisum elleborum et ptem spongiosa
in eam decide in partes minutas pone in
ollam novam terream et in fundo olei
olivarum z s in pletam plenam vino et
bulle tota die tunc in superba pranges
in fundo olle cuncta omnes po ungen-
tum anserinum vz contra omnes guttarum
anser sicatur veteranus si videatur
apone de pulmento tu anser ne come
datur sed som pinguedo ipsius anser
sed capi sepum porcum sicatur similiter
canim Item recipe semites malvar
radices altee montalis tunt sine in
aqua usque ad consumationem terre partes
deinde ad misce pinguedinem an-
serum et mocti vel psilii, fenum apponite
addendo oleum olivarum uel castoreum recipe
sepum caprini mastici, mediante sam-
buci i corticem medium viridi et misce
cum oleo lilii et contunde et decoque
in oleo olivarum et fac sic stare et sic
de similibus alio Item appone pelles
filiorum capri et presoncial quia illa
stringunt omnes fluxum Item crassu-
la maior et solatrum cocta cum aceto et
sepe posita membro suo vz in ca ca
quia ea sunt fra Item olea est
posita in ca fra sunt oleum rostorum
rute camomille Sed in ca ca vz oleum
rosarum oleum crassule a vers ol madra-
gore oleum vulpium quod sic fiunt recipe
rorum et pone in ollam rude depo-
situm et fac ibi assari pone in clibano
nardo maiori dicit oleum tunc ea pingue-
do ut sit pone sunt fac ea si aut vis
usque sic pone Item vz oleum assari
quod fit de lacticiniis ioo recipe lateres novos
et contunde deinde pone in oleum et
bullias cartham palombinum Recipe
recipe lateres uel silices bene ignitas de-
in pone eos in oleum bene obturando ne
vapor exeat et ibi fit decoctio de in
artheca palombinum tunc dicitur
oleum benedictum et sic fiunt in fra ca et in
omni alia egritudine et in flacone et
ampulle Alii fricant membrum cum
oleo olivarum tosto et sale Item vz in
omni stabilem uel et capite quia castigat
sanat et mitigat fumus in sic x
lectum Etiam curat podagras egritudines
quia aperit poros et resolvit Recipe folia
rute maiorane lauri iam Item cum cruz
l vini q s fiat bullient simul et fit fo-
mentum mell Alii recipe urticam arthe-
galicam rutam camomille quinque-
que decoque in urina apponendo folia
lauri propter fetorem quia urina
cum decoquitur fetet uel lixivio
et fomenta meliora unde de fco et
sic de omnibus radicibus et rebus pr
fici fomentis consumendo humores peccante
in ca ca cum aceto in fra cum vino
Item balneum in aliis morbis
s bal nale sulphureum uel almosinum
q s sit fiet p 1 sulphuris et aliud
Recipe vino est impone in ca aliquod ut
ibi dissolvatur et in eadem aqua fiat
bal illius membri in quo est podagra et
siccet membrum cum panno lineo in eodem bal
ut pori apperiantur et sic est sicut bal et
bal nostrum que non vz quali quantitate ferri
et egrum quem est limiu Recipe fit purgatio pre
cedit bal Recipe predicta olea in ca ca appo-
nantur cum panno lineo quia hec est fim du fed
ca cum panno lanco quia relaxat Recipe al
in hoc casu et in omni dolore maioris apponatur
membro unde et sigillum vel auena torre
scam ca quia omnia mitigant Recipe humoris
ab uel capitis qualitercumque sint cocti sine puls
in cibo et poto consumunt malos humores et
egrum quemcumque et pacifice et carta sed ab
extra posita prohibent malos humores currere
ad membrum Recipe non Item fomenta et stetu
membra cum eadem fomentatione et panno fri-
cari ut pori apperiantur postea apponantur
unguenta uel oleo et est fit ex omnibus gutte
nota confortantia membrum prudentem ne
manus sint emplastra facta de terra sigil-
lata aceto in ca ca uel cum vino in fri-
gida supposita Item omnia constipant
seu constringunt ventrem et consimilem fluxum
la vz supposita membro in hoc casu quia non
permittunt vaporem seu humorem malum
ultra procedere id maxime resus

Sequitur de gutta in tota que cu-
ratur sic zoradi lilii comedi
ros cantlefi scolo pendire scabio-
se melisse cuscute et aliqua digestiva et
consimilia ulteriora secundum pondera uel
aliqua confectis cade in cibo et poto sicut
placet uel sup pone membro ut supra Recipe
limo 2 3 [illegible] lapidis lazuli z u pone

in tantum purgat et utere sic placet hec purgant omnes iuncturas. Item pillule lazuli vel fenicis faciant pro purgacione confecta cum dyacatalotum diasene diagalangi per tres dies post hec intra X dies postea appone localia medicinas secundum cum adipe vulpino vel lupino vel irundinum et unguatur membrum ut supra. Item contra reumatismum antiquam aute quartam [illegible] lacterium [illegible] dun z iiij [illegible] et [illegible] et superpone membro hec aufert [illegible] seu [illegible] globula i. pro confirmatam. Item cum [illegible] et aceto et membro superpositum mollificat omnes duricias membri et nodos in pedibus. Si autem dolor podagre vel [illegible] ventositate tunc [illegible] aristolociam rotundam et terunda cum vel bulias cum vino et bibe in [illegible] cum [illegible] vel aceto. Item in [illegible]. Item [illegible] [illegible] [illegible] ventositatem hec [illegible] signum [illegible] membrum iam augmentatum et iam diminutum quia [illegible] ventositas in pedibus. Item oleum amigdalarum [illegible] vel super membro [illegible] aufert pro et ventositatem. Item amigdala amara [illegible] aufert omnes [illegible] et omnes ventositatem [illegible] in [illegible] et potibus. Nota [illegible] calidissimum inter species [illegible] sic euforbium inter omnia [illegible]. Item oleum de semine [illegible] [illegible] oleo amigdalarum amarum [illegible] in [illegible] vel potu aufert omnes ventositates corporis et curat pedes et sunt optima [illegible] oleum olive et sunt in sana. Si autem [illegible] membri de podagra vel ciragra [illegible] si gemina vel [illegible] membra curantur [illegible] in [illegible] hec sunt remedium [illegible] [illegible] ex [illegible] de ove et in [illegible] [illegible] vel butiro vel [illegible] vel oleo quocumque et [illegible] vino [illegible] et super liga membro statim membrum humectatur et rectificatur et in tali [illegible] sibi [illegible] quia [illegible] [illegible] materia. Si autem [illegible] membri ex repletione tunc pone membrum seu pedem pone [illegible] membro [illegible] pede in [illegible] calido vel arena [illegible] [illegible] [illegible]. Si autem [illegible] membri ex ventositate [illegible] super pedes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in potu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] que [illegible] illam [illegible] [illegible] et statim cessat dolor. Item [illegible] in [illegible] dolore

[illegible] et bulias cum aceto in [illegible] vel vino [illegible] et suppone membro cum panno lineo [illegible] vel vino [illegible] et statim cessat dolor [illegible] [illegible] [illegible] in omni dolore corporis. [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] sunt [illegible] vel [illegible] [illegible] vel [illegible] et in [illegible] [illegible] vel [illegible] aliis temporibus [illegible] non [illegible]. Et [illegible] [illegible] demediamia [illegible] [illegible] sub [illegible] pedis vel [illegible] parvam pedicinam. Item [illegible] [illegible] est bonum [illegible] [illegible] [illegible] et sitis [illegible] balneum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et almosium. Item [illegible] [illegible] sitis et colerici non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Item in [illegible] [illegible] [illegible] digestum [illegible] et vitet [illegible] somprim [illegible].

Variola est valde ledens quia in cute varia loca occupat [illegible] [illegible] in cute sicut pustulas et variole sunt magne et multa loca occupat puncti sunt apparenta [illegible] sicut puncti [illegible]. Sed morbilla sunt [illegible] non [illegible] magna [illegible] in cute. Item [illegible] [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible] et mordicans sicut [illegible] et [illegible] [illegible] illis [illegible] [illegible] ignem sedentibus. Sed morbilla [illegible] ex putrefactione humorum et retentione menstruorum corruptorum et sic [illegible] [illegible] [illegible] sunt variole puncti et morbilli non [illegible] [illegible] ex pedibus. Sed [illegible] ab aliis egritudinibus ut [illegible] [illegible] vel ex aliis febribus. Sed morbilli veniunt ex colera. Causa extrinseca [illegible] egritudinum [illegible] [illegible] [illegible] aer [illegible] vernalis et [illegible]. Causa intrinseca [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] ex retentione menstruorum. [illegible] [illegible] morbi [illegible] [illegible] [illegible] in menstruo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible]. Et sunt [illegible] morbillorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Si igitur variole sunt [illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]. Si vero [illegible] ex colera sunt [illegible] et [illegible] [illegible]. Si [illegible] et [illegible] sunt ex [illegible] [illegible] ex [illegible]. Item [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Item si morbilli exprimuntur et stringes
cunt signum est mortis et cum sequuntur
sincopis et alienatio mentis et non
habet febrem signum est defectus virtutis expulsive
et causa mortis Et signa antecedencia
morbillos est dolor capitis intensus
propter calorem et dolor dorsi propter sanguinem
et turbulencia oculorum propter materiam humi-
ditatem Item continuatio totius corporis ac
si pluribus esset pediculis pruritus in
naribus in febre est signum variolarum et
raucedo gutturis asperitas vocis timor
in sompno sit eruptio variolarum si tamen
ex sanguine pronosticatur per variolas albas si
colore rubeo est citrine vel rubee vel quanto
latiores de tanto meliores Si vero
sunt albe et parva signum est grosse materie
Item variola cum debilitate virtutis
signum est mortis et de quanto sunt diversorum
colorum de tanto peiores Item mor-
billi in febre si non bene curantur manu-
bunt contaminaciones in febre seu [illegible]
Item [illegible] variola [illegible] fortis
et facilis anhelitus signum est salutis
Item volens vitare [illegible] vitet
vinum [illegible] Cura si [illegible]
peccat sit flebotomia Si alias [illegible]
[illegible] que requirunt tales [illegible]
Dieta vitet acra vinum [illegible] et sumat [illegible]
acetosa [illegible] putrefactorum
[illegible]
[illegible] Item [illegible] in quolibet [illegible] et
[illegible] ex toto sanguine purgetur et utatur
prius cassia fistula [illegible]
[illegible] stiptica et acetosa ut agresta
cum aceto [illegible] Item utatur
[illegible] sandali camphora
et [illegible] cum aqua [illegible] et bibat
[illegible] ut ptisana [illegible]
[illegible] Si autem [illegible] utatur
[illegible] et lentibus utatur ova mollia
[illegible] et brodia [illegible] calefaciant
Item si [illegible] utatur [illegible]
[illegible] Si [illegible] de [illegible] et
[illegible]
[illegible] et expellere malos humo-
res [illegible]
[illegible]
[illegible] Si timetur de sincopi addatur
[illegible] de [illegible] cordialibus [illegible]
[illegible] supra
[illegible] addatur [illegible] de oleo in
[illegible]
[illegible] variolas [illegible] fiererent fora-
mina [illegible]
in unge [illegible]
[illegible] cura variolarum [illegible]
[illegible] lentes et [illegible] maior
et lava locum [illegible] unge locum et
modica croco vel sanguine columbi-
no Si autem variole sunt circa oculum

tempore spongiam intinctam in aqua rosarum
deinde cum eadem spongia unge locum circa
oculum cum predicta [illegible]
[illegible] in [illegible] oculis [illegible]
aufert rubedinem oculorum Si autem ma-
cule magne [illegible] in [illegible] dragagan-
[illegible] in aqua rosarum [illegible]
in oculum ut curat maculam Si autem [illegible]
[illegible] aqua rosa
[illegible] aqua rosa [illegible] Si [illegible]
[illegible]
[illegible] cum oleo rosarum et [illegible]
locum cum penna [illegible] et
[illegible] et omni mane [illegible]
cum aqua [illegible]
[illegible]
[illegible] Item [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
et [illegible]
rosarum Si [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et vino et [illegible]
faciem [illegible] fabarum et [illegible]
[illegible] ungento [illegible]

Scabies est morbus contagiosus
[illegible] infectio [illegible]
[illegible] corporis [illegible]
Scabies [illegible]
[illegible] scabies
[illegible] est morbus contagiosus Et [illegible]
[illegible] in lepra [illegible] et
[illegible] morbi [illegible] ventosa
[illegible]
[illegible]
Si scabies est [illegible]
[illegible] et [illegible] est signum
Si de sanguine est [illegible]
[illegible] Si de flegmate est [illegible]
[illegible] Si de [illegible] est [illegible] et
[illegible] Item nota quod
[illegible]
[illegible]
causa [illegible] egritudinem [illegible]
[illegible]
[illegible] Item [illegible] scabies [illegible] Causa scabiei
defectus virtutis expulsive [illegible]
[illegible] et acuta [illegible] scabiem
[illegible] scabiei
[illegible] sanguinis [illegible] est
[illegible] et [illegible]
nota [illegible]
[illegible] Item nota [illegible]
[illegible]
[illegible]
scabies [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Item si scabies [illegible]
[illegible]
[illegible] Si autem [illegible]
[illegible]
[illegible] calorem [illegible]
Item [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] calor

tendit ad nigredinem seu lividorem. Cura
omnis scabies apparens livida sit vehemens
rubedine [illegible] Si autem scabies est
cum [illegible] et pruritu et [illegible] est
ex colera et [illegible] tendit [illegible]
Item pruritus et scabies in sene vel plurimum
est [illegible] propter defectum caloris vel [illegible]
[illegible] salsum. Item pruritus et scab
ies in decrepitis hominibus sunt difficilioris
cure [illegible] tendit que sit [illegible] sed
[illegible] omnis scabiei. In sene scabies sunt incu
rabilis quia deficit calor sed blandiri
[illegible] sustentando ad tempus. Item
scabies humida ex [illegible] fla
[illegible] in sene est difficilioris cure. Item
pruritus et scabies [illegible] est diffi
cilioris cure quam ex sanguine [illegible]
[illegible] sed ex [illegible] sed [illegible]
[illegible] Scabies [illegible] sed diffi
cilis cure sed [illegible] quia sed magnum
[illegible] quia [illegible] magnam putrefactionem
quia [illegible] [illegible] indicat [illegible]
[illegible] scabies. Etiam [illegible] scabies infert
sompnum dolorem et [illegible] malum [illegible] et [illegible]
[illegible] Item scabies in collo vel in
[illegible] Item scabies [illegible] quia [illegible]
[illegible] sed male curationis quia [illegible]
[illegible] et [illegible] quod [illegible] cito consoli
dantur. Item scabies [illegible] vel
[illegible] sed [illegible] curationis illius
[illegible] sed [illegible] Item pruritus in se sed si
[illegible] curationis quia [illegible] sed a pulsa
[illegible] cutem et carnes. Item scabies [illegible]
[illegible] cordi [illegible] [illegible]
[illegible] pectoris. Item [illegible] in [illegible] faci
[illegible] scabiem et lepram et [illegible] cum in
[illegible] Item [illegible] et [illegible]
[illegible] curatur quia [illegible]
[illegible] malus humor et odor et color
[illegible] Cura primo [illegible]
[illegible] spoliatur [illegible]
corpus [illegible] purgatione et cum
medicina [illegible] fit cassia [illegible] in
[illegible] sit cura [illegible] vel [illegible]
[illegible] si corpus fuit [illegible] [illegible]
[illegible] fiat flebotomia. Si colera [illegible]
de sanguine sit [illegible] Si fla
[illegible] cum [illegible] diagridium. Si fla
[illegible] si [illegible] [illegible]
[illegible] cum electuario [illegible]
Si de colera [illegible] [illegible] Item
cum sero [illegible] et fumo terre sed [illegible]
[illegible] scabiem. Item in scabie. Si sed de
[illegible] recipe fumum terre [illegible]
[illegible] cum sero [illegible] et [illegible]
[illegible] in estate et colera [illegible]

Alia causa scabiei

dissolvatur [illegible] cassiafistule vel [illegible]
et [illegible] semper [illegible] et agarici [illegible]
addi ad predictam [illegible] et principaliter
in [illegible] et in [illegible] Item scabiosus
abstineat ab omnibus [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] piper sa
[illegible] radicis [illegible] galange
[illegible] carnibus [illegible] carne leporina [illegible]
salso et [illegible] a sompno [illegible] a be
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] et frigidantia a fructibus [illegible]
quia generant putrefactionem a lacte a
sanguine [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] a motu violento a constipa
tione quia illa generant [illegible] quia [illegible]
[illegible] illud quod [illegible]
in corpore ultra tempus debitum ab
ebrietate a repletione [illegible]
[illegible] quia generat putrefac
tionem. Sed [illegible] omnibus dige
stibilibus et mollibus et humidis
[illegible] borragine buglosse planta
[illegible] sed [illegible]
et [illegible] sed [illegible]
[illegible] et vino [illegible]
Alia cura [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] seminis [illegible] ordei mundati
[illegible] [illegible] seu [illegible]
[illegible] capillis veneris [illegible]
[illegible] ysopi ad pondus omnium
predictorum fit decoctio cum aqua et
[illegible] et sirupus sit qui [illegible]
[illegible] pro voce et pectore mundificanda
[illegible] sirupus [illegible] in pleuresi
[illegible] et [illegible] et dolore lateris et
[illegible] sebesten [illegible] [illegible] Item
recipe liquiritie ℥ I [illegible] ysopi [illegible]
[illegible] ℥ II et [illegible] et dictam
stare per unum diem et noctem [illegible]
decoquantur cum eadem aqua in qua
ita steterit [illegible] ad spissitudinem seu den
sitatem [illegible] [illegible]
[illegible] de melle [illegible] in [illegible] ad
omnes medicinas pectoris. Etiam ad
[illegible] Si autem [illegible]
et de melle [illegible] dicit quod ad [illegible]
[illegible] mundificanda [illegible] sirupus de [illegible]
[illegible] ita ut [illegible] [illegible]
decoquatur ut fiat sirupus [illegible] Et
[illegible] [illegible] in [illegible] ad
[illegible] faciendum addatur [illegible]
[illegible] Si autem ibi [illegible] splen [illegible]
addere [illegible] specialis cura scabiei
[illegible] communiter venit [illegible] salso
[illegible] [illegible] vadimus [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] illas

radices cum aceto et sale et curat
ex tussese et hoc premissa purgacione Si
aut sit coleritus vel similia barraginis
buglossa fumi terre scabiose aut quod fit su
udali ac et magis aut 3 ℥ liquoricis 3 j
syrupus vel iulep vel potus Et nota
ad omnes medicinas epatis et ad di spi
canardum quia similiter aperitiua opilacionum
Et spicatellica aperit venas miseraica
cas similiter sicca vomica vz ad cerebrum si
aut hoc sca de mela quia catis est du
ra et sca similiter sicca et paludis in facie
et squame cadunt vel vipparij accruti ge
vz jpsta co ut ros aut ethi epithi scola
pem sene panteadum i. hirsworts fimitre
scabiose hoc et custute vmarum passa
rum ciperum spicanardum aut 3 j vna
rum passarum quod fit. j. liquiricie manipulus
j melle de spinati quod fit et ff syrupus seu
potus contra melancoliam et sca emisch ad ap
pit splenes Si aut fuit de colera adusta
vel inior se aria et erua frolis in fortis
rasime accoris addendo liquiris vel vuae
passas ff syrupus vel vel serum cum ab
sintheum vel fimu terre et bibe plus deco
quendo vel succid scabiose vel fimu terre cum
sed capitis Item scabiosus pigmis vtra
rum excelle diuersa ma. uo ex sardin
Alij sic vel cussiast sene epithi primas de
damasco simul misce et coque cum seo
sine centem ignis vel ponantur sem cum
sine centem capitum et cibatem sine de cor
sexum capitum et cibatem sine decor
con Alij dant electuarium sarracena que purgat
colleram Alij apponunt ventosa vel cu
lerum ad vsam Alij dant yeream ruf
fam per maiorem vel pillulam lapidis 3 a
zuli purgate cor re Applica vngentum sa
lund quod sic fit rec oli olme bucti
marci in salsi aurugine virentis aut
dimidie fit addendo cero et gme sark
Item rec vbani zimi 3 j olei la
urj 3 ℥ sal communis ad pondus om
ceraue omnia subtilis et cera cum au
rugia plus liquefiat illa consolidant
et cortis semper plus lauetur cum me
done vel aqua mellis antequam fiat in
vnctio Item aliud conf. sca et dibi te
vel pulsimo seu de creme vel capparis
acitum et cum volnatur om puriam de
camapo et coquatur seu assetur in radi
scripo in cinere fundo pg ra cratim po
aponatur 3 b ptes sulfuris communis
vel siligis aut pocarum vicium et tinctum
et sic vngentum sum doctorum quod fit sta
siv aqua sulfuris vz Rec vz vngentu
oli cum cum axungia porci sic vngatur

locus infra ignem Si uo de flauedine fal
so fuit ie vngentum tale Rec aloe pati
31 calce viua et oleum quod et calx viua
expungit in ortia maschi sed fieri mas
culo vel in vrina famelle si iuvis fiere pro
femina Rec vngentum albi vel citrini
curat in guttam seu rosaceam in facie
vel 3 sal cum vitellis ouorum et aceto
sint mixta et gesta vel cum liquino mix
ta lana oculum loca in sal Rec intuba
vz di sca fiam Rec opium cum tersio ad fale
curat Rec lotium cum vrina fica vz Rec
lacrima que stillat de vitibus curat scabie
Contra limaces in qua cunque parte corporis ex
terius ad see ij insaciam et suffunge cum
tera locus et statim cadunt Rec expressio
de succus celidonie fimi terre scabiose la
paciy aut cum coquine cerusi litargiri exusti
misceantur cum cum ceribus aceti et au
xungia et fit vngentum ad Rec contra
tineas in capite de palumbes recentes
folia celidonie et simul et pone ad li
vinum et lava caput et radicem valet
cerusa mixta cum litargirio et oleo oliue

Ad curandum sudores i. vapores hu
midum corporis resolutum in pu
sitie corporis condensatur et sic sudor
est duplex sed grossus et subtilis Dicitur qui
est causa ventositatis que non sunt
ducti ex tunc ut calor nimius vel cut
tipleox cat partina Sed cae in tunc sed
ut calor dissolutus accidit Et primo
cum sudor est acutus certius Rec su
dor catum ex cibus sue calidus vel fuit
sic pipatus ℥ Dicitur sudor Sudor ce
rus est bonum signum illius sed cum sudor
si sit ve et sic est malus et maior si post
he venit aggregatus Rec uo sudor
per hec venit in abund per totum corporis et sic
est malus Si pallet non venit alteratio
alia ubi est sudor vtilis et sic est signum
bonum Rec sudor cum difficiliore est auc
quam sit Rec si lintea rubescat sig
est colera Si al flauescit si liuescat
intias Rec sudor gustatum per saporem
et si in dulces est ex sanguine Rec sub
tilis sudor fiat subtiles humores Rec
sudor in pectore sic est in pectore Rec
in sic acuta sudor per ut in fronte est ma
lum signum quod debilitatem ex pulsus
Rec sudor venit in principio morbi est sincopis
et malus Si aut venit per crisim est circa
i. vel sic operatur est bona prosit vtiq
causa studium nisi per crisim Rec in
sompno cum euenit sudor est vigi
lando

quia homo in sompno plus calefit
quam vigilando Item sudor frigidus est sig-
num mortale Item omnis sudor cum
alleviatione est signum bonum sine obvi-
ante sed malum Arnoldus dicit sudores
certi confortant sitipati aut debilitat
Item omnis sudor cum sincopi est malus
et mortalis Item sudor cum sanguine
est signum pessimum Sudor frigidus in fe-
bre acuta est signum mortale vel longa
egritudinem fit Item sudor ad exteriora
corporis fit viscositatem humorum Item si ca-
ro infirmi et cutis eius est spissa tunc
pestis illius non evadet per sudorem
Item quando calor sibi bonum in corde egri-
tudinis infirmitas eius evadit per sudo-
rem Cura sudoris est primo sudor non
constringatur ne excedat metas et
cum stringitur ~~tunc~~ successive fiat
primo deponendo vestimenta singu-
lis [illegible] primo faciem inde manum
inde pedem [illegible] ut madefiendo
faciem aqua frigida vel rosacea Item omnia
que generant sanguinem provocant sudo-
rem ut carnes [illegible] omni-
na piperata Si autem omnino con-
stricte sudores fricet spinam dorsi
cum panno aspero et ponat scu-
tella cum aqua calida super pectus vel
ventrem et utatur vino piperato
et mittat sepius porrum Item su-
dor est fetidus utatur gentia-
na et tibiis odoriferis inter ant-
kal. nisi [illegible] fuit purgatus sed in
se non evacuatur sudor fetidi et
corporis purgetur cum sudorem cum
[illegible] vel [illegible] russa et melius
[illegible] sit calidus [illegible] ca[illegible] fructus poti
Sequitur de lepra primo dicitur lepra
quia [illegible] quasi lesio petrosa
et quia generatur ex ustione quod [illegible]
fecit [illegible] et sit [illegible] [illegible]
nodosus ibi et scissure quia ubi adustio
et scissura quia siccitas est ca-
scissure Arnoldus de lepra dicit
[illegible] inter et carnem Galienus de
lepra est error [illegible] imitative cor-
poris humorum [illegible] aberrac-
[illegible] non potens assimilari in
[illegible] membro Nota quia [illegible] est
[illegible] quia coagulacio in [illegible]
[illegible] i. frigido Item ad [illegible]
duplex [illegible] in omnibus membris

si ipsa [illegible] imitativa [illegible] est de-
[illegible] continendo [illegible] in [illegible]
[illegible] portat primo [illegible] humiditatis
et si causat [illegible] Secunda est que
desicit in sui assimilacione et fit cat
morfea et lesio Item lepra destru-
bilis fit est infirmitas mala veniens
ex superficie [illegible] in toto corpore cor-
rumpens dispositionem membrorum et [illegible]
[illegible] [illegible] qui [illegible] cadunt [illegible]
lepra [illegible] mala complexio mala
[illegible] i. [illegible] solucio [illegible] quia
ibi sunt scissure Item non lepra
est duplex scilicet naturalis et artificialis
naturalis [illegible] a parentibus si parentes sunt
leprosi [illegible] est [illegible] vel de malo
regimine ut lac cum vino et pisces
[illegible] in eadem mensa et principaliter
[illegible] [illegible] [illegible] Item magis
[illegible] fuit leprosi [illegible] in [illegible]
[illegible] plus delectatur in
[illegible] quia [illegible]
[illegible] et sic [illegible]
et [illegible] puer concepit ab lepra
vel scabiosus Item lepra est [illegible]
corrupcio humorum et est morbus contagio-
sus quia [illegible] cum leprosa
[illegible] leprosus Item [illegible] ve-
[illegible] et lepram quia omnia generantur
ex [illegible] et congregatur in uno loco et
ad [illegible] generatur [illegible] Si autem
plus ad [illegible] generat [illegible]
[illegible] et [illegible] si [illegible]
est grossa Si autem [illegible] est subtil
est [illegible] i. ignis sancti anthonii
Si autem [illegible] ad totum corpus
generat [illegible] Si autem [illegible] in
carne generat lepram Si autem [illegible]
fit in [illegible] generat morfeam Item
[illegible] species lepre Prima dici-
tur [illegible] dicta quia [illegible]
[illegible] super [illegible] et [illegible] de [illegible]
[illegible] vel de [illegible] quia
omnis humor [illegible] vel [illegible]
[illegible] et [illegible] est [illegible]
sicca ut in [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] in [illegible]
[illegible] quia non omnis [illegible] est [illegible]
et sicca quia [illegible] est [illegible]
[illegible] ut in [illegible] et [illegible]
et sicca [illegible] [illegible]
[illegible] lepre est allopicia [illegible]
quia vulpes non [illegible] pilos in [illegible]
[illegible] [illegible] leprosus non [illegible] pilos

et hec venit ex corruptione humoris
sanguinis cum mala uel alijs humo
ribus Tertia species vocatur leonina quia sic
leo est furiosum animal sic leonina lepra est
furiosa i velocissima Cetera si lame
in facie statim erit impedite dentium in alio
membro etc generatur ex adustione cole et
colerica in creatura talem lepram Quarta species
vocatur elephantia quia sic elephas est
animal habens multas mortes in dorso sic et hec
multas pessitates et tuberositates et hec
fit ex mala et per omnes complexiones
in creatura lepram adustione cetera sub specie
tota designat corpore lepra Tria a po
dat de flante que generatur Et pre pilus
spissentur alopicia sanguis nascentur fit
ex leonina et tolea fluente facrina de
melancolia fit tristis elephantia pessior istis
i horribilior in aspectu etc patet quia mala
colera fit ex mala in nature Cause lepre
sunt quatuor materialis formalis efficiens et fina
lis Causa efficiens est duplex scilicet proinqua
ut est mala complexio epatis declinans
ad siccitatem et caliditatem et tunc splen non
mundificat epar Causa remota est id quod
efficit vel infrigidat vel consumit ad ma
sicud ciuitas tibaria assata salita pipe
rata porrum tempore ij etc calidis que generant
materiam in naturalem et per omnes lepram quia iem
num adurit et consumit quia calidis que sunt
humida Et secundum hec contrarior siccos consumit
Et hec non infrigidantia fit omnes cibi genera
tia materiam ut fructa piscandum lepo ret
rennes ut patet et per omnes tunc lepra generatur
ex ira sicca et mala dieta cuiuslibet humida
generant materiam Causa materialis est cibi
melancolici vel cibi colerica adustum Etiam
est cibos corrumpendo repletione generatur materiam
Nota ad hunc quod morbus dicitur contagiosus
requiritur primo quod materia sit ventosa secundo
quod sit fumosa et resolubilis i aptina
tertio quod membra ea sunt debilia et corrump
quarto quod membra sunt in complexione et in proportion
tam subtili in complexione et in proporcion
fo oritur quod morbus sit in membris huius
inspiratione et respiratione secundum tangit
pulmonem Et ideo oportet quod membra sit dicta
adhuc contagiosum inducatur morbus Sic quod hec
primus sint pustulosa in facie sexto quod tempore
sit sufficiens in quantitate et hec contagiosa
et recipiat illum morbum vero ista omnia
concurrunt in lepra ergo est morbus contagiosus
quia iste conditiones omnes secundum conveniunt
Et hec nota morbus leprosorum ponitur
in ordine morborum in librorum et ut frequen
ter generatur in autumpno ex quo se
quitur in hiemem Et hec Causa finalis
lepre est corrupta cum leprosa materie Et hec

Et hec putrefactio fit duobus modis Primo est
combustio materie vel infusione ut fit in pustula
vel apate secundo putrefactio est mutatio materie
in vetositate et fit in natura horrore i lu
pe i sacro igne et i noli me tangere Tertia
putrefactio est que fit per ebulitionem humo
rum scilicet ordo i liquidorum ut est cadauer
i cadaver putrida actu quando ventum illius etc
resoluitur talibus fit quasi actum infrat Nona
putrefactio est corruptio mixti ut poma putre
facta Alia putrefactio est destructio rei na
turalis in rem naturalem etc est in lepra quod est horri
bilis Signa Cum lepre seu pronosticatiua
sunt rubedo faciei gutta rosacea incipit
raucescere anhelitus fetet pili incipiunt ca
dere et membris imaginatio lepre inducit le
pro rememoracio et dolor rei preterite me
ta sollicitudo multa cum multi sompni ter
ribiles perdunt et in sompno etiam sibi ac si
formatur quod non possunt loqui Signa presentia
sunt hec scilicet ex rememoratione rei pre
terite et quia possit in alijs etc et ex
quia facies mutatur oculi nimium mutatur et ro
tundatur dilatatio naris lividus faciei et
est morosus et pedes sibi dormiunt et in
stula consumunt et vnguibus auditur propter adu
stionem tibia et pedes et solia pedis manus
et vola manuum etc non sentit nec sentit
digitos habere et raucescit vox propter
siccitatem spasmatum et caliditatem consu
mentem tracheam arteriam et supercilia ca
dunt oculorum pilorum et hec causa quia
tal generatur ex adustione et talis lepra
est rubeus non durus sed sicut lutum etc
in vrina et in egestura sunt magna
sicca Et hec sanguis leprosorum est vnctu
osus et si sanguis lauatur tunc pa
tet ex quo tamen hec est verum signum le
pre Et aliud examen videat calorem
corporis quia iam est mag vel liuidum
Secundum signa anhelitus fetet tertio inla
stinatio et loquela per nares et grossitas
fumus albugo oculi efficitur glauca i fusta
et rotunditas oculorum rote auffatio timor
in facie et modi metuentes i mores mali
et dolor propter adustionem humorum somnia
terribilia etiam cibus quod non potest clamare nec se mo
vere Et hec venit ex mala sua et sua
naturali Corporis et insensibilitas digiti
anularis et minor duo digitti in medio
manus diminuitur tibie usque ad anchas
et formicatio sub cute ac si formice esse
nt sub cute et titillatio id est morsura cutis
hec est propter illos fumos adustos Signa inuida
bilitatis lepre sunt corrosio cartilagis in
naribus et sunt ibi multe scissure Similiter
in pedibus et in manibus hoc totaliter
pueste parua et oculus propter siccitatem asspera
faciei corrilis Primum ponite 2a quia sol
super cruorem cruoris Si cruor statim resol
uitur leprosus est si non tunc econuerso
Secundo si sanguis sibi fluxerit inter digitos

et sentit ventuositatem est leprosus. Sed si venit
ex calido resolvente. Tercio si sanguis
eius stillatus aqua est leprosus si non
tunc econverso. Sed prima species lepre scilicet
allopicie que fit de sanguine infecto
in venis sunt signa hec scilicet rubedo
in facie et oculi citrini oculos tument et sunt
plene et corpus eius est infectum macu
lis rubeis et hec curatur difficilime. Secunda
species leonina que fit de colera adusta
et regit citrinum colorem et habet maculas
in toto corpore citrinas scilicet in facie et naso
et ubique. Tercia species lepre scilicet maculas
albas [illegible] est de flegmate et scintillat et
pro tali cadunt squamme. Quarta species
lepre est lividum colorem in facie et vo
catur elephancia. Item nota si urina leprosi
est rubea est sanguis salsus et tenuis et
leonina ex colera. Item per linguam cogno
scitur si lingua granulosa est leprosa
et vocatur in signis prima lepre quod est leni
ta et ut colerica citius curatur quam
de flegma que dicitur melica deinde sanguinea
vel citius curatur. Quando autem lepra confirmata
non curatur. Item lepra cum debilitate vel est
in radice id est in epate facilius curatur
quam in ramis in membris particularibus.
Item si pueri habent pustulas et si enea nascuntur
et moriuntur. Racio quia membra interiora non po
terant sustinere corruptum ut possunt. Item
non vero in radice id est in epate est forcior
in augmento quam vero in ramis id est membris
est forcior in statu. Item lepra particularis
citius curatur quam universalis particularis est
ut in pede vel manu vel in pudibundis univer
salis autem in toto corpore. Item lepra cum
insensibilitate membrorum diu curatur quam
illa sine insensibilitate. Causa in illa cum
insensibilitate est clausio pororum et calor
naturalis non potest mittere membris. Item omnibus
leprosis labia scissa et cutem [illegible] digitos
scissos et scabiosos est signum fortitatis. Item
lepra de flegmate et melica humoribus sunt
ante quam de colera vel sanguine propter
frigiditatem que resistit digestioni. Unde
lepra cum scissuris et nodis plus resistunt
naturam de alia causa. Item in omni lepra est
corrupcio id est formacio membrorum propter adustionem.
Unde lepre primo curatur medicina
[illegible] ut apponitur os [illegible] ipse ne sustipi
at anhelitum eius vel ad latus vel abstine
ad se sibi loquatur. Sed tendat ad evacua
cionem mundativa que fit per cassiafistulam pro
[illegible] radicis maioris. Quarto
[illegible] et [illegible] illos [illegible] ab eo
[illegible] cum tosta panis intincta aceto
vini vel cerevisie mane comesta [illegible]
quod accedat leprosus et [illegible]
[illegible] in panniculis lineis ante nasum
[illegible] vero corporis omnes infirmitates contagi
osas et corporis nebulas fetidas tempore pe
stilencie et corporis aerem putridum ubi sunt [illegible]
[illegible] vel intinge cum pane tosto in me
state in vino [illegible] cum aqua [illegible]
[illegible] rosa vel aqua [illegible]. Sed in

[illegible] intinge in vinum calidum odoriferum
seu electum cum bonis speciebus odoriferis vel
comedat ante exitum tormentilla que [illegible]
vero [illegible] qui est contractus in interioribus
propter confectionem seu attestacionem balistere. Secunda
cura est mundativa evacuacio id est mota eva
cuatio scilicet pedes vel per sanguinem si est sanguinea
alia est evacuacio que non debilitat ut cassia
fistula [illegible] maiora que possunt dari in
omni [illegible] ne acuta. Et si nimis plena [illegible]
mena in cuatica [illegible] vel de basilica
dextra brachii in [illegible] per motum seu mo
nitum [illegible] in parto simpla ubi sunt [illegible]
humores. Sed in lepra confirmata non fit flebotomia
quia materia non est in venis. Sed ad de venas
[illegible] cutem et carnem [illegible] bene fieri ven
tose in [illegible] et alibi circa loca scabiosa quia
ventose purgant materiam de venis et debet fieri
[illegible] ut malus sanguis [illegible]
Si autem materia ista est venenosa [illegible]
[illegible] fiat flebotomia venenu[illegible]
[illegible] in vena colli. Item non raucedo venit
a frigore sed [illegible] minuunt [illegible]
[illegible] calorem et magis raucescit quia solum
calor [illegible]. Sed [illegible] augmentat
[illegible] ablato in calore qui est in sanguine
augmentatur raucedo. Sed quando
aliquis non potest loqui [illegible] anhelitum
extra [illegible] fleubotomia [illegible] venas [illegible] in
collo. Si autem flebotomia est ex alio humore quam
sanguine fit forcior per [illegible] id est ve
ra [illegible] vel [illegible] la
[illegible] vel [illegible] seu [illegible]
[illegible] et solum pillule debent recipi ante
introitum lecti vel post sompnum. Sed omnis alia
medicina ut pulpo [illegible] mane recipi
debent ut non dormiat [illegible] illo deinde
per receptam magistri [illegible] que medicinaliter san
guinem [illegible] [illegible] vel [illegible]
[illegible] folia [illegible] et [illegible]
[illegible] fumo terre et absinthii [illegible]
[illegible] et bulliatis modo [illegible] cum [illegible]
non vel non bulliendo. Sed solum calefaciendo
[illegible] predicta et infundendo cum predictis
[illegible] bibe semper vel in ptisana predicta bi
batur et in tali decoctione vel ptisane [illegible]
[illegible] vel [illegible] cortices mirabolanorum
[illegible] si est [illegible]. Si autem est colericus
cum corticibus mirabolanorum citrinorum. Si melancolicus
indorum. Si autem omnes tres humores habundant
tunc [illegible] apponuntur omnia cum tribus citrinorum
[illegible] et indorum et apponatur in
[illegible] [illegible] et [illegible] in [illegible]
omnia alia potagia [illegible] non [illegible]
[illegible] et sumat illa potagia tepide quia
calidum lavat et dissolvit et abstringit
et apponat modicum de melle in [illegible] vel
[illegible] in [illegible] causa propter acerbitatem et amari
tudinem. Post hec non comedat nec bibat ad
tres horas deinde [illegible]
membris [illegible] et ista [illegible]
[illegible] omnem lepram novam seu in principio
Item [illegible] sive [illegible] in lepra [illegible] vel
in pellibus. Si autem habundat duo humores
calidi tunc sume vero [illegible]
[illegible] et appone illa cum
[illegible] ad [illegible]. Item [illegible]

solutiuum mustum maxime vero si fuerit in lepra confusa
sunt et puluis et bata et quotumque tamen de potu
dicta panis eius sit triticeus non nimis
nouus nec antiquus nec tortulosus nec
acetosus quia acetum utitur in initio nec
in s. salsis quia salsum adiuuatur bibat uinum
clarum et odoriferum uitet mustum et uinum
uetus nimis quia est exiccatiuum et inflans
omnia scilicet intoxicata sunt meliora uinum
sit limphatum quia lapsa corpore nimia
caliditate de vino gallico vel de vino nostro
non oportet sunt tollenda non debet abstinere quia
abstinentia exiccat et lepra sequitur de cogit
simili quia res est leuior et magis dige-
sta utatur cum ipsa tritica clara non feculenta
sunt carnes recentes iuuenes pisces petro-
si ergo pisces de maritima non conveniunt sunt
in partibus inferioribus vitet autem aqua-
ticas omnes utatur communibus animalium quadrupedum
ut ungule quia communibus plus sunt in mo-
tu ideo carnes digeruntur ideo quanto animal uel
auis est in maiori motu tanto leuior ut
perdices utatur capolis piscibus quasi sic
non laxatiuis liberatur de lepra utatur omni-
um decoctione petrosilini saluie feniculi carui
vel aneti cymini si non cum sale quia vitandum
salsa cicera scilicet borago buglossa viola in
ea sunt vero serpillum i. que inter et alia ole-
ra ea conveniunt ut in ea ea vero olera sunt ut viol-
ola buglossa sint utatur pipe tepe et a-
lia eadem quia illa laxant item auicenna
tertio canonis caules conveniunt pro leprosis
si ut sunt meliores dicuntur caules sunt diuisi
quidam siluestres ut agrestes et ille ualent
in paradiso et lepra sed caules marini olus ru-
sticum aduste oo uitet antiquum olus sed
olus iuuene ut in maio vero sed de co-
dum oleum sit vero pro ceteris vero ad vocem quia vero
trachea arteria et pectorum raucedine vero et
vero lepra item cum succo vel iure caulium
bibat et deprimet apponatur et toti et
melius si electum uel addatur zucara in ea
est sui in lepra et rauco et potest bulire
cum aqua fluuiali et sic vero ad vocem clarificat
et et repellit reum item simplex brodium ra-
parum et oleum racenum sic vero apponenda
... in ea sed et uel calefaciat fructus le-
prosorum qui sunt dulces scilicet bohemicales
illos uitet ut corrigantur pro palma assa vero
alii fructus sunt galli ut vue passe qui
medicinales amigdale dulcia vero pectori
vero caute vinees pinee vero prune de damasco
humidi fructus sumantur ante prandium ut
crispa prima scilicet fructus stipti post mensam ut
stiptica ponderosa ut poma pira cum sale
vel assa tunc fraxinus vel cornum non vero lep-
rosorum. conveniunt et pullorum capistrum et vitta
herba portulaca de medio allunguerez vero que
est ventosa vitet vitta ligna sed bodium
pirorum raparum oleorum vero si sibarum comedi
vitet item vitet carnes sale induata adusta
assa et piperata et laudinum pulueris uitet cepe
porum allium carnes inflatas ut leporinas que
sunt magis et inflant semine uisione bouine
vitet omne cibum de frixo que sunt uiscu-
osa ut risum uitet cibos pastillorum propter
adustionem sunt infecta uitet uae polutiones

vitet cibos coagulatos propter hec que sunt inspissi-
tationem uita aeris nimis calidum quia adu-
rit et exiccat et nimis frigidum aer vitet vigilias
quia induant inflammationem et paludes malos toto
corpore vitet ab imaginatione forti quia talis
facit calidum quia cogitatus vires interiores non
imaginet de lepra

Digestio est preparatio humorum per caucium
in subtili vel grosso corpore et est dux
scilicet nocivum subtiliat grossos humo-
res parva Secunda est grossatio ut si quis
colerica capiat grossa abacia item Romana quod
valet contra sta eadem vero ut contra lepram item
in qualibet specie lepre valeat remedium in ci-
bis et medicinis si igitur est lepra de ... et
pili cadunt et squame de corpore ... res
ergo adhibeantur indigentia sanguine me-
et digestiva ut sicut flores borraginis sed optima
est apprie vena ut supra sed cum compillatio-
ne electa operatur tunc damascenum pot ...
decoctio contra capitalis quod crescit in antiquis
muris et fontibus capillus veneris celidonie feniculi
melisse unde illa tria iam dicta scilicet centau-
rea febrifuga et melissa sic similiter sa-
pothona que crescit dicitur herba fullonum et alias
dicitur herba sancti petri et odorat sicut simi-
gina pollicaria et ~~vep~~ capillus veneris quod sunt
sinonima fumus terre absintium ante
unc. i. rasure eboris portulace ante ʒ i flo-
res borraginis buglosse fiat ante ʒ i unarum
passarum ab aliis indicatarum quinque sena
ana et bra item ainuglossa vero que creat
vero in tussi item in lepra vero siue borraginis
vel viol et est si sacra que vero in hac ca
item aqua borraginis vel in eque zucara vero
si autem sint ex flate salso que tunc urina
palescit propter combustionem flauus sic colera
item iste siue vero propter eadem feniculi petrosilini
sit apii spici carui ante ʒ i sandalorum
al et rubei ad scrutinum fumus terre absin-
tei ante quarum vini liquor et si zucaram al-
bissimam non fiat aposima i. decoctio a co-
lera Si autem a multitudine de flamate in modum
de colera est oxicellis vinum exciat in omni flate
humida ergo item si comedat initium capa-
na vel zaffas a ci et bibat vinum cumla-
tum et purgat se illis flatibus cum his quod
flagma Si autem sint ergo sunt semper
addit de liquor unas passas ficus unde
quia in lepra propter est raucedo ex ... ma in
canna pulmonis igitur per pulmone decepta
ibi apponetur per illo dicitur Rosarius propter illa
que conveniunt per flato vero et inlico et ponit
illam decepta per arborem faxinum et herba
marsili cortice ante ʒ i ut plac scolope-
drie pancedonii sene ter cruchi quar-
tula ciceris et borraginis Romana capiatur cum ʒ i
cum unas passas liquor operatum et de quo
de illa bibat sitiendo firmiter item omnibus si
rupi qui deleuit dat in initio debet da-
ri cum acuto ut inuadatur initia item si de
porrecta alle de apio vel spica post digestionem
recipitur de laxatiuis si petiri et i. sequitur
inimat si coleram pellens sunt rogate
item fumus terre per inlico et absintium con-
sto purgat flauma salsum et adustionem sunt

valet predicta epati propter stipticitatem. Si colera peccat vel
pille fumi terre. Si fleuma peccat purga cum
benedicta laxativa dulci stomatico laxativo
agarico. Item si melancolia purgat se cum sene vel
pillulis indis maioris indorum. Post purgacionem conforta
si fuit de sanguine tunc conforta cum rosata no-
vella. Si de colera conforta cum conserva
florum borraginis conserva rosarum citonato zuc-
carato rosis in floribus. Si fuit de fleumate cum
dyacalamento et dyamargariton. Si de melancolia con-
forta cum dyasene [illegible] confortantibus
melancoliam respicientibus epar et stomachum ut dyaciminum
dyacuminum dialacca diaborraginis. Preservativa
seu [illegible] a lepra omni mane sumet unum
coclear plenum de epithimo cum sero caprino
tepido. Item milium in lepra [illegible]
[illegible] piper in [illegible] valent contra
illud [illegible] pone in olla et inde
[illegible] pone bene obturando olla fiat ibi
combustio in pulvis et ille pulvis comestus [illegible]
[illegible] sumpe vel sumptus bibitus
contra lepram. Item piper [illegible] deglutiatur
et coctum et vinum [illegible] capi-
piti et oculi [illegible] sumpe clarificat visum
contra lepram item saponaria desiccata in
umbra et pulverizata sumpe vel ut in cibo et po-
tu. Item [illegible] vel aurum foliatum illa
pulverizata et bibita sumpe vel in lepra. Item
eufrasia omni mane [illegible]
in potu pulverizata sumpe vel in dolore oculorum
quia clarificat visum. Item [illegible]
[illegible] eufrasia ruta. Item vinum absin-
tiatum vel cervisia absintiata et [illegible]
fumo terre preservat a lepra. Item preservantia a
lepra divisim est aurum limatum i. pulverizatum
et bibitum sumpe vel. Item quolibet die [illegible]
[illegible] grana [illegible] cum aqua borag-
de mane sumpe vel. Item borraginis leticia
galieni [illegible] de pillulis et alia electua-
ria [illegible] et principaliter aurum foliatum
[illegible]
[illegible] et pulmentum cum succo borag vel scabio-
sa [illegible] quolibet die [illegible] vinum. Item triplex
est scutum [illegible] contra humores [illegible]
[illegible] humores [illegible] i. melancolia
lepra quia illa sunt preservativa et ad [illegible]
adde [illegible] in cibis et potibus quia
sumpe confortat cor. Item contra [illegible] et ponendo
venenum et [illegible] et assetur
et comedat cum [illegible] vinum vel
[illegible] repellit [illegible] Item [illegible] pulme-
tum et cum oleo olive coctum et bibitum
sumpe vel. Item [illegible] pulvis de [illegible]
si comestus et bibitus vel contra lepram et [illegible]
[illegible] laxativa de [illegible] causa
[illegible] floribus borag buglosse ana ʒ i succi fumi
terre [illegible] buglosse [illegible]
epithimi sene ana ʒ [illegible] decoctio in aqua [illegible]
[illegible] mirabolanorum respicientes humores
[illegible] mirabolanorum
[illegible] indi et citrinorum [illegible] ʒ i et [illegible]
[illegible] dyaprunis et dyaborraginis
et [illegible] vel in [illegible] et [illegible]
in illis speciebus lepre. Alii [illegible] fumi terre
et reubarbari [illegible]
purgat [illegible] humores composite [illegible] lac
in catolicon dyaborr [illegible] dyareubarbari [illegible]

mirabolanorum citrinorum indorum dyaprunis [illegible]
[illegible] cassiafistule electuarium rosarum illa purgant
[illegible] Item contra coleram [illegible]
contra eius [illegible] lattuce ana ʒ i mirabolanorum [illegible]
[illegible] et citrinorum ana ʒ florum [illegible] ana ʒ ii absin-
thii ʒ ii ponantur in sacculo et distilletur [illegible]
prius decoquendo cum medone [illegible]
[illegible] in mandra addendo modicum de dyag-
[illegible] et fortiter purgabit [illegible] purgat
se cum sene [illegible] nigro fumi terre absin-
thii [illegible] post purgacionem conforta
aliquot diebus cum diacamero [illegible]
in omni specie lepre ad quilibet decoctione adde sca-
biosa fumi terre et absinthii. Sumum in omni
[illegible] pone. Item florum [illegible]
mirabolanorum [illegible] ana ʒ i turbith ʒʒ agarici
ʒ iii polipodii [illegible] mellis quod sufficit
[illegible] lepra [illegible] pauper-
[illegible] turbith [illegible] purgat
[illegible] in autumno et hieme
danda pillulas [illegible] in estate vel
cum ʒʒ condito dyacalamento [illegible]
[illegible] dyatonum [illegible] Si autem
[illegible] ut in [illegible] in tali le-
pra quod [illegible] quartana [illegible]
[illegible]
[illegible] lappacii acuti fumi terre scabiose
et absinthii [illegible] sene ʒ i polipodii [illegible]
[illegible] mirabolanorum indorum ʒ i [illegible] epithimi ʒ i
[illegible] decoctio usque
ad quartam partem et [illegible]
lepra [illegible] cum ʒʒ [illegible]
[illegible] composite pille de [illegible]
magno et de agarico pillule [illegible] post con-
forta cum dyacameron [illegible]
[illegible] conforta ut [illegible] dyasene
dyaborr. Si autem [illegible] est lepra [illegible]
[illegible]
[illegible]
frigiditatis illa [illegible] Si autem fu-
erit vir et pati emorroydes [illegible]
[illegible] porrorum vel ceparum ad
[illegible] quia ista apperiunt venas emorroyda-
les [illegible] pillulas [illegible]
[illegible] cum unguento [illegible]
[illegible] purgat melancoliam [illegible]
[illegible] lapide lasuli vel
armeni. Sumum sal gemme purgat melancoliam
quamvis sit calida [illegible]
melancoliam quia [illegible] est [illegible] sal [illegible]
[illegible] Galienus dicit in omni ma-
teria melancolica [illegible] cum aqua
ordei vel brodio galli et [illegible]
[illegible] epatica [illegible] melancolia [illegible]
[illegible] a sanguine et [illegible] melancolia in
sanguine [illegible] epatis [illegible] epar [illegible]
est [illegible] specialis [illegible]
[illegible] sambuci [illegible] terre
in pulvere et bibe cum aliquo liquore purgat
omnes [illegible] et constipacione. Item [illegible]
sambuci [illegible] est [illegible]
in martio et exprime succum [illegible]
vel [illegible]

penitus ibi insufflet hic fumus purgat capitis aliqui recipiunt fumum ceteris de aliqui pulvis castorei suffla naribus hic caput purgatum est fumus in lepra quia aufferet [illegible] Item aliqui recipiunt ysopi albi sami sagi pulvis piperis castori oli [illegible] et de illis fiant pille vel suppositoria ve in salia et intrude naribus hic est vz in omni [illegible] et [illegible] est vz in purgatione ad cinere volunt alii masticant semen urtice diu tenendo in ore vel piretrum vel piper quod est vz contra [illegible] narium ut est in leprosis unde non est peius in lepra non habere structuram narium quia materia tunc fluit ad pectus Item recipe celidonie polegii calamenti origani agrestis autem mag piperis [illegible] ana ʒ ii [illegible] quasset i quia addit pulvis [illegible] grossa [illegible] tonitere quia pulvis est subtilis deinde illa bulliantur etiam [illegible] et [illegible] per nares [illegible] lana intincta hunc et pone in nares istud est sicut caput purgatio Item recipe [illegible] pe [illegible] cum vino et attrahe per nares aliqui recipiunt piper castoreum et piretrum et sta [illegible] pone in sacco lineo et continue mastica in ore et [illegible] multum [illegible] etc facere potest si doleres oculum tunc mastica [illegible] saxifraga in illa parte oris in qua dolet oculum seu in qua [illegible] pustilla et [illegible]

Sequitur de nodositatibus in facie in lepra que deponuntur per cantarida que sunt multi [illegible] [illegible] in spatulis [illegible] in [illegible] Sequitur de [illegible] leprosorum per quo non [illegible] leprosorum non dz [illegible] cum herbis et [illegible] et cum scabiosa [illegible] terra [illegible] mellisa et ad illis fiat se in stufa ve cum [illegible] ve absinthio Item recipe sinapis sulfuris pip pi[illegible] pulverizentur et [illegible] cum aceto [illegible] et fiat se in bal Item leprosi possunt [illegible] post bal et dz unge corpus cum gallis cum mastice [illegible] lava corpus cum brodio faba cum [illegible] et pisorum aliqui dragagan et [illegible] la [illegible] albedo po[illegible] [illegible] est [illegible] addendo ad hoc pulvis garioff lava cum calida aqua faciem et corpus et hoc [illegible] faciem lepram occultas aliqui [illegible] cum [illegible] lavat faciem cum sanguine leporino et [illegible] aliqui recipiunt basilicon ad [illegible] cum salvia [illegible] et iungat faciem Item recipe [illegible] radix filiorum [illegible] illa coquatur in aqua et lavat totum corpus cum [illegible] brodio hoc [illegible] vel [illegible] et faciem nodosam et lepram [illegible] [illegible] cura [illegible] in facie recipe radicum lilii [illegible] scabiose [illegible] ante [illegible] in aqua et [illegible] cum aceto et [illegible] faciem super illud olla [illegible] et ille [illegible] faciem [illegible] et [illegible] calidum [illegible] potest deinde lavet faciem cum brodio pisorum fabarum [illegible] unguat faciem cum unguento dialtee et potest addere

facie

saponatam vel [illegible] ad [illegible] intrat litargirium deinde lava faciem cum aqua [illegible] vel pisorum Si autem nodi vel pustille fuerunt apte tunc appone pulvis [illegible] quia corrodit superfluam carnem et [illegible] et vz [illegible] ille pulvis [illegible] carnem [illegible] quia ille pulvis corrodit sine dolore vel [illegible] faciem cum

dialtea et [illegible] et potest ad predicta addere saponem et [illegible] faciem [illegible] cum [illegible] unguento [illegible] primus suffumiget faciem cum [illegible] radicum [illegible] Item [illegible] nodos faciei cum [illegible] [illegible] faciem cum litargirio vel cerusa vel cum sanguine leporino Si nodi debeant lavari faciem cum aqua [illegible] tuberibus Si autem [illegible] radix [illegible] appone [illegible] et [illegible] sal armoniaci vel calcem vivam cum aceto et ponatur illum pulvis in [illegible] vel [illegible] perforato et appone loco [illegible] ille pulvis corrodat aliam carnem [illegible] Item unguentum [illegible] contra [illegible] faciei ve lepram faciem quando in [illegible] cum [illegible] [illegible] nodos et faciem [illegible] Item leprosis ponatur ventosas [illegible] pustulas et sub mento Item recipe [illegible] cantarides et [illegible] cum aceto [illegible] locorum [illegible] et statim [illegible] fluxum [illegible] deinde appone ad [illegible] locum folium saponarie vel [illegible] quia illa [illegible] non permittit consolidare [illegible] Item ad [illegible] faciei recipe argenti vivi ʒ i sulfuris ʒ ii [illegible] foliorum [illegible] terrestris ana ʒ i [illegible] simul cum auxungia veteri et appone [illegible] quod [illegible] [illegible] illa localia solum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] faciem ut supra Item recipe [illegible] [illegible] salvia [illegible] vel cum auxungia [illegible] fabarum [illegible] [illegible] simul et [illegible] cum illo unguento quando vadit dormitum [illegible] lava in facie et alias [illegible] faciei aliqui recipiunt vitellum ovi sulfuris argenti vivi album piperis [illegible] unguentum et [illegible] faciem quia simul vz [illegible] nodos albos Item recipe folia [illegible] in pulvis combusta aliqui recipiunt piperis [illegible] et sulfuris et [illegible] auxungia veteri [illegible] faciem et vz [illegible] nodos albos Item recipe folia [illegible] in pulvis combusta et [illegible] cum melle et pone super pustulas faciei et maneat ibi [illegible] Item recipe [illegible] farina pisorum cum melle et [illegible] locum Item recipe farina ordei cum [illegible] [illegible] et [illegible] aqua et lava faciem Si autem illa non [illegible] tunc [illegible] totum locum et appone [illegible] litargirium vel flos [illegible] Item ad nodos [illegible] recipe armoniacum [illegible] aceto vel [illegible] et appone hoc [illegible] opilatorum [illegible] Si autem [illegible] [illegible] pustule lavet [illegible] salvia [illegible] et [illegible] [illegible] vel albugo ovi capiatur [illegible] que [illegible] faciat [illegible] Item recipe [illegible] vel [illegible] pulvis et addatur auxungia et fiat unguentum et [illegible] faciem [illegible] et hoc consumit pustulas faciei Item recipe radix altee [illegible] et [illegible] cum sale et [illegible] et [illegible] et vz [illegible] primus [illegible] cum auxungia [illegible] et pone super pustulas Item lupini [illegible] omnes [illegible] in corpore Si autem [illegible] in naso recipe radix lilii et [illegible] cum pulvis piretri vel sulfure et [illegible] cum [illegible] et floribus pisorum et fiat unguentum cum auxungia et [illegible] et [illegible] Si autem est [illegible] in facie [illegible] pustule [illegible] et [illegible] tunc recipe pip [illegible] ana [illegible] ʒ i et fiat unguentum et unge faciem [illegible] non lava statim faciem cum aqua [illegible] in talibus [illegible] [illegible] narium seu opillato primo lavet

catarros et descensus eius a capite ad par
tes spirituales ut ad pectus pulmonem vel stomachum
ad fauces brancos ad nares est coriza
si fluit a pectus dicitur reuma catarrum

nares cum vino tepido et alchalini hoc
ponitur per nares vel intinge lanam vel stu
pham in litargirio deinde intinge illam lanam
vel stupham in unguentum album et intrude
ad nares. Item nasale factum de gummi et radice
ireos pulverizatum cum cimino pipere pimpinella
et epatica cum quibus fit unguentum ad gen
tia alopicia si quibus cum illis in menstruosa
et sentit titillationem ille lavat lignum cum
aceto et sale et propria urina. Si autem hoc
contingit mulieri illa sedeat vel habeat
sternutationem ut corpus crescat per vulvam et aperiat
venam seminalem etc. probatum. Item fiat mel cum
aqua ita in mixtum indigeat et astringit foram
ium vel vulvam quando lavat cum eo. Alii in
ungunt penem vel vulvam cum ungento al vel
citrino in quo intrat litargirium. Item in allopicia
in tali loco cadunt pili. Sed nulla est generare pilos
nisi prius fuit purgatio. Item non sanitas cerebri
causat crispos crines. Et ad generandum crines
recipe pil ex oleum laurinum benedicta misce
et fiat unguentum quo unge superficiem et crescunt
crines. Item recipe fenugrecum talnes vel sanguis pu
garium apud rapparum cum per eglecs pars et
misce cum unguento super dicto et unge locum
Sed prius fricetur locus cum panno aspero et po
stea appiatur. Item recipe semen ursaram pone in olla
ita bene superius obstruendo et subtus pun
foratam faciendo et suppone ei aliam ollam
vitreatam et pone in terra profunde et fac
sic stare per unum quartale anni tunc gummus
fiat ex eo oleum destillet et cum illo unge
locum tunc citissime crescunt pili etc. Ap
polis facit de lunaribus ut crescat aqua destillet
et unge locum prius cum pezecia excoriato et lo
co fricato dein primo inunge locum. Item recipe forti
cas et depone eis capita et lunaticas et
misce cum pinguedine ursi et fiat unguentum
locum. Item recipe formicas et commisce cum
melle et pinguedine et unge prius fricato
loco cum cepis. Item recipe agrimoniam
et folia salicis coque simul et lava locum
depilatum. Item recipe laudanum et ireos italicum
et fiat unguentum et unge locum. Item laudanum
generat pilos si misceatur cum oleo olive
et ungatur locus. Item recipe talpam combustam pulve
et sagine vespertilio et auxungia et misce
cum spica nardi et laudano et fiat unguentum
quod simile valet ad generandum pilos. Item recipe crines
caballatas calcem vivi et fiat lixivium forte
cum calibis et stans illius lixivium coque
ad spissitudinem vel decoctionem et unge locum
ubi vis et deponit omnes crines propter
sui acuitatem. Et sic lixivium deponit omnes
pilos in loco. Item recipe serpentem et depone
caput et caudam et superficiam mediam partem
assetur in olla vitreata vel figuli et illud quod
destillat cum illo unge locum ubi vis et cessant
crines.

Sequitur de difficultate anhelitus quod
sequitur lepra et fetor et sudor cor
poris. Et primo nota quod mala anhe
litus venit ex intus destillante de capite
aeream et organum ubi attingitur et respiratur
anhelitus. Ideo primo evacua materiam secundum quod vide
de aliis intus conpellentibus de mundo. Et pone post
lixivium illam fedationem cum pulvere gummorum et pulvere

litargirii. Item recipe cum eadem infirmitate et rancio
re. Item recipe sapo flamma cadit capiti vel ligna
cum pessimo ireos calami maliarum cum per
melle sicut prius rosarum sub duplum
bullias cum melle et aqua et bibe. Si est
pinguis appone ficta. Si vero macer appone
humida sicut buglossi borago eius in mo
dera. Si autem cutis sudat tunc recipe aquam
mirtham vel aquam rosarum et inunge locum
sudantem vel da sibi novam rosam. Si autem
non habes aliqua rosarum tunc recipe camphoram
et bibe aquam frigidam vel boledat pendiam.
Si autem fuerint labia scissa tunc recipe sepum
hircinum ubi nulla aqua est permixta et
inunge cum hoc labia et locum scissum vel cum
melle rosaceo inunge labia vel cum
dragaganto vel cum aliquo alio unctuoso vel
cum oleo rosarum vel violaceo.

Sequitur de reumate catarro et cori
za ex quibus omnes veniunt egritudines
et ex quo aliquo loco venit ex reumate tunc
est status ad putrefactionem. Et coriza et catarro et cor
iza et brancos. Ad fauces brancus. Ad na
res est coriza vero. Si fluit ad pectus dicitur
reuma catarrus. Pro quo non illa materia que
fluit ad nares dicitur coriza. Sed catarrus dicitur
a fluxu quod fluit ad omnia membra sicut pleuma
ad diversa loca et putridum cum autem est fluida
et turbida tunc fit causa catarrus quia
tunc attingitur acer humidus in grossans spiritus
cordis etc. Ideo cum causa quod spiritus grossus
plurimum tendit dorsum. Sed quando aer ac
cidat tunc aer inspiratus est siccus depurans
spiritus cordis. Unde tunc venit letitia. Item
coriza dicitur quod tortiliaque tangens ca
tarrus est fluxus humidorum reuma decedens
a cerebro ad pectus per meningam et dicitur
catarrus quod catulatim fluens sicut gutta
cadens de canale et fluit sic gutta sepe
cadens cavat lapidem. Sed catarrus in pulmone
balieng dicit tres sunt species catarri scilicet coriza
brancos et tussis. Alii dicunt quod reuma est genus
ad catarrum corizam et brancum et di
reuma quasi materia currens ad diversa loca
vel dicitur quod rapiens materia in similibus ita quod
homo non potest comode bibere vigilare etc. De a
liis. Item reuma est fluxus humiditatum descendentium
a capite ad partes inferiores. Et sunt tres
species sub se scilicet corizam brancum et catarrum
et iste species capiunt nomen a loco ad quem fluunt
Item reuma est quod fluit ad diversa loca secundum
hic est diversa nomina sortitur. Si fluit ad oculos
vocatur lippa generat alias infirmitates oculorum.
Si fluit ad nares generat polipum quod omne
quod est retentum ulterius debetur cum putrescere.
Si fluit ad linguam non potest bene loqui ut
illi qui communiter bibunt. Si ad dentes et
gingivas generat dolorem dentium. Si fluit
ad guttur generat squinantiam. Si ad pectus generat
tussim pleuresim vel perplexiam. Si ad intestina
diarriam. Si ad stomachum nauseam. Si ad
renes vel ad vesicam calculum. Si ad pedes podagram.
Si ad manus ciragram. Si ad iuncturas sciaticam.
Si ad epar opilationem epatis. Si ad splenem
opilationem splenis etc. de omnibus infirmitatibus

Prior ad partes sicut fluxus de oculis

que generant a reumate Item omne reuma est viscos
et superfluitas mala cito inficiens membra
Similiter quando fluit ad aures ad oculos
generat omnes infirmitates aurium et mem
brorum quia qui non audit est ex reumate
Causa reumatis est malo stomacho vel alicuius
membri debile digerens fumus fumus ad
cerebrum Item non est generata in corde et non
digesta vocatur superfluitas Item non si cerebrum
est frigidum sed multa reumata Sed stomachum
non quia stomachus excitat reumata Sed tu
10° stomachus generat reumata quia ex siccitate ca
usatur insufficitas debilitate cerebri quia de
bilitatis cerebri tunc generat reumata simili modo Alia
causa reumatis est virtus debilis expulsiua
seu retentiua Item calor cerebri attrahit
vapores et quando condensantur tunc corpus
aggravatur et tunc illi vapores descendunt
ad diversa loca Alia causa est ex malo fe
tore vel ex membro digerente vapore
ad cerebrum ut est stomachus Item ex re
lens similiter ut galanga racione me sic
citatis corrumpit spiritus id est cerebrum indutum
siccitate Vnde omnia aromata faciunt
sedare id est dolorem capitis et reumata quia ca
lidum est attrahere Item aromata causa generant
reumata Item causa fortis generant reumata
ut locus corporis similiter facto prandio in quo
lixivio sunt res bibite vtuntur calide
ut spiritus aromatice quod attrahunt humo
res ad caput Item coytus est causa
reumatis quia cerebrum debilitatur Item
caput debilitatur per lactis comestiones
racione me aquositatis quia tale lac
statim est evaporale Similiter repe
tundum et purum et aliud generant
caput debile Similiter res igniteque similiter
inmediate post cibum generant debilita
tem capitis et per quas reuma qui tales ig
nite manent in orificio stomachi Item
vapor statim ascendit caput Item ipsum
calidum stimulat stomachum ad ex
pellendum cibum indigestum Sic
Item potus bonus et fortis sumptus in
fine mense vel inmediate post mensam
sed per totas horas admixtus Causae ex
teriores reumatis sunt res adurentes
ut ardor solis et cursus venusta
vel ventus fortis et frigidum Item
exeunt ex nimia compressione capitis Item reuma
ut patet ex simili quia spongia plena aqua
in sua tota compressa effluit aqua Sic et
quando caput est plenum humoribus
et comprimuntur fluit reuma et prius erat
ex sompno dici Item exeunt ex locione ca
pitis quando ad frigus quia tunc calor
constringit et congelat et per causa sic fluxus
Item qui multum prinuunt inducit sibi reuma
et omnia dissoluta vapores et omnia

commorencia et corporis mencia sub causa reumatis
Cause primitiue id est exteriores sunt cibi calidi
Causa coniuncta id est inmediata sunt cibi
insufficientes cortex ut piper salsa vinum
forte Signa diacrisis sunt si reuma
rubeum in facie et illud quod fluit de na
ribus est subtile et rubeum et color citrinus
est in facie signum est caliditatis Signum
frigoris est opilacio cerebri et talis non
audit bene nec bene videt nec bene odo
rat Signum autem est ex calore sentitur asperi
tas in naribus et sic Signa catarri
sunt conturbatio capitis sitis ardor febris
sunt signa caliditatis Signa autem reumatis
in re morbi sunt scilicet quod reuma consideratur
in principio augmento vel statu vel decli
natione morbi Razis si reuma stillat a
naribus acuta causa et tenuis et pun
git nares tunc est in principio morbi re
matis Sed dicit tenuis sed indigesta
vocatur Signum autem morbus reumatis in aug
mento tunc materia fluens de naribus
est spissa et densa Signum autem dolor capitis
est gravius et sputum est spissum tunc
materia exiens per nares est sicut purulento
exiens de ulcere tunc morbus reumatis
est in statu et similiter consideratur in tussi
et de quolibet morbo et sic reumatis Item
reuma impedit appetitum comedendi est
de causa causa quia omnis caliditas im
pedit appetitum Sed morbus reumatis
quolibet exiens ex frigida causa facit appetitum quia
frigus causat appetitum Item tussis inquam
est bonum signum Item non duo post statum
inmediate qui incipit reuma racione ca
liditatis inuenitur senatos ex frigi
da Alia signa rubor faciei et citrinus
quia ex causa causa et fluxus subtiles et
titillatio et fricatio narium sitis et abla
cio appetitus quia calidi est auferre
appetitum et sputum rubeum Item calidum
et talis est iuvenis et comedit cibaria
calida et multa et bibit vinum forte
Si autem est de causa frigida tunc sputum est album
et est in hieme et sputum est densum
et appetitum comedendi et optimum opor
illius Item non catarrus aliquando
est subtilis et acutus a calore Si autem
est subtilis et non acutus sed spissus talis
est a frigore Si sputum est subtile est in
principio morbi Si autem dolor augmentatur
tunc est in augmento Si autem exit ut
sicut butirum tunc est in statu morbi
Item aliud signum si est in declinatione
morbi et fluxus humorum tunc est in principio
morbi Si allevietur in statu Si in fine
et declinatione liniscit Item in principio

morbi motum dolet in augmento plus in
statu maxime et in declinatione minus
minus dolet. Item aliud signum urina in
principio morbi est tincta i. modicum ru-
bea autem est tota rubea tunc est in augmento
sed autem post sex dies urina erit rubicundis-
sima post octo dies urina tendit ad citrinum
colorem etc. et est in declinatione morbi propter
nositate omne reuma in senibus tardius
curatur vel vix quia ipsa talibus consuetu-
do reuma. Sed senes sunt frigidi igitur ratio
curantur. Item similiter ratio cogitatur quia
talibus cito fiat igne humidum puer
sed senes habent totam composita non
petosa igitur ratio incurrunt in similiter.
Item omne reuma generat dolorem talibus. Item
omnibus cataractis in dolore talibus quanto
maior tanto durior et est magnus dolor
venit ex debilitate virtutis. Item omnis stu-
tacio cum reumate est malum signum
quia scitur calidum esse plenum humo-
ribus malis et hoc in principio morbi. Sed
autem in fine morbi venit sternutacio cum
reumate est signum bonum quia natura ex-
pellit materiam malam propria vi et natura. Item
numquam reuma plus inveniunt homines nisi
in autumno propter recessum caloris a no-
bis ut aer inspiratur grossus. Et tunc
homines multum comedunt fructus cru-
dos et bibunt mustum et somnus hoc
causat. Item post autumnum in nullo tempore
plus sunt reumata sicut in hieme propter
clausionem pororum etc. tunc caliditas
elevat humidum et vapor ad caput et sunt
reumata. Item reumata generant omnes infirmi-
tates pectoris vel pleuresis vel peripleumonia
et alias causas pulmonis et si fluunt
ad stomachum generat nauseam etc. de aliis.
Item omnes habentes cerebrum et frigidos pedes in
qua sunt sine reumate ut in ff [illegible]
pedes etc. et caput etc. civitatis reumata
et habens cerebrum frigidum diu reumatizat.
Sed calidi habent habent ut reuma ex quo calidi
consuetum reuma. Item omnes constipati multum
habent de reumate quia fetores veniunt in stomacho
digerunt et sic vapores ad caput etc. ge-
neratur reuma et tussis. Item alia signa si
est flatus est sic dispnie et brevius spi-
rare et pinguius et strictas et arterias ve-
nas et subtiles sed albi coloris et frigidus
est propter multum et est ebes et grossus
in [illegible] propter paucitatem spiritus vitalium et
propter paucitatem sanguinis et pulsus eius est
parvus et tardus et [illegible] propter nimiam
aquositatem. Signum multe est primum

tactus secundus frigidus durus quia est frigidus et
siccitas facit duritiam in corde. Secundum
signum est situs totius corporis quia talis
est macilentus et membra parva. Tertium est
paucitas pilorum ut in ff. Quartum quia
de facili est frigidus et calore etc. et de facili
patitur multos. Quintum signum multum
vigilat et somnia habet gravia quia pe-
a quod cadet in profundum et multa alia
somnia habet importantia timorem et talis
multos male mittit propter paucitatem spiritus
et talis est fixus in operibus et talis habet
cor more molle et malum cor. Item omnes
constipati inveniunt siccitatem frigidum et
ventositatem. Cura reumatis quae
est ultima in executione et consistit cura
in digestione materie in alteratione
eius sed in conversione eius ad alias
partes sicut per lotionem pedum sed mundaticiva
per ventosas. Regimine consistit in sex rebus
non naturalibus. Aer ergo quibus re-
primos aer est minus frigidus sed nisi fugi-
etur et ego puto tempore frigoris ipse reuma
teneat pectus cum Et in estate vero sic et non
ambulet in nive. Secundum esca cavenda
si sunt humida ut cruda omnia quia omne
humidum generat reuma et omnia vaporosa
ut cepe porri quia ista statim cruda emittunt
vapores ad caput generando reuma. Nota illius
prohibetur balneum in principio morbi illius. Sed re-
[illegible] dolenti oculos febricitanti [illegible]
[illegible] prosunt tamen balneum eius in declina-
tione morbi [illegible] non reuma do-
lor capitis. Secundum febris [illegible]
[illegible] ventre [illegible] balneum [illegible]
sed primo [illegible] illa [illegible] quod
homo [illegible] in consuetudinibus in augmento
consuetudinis vitetur balneum sed in declinatione
prodest. Tertium reumaticus sic quod reumaticus
[illegible] in stuba ubi non sit humidum. [illegible]
[illegible] ad quod non [illegible]
[illegible] vel lune [illegible] pedes vel manus et
caput a frigore caveat ab aere humido unde
habitantes [illegible] caput reuma. Item
[illegible] et [illegible] valet reumati. Item
quibus [illegible] reuma. Item ubi sunt
[illegible] esse lenes et venter debet esse laxus
aliis reumata fluunt ad pedes. Item plenitudo
est necessaria reumatico [illegible] et [illegible]
ut multo et [illegible] non debet [illegible]
[illegible] timens de [illegible] plures [illegible]
[illegible] non omnes [illegible] caput plenum
reumate. Item non reumaticus abstineat a
cena et potatione. [illegible] allea [illegible]
[illegible] et [illegible]. Item omnes reumatici caveant [illegible] et omnia pu-
trefactiva a porro [illegible] pisces fabas et
aliis vaporosis a nova [illegible] a caseo

Reumata
[illegible] grana piperis [illegible] grana thuris albi et [illegible] grana zinziberis et [illegible] grana gentiane
[illegible] ista sumantur post omnes cibos et potus [illegible] dormiturus de nocte et post [illegible]
[illegible] de potibus et cibis ne [illegible] dentibus sed deglutiantur

149

pinguioi et molli et omnis reuma de se grave
in regimine sicut febricitantis et in dieta que
febricitantis potest uti cordialibus refectiis
ante noxia Item non multis siruis de dare in
reumate nisi quia propter sibi stricta sunt infrigida
Item non omnia frigida sunt ingrossativa ca[?] vero
subtiliantia Et quia est reum grosso tunc sub-
tilia et ergo sicut quae nos bohemi et teutonici
hiemis reum sentimus et quo sumus sicut ... nos
nos subtiliare reum per calida sicut per potum
calida et album Sed contra reum ca[?] recipe flo-
res illorum tunc fructus sicut flores borraginis violarum
et buglosse et nenufaris ana ℥ i. simul tamen
sparges quia teste eius sed spargens simul
pectoralis ... sicut pulverizate et bibite quia
expectat humiditatem et siccitatem et adde lactucam
ana ℥ i. portulace et ... siruus cum melle nec
... post digestionem vel utatur digestivo propter
hoc vadat ad balneum lavando se ibi cum aqua
decoctionis camomille Item ... sandarum seu
lactucam portulace similiter vel ... piperis
et piretri silvestris ana ij ... ℥ f. ce-
... comedatur simul ... potum ad sanandum
contra omnem dolorem capitis calidum sed in-
quantum ... odor et ... post ... primis sint
purgatis purgantia ... in ca ... fra
... dolorem capitis hoc post illos ...
sandalinus ... calamite spicanardi mi-
sceas ambo olibani pulvis et comedantur
simul miscendo cum ... et ...
... hoc post ... paup ... in
ca ca odor rosarum ... vel ... ar
... odor ... sandalinus spicanardi
... thymina vel olibanum hoc
removet reum tore primis purgato Item
reumatis in ca ca bibat ptisanam ...
... comedat ... purgat se ...
... cum ... frigido ... ros ...
in ... simul infrigidata et fiat per
nares oleum violaceum vel aquam ...
vel oleum ... seu aliis aquas frigidas Item
in frigida ca ca trahat per nares aquam vite ...
... bibat et aliis ... utatur ut ...
... ut ... et purgat ...
... vel ... digestivus in frigida ... ij
... cum mastice olibani ana ... vel
... sufficit et ... siruus et musilago
Item musilago ... vel laborat ... semen
quod ... et ... hoc in ... et ex
... pinguedinem per pannum tunc illa
colatura dicitur musilago Item non tyranna
in hieme det ... cum ... feniculo ad
... ad quam digestivi ... purga
cum pillulis ... cum ... cum musto
diadragagantum ... rade caput et suppone
... vel ... cum ... in ...
calidum hoc subtiliat ... humores capitis
et hoc ... pinguioi ... inducit siccitate

vel ... pannum calefactum et liga per caput
cum predicto unctio ... hoc ... non ...
dum mane cum ... quia in ... resolvit
humores Item alia diversa ... pedes
pedis et planta et ... post sume
... frigida ... Alia cura diversa appo-
ne pedes in aqua ... calida in bal-
neum ... manus et ... et principali-
ter ... est sum ... reum quia
curat magnum dolorem ... Item oleum ...
infunde ad nares ... pro purgatione et
... post ... vero ... post
decoctionem duas horas ... decoctionem femi-
... et absinthii vel alia ca et ... per
... ad ... tunc oleum ibi dissolve
... et ... alia ... ca ...
... ad ... spicanardi olibanum pre-
... ruta femi et alia ca non ...
... Item alia abstersio reuma-
... gargarista cum dyamoron paup
... faciat gargarista ... vel ... aqua
decoctionis ... silvestris Item faciat sibi
reumatis ... cum ... teque ...
... et aliis odoriferis ...
... purgato Item ad resistendum reumati
... agnus et ... illud ... cum
... vigella ut ... et tene
... super illo apto ore et naribus hoc ...
... et ... reum Item ... oleum ...
... quia opilat Item ... glos-
se ... purgat reum Item ...
cum vigella purgat reum prius ... pur-
gato Item ... reum ...
ut ... Item rade ... cal... ...
... et ... cum ... et allio et aqua
ca aufert omne reum Item ... contra
... vel ... vel ... gargarista Item
... et ... sulphur ... cum
... liga super caput Item calefacta
... vel lignum aloes et pone super
carbones et fac suffumigationem et ... inter
per nares ad os ... vigella et ...
suffumigationes vel ... pannis ...
... sic aufert reuma Item
... sulphur ... et ... ex ...
et ... reum Si
... suffumigationem per os per
... Item suppositoria ...
... naribus ut supra ... curat reuma
Item coriandrum retentum in ore ...
... ad caput. Item oli-
banum et ... in frigida ca Item spica-
nardi in ore retentum tempore noctis ...
... potum in nocte curat omne
fluxum ... et reum Item ... aliquem ...
... papaveris
albi seu lactuce ... porciandi ...
... ana ℥ i. diagantum ...
in aqua rosa vel loco diagantum ...
seminum ... et ... super

lingua ad ut dissolvatur cum igitur dor
mitur vel quando placet sed vel in omni
phtisi tussi cataro et reume sit ac per pillas
compositas vel ut plurimum aderet praedicta ut
Nota nullus debet imponere sed ad aquam cibum
et post ea mittere bulle quod ubi ubi eius
resolvuntur per evaporacionem sed debet impo
ssibile quando debet dare supersticiosa Item
scrupulus cum ea recipe pira vel pomer
tinum coctanea et bibat vinum passas
porrum cepe et bibe decoctum et aqua
ea cum vino et tunc reuma praestat
caelestis Item in frigida ea per cinnamomum
et pulverem semen anisi talam ac ea pulverem
nasturcium galange et bibe hanc
pulverem cum medone de mane et cum vino
sero vel cum melle Pauperes utantur
pipere loco praedictarum speciarum cum melle
vel medone vel vino quod Item
Ova sorbilia et vinum et alia sorbilia
sed brodium sunt levius digestibilia et a toto
corpore attrahuntur in sanguinem et confortant citius
quam grossa cibaria et antiqua Item
Nota omnes cibi qui eructantur seu asse
rit de stomacho causa per hoc tunc cibus est grosse
et difficilis digestionis et illa sunt frigida sed
in omnibus mollibus per albugo non debet
omnino mane dari sed aqua assa propter
viscositatem et ideo citius confortatur
per sorbilia quam per grossos et duros cibos
Nota omnibus inanitis et evacuatis de potu
vires vel omnia liquida nutriunt et con
stauraunt Nota potus vinosus capiatur pro
omni cibo qui deglutitur sine mastica
tione ut ova mollia et sorbilia alio
capiatur per liquorem bibendum Item omnibus
sorbilibus cibus citius digeritur quam grossi
ideo assatura non nutriunt sed excitat
siccitatem cholerosa et frigida Item omnia salsata
et sinapizata sunt grossa et difficilis digestionis
et generant melancoliam Sed omnis cibus inaniens
cito digeritur ut non cara canuta et de
cetera sorbilia reficiunt et restaurant pera
levia liquida et via rubea Nota vinum
in omnibus partibus modicum nutrit et puri
ficat sed vinum gallicum et rubeum nutrit
Nota omnia animalia nutrientia lacte sunt
nutritiva et generancia sanguinem animalia a
ncc nutrientes sed grossa cibaria et antiqua
generant melancoliam et sunt indigestibilia Nota cibaria
que stringunt ventrem et constipant illa nu
triunt et confortant sed que laxant ex
tenuant Nota cruda et liquida confortant
in vita sed sicca et frigida necant Nota digestio
est alteracio nutrientis in substanciam eius quod
corpus nutritur Item digestio celebratur primo
per attractivam secundo per retentivam quia illa virtus
debet retinere cibum ad minus per sex horas
clauso stomacho Tercia virtus expulsiva que
oppetit digestionem et purum ab impuro Nota
illa cito nutriunt que sunt apta cito ad mis
cendum

que sunt iuvenes recentes ut et omnia que
cito decoquuntur per ignem ista cito digeruntur
Nota vitellum ovorum pullorum
sorbilium generant sanguinem et modicum de melan
colia sed carnes porcine multum
generant de superfluitate et sanguinem viscosum
grossum ideo sunt fugienda Item sanguis so
lum generatur ex liquido et calido grassa
et frigida non generant sanguinem ut cholerosa vel
pisces magni et pinguis sicci et de tuna
tardius digeruntur quam recentes vel iu
venes Nota cibi odoriferi recte odoris non
nutriunt quia odor confortat spiritus vita
les Sed cibi odoriferi sicut cum speciebus co
gnosce sunt nutritivi Sed odor in se non
nutrit Nota vinum temperatum et aquosum
ut id quod est in omnibus partibus modicum
nutrit sed vina gallica sunt nutritiva
Item vina vinosa subtilia ut gallica sunt
clara sed vina aquosa liquida terrestria sunt
turbida Nota vinum terrestre clarum sero vel
est aquosum et inmaturatum indigestum
Sed vinum terrestre aquatur turbidum et vinosum
et maturatum Item vinum terrestre sero facit
multam urinam sed modicum nutrit Item omnia
calefacta apperiunt vias urine Item vina ter
restria constipant ideo producunt urinam Item
omnia ea repellunt calculum et expellunt
vias urine et constipant Sed frigida generant cal
Item quicumque habent sudores non habent urinam sed
qui habent multas sedes non habent urinam et e contra
Nota vina rubea dulcia plus nutriunt quam
cholerosa Nota vinum rubeum grossum tendens ad
dulcedinem magis nutrit Sed vinum tendens
ad nigredinem generat melancoliam quod est fugiendum
quia constipat Item qui cito vult mora
comedat cholerosa Sed dulcia confortant vita
Nota aliquando cum infirmitatibus vox erit rauca
et difficulter loquitur et post crisim cito bene
loquitur et praecipue infirmus incipit raucescere
significat statum crisis Et si tunc per illam crisim
habet pulsum forte si vomet Sed si autem habet debi
lem pulsum morietur Et quando bene loquitur
habet leviter vocem post crisim fortis sanabitur
Nota liber compositorum est utilis ad prognos
ticandum sanitatem vel mortem in egritudine
ut quia quis post crisim venit levitas sig
num est bonum Si non fecerit et ubi et debili le
post crisim signum est mortis Et quando non
dormiunt post crisim est signum malum Nota
crisis tunc debet fieri mutacio egritudinis vel ad sa
nitatem vel ad mortem Item non in omni cri
si fit evacuacio sanguinis per nares vel sudorem
vel per secessum vel per vomitum Nota in bo
na crisi natura per prius dividit humores
bonos a malis et malos expellit Item quibus
aliquando debet oriri crisis de nocte sunt

illa die sexta erit aggravatus et debilis
et nocte die debet timeri de nocte aggr
avabitur autem. Nota omnis homo de no
cte plus dolet quam de die quia calor
naturalis plus agit quam de die. Item
nota autem crisim est venit distillatio impe
dimenti sicut est raucedo. Item nota quando per
crisim infirmus et instabilis sicut quod iam velit
ibi iacere iam alibi signum est mortis
et non vult tecte. Nota quod per crisim homo
est debilis et cum angustias qua in crisi
sunt pugna morbi cum natura ideo per crisim
homo fit debilis. Nota [illegible] quare homines
Nota in nocte moriuntur quia nox est frigida et dicta
a nocendo et frigus mortificat et debilitat calor vir
tutis in nocte et [illegible] morbum et
aufert secundum ille [illegible] calor modo
qui [illegible] aufert tunc [illegible] dissolutio vir
tutis naturalis et moriuntur. Nota plus dolet
[illegible] quam de die. Nota omnis crisis plus
tendit ad sanitatem quam mortem nisi in pe
stilentia quia in pestilentia per crisim mo
riuntur et ideo nullus [illegible] in pestilentia
quia est morbus contagiosus et inficit me
dicum. Nota omnis crisis evacuat aliquid
secundum primam materiam vel ad salutem vel ad mortem.
Nota distillatio renum per nares [illegible] fit ex [illegible]
[illegible] et omnium membrorum et ex [illegible] [illegible]
[illegible] potus sequitur vita [illegible] [illegible]
[illegible] gula est causa [illegible] et fluxus narium.
Nota omnis cibus cum per naturam mutat [illegible]
ille egritudinem facit [illegible] quando
aliquis plus comedit vel bibit quam natura
sua sufferre potest debet aliquam infirmitatem
et tunc sequitur polutiones [illegible] Nota crisis
plus sunt in febribus quam in aliis [illegible]
et plus in febre quotidiana quam [illegible]
et acuta quam interpollata. Item nota omnis
[illegible] [illegible] in veneno
[illegible] interpollata [illegible] materia ex materia
et [illegible] [illegible] [illegible] et acuta
est [illegible] in [illegible] crisis [illegible]
igitur pestilentia post crisim [illegible] per sudorem
vel vomitum alleviatur talis [illegible]
vel aggravatur tunc moritur. Item nota [illegible]
[illegible] vel pestilentiosis in prima die [illegible]
[illegible] crisim vel sudore vel vomitu
et malum signum quia morbi est ad [illegible]
non natura crisis et ubi est morbus mors [illegible]
[illegible] in statu morbi [illegible] crisis et si tunc
[illegible] illa crisim venit bona [illegible]
[illegible] hec est signum bonum. Item si aliquis
[illegible] multas sedes vel sudores
vel sputum vel vomitum et post aggravatur
talis moritur. Item si aliquis [illegible] alleviatur
per crisim et non [illegible] bona [illegible]
[illegible] et malum signum [illegible] videatur
urina non quando [illegible] si pinguis

fiat humidum radicale dissolvitur et mor
tem. Item ex omni fetore sequitur putredo et
ex fetore omnibus sequitur mors quando
debilitas per [illegible] seu purgationem seu post
vomitum [illegible] ubi est mors. Item se
des liquide fiat [illegible] nigra sedes
in colerum [illegible] sedes nigre fetide vi
scose [illegible] mortem [illegible] sedes sunt
in [illegible] talis [illegible]
illa sedes sunt nigra [illegible] [illegible]
humorum et [illegible]. Nota ego [illegible]
[illegible] est multa et [illegible] non ex [illegible]
et ex [illegible] non moritur homo [illegible] ex re
[illegible] Item omnis expulsio seu purgatio
naturalis per digestionem et bona [illegible] omnis expul
[illegible] seu violenta est mala et mors
[illegible] non fit [illegible] sedes [illegible] quia [illegible] non
est digesta et [illegible] [illegible] et diminu
[illegible] naturalis et per [illegible] mors. Item
[illegible] [illegible] ante crisim [illegible]
ante digestionem [illegible] [illegible]
[illegible] bonum. Nota alleviatio
signum mortis [illegible] evacuatur [illegible]
per signum digestionis [illegible] alleviatur [illegible]
et erit sanus [illegible] signum digestionis quia
urina [illegible] et [illegible]
[illegible] nullum illorum est ibi et [illegible]
[illegible] evacuationes tunc sequitur mors. Nota
bona [illegible] [illegible] in [illegible]
melior [illegible] in [illegible]
peior quia [illegible] humores peccant.
Item urina [illegible] colorum est mala
quia fiat turbatio humorum. Item si uri
na non [illegible] malum [illegible]
[illegible] et debilis [illegible]
et sedibus [illegible] fluxus sanguinis
[illegible] [illegible]
[illegible] colorum est bona [illegible] alius [illegible]
est malus. Item fluxus sanguinis [illegible]
et melior [illegible]. Item sanguinis
[illegible] est melior in sanguineo [illegible]
[illegible] Item [illegible] [illegible] fiat
dissolutionis membrorum solidorum
[illegible] cordis [illegible] est pinguis
fiat dissolutionis illa [illegible] venit
ex cibis pinguibus et non est malum [illegible]
[illegible] pinguis. Nota ego [illegible] in
tensa vel extra naturam est mala. Item [illegible]
fetor [illegible] et ex cibis ut ex oleibus
et propter corruptos humores ut propter
putrefactionem [illegible] vel propter [illegible] in [illegible]
[illegible] est mala et [illegible] ante digestionem [illegible]
[illegible] per digestionem si est fetida non est mala
[illegible] nigra et fetida ante signum di
[illegible] est mors [illegible] per digestionem
sunt bone pustula [illegible] fiat coleram
[illegible] sanguinem in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] fiat coleram. Nota [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] vel melius [illegible] nisi [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible]

id est niger seu mattulapiper idest az[m]
sine est bonum piper simul et sum' pro
sto[mach]o non digestiue ut deglutiat' sed mac
Catarracta est egritudo oculorum que fit ex
reume fluente ad unum optimorum
sium oculorum in quo est visus et ex
tali reume fit in oculis eius oculos pur
oros appareant boni quod vitandum est re
uma et ideo est melius eum eundem
morbum vitandum nisi aq vite cre
mate de vino gallico cum pulueribus
zz^a cinide calsorata sed et magis gut
ta instillata oculis simile clarificat vi
sum et deponit pelles et extrat reuma
ibidem et eadem aqua contentam cupta ex
iccat reum calidum calefacit stomachum clarifi
cat visum et omnia membra corporis interiora
confortat Nota quando aliam virtutes sue
bundi continue hec est ex mortificatione
spiritus naturalis Nota in omni crisi que est aq
expulsio vel per vomitum vel per secessum
est bene sunt ille purgationes et sane
salte si ex eius purgatione non vel dissolu
tio carnis vel putrefactio membrorum inte
riorum quod si sit tunc est pessimum quod sequitur
mors Nota venter vnde cap apud me
dicum per omni continue corporis Aliorum per spa
li parte corporis scilicet stomacho Nota secundum crudum
habeat fit cocto fugiat igitur non decoquatur
sed solum fumus terre et absinthium coquitur
et ponatur in secessum et bibat' solum tepi
de sed non coquatur Nota omnis vomitus est
laudabilis cum coleria et flegmatica sunt admixta
in quo vomitu az[?] flegma et colera sunt et
idem est in secessu Item in omni fluxu ventris
anexus est calor et spiritus quod qui nimium pur
gatur talis spoliat' calore naturali et spiri
tu sicut fiunt Item si aliquis sic nigrorum sterus
sanguinem est quod bibit et prandere comedit cibum
inuolutum ut olea pisa Nota quod aliquis
membris spacium uita in corpore Item Nota sic sudores
et vrina et sic fluunt sicut aq de naso roe
constrictionis et stillat Nota quod per egritudinem
venit recidiua quod fit ex eo quod corporis egritudine
prius non sunt purgationes quod quinto egritudinis
sed purgatio modo eque eaequali pur
gatione scilicet inordinata vel eradicatiua
et putridus in omni sic Nota putridus tunc sic so
lum sic crisim pluribus alie infirmitatis
hec quia die infirmitatis septimo die ne
quando quassatur febricitat Similitu
dinem vult mori Nota subito et recidiua
sunt idem recidiua .i. casus ad egritudinem
sed subito quod subito sanitatem et recidiua
egritudine ex malo reume et est ne Nota omnem
purgationem sine per infirmitatem sine per superior
sequitur alleuiatio tunc est perfecta
crisis et Item magis mouet recidiua sed
quia purgationem sequitur conuertat et non alle
uiato tunc est infecta crisis et Item vel recidiue
recidiuam Item recidiua ex se que venit
cum egritudine et secundum quod fit sic alia re
cidiua ex equiuoca scilicet quod fiunt ex malo

reume sed recidiua non recta est quod non
perinsist egritudine Nota quando stomachus non digerit
tunc omnia membra debilitantur et dimi
nuuntur Nota humores putridi generant
febrem vel recidiuam Nota ille humor qui
non potest superare natura sed natura
ille dicitur humor preter naturalem Item humidum
et calidum ubi est putrefactio Nota egrotes
putridos pinguet et spissos vel fetens
nimium signum est quod ibi exiuit cum medi
camentis humidum radicale et spiritus et ca
lor naturalis putridus est utilius vitalis

S[…]tuitur medicine
volens ad vulnera
putrida et carnes
putridas quando pu
trescit et cadit Con
sice pasta de farina
purissima tritici ad
succum absinthii rube
petrosini apii et fauo
mellis bene depu
rati ita quod omnes succi
sunt equales ma
gis de fauo mellis
scire ad mensuracionem
et sic pasta bene facta et manibus trita
ponatur super vulnus mane et ve
spere bene lauetur primo cum lixiua q
uerat' calculis bene calefacta de vino cum
vino et sic pasta supponatur quousque
vulnus incipiat sed et ponere ad sanandum
sed si supposita pasta vulnus sic manet
sanandum malum signum est et vulnus si sana
bile est tunc infundatur in vulnus
succus de saluia et iterum supponatur
pasta et patiens sepe lauetur et bonis
cibis reficiatur et efficacissime sanabitur
probatum est sepius Contra vero inflamma[tionem]
accipe puram farinam de tritico semen lini
tepidum assum butirum mayale si haberi
potest vel depurato omnia equalia et sic
coniuncta decoquantur in vaso bono equalibus me
sure et super vulnus ponatur vel inflamma
tionem et cum bene sunt suppone sic calefi
at cum butiro recente vel [illegible] tepe
facto butirum [illegible] manant pur
gant impuritates solidat' Contra idropisim
accipe vel radicis herbam ebulum a
[illegible] radices equalia si est idropisis ca
decoquantur cum aqua si est frigida coquatur
cum vino vel cum antiqua ceruisia
bibatur mane et vespere et cum hec bibis omnis
[illegible] balneetur Item vrtica ad decoquitur
cum [illegible] cinisa et sic bibatur contra idro
pisim Contra dolorem oculorum lacrimam
rubedinem et caliginem sume lapidem tu
cia et pone in ignem quod tociens ignescat
nouies vicibus et sic extinguatur in aqua
rosa et postea tere lapidem sicut teruntur
colores cum aqua rosa et cum bene sunt
sunt pone in pelui et dilata per fundum
peluis et facto igne de ligno aloes
tene peluim contra ignem donec extingatur

postquam excoriatum est depone de pelui et cum
cultello et repone in terreo et pone in
oculis ¶ Contra puncturas oculis aqua
rosa lac mulieris et clarum oui equalis
mensure commisceantur et pannus lineus in-
tingatur et super oculos ponatur ¶ Contra caretas
excrescentes in oculis gallinicustem pectum
pone in albumine oui assatum cum adhuc est
calidum et cola utrumque per pannum et isto sic
supra oculos vel super nigram pelle oculorum
et lauatur ¶ Contra vomitum recipe lobergile
vel kroppe (marg.: kroppe) misce absinthium rose cum
mica panis de siligine omnia equalia
sume contundantur et in bono aceto coquen-
tur et in sacculo super orificium stoma-
chi ponatur calidum et cum frigidum in-
fictum fuerit semper calefac et sepe renouetur et ca-
ueatur ne sacculus umbilicum vel dextrum latus
tangat ne epar calefiat ¶ Item sume tym-
um et commisce cum aceto et coque aliquan-
tulum et postea pone in sacculum lineum (marg.: pone)
et fac emplastrum acetum et rescindens super
orificium stomachi et hoc fac sepius iterum calefa-
ciendo ¶ Ad menstrua prouocanda vinum coctum
cum artemesia et cum saluia et impone
pectora russa ad quantitatem uncie et thus
ad equalis quantitatem et bibe ad restringendum
pone ventosas iuxta mamillas non extra-
hendo sanguinem sed tantum apponendo et reponendo
deposita illas minuatur in mediana post
ventosas ¶ Contra vomitum recipe galanga ori-
ganum flores i. tost et mica panis de sili-
gine omnia equalis pondere ius cocta cum
fauo mellis bene depurato quedam electu-
arium sumatur mane et vespere ¶ Item emplastrum
fac de albumine oui et stupa canapi et ligetur
super venas brachiis apud manum et restringit
¶ Contra fluxum ventris recipe rosas et lava pri-
us cum aqua et postea decoque cum aqua
pura fortiter ita quod de aqua remaneat tunc
effunde illam aquam et rosas se(ca) fortiter
ita quod bene commisceantur ¶ Deinde pone rursus
in aquam de rosis supra et iterum refunde re-
cens super alias rosas et iterum coque aliquan-
tulum et fiat electuarium et comedat paciens
¶ Ad somnum prouocandum recipe lactucam cum radice
et iusquiamum cum radice et contunde et succum
eorum commisce cum pinguedine lini contusam equa-
lia omnia exprime per pannum quam postea et
ibi intinge stupam de canapo et fac emplastrum
et pone super tympora et quando volueris remo-
uere emplastrum nisi induxit sompnum renova cum
lacte feminino ¶ Contra colicam passionem
recipe urticam cum semine ipso mica panis de si-
ligine contunde et mastaiolo postea pone
in patella et confunde acetum et coque aliquantulum
et postea pone in lineum sacculum et pone
super locum doloris calidum et cum frigidum
fuerit calefac ¶ Colirium ad oculos recipe galan-
gam anisi baccam lauri aloe liquiricie sar-
cocolle gallitricem saphirum unum contra

sume equo ponderis et contunde pariter
in puluerem assume ollam nouam et repone omnia
in ea cum vino et cooperi cum alia noua
olla et iunctas ollarum liniatis cum
pasta et superiorem ollam totam cum pasta li-
mas et coque quousque consumatur tercia pars
vini deinde cola per pannum in peluim et coope-
ries alia pelui et sepelias sub terra per x
dies et inde consultum effunde in vase e-
reo et aliud vas sustine non pone ¶ Inde li-
ne oculos cum vinis decimus in palpebras
¶ Nota si fuerit dimidium lotorum de cane pone di-
midium quarte vini si integer tunc totam
quartam de cottonio ad pectoris depurandum recipe liquiricie
illa dupla fumiter dupla ysopi dupla cum
uuis passis quinque arabica de laguna anim
le viole decoque omnia simul et cum bene
fuerint cocta appone de melle primo et iterum
coque bene si fuerit longum de quolibet postea ap-
pone de melle dimidium quarte ad electuarium
ad pectoris depurandum recipe passulas ysopi piper li-
quiricie semen melonum cucurbitarum et
nouem cortmorum anisi 3 i et mediam pe-
nidiarum amigdalarum et unum piramum
assatum et in sacculo sicca puluerem
de pulicis semen dissoluta dissoluatur
et consiciatur excepto electuarium cum libra una
dimidium penidiarum una 3 ii et 3 a nouo
fauum mellis puluis ad oculos probatissimus
depurandum recipe pectorum mica ruta maior est sicut
puluerem eufrasia fenicul siler montanum eciam
hec omnia puluis equalis pondere commisceantur
et comedat ieiunus ¶ Ad sanguinem restringen-
dum volucres recipe stercus porcinum et po-
ne super carbones et puluis pone super
nares ¶ Ad sanguinem restringendum in na-
ribus recipe pannum laneum et madefac
in aqua frigida et pone super genitalia et hoc
fac bis vel ter vel quater et deinde mo-
pannum infra cum calefactus fuerit iuxta geni-
talia vel recipe sanguinem et appone ad nares
et restringit sanguinem ¶ Ad restringendum
vomitum calefac vinum et pone in ollam
nouam et perfunde aqua et postea pone
in pannum laneum duplicatum et pone
super orificium stomachi quando calidius sustinere
potest et fac plures ¶ Contra spasma ac
recipe ac stercus caninum et misce cum aqua
rosa vel cum alia pura aqua si sit rosa non
habetur et cola per pannum et da sorbere
pacienti ¶ Si vero preualet in febribus quod
non potest sume sume stercus caninum et ca-
nium mellis et misce et calefac in patel-
la et calidum liga super locum doloris
¶ Contra tremorem cordis recipe tuor leporinum
et pone in acetum forte per triduum et
postea recipe et puluerize exsiccatum et induresce
non ad solem vel ad ignem et tunc liga in
panniculo super cor et ypocondriis ¶ Nota
quod recipe ad menstrua prouocanda vel restringenda
tempus tunc quando fit menstrua ad venas
ser... accedit alius vel temporibus non

Ad menstrua stringenda spongia in aceto fortis-
simo posita stringit ad profunda menstrua rubea
aloe vel mastix pistata vel colata ut es-
sera aloe vino dispensata mulierum Contra
fluxum ventris succus plantaginis i. vegetable
sit et succus mente i. iusquiami sint equalis
melle sumatur ad testam ovi plenam Item
stercus porcinum cum medone spatio colle-
ctum per pannum et sumatur ieiunus duo vel tria
coclearia sepius Contra fluxum sanguinis
vel idem stercus porcinum ut dictum est Item
plantago herba cum radice contusa coletur per
pannum et apponatur zia parbacetti et sumatur
mane et vespere per parum de bene ad unum
coclear vel parum plus et vel bene Contra
verucas vel aqua pluvialis que iacet super
stercus boum Item ad idem radix salsiparilla
decoquatur et inde ungantur cum melle et stri-
gentur cum interanea i. gressimi ex ligua
tervina herba et flores violarum et coquitur
cum zuccaro simul et bibatur frequenter Contra tercia-
nam de semine petrosilini semine apii et leuistici
in aqua pulverizetur et scriptum columbinum
quantitatis est de omnibus supradictis sit pulvis
et sumatur mane et vespere Contra fer-
rutas vel ponatur super verucas et ligetur
cum panno in brevi radicitus extirpabit
Contra fluxum sanguinis de naso pone stercus
porcinum super laterem ignitum et fumum trahe
ad nares Item ad idem herba geniste cresse na-
ribus apposita statim stringit Dolor capitis
fit multimodis quandoque ex dolore fit mestitiate tunc
lavetur cum aqua rosarum et ungatur populi-
leone et sub umbra unguento sedatur
et ferro et calibe infrigidetur quandoque fit ex
frigida causa tunc lavetur cum aqua cali-
da diu et inungatur dialtea et comedat
galanga et diu masticet quandoque fit ex
manie tunc laboret et comedat sepe et ex
aqua calida lavetur et comedat quotidie
vinum mediocriter et calidos ad nares teneat
et odoret satis quandoque ex sua parte stomaci
tunc accia sunt illa que laxant quandoque
ex ventositate tunc comedat sive fructus
sumendum et aucto tritum Contra palpe-
bras iniustitate calido foli zz galanga ligno
galianum ignitum et extinctum in vino
aloe epaticum omnia equalia cafora vix
octava per vino ex predictis pulverizentur
simul et palpebris malis leviter pulvis
imponatur Contra morsum vel cuiusque
pungatur in locum vulneris cum dente la-
certi quoniam sanguinis emanat et statim sentiet
remedium et maxime cum dulcis terra serici in
mayo capto Contra calefactionem epatis fari-
na ordei conmisceatur cum succo solatri et
succo barbe iovis i. husleck et parwatti
et ponatur in lineo sacco et ponatur supra
dextrum latus et habeant pulvis facti et quan-
do calefit deponatur et de post alterum Item
epar lupinum siccum cum epatis i. forte in parte

aliquantulum de eius in pulvere et comedat
paciens vespere et mane et una vice tantum Contra
inflationem cordis archangelica cocta cum
aliqua pinguedine et cocta sepius sicut
comeditur aliud olus sanat bredum ex-
spectatum Contra constipationem que ungatur
ventre in frigida umbilicum cum felle thimalli
qui currit cum vacca si habere potest si non
potest habere ungatur cum allio et for-
maium teneatur cum illo felle et habebit et
vel super umbilicum ungitur probabit vomitum
cadit vomitus quia simpliciter tunc compactum
quod in ventre comedit purgamine ungatur
fortiter cum dicto felle infra umbilicum
Contra ozenam radix epatis i. popagi comesta
multum vel Item salvia cocta zia vel que ali-
folia curat Contra dolorem epatis et splenis
huflatuge folia thimi esterumy de de arbore
mediocri quemlibet ad modum curis pissa
vel cetera inteligi ponderis et storymore in zia parte
cinglis ut si de quolibet parum sunt una mat-
ta de storymore sit ad pondus fortius vel
parum plus et digeratur h cum aqua
simul fortiter itaque media pars vix rema-
neat de aqua et coletur et bibat paciens
mane ieiunus et vespere quando non vult plus
bibere et bibat bene manum plenam vel
parum plus et sic continue quinque vel septem vel
octo diebus Contra dolorem lateris et pul-
monis recipe malvam et semen lini et
utrumque fortiter contunde in mortariolo
utrumque per se et postea ambo decoque sic
in patella cum bono butiro magis
si haberi potest et postea cola per pannum cum
illa collectura unge locum doloris ad ignem
vel ad calorem Contra palisiun unguentum
essicay et cancros vivos recentes et al maz
antiquum contunde pariter in mortariolo et post
sic liquefac et aliquantulum coque in pa-
tella et postea cola per pannum deinde unge
locum doloris Item vicestherlig herba
contundatur et locus paliosus cum ipsa et
succo eius Contra ignem unguentum infernus
trahendo Contra tercianam et dolorem febrilem
archangelica contundatur cum sale et ligetur
super venas pulsus bene tritas ita quod re-
laxatur ambas manus et ambos talos pedis
et super tympora et super frontem Contra
constrictionem pectoris fit quasi electuarium de melle
bene purato et pone tartarum laye et co-
medat mane et vespere Contra stabie flora
in cruribus vel manibus vel aliis membris
semine canapi cum electuario rad et parum
sulfuris contunde simul et bene contusa
coque fortiter in aqua in illa coctura
intinge pannum laneum flavei coloris quanto
potest haberi melior et novior et pone calidum
super stabie et cum infixus fuerit depone
et appone aliud calidum ter vel quater vel
quater in vespere quando vis dormire

donec sanaberis. Item fac unguentum de sul-
fure et axungia antiqua et unge contra
scabiem fortiter. Ad vulnera et rupturas cutis
siue quando ex pustula vel lesione alia
cutis lauatur. R. radicem lardum in bona
quantitate et incende fac stillas super scutellam
porri et illas stillas vel illam pinguedinem
stillatam misceto succo simul [illegible] al et ma
sticem equalis ponderis cuiuslibet tertiam vel
paulo plus et ambo puluerisata commisce
et tertiam equinam [illegible] in bona quantitate
et sepium dimidium et pone hec omnia in pa
tella et coque simul quousque succus totus
euaporet et tunc intinge pannos lineos
et fac emplastrum et pone super vulnus et
efficaciter sanat. Unde dicitur super vulnus sicut
longeinus latus salvatoris apperuit non diu san
guinauit non doluit non doluit non putrefecit
nec ardorem tempestatis habuit sic plaga ista
non sanguinet non doleat non putreficat nec
ardorem tempestatis habeat. In nomine patris et fi
lii et spiritus sancti amen. Hec dicit tibi et pa
ter noster et appone super vulnus lanam
de oue intinctam in oleo oliue. Contra
dolorem dentium et pectoris mastice cum
[illegible] equalis ponderis quodlibet fiat
pillula et super locum doloris ponatur. Contra dolorem
[illegible] quia multum [illegible] de tate
Item mel et acetum equalis mensure in olliculam no
uam aquatam simul coquitur deinde ollulam
cum apposita lignea [illegible] ollulam aptata
cooperiatur ne vapor exeat. Sed inde mo[do]
de super cappa dimissa [illegible] vapor calidus me
diante canna ad locum doloris transmittatur et [illegible]
mores [illegible] statim [illegible] emittantur et efficaciter
sanat. Ad occidendas [illegible] que morantur in au
ribus absintium terre [illegible] in forti aceto
[illegible] et succus expressus in aures mittatur
et statim moriuntur. Contra pruriginem. Item
[illegible] in aures mittatur et statim moriuntur. Contra
pruriginem corporis simul [illegible] et [illegible] unge vel
linguam bouis et mede particulatim et
bene contunde in mortariolo et postea misce
cum fortissimo aceto et in bona quantitate [illegible] ad ma[nu]m
plenam et in [illegible] patiens in sole [illegible]
[illegible] vel quater et sanabitur. Puluis contra
paralisim. R. seminis petrosilini apii leuistici fe
niculi cimini anisi [illegible] gala [illegible]
[illegible] pipe absinthii [illegible] al [illegible]
[illegible] vel [illegible] ista equali pondere
R. [illegible] in dupla quantitate [illegible]
[illegible] et fac puluis et sumatur mane et vespere
et [illegible] cum [illegible] alba. Contra morsum
serpentis vel alicuius venenosi [illegible] valdrianam co
medat et statim sanatur. Item pasta facta de farina
de siligine cum succo apii et ponatur super
locum puncture. Contra terciana et calorem febri
lem pannus lineus plicatus [illegible] vel plus in
tingatur in forti aceto et ponatur super dextrum
latus et cum fuerit [illegible] intingatur
et supponatur ut [illegible] infrigidetur [illegible]

ponatur sub sinistra scapula ut sanguinis
[illegible] [illegible] et postea si necesse fu
erit minuat in mediana [illegible] vel
[illegible] accessiones [illegible] in dextro pede in
vena que est inter duas [illegible] pedicas [illegible]
[illegible] pollicis. Contra alios non potes [illegible]
vermes et maxime invenimus [illegible] pluuiam
in olla noua et pulueriza ille sumatur et sorbito
vel alio cibo [illegible] vel plures si necesse fuerit
et efficaciter sanat. Ad rupturam [illegible] sana
dam vermes [illegible] qui inueniuntur
in fimo [illegible] colligantur et pulueriza [illegible] in
noua olla in igne puluerisetur. Et ille puluis
in sorbitiuncula vel alio cibo sepius sumatur
et sanabitur. Expertum est. Contra terciana sive
[illegible] et intinge pannum lineum et
pone super latus dextrum super epar et sume
de succo [illegible] terciana
et requiescere in lecto et statim sanaberis.
Expertum est. Fiat hec ante accessionem. De pe
[illegible] ad [illegible] fuit [illegible]
galici [illegible] de [illegible] aceto per diem
et noctem et [illegible] ante per duas [illegible]
longi et [illegible] pez
[illegible] vna melius [illegible] su
[illegible] ad [illegible] sal niter
[illegible] et [illegible] oua [illegible]
[illegible] et tunc lige [illegible] super [illegible]
[illegible] in [illegible] statim [illegible] Contra
paralisim [illegible] vt [illegible] saluia
[illegible] bibat mane
[illegible] et [illegible] postu
[illegible] sana [illegible] Contra [illegible] R. se[minis]
petrosilini apii carui leuistici [illegible]
[illegible] [illegible] in
[illegible] polipodii [illegible] pipe [illegible] sta
[illegible] betonice [illegible] verbene ista duo
[illegible] betonicam et verbenam
[illegible] [illegible] betonice
[illegible] pul et comedat ma
ne et vespere et efficaciter [illegible] Si [illegible] appo
ne de sanguine [illegible] efficaciter at puluis
Contra quartanam [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] appone barcelaui
[illegible] maiale [illegible] coquatur
[illegible] in [illegible] usque ad [illegible]
[illegible] diebus vngatur pellicule [illegible] q
[illegible] mane
[illegible] de [illegible]
et diuide in duas partes et cum vna parte [illegible]
[illegible] mastice dragacanti et postea di
[illegible] mastice [illegible] dragantum in duo et [illegible]
[illegible] de [illegible]
et [illegible] dragantum in aceto per diem et noctem
[illegible] aloe epatice ad pondus omnium istorum et con
tunde omnia in puluerem et misce simul et pone
in [illegible] dragantum [illegible] faciatur inde pastillum
et [illegible] dragantum in [illegible] fiat [illegible]
si nimium [illegible] aceto et quanto [illegible]
[illegible] tanto [illegible] fiant in eo [illegible]
[illegible] nota

Incipit [illegible] Iste est liber primus Canonis quem [illegible] abinceni
princeps abohali id est filius hali
[illegible] de [illegible] composuit alii dicunt abi
cene [illegible] corrupte [illegible]
[illegible] abicena [illegible] hali di
[illegible] [illegible]

Subiectum in hoc libro [illegible] Corpus humanum sanabile egrotabile et a medico operabile [illegible]
[illegible] quod consideratur [illegible] antiquorum sapientum [illegible]
per mortem [illegible] non [illegible] est quidam tractatus magnus [illegible]
[illegible] tractantur et [illegible] arabice et [illegible] modo [illegible]
[illegible] tractatus plura [illegible] vel saltem [illegible] integre [illegible] transtulit [illegible]
[illegible] declarans [illegible] doctrine [illegible] in [illegible] ipsa

152v

obdo [illegible] non est [illegible] sed [illegible] et ipse deus [illegible] suas [illegible] primo [illegible] angelis prophete et prophete sapientibus et sapientibus [illegible]
Sed subtilis non sufficit longos de[illegible]tionem [illegible] regula generalis [illegible] et homini[illegible] Sed organa [illegible]
Exsequenti medicinale me [illegible] dicamus [illegible] et habitu [illegible] in medicinalis deprecatus [illegible]

Canones [illegible] medicine [illegible] et [illegible] medicine [illegible] canones [illegible]

In primis deo gratias agemus sicut sui [illegible] celsitudo et bonitati eius ipsius [illegible] [illegible] Et post [illegible] de melioribus amicis quos habere videar cum in omnibus [illegible] me deprecatus fuit satisfacere deo dante quem possum me rogat ut librum de medicina faciam eius [illegible] et [illegible] et partes [illegible] comprehendere ut [illegible] cum brevitate meo [illegible] et [illegible] plenitudinem afferam [illegible] est [illegible] de declaratione in [illegible] parte [illegible] [illegible] in placuit ut in primis loquar de rebus [illegible] et [illegible] utriusque [illegible] medicine theorice et practice [illegible] non loquar de [illegible] [illegible] medicinarum simplicium et post hoc de particularibus corporum [illegible] loquar de egritudinibus que in uno [illegible] membro [illegible] tamen [illegible] ab anatomia membri et eius iuvamentis. De anatomia autem simplicium membrorum et [illegible] iuvamentis in libro [illegible] [illegible] [illegible] anatomia [illegible] in [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] conservanda sanitatis [illegible] [illegible] [illegible] egritudines et causas et signa [illegible] cognoscendi [illegible] et vias [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] universales complens ad egritudines [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in primis [illegible] [illegible] et [illegible] diffinitionem et [illegible] causas et signa [illegible] ad in [illegible] [illegible] [illegible] post [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] ad medicinam [illegible] [illegible] medicina [illegible] et [illegible] quod [illegible] de iuvamentis medicinarum simplicium in hoc medicinarum simplicium in tabulis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Deinde non aspicias cum [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de medicinis [illegible] que in [illegible] in antidotario melius ponendum in [illegible] et [illegible] non [illegible] [illegible] ubi loquar [illegible] Placet autem ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Alium [illegible] componam de rebus [illegible] in quo sit [illegible] [illegible] que cum accidunt non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in quo et de [illegible] loquar et [illegible] in hoc libro [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et si [illegible] deus [illegible] fuit et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] libro antidotarium [illegible] [illegible] ut hic liber plenus non sit apud [illegible] et in eius [illegible] [illegible] [illegible] doctrine nomine [illegible] [illegible] [illegible]

desiderat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] comprehendit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] additur [illegible] incomprehensibile [illegible] [illegible] si deus [illegible] prolongaverit terminum et [illegible] successerit [illegible] me ad [illegible] [illegible] nunc [illegible] componam hunc [illegible] in [illegible] quinque libros [illegible] [illegible]
Liber primus de universalibus rebus scientie medicinalis.
Liber 2us de medicinis simplicibus.
Liber 3us de egritudinibus particularibus que fiunt in membris hominis a capite usque ad pedes manifestis et occultis.
Liber 4us de particularibus egritudinibus que cum accidunt non sunt in membro [illegible] et de decoratione.
Liber quintus de componendis medicinis et ipse est Antidotarium.
Libri primi sunt 4 fen. Fen prima de diffinitione medicine et subiectis eius et de rebus naturalibus. Fen secunda de divisione egritudinum et causarum et accidentium [illegible]. Fen tertia de conservatione sanitatis. Fen quarta de divisione modorum medicandi secundum egritudines [illegible].
Prime fen sunt sex doctrine. Doctrina prima de subiectis medicine et eius diffinitione. Doctrina secunda de elementis. Doctrina 3a de complexionibus. Doctrina quarta de humoribus. Doctrina 5a de membris. Doctrina 6a de operationibus et spiritibus [illegible].
Doctrine prime sunt 2 capitula. Primum de diffinitione medicine. 2m de subiectis medicine. Doctrine secunde est 1 capitulum et [illegible] de elementis. Doctrine 3e sunt 3a capitula. Primum est ad ostendendum quid sit complexio. Capitulum 2m de [illegible] membrorum. Capitulum 3m de complexionibus [illegible] Doctrine 4te 2 sunt capitula. Primum ad inquirendum quid sit humor et [illegible] sunt eius partes. Capitulum 2m de generatione humorum. Doctrine 5te est unum capitulum. Capitulum 1 [illegible] et ad inquirendum quod sunt membra et [illegible] Doctrina sexta [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] capitula. Capitulum 1 de generatione [illegible] [illegible] Capitulum 2m de virtutibus naturalibus [illegible] Capitulum 3m de virtutibus naturalibus ministrantibus. Capitulum 4m de virtutibus [illegible] Capitulum 5 de virtutibus [illegible] comprehendentibus. Capitulum 6 de virtutibus [illegible] motivis. Capitulum [illegible] de operationibus [illegible] capitula [illegible] libri 200 sunt [illegible]
Capitulum primum fen prime libri primi de diffinitione medicine.
Dico quod medicina est [illegible]
Medicina [est scientia] qua humani corporis dispositiones noscuntur ex parte qua sanatur et ab ea removetur ut habita sanitas conservetur et amissa recuperetur. Et [illegible] dicere quod medicina dividitur in theoricam et practicam [illegible] eam totam posuisti teoricam cum dixisti quod est scientia. Tunc nos [illegible] et dicemus quod [illegible] in theoricam et practicam et de medicina [illegible] theorica et practica et de philosophia [illegible] est theorica et practica [illegible] [illegible] [illegible] aliud volumus dicere cum dicimus theorica et [illegible] cum dicimus practica non [illegible] declarare [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]

Sed sunt [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et non in operatione finali ordinatis [illegible] [illegible] [illegible] per demonstrationem adquisito vel [illegible] [illegible] [illegible] vel in operatione finali ordinato [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] adquisito [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] adquisitum

[illegible] album

Cum medicina hoc animo sint quod omni dispositione inde vel preter nam consequente sanitate vel egritudinem vel neutralitatem et omnis dispositio consequens sentenciis dicunt animus sanitatis et consequens morbum dicunt animus morbi et sic animus morbi dum vitas actionum lesam qualitercumque mutatam et contraria mutata ita ut reputatur animus sanitatis quod bona vel naturalis qualitatibus bo et contraria laudabilia ... proprie ... dicti signa et accidentia ... quod ... quanto perditus a sanitate vel egritudine signi ... apprehensum ducit nos in noticiam dispositionis vel in dispositionem propriam

nisi in medicina. Cum ergo de medicina dicimus quod est ex ea theorica et ex ea est practica non est existimandum quod velimus dicere quod una quoque est divisio medicine scientie est altera operativa quemadmodum multi hunc locum perscrutantes existimant sed debes scire quod aliud volumus quod est aliud et quod nec duarum divisionum [illegible] medicine est nisi scientia sed aliud causas et principia et alia adiscendum operandi qualitatem. Hoc vero primam earum nomine scientie que theorice appellamus et alteram appellamus nomine practice. Per teoricam vero signamus quod est scientia in ea factus adquirere credulitatem. Et volumus quod eadem sciencius scientiam tantum adquirimus. Ita quod in declaratione complexionis operationes non non intelligimus sed dicimus in medicina quod species febrium sunt tres et complexiones sunt novem et per practicam ipsius volumus non operationem in effectu neque laborem motorum corporalium sed divisionem operationis medicine quod certam scientiam ... nobis ad adquirendum scientiam et ipsa scientia erit in qualitate operationis sicut dicitur in medicina quod apostematibus calidis adhibenda sunt in principio que repellant et infrigidant et inspissent et postea repellentia cum resolutivis temperabimus complexionem. Postea in declaratione sufficit mollificativa resolutiva scilicet in apostematibus que sunt de materiis que medicina expellunt penitus. Hec ergo doctrina in scientia ... et hec scientia est declaratio qualitatis operationis. Cum autem hanc duarum divisionum sciveris [illegible] scientiam scientialem et scientiam operativam adeptus eris et si numquam operatus fueris. Neque etiam potest alius dicere quod dispositiones corporis humani sunt tres [illegible] sanitas et egritudo et dispositio que non est sanitas neque egritudo cum tibi due sufficerent posse namque est ut cum hoc dictor bene consideravit non inveniat unam duarum nec per affirmationem tantum ... nec negationem. Amplius si hec sanitas nata ... sunt quod diximus tibi remotum a sanitate colliges infirmitatem et dispositionem tertiam non hanc sanitatis diffinitionem posuerunt que est habitus et dispositio ex qua operationes subiecti ipsius sane proveniunt. Neque hoc dici difficile apposuerit nisi sanitatem diffinierit quoadmodum desideraverunt et posuerunt in ea additionem qua non indigetur. Preterea cum necesse in hoc litigemus neque in sermone qui cum ... hoc dici disputatione debeam neque litigium habeat eis neque illos qui hoc eos in medicina ... habebit hoc dicti ... altius doctrinam propter ... Capitulum in de subiectis medicine.

Vero medicina corpus humanum ex parte ... sanatur et a sanitate removetur ... considerat et egrotat vel scientia ... nec adquirunt neque completur cum causas habeant ... scientiam causas scientia ergo denique in medicinis scientie sanitatis et egritudinis causas et quod sanitas et egritudo et causarum earum plurimum quod sunt manifeste plurimum quod occulte que non sentiuntur nec ... per ... apprehenduntur demum eam in medicina scientie causas que in sanitate ... et egritudine ... iam declarata sunt in sensus videlicet quod vero scientia non adquiritur nisi per scientiam causarum et principiorum ipsius. Si causas habuerit et principia que non complentur nisi ex parte scientie ... causa et concomitantia essentialia. Causarum vero sunt quatuor materiales efficientes formales finales. Cause vero materiales posite in quibus sanitas et egritudo in esse ... subiectum quidem proximum sicut membris ... quidem et subiectum quidem longinquum humorum ... et eis longiora sunt elementa et hec duo sunt subiecta secundum compositionem licet sint cum alteratione resolutionis ... in complexione ... et alteratione que sit post adaequationem hoc provenit unitate et hec unitas ad aequationem huius ... multitudo ... compositio ... formarum. [marginal: sanitas egritudo et neutralitas ...]

Efficientes sunt cause permutationis et conservationis humani corporis dispositiones sicut sunt aeres et que eis continuantur et questiones et cibus et potus ... et que eis continuantur et evacuatio ... et regiones et civitates et que eis continuantur ... et motus et quietes corporales et animales ... formales vero non sunt ... [marginal: complexiones et virtutes ... ex compositionibus ...] ... et virtutes et alterationes ... et distinctas in eis in generibus et in ... et in membris et in rebus que humano ... corpori ipsum ... sive sint ... sive non sint ... naturales formales ... sunt complexiones et virtutes que per causas eveniunt et compositiones. Cause que sunt finales operationes et in scientia operationum est scientia virtutum ... et scientia spiritualium que sunt subiecta virtutum quemadmodum non scieris. Hec ergo sunt subiecta doctrine medicinalis. Unde demonstrant de corpore humano quod sanatur et infirmatur hoc que inquisitionis perfectionem sicut sanitas conservetur et egritudo removeatur ... cum hec partes sunt ... duarum dispositionum et ... ... queddam ita est ... cibus et potus et electio aeris et mensura motus et quietis et medicamen cum medicina et medicamen manuale. Hoc que ... apud medicos est sicut tres ... numerorum et egritudinem et mediorum quas in ... invalitudinem et dicemus quod ... duas dispositiones ... procedit non est medium media vocatur et post ... divisionis has deinde ... eos ... collectum est nobis quod medicina tractat de elementis et de complexionibus

[marginal: Dicta ... que ... sint ... ad adquirendam sanitatem]

[marginal: vel operatio]

Elementa sunt corpora [illegible] ... elementum [illegible] ... et plures partes terre recepit et plures distraxit [illegible] ... et hec voce [illegible] ... certa ... quoddam ... magnitudines et ... medium inter partes correspondentes ... aliud ... pondus et ... corporis partes que terre sunt differentes ... Nota dispositio ... [illegible]

et humoribus et membris simplicibus et compositis
et spiritibus et virtutibus eorum naturalibus et
animalibus, et operationibus et dispositionibus
eorum scilicet sanitate et egritudine et medio
et causis earum scilicet comestione et potu et
aeribus et aquis et regionibus et motibus
et artibus corporeis et animalibus et etati-
bus et generibus et extrinsecis accidentibus que
corpori adveniunt ex rebus communibus preparatione
et regimine, et in comestionibus et potibus
et medicinis, et manuum operationibus ad
sanitatem conservandam, et unamquamque egritudinem
medicandam. Harum vero rerum quedam sunt de
quibus medico non adest agendum nisi ut quid
sint in sua scientia informatione informet
utrum sunt vel non sunt doctori sapienti
physico credat. Et earum sunt de quibus
in sua arte ratiocinari debet. Que ergo
earum sunt sicut principia utrum sunt vel non
sunt credere debet. Scientiarum namque particularium
principia credita recipiuntur, et in aliis
scientiis que eas in ordine precedunt certificantur.
Et ita fit donec scientiarum omnium principia
ad philosophiam primam que methaphysica nuncupatur
deveniunt. Cumque aliquis medicorum loqui
inceperit et de elementis et complexione, et que
ita sequuntur eas que scientie naturalis subiecta
consistunt aggressus fuerit errabit, ideo quod
in scientiam medicine mittit quod eius non est
et errabit, quoniam se aliquid declarasse existimabit
cum nil declaraverit. Eius vero de quibus
medicus formare debet quid sint et utrum sint
eius esse non scilicet nominatim credere hoc est summa:
Elementa an sint et quot sint et quomodo sint
et que sint. Et complexiones que sint et quot sint.
Humores etiam an sint et quot sint, et virtutes
et spiritus utrum sint et quot sint, et ubi
sint, et quod mutationem habet dispositionum, et
eius mensura habet causam, et esse quot sint membrorum
ac et corporum innumerata sine preparatione anatomie
debet. Ea autem de quibus formando
ratiocinari debet sunt egritudines et earum cause
particulares, et earum signa, et qualiter egritudo
removeatur et sanitas conservetur, et quoniam
earum esse occultum fuerit ad illud decla-
randum demonstrationem afferre debet, ipsum di-
videndo et mensurando et complendo. Galienus
namque cum demonstrationem argumentationis su-
dumpsorum principiorum facere aggressus est non debet
aggredi inquantum medicus sed inquantum philo-
sophus sicut eum naturalem decet loqui sicut alfarabi.
Item cum arte aggressus fuerit quod quidem
sequitur debet non decet loqui de hoc inquantum
sed alphabetum sed inquantum ipse est universitatis
artificum non inquantum est medicus, et alfarabi
inquantum est alfarabi non potest de hoc ratiocinari
[illegible]

Elementa sunt corpora et sunt partes
prime corporis humani et aliorum que in
corpora diversarum formarum dividi minime possunt.
Ex quorum commixtione species diverse generatorum
fiunt. Medicus ergo a physico credere debet quod sunt
quatuor et non plura, quorum duo sunt levia
et duo gravia, et levia sunt ignis et aer,
gravia terra et aqua. Terra est corpus simplex cuius
locus naturalis in medio totius consistit in quo
manet naturaliter quieta, et ad ipsum cum ab
eo separata fuerit naturaliter movetur, et hoc quidem
naturalis gravitas consistit, cuius natura frigida
est et sicca, ipsa enim hoc consistit quod si diversa
fuerit neque alia res contraria eam gubernet
apparebit quod ea frigiditatis sensibilis et siccitatis
eius vero esse in generationibus invicem proficit
ad retentionem figurarum et fixionem et
ad conservandas figuras et formas. Aqua autem
est corpus simplex cuius naturalis locus est ut sit circum-
dans terram et circumdata ab aere, cum in
suis partibus naturalibus permanserit, et hoc quidem
est eius gravitas comparativa. Que frigida est et
humida scilicet cuius natura hec consistit quod si di-
versa fuerit sicut est, neque ulla causa
extrinseca ei contraria fuerit apparebit quod ea
frigiditas sensibilis et dispositio que est humiditas
et ipsa quidem eius est generata in creatione
sua que reddit eam aptam ad spargendum
et extendendum per quamlibet rem quibus sit parata
et recipit omnem formam que est, sed non retinet.
Cumque est in generatis invicem proficit ad
figurandas formas quas in suis dimensionibus
aliqui figurare voluerint, et ad figurandum
et lineandum et preparandum humidum, nam licet cito
formas figurales emittat tamen cito eas
recipit. Sicco vero licet difficulter eas suscipiat
tamen difficiliter tamen retinet eas. Cumque siccum
et humidum se eis invicem preparaverint, adipiscitur

Complexio est [illegible] ... scilicet ponderalis et iustitialis sunt ad pondus et ad iustitiam ... pondus est que consideratur sicut pondus et ... [illegible] ... ad operationes vel ad operandum ... et actiones elementales qualitatum ... in operatione ad operandum ... [illegible] ... et ista possunt dici complexio ponderalis et cetera gradualis [illegible]

siccum ab humido, ut cito suscipiat terminum et facile figuretur, et acquirit humidum a sicco ut retineat firmiter quod in eo accidit ex rectificatione [figurationibus] et equatione, et propter humidum prohibetur siccum a sua separatione [i. dissolucione] et propter siccum prohibetur humidum a sua fluibilitate. Aer autem secundum corpus simplex cuius naturalis locus est ut sit supra aquam et sub igne et hec est eius levitas comparativa. Est vero natura calida secundum et humida cum vero quando due eius qualitates in generatione iuvant ut rarificentur et subtilientur et allevientur et ad superiora elementa. Ignis vero secundum corpus simplex cuius naturalis locus super omnes elementares consistit partes que est concava celi et superficies. Ipse namque ad celum pervenit et hec eius secundum eius levitas absoluta. Cuius natura calida est et sicca et eius qualitates in generatione prestant iuvamentum ut maturet et subtiliet et permisceat, et ut eius penetratio veniat super generata per ea substantia aerea, et ut duorum elementorum frigidorum generationem prava frigiditate frangat, et ut elementa natura sua ad complexionalitatem redeat. Duo autem gravia plus iuvant ad membrorum generationem et consistentiam, et duo levia plus iuvant ad generationem spirituum et motionem corporis et ad movendum membra, licet motor non sit nisi anima; hec de elementis.

C. ii. doctrine 2e

Complexio secundum quod qualitas que ex actione ad invicem et passione contrariarum qualitatum in elementis inventarum quarum partes [tantum] ad parvitatem redacte sunt ut cuiusque plurimum contingat plurimum alterius proveniunt. Cum enim ad invicem agunt et patiuntur suis virtutibus accidit in eorum summa qualitate in toto eorum [illegible] que est complexio. Et quia virtutes prime que sunt in elementis principales sunt quatuor: caliditas et frigiditas, humiditas et siccitas, tunc manifestum quod complexiones in corporibus generabilibus et corruptibilibus sunt propter eas. Et illud secundum quod in quantum oppositorum per dimissionem vero locum cum complexionis absoluta absque ulla comparatione ad rem aliquam. Et secundum duobus quorum unumquodque est ut sit quantitatibus equalis ita ut quantitates qualitatum contrariarum in complexionato sint equales non [illegible] vere [illegible] et sit quod de eis qualitas in medio media earum vere. Alter vero secundum medium

sit ut non sit quod de eis qualitatum contrariarum media ab eis, sed ad unam magis declinat complexio aut in qualitate que est inter caliditatem et frigiditatem, aut in eo quod est inter humiditatem et siccitatem, aut inter utrasque; distincta medietate complexionem equalem et extra equalitatem non est hic [illegible]. Sed medici [illegible] equale in hac interea quando [illegible] quo magis ut sit quod de eis [illegible] membris humani. Debes autem scire quod equale de quo medici in suis inquisitionibus tractant non est denominatum ab equalitate in qua equalitas cum ponderis equalis consistit, sed denominatur a iustitia [i. ab equalitate iustitie distributive] in dispositione. Et hec est quod consideratum in primis attendere sive sit corpus totum sive sit membrum unum ut sit in eo de elementis cum suis quantitatibus et qualitatibus in mensura quam natura humana habere debet in meliore proportione et dispositione. Equalitatem [illegible] autem in hac dispositione cum hoc ea habent equalitatem quam primo diximus valde propinquam. Hanc vero equalitatem quam in natura attendunt corpora et que est in comparatione aliorum quod habent non habent equalitatem verum habent propinquam equalitati quam prius nominavimus [illegible].

Octo comparationum accidunt modi: aut enim est in speciem comparata ei quod ab ea diversificatur et est alia ab ea; aut in una specie comparata ei quod sit diversum ab ea ex eo quod est in ea; scilicet sit in aliqua parte speciei comparata ei quod ab ea diversum consistit et est ex ipsius et in eius specie; aut erit in partem speciei comparata ei quod diversum sit ab ea ex eo quod est in eius parte speciei; aut erit in singulari re comparata ei quod ab eo est diversum et est ex ipsius; erit in singulari re comparatum suis dispositionibus que sunt in ipso; aut in membro erit comparatum ei quod ab eo diversum consistit ex eo quod est ex ipsius in corpore suo; aut erit in membro comparatum suis dispositionibus in se ipso. Primus magis secundum equalitas que [illegible] attendunt complexionem quatuor et est res magis in hac latitudine que dispositione nimie sit complexionandi [illegible] qua [illegible] contingat consistit sed inter [illegible] et parvitatem duas oppositas complexionem ab una quarum cum excessu fuit non potest.

Secundus modus cutis est rationis similior et extremi inter cutis ... mensura et minimum ... in medium et sic est medium ... membra que sunt calidiora quam cutis sunt calida et que sunt frigidiora quam cutis sunt frigida et que sunt humidiora sunt humida et que sunt sicciora sunt sicca ...
Damascenus de vita sit per humiditatem caliditatem ...

et humana complexio ... non impossibile est ... dicitur quod inter duas extremitates latentes ... plures ... inveniuntur in individuis ... vel a equalitate ... que est in fine equalitatis et in etate in qua augmentum ad finem pervenit sive ... et tamen quedam equalitas ... et non sit equalitas ... quam in ... talis ... non est perfecte est tamen ei propinqua et huiusmodi ... equalitatem non qualitercumque ... consistit secundum ... membrorum alterationem calidorum sicut cor et frigidorum sicut cerebrum et humidorum sicut epar et siccorum sicut ossa ... ergo ponderantur et equabuntur ... equalitatis ... In complexione vero ... membrum vero ... quod est cutis que ... propria ... In complexione autem ... et membrorum ... equalitati ... ad tendens ad caliditatem et humiditatem. Vita etenim ... sicut cor et ... vehementer calidi sunt ... superfluitate declinaria. Et vita quidem consistit per caliditatem et per humiditatem ... et calidis cum humiditate consistit ... nutritur. Membra vero ... sicut ... et que est frigida que est cerebrum ... frigiditas non pervenit ad cordis caliditatem ... et epatis humiditate temperata. Et que est ... siccum ... propinquum et ... cor ... non pervenit ad humiditatem cerebri et epatis temperata ... et cerebrum ... frigidius ... cor tamen est siccum. Sed cor complexionem ... duorum ... et cerebrum ... aliorum duorum complexionum et est frigidius ... vero ... latitudo ... angustior latitudine primi modi scilicet equalitatis ... latitudinem ... magis et ... gentis ... consistit in complexione ... climatis et ... Indi namque complexionem ... quas ... consistit ... et Sclavi ... complexionem ... et unaqueque earum ... ad ... complexione temperata ... complexione alterius non est temperata. Corpus	... Indi ... in complexione Sclavi ... fiat a infirmabitur et morietur et similiter cum Sclavi complexionem Indi qualem reddetur ... corporis dispositio mala queque ... habitabili commorantium habitet ... aera ... climatis ... et habitet latitudinem ... quidem latitudo habet duas extremitates multitudinis et paucitatis ... magis et minus ... inter duas extremitates latitudinis ... et ... non ... complexio ... habet medium quam ... reputatur. Hec etiam latitudinem ... extremitatibus multitudinis et paucitatis extremitatis. Nota. Deus a sciencie ... medium ... habet ... sibi ... impossibile est. Sexta ... modus est medium ... istos duos terminos que est complexio quam habuerit ... medium ... melioris complexionis ... Septimus modus a ... complexio ... unumquodque membrum ... habet ... aliud ... fiat equalitas ... abundat plus ... cerebri ... humiditas ... abundat et cordis ... sit plus ... nervorum ... abundat ... Octavus modus ... membri singularis ... habitum ... melioris dispositionis ... Cum a ... equalitati ... Cumque regiones attenderimus ... nobis est ... fuit locus ... inhabitabilis sub equinoctiali ... Neque aliqua de rebus ... obviando impediret ... mala ... equalitati ... que est ... regionum ... affirmatio quam ... ab equalitate ... propinquitas ... Regionis ... capita ... ubi ... opatet ... mutat ... propinquitas apud nos ... in maiore ... nos ... non habeamus. Amplius ... dispositio ... in linea equinoctiali sunt dispositiones nobiles ... neque ... ubi impedit ... nos ... et ad hanc sententiam affirmandam ... Propter istos ... in ... magis ... non ... super capita

Iste tamen [illegible] avicenna vult [illegible] non dum permanent et [illegible] valeo [illegible] ponitur [illegible] non dum permanent [illegible] ad vitae perductionem [illegible] intellectus iste [illegible] non dum permanent [illegible] distemperantie [illegible] temperantie [illegible] intellectus iste distemperantie non dum permanent [illegible] calidi et humidi [illegible] ad temperamentum [illegible] nam temperata a [illegible] in medio temperantie inferiora est in iuventute in medio temperantie iuventus et in senectute in medio temperantie senectus [illegible] in medio temperantie humide et frigide inferiora non est in medio temperantie in iuventute [illegible] avicenna [illegible] corpus [illegible] intellige [illegible]

Neque [illegible] ab eo [illegible] quemadmodum fit in [illegible] non et in [illegible] congelat [illegible] et [illegible] latitudo [illegible] capitibus et remotis [illegible] non [illegible] fuit [illegible] media [illegible] non [illegible] equalitate [illegible] ut sciatis [illegible] equalis [illegible] non pati ab [illegible] temperata [illegible] mediocritas sit [illegible] et altera [illegible] et forsitan [illegible] et [illegible] in ea equalis [illegible] non pati a corpore [illegible] temperatum [illegible] corporibus et humidi [illegible] equalia fiunt et [illegible] de [illegible] non [illegible] quae non patitur [illegible] non sentit illud. Neque [illegible] tale [illegible] illud [illegible] non patitur [illegible] tale [illegible] Res [illegible] et [illegible] ab eo patitur [illegible] ab eo [illegible] non patitur [illegible] temperatum [illegible] et [illegible] est [illegible] digitos [illegible] temperatum [illegible] est [illegible] cutis [illegible] et [illegible] illud [illegible] temperatum [illegible] digitis [illegible] equalitatis [illegible] digitorum [illegible] esset qualitas [illegible] ad [illegible] et ab [illegible] Deus [illegible] de medicina [illegible] temperata [illegible] temperata [illegible] Neque [illegible] temperata [illegible] in sua [illegible] sit temperata [illegible] non ita [illegible] calor [illegible] in corpore [illegible] qualitate [illegible] in aqua [illegible] equalitatem [illegible] in ipso [illegible] corpore [illegible] equalis [illegible] calor corporis [illegible] et frigus [illegible] non ita [illegible] temperatum [illegible] volumus

[illegible] temperata in [illegible] talis [illegible] illa [illegible] debebat [illegible] medicina [illegible] corporis [illegible] et [illegible] corporis [illegible] corporis [illegible] medicina [illegible] corporis [illegible] magis [illegible] ut [illegible] voluerit et [illegible] adhibuerit [illegible] ab ea [illegible]

[illegible] de [illegible] temperata [illegible] ad [illegible] de [illegible] distemperatas equale [illegible] et [illegible] temperate [illegible] cum [illegible] egressus ab equalitate [illegible] equalitatem non [illegible] est [illegible] calidior [illegible] frigidior [illegible] humidior [illegible] siccior [illegible] non calidior [illegible] frigidior [illegible] humidior [illegible] non frigidior [illegible] calidior. Iste tamen [illegible] non dum permanent [illegible] calidus [illegible] siccum et [illegible] frigidus [illegible] humidus [illegible] valde fiunt [illegible] ad [illegible] plurima non [illegible] et sanitas magis [illegible] et hoc [illegible] egressus ab equalitate [illegible] calidior et humidior [illegible] et siccior [illegible] frigidior et [illegible] non [illegible] calidior et [illegible] siccior et humidior [illegible] temperatum [illegible] corporis

[illegible] in corpore [illegible] calor [illegible] qualitatem [illegible] calor nostri corporis addet sibi [illegible] forma [illegible] corporis [illegible] calor [illegible] medicinam [illegible] in corpus [illegible] forme accidentalis et [illegible] de medicina [illegible] calor corporis [illegible] calor [illegible] corporis [illegible] medicina [illegible] corpus [illegible]

No. dz Sz [illegible] ma quidam homines crescunt ad 30 annos [illegible] ad 27 [illegible] ad 28 quidam ad 27 [illegible] tamen [illegible]
ad 37 [illegible] et etiam decrescit naturaliter ad alios 37 [illegible] proximus quod 3 [illegible]
[illegible] regimine optime [illegible] 8 [illegible] annorum
et ista fuit [illegible] sancti martini [illegible] 8 [illegible] vita ascendit de vapore
[illegible] mensurans tempus vincentis [illegible] que tamen est admixta [illegible] per longiora

qualitate [illegible] afficit [illegible] corpus [illegible] | est frigida [illegible] pili [illegible] per ea
qualitate non afficiat propter [illegible] | cartilago [illegible] ligamentum [illegible] corda [illegible]
[illegible] penetrativam [illegible] qualitatem | ea [illegible] nervus [illegible] [illegible]
ad quam [illegible] corpus neque fiat [illegible] | [illegible] adeps [illegible] pinguedo [illegible]
sicut enim calide eius que calefit ad | [illegible] humidius non quod est in corpore est [illegible]
ignem aut frigiditate eius que adm | [illegible] sanguis [illegible] ea pinguedo [illegible] adeps
[illegible] infrigidatus est [illegible] enim | [illegible] [illegible] medulla [illegible] medulla
sine materia | [illegible] et testiculorum [illegible] pulmo [illegible] epar [illegible]
[illegible] | [illegible] per cutis [illegible] ordo
[illegible] virtutem [illegible] | quo [illegible] ea dispositi [illegible] in [illegible] pul
penetrabile [illegible] abundans [illegible] | mo in [illegible] et [illegible] humidius [illegible]
[illegible] corpus [illegible] | [illegible] naturalis [illegible]
[illegible] infrigidata [illegible] | et ei quod nutrit [illegible] sua [illegible]
[illegible] calefit [illegible] | assimilatur ei quod ab ipso [illegible] pulmo
[illegible] | [illegible] sanguine et multo admix
[illegible] | to [illegible] et [illegible] quod [illegible]
[illegible] ergo [illegible] | [illegible] non [illegible] humiditatis
[illegible] madefacta est et [illegible] ma pene | colligi propter illud quod ad ipsum descen
[illegible] et [illegible] | dit ex [illegible] ergo sic est
[illegible] et est [illegible] | [illegible] epar [illegible] humidius [illegible] pulmo
[illegible] apostematis | [illegible] humiditate naturali et pulmo [illegible]
[illegible] | madefactus [illegible] humiditate [illegible]
[illegible] | in [illegible] mollicem [illegible] et dispositionis
ei [illegible] de [illegible] membris | [illegible] et sanguinis ita [illegible]
[illegible] | [illegible] humiditas et [illegible]
[illegible] et [illegible] et di | madefaciendi [illegible] sanguinis humiditas et
[illegible] melius [illegible] | [illegible] augmentum faciendi in [illegible]
[illegible] est [illegible] | [illegible] naturale aliquid sit maior [illegible]
[illegible] | [illegible] sanguinis [illegible]
[illegible] | [illegible] digitum [illegible]
[illegible] agit et patitur [illegible] | humiditate ex eo [illegible] resolvitur
[illegible] de [illegible] | quae [illegible] naturalis aqueitas
[illegible] membris [illegible] | ad ipsum [illegible] est
[illegible] et ad [illegible] et ad [illegible] | [illegible] quod [illegible] naturale
[illegible] in corpore [illegible] | sanguinis qui aliqua [illegible]
[illegible] sanguis [illegible] | Res a [illegible] que est in corpore sunt
[illegible] epate [illegible] ma ei [illegible] corde | pili sunt enim ex vapore fumoso qui
[illegible] abeo [illegible] | elevatur resolutum [illegible] Nota
[illegible] epar [illegible] per ea epar | pilus [illegible] ex materia fumosa [illegible]
[illegible] sanguis [illegible] | adustiori elevata in qua tam aliquid lutuo
[illegible] | sitatis [illegible] post [illegible] materia
[illegible] sunt | a [illegible] subtiliata veniens ad poros [illegible]
[illegible] sunt | [illegible] cutis [illegible]
[illegible] illud | et in corpus [illegible] rotunditatem [illegible] longum [illegible]
[illegible] ligamenta [illegible] | longitudinem [illegible] similis [illegible]
[illegible] per ea [illegible] splen propter illud quod est [illegible] | fumosa succedens [illegible] ipsa
de fece sanguinis per [illegible] eo quod non | [illegible] et sic [illegible]
[illegible] in [illegible] sanguinis [illegible] | [illegible] corpus rotundum [illegible]
[illegible] non propter [illegible] | longum quod [illegible]
[illegible] de [illegible] | Cartilago [illegible] membrum [illegible]
[illegible] sanguinis [illegible] | [illegible] ut [illegible]
per ea [illegible] non [illegible] | [illegible] molle
[illegible] per ea [illegible] | [illegible]
[illegible] | [illegible] ligamentum [illegible]

[illegible] quidam [illegible] ad annos [illegible]
[illegible]

ficatum est humidum ut cadum non possit se in aliquo consumere [illegible] quare decrescit talem corporis robur [illegible] non multa deficiet [illegible] inm [illegible] humidum ut cadum [illegible] a post [illegible] et corporis [illegible] robore multe deficiet et sic hec sunt etates

Post hanc etatem adolescencie subsumpsit iuventa in pluribus cum ma pluribus [illegible] ad [illegible] [illegible] grandis [illegible] non crescit nec longitudine [illegible] sapiencie dentes dein gradum et longitudine dein grandis [illegible] motibus dein pollutur per [illegible] et completur quia in hac etate [illegible] membra [illegible] pluribus non crescunt

[illegible] iuvena [illegible] ad hanc [illegible] [illegible] calor pueri et iuvenis sunt equales in radice et in gradu

[illegible] calor pueri [illegible] maioris [illegible] et [illegible] qualitate calor iuvenis [illegible] calor iuvenis est econtra

resolutio namque fuit [illegible] in eo de [illegible] [illegible] erit et [illegible] firmositas [illegible] [illegible] est [illegible] namque [illegible] membris [illegible] humidus [illegible] namque [illegible] et [illegible] sanguine [illegible] humidum naturalis [illegible] in [illegible] quapropter [illegible] multa [illegible] corporis [illegible] forte si [illegible] et [illegible] [illegible] vestigiones [illegible] et [illegible] [illegible] duas quantitates [illegible] et [illegible] in [illegible] et [illegible] in [illegible] alembico [illegible] distillancium [illegible] agne et plus olei et remanebit [illegible] [illegible] pilo est humidus [illegible] in [illegible] et cartilagine [illegible] ligamentum per corda per panni [illegible] per [illegible] per vena [illegible] motum per cor per nervum [illegible] nervi [illegible] frigiditatis [illegible] temperato [illegible] frigiditatis [illegible] non [illegible] et fortasse [illegible] et [illegible] et [illegible] remoti per [illegible]

Capitulum [illegible] de complexione etatum

Etates sunt quatuor etas adolescendi [illegible] etas adolescencie et est fere ad tricesimum annum [illegible] est etas consistendi que vocatur etas pulchritudinis et [illegible] ad [illegible] quintum annum et etas minuendi [illegible] non amittit et [illegible] etas senectutis que est [illegible] usque ad [illegible] annos et est etas minuendi [illegible] manifesta [illegible] debilitate et [illegible] etas est [illegible] senium et finis vite ad [illegible] vero etas dividitur in etatem infancie et [illegible] [illegible] ad [illegible] membra pueri non [illegible] ad [illegible] et ad ambulandum sunt apta et in etatem [illegible] plantativam que [illegible] ambulacionem et [illegible] sit forte et [illegible] non [illegible] gingive omnibus dentibus sunt replete [illegible] est etas [illegible] [illegible] vehemencia et [illegible] et [illegible] pollucio [illegible] etas [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] que est [illegible] barbescat [illegible] est etas [illegible] que est [illegible] [illegible] [illegible] scilicet

ab [illegible] usque ad [illegible] complexio [illegible] [illegible] temperato et [illegible] humiditate [illegible] consistit medici autem [illegible] [illegible] duabus caliditatibus [illegible] iuventutis sunt [illegible] corpore [illegible] [illegible] quod calor puerorum est maior [illegible] et [illegible] plus [illegible] naturales [illegible] et [illegible] [illegible] maiores et [illegible] calor [illegible] [illegible] magis est acutus et est minoris temporis et [illegible] sunt [illegible] quod calor in [illegible] in iuvenibus est valde forcior quam [illegible] corpus [illegible] et maioris quantitatis et magis [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] plus et forcius et [illegible] complexio ad coleram plus declinat et puerorum complexio plus declinat ad flegma et quod iuvenes vehemencior [illegible] consistit [illegible] non est [illegible] calorem et [illegible] vehemencior [illegible] consistit et [illegible] [illegible] et [illegible] calore [illegible] non est [illegible] frigiditate [illegible] appetitus [illegible] frigiditate [illegible] signum [illegible] quod [illegible] [illegible] consistat et [illegible] nausea [illegible] vomitus neque [illegible] quemadmodum contingit pueris propter [illegible] ipsorum malicie et signum quod [illegible] complexio magis [illegible] calida est [illegible] corpus [illegible] calida [illegible] febris [illegible] et [illegible] vomitus est totus colericus [illegible] [illegible] [illegible] eveniunt [illegible] et humide et [illegible] febres [illegible] et plurimum quod vomunt est flegma et [illegible] quod est in pueris non est propter fortitudinem caloris [illegible] non est [illegible] multam [illegible] humiditatem maiorem [illegible] [illegible] caloris [illegible] diminucionem [illegible] sunt [illegible] [illegible] sunt et [illegible] vomo [illegible] ambe [illegible] secte [illegible] dicat [illegible] quod [illegible] caloris in radice sunt equales sed [illegible] caliditatis est [illegible] [illegible] et [illegible] scilicet acuitatis et iuvenum est caliditas [illegible] [illegible] et [illegible] qualitatis scilicet acuitatis et [illegible] quod [illegible] sicut [illegible] est [illegible] [illegible] calidum [illegible] corporis [illegible] caliditatis [illegible] in quantitate et qualitate in [illegible] humiditatem multam semel [illegible] sicut aqua et [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]

[illegible] qualitate [illegible] abstractum [illegible] caliditas [illegible] [illegible] [illegible] calorem appellamus [illegible] tollitur gradus [illegible] per equalitatem vel equalitatem [illegible] corpus [illegible] maior vel [illegible] tensius [illegible] dimensionum [illegible] dimensio [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] in vase [illegible] libra [illegible] in [illegible] [illegible] dimensio [illegible] [illegible] aque ita [illegible] imaginacionem [illegible] extensum [illegible] libre [illegible] et [illegible] una et [illegible] aque et fiat [illegible] tensum [illegible] lib [illegible] duarum [illegible] subiecti [illegible] maior [illegible] subiecti [illegible] maior [illegible]

[illegible] in dispositione eius [illegible] [illegible] stellarum in eo existentem [illegible] homo [illegible] nascitur [illegible] [illegible] stelle in eo [illegible] plus [illegible] in [illegible] adquirit de [illegible] planete [illegible] [illegible] in [illegible] aliquid de [illegible] stelle [illegible] illa [illegible] magis in eo [illegible] nascitur [illegible] non [illegible]

horum ... inde decrescendo ad illam partem declinans sunt vite longiores quam apud nos
Apud medicos sunt due opiniones de ... Una dicit quod solus sanguis nutrit sicut medicina, sed alii humores misceantur sibi ut cum ... alterent et ... in nutrimento ...
... disponant et demum attribuunt. Nam aliqui disponunt ad esse sanguinis qui dicitur vere nutriens et aliqui quod [illegible]
Alia opinio est que ponit quod humores omnes sunt in nutrimento et sic medicina [illegible]
... ad satisfaciendum ... ab aliis opinionibus. Avicenna dicit ... cum ... [illegible]

et pancta sicut capilli. Et cum senes
fuerint inveniemus caliditatem aque et
corporis quantitate et qualitate et caliditatem capi-
tam corporis qualitate et accidentis qualitatem.
Et ita debemus agnoscere caliditatem que est in
pueris et iuvenibus ... cum ... fuerint
equali nisi ... quod est ...
caliditatem et ... tales non accidit
res que contingeret ... nunquam
augeri non cessat secundum ... gradum nec
ergo adhuc stetit nec quod iam retrocedat
in iuvenibus. Non enim accidit quod caliditatem
augmentet innatam, neque etiam aliquid
quod ipsum contingat, sed ille calor
in eis conservat humiditatem minoris
quantitatis et qualitatis similis dans ad de-
clinationem conveniat, neque in ... humi-
ditatis diminutio est adhuc diminutio
que caliditatem retinere non possit, neque est
... quod augmentum facere non valet, sed hu-
miditas tanta est primum quod duas res
facere poterat: custodire scilicet calorem et
super ... ad augmentum faciendum; ad
... non ad hoc deveniat quod neutram
duarum rerum facere potest. Oportet ergo
ut in medio ... existat quod possit unam
rem efficere et non alteram ... autem
est ut dicamus ipsam posse augmentare
et non posse calorem retinere innatum, quoniam
cum in re augmentum prestat ... quod ...
custodire non valet. Restat igitur ut dicamus
quod calorem custodire potest et in corpore
augmentum prestare non potest. Et ... est
quod hec est etas iuventutis. Quod autem
dicat secta secunda quod augmentum quod
est in pueris non est nisi propter humiditatem
et non propter calorem est destructio. Hu-
miditas namque augmenti est materia, et materia
non patitur ... neque ... immo agit ope-
rationem ... in ... agente ...
agentis ... aut ... excepto deo neque
agit nisi cum instrumento et id est
calor innatus. Quod vero autem dixerunt
quod ... desiderium quod est in pueris
non est nisi propter frigiditatem complexionis
corporis est ... sed cum malo
namque ... quod est propter frigiditatem com-
plexionis non ... [illegible]
... [illegible]
... melior que ... est [illegible]

... neque in ... corporibus ...
facit propter hoc de ... eius ...
... plus ... [illegible]
... propter quod ... [illegible]
... accidit ... malicia ... propter
... et ... [illegible]
... ordinibus ... et ...
... res malas et humiditas
et multas. Et ... malis ...
motibus ... [illegible]
in eis ... [illegible]
... et ... [illegible]
quod ... [illegible]
magnitudine ... quod corpus ...
non ... ad complementum ...
quod ... complexionem ...
iuventutis quemadmodum G. declaravit
... nos ... [illegible]
est quod caliditates ... tempore ...
... incipit ...
... eius ... humiditas ...
calor ... innata ...
... et calor ...
corporeis et ... que sunt ...
... et defectus ... ad resistendum
illi ... et semper ...
porec sunt finite ... autem iam ...
... sunt ... qualitatis ...
operatio non ... in ...
plures ... infinita ... et ...
... in corpore facit eius quod
dissolvit equaliter et ... dissolutio
cum ... non est immo semper ...
augeret et corpus dissolutionem ...
non posset et dissolutio humiditatem ...
magis cum due res se invicem adiu-
vent ad ... faciendam et ad retro
cedendum. Et ... est ...
... et calor ...
et precipue cum eius ... adiuvet
propter ... defectum ... et id est
humor ... accidit ...
... digestionem ...
adiuvat ad ... duabus
modis uno suffocando et tegendo
alio qualitate ... humor
... frigidus et hic est ...
... individuo ...
suam complexionem ...
... in sua potentia habet ...
humiditatem ... [illegible]

... diversitas ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... in ... et ... [illegible]
... masculus ... sunt ...
... humiditate ...
accidentali ...

... sunt ... [illegible]
... assimilatio
... est ... humor vel humiditas
in corpore multiplicata ex ...
... humores ...
... multiplicatur ex ...
... impedimentum ut ...
... [illegible]

Et dicto [illegible] Avicena determinat de [illegible] humoribus simplicibus secundum qualitates scilicet sanguinis flegmatis colere et nigre [illegible] humoris [illegible] quibusdam [illegible] [illegible] elementorum [illegible] sanguinis comparat [illegible] flegma [illegible] colera [illegible] Sanguinis [illegible] ut colligitur [illegible] [illegible]

corpus [illegible] est in medio [illegible] complexionem [illegible] statem, et [illegible] quod sunt [illegible] [illegible] et alii [illegible] [illegible] divino [illegible] precepto.

[illegible] acquisivimus [illegible] puerorum et iuvenum corpora quantum ad [illegible] sunt calida et corpora senum et decre[illegible] sunt frigida [illegible] puerorum corpora [illegible] sunt humidiora [illegible] Et hoc quod [illegible] [illegible] et ner[illegible] et consideratio [illegible] parvum [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] sunt frigidiores [illegible]

[illegible]

Tumor e corpus [illegible]

[illegible]

petalo de humoribus. Sanguis [illegible] humor [illegible] a sua [illegible] disposicione, [illegible] in [illegible] calidus et humidus in colore rubeus odore [illegible] [illegible] et non fetidus in sapore dulcis.

Non sanguis [illegible] non naturalis [illegible] [illegible] non [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut flegmaticus [illegible] ut quia sanguis [illegible] [illegible]

et [illegible] de [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] vel cum ad [illegible] [illegible] ut [illegible] et in [illegible] [illegible] [illegible] humor malus et [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] humorem [illegible] [illegible] a corpore [illegible] et [illegible] [illegible] humiditatem corporis [illegible] [illegible] humores quos [illegible] notabilibus [illegible] [illegible] non [illegible] superfluitates a non superfluitas [illegible] notabilibus et [illegible] non superfluus [illegible] humores [illegible]

[illegible]

Non sanguis [illegible] non naturalis [illegible]

[illegible]

Flegmatis que ad [illegible] Non flegma naturale dicitur quod non potest naturales virtutes attingere [illegible] in quo corpore [illegible] est quod sit non naturale

Nota completa diffinitio flegmatis naturalis [illegible] ista flegma naturale [illegible] in sua natura [illegible] in colore albus in sapore dulcis vel [illegible] de coctione

[illegible] rubore [illegible] ... et quo [illegible] plenius [illegible] fit [illegible] rubedo et aqua [illegible] ... et aqua [illegible] affectus in ...

[illegible] flegma grossum et [illegible] ... et sapore [illegible] fit [illegible] ... que salsum que acetosum / flegma [illegible] naturale et non naturale / naturale est quod [illegible] aptum ut in aliquo tempore fiat sanguis ... est sanguis non plene coctus et est ... modo dulce flegma [illegible] ... [illegible] ... sanguis non [illegible] ...

[illegible] flegma sanguinem [illegible] ... naturalis [illegible] ... membra [illegible] ... sanguinem ... membra et [illegible] ... in sanguinem

---

Non habet ipsum de virtute [illegible] flegma ... sanguis [illegible] ... de coctione ... sanguine ... flegma ... et ad hoc [illegible]

[illegible] naturale non naturale que flegmatis ... et in [illegible] equale in [illegible] et in flegma [illegible] ... valde [illegible] ... et flegmate ... salsum ... [illegible] ... sapore amara [illegible] ... sal [illegible] ... et [illegible] ... flegma salsum [illegible] ... et [illegible] ... flegma salsum fit per [illegible] ... et aquositas ... sapor ... in sanguinem [illegible]

Flegma [illegible] est etrogeneum [illegible] partium in [illegible] extiois ut [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] etrogeneum [illegible] partes nisi [illegible] [illegible] [illegible] 158
[illegible] decalbatum ut a [illegible] vel ab igne in [illegible] flegma decalbatum [illegible]
talia [illegible] gipso [illegible] Aliud [illegible] flegma aquosum quod [illegible] gipseo [illegible]
[illegible] Nota in [illegible] flegmatia [illegible] esse partium difformitatem
[illegible] inobedienciam [illegible] caloris debilitatem non potentis [illegible] partes equare [illegible] etiam [illegible]

fortasse [illegible] est eius potestas [illegible]
[illegible] colera [illegible] potita ei admixta
fuit et fortasse est eius potestas
[illegible] tam [illegible] [illegible] inspissatio [illegible] ut eius sapor [illegible]
potestate [illegible] grossus [illegible] ag[illegible]
[illegible] et ad[illegible]
[illegible] alterata [illegible]
fuit calor debilis [illegible] fact[illegible]
et [illegible] in accedien[illegible] ca
lor [illegible] est [illegible]
[illegible] grossi [illegible]
[illegible] in sua [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] sapor [illegible] illud
[illegible] grossum sapor[illegible]
[illegible]
[illegible] in illa [illegible]
[illegible]
[illegible] admixta [illegible]
[illegible] fuit [illegible]
[illegible] fuit [illegible]
[illegible] sapore [illegible]
[illegible] potestas [illegible]
[illegible]
[illegible] in collectione [illegible]
Colera [illegible] rubea [illegible] naturalis [illegible]
[illegible] color [illegible]
[illegible] acuta et [illegible]
[illegible] grossa est [illegible]
[illegible]
[illegible] fellis [illegible]
[illegible]
[illegible] penetrat ad [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] colera rubea [illegible]
[illegible] sanguis
[illegible] colera ad
[illegible] fellis [illegible]
et [illegible] est [illegible]
[illegible] in fel [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]

[illegible] que fit in [illegible]
a felle descendit ad intestina
Non naturalis [illegible] colera [illegible]
egreditur [illegible]
que ei admiscetur [illegible]
a [illegible] egressa est [illegible] tam in [illegible]
[illegible] est naturalis
[illegible] est que [illegible]
est et famosa [illegible] illa [illegible]
[illegible] illud quod est admixtum
in flegma [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] partes albedinis [illegible] illustrant
[illegible] sic [illegible] cum aqua [illegible]
et [illegible] illa aqua [illegible]
et [illegible] famem [illegible] vel
[illegible] admixtum est [illegible]
Nota [illegible] famosa [illegible] colera citrina [illegible]
colera vitellina [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] colera [illegible]
[illegible]
[illegible] colera adusta [illegible]
[illegible] colera
[illegible] ei [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ut colera [illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible] color [illegible]
[illegible] est
[illegible] sanguinis [illegible]
[illegible] a suo colore [illegible]
[illegible] est [illegible]
in [illegible] epate [illegible]
[illegible] illa
[illegible] epate
[illegible] colera
[illegible]
[illegible]
[illegible] vitellina [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] colera [illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]

etrogenea et diff[illegible] est [illegible] flegma [illegible] homogeneum [illegible] difformitas [illegible] flegma [illegible] album [illegible] intendatur [illegible] partibus aquosis [illegible] colata [illegible] manebit [illegible] calor [illegible] vel alter[illegible] [illegible] sapor [illegible] acetosus [illegible] aquosa et [illegible] sapor [illegible] [illegible]

[illegible] in ad [illegible] flegma [illegible]
[illegible] flegma [illegible]
[illegible] et ponderositate

[illegible] et [illegible] sapor [illegible] acetositas
et [illegible] acuitati [illegible]
[illegible]
[illegible] partes aque subtiles [illegible]
[illegible] alia [illegible]
[illegible]
[illegible]

Colā ꝯ rubea ... cū colā ... ꝑ humoribus ... ingred̄ ꝯ ad albaū ... ꝑ sola colā rubea et ... potissime ... 300
Colā ... qui ꝯ sua nali dispoē nō ... in caluē rubens in sapoē ... horribilibꝯ ...

corpe in prīmis ingredīe efficit
deīn cadit ipm̄. ingredīe qui
... eius oīo fuīt ꝯtūdatem ꝯ qui
superfluit in illo ipm̄ albificat ꝯ
hoc qd̄ in lignis attende que
ꝑāss in carbonem vtī deīn in
... Calor ... in ... efficit
... ꝯ quod in eꝯ ...
albe... et ... ꝯ eꝯ ...
ingredīem ... duo indicia
que ... passiua ꝯ cinaia indicant
... sunt iudicia ...
... que ... cinaia ...
le rubee calidior existit ꝯ pe
ior ē ꝯ mag̃ ... et q
... ē de ... venenorum Colā ā in
... ā ē natūs ā superfluis ... Nō natūs
natūs ē bon̄ sanguinis fece ꝯ ... ꝯ
... flūs in coparaoē ad sanguinē qui
... dur supfluitates in ꝯpacōe
... ad sanguinē ... sapor ...
et ponticitatem existit que cū in epāte
... in duas separat̄ partes ...
vna in sanguinē penetrat et alia ad
splenem mitti^r pars ā que cum sanguine
penetrat vadit cum eo ad naturale et
vtilitate Naturas vō est vt sanguinē ad
... eo mō quo ... in ... eꝯ
... membrum ... magnā ...
... esse ... sunt ossa Vtilitas
nō vt sanguinē restringat ꝯ ... et
... ipm̄ ꝯ ... eꝯ que ad splenem
transmitti^r est illud quo sanguis nō indiget
... que ad ipm̄ vadit cū natūe et vtilita
... Naturas vō ā ... corpus ...
... superfluite ... ā ... membr
... vt splenem ... Vtilitas vō
... quia ... mitigando
superfluit ꝯ ... quod vtilitas ... duobꝯ ...
... restringit ꝯ ... ꝯ
... vt ... ꝯ fac
... acredinem ꝯ excitet ad famē ꝯ
... Debes ā scire qꝯ colā
... que ad cistim fellis mitti^r ... id quo
sanguis nō indiget et ... a felle ...
... id quo fel nō indiget et ...
... que ad splenem transmitti^r ... id
quo sanguis nō indiget et id ... a splene
... egreditur ... quo nō indiget splen

Nō Colā missa ad cistim fellis ... ...
... vt descendant ad inferiora
... ad visica vt ... ꝯ lauet a ...
... vt ... ... pugat ...
et natūs ad emittendum ... a cistā
fellis sunt duo pori seu vene ... porus vadit
ad ... ad ... illa ...
postrema ... vtutem expul
... colera ...
postrema ... appetitiua ...
No ... deo omibꝯ meliori
... vō nō ... nō
admodum ypostasis et fece ymo ē admō
adustionis et ... hom̄
de ... terrestribꝯ admiscentur ...
partis terrestreitatis ... duorꝯ
... ꝯ admodum ypostasis et tale
... illud de sanguine ... natūs
ē ad modum adustionis ... ē ... re
solui^r subtile et grossum remanet ... ta
le quale ... ꝯ ... ē ...
superfluens ꝯ ... quod ... colā ...
et necessario ... ypostases ... sanguis
ex flegmate ... vt ...
nō des... ... ex ... ꝯ ex colā ...
... subtiliter et ...
paucitem ꝯ ... assimulacōn
Et ... est quod de ea a sanguine ...
... in corpe ... nō deficit
... de qua ... necessario ... cum
separatur ... ... putre
sit ā a corpe expelli^r ꝯ cum pute
sit eꝯ resolui^r ꝯ spissum remanet
Colā ... adusta ꝯ nō ...
... ā que ... superfluens ... que
ꝯ ... colē ꝯ quod de eꝯ ...
... ... ad colā ...
... vocatur ... ...
... sunt ...
vō nō ... cum ...
subtile fuit resolutum ... que
... flagmatis ꝯ quod de eo ...
... fuit ꝯ ... flagma valde sub
tile ꝯ assumi fuit eꝯ cum ...
et ... ad acredinem ... ponticitatem
... que ē cum ... ꝯ quod de eo ...
adustum ... ꝯ ... ... ad
... ad ... dulcedinē ...
que ... cum ... natūs que ...
... fuit ... cum ꝯ quod de eo
adustum ... valde ... ...
... super terre faciem ...
... ꝯ eꝯ odor ... ago
... ꝯ ... et
fugiunt ...
... grossa fuit ... ea
... cum ponticitate ...
... colē ...
... ...
... ...

[illegible] et qui [illegible] tardi et [illegible] intrat
ad [illegible] cola [illegible] gestatur cola [illegible] passio naturalis
Pura cola est que gestatur [illegible] cum in [illegible]
[illegible] cola [illegible] trahente
[illegible] in quo [illegible]

Quale [illegible] cole [illegible] sunt tres Cola [illegible]
cum aduo [illegible] et eius subtile [illegible] et
due alie diuisiones quas [illegible]
[illegible] uero [illegible] et tardius impellit [illegible]
[illegible] et [illegible] cola est que fortius [illegible]
[illegible] et velocius [illegible] virtu [illegible]
[illegible] que [illegible]
[illegible] que magis [illegible] est
[illegible] si [illegible] in eius [illegible]
[illegible] fuit [illegible] medicatio [illegible]
[illegible] que [illegible] ebullit [illegible]
in membra [illegible]
[illegible] et maturandi et medendi
[illegible] magis [illegible]
sunt [illegible] humorum [illegible]
[illegible] humor naturalis [illegible]
[illegible] humores [illegible]
[illegible] quibus non [illegible] non [illegible]
[illegible] humor
[illegible] membra [illegible]
et [illegible] sicut [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] cum [illegible] fuit
[illegible]
[illegible]
[illegible] mollis [illegible] fuit [illegible]
[illegible] separat [illegible]
et ordinatius [illegible] in [illegible]
[illegible] separatur in partem que
[illegible] spuma et [illegible] cola [illegible] et parte
que [illegible] et [illegible]
et parte que est [illegible] albumen et
[illegible] et parte que [illegible]
[illegible] in urina euacuat [illegible]
[illegible] non [illegible] necesse [illegible]
[illegible] et non [illegible] necesse est
[illegible] attenuatiue et
penetratiue [illegible] est [illegible]
[illegible] et [illegible]
dico [illegible] volo intelligi [illegible] in [illegible]
[illegible] corporis [illegible] corporis [illegible]
[illegible] corporis [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] corporis [illegible]
[illegible] et [illegible] debilitate [illegible] eius
paucitatem [illegible] ita [illegible] attende
[illegible] que de eo corporis in
[illegible] et [illegible]
[illegible] cum [illegible]
corpus [illegible] fuerint

que [illegible] in [illegible] ad altam [illegible]
[illegible] sit [illegible] ita [illegible]
nam [illegible] in [illegible]
nata [illegible] non in [illegible] altius
humorum [illegible] cum custodia [illegible]
[illegible] quam habent
in [illegible] vi [illegible] quod
remanserunt [illegible] que
non [illegible] philosophi [illegible]
[illegible] Cum doctrine [illegible]

Dolens masticare aquam [illegible] digeri
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] vna [illegible]
[illegible] in eo digestiua que [illegible]
[illegible] masticatio tangit aqua [illegible]
[illegible] et in [illegible] saliua
[illegible] in qua [illegible] calor [illegible]
[illegible] masticatum in maturatione [illegible]
[illegible] et [illegible] non [illegible]
[illegible] cum aqua [illegible] illud quod
cum [illegible] que [illegible]
[illegible] masticatum [illegible]
[illegible] digeri [illegible] odor [illegible]
[illegible] in eo [illegible]
[illegible] integra digeri [illegible]
non [illegible] calorem [illegible] calorem
[illegible] et [illegible] a dextra
[illegible] epar et a sinistra [illegible]
calefacit non [illegible]
[illegible] et [illegible] que in eo sunt
et ab [illegible] adipem [illegible]
[illegible] calorem ad [illegible] et [illegible] zirbum
[illegible] et [illegible] que [illegible]
[illegible] ab eo [illegible]
[illegible] sit [illegible] in [illegible]
[illegible] quibus [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] diffunditur
[illegible] spume [illegible]
[illegible] et intestinis [illegible]
et per [illegible] que [illegible]
[illegible] que sunt [illegible]
[illegible] intestinis [illegible]
[illegible] impellit ad [illegible] que [illegible]
[illegible] porta [illegible] et penetrat in epar
[illegible] et [illegible] porte [illegible]
[illegible] et [illegible] ad
[illegible] capillarum [illegible]
[illegible] que a gibbo [illegible]
[illegible] et non [illegible]
[illegible] corporis
[illegible] ab eo [illegible] quod indiget corporis
Cum [illegible]

Sola sanguis nutrit ... si post medium ... non quando est ... ad fortunam et disformem ... resumitur est ... la ... in via ... tercio ... non ... sed ... non ...

[illegible] sit quod epar ... tangat ... taliter et propter illud tunc eius operatio est vehementior et fortior et velocior et tunc generatur ex eo decoctio que est ... res que est sicut spuma et res et res que est sicut ypostasis et res fortasse erit in eis que adustionis ... si decoctio superflua fuit que res que non est bene cocta si decoctio fuit brevior ... spuma que est colera rubea et ypostasis est nigra que habet se ... adustio non solum ... colera rubea et ... spissitudine nigra ... non ... et ... res ... sicut ... res colata ... que est bene cocta est sanguis quia cum ... in epate subtilior ... propter ... superfluitates ... quando ... nigra ... sanguis cum ab epate ... ab aquositate ... superflua ... nigra non ... propter ... quedam ... sublata ... aquositas a sanguine ... res deserit et fit secundum sanguinem ... ad renes ... epate et ... renes ... aquositate et sanguinem ... per ... in venam ... ad gibbositatem epatis ... ascendentem ... et ... per venas que ab ea ... per totum corpus ... ad capillares ... Sanguis ... ab ea ... colera rubea ... a parte ... Sanguinis ... effi- calor ... epatis et ... est ... de potibus bonis et ... bona et ... corporis ... colere ru- bee ... calor superfluus et ... epate et ... est de ... est subtile ... dulce ... acutum et ... fortibus ... decoctio ...

flegmatis ... et eius finalis causa est ... et utilitas ... efficiens est flegmatis ... calor ... et eius ... quod de ... est ... et eius causa formalis est decoctio ... et ... et ... utilitas ... Cause autem ypostasis ... efficiens calor ... causa ... ab ... et ... de ... corporis ... et causa ... ypostasis ... vide ... et ... et ... Colera autem que sit ... causa ... efficiens ... et ... causa ... que ... et ... illud ... sunt ... sanguis et ... sanguis ... sanguis ... calor et ... causa ... calor ... colera ... superfluitatem ... et ... superfluitatem ... ideo ... attende ... passio ... et ... necesse ... et non ... propter ... non ... et ... et ... et ... et ... Avicenna ... novissime ... vere ... per ... appetitum ... mulieres ... in ... corporis ... Ubi ... imaginationibus ... et quod ... quidem ... inmobile ...

Avicenna dat causas ... de sanguine ... et ... quod ... sanguine ... Res ... lo... inventionibus ... fuit ... et ... et ... ter... Calor epatis ... est ... epatis ad ... de ... sanguinis ... calor epatis ... quod est ... epatis ad ... colera ... calor ... quod ... calor ... et ... calor ... calor ... epatis ... quod et ...

q gnat semen de spermate licet ita
sensus oppositum sit sed sua dicit q sic
q sanguis et q cum eo labitur [illegible]
venis licet digerit et cum p meliorandi
videtur ut unum quod q recipiat nu
trimentum licet digeri stans [illegible]
superfluitas sit digerens prime quae
est in stomacho
per intestinorum egredi via et sic
[illegible] que fit in epate [illegible]
ut [illegible] in vena [illegible]
de ea remanet ad splenem et fel
tendit [illegible] digerendum re
manent [illegible]
que non sentit et p [illegible] et p [illegible]
[illegible]
[illegible] est q p [illegible]
[illegible] sit p nares et in [illegible]
[illegible]
nam sicut p apostemata [illegible]
q [illegible] et [illegible] corporibus
sic [illegible] et [illegible]. Dixit et sic q
si [illegible] subtiles [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
debiles et q [illegible] subtiles ad
evacuandum et [illegible] sunt
faciles q a [illegible] evacuandum et resol
vendum [illegible] facile [illegible]
[illegible] in sua resolutione [illegible]
[illegible]. Et dixit sic q [illegible]
[illegible] in suis [illegible]
[illegible] sic et in suis motibus [illegible]
[illegible] nasi et [illegible]
[illegible] moventur et [illegible]
et fortasse [illegible]
forte sanat. Membra vero sed sunt
[illegible]
[illegible] movent [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Membra sunt corpora [illegible]
[illegible] generantur [illegible]
[illegible] sunt corpora [illegible]
q [illegible]

sicut ubi est q prima generatione generati
elementorum. Membrorum aliqua sunt
que sunt similia. Alia sunt que sunt [illegible]
et similia quidem sunt corporum quorum
[illegible] subtiles [illegible] parte est
toti [illegible] in nomine et diffinitione
[illegible] in suis partibus et [illegible]
suis partibus et [illegible] sunt
[illegible] autem [illegible]
sunt illa quorum quecumque accepta
[illegible] in nomine diffinitione toti
[illegible] sicut manus et fa
[illegible] non facies [illegible]
[illegible] manus et [illegible]
[illegible] [illegible] sunt omnia
[illegible] ad [illegible] motus et operationes
Primum membrorum [illegible]
os quod durum est creatum quia ipsum
est corporis fundamentum et susten
[illegible] motus. Post ipsum vero est
cartilago que osse existit mollior
[illegible] omnibus aliis me
[illegible]
[illegible] fugit [illegible] et vero
[illegible] melior fit [illegible]
[illegible] et ut durum [illegible] non abs
medio [illegible] a duro [illegible] molle
ledetur et [illegible]
[illegible] compositio
ordinata sicut est in osse spatule
et [illegible] ossibus [illegible]
et sunt epiglotalis cartilago [illegible]
est [illegible] sub thorace et ut per
ipsam [illegible] melior [illegible]
[illegible]
sua [illegible]. Et [illegible]
aliquis [illegible] extendendo ad
[illegible] membrum in quo os
non existit [illegible] et a quo
[illegible] sicut palpebrarum [illegible]
sic ibi [illegible] et defensio [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] que [illegible] ultimo sit dura
[illegible] Post hec sunt nervi qui
sunt [illegible] oriunda a nucha
alba ad [illegible] mollia et ad
[illegible] dura [illegible]
membra [illegible] et motus Post
nervos sunt corde que [illegible]
que ad [illegible] musculorum [illegible]
et nervis [illegible] et ad membra
[illegible] Post hec sua re
[illegible] membra [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] caput ascendunt et illi calor [illegible] impediunt [illegible]
possit debite [illegible] in ira se commovet [illegible]

[illegible] formal [illegible] opa [illegible]
[illegible]
[illegible]

No[ta] Lucidi vare et complures vinco tempore hiemis debilissimi [illegible] calor naturalis in illo tempore in cavernis latitantes [illegible] cibo indigent [illegible] de illo nutrimento quod tempore [illegible] receperunt. In hoc [illegible] calor naturalis fortificatur tempore hiemis [illegible] oppositi [illegible] addit [illegible] alia opposita fortificat [illegible] calor naturalis [illegible] fortificatur nam opposita apposita [illegible] magis manifestantur

[illegible marginal notes]

contractionem et congregationem et propter retrorsum reductionem et ipsius relaxationem laxamento suo et propterea quando musculus dilatatur tunc ad suum redit situm et super mensuram quam eius sit longitudo et propter dispositionem quam habet cum in suo naturali existit situ addit. Sic in quibusdam videmus musculis. Et sic quidam in pluribus compositi sunt ex nervis qui ad musculum tendunt et ab altera parte egrediuntur et corporibus de quibus post cordarum relationem tractabimus. Et habet quoddam quod ligamenta vocantur quae cordae superius et tactu nervosa existunt et ab ossibus vehementia ad musculum vadunt et sunt fila ipsa et nervi in eo. Quoddam vero est super partem musculi vocatur caro. Et quoddam ab eo separatur. Et quoddam ad naturam vadit et membrorum motum et colligitur in corpore et permutatur corda. Postquam haec autem sunt ligamenta quorum dispositiones quae talia sunt corpora nervo similia quorum quaedam sunt quae vocantur ligamenta et quaedam sunt quae nomine althabachat appellantur. Illud vero quod ad musculum extenditur non vocatur nisi ligamentum. Et illud quod ad musculum non extenditur, sed tamen quod est inter duo extrema ossium medium continuat quae inter alia membra et unum vel alii firmiter annectit. Propter hoc quoddam ligamentum vocatur proprio nomine althabachad appellatur. Ligamentorum vero nullum sensum habet ne propter multum motum et fricationem quae ei adhaerent dolerent. Ligamenta autem ligamenti ex eo quod est primissimum est propenditur. Capitulum

Ligamenta sunt arteriae quae sunt corpora quae a corde nascuntur concava in longitudine extensa nervosa in principio ligamentalia [illegible] motiones dilatando se et constringendo quae ex quibus dispenduntur. Quae quidem ad haec sunt creatae ut cor eventetur et fumosus vapor ab eo expellatur et spiritus in membris corporis distribuatur. Postea sunt venae quae arteriis similes existunt sed sunt ab epate et sunt [illegible]. Quae quidem sunt creatae ad haec ut sanguis [illegible] sunt in corpore portatur. Membra sunt pal[illegible] quae sunt cor [illegible] licet [illegible] ab epate [illegible] ad [illegible] abte

horum non sensum propter ea quorum spissitudo tenuis existit dilatata horum corporum superficies composita et commixta ea propter necessaria ex quibus est ut primum cor in sua sede et secunda custodiat et ex eis est ut ea ab aliis corporibus suspendat et eis connectat mediantibus nervis et ligamentis quae fila facta sunt ex quibus texti sunt sicut renes et recthe dorsi et ex eis est ut membra sensu privata sensum non habeant per ipsa habeant super sensu [illegible] sensibile quae id quod ei occurrit sentit et [illegible] sed et quod in corpore accidit quod in eis involutum est. Et habet quaedam membra sunt sicut pulmo et epar et splen et renes habent in sua substantia nullo modo sensum. Sed non sentit illud quod in eis compressionem facit nisi quod de panniculis super ea existit tunc quod in eis accidit dat ventus quod apostema sentit sed ventus sentit panniculis accidit propter extensionem quae contingit in apostemate vel sentit principium panniculi et eius appensionem accidit quod membrum apostematis [illegible] laxatur. [illegible] est [illegible] quae locorum vacuorum impletio quae in horum membrorum situm in corpore existunt et eorum fortitudo qua substentatur [illegible] membra est virtus naturalis quae ei res intermedia completur et hoc quidem est [illegible] attractiva et retentiva et assimilativa et expulsiva et superfluitatum expulsiva. Et postquam haec quaedam membra disponuntur. Sunt enim eorum quaedam quae sunt habentia virtutem in se aliam virtutem habent quae ab eis ad aliud procedit et quaedam sunt eorum quae hoc non habent. Et aliud quaedam sunt eorum quae propter hanc virtutem in se habent virtutem quae eis ab alio influit. Et sunt eorum quaedam quae non. Cum ergo compositio fiet scias quod est membrum suscipiens et tribuens et non suscipiens et membrum tribuens [illegible]

[illegible]

Vita est ... operatio ... ascribitur a colore naturali ... quia ... participat ... calido naturali. Vita ... [illegible] ... calor ... [illegible] ... vita est operatio ... [illegible]

[illegible] ... virtus suas ... [illegible]

Et membrorum [quaedam sunt] suscipientia et non tenentia et membrorum neque suscipientia neque tenentia. De membris autem suscipientibus et tenentibus virtutem non dubitamus. Cerebrum namque et epar omnes conveniunt medici quod unumquodque eorum virtutem vitae suscipit et calorem naturalem et spiritum a corde et unumquodque istorum eorum habet principalem virtutem quam alii tenentur. Secundum cerebrum quidem probet spiritum secundum quosdam absolute et secundum quosdam non absolute. Et epar est principium nutrimenti secundum quosdam absolute et secundum quosdam non absolute. De membris vero suscipientibus et non tenentibus invenimus [et] non dubitamus. Pecten est caro quae sentiendi virtutem et vitae suscipit et non est aliquam virtutem principalem quam aliis membris tenet. De aliis vero duabus divisionibus praedictis in una earum medici a magnis philosophis dissociati sunt. Philosophorum namque magnus dicit quod membrorum tenens et non recipiens est cor. Ipsum enim est omnium virtutum prima radix et omnibus aliis membris suas tenet virtutes quibus nutriuntur et vivunt et quibus comprehendunt et quibus moventur. Medici autem et quidam eorum [illegible] philosophorum has virtutes in membris praedictis ponunt quemadmodum diximus quod sunt membrorum tenentia et non suscipientia. Et philosophi quidam sermo eius ... [illegible] ... tiones. Secundum mediocrem sermonem in primis ad attendendum est magis manifestus propterea in alia divisione praedicte dissociati sunt medici inter se [et] philosophi inter se. Una enim secta dicit quod ossa et cartilagines non sentientia et eorum similia non perdurant nisi per virtutes proprias quae in eis sunt quae non ab aliis principalibus in eas influuntur. Secundum vero illas virtutes cum nutrimento eas transmittit principalis sufficiunt et neque ipsa aliis [illegible] virtutem tenent. Neque eorum aliud membrum a quo eius alia virtutem tenet. Alia vero secta dicit quod virtutes istae non sunt eorum proprie secundum ab epate

et corde in generationis principio eis influuntur et in eis quiete permanent. Medico tamen non attinet ut in secundo demonstrativa procedat argumentatione. Nam de istis duabus dispositionibus ad vitam cuiusque pervenit neque patet a sensu. Sed inquirunt medici neque secundum ipsum in aliqua sua perscrutatione et suarum actionum impeditur. Est autem scire et eodem in dispositione prima quod non est ei timendum utrum cor sit principium sentiendi et motus cerebro et virtutis nutritivae epati an non sit. Cerebrum namque sive per se sive per cor sit principium sentiendi et motus [illegible] existit compositionem aliorum membrorum. Et epar sit [illegible] nutrimenti principium existit aliorum membrorum compositione. Circa de alia quidem dubitatione [illegible] non ei curandum utrum [illegible] naturalis in hoc [illegible] in principio generationis ab epate venit. Quia tamen [illegible] sua operatione indiget. Quia vero sit cor secundum dicitur [illegible] quod virtus ad ipsum non perveniret nisi ab epate [illegible] et [illegible] aptitudo [illegible] in ipso [illegible] in nutrimento deprehenditur quemadmodum fit in sensu et motu cum nervus qui provenit a cerebro praeciditur. Virtus vero illius ossis naturalis [illegible] est dum eius permanet compositio. Et tunc quidem explanabitur ei divisionis habitudo et videbit membra quae sunt principalia et membra principalibus deservientia et membra non principalia absque servitio. Membra vero principalia sunt membra quae primarum virtutum quae in corpore existunt quae ad vitam sunt necessariae ut singulariter a speciebus perdurent principia sunt. Secundum vero durabilitatem singularis sunt tria principalia: cor quod est principium virtutis vitae, et cerebrum quod est principium virtutis sentiendi et movendi, et epar quod est principium virtutis nutriendi. Secundum vero speciei durabilitatem sunt principalia quattuor [illegible] et eorum aliud quartum quod speciei existit principium, [et] testiculi quibus [illegible] rei sunt necessarii

[illegible] principalia cum plurimum [illegible] operationes [illegible] non potuisset [illegible] operatione [illegible]

Utrumque sive [illegible] anima [illegible] vel talis dispositio quae in ordine ad [illegible] operationes [illegible] vel temperamento [illegible] vel apta [illegible] anima [illegible] operationes [illegible]

quod [illegible] per [illegible] vel [illegible] testiculi [illegible]

Membra principalia sunt quattuor.

[Marginal note, top:] Animales spiritus causa testiculos ... matricem ... et pondus ut ...

et tam ut alia natura Necessitas ut est ad sperma generandum et generationem conservat. Summatim ut est ad hoc ut complementum forme detur et quod masculina et femina conjunctim que species animalis tam per inseparata et neque per se re bus in animalibus ... congregandum

Membrorum vero deservientium alia per que fluunt ... spiritus ... alia que fluunt ... et ... fluunt ... ab ... ... et ... ... per ... cor ... ... fluunt ... per pulmo et ... fluunt ... per arterias ... ... fluunt ... per epar et alia interiora membra et ... per venas ... fluunt ... per stomachum et ... per vene et testiculorum ... fluunt ... per membra que ... sperma ... fluunt ... virga ... et vene ... per ... et ... et in ... per ... vene ... sperma ... conceptionis ... et ... matrice ... sperma ... completur ...

No. Et aut dicit quod membrorum alia per que operationes ... effectus ... alia que ... et alia per que operationem ... et ... pulmo ... per epar ... quod ... operationem ... intelligi ... ut ... operationum in vita ... completur ... per cor in generatione ... et ... intelligi ... operatur ad aliquid membri operationem ... et ... operatio completa ad ... vita ... pulmo ... epar ...

[Marginal note, lower left:] ... digestionem et digestio ... apparatum ... ...

... adeo ... efficit ... ad ... per bonum ... operationem efficit que ... alia ... operationem ... efficit. Et est ... membrorum alia per que generatur et sperma ... per membra sicut ... et adipes. Et alia per que est sanguis ... generat per adipes et ... sicut ... duo ... duobus ... ... masculorum spermatis et spermatis ... ... de ... sperma ... ... de ... ... per ... et de ... per ... coagulationem ... in coagulo ... coagulationem ... in ... Et per ... coagulationem ... in lacte ... ... et ... coaguli ... et ... pars ... qui fit ... sperma ... embrionis. Hic aut ... ... et ... ... sperma ... coagulationem et ... coagulationem ... et ... ... coagulationem ... in masculo ... et ... coagulationem ... ... in ... ... radicalis ... sanguinis ... in ... ... fit ... alia ... est ... ... sperma ... et membrorum que ... et ... ... alia ... que non ... fit ... ut coaguletur et ad ... membrorum ...

[illegible]

varia et fit cavo et adeps et alia post eam
et superfluus que nulli harum duarum convenit
et bona. et remanet vasis ad hodie partis
Quia natura ut potest superfluum expellet unde
infans pariet intra sanguinem que ipsum expur-
gavit hoc sanguinis vires supplet et
generatur ex eo quod ab illo salsedine generabitur
et cavo generata ex sanguine grosso spisso qui
calidus et siccus coagulant. Adeps vero
ex eius aquositate et ventositate generatur
qui frigus coagulat eo quod ipsam caliditas
resolvit. Membra que sunt ex spermate
creata cum primum esse generantur et
parantur ita continuitate non restau-
rantur nisi pauca ex eis et in pau-
cis hominibus et in etate puerile
sicut ut ossa et rami venarum parvi non
in magni necnon arterias sicut in aliquo
corpore post se incidit vel loco eius nascit
et caro que dicuntur sunt sicut ossa et omnia
Illa vero que ex sanguine sunt creata re-
nascuntur post perditionem suam et continua-
antur talia secundum quod sunt ipsa sicut cavo
et id quod est generatum ex sanguine in
quo adhuc utique existit proximale dum
non deum ut ipsum et sperma ope in
transit in patrem id membrum quia
tollitur ubi nasci post sicut dentem in etate
puerile. Unum aliquid sanguis ad aliam quia
sunt fuit ex eo non iterum renasci
Et dicitur etiam quod membrorum sericeorum(?)
et nobilium plurimi ex spermate et motus sunt
parvi et vero minimis et plurimi ex sanguine
et etiam primi vigentes vel vivis
et etiam dicitur quod quorum ... que
panniculus sunt involuta panniculus
ex vero panniculi tecti a ventre cavo
pleurantur nasci fit corpus que in spe-
ctione sunt panniculorum diafragma fit dia-
fragmatis et et vocantur arterias
et pulmonem et ex panniculo interiori
qui costas tegit. Et membrorum quidem
venarum que sunt in ventre pani-
culi oriuntur ex siphac quod interior
ventris cooperit intestina. Sed alia
tunica carnosa que sunt villosa fit ab
ea et ex ungulis que villis tunica fit
operante non quidem motus fit nisi per
villos. Voluntarij vero fit per carnu-
losa que sunt insurgentes et nabiles mo-
tus fit naturis et vitalis et que
fit motus transmutandi fit villi oppositi
transversi ex situ longitudinis ...

tiendinum et transversos attractionem
vero sunt villi qui in longitudine extenduntur
et expulsionem villi qui in latitudine tendunt constringentes
et retentionem villi qui oblique vadunt
membris que vena habent tunicam sicut vena
et vesice habent villos per quos adiuvare
sunt contentive et membris que sunt duas
habentia tunicas villi qui in latitudine te-
dunt sunt in exteriori existunt
tunica et alii duo in tunica interiori
illi cum qui in longitudine extenduntur ad superiorem
magis declinant intrinsecam quia tunica non
tali fuerunt nisi ut attrahendi et expellendi
di villi sunt existunt inter interiorem
ut villi attrahendi et retinendi sunt sunt
nisi in intestinis. Non in multo indigent
retentione sed attractione et expulsione
Et dicitur etiam quod membrorum unumquodque
corpus a sua specie aliena continuatur
Alia sunt que unam habent tunicam alia que
duas que autem existunt duabus tunicis
non tunica creata fuerunt nisi propter innata
multa causa unum est multum necessitate
multa custodiae et formae sue corpo-
ralitate ne findantur. Et forma ad
motum eius quod continetur in eis sicut arterie
Secundum est multum necessitate multa custodie
vene corporis quod in eis est regiduitur ut
non resolvatur et egrediatur. Resolutionis non haec
patet causa sue raritatis sicut vena habent tu-
nicam et custodia tunica in eo quod propter hoc
causa ad findendum existit apte. Et hoc
quod corpus quod in eis et resolutum est
sicut spiritus et sanguis quantitas sunt regenti
custodia in valde studiosum
et de quibus timemus ne perdita recedat ope-
ratione propter resolutionem et substantias quod propter
fissuram exitum nam magnum timetur
malum. Tertium est quod cum deum
membris fuit necessarium ut sit ipsum at-
tractio et expulsio motu vehementi
sicut in ventre quod carum semper nisi
sine periculo et hoc in sit stomachus
et intestina. Quartum in quo cum
volens fuit ut unaquaeque membrum tunica
operatione que in ea propria sit propria(?)
et una quaeque duarum operationum inten-
dit propter contrarium ad aliam opposi-
tione diversi fuit necessaria et ter-
tiam creande. Et sicut ergo fuit
volens servandi virtutem ...

replecta renes / ... reservatas / membra et ... / sunt ... in ... / tabule et constringe / Alios que in ... / ... / ... [illegible]

... ... / ... / ... reddat ... / ... / ... / ... non in ... / ... plus ... / ... non ... / ... / ... / Homo igitur

... non omnis vita est principium operationis probat ... operationes famulantur vel organa per eo non ... principium operationes est tale et tale ... aliud est organum et tale per ... organum vel salutas

quod quidem non fit nisi membro ... et digerendi quod similiter non fit nisi per membrum carnosum. Duo enim ... in hac re duarum rerum virtutes posuit ... virtutem ... serviendi et virtutem carnosam digerendi. Et natura quidem virtutis nervose fecit nervosum et virtutis carnose carnosum. Postquam vero determinavit operationes cordis et ... digestio ... in propria sua ... proveniente.

[S]ensus vero id quod sentit non potest sentire nisi obviando ei ... in tactu. Et iterum cum quod sit quod membra corporis ... sanguinis ... non ergo indiget sanguinis in corpore intrinsecus ultimis quantum sunt carnis. Et propter hoc neque ... sed fuerunt ut ... intrinsecum quod ei digestio ... et ... non indiget immo ... intrinsecum dicitur in ipsam quantum. Et sunt quidem membra ... corporis ... sanguinis ... valde remota ... cum natura fuit sanguis ea intrinsecus ... ut in ... ordinatum quantitate sicut os ... fuit vel ... quod corpus intrinsecum ... in eo ... quantitate ... in osse ... et adiutorium ... in ipso ... fecit in osse ... Et membris ... quod sit ... ut ... quia ... replicantur ut paulatim et paulatim procedat ...

[N]on ... Membra a ... fortia sunt ... ad ... debita sibi ... sicut ... et ... ad ... que sit ... et operationes ad ... Doctrina ... est Summa una et c. Summa ... de ... prima ... sunt ... quo ad ... testiculi qui non sunt ... ad ... dubitationem ... differentie ...

[Margin notes, left:] ... et ita ... ad ... Alia ... que ... ad ... / Non dignum ... / Quintus ... debilia ... expulsive vel expellende ... membra ... quo ad ... dubitationem ... sunt ... ad ... dubitationem ... de membris ...

c ...

[V]irtutum et operationum cordis ... aliis ... cognoscitur ... in virtute operationes existit ... neque ... operationes proveniunt nisi ... in ... posita calido. Dicamus ... et operationum ... provenientium apud medicos sicut tres sunt: quedam virtus animalis et quedam virtus vitalis et quedam virtus naturalis ... et ... Maior ... existit ... operationes et virtus ... vitalis ... sedes cerebrum et ... proveniunt operationes. Et quod virtus naturalis ... in custodiendo ... ad finem generationem ... corporis. Et eo quod ... sedes et operationes ... operationes ... et ... sunt.

[N]on ... Naturales non virtus in ... esse ... motus ... existit et ... aptum ad corpus ... et fit ... potentem ad ... Et ... sedes et operationes eorum ... a ... in Aristotele ... virtus ... principium cor ... operationes ... manifestatio ... existit ... Quemadmodum apud medicos ... in serviendo ... et ... medicinam ... operationes.

[P]ostea cum consideraret ... et non quemadmodum ipsi dixit. Et inveniunt ... et non ... nisi ... Tertio ... ut ... que sit ... virtutes ... Membra ... non ... in eo quod est esse.

medicatione completur. An ex quibus constant
partes que sunt ipsius porta vel [illegible]
ut id ex quibus existit quod [illegible] non
est lemma fiat. ¶ Et de virtutibus vel [illegible]
[illegible] quibus ministratur

Virtutum vero aliorum [illegible] ac sunt que
sunt ministrantes aliarum que sunt
ministrate et ministratarum quidem
duo sunt genera. Unum genus ministrat [illegible]
nutrienti ad hoc ut individuum [illegible]
[illegible] quod in duas partes dividitur nutritiva
et crescitiva. Et alterum genus ministrat
nutrienti ad hoc ut permaneat species
quod etiam in duas dividitur scilicet in generati-
vam et in informativam. ¶ Utraque vero nu-
tritiva illa que nutriens in nutritione
[illegible] substantie [illegible] ut per ipsum restauratio-
nem recipiat quod dissolutum fuit. ¶ Utraque
crescitiva illa que in totius corporis
diametris addit secundum proportionaliter
naturalem quatenus corpus ad augmen-
ti finem perducat per illud quod ipsi
de nutriente ingreditur. Nutritiva
vero utraque crescitive fiunt [illegible] in
[illegible] quantum affert nutriens ei quod
dissolvitur equale [illegible] minus [illegible]
plus. ¶ Crescitiva vero non est nisi quod in
[illegible] plus fuerit eo quod dissolvitur
[illegible] quod tale existit est cre-
scentia [illegible] in
etate consistentie et [illegible] vero
non crescentia non [illegible] crescentia ¶ Sicut
quod secundum naturale proportionaliter in omnibus
existit diametris quatenus corpus in [illegible]
crescere perducat complementum. De
[illegible] vero [illegible] non est crescentia et si
sit ibi [illegible] quemadmodum ante
consistentiam non existit ibi [illegible]
[illegible] constat et a natura [illegible]
[illegible] et nutritive [illegible] operatio [illegible]
particularibus complet operationibus et una [illegible]
[illegible] comprehensio que [illegible]
[illegible] humorum qui in potentia [illegible]
[illegible] in effectu [illegible] membro quod [illegible]
fallit quemadmodum in [illegible]
que [illegible] vertitur que in nutrimentum de
[illegible] ¶ Alia vero adherentia que ut
hoc recipit nutrimentum completo effectu
fiat sicut membrum [illegible] efficiat et

quod [illegible] in quo fallit quemadmodum in [illegible]
[illegible] carnosa et [illegible]
que [illegible] ut hoc recipit ¶ quod iam
factum est pars membri
membri ponat ei ab aliis partibus
[illegible] in sua essentia et colore quod
[illegible] fallit quemadmodum contingit
in [illegible] et morfea ¶ [illegible]
[illegible] et adherentia iam ibi sunt recepta
[illegible] vero ibi [illegible] et [illegible]
[illegible] operationem efficit utraque in-
mutativa que est una de [illegible]
nutritive et [illegible] una in
[illegible] et in [illegible] membris
[illegible] partium per [illegible] diversificatur
in unoquoque membro existit utraque [illegible]
[illegible] que nutrimentum in [illegible]
substantie [illegible] a virtute que nutritive
[illegible] aliquis permutat. ¶ Immu-
tativa vero que [illegible] operationem
efficit toti corpori [illegible] ¶ Generative
vero virtutes due sunt [illegible] ¶ una est
que in masculis et feminis spermata
[illegible] altera [illegible] que virtutes dividit
que sunt in spermate et [illegible]
[illegible] membro [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] informat [illegible]
animate [illegible] partium et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] inmutativa [illegible] utraque
vero informativa [illegible]
[illegible] propter [illegible]
[illegible] et [illegible] figuras
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
et ad [illegible] operationes que [illegible]
[illegible] corporis precedunt. ¶ [illegible]
[illegible] ministrantes sunt que rem [illegible]
[illegible] ad speciem [illegible]
et sunt utraque nutritiva et crescitiva.
¶ [illegible] de virtutibus [illegible] ministrantibus

Virtutes vero aliorum que ministrant
[illegible]
que sunt [illegible] ¶ Attractiva et reten-
tiva digestiva et expulsiva
¶ Attractiva vero fuit creata
digestiva utraque sine dubio [illegible]
[illegible] essentiali distinctione [illegible] attractiva [illegible]
[illegible] ¶ Nam [illegible] mandate et plante
attrahunt eis convenientia et dimittunt disconvenien-
tia [illegible] per attractivam
complent [illegible]

[illegible]

1632

Virtutes autem animales non utique animalis tantum ut unus quivis sit virtute per quam ipsum animal est animal vel quae inerit separat ad suscipiendum sine prohibitione operationes animalis. Aliqui vero dicunt se sumere nomen per quam animal est animal, vitalis virtus contentiva et motiva per modum accepta dum in animalem exercentur et sic capit Avicenna virtutes autem animales intelligi volunt.

Ira et timor et consideratur ut ad virtutem appetitivam reponitur in ipsis et sic motum timoris et ire attribuit virtuti. Alius esse motum proprium ad cor vel ad virtute et sic attribuit virtuti ista vitalis quae in ista virtute movet vitam in spiritu.

Virtutem in suis membris attribuit virtutes quae ad eius operationes et non in membro in virtute animalis quia non pulsat et facit operationem. Aliqui ponunt ad aliquam operationem et reponunt in membro quam in membro animalis ut motum.

ad attrahendum nutrimentum in innatum, quia quando operatur secundum villos membri in quo ipsa est in longitudinem extensi. Et retentiva sunt causata ut innatum retineat, due virtutes ipsius nutrimenti ineas operantur quod ab ipso alimentum suscipiunt, quod eorum effectus villi quae ex transverso protenduntur. Et est etiam villi quae in latitudinem membrum ampliando procedunt. Digestiva vero est illa quae quod attractiva attraxerit, et retentiva retentum in convenientem conditionem aptam virtuti et ea facientem per nutritionem operationem, et quia convenientem compositionem nutrimenti in effectum est operatur, sed est ex operatione in mutatione quae vera digestio. Ex non operante superfluitatibus est ut si possibile fuit in quo eius animum disponendo quia et digestio vera, aut ut earum expulsione a membro in quo sunt retentis facile efficiat tum compulsione compulsionem. Earum attrahendo eorumque quod sit generaliter quae fuit prohibeat, aut in compressando sicut retentat fuit tenuitas, ac incidendo sicut quod propter fuit viscositas, et sic quando operatur vera maturatio. Est tamen cum maturatio et digestio sinonima sunt. Expulsiva autem est ea quae superfluitates compellit convenientes nutrimento, et ad nutrimentum non est quaecumque quae corrumpit inepta quae superfluitas ad nutrimentum et quae non est necessaria ut evacuetur in receptaculo suo apto sicut urina in vesica, et sic quod utique haec compellit superfluitates aliquas partes et sanguinem quae sunt eius separata vel si non fuerit ut sanguinem separata a nobilioribus compellit ad ignobiliora membra, et a duris ad laxa. Cuius in parte compulsionis fuit declinatio membri superfluitates, non convenit eam utique compulsiva ab ea separata sequitur possibile fuit hec aut virtutibus quatuor secundum primum qualitatis calidi scilicet et frigidi humidi et siccitatis. Sed calidus servitium omnibus quatuor praedictis est. Quia frigidus non sed tamen, actum earum attrahit et non servitium. Et frigidum vero fortius inest. Sed ut omnibus virtutibus est generaliter, quia omnium virtutum operationes per motum consistunt, et hic quod in attractione et compulsione maius tum est. Et in digestione et quando digestio completur per partes eius quae sunt ingrossativa et inspissativa procedendo et adiungendo ei quod attenuativa sunt et resoluta. Et hec quod materias sunt separatim.

Retentiva indiget multa siccitate et caliditate mediocri. Attractiva autem indiget caliditate multa et siccitate mediocri. Virtus vero compulsiva indiget caliditate mediocri et siccitate valde remissa. Virtus tamen digestiva indiget caliditate vehementi et humiditate mediocri.

in frigidum compositum sunt siccitas. Et frigiditas est palitiva faciens et mortificans. Et ab eius pluribus operationibus ad retentionem tamen faciendum attinet fortis, quia villos in hoc comprehendit, sed non generat in operationibus virtutum sed ingreditur, sed tamen operatur instrumentum dispositionem qua ipsum propria consistat. Et compulsiva quod a frigiditate iuvatur propter quod retentionem per partes dissolutionem facit, quia ad compellendum iuvat et quod in eis ampliat complexionem et propria quod vel. Tamen quod in latitudine extenditur compulsive retinet et inspissat. Et hec est instrumentum comparatum et non est in principio operationis ampliandum fore. Et frigidum non intrat in formam corporis virtutum ut per actus sed ut in ipsis inest ingrediens operatione nocet et maxime debilitat. Frigiditas vero in tum virtutum operationibus necessaria est quod sunt due virtutes locative et retentiva, dualis vero locative virtutes quae est attractiva et compulsiva per se maiori in partibus, eius multa eius efficiunt sufficiens, quia in motum est necessaria motu valde sicut quae habet virtutibus ad praedictos deficit operationes impulsionem vehementem quam et leviorem quam ipsa est humoralis propter fluxus cum in ipsa fuit propter eius instrumenti sed retentione per constrictionem. Digestiva autem plus indiget humiditate, propter hoc tum nutrimentum qualitates activas complevus et passivas sequitur ipsa de eis indiget. Respicit virtutem retentivam plus indiget siccitate quam caliditate eo quod tempus in quo conservat quod villos retentive magis est tempore in quo movetur quod villos quae in amplitudinem tendit ad stringendum, nam tempus quod est ad movendum et id quod caliditate indiget est breve, et totum reliquum tempus eiusque est ad tenendum et ad conservandum et quae [illegible] quanto plus declinat ad humiditatem eo est utique ei in eius debilitate. Attractiva vero plus indiget caliditate quam siccitate quia caliditas adiuvat in attractionem, primo eo quod ars propria per operationem et movere et plus necesse est eis movere partes suas instrumenti quam retentionis facere, et cum siccitate stringere sit non utique non tamen indiget multo motu sed pluribus etiam motu indiget vehementi. Et attractio quod dum fit a virtute at.

alias azarcha vel exarcha alias [illegible]
vel quod levior [illegible] =

[illegible] gradus inequales ab igne sic
a splendo vacuum sit ab igne ma-
teria a calido sit in lampade
ab igne elevata licet sit parva apud artifi-
cem [illegible] reducta ad splendorem va-
cuum [illegible] [illegible] consistit [illegible] ideo
[illegible] attractiva [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible]
[illegible] indiget [illegible] attractiva et re-
tentiva [illegible] indiget constrictione retentiva
[illegible] [illegible] attractiva et constrictiva
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad illas [illegible] [illegible]
[illegible] et ad [illegible] indiget
[illegible] [illegible] motu et [illegible]
[illegible] quod ad [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] constrictione et constrictione
[illegible] gradus in retentiva tempus longum
et in attractiva tempus breve est [illegible]
[illegible] [illegible] attractiva [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] indiget [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] indiget calida [illegible] digestiva
[illegible] non indiget [illegible] [illegible] ut in-
[illegible] [illegible] efficiat et ad petrandum
in [illegible] et ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in digerendo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] digerere non
[illegible] [illegible] non posse [illegible] et [illegible]
posse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
elongationem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in eo non
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ve-
[illegible] est [illegible] et ad eos [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible]
retentiva indiget constrictione et [illegible] constrictione
[illegible] [illegible] tempore et [illegible] [illegible]
[illegible] Et attractiva constrictione indiget
et [illegible] constrictione tempore [illegible] et in motu
[illegible] indiget [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est
[illegible] et indiget adiutorio ad mo-
tum faciendum et digestiva est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ideo quod [illegible] iste [illegible]
[illegible] [illegible] operari faciunt, et eis inequalia
indigent

Capitulum quartum
De virtutibus animalibus

Virtus est quedam potencia anime ab eadem
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] differunt [illegible]
Virtus vitalis et animalis quia ad totum
corpus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in membro
paralitico quod non sentit nec [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] putrefiat

Virtutes ad animales [illegible] [illegible] volunt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in membris [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad recipiendum [illegible] sensus
et motus et operationes [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Nota autem
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est membrum, a
[illegible] membra. ita quod [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Et sic [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] consistit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ad in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
recipiendum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad recipiendum [illegible] [illegible]
[illegible] et reliquas. Virtutes [illegible] animales
in [illegible] et [illegible] non [illegible] [illegible]
vitales [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
animales [illegible] [illegible] destruantur [illegible]
[illegible] consistit [illegible] [illegible] [illegible] in eo sunt destructa
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] paralitico
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] motu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
eas recipere [illegible] [illegible] accidit ut
[illegible] et [illegible] in [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] Et membrum
[illegible] [illegible] est non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Et accidit ei ut putrefiat et
[illegible] In membro [illegible] paralitico est virtus
[illegible] vita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] virtutes vitales [illegible] in eo [illegible]
[illegible] non [illegible] non ut non [illegible] in
[illegible] recipiet. [illegible] non [illegible] est [illegible]
[illegible] Et [illegible] non est [illegible] [illegible] [illegible]
ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est et [illegible] [illegible] est mortuum
quod [illegible] [illegible] [illegible] virtuti [illegible] [illegible]
fortasse non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] remanebit
et fortasse [illegible] remanebit [illegible] [illegible]
et membrum tendit ad mortem Et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] et [illegible] [illegible]

In membro paralitico non [illegible] [illegible] motus nec
augmentum [illegible] [illegible] non putrefiat [illegible]
quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
vel ab [illegible] non [illegible] in illo [illegible] [illegible]
[illegible] sentit [illegible] [illegible] nec augetur [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] apud artifices [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Auctor: [illegible] in [illegible] animalis

[illegible] in remotis [illegible] et motus in toto vel in parte maiori [illegible] [illegible] facto in remotis [illegible] et [illegible] in parte et non in toto

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Si virtus animalis sit lesa [illegible] animalis [illegible] [illegible]

Sed si virtus vitalis sit lesa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] Auctor

separata faciunt ad sensum et ad motum re-
cipi [illegible] restat quod ut sit spiritus vas
anime [illegible] sequitur [illegible] [illegible] creat virtus
vitalis Et ipsa quidem est prima virtus que in spiritu
operatur. ad spiritus qui subtiliter operatur [illegible]
[illegible] spiritus [illegible] [illegible] [illegible] per ad recipit
[illegible] in [illegible] et animam [illegible] que qua alie
[illegible] virtutes [illegible] non virtutum operationes
non ab hoc operantur ut spiritum [illegible] [illegible] vel
sit et secundum apud medicos non operatur

[illegible] animalis [illegible] et in cerebro [illegible] ad
tristalosydem penetrat a ad linguam
a ad [illegible] [illegible] [illegible] spiritus [illegible] ventriculum
[illegible] cerebri et corporis recipiat [illegible]
[illegible] ut [illegible] operatur ad operationes [illegible]
[illegible] [illegible] vapore [illegible] et [illegible] in epate
et [illegible] in testiculis Et apud medicos quidem
[illegible] spiritus in cerebro ad [illegible]
[illegible] non [illegible] ad recipiendum animam
[illegible] in [illegible] et [illegible] et [illegible] in epate
[illegible] per [illegible] [illegible] ad reci-
piendum virtutem [illegible] vitalem et [illegible] in [illegible]
[illegible] Et apud eos [illegible] [illegible] operationem
[illegible] [illegible] animam Et [illegible] anima vita
[illegible] virtutes spiritualis quidem [illegible]
aggregata et anima Et [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] recipiendum [illegible]
[illegible] vitalem [illegible] operatur spiritum
et virtus [illegible] Hec autem virtus
apud eos non sola sufficit ut spiritus per [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] operationes
sit corporis. [illegible] dixerunt [illegible] virtus
[illegible] hoc [illegible] [illegible] [illegible] vitalis. [illegible]
[illegible] spiritualis subtilis [illegible] ad me-
bra et [illegible] in constrictionem et dilatationem
[illegible] [illegible] et pulsus. [illegible] ad [illegible]
[illegible] in conservatione vite [illegible] passio et in
[illegible] operationem [illegible] et pulsus [illegible]
[illegible] [illegible] actio Et [illegible] [illegible] virtutibus
naturalibus applicatur [illegible] [illegible] non volunt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] virtutibus
animalibus [illegible] operatio in [illegible] [illegible] ipsa
[illegible] constringit et dilatat [illegible] movet
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] al [illegible]
anima [illegible] [illegible] [illegible] dicere volunt
[illegible] corporis [illegible] instrumentum, et volunt
dicere [illegible] in [illegible] virtutibus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et operationes [illegible] Et
[illegible] in ordine ad obiecta que a
[illegible] sunt plures [illegible] [illegible] a
[illegible] [illegible] plures [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad organum sive ad subiectum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Avicenna [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] virtutes instrumentales que [illegible] organice [illegible]

[illegible] [illegible] virtus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] virtus [illegible] [illegible] [illegible] virtus [illegible]
[illegible] naturales [illegible] [illegible] apud eos virtutes
[illegible] animales [illegible] [illegible] voluerint [illegible]
dicere [illegible] [illegible] [illegible] volunt dicere virtutem
[illegible] in [illegible] et modi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et naturalem vo-
lunt dicere [illegible] [illegible] virtute [illegible] [illegible]
[illegible] operatur [illegible] [illegible] [illegible] Nos autem
[illegible] virtus alius [illegible] naturalem et alteram [illegible]
[illegible] virtus [illegible] [illegible] naturalem virtutem [illegible]
[illegible] naturalem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] non erit
[illegible] naturalis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] virtutes sunt
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible]
et estimatio et [illegible] apprehendendi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] virtuti. [illegible] autem virtutum
[illegible] [illegible] et [illegible] sit una an
plures [illegible] una [illegible] [illegible] [illegible] naturalis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Capitulum quintum De virtutibus apprehendentibus animalium

Virtutes autem animalis due [illegible]
virtutes. [illegible] ipsa est sicut genus una
est virtus apprehensiva et altera virtus
motiva et comprehensiva quidem virtus
est sicut duarum virtutum genus. una est
virtus apprehensiva [illegible]. et altera virtus
apprehensiva [illegible]. Et virtus quidem
[illegible] apprehensiva est [illegible] [illegible] est
sicut genus [illegible] quinque virtutum
et [illegible] [illegible] alios [illegible] [illegible] duplices [illegible]
sunt quinque. [illegible] virtus videndi et
virtus audiendi et virtus odorandi, et
virtus gustandi et virtus tangendi et
[illegible] duplices [illegible] sunt octo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] plures [illegible] [illegible] tactus
[illegible] [illegible] [illegible]
sunt plures virtutes [illegible] [illegible] et po-
nunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
tactus virtutem [illegible] [illegible] in membro
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et tactus in lingua. et visus et
tactus in oculo [illegible] [illegible] [illegible] est
[illegible] Et virtus quidem [illegible] [illegible]
et non [illegible] [illegible] sicut genus
[illegible] virtutum una est virtus que
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
principalem que [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sunt plures [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] in partes corporis diversas ad sensum et ad motum faciendum quedam ipsorum consurgunt ut cerebro [illegible] multa [illegible] a superficie colerica palatum et nares a flegmatica / Secunda ipsorum descendunt ut due meninges que dicuntur tenuis pia et dura mater, que defendunt cerebrum interius a duricia cranei exterius aut defendunt cerebrum scilicet cranium [illegible] ab exterius [illegible] [illegible] medietas [illegible] cor est prope et [illegible] ei deserviunt pulmo et trachea arteria attrahentes aerem exteriorem ad infrigidacionem caloris naturalis cordis, et ei deserviunt arterie deportantes spiritus vitales toti corpori ad vitam [illegible] [illegible] oriunt consurgunt

Virtus itaque communis et fantasia

10 et apud medicos quidem sunt una

virtus, sed apud certificantes quidem ex

philosophis sunt due virtutes. Sensus igitur communis

est illa que omnia sensata recipit

sunt et [illegible] eorum formas patitur

que in ipsa copulantur. Fantasia

vero est ea que eas custodit postquam

congregantur et retinet eas postquam

sensata absentantur, et que earum dicitur

est recipiens alia est custodiens [illegible]

[illegible] [illegible] est [illegible]. Sed [illegible]

sunt sedes et operationis primum est

anterior cerebri ventriculus. Et causa quia

est virtus quam medici cogitativam vocant

sed certificatores vocant quandoque imaginativam

quandoque cogitativam (scilicet que est [illegible]) si vero et imperavit virtus

estimativa animalis quod per se vocabitur

et imperavit ad quod premat operationem

vocant eam imaginativam et si virtus rationalis

ei imperavit et reducat eam ad id quod

[illegible] ei prodest vocatur cogitativa, que

[illegible] in homine sunt inter [illegible] virtutes

et primam excepit dicta quia prima

est recipiens et custodiens id quod

ad eam [illegible] deformatus sensibus [illegible]

[illegible] et ipsa est illa que secat

et in eis que in imaginacione re-

condita sunt exercet componendi et

dividendi per singulas ... [illegible] fortes

quemadmodum prout ad eam a

sensu et alias fortes ab eis dividit

[illegible] per [illegible] [illegible] in modo valeat

sentire sicut [illegible]. Si fantasia non potest

[illegible] [illegible] [illegible] recipit a sensu et

[illegible] quidem virtutis sedes est ven-

triculus cerebri medius. Et est virtus quam

imperatur virtutes que procul dubio in

animali est scilicet [illegible]

estimativa, et ipsa quidem est virtus

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] et intellecta alterum et alterum comprehendit [illegible] de illis qui [illegible] videntur optime memorantur et ea que intelligunt de facili dimittunt [illegible] sunt [illegible] qui [illegible] in-tellegunt bene memorantur et ea que [illegible] de facili dimittunt et hoc in [illegible] [illegible] illa

et plures est dicitur. Et quam anima

[illegible] [illegible] [illegible] a quo non

est fugiendum et [illegible] [illegible] sicut [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Et

[illegible] non sensu [illegible] [illegible] [illegible] Sensus

[illegible] comprehendit [illegible] non [illegible]

[illegible] comprehendit [illegible] de eis [illegible]

[illegible] [illegible] alia et [illegible] non comprehen-

[illegible] [illegible] [illegible]. Est procul dubio [illegible]

[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

virtus [illegible] [illegible] in ultimo [illegible] me-

diorum et prodit in hoc quemadmodum

[illegible] non [illegible]. Et [illegible] quidem virtus

dicitur a fantasia [illegible] fantastica sensus [illegible]

recepta retinet et [illegible] [illegible] sensus

intenciones [illegible] non sensu perceptas

et separatur ab ea quam imaginativam vo-

camus et cogitativam [illegible] illius operationes

[illegible] [illegible] [illegible]. Sed ipsius operationes [illegible] [illegible]

[illegible] sicut [illegible] [illegible] sequitur etiam

operationes sunt in sensu percepte operationem [illegible]

et ipsius operationes in sensu percepte [illegible] in

[illegible] [illegible] sensum. Et quemadmodum in

animali [illegible] [illegible] deformatis sensu

percepte [illegible] estimativa est [illegible]

de intencionibus earum formarum [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] et non ad sensum

quidem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Et

[illegible] virtus imaginativa vocatur. Sed non

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]

[illegible] intencionis et dictas intelligere [illegible]

et medicus quidem non [illegible] ut [illegible]

virtus [illegible]. [illegible] namque operationum

[illegible] [illegible] operationum aliarum virtutum

que [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

fantasia et imaginativa et memorativa

quod [illegible] vocabitur. Et medicus quidem

non curat nisi de virtutibus [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]. Quia si [illegible] [illegible]

operationem alicuius virtutis [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] operationem alterius virtutis

[illegible] ei sunt [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

a. pars [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intellec-

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] fleumatica

[S]ecunda digestio fit in stomacho ubi cibus est postquam sumptus fuerit per certum tempus et quantum in plures partes
[...] vel in chilum id est in massam humidam que vero ibi [...] digestio et [...] partes
[...] fit in epate ubi fit generatio [...] [T]ertia completur in intestinis ubi in venis et aliis membris

[P]rima digestio [...] [...] [...] [...] [...] [...] [...] [...] [...] [...] [...] [...] [...] [...] [...] [...] [...]

Ducibus (marginal note)

Estimativa et imaginativa dicuntur [...] [...] estimativa magis elevata a corporeitate non tamen omnino

q continuus membri a[...] pre [...]
corruptionem accidisse · ad hoc ut in
mediana ei subveniat · et ut ipsum
ab eo custodiat et non inest sue
dispositionis virtutis · cum quod accidit non
accidit nisi alio membro propter suam
dispositionem quibus cum ipsi accidit · id quod accidit
[...] Zaccarias · quod nostrum
medium est quidam ex [...] in [...]
[...] que est vero [...] et [...]
[...] et est thesaurus eius quod pervenit
ad estimativam de intentionibus in
proprietatibus [...] formas earum [...]
proprietates · sicut fantasia est thesaurus
eius quod pervenit ad [...] formis
[...] proprie · et eius quidem locus est
postrema cerebri ventriculus huius vero est
[...] [...] omnes [...] · V · virtus [...]
et memorialis · et virtus que reddit
id quod est absens ad memoriam ex
eis que ab estimativa [...]
[...] virtus una a virtutibus dicte
medietatis quod non est [...]
[...] [...] que [...]
[...] [...] [...] [...]
[...] [...] que ventriculo cerebri
posteriori accidunt · Et de [...]
est de [...] [...] virtus [...]
[...] [...] que est [...] d[...]
[...] [...] [...] est [...]
et [...] medium virtutis estimative
non [...] [...] [...]
[...] · Et [...] virtutis non
[...] non [...] fuit [...]
nisi in operationibus [...] virtutibus
et non in aliis [...] de mediatione [...]

Capitulum sextum de animalibus motivis. Motiva vero
[...] est illa que cordas [...]
et laxat [...] [...] movetur [...]
[...] et [...] dilatationis [...] et
[...] et eius quidem penetratio
est in nervis [...] [...] [...] [...]
[...] · et est genus quod [...] specificatione
principii motivi specificatur [...]
[...] in musculo et alia [...]
que est [...] [...] [...]
[...] pervenit [...] [...]

Capitulum septimum postremum huius doctrine de operationibus membrorum dicemus quod operatio membrorum alia
[...] que ab una completur virtute
[...] una digestio · alia [...]
a duabus completur virtutibus [...]
[...] [...] quod completur a virtute
naturali attractiva et a virtute [...]
[...] est in [...] stomachi · attractiva vero
operatur ex hoc quod [...] [...]
[...] longitudine [...] [...]
id quod attrahit · et sugenda ex
[...] quod est [...] [...] [...]
operatur in hoc quod [...] sentit
[...] et quod sentit mordicationem
[...] [...] que est [...] de
[...] [...] [...] · et [...]
quidem operatio non [...] duabus
completur virtutibus [...] · quod [...]
accidit [...] destruitur [...]
[...] que [...] fames et [...]
[...] [...] ab [...] [...]
[...] indigeat et per [...]
[...] operatio duabus completur virtutibus
una est attractiva naturalis · et
altera attractiva voluntaria · et [...]
quidem [...] completur operatio [...]
[...] longitudine [...] [...]
in [...] stomachi et [...] · et
[...] completur operatio [...] [...]
[...] [...] [...] · [...]
una [...] virtutum destruitur
[...] operatio [...] [...]
[...] quod non [...] destruitur
[...] illa non operata [...] [...]
[...] operatio [...] non
[...] quod [...] [...] [...]
[...] [...] [...] [...]
[...] id quod non [...]
[...] [...] [...] [...]
[...] et [...] [...] [...]

[R]etentio fit propter [...] [...] propter [...]
attractive operatio [...] propter [...] retentive
intestinorum [...] [R] [...] [...] [...] [...] in
testibus [...] [...] in omnibus [...]
operatur seu [...]

cuius et dicta sunt talis ca-
usa una actiua operatiua
diuersa est et spiritus vitalis ne suffo-
cetur. Transitus per instrumenti
perforatum ubi est meatus impellitur
a qua procedit actiua membri
ad quod accedit et propter superflui-
tatem, expressio que fit per duas
vias. Et siccitas plurium opera-
tionis existentis primum duce virtutes
scilicet animalis et naturalis. et fortassis
plurium quod accipiunt eius causa
utrumque et qualitas per infrigidationem que
prohibet meatus et invadit expulsiua
superfluitatis quod deficit
a membro et recedit (mouens) et in fa-
cie rubedinem. Et frigiditas quia
qualitas per duas prohibet res scilicet
in ... eius ad ... infi-
dem inspissando et coartando
do poros. et res tria que est
partis que est caliditas quod
... attingit et ... qualitas
caliditatis attingit propter id quod ipse
opponitur magis quoque ...
primum et caliditas quia qualitas
et ... non attingit
in primis ... quod est subtile
et ... quod est spissum. utrumque
vero actiua naturalis non attingit ei
... quod est magis ... et quod
... eius est ... attingere et
plurium quod est magis spissum et
magis ... et magis ...

Causarum vero sunt ... non naturales ...
corpus ...
et ... quibus ... quia quedam sunt
naturales quedam non naturales et quedam preter naturam.
Naturales sunt omnes res intrinsece corporis ad eius
conseruationem vel integritatem facientes et ipse quidem
que sunt scilicet elementa complexiones humores membra
spiritus virtutes operationes. Res vero non naturales
sunt res corporis inevitabiles ... ...
... ad hoc quod corpus alterent et con-
uenit quod si debite ordinentur conseruant ... si non
a sanitate permutant que sub ... ... comprehendi-
tur sunt aer cibus et potus inanitio et repletio
motus et quies sompnus et vigilia accidentia anime
... quod ... ... esse naturalem et non naturalem.
Res vero preter naturam sunt que sunt ipse ...
corporis ... et ipsius corrumpunt et iste
sunt ... scilicet morbus causa morbi et acci-
dens in ... ante et morbo ... non ...

Complexio est qualitas
Homo de ... est ... equa-
litati ponderali et non iustitiali ... homo
naturaliter ... in se elementa equaliter quo ad iustitiam
Complexio est ... Elementalis ... ele-
mentis ... formalis que resultat ex refracta
actione qualitatum elementarium et est receptio
denominationem ab elemento siue a qualitate elemen-
tali predominante in tali refractione que ...
... sequitur corpulentiam elementi et
tali ... ... mixta sunt frigida et sicca ...
frigida et humida. Alia formalis siue celestis
est que datur ab agente et a causis superioribus ...
in ... mixti ... corporum super-
celestium que fit ... motu et influentia
... ... sunt ...
... qualis ... ab agentibus
... mixtum ...
est ... formali siue celesti. Alia est
aggregata ... formali ...
... mixtis ... elementalis
siue materialis ... formalem ... cele-
stem ... aggregata ... in illis ... in ...
... formalis siue celestis ... materialem
... aggregata ... differentia ...
... calidi ...
... est potentialis. Quam eius non ... actu-
... adquirit ... alteratum fuit per ali-
quod agens extrinsecum et tali ...
multa mixta sunt ... de ...
actuali sunt frigida ut piper ... ...

Octo complexionum ... modi. ...
Sufficientia ... iustitialis ... ...
equaliter ... ... individualis.
Si primum hoc ... vel per ... totam
... vel partem ... continente
... ad aliam partem ... ...
... continentem. Si primum ... vel ...
... vel ... individui et ita
... equalitatis. Si ... ...
partem ... vel totam partem toti par-
ti ... vel per individuum
in illa parte contentum ... modus.
Si autem individualis ... vel to-
tum individuum comparatur ad totum individuum
vel pars eius ad partem. Si primum hoc
... vel ad aliud ... in ... modo
vel ad ... in ... Si par-
tem ad partem ... vel ad
aliam ... vel ad ...
... modus.
Temperatus homo est temperatior ... ...
... ...
Primo ... apposita fuit ...
... gradus ...
... ad prohibendum ... ...
... ... corpus

1665

ilh m̃e asp̃esat etc ab ead̃ no altatur q̃d i sp̃um meue cum a c̃sent̃ no fit a[illegible] sal tem nobiliter impressa [illegible] oculta̅ [illegible] meue [illegible] forte ita meua quam [illegible] appositi habent aliqu̅d occultam ppetate [illegible] no fiunt [illegible] meua [illegible] [illegible] est ei fit p̃mutatio
[illegible] qui cito veniunt ad discretionem i. ad iuuentute [illegible] moriuntur Nam in arabia sunt hoies qui in [illegible] anno nubunt et cito veniunt ad senectutem et sic ad [illegible] anno moriuntur [illegible] piper
[illegible] in eodem corpe paruo vel magno sit esse p̃nt adequate due dispositiones c̃ie [illegible] et frida [illegible] distinctio p̃ma dupliciter c̃tigit aliquod membrum infrigidari vel distemperari in [illegible] intensiue et extensiue et sic calefi[illegible]
[illegible] distinctio dupliciter [illegible] calor [illegible] corporis vel membri intensiue distemperati p̃mo [illegible] intensiue [illegible] eiusdem [illegible] in [illegible] ad dispositionem in corpe actualiter [illegible] modi corpus sibi [illegible] adquirit c[illegible] febrem p̃m gradus [illegible] homo febriens ppe mortem ex resolutione [illegible] calorem in tensum [illegible] ignis parui [illegible] ipius
Tertia distinctio dupliciter aliquod corpus vel membrum [illegible] intensiue et extensiue. et extensiue [illegible] infrigidare et madefrire [illegible] [illegible] corpus paruum vel magnum simul intensiue infrigidari et calefi[illegible] exten siue et ergo p̃ma p[illegible] in ethicis [illegible] in corpe [illegible] fit ethi cum [illegible] in asthicis. Corpus [illegible] [illegible] est in eodem simul esse morbum [illegible] extensiue et eandem intensiue et ergo Corpus [illegible] morbi vel dispositione no sunt [illegible] [illegible] conclusio [illegible] eandem dispositionem simul in eodem corpe vel membro esse [illegible] complexionem que tamen [illegible] dispositionem corporis vel membri actualiter [illegible] eadem p[illegible] de dispositione corporis febricitantis ad mortem p resolutionem tendentis Corp[illegible] [illegible] dispositione non sunt [illegible] [illegible] Corpus [illegible] Non [illegible] calidus [illegible] ex febri p resolutionem [illegible] naturam [illegible] [illegible] corporis nale complexionem [illegible]
Sed quia [illegible] membri [illegible] [illegible] id [illegible] conclusio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in eodem corpe vel in eodem membro sil esse dispositionem eandem et [illegible] p gradua [illegible] [illegible] [illegible]
Flegmatis [illegible] ad [illegible] nale ad no nale [illegible] nota [illegible] [illegible] [illegible] flegma [illegible] frior [illegible] quae [illegible] in nostro [illegible] [illegible] [illegible] aque [illegible] [illegible] flegma [illegible] sanguinis et spus [illegible] valde [illegible] qui sunt [illegible] [illegible] flegma sit frigide no [illegible] a calore [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gradualis [illegible] et spus ab eadem quia caliditas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] flegma sit [illegible] frior in corpe nostro [illegible] in frigiditatem [illegible] [illegible] [illegible] spus et sanguinis [illegible] in medio [illegible] [illegible] flegma nale [illegible] partes [illegible] [illegible] frior [illegible] flegmatis [illegible] vt [illegible] in parte frigide [illegible] id [illegible] humor [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] impedientis transitum [illegible] ad [illegible] ab [illegible] ad [illegible] esse ex [illegible] vt [illegible] [illegible] [illegible] esse ex intrinsece vt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

No [illegible] et [illegible] corporis [illegible] sit [illegible] nalis [illegible] agens [illegible] [illegible] tamen [illegible] relata [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] transit de [illegible] et calore [illegible] ad membrum vel membra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] carne [illegible] dura [illegible] calor sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] no indigentie vel [illegible] [illegible] [illegible] in digestione flegma [illegible] [illegible] sunt [illegible] indigentie [illegible] trans mittit corpori [illegible] flegma [illegible] [illegible] et flegmatis [illegible] no [illegible] flegma [illegible] [illegible] flegmatis [illegible] quia no [illegible] aqua [illegible] flegmatis [illegible] grossitiem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] flegma [illegible] [illegible] [illegible] vt [illegible] flegma [illegible] flegma quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vt [illegible] illa [illegible] flegmatis [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] et aquosa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel membro [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vita in nobis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] appellatur [illegible] et no [illegible] [illegible] nostri corporis [illegible] [illegible] [illegible] vita [illegible] [illegible] in nobis [illegible] [illegible] [illegible] tamen [illegible] [illegible] [illegible] dispositione humoris et [illegible] [illegible] in [illegible] distantibus [illegible] [illegible] caloris
[illegible] potest [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Cola [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] nota cola transit cum sanguine vt [illegible] [illegible] ad [illegible] membra [illegible] vel [illegible] vt sanguinem penetrare faciat

Nota [illegible] sunt [illegible] cole p̃ma nalis [illegible] [illegible] [illegible] ex admixtione sanguinis cum cola [illegible] vitellina que [illegible] ex admixtione flegmatis cum cola et [illegible] vocantur nale [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] p admixtione [illegible] [illegible] partibus cole [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex admixtione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex sanguine sub [illegible] Septima [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vitellina p [illegible] [illegible] in [illegible] Septima [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
No [illegible] [illegible] et [illegible] sunt [illegible] cole [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et fit homo [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] calefacere [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] nalis [illegible] [illegible] et sic [illegible] calor [illegible] et [illegible] vt [illegible] sub [illegible] [illegible] nalis et agit in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] agens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] partes [illegible] ad [illegible] et partes [illegible] [illegible] [illegible] et partes [illegible] [illegible] et [illegible] calor [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] dealbat [illegible] no [illegible] partes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et partes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] calor [illegible] et [illegible] [illegible] agens [illegible] [illegible] dealbat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

nostris si fit agens in sanguine [illegible] deregat [illegible] partes [illegible] et [illegible] partes [illegible] sole partes [illegible] que de se sunt colores opari

Cole autem [illegible] hoc non differt [illegible] apud logicos [illegible] medicos et apud medicos [illegible] apud logicos et [illegible] [illegible] que [illegible] ad formas [illegible] apud medicos [illegible] que ad operandum in corpore [illegible] et etiam que actus operatur medicina [illegible] naturalis et non naturalis aliquis [illegible] logicos [illegible] medici [illegible] [illegible] non est apta [illegible] ad [illegible] ordinata [illegible] non naturalis apud medicos et [illegible] adhuc [illegible] putrefactionis [illegible] colere [illegible] adhuc est [illegible] naturalis

Male igitur cole etc.

[illegible] ponit [illegible] non naturalis [illegible] est que generatur ex adustione cole rubee et [illegible] [illegible] amaricatur [illegible] duo sunt que generantur ex adustione flegmatis [illegible] ex adustione flegmatis [illegible] [illegible] saporis [illegible] que generatur ex adustione flegmatis grossi et tendit ad [illegible] a [illegible] et est [illegible] est que generatur ex adustione sanguinis et est [illegible] tendens [illegible] ad dulcedinem [illegible] est que generatur ex adustione [illegible] non naturalis [illegible] et est valde [illegible] acetum et est odore horribilis et [illegible] in terram [illegible] est que generatur ex adustione [illegible] naturalis [illegible] est [illegible] accidunt [illegible] [illegible] ex [illegible] non naturalis [illegible] sunt magis [illegible] prima et due ultime

Indigestionem caloris melancolie [illegible] [illegible] ad [illegible] et [illegible] decoctionem [illegible] naturalis [illegible] ad introductionem forme [illegible]

[illegible] ad [illegible] [illegible] massa de qua sanguis naturalis [illegible] [illegible] quod [illegible] ex una parte [illegible] [illegible] generatur [illegible] sanguis [illegible] [illegible] [illegible] ad totam massam [illegible] generatur

[illegible] intendit generationem sanguinis [illegible] naturalis [illegible] in [illegible] intendit [illegible] aliorum [illegible] et [illegible] sanguis non [illegible] debite [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] intendit [illegible] [illegible] intendit [illegible] [illegible]

[illegible] de membris

[illegible] sparma viri [illegible] vel femine [illegible] [illegible] ad generationem

De hac materia sunt due [illegible] una [illegible]

Ad quod [illegible] in sparmate viri due reperiuntur partes [illegible] grossum [illegible] corpulentum et [illegible] quarum [illegible] grossa et corpulenta non [illegible] ad generationem [illegible] vehiculum deferens partem [illegible] ad locum generationis et [illegible] ne [illegible] evolet et [illegible] et quia hec opinio [illegible] quod hec sparma [illegible] [illegible] fetus [illegible] artifex cuius materia [illegible] sanguis menstruus et quia hec opinio [illegible] quod sparma mulieris non [illegible] ad generationem [illegible]

[illegible] mulierem absque [illegible] sparmatis emissione [illegible] sine delectatione impregnatam fuisse ut etiam colligitur [illegible] Colliget

[illegible] hoc sparma [illegible] mulieris ad generationem hoc non [illegible] quedam [illegible] et [illegible] [illegible] ut in coitu [illegible] magis delectetur [illegible] quod sparma viri a matrice [illegible] trahit ut os matricis [illegible] et fiat [illegible] quod sparma viri [illegible] [illegible] matrice [illegible] ut sparma viri [illegible] subtiliet ut amplius [illegible] et menstruo [illegible] [illegible] [illegible] sparma

Sparma viri [illegible] efficitur [illegible] ad fetum [illegible] [illegible] sparma mulieris non [illegible] ad fetum [illegible] nec materia nec efficiens [illegible] sparma mulieris ad [illegible] [illegible] solum [illegible] mulieris [illegible] materia [illegible] [illegible] nec sparma viri nec mulieris

Ad aliud [illegible] mulierem [illegible] possibile sine [illegible] [illegible] licet in sparmate mulieris sit utraque [illegible] non tamen [illegible] utraque in eodem [illegible] [illegible] agens sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] seu semine [illegible] [illegible]

Avicenna [illegible] nono animalium [illegible] dicit et putant homines [illegible] [illegible] putant quod sparma viri non [illegible] [illegible] cum materia [illegible] non [illegible] [illegible] sparma viri [illegible] cum materia [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] formam [illegible] [illegible] et [illegible] sparma materia [illegible] [illegible] et efficitur [illegible] subtile et [illegible] transeat

[illegible] ad [illegible] Galeni [illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible] [illegible] non [illegible] orbato [illegible] [illegible] actione [illegible] [illegible] sunt eiusdem gradus perfectionis [illegible] [illegible] [illegible] intentione Galeni

Sparma viri [illegible] ad [illegible] naturalis [illegible] ad fetum [illegible]

[illegible] sparma viri [illegible] ad [illegible] [illegible] ad fetum [illegible] [illegible]

[illegible] sparma mulieris [illegible] ad [illegible] [illegible] ad fetum [illegible]

Sparma mulieris [illegible] ad [illegible] materia [illegible] ad fetum [illegible] sparma [illegible] magis efficiens et sparma mulieris magis materialis [illegible] ad fetum [illegible]

Secundum [illegible] canonis nota [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] stabienum [illegible] et [illegible] et alias melancolicas passiones et intelligitur in delicatis

[illegible] sunt [illegible] in Europa que alio nomine [illegible] Germania maior [illegible] [illegible] Germanio [illegible] polonia

. No[ta] dig.

Sequitur fen Avicene

Dicemus quod causa in libris medicorum est illud quod primo est et ex qua provenit inventio dispositionis in corpore humano et eius fixionis

In hac fen agitur de pulsu et de urinis

Nota in principio Avicenne dicitur Solus deus sanat egritudines hanc propter dignitatem divinam deus dignus est hominibus gratiam medicis prestare

Egritudo

Egritudo est dispositio non naturalis in humano corpore ex qua essentialiter provenit impedimentum provenitu primo

Nota Egritudo [illegible] ledit et impedit operationes humanas apud meam [illegible] morbus vel egritudo

Nota Quando infirmus [illegible] non sentiens dolorem et rubor in maxilla indicat quod patitur peripleumoniam vel apostema in pulmone etc.

Febris est calor naturalis ignitus [illegible] unde ille tremor vel horripilatio ante paroxismos non est febris quod [illegible] accidens eius

Quinancia est tumor [illegible] nam est apostema ita [illegible] capitis et non [illegible] cum morbo pestilentico

C[apitulum] de divisionibus dispositionum in corpore humano

Corporis humani sunt tres dispositiones scilicet sanitas egritudo et dispositio neutralitas [illegible] veteri [illegible] due [illegible] existunt [illegible] sanitatem et egritudinem [illegible] cadit [illegible] plus [illegible] plures capit sanitatem [illegible] qualitatum [illegible] dicunt quod illud animal est [illegible] quod non [illegible] egrotat [illegible] in toto est sanum vel [illegible] egrotum et [illegible] alia [illegible]

Sanitas

Sanitas est dispositio corporis in sua qualitate [illegible] quam corpus humanum est potens in suis operationibus [illegible] Sanitas est dispositio corporis humani in sua [illegible] et [illegible] tale [illegible] eo operationes omnes sunt [illegible] est sanitas non [illegible]

Egritudo [illegible] corpore humano

Nigredo in urina fit [illegible] p[ri]ma [illegible] frigiditatis et dicunt quidam [illegible] urina [illegible] manifesta vita [illegible] frigiditas mortificans [illegible] fit a calore [illegible] calidus [illegible] splendide et [illegible] spiritibus [illegible] et [illegible] mediante [illegible] splendor [illegible] per corpus urine [illegible] calore [illegible] ex [illegible] calidus [illegible] sanguinis [illegible] et [illegible] decompositione [illegible] frigido [illegible]

Quando [illegible] in nigredo [illegible] cum calor [illegible] humiditatem vel [illegible] et sanguinem et [illegible] quidem [illegible] ad partes [illegible] que [illegible] forme [illegible] calor [illegible] humidis [illegible] partes [illegible] urine [illegible]

[illegible] urina fit [illegible] potest [illegible] humiditatis et [illegible] in corpore [illegible] urina [illegible] nigredine [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] urina et [illegible] fit [illegible] [illegible] urina

Pleuresis est apostema calidum in partibus pectoralis [illegible] et velamine [illegible] cum [illegible] vel absque [illegible] pleura [illegible] supra costas [illegible]

Nota differt [illegible] et [illegible] vel [illegible] de multis [illegible] ex putrefactis

Vir sapiens dominabitur astris dicit Ptolomeus [illegible] facultatem [illegible] superiores partes [illegible] sunt [illegible] de [illegible] medie [illegible] sunt [illegible]

Quando [illegible] colligi quod in mane [illegible] cum [illegible] naturales [illegible] matutinali [illegible] urina [illegible] meliorem [illegible] si [illegible] statu [illegible] fit

Albor [illegible] [illegible] indicat [illegible] fit [illegible]

Urina [illegible] [illegible] fit [illegible] [illegible] urina fit [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] et [illegible] quod calor [illegible] colorata [illegible] urina [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] albam [illegible]

[illegible] quod [illegible] [illegible] albam et [illegible] et [illegible] et [illegible] Urina [illegible] [illegible] [illegible] urina [illegible]

Res naturales sunt [illegible] scilicet elementa complexiones [illegible] humores [illegible] membra [illegible] virtutes operationes et spiritus [illegible]

Res non naturales sunt [illegible] aer [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] vel resolutio [illegible] vel [illegible] ut [illegible] ossa

Essentialiter [illegible] non [illegible] de [illegible] ad [illegible] tota

Egidius de Urinis

Dicitur urina quia fit renibus una

Aut ab urina greco quod demonstrat fertur

Aut quia quod tangit madidat desiccat et urit

Et de lacte seri se limpidus eliquat humor

Sic liquor urine de massa sanguinis exit

Sanguinis et urine seri fit subtile liquamen

Humores quos efficit ars regitiva sedi

Et princeps operis dum fit cerebrato refert

Quod fit ab impuris pure discretio partis

Qualis quid quantum ...

Etas natura sexus labor ira dieta

Cura fames motus lavacrum cibus unctio potus

Debet artificis certa ratione notari

Si cupit urine iudex consultus haberi

Quatuor ex primis tu papule ... dominentur

Debet iudicii potior sententia sumi

Integritas lapsus vicium virtus minor aut plus

Veronica(?) Rosthodnijk
Benedicta Oleschnijk
Agrimonia Szantha
Rufinum(?) kosthijval
Atriplex lucbioda/romen
Sadulla(?) amarizsta
Apilla(?) kobijlij ...
Camellica(?) vnelky oscth
Camedia kmdran
Edda(?) blussa
Centitan(?) vrotlijna
Palpedia papron
Pastorum Rijsthek
Caniculus Rdesth
Clubestina Zlubijcht

Rostanica Chaber
Elebora(?) Olyeschnijk
Lavendula idem po dety
Valustra(?) Regoze
Pastinaca pasternak
Apium vel apium Asijodmuky
Parbaionis(?) Roncownijk
Celidonia Jaszkijer ... rozhopas
Braiarosi(?) yelenija gabka
Eleborg vel eleborg Czijernne
Nijza alr Olyeschnijk
Arkarus(?) vel ... Czikijer
Posquitus(?) vel barba hirci
Altea vel kolskij slaz
Ozarg(?) kopijtlijnijk
Cinoglossa vel plantago sto
Wozgicz alr babka
Atriplex loboda
Acedula chrzan
Bleta Conilla
Bedegar vel spina hirci alba folia

Benedicta Smolan
Barba hircina canthowa
Brada(?)
Berbera drac
Castoreum strozne bobrowe
Cairi(?) polskij kmijn
Cataprica Pkorzek(?)
Cicuta Bijechtka(?)
Cinamomum Skorzijcze

Costa Costival
Calcatrippa(?) Goizka
Enula kolovrotijcz
Eupatorium vel lanceola
vel Salvia agrestis
alr Szadrzecz
Efrasia Ambrozka
Flamula Haskijer
Galla Dambijanka

Git vel kokol
Iacos(?) vel carex
Fungi Sthoglow
Lepena(?) lopijan
Lanza(?) boptore
... dzewo
Lanceola vijtzie lyko
Liquiricia lyko vijtzie

Lingua avis ptasij yazijk
Lupinus vlczij hroch
Marrubium(?) ... kozalth
Melissa Mijodunka
Morsus vel morsus diaboli
Mala mariana lyeskne yabko
Mala citonia pizkowij
Orobus orobchek
Persica broskwijcze

[illegible]

Et status his medius sit ab hoc examine tutus [illegible]

His demum primam possunt variare colores [illegible]

De nigra urina

Nigre urine facies incommoda febris [illegible]

Quartane solvit mortem pretendit et urit [illegible]

Si niger ad fundum residens se deprimat humor [illegible]

Matrix purgatur multa sentina furoris [illegible]

In febre fert mortem nigra fetida pauca pinguis [illegible]

Desit vis prorsus renum et remota [illegible]

Multa die tertio tenui nigra et pendula nubes [illegible]

Clarius obfuscat sedimen quam naturale turbabit [illegible]

Auribus oppressis turbata pax sopor [illegible]

Sanguineum fluxum signat de nare futurum [illegible]

Et si signa mali certant sine salute [illegible]

Judicio tali damnat vel liberat egrum [illegible]

Congrua mixture cum spisso fexque fluens [illegible]

Cum tenui nigra nec fit vel sit via clausa [illegible]

Subtilis coitu refugit nigredo liquoris [illegible]

Ruta agrestis [illegible]
Saxifraga [illegible]
Elleborus [illegible]
Diptamus [illegible]
Apium [illegible]
Aquilegia [illegible]
Branca ursi [illegible]
Bismalva [illegible]

[illegible]

[illegible]

In tenuem tenuat qui non sibi grossior heret

Imperat exitus raro quia sint violentus

[illegible]

Ad obscura parum [illegible]

Vel limido colore

Livida si fiunt livor vel plus frequenter

[illegible]

Vel color est plenum livida membra

[illegible]

Aut membri mostrat [illegible] mortis

[illegible]

Aut sursum liviens [illegible]

[illegible]

Parius

[illegible] emittens medius mortem adnunc

[illegible]

Asciltes [illegible] vene rupta [illegible]

[illegible]

Sanguinis lapsus matris fluxus [illegible]

[illegible]

Saepe pulmonis vicium dolor articulorum

[illegible]

Consumptiua ptisis vis extenuata coloris

[illegible]

Sunt tibi livida [illegible] quas colligis esse

[illegible]

Paruula [illegible] liuens [illegible] magna [illegible]

[illegible]

Stranguiriam mostrat livida parua

Rasilicon agreste [illegible]

Basilicon i. basilica vel ba[illegible]

Buglossa wolowy yazyk vel wolowe oko

Begadar [illegible]

Constans [illegible] malum

[illegible]

Capsula [illegible]

Crassula [illegible] murzijk

Viriditas atthomosa malum [illegible] bat

Cartamus polsky szaffray

Calamentum byala lebyoda

Cardamus ogrodny szaffray

Cruciata [illegible]

Cretanus [illegible]

Beta boleslaw

Celidonia [illegible]

Centaurea i. fel terre

Ziemna [illegible]

Centum [illegible]

Lopus [illegible]

vel [illegible]

Idem consolida [illegible]

Consolida [illegible]

[illegible]

Calamentum polna matex

Cicorea czekana

Cantarides [illegible]

Corula [illegible]

[illegible] kopr

Cripus [illegible]

Camicul[illegible]

Rdesth

Diptamus [illegible]

[illegible]

Dragantea

[illegible]

Dauc[illegible] polsky [illegible]

Elleborum nigrum [illegible] korzenije

Elleborum album [illegible]

Esula [illegible] vel [illegible]

Esula maior roman

Eruca byala [illegible]

Efraxula [illegible]

[illegible] korzenije

[illegible]

Effraxinus [illegible]

169

Splen [illegible] ... fidelis urina cataracta [illegible]

[illegible]

Est et renalis in prima fida mali [illegible]

Ebria si matrix oppressit aut diafragma [illegible]

Inficit urinae lividus gratia color [illegible]

De alba urina subtili sive tenui

Albo subtilis urina migrata colore [illegible]

Splen ydropem rapulam frenesim necessario [illegible]

Acutram colerem ... nigram pedum [illegible]

Quartanam ... febris ... mortem [illegible]

Insane ... fragilem ... [illegible]

In lesis ... [illegible]

Arterium febrem ... et [illegible]

Matricis vitias notat in mulieribus querelas [illegible]

Hec emoroydes et sanguinolenta significat [illegible]

Ut sic iudicio fallax non insitat error

De glauco colore

Talis cruda potest aut indigesta vocari [illegible]

Spissa ... [illegible]

Est in iudicio tenuis color ... albo [illegible]

Et urina ostendit ... vera colorum [illegible]

Si fuerit tenuis ... aut mediocris [illegible]

Glauca ... flegmatis [illegible]

Glauca melancolie ... [illegible]

Lactea subtenuis ... febres [illegible]

Lactea urina lactea ... [illegible]

Lilis in ... admixta ... [illegible]

Genestula ... Genesta ... Camandrea ... Centrinia ... Iris ... Gladiola ... Spatula ... Ypericon ... Iuncus ... Lappa ... Lapancium ... Lanceola ... Lilifagus ... Lanceola ... Menta ... balsam ... Marrubium album ... Millefolium ... Myrica ... Meliloto ... Matrix ... angelica [illegible]

[illegible]

Pastinata i. bancza
Passula rosinky
Plantago babka
Prassium szanta
Psitta brosskynna
Penthodamni trope siemy
Polipodium paprotka
Portulata stzye
Polium montanum poley polsky
Pollitala mazuna
Vermicularis rossechodne zyele
Cynoglossa i. plantago magna i. rossechodne
Mellilotum vel mellissa myodunka
Nenufar lilia vodna
Solsequium slonecznyk vel nalomyecz
Flammula yaskyecz
Prassium marubium
Marthyra polarzyrva
Pulium montanum zyvyecz
Amerillus valeriana cozlek
Bedagar osset
Calamus i. minor lebyodka
Colosema i. rastna
Senitea barvynek
Spatula vadrobne zyele
Ballarum ga dobrauka
Lapacium conszky szczaw
Nemstarus lubsztek
Mandragora masmek
Crusplandra c[illegible] idro
Pimoma pyvonka
Serpillum macyerza duszka
Mella myodunka
Narstur[illegible] rzerzucha
Narcissus zlotoglow
Nepeta i. calamentum
Nenufar [illegible]
Pretrum pelkam
Polipodium osladzycz
Pelecedanus sulodowy als [illegible]
Borzen
Polipodium krolev kaze
Portulace als [illegible]
Zyniozelon
Pantaria nostrzek
Rubia ostruzeny
Rostz povomo mleczena
Smigala [illegible]
Solatr psie vino als psye yagody
Scolopendria yelyenye yazyky
Satirsaga smyaterny mawrzyszka
Saturena czabr
Scordeon psyhy czosnek

Dampnat et arguit pacientem fine mortis
Appallet urine suma si tibi certa signa
Ordine continuant que sunt vitalia
Menus sopor affatus bona respiracio vires
Lactea subtenuis cum largo firma ligne
Fine mali venient deferuescente calore
Solvit et a morbis laqueis emancipat egrum
In febre quam replicat tipicam impolatam
Lactea sub tenuis
Frigida i. [illegible] factura laboris
Lactea subtenuis febre declinante salutem
Impetrat et corporis relevat [illegible]

Alles tenuis [illegible] lactea spissa
Hydropisim coltam lapidem capitis [illegible]
Flegmatis excessum ingrossi cerimata [illegible]
Talis appostasis [illegible] complexio solvit
Depeset urine distans [illegible] imo
Dissipat aut a medio vel summa decrepat
Summa superficies media [illegible]
Summa vel mediam vel [illegible]
Et similis similis sunt [illegible] regioni
In reliquis [illegible] similis [illegible]

De caloe albo et karopos et lacteo cum spissa subtilia

Quem invadunt febres accipiet de plantagine et tonterat in mulctura ad mensuram unius quarte et illa die qua eum invadere debeat ante ortum solis ebibat unum bonum haustum per mediam horam postea per terciam similiter et continuat se illa die in lecto et habebit sudorem et quem evadet

Vt musce moriantur accipe sulfur cum medone et unge parietes

Rubi in organo [illegible] non in [illegible]
Tormetrla pilos petasilon [illegible]

De pluribus vinis

Pipinella pilos [illegible] no [illegible] illos
Sinatcon vodna rzerzucha
Sulfurata [illegible]
Sparge [illegible]
Serraton [illegible]
Euphrasia [illegible]

de pallida et subpallida urina tenui et spissa

1708

[illegible]

Pallida cum pingui vel subcitrina colore
[illegible]
Flegmatice innuit prodita frigora febris
[illegible]

Pallida cum tenui coleram dictat adustam
[illegible]

Pallida subtenuis que acri flegmate febrem
[illegible]

Pallida cum spissum mediocriter assequatur
[illegible]

Flegmatice crasseos interpres fida probatur
[illegible]

Si male disposito predat corpore glauca
[illegible]

Lactea vel karopos et pallida videatur
[illegible]

Signo palloris vires urina resumit
[illegible]

Et redit ad proprium vis digestiva tenorem
[illegible]

In febre continua ~~tenta~~ lenta sub pallida clara
[illegible]

Pondus apostaseos in dextra parte futurum
[illegible]

Indicat affectum constante vigore manente
[illegible]

Si fluor absentis ventris nec vissica tentet
[illegible]

Pallida spumosa pinguis livens cinerosa
[illegible]

Pauca quod sit pestis presagus non absque testis
[illegible]

Si fluor accedit mors intrat vita recedit
[illegible]

De cinis paucitatis et multitudinis urine

[illegible]

Sudor et constrictus consumptio panniculi fluxus
[illegible]

Indicat urina [illegible] multarum vis
[illegible]

De citrino et subcitrino colore urine

Et multum tenuis citrina referta figu[ra]
[illegible]

Flegmaticum juvenem vel quem afficit ing[illegible]
[illegible]

Tapsus [illegible]
Tormentilla [illegible]
Centaurea [illegible]
Valeriana [illegible]
Volubilis [illegible]

[illegible interlinear glosses]

Condempnat tertio duplex semis impedit annos

Continua puerum fel damnatur iuvenem

Extendit saniem corpore que carte signat
[illegible]

Talem constituit quartana planetica febris — flegmatica in principio sit et motor
[illegible]

Autumno porius et sub brumalibus horis

Ethicans splenis epatis delicta fatetur — [illegible marginal note]

Tempore si longo durauit et epar et splen — [illegible marginal note]

Inprimitur vel febris adest quartana vel ethicas

Pectoris offensam si multis obsita granis

Splenem si multis reddens regulata coruscat — [illegible marginal note]

Quam iuvat epar effusio longa liquoris

In febre quartana sub morbi limine semper

Plurando malum fert detractu vigoris

In medio frenesim monstrat sub fine duelli

Designat crisim firmari federa pacis

Flegmaticis et colericis quem constat urina reddit

Citrinam tenuem atque continuus humor

Plus tenuem crudus tenuem magis respuit

Intensa cum febre magis sine febre remissa — De sana aurea ruffa ut aurum

In ruffum urgens purus color emulus auri

Equalis medius purus cum se liquore unit

Corporis eucratica validos denunciat actus

In puero iuvene sene flegmatico muliere — De ruffa colore et tenui substancia

Ruffa mancus tenuis ~~fumus vix regionem~~ notat indicia febris

Continuam tertiam duplicem si tempore longo

[illegible commentary, approx. 13 lines: "... ruffa vel ... in colore ... et equali ... et mediocri ... sit ..."]

171 [illegible]

de ruffa parum tenui vel parum spissa [illegible]

Erratis offensam vel febrem quartanam
Spissa ad nubem tendens umbre
Principio cause sumpsit nova semina morbi

Rufa parum tenuis simul eius regionem
Nubes rara tenet motu gravata caloris, brevem
De salso reprimi succendit flegmate fe[...]
Sed terciane morbo iam precedente signat
Spissa parum ad nos tercianam magis indutiosam
Indicat ex salso vel dulci flegmate febrem
Flegmatis ac salsi mediante exuberat humor
Et sine febre furens enormes excitat actus
Et mas pungens ferventis acumine partes
Si subrufa parum tenuis nec nubila fiat
Et talem fuerat constanti tempore formam [...]
Ydropicos tales pretenditur [...]

de ruffa parum pingui cum nube [illegible]

Rufa pallida spissa retinens umbracula nu[...]
Indicat acutam febrem de flegmate dulci
Flegmatis exceptus dulcis sine febre notatur
Infra subsistat color et spissa ostendat constans

de ruffa parum tenui vel pingui lucida [illegible]

Rufa parum tenuis vel pinguis lucida
Membra que fuit speciem flegmate [...]
Vel salso monstrat certa voce [...]
In mulieres magis pretendit plura monete

de ruffo colore ad spissa stantia

Si color est ruffus pinguis spissa febrem
Signat continuam de flegmate [...] tenetur
Debilis reumatica mulierum turbatio quela
Dispositum potest pinguis ruffi color [...]

[illegible]

Si sit causa veteris [illegible] humor obumbret

Aut maior minuit aut plures insinuatur

Si vetus assiduus magis aut empyma notetur

Et mala distentio lineus subrufa remissa

Si spumosa fiat emeris est color [illegible]

Ad loca pulmonis morbus lateralis pugnat

Pinguis rufa pannum lineus [illegible]

Visa sit febris ethice legata [illegible]

Si rubens triteum [illegible] vel quartale

Quartanum [illegible] insinuare [illegible]

Hec mora vel bonitas rubee temporis [illegible]

Hec probat [illegible] passio forma [illegible]

Ut [illegible] concedat stabili [illegible]

Quod [illegible] facienda tuo [illegible]

de rubea pannum spissa

Urina spissa pannum rubeo perfusa color

Continuum tritei [illegible] cata [illegible]

Si sanguis [illegible] vel livida rubeo

[illegible] medium [illegible] est malum

de rubeo rubicundo vel subrubicundo colore

Spissa rubens [illegible] si sanguis humor obum[bret]

Spissa rubens [illegible] humore [illegible]

[illegible] si plus [illegible] spissa rufa

[illegible] morbus [illegible]

Corpus est testis rubicunda forma [illegible]

de inopos et kianos colore

Si color est inopos fiet [illegible] pallet

[illegible] continua [illegible] est [illegible]

Nam [illegible] vel [illegible] causam [illegible]

Aut rupta [illegible] aut fracta [illegible] residuas

Effeminat cibat muliebri corpore sanguis

Galieni disponit in sano corpore saltus

Sunt nimii potus curasque labor immoderatus

Non est degeneras bianus a lege priori

[illegible] passus [illegible] motum

Indicat urina passus cruda color

De urine colore

Liber 2

Liber secundus

De contentis 2us liber

Saepius artifica deludit forma coloris

Defendat [illegible] fidem [illegible]

Est in [illegible] rata [illegible] torta

Iudicii constans regula vera fides

Colores proponens [illegible] consistens [illegible]

Hinc [illegible] veri [illegible] forma trahit

[illegible] colorum [illegible] forma notet

Est [illegible] tenens [illegible] modos

Circulus ampulla [illegible] nubecula spuma

[illegible] pinguedo [illegible] sanies arena pulvis

Furfura [illegible] squame [illegible] athomose

Spuma [illegible] petens

De circulo

Sepius in urina [illegible] circulus est [illegible]

[illegible] certa docet

[illegible] passus [illegible] sanguine [illegible]

[illegible] felle [illegible] pallidus et tenuis

[illegible] fuit colore [illegible]

Si tenuis fuerit [illegible] atque rubens

[illegible] sensus radicem mortificam

[illegible] hinc [illegible]

[illegible] si post rubens [illegible]

[illegible] vigor [illegible]

Si nimium causon in febre [illegible]

Palleus [illegible] fervens [illegible] succendit [illegible]

[illegible] tremula fuerit spiritualia membra gravat

Si niger [illegible] vel mortificat vel adurit

[illegible]

[illegible]

Proveniens vigor vel liuor dissimulant vtrumque

De ampulla

Non residens ampulla tumens veteris coheres

Morbi reddiderat tardi morbumque propagat

Et necessum gravat ... quam dolor molestat

De granulis

Granula reumatice sunt materie causa

In curva febre si grana sua tenent

In cerebro secreta latens effuso morbi

Si subsident depressa parum ne mota regressum

Nascent capiti tota ... perdit humor

Humor ad partem fit fluxus debilis eius

Corporis aerei nubecula spiritualis

De nubecula

Indicat offense manus ictus quam caloris

De spuma

Est repleta vel manens fit spuma caloris

Nunc a pterulis estimata sunt

Hoc calor vincit probat et sedat spumam

Spiritus ingrossat attenuat quam calor

Infusa manens genus distincta minutis

Nubecula grani reumate membra ...

Indicat exteriorem vel ... ptendat adhuc

Si nigra vel nubis vel ... tincta ...

De sanie

Alleviat vesice sanies effusa fatetur

Aut renum scabiem si genus assit odor

Ex renis regione fluit sedimine sanies

Hoc dolor et partis anxio lesa probat/ breve

De pinguedine

Ostendens olei formam repleta pinguis

Cum febre dissolvit totum lumbos sine febre

De [illegible]

Humor melancholia si summa pendeat imo

Membra quod suprema ledit mediana vel ima

Sedimentum(?) nec esse residens fiat ... tenasmo

[illegible]

Nutritiua grauat medii dyafragma supremo

De sanguine

Ex puro iecoris trahitur mixtura cruoris
Vesice venam vene kilis fit tibi planum
Prorupta superiorum doctrina fiat reliquorum
Effundit cum bosium vesica grauem maculosum — cum bosium
Et subsidentem modicum fetoris habentem
Causa fit pura vene kilis et hepatica
Et dolet a fine ... per septa spine — Asine
Si fluat a lumbis purus macer et sine nubis
Renis testatur id puritio que comitatur
Dextra dolor ... si fluxus ab epate fiat
At sanguis purus manat fomenta daturus

De arenis

Renum vesice lapidem testantur arene
Renum si rubee si vesice magis albe
Annula contenti fit forma sui retinentis

De pilis

Forma pilos similes vel erit decisio renis
Aut per humores lumbi siccata calore
Unde partes renum vel totum nominetur

De squamis et furfuribus

Per squamas tenues et furfura mitta notatur
Vesice scabies aut si febris comitatur
Totius fluit integritas corpus tenuatur

De crinoidibus

Certa fides per crinoides quod tria febis
Est ethice species ... gutta latebris
Inmittitur gutta regnat et alba minuta

De athomosis resolutionibus

Si mulier fluit ... tibi dicit
Semen conceptus inest vel sanguis valde ineptus

De signis conceptionis

Matrix sera venus sompna retenta fluxus
Discolor aspectus vomitus ... urge
Mame grossities et ... ventris
Ex mellicrato conceptus signa probantur

de signis conceptionis specialibus

Conceptum maris insinuat splendor faciei
Membrorum levitas spissi congestio lactis
Atque tumor ventris in dextra parte rotundus
Feminini sexus contraria signa figurant
Continuus rubor semper suffusio dextre

de spermatica resolucione

Spermatis incepta notis urina fatetur
Illecebros coitus genitalia membra gravari
Fermento veneris ludibria vana corporis
Hinc gomorream vel membri vim resolutam

de pulverum resolucionibus

Dum fora tineis corpuscula sparsa deorsum
Infima membra notat morbi languore gravari
Ar artus emorroidis sanguinis et tumore
Sepius apparet vel qui menstruus humor
Tribuit ethis sua respiracula summe nescit hiis

De sedimine

Informat sedimen color et substantia tempus
Forma locus color est albus substantia continuis
Rotundata suis conum sua forma figurat
Inferior fundus loci est consona tempus
Album continuum constans residens pincatum
Si sedimen fiat bona fit digestio virtus
Fortis nature cuncta viget actio motu
Albificat mutat cumulat condensat et unit
Ventosum calor attenuat sorbet quoque vaporem
Virtus que bona sunt retinet que superflua expellit
Nec natura suos cessat accumulare actus
Hinc clarent signis ... salutis
Certa fit febris breviusque diffusio morbi

De sputu alta petente v(el) significatione loci sedimi(ni)s

Reddit et mendacem sedimen granumque por(um)

Dissonus et varius facies discernit motus

Servatis [illegible] si pedat aut petit altum

Flamme ventosa digestio lepra probatur

Pallio [illegible] loci situata lege colorum

Urina ventosa movet sedimen grave soluta

Rubeum [illegible] de sanguine constat [illegible]

Constat est penis rubeus [illegible] biciniqu(e) albo

Respicit rubeum quod longa sit circuita febris

[illegible] sit causa mali ne fidere humor

Renes et [illegible] resolubiles et moderatus

Nature funestat opus [illegible]

Nigrum [illegible] sedimen nigre speciei

Summum tenet ad medium imis [illegible]

Si tibi offendit in pluribus illud in uno

Plus immo peccat nephilis [illegible] io plus

Plus peccat sedimen [illegible] immo plus

[illegible] cause violentia pensat

Aggravat et cumulat mala [illegible] culpa

Finit salernitanum regimen de urinis de anno domini scilicet isto Millesimoquadringentesimo sexagesimo tercio vel sic 1463

De [illegible] ad emulos opus

Ad evadicandum apostema [illegible] ... [illegible]

ante administrationem [illegible] est ut apostema evadi [illegible] ... [illegible]

Incipit Egidius de pulsibus

Ingenii vires modicis conatibus impar
Materies onerosa premit perplexa figuris
Ardua difficilis nodosa impervia parvis
Ardua moliri nulli tentata priorum
Cum tanti prerupta maris transire volentes
Non freti ratis officio nec remigis usu
Sed pedibus metricis et sicco calle vadamus
Artificis tractum fidis incontinna recusat
Verba que iunctura non articulata decenti
Nexibus artari metrice compagis horrent
Cum tot res gravior tanto magis apta resolui
Ad veniam tanto pronior esse videtur
Ipsa rei gravitas si quid peccaverit auctor
Offensam culpe levat absolvitque reatum

De complexione cordis forma positione et officio eius

Cor vite sedes. vitalis fida caloris: summi
Mansio. nature basis unica. sol microcosmo:
Virtutis talamus thronus et penetrale vigoris
In quo sortitur statuit qui fomite puro
Membra regit vegetat auget disponit et auctat
Hic stabiles nisus et phisica vincla recipat
Ex quibus humane constant fundamina vite
Ex sementinis hanc incolit insita causis
Et sibi germanamque reddit vis ignea sedem
Unde datur membris species conata caloris
In conum consurgit apex. terrestria fundat
Edificat que basim sursum leviora feruntur
Effreno rapitur cursu nunc surgit in arsim
Nunc adversa thesis ipsum premit [illegible]
Continuo motu res fluida posset aduri
Deficeret traheret que sui dispendia motus
Sed pulmo madidus crudique roris alumpnus
Multis distinctus cameris fovet ignea cordis
Blando contempti spiramine ore flabello

De causis motus cordis

Cordis forma causis fumus vis spiritualis
Vernula virtutis tribuens spiracula membris
Sive arsis cause thesis ex sola gravitate
Perficitur. dum deprimitur substantia per se
Hunc regit et celebrat nature regula motum
Cuius vis anime membris infusa vigorem
Constituit et reliquis virtutis parat usus
Innatum recreat ut in tenebris aura calorem
Et pellit assistens fumosa umbracula nubis
Spiritus ut digno reparari fomite possit.

Ex arsi que thesi constat motio cordis
Ut pulsum faciat et vite consona fiat
In pulsu resonat tenor et concordia vite
Sinzugie vitalis amor modulamina cordis
Intima temperies animi secreta voluntas
Angina paroxismus status et prodicus error
Morborum cretici motus. quid fata minentur
Quid posit Lachesis quid parat exitialis
Antropos ense necis dum fila sororia rumpit
Urine fraudes aperit discretio pulsus
Certificat que fidem pulsus confirmat et urine
Iudicium. genus in spem censura reducit
At pulsu dubio medici mens pendula nutat

Incipit prosecutio particularis de x generibus pulsuum

Unique modis probat artificis solertia pulsus
Ex quibus eliciatur numerus generum duplicatus
Ex forma motus tria magnum forte citatum
Mollem parit plenum calidum substantia membri
Ex quibus et primis species senaria surgit
Spissum constituit mora que disterminat arsis
Cum pede dactilico passim declinat ab alto
Et qui deficiens surgit vices que resumit
Ex collativa thesium ratione notatur
Namque prioribus adiuncta novissima primis
In quibus est motus distantes vel consonus unus
Ordo vel adversus numeri ratione notatus

De discretione magni et parvi pulsus

Augmentata facit magnum dimensio trina
Parvum si parva medium mediocriter aucta
In longum latum magnus consurgit et altum
Parvus in occultum strictus cadit atque recisus
Cum medium sequitur merito mediocris habetur

De longo et lato pulsu atque alto

Longus vetrictos digitorum quatuor querit
Subsistit in utilibus medius que sit omnibus equus
In latum digitos latus tenet. eminet altus
Occurrit gracilis strictus. residet que profundus

De forti et debili pulsu

Constituit validum sociata frequentia magno
Surgit ab opposito species contraria causis

De veloci tardo. duro et molli pulsu

Arsis lenta parit tardum festina citatum
Si pulsent digitos austero dura rigore
Organa. disponunt durum si lapsa remissum

De pleno vacuo calido et frigido pulsu

Et reddat vacuum si constant turgida plenum

Pulsum disponit calidum calor arterialis
Frigidus obtruit subiecti frigore membri
Cum reliquae species aliquo mediante ligentur
Iungit invalido fortis dissimilem nullo
Equos inequali causam compaginis huius
Solvat qui dirimit latebrosa enigmata rerum

De frequenti et raro pulsu

Si raptim subito moruli discrimine primo
Assimilat multiplicat series numerosa frequentem
Constituunt pulsum species contraria rarum

De cadenti et decadenti pulsu

Deciduus modulis ex fortibus et manifestis
Sensum degenerans tacito pede tendit ad ima
Vergit in occultum apices evadere sensum
Intercidens surgit respirans tendit in altum
Deserit occultum sibi conciliat manifestum

De equali et inequali pulsu

Firmus in oppositum fugiens commercia motus
Permanet equalis servato quoque tenoris
Degener instabilis nec eodem tramite currens
Mutat inequalis dubiis moderamina habenis

De ordinato et inordinato pulsu

Distinctis gradibus mutatur et ordine certo
Transit in oppositum qui nomen ab ordine sumit

De ordine equalis et inordinati pulsus

Qui privative censetur ab ordine leges
Ordinis excedit preceps vagus et sine lege
Spargit extremum genus in numero specierum
Cum sibi medicant pregnant vocabula rerum
Quas collativa ratio sibi federe vinxit
Spasmosus ethicus formicans vermiculosus
Ramosus fluitans martellinus atque caprinus
Serrinus reciprocus sive retortus
Forma tamen sexus etas gravidatio sompnus
Et locus et tempus labor esca repletio potus
Causa genus morbi coitus turbatio mentis
Corporei que situs variant idiomata pulsus

Secunda particula de circumstantiis diversi generis

Ardua propositi pars est exhausta laboris
Altera minor superest cuius distinctio certis
Circumscriptas species studet informare figuris

In quibus arteriis est considerandus pulsus

Pulsus in arteriis discerni debet honestis
Expositis longis rectis cordi que propinquis
Unde sinistra manus cum sit contigua cordi
Iudicio pulsus gnarior esse videtur
Est ibi certa fides veri constantia motus
Pulsus veridicus nature vernula fidus

In quo brachio debet pulsus considerari

Dextera pars quia fervidior est plenius illam
Vivificus vapor irradiat cordis que lucernam
Uberius recipit ubi puri sanguinis actor
Regnat epar tenera blandus persuasor amoris
Intestina mali quia fervet fellea bilis
Equivocat pulsum tanto confusa calore
Implicat errores examen adulterat artis

Quo tangens pulsum debet tenere manum

Leva manus medici levam levet et regat egri
Sustentans operam pars imbecilla requirit
Cum se sic reget medico conclusa tremore
Pallet artificem fiet que examinis error
Sed caveat ne digitos in pugnum comprimat eger
Aut nimis extendat lateris ne mole lacertus
Compressus fiet moderamine fit sematus ordo
Assit in ambiguum tollat moderamine motum

Qua manu debeat tangi pulsus

Dextra manus quoniam sensus indagine pollet
Et sibi vividior datur experientia tactus

Omnis homo ex quatuor elementis compon-
itur in eo calor paritur ab igne. hu-
mor ab aqua. frigus ab aere. siccitas
a terra. fit de calore rubeo et de frigore albo et
de siccitate gracillitas. de humore pinguedo
procreatur. Et non(dum) color et dispositio urine in
dicat infirmitatem pacientis. Nam ex abunda
ntia singulorum humorum urina coloratur. rubedo vero
ex abundantia caliditatis. albedo ex abundantia
frigiditatis. tenuitas ex siccitate. spissitudo ex
humiditate. Rubedo et spissitudo demonstrant
vires naturales et debilitates ipsius sanguinis. Uri-
na tenuis et rubea demonstrat coleram quia hic
nimis abundat igne. frigido vero humore et co-
lentibus constituitur. Dum fit humor carens medio.
Urina alba et spissa demonstrat flegmaticum
hic in modo sanguine huius abundat et per longa
tempora vivum constituitur. Urina alba et tenuis
ostendit melancolicum. hic tamen abundat in san-
guine quod in nigrum convertitur et ex eo fit cito
canus. Urina rubea et tenuis sanguineum
significat. Item si igitur urina in vitro abundat
spisso circulo. caput est obtusum. Urina cla-
ra et circulus rufus dicit caput abundans sanguine
et infirmari. Quando cerebrum debilitatur tunc
urina fit flauca et clara et infirmitas magna
magna in corpore latet et hoc fit de colera
russa que ibi latet. Item urina est alba et
spissa tunc caput egrotat in occipite et hoc
provenit ex flegmate ibi latente. Item urina
superius apparet in modum globellorum tunc caput
totum egrotat. Urina turbida non alba nec
nigra sed valde glauca sicut pecudes dicit
caput egrotare sed sequitur magna pena. Urina

magnitud habens circulum spissum et undique maculas per
super acctum natat tunc caput egrotat et pectus.
Urina spissa et russa demonstrat febrem que dicitur
sinocha. Urina alba et spissa demonstrat
quottidianam procedentem ex flegmate frigido
natam. Urina multa et tenuis febrem de
monstrat cito cessare. Urina mutata in nigrum
colorem de quottidiana mutari in tercianam. Uri-
na clara et russa et multa dicit infirmari aliquo
modo ex calore nimio. Urina alba et multa
clara pulmonem significat nimis infrigidatum
de gelicidio quod ipsum lesit. Urina tenuis
et palida demonstrat aliquid indigesti in stho-
macho. Urina rufa et spissa multum
demonstrat pulmonem esse stratum. Urina
russa et partim mixta nigredine dicit pul-
monem calore nimis abundare. In infirmitate
hominis urina superius est alba et tenuis et spis-
sa vel turbida ut pecudum dicit imminere
infirmitatem. Urina clara usque ad medium

superius spissa et turbida dicit pectoris dolorem.
Urina celestina demonstrat calculosum. Urina gl-
ba et tenuis et pinguedo super natans aliquid
indigesti in stomacho designat. Urina te-
nuis et palida dicit pulmonem infirmari de ci-
bo indigesto. Urina flauca dicit pectus valde
esse obtusum. Si urina est pendula habens vin-
ulos longos per quos totum corpus egrotat. Si uri-
na febricitantis habet valde parva frustula et
tamen hec est nigra moritur homo. Si enim parum
est de urina et nigrum vix evadit vel non.
Urina multa et varii coloris totum corpus
dicit variari infirmitate. Febricitantibus huius
urina videtur cito mutari in paralisim. Urina
viri post coitum est turbida et semine iacet in
fundo. Urina mulieris post conceptum in sedo
vel tercio mense est clara multum et tanquam
feces in fundo. Urina in menstruo dispon-
it sanguinis. Urina mulieris turbida ut
pecudis dolorem in matrice que habet puerum in
ventre. Urina russa in modum ignis de-
signat mulierem cottidianam pati et est circulus
superius patitur dolorem capitis vel nimium
corporis calorem.

Meatus urine est iste. Urina non defertur in in
testinis statim sed de stomacho ad epar de epa-
te in venas de venis ad renes de renibus
in vesicam etc. Item quando urina est russa et
spissa tunc sanguinis habet magnum dominium
et calorem in corpore. Quando urina est russa
et spissa homo patitur febres. Quando urina
habet circulum in vitro tunc homo solet capite
maxime. Si urina est per spicua et circulus
russus tunc homo nimis multum habet in anteriori
parte dolorem capitis. Si caput solet in cerebro
tunc urina est perspicua et blanca et infirmitas
maior est in dextra parte. hec provenit de rufa
colera que est in eadem parte. Si est urina
tenuis et circulus albus tunc dolet in posteriori parte
hec provenit de melancolia. Urina si est alba
et spissa tunc caput dolet in collo quia hec provenit
de flegmate que iacet in cellula confirmationis
et memorie. Si est urina superius quasi firma sit
supposita tunc dolet caput obtusum. Urina turbi-
da habens pellem quasi pecoris tunc homo est
incendonia et si remedium non habuerit ma-
gnam infirmitatem capitis pacietur. Si urina
habet spissum circulum et per totum parvum spu-
mata tunc dolet caput et pectus.

Cui tenuitas cerebrum accipiat nimis satis rubebas
pollegium cucurbita totum equiponderis et fumat hec
enim vadit dormitum et accipiat acetomapas
et hec simul decoquat et lavet caput.

Urina de mane adovatum cerebrum allevi-
at et confortat. Item ad idem et ad alios dolo-
res capitis fiunt inthe testa cum plena favo
mellis et sal ad hunc furnum misceat et
ungat caput cum eo vel contundat ...

pessiti cum aceto vel cum aqua rosacea
et vngat caput hec est medicina capitis
et tocius corporis
Ad oculos sanandos recipe succum absinthii
lac mulieris et aquam rosaceam commixta et
emplastrata pone super oculos dolorem
mitigant sanguinem et maculas soluunt
Item absinthium recens cum claro oui tritum
et superpositum oculis per noctem sanguinem
oculorum et rubedinem de quacumque sanat
Item succus rute commixtus cum melle antiquo
caliginem tollit Item succus radicis lilii ocu-
lis immissus cicatrices et maculas delet
Item qui lippitudinem oculorum habet rutam
tritam et caules commisce et vnge oculos
Item succus apii et album oui misceantur
et immittantur in oculos et hoc fac cum vis
ire dormitum iuvaberis Item folia apii misce
cum bono vino et mitte stare per vnum diem
postea linge oculos miro modo prodest Item
ad omnia vicia oculorum secundum ypocratem et Ga-
lienum accipiat succus sexdecim herbarum
Sinapis feniculi rute verbene Betonice Agri-
monie Benedicte Pimpinelle Eufrasie Salvie
Trifolii Camomille et misce sub equali men-
sura cum aliquot granis piperis et adde
vrinam pueri virginis et tempera vt vngere
possis si forte desiccatum fuerit semper tem-
pera cum vrina et oculis impone Item qui
turbidos oculos habuerit et in [illegible] masticet
zinziber in panno et ponat in vino
et cum vadit dormitum liniat oculos [illegible]
[illegible] Item qui nigros et turbidos oculos
habuerit accipiat succum rute et bis tantum
favi mellis et addat clarum et nobile vinum
et imponat micam panis et commisceat et
de nocte supra ponat
Item cui oculi lacrimantur Ieiunus tritam
cum albugine oui mixtam fronti apponat
vel cui lacrimantur accipe betonicam et Ru-
tam et de succo herbarum illarum liniat
oculos et supra ponat panem calidum cum
vadit dormitum Contra oculorum caliginem
feniculum Celidoniam Verbenam Rutam fel
anguille hec omnia commisce et in oculos
pone stilla
Ad clarificandum oculos accipe fel leporis et
fel galli et mel et aquam pluvialem hec simul
reservans in cupreo vase et vnge oculos
et erunt ita acuti infra novem dies quod
stellas in meridie poteris videre Item con-
tra oculorum dolorem decoque betonicam
et aquam bibe calidam novem diebus et oculi
illuminentur Item ad oculos lacrimosos re-
cipe quatuor coclearia de succo Rute per
pannum expresso et de melle duo et mittas
in ampullam oculos vnge
Pellem de oculis et depone [illegible]
[illegible] Castoreum zinziber ista contundas vino
bulliens postea hoc bene colatum et dimittit
te residere clarifica deinde oculis impone
pelliculosis guttam demane guttam
de vespere novem diebus
Centauream pulverisa et tempera
cum favo mellis comedes et de illo
omni die custodieris te a fumo et so-
lis radiis et habebis claros oculos
Celidonie succum stilla in oculos et
clarificabuntur

Ad caliginosos oculos et effugandum [illegible]
Recipe vinum et sulfur et argentum et [illegible]
misce simul et ponas in [illegible]
et mitte in vrinam donec [illegible]
sit postea extrahe et exprime et vn-
ge oculos et statim clarebunt
Surditatem sic remove Recipe fa-
scem fraxini viridis [illegible] et mitte in
foco forti et cum ardere ceperit collige
succum qui exit et succum feniculi et
porri et optime [illegible]
omnia equis mensuris simul misce
deinde tepefactum in aurem que sa-
na non mitte et super infirmam ia-
ceas et sic de sana ad infirmam
transit Item pinguedinem anguille
tepidam mitte Item succus raffa-
ni [illegible] valet
Vermes qui dicuntur [illegible] quandoque
per aures intrant caput [illegible]
recipiet mel et sal et [illegible]
mel sub aure [illegible] vermes
exeunt ad illud mel et tolles
vnum post aliud Item succus dul-
cissimi pomi auribus immissus depel-
lit vermes [illegible]
Item succus [illegible] mel immissus
idem facit Item succus [illegible]
cum lacte mulieris mixtus et in
[illegible] dolorem aurium sedat
Item [illegible] tepefactus
in aurem mittatur si vermes sunt
morientur Item fel caprinum
cum lacte mulieris mixtum et cola-
tum in aurem mitte [illegible]
dit sanum
Item [illegible] tepefacit [illegible]
de mane [illegible] et [illegible]
[illegible] Item [illegible] os fetet ille
bibet [illegible] cum aceto

Contra tussim

Radix enule campane pulverisa-
ta et cum melle mixta et comesta
tussim depellit Ad idem [illegible]
[illegible] in aqua tere in mortario
et adde [illegible] et vinum et coque
et cola per pannum et adde [illegible]
et zinziber et bibe mane et sero
[illegible] temperatum aqua

tulam p(er)dest Item salvia in
vino cocta tussim compescit et
stomachum calefos calefacit
Item arthemasia trita cum pi
pere et cum ferro calefacto
correcta et bibita sanat
Contra siccam tussim valet rapu
la decocta et brodium eius sorp
tum Item sambuci media vi
ridis cortex a ligno cum lacte ca
prino mixta et parum cocta vomi
tum provocat Item ad vomitum
restringendum betonica cum vino vel
in lacte bibe Item tostam
panis cum igne adustam cum forti
vino madidam vel aceto sub nari
bus tene flando odorem in servo
mitum restringes **Contra venenum**
talem potationem recipe anetum et
mel et radicem raphani et cen
tauream et lanam h(ec) et tere h(ec)
omnia simul et repone usque ma
ne ieiuna comede et bibe ciphum
plenum calide et evomes venenum
Item salvia centaurea bibe
et reicias venenum
Item lumbrici vel lumbri si fuerint
in ventre accipe radicem urtice
maioris et h(ec) mixta fortiter
tere cum vino vel cervisia et da
egrotanti bibere stomacho ie
iuno vel da cotidie comedere
triphonem triphoium et malvam
Item centaurea minor etiam valet
Item ysopus etiam valet et si sic
cus coquatur et cum melle et
rutha bibatur lumbricos oc
cidit et tussim etiam diuturnam
depellit Si quis sit moveri
necessarius vel loqui cotidie vel
confessione vel predicacione comedat
assam pastinacam Item peonie
granum pone sub lingua eius
qui obmutescit in infirmitate
et loquetur Item abrotanum
etiam valet
Item ad effugandum dolorem
dentium accipe semen plan
taginis apium rutham et coque
cum pane et vino et pone super
maxillam Item galganum
cum apio positum super dentes
statim dicitur auferre dolorem
Item allium valet contra fetorem
dentium Item sanguis fluens
de naso sic restringitur Reci
pe betonicam pesantem octo de
narios decoque cum lacte ca
prino bibe tribus diebus et cessabit

Contra tussim aliquam

Item accipe urticam cum radicibus
et combure in pulverem et suffla
in nasum Item agrimonia naribus
imposita sanguinem restringit
ulceribus vel fac Ad depellendum
catarrum ysopus si cum
siccis ficubus coquatur cum melle
et cum rutha bibatur pellit illud
Item thus cum origano masticatum
de capite flegma trahit et capitis
gravitatem alleviat **Album thus**
tussim et pulverizatum et cerusa ce
ra butirum eo salso h(ec) tria equa
li pondere liquefiant ad ignem
et tum consenciant in vase et h(ec)
postquam refrigerata sunt ad ignem emol
lita sunt omnia valent pectori
Contra reuma capitis de ore tota
suo suspecta demum compesta
multum confortant et h(ec) conferunt
sanitati Item rutha decocta
cum vino et hoc vinum bibitum educit
flegma per nares et cerebrum mundi
ficat Item idem absinthium
valet Item porrum vel item allium
flegma removet Ad fugandum
ulceris colligit colli accipe ollam
sterci caninum ponatur cum toto collo
calide et postea tere cum olla nova
ut bulliat in forti vino cum ysopo
condenset et ponatur super pectus
inter duos panellos lineos et cali
de eligentur et sumas modicum
de illo albo pectore ... de cocto et
distemperatum cum vino vel aqua sumas
quo ad tria coclearia cum ovis et
tertias super ventrem ut sanies exeat
de ore si forte ulcus cito non infectet
tunc fiat bethonica sub lingua
et vel confecta sanabit Et quia per
sepius morbus quod dicitur fistula in
collo vel in capite accipite creste
solet cotidie in quodam mod depellere
betonica conficta facit quod hec supplica
ta purgat **Item ad fistulam et**
ad cancrum accipe calcem vivam et ...
h(ec) coctam et auripigmentum et attra
mentum et pulverizata super pone et sanabi
tur Item ad cancrum ossa galinarum com
busta sanat et fac pulverem et mitte cum cancro
de quo scribitur Item fimus columbinus
quo nasci (?) et per unge locum in
quo nascitur non amplius ibit et
sanabitur velocissime Item cimarum
combustum et tritum si in os fistule
sanat Item ad fistulam ...

Capitis gravitate

177r

Contra pectoris dolorem (margin)

columbinum cum aceto acerrimo tritum
et impositum pectori depellit(?)

Pectoris dolorem sic expelle. Ru-
tham cum vino decoctam commisce bibe(?).
Item liquiriciam cum ysopo bibe.
Item coctam enulam campanam co-
mede et eam ter bibe. Item contra
dolorem pectoris mentham cum plan-
tagine et piper cum melle dis-
tempera et de sero bibe. Solsequi-
um valet. Item angelica. Item
pimpinella. Item agrimonia. Item
[illegible]. Item cepe. Idem valet.
Ad confectio ista est valens ad pec-
toris purgationem et ad vocis cla-
rificationem. Radicem enule cam-
pane bene lave et superiorem cor-
ticem depurga et eam incide
in partes minutas et eas in olla
satis diu decoque et postea sta-
tim eas sic coctas in pannum pone
et succum exprime et simul con-
tritum in mortario addito [et] melle
et fac inde frusta seu globulos
quos omni mane comede propter
pectoris purgationem et vocis clari-
ficationem. Item ad purgationem
pectoris accipe radicem enule
campane et incide eam in latas
particulas et tabulares(?) et tenues
et pone eas in melle et sic co-
mede ieiunus. Item contra dolorem
ad comestionem pimpinelle mitigatur.
Item ad venas ulceratas(?) folia
salvie in sole desiccata pulveri-
za et pulverem impone et sana-
bitur. Agrimonia in umbra(?) desic-
cata et vene superducte pe-
nitus ita eminentem fac ut primo
possit tangi et non amplius sine
corruptione sanguinis evenit.
Contra nigras pustulas in qualibet
parte corporis fuerint accipe farinam
tritici et favum mellis et exprime que-
me(?) succum mellis de herba crescente(?)
[illegible] et adde succo illi tantum quantum
cum favi mellis et fac inde tor-
tulas et suppone et sanabitur.

Ventris purgationem fac ita. Mal-
vam in aqua decoque et exprime suc-
cum et accipe purgatoria grana
octo et salviam contritam et co-
que cum sagimine et sale modico
et aceto et sic manduca. Ad pectoris
[illegible] [illegible] et infectionem sani-
em(?) cum [illegible] progrediente [illegible]
[illegible] [illegible] bullias et colas et
illum bullias et de hoc unguento unge

et hoc probatum est. Item esulam unam(?)
tere(?) coque in aqua [illegible] in [illegible]
ita ut bene bulliat addito butiro
maii deinde cola et bibe pur-
gaberis. Item esulam in sole vel patella su-
per ignem tere et exsicca et pulveriza et pulverem
per cribrum mittas et duplas(?) pulvere farinam
mellis immisce(?) fac quasi pastam
et hic fac pilulas quantum grana
vel sex de ipsis comede ut ea que in sto-
macho sunt viciata dissolvantur de ma-
ne ieiunus octo vel novem et ad hoc non
purgaberis tunc iterum de ipsis sumas
tantum ut purgaberis. Et hec pilule
fiant quantitate unius avellane vel minores
ut integre non masticando possis degluti-
re. Nota esula cum polipodio et aniso
in pulverem per pulverem posita seu pulvis
farinatus de eis bene et commixtus integre
sine violentia facit purgationem. Nota
recepta purgationis: recipiat [illegible] ad
os [illegible] mordens vel masticans et suc-
cum de ipso sugens et sic purgatur per [illegible]
[illegible] tendit [illegible]

Sanguinea complexio melior est et magis
delicatior quam aliqua. Dicta est sangui-
nea quia multus sanguis in eo
regnat. Sanguineus quando non amat mul-
tum(?) est facile infirmatur quia sanguineum
delicatum est et ad amorem semper est pa-
ratus. Hilaris est quia letus semper apparet et he-
c quia de felle parum est et de sanguine
multum. Ideo est magnum a quo amor [illegible]
[illegible] cor cogitat pulmone loquitur fel co-
movet iram splen ridere facit cogit amare
iecur. Isti duo versus vitium [illegible] demon-
strant interius satis naturalis et extrinsecus
formaliter sine condicionaliter quod interius latet
absconditum est hoc exterius per comparationem
et mores et actus apparet. Ridet enim libe-
ter quia a corde et animo procedunt leti-
cia et risus et quia letum semper cor est
et animum levem et curas graves non atten-
dit sed semper de iocunditate cogitat quo-
modo possit iocum et leticiam excitare et tristiciam
a se removere et hoc sua natura appetit
et affectat ut semper possit esse letus.
Carnosus est quia solet delicate comedere
et bibere, quia hoc levis natura sua requirit
propria delicata natura [illegible] valde
et levis et omnia que comedit et bibit be-
ne ad opus suum provenit. Quia in leticia
sua vivit vigilat et dormit et quidquid agit
in leticia perficit attendendo scriptum: Spi-
ritus exsiccat ossa et corpus, sed levis ac letus
auget medullam in ossibus, quia de [illegible]
[illegible] Unde ipsius est [illegible] mobilis aliis [illegible]
bilis ~~[illegible]~~ quia anima ipsius te-
dium vite [illegible] et accidiam ad se provocat.
Est etiam audax quia quidquid facit
hoc audacter facit et perficit et cum

discrecionem incipit sed inde iratus quia iracun-
diam et maliciam non habet inde pronocatur ad iram
quasi iratus sed tamen admali in ira sua facit
statim penitet hoc fecisse et intra se infirma-
tur et intimo mundo dolet ex toto corde et animo
Est etiam benignus circa omnes homines quia
nullum perimendo nullum subsannando nul-
lum ledendo nulli detrahendo sed quicquid in
corde habet hoc in ore loquitur ad homines palam
et tunc iram a corde dimittit et eius amicus
sunt homines qui eum ad iram non provoca-
verit appellatur Vir benignus dicitur
quasi bonus igneus qui bene dignus est bene facit
et ... qui male dignus mala dicitur enim
benignus quasi boni facti dignus qui beni-
gnus est semper bene facit et ad alios bene
facere docet et male facere alios prohibet et
potest

Colericus est naturaliter calidus et siccus
et paucos habet humores et calidus in
corpore est etiam crocei coloris et graci-
lis in corpore et ~~vestitus~~ pilosus in ma-
nibus et pedibus in pectore quia est pilosus
in mente quod bene patet quia quicquid ore promittit
spe non implet et hoc est naturale eius et
est etiam mendax et fallax quia sepe
mentitur et raro verum loquitur velle
fallere qui didicit fallere semper amat
Est etiam fallax et deceptor ex natura
vnde quod natura dedit tollere nemo potest
Vnde Ypocras in libro de naturis Quod natura-
le est abnegari non potest Etiam dicitur oportet
hominem ut vis nature requirit quia si non
esset natura debilitatur et in se deficit
et calescat quod utique verum esse probatur
Colericus est etiam subito irascitur et est vehe-
mens et velox in cursu irascitur cito
sed non cito dimittit iram de corde quia
collera iram excitat animum provocat
ad iram Colera est nigra et amara et
colericus a colera denominatur Colericus
quasi ventus variatur et vertitur et cito
mutatur et si aliquando commendatur
et facili ad iram provocatur Colericus
est non valde audax et cito efficitur an-
... et vesanus et hoc ideo est quia debi-
le caput habet et parum de cerebro Colericus
si fornicationi se dedit cito deficit quia
indiget humoribus quia calidus et siccus
est et multum appetit et parum po-
test diligit alios similes et cum eis
multum letatur conversatur et cora-
libus cantat et saltat et plaudit. Est tamen
eis delectatur et eis libenter famulatur
Et quod facit secretum statim coram
hominibus talibus quod fecisse prodit.

Est etiam prodigus quando inebriatur vomit
cibum pro quo obligatur sed tamen est sobrius tunc
parum tribuit quia curam de fide non habet
Est etiam astutus ingenio et memoriam
bonam habet et quicquid audit bene retinet in cor-
de per multa tempora et annos. Item est animosus
Est etiam sapiens quia subtiles habet sensus
et mores et est agilis ad quecumque vult
Habet etiam nocivum calorem id est subrubeum
et hoc ex nimio calore quem habet in corpore
quia corpus suum semper est calidum et propter ea
sanguis in eo non crescit et carne non incre-
scit et tamen colera inficitur Est etiam macer
et siccus quod ex magno calore venit et propterea
nunquam impinguatur sed semper est subru-
beus palescit hec vita et ... colica
assatas carnes comedit libenter balneatur
libenter vinum libenter bibit medonem vero
bibere non affectat Electuaria autem edere non amat
quia ex natura non habet vti cibis mollibus
sed duris et radicalibus Colericus etiam cito comedit
et velocius comedit quia fervidum et cali-
dum habet stomachum et digerit quicquid comedit
Est etiam valde festinus quia quicquid cogitat
corde statim perficere vult opere et si hoc facere non
potest continue conturbatur ex furore
incipit insanire Per tales igitur gestus
et mores potes colericum comprehendere [margin: id est agilis vel ca- / lidus et siccus]

Flegmaticus est albi coloris et pinguis
in facie Est etiam tardus et
gravis in corpore et habet
multos humores multos habet et
superfluos Est etiam tepidus hoc est
non multum calidus nec frigidus et est
mediocriter vivit et ideo parum appetit
et multum potest quia humores multos habet
Ita multum dormit quod sic se habet enim
natura quod eius corpus generat ad dormien-
dum propter quod quanto magis dormit tanto
plus aggravatur flegma est humor
valde immundus et odiosus ... oculis
ad videndum quia ... homines
generat Est etiam piger ad laborandum
Ita autem opus quod ... fit ad pigriciam
fit est etiam piger ad ambulandum
quia gravis est in corpore et cito deficit quia
nimis parum habet. De amore vero non
multum curat quia tepidus est Est etiam multum
dormitans quia habundat humoribus
et illi humores de eo ascendunt et per
corpus se diffundunt et ideo est expuens
sepe et mucosus ... Est etiam flegma-
ticus ... flegma ... quia ...
nimia humorum habundancia solet
... vnde humores qui coagulan-
tur in flegmate ... habet
etiam ... est
... et quod ... in ...

per unam horam obliviscitur quod fuit ante
que passus ignorat. Sanguineus enim
in facie est purpureus habundans et mul-
tos habet in se et letitiam et dulcedinem
comedere et bibere desiderat omnibus cum
mulieribus delectatur et eis valde com-
placet quia de cibis et potu corpus hominis
dilatatum. Est enim albus quia humores
rubeos puros et albos habet in se et ideo
per totum corpus eius albescit quia ex albis
humoribus procedit in omnibus delectatur. Est
enim par audax quia cor prope habet
compositum purpureo et humoribus
nimiis et eo cor eius propter debile
et [illegible] quia in nullo [illegible] quia purgat
sanguis et alios humores ibi diminuit.
Est enim vir largus quia sanguineus
talis non habet sed temporibus et eos largos
esse non potest quia caloris caritatis non
habet. Est enim deceptor et adulator quia
sicut per se credere non audet a
quo per se [illegible] conducit. Est enim subsan-
nator et derisor aliorum et scrupi-
nator quia pulcrior eo non sit quod semper
est devota et desiderat deridere doctrinam
et sapientem eo quod stultus est solus
et ignarus. Unde proverbium: natura
hominis non mutatur sed complexio semper va-
riatur. Hoc est quod natura hominis
nequaquam derideat sed semper ad ma-
gnum affectum provocat. Galienus
enim hominis non mutatur in infir-
mo vel alio defectu. Pectora compo-
tatum semper color pulcrior aliquibus
hominibus per defectum [illegible] et corporum
defectus eorum complet anget pena.
Defectus corpora vero [illegible] superiorum. Defectus
vero macerat corpus et colorem de-
struit. Sed doctrina vero compescere
ad venenum addunat et [illegible]
hominis sed homines [illegible] et cum
poma membra gubernat.
Melencolica complexio satis
invitabilis inter alias complexi-
ones est et debilior et desic-
cior quia despectus pelli humores
diminuta. Propter hoc cum dicitur ea
esse in vilitate et sic omnis virtus et
deperdat per eam sepissime. Et [illegible]
Melencolicus enim niger et pallidus
et nigros habet capillos et hic ideo
quia sanguinem habet nigrum et spissum et
capillos duros et quanto plus bibit
et inebriatur tanto magis palescit
et debilitatur et hic ideo quia debilem
habet naturam. Est enim timidus valde quia
eius natura sic docet. Unde Galienus:
melencolica complexio vilis et plena
impedita gravans odia dolores [illegible]
[illegible] illum animas omnis [illegible]

sic quod se bene et male et pro
certo illa in corde portat. Doctor
dicta seminat de malis factis
[illegible] amicitiam. Est superfectatur
[illegible] in mundo [illegible] qui dicit po-
tentiam cum hic [illegible]. Est autem
semper frequenter et nunquam vel raro
letatur quia [illegible] sibi innata.
Quando quidem [illegible] non potest
[illegible] patet [illegible]
quia precedit inclinatio [illegible]
[illegible] inquiunt [illegible] compositionem ali-
orum [illegible] bene succedit in
mundo hoc in [illegible] et [illegible]
alibus et dignitatibus [illegible]
enim quia naturaliter [illegible] forte non potest
sit elemosinam dare quia [illegible]
et avarus [illegible] et pauperes
vestire non curat quia solum non potest
bonis vestibus et [illegible] [illegible]
[illegible]. Est enim timidus quia non
non habet in se fortem sanguinem uberem
et delicatum vel quia habet cor debile
et vilem complexionem et desiccatum
et humores malos habet. Est enim
luteus coloris quia luto comparatur et
in luto quasi delectatur. Cum homine
bene loquitur sed in corde mala voluntatem
habet cum [illegible] et ledendo

Nobilis Avicenna egregius
canonum scriptor in tractatu
de phisice speculationis et
magnus [illegible]
Rasis egregius Almansor [illegible]
de mortalitate et cautela [illegible]
[illegible] doctrina et regimen
quo corpora sana ab infectione
contagiosi morbi preservari
possint [illegible] et quo cor-
pora iam lapsa sanitati pristine
possint reformari non immerito
[illegible] legitimas premiserit
ut qui ad [illegible] modo se [illegible]
[illegible] providentia [illegible] si vi-
tare [illegible] vel alios ad [illegible]
[illegible]

Valet ergo ventus meridionalis
est in se habet duas [illegible] pestifera
[illegible] et signum pestilencie et
debilitatis corporis [illegible] in
[illegible] [illegible] auditum [illegible]
caliginosi [illegible] [illegible]
[illegible] fenestre [illegible]
[illegible] et [illegible] septen-
trionem. Omnis fetor [illegible] vi-
tandus [illegible] fetor stabulorum et
[illegible] fetor aque [illegible] in [illegible]
domibus [illegible] aqua per
duas noctes. Vel [illegible]
aquam subterraneam et [illegible]

aque prope decoquimus quoniam ma-
lum faciunt fetorem. Quia fetor
in loco ubi comeduntur cau-
les et olera et fungi. Item
folia caulis putrefacta in-
terim producunt fetorem. Quia fe-
tor infirmorum est infectivus et
sudorum et putrefactivus et sepul-
torum. Item sicut per odorem aro-
maticum cor et spiritus vitales
recipiunt et melius possunt resisti
sic per fetorem horridum velocius
possunt periclitari.
Aer emundatur per odorantibus
quod fit tempore pestilentie eo quod infi-
ciatur erat putrefactionem que dicit
Avicenna loco prealegato quod
summa medicorum est. Ita est
licet quod aer purgatur sic quod in
domo habitacionis vel dormi-
tionis fiat ignis de lignis
siccis et suffumigetur locus cum
origano quod vocatur thosth ca-
lamento quod vocatur steyn minte
absinthio mentha cipresso anetho
maiorana sic quod aliquando stannum
habeant prime adiungunt quod
lignum aloes quod melius valet
per competenti precio comparatum
Item fortes herbe parietes aspergantur
aceto et camere et ventus
et aer subintrat per loca alta
Consulo quod si aliquis
sentiat se infectum esse vetet
somnum supplendo calor reddi-
tur ad intra et venenum se re-
ducet ad cor et membra
efficietur. Unde repleccione
vitanda et evacuatio pruden-
da. Item dicit Avicenna loco
prealegato quod corpora preparata
ad hanc passionem sunt corpora
plena malis humoribus
et quod corpora munda et pre-
parata et sufficit debilior
corpora multa parant sic sunt
que multiplicant coitum / habundantia
multe balneacionis.
Patet ergo iste duas causas ab
Avicenna prudentiam maiorem
et pestilentie patet quod si aliquis
senserit repleccionem malorum hu-
morum quod vitetur consilio et eva-
cuetur per artem medicine secundum
antiquam per ista que ostendunt ali-
quem esse causam scilicet indigestio sic
quod volunt se declinare in late-
re patens dormire, gravitas
et dolor capitis, pruritus sudor
venenosus per somnum, constrictio pec-
toris et dolor, mortificatio sto-
machi. Ista et similia signa
indicant febrem pestilentem fo-
re venturam. Quare statim eva-
cuetur cum medicina consilio vel per
flebotomiam vel alia purgatione et bene
valent pillule facte a Rasis com-
et mirra quas habemus in omnibus
apotecis dicit enim Avicenna quod fuit
valde magistrum et dicit Rasis alle-
gans paulum et rufum quod pauci
mire videntur mori qui utuntur
in principio acute purgationes secundum
universitatem repleccionis et constrictionum
etatem cum aliis et aliis faciendo.

Item Avicenna iiij° canonis loco
prealegato dicit pestilentia est propter vitio
quod defecit et ducit summa malorum
quod loco bono et est hec quod pre-
ter locorum venenosis civitatibus et villis
ibi sunt pestilentie propter corruptionem
ubi sunt pestilentie propter corruptionem loca bona et
cadaverum corrumpit loca bona et de
loca ipsa ubi primus non sentiat pe-
stilentia et bonus cum aliquis consideret
ut infectionem Avicenne de causis
pestilentie ut plurimum loquitur
de aere corrupto et infecto quod per
inspiracionem venit ad cor et corrum-
pit complexionem spiritus vitalis quod cum
corde. Et causae sequitur calliditas
egressa a natura et febres pestilenti-
ales et apostemata sequuntur.
Balneum vitandum est quia sicut Avicenna
dicit quod corpora multe balneacionis
sunt parata putredini et quia de balneo
fit apertio pororum cutis infectio
lesionis que fuit sive ab aquis sive ab
aeribus sive ab aliis infirmis pe-
stilentie citius nocet. Item si aliquis
infectus pestilentia esset de balneo
per vapores resolutos ab ipso tempore
licet sani per inspiracionem et per porosam
apertionem inficerentur. Avicenna et
Rasis loco ut supra. Prohibet omnem
repleccionem ciborum et potuum debet
uti bonis cibariis digestivis cor-
poribus substantialibus sic sunt volatilia
ova non grossa pisces qui sunt boni
nutrimenti et cibus laudabilis
generantur humores laudabiles
qui non sunt parati putrefactioni. Et quia vivit
abundans potest per sola flebotomiam
preservari et per aliam vanam purgationem
non Item non indigent tanta correctione
medicaminibus sic patet ubi revisorum

grossis et malis. Et hic patet quomodo
loco pestilenciali ipsi pauperes qui non possunt
cibaria convenientia comparare propter modicum
ter et illi qui preparatores ciborum sunt in
coquina in foro in balneis loquela co
ntractorum inficiunt alios et cito egrota
moriuntur et alii, et maxime
et maxime quando exponuntur ad hoc. Causa
est quia pauperes non cavent sibi a se
tantibus sicut ceteri honorabiles homines
et preveniunt consilia medicorum
Verum et plurimi sunt primi qui
pestilentiam infectorum susceperunt, et
sunt susceptiva. Item Avicenna
et Rasis dicunt cibaria brodiosa de
bent esse acetosa et cum aceto omnia
cibaria brodia debent condiri quia
acetosa preservant putrefactionem, et
firmandus valet acetum vini vel agre
ste vel vinum malorum granatorum
sed quod ponitur est hic in pluribus, quia
est modus aceto vini et sine dubio
suavius, pomorum silvestrium [illegible] valet.
Item brodia non fiant de speciebus nimis
calidis sicut est piper sicut quod homines
montani [illegible]. Item cum calida
et species vulgares et quod species fiant
quod utuntur alias tempus et zephano
cum specie melius [illegible] et [illegible]
quod comedunt leves res non medio
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
tibus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
ta [illegible] [illegible] et [illegible] valet
[illegible], eo quod [illegible] alias res et
[illegible] [illegible] confortantias. Item assata
plus valent de carnibus quam de pi
scibus eo quod carnes assate plus habent
de humiditate eis naturali, et magis habet
de humiditate aquea apposita [illegible]
est de carnibus brodiosis et eli
[illegible], et eo magis tenent putrefactionem.
Pisces sunt recentes de aquis mundis
et petrosis non de lacubus stantibus
et pessimis, et si pisces corrigentur
sic, quod per noctem unam vel duas ia
ceant in sale melius valent quia
sic tollitur humiditas ab eis aquea
et viscosa salsa bona pro [illegible] qua
comedentur carnes pisces et alia
plura [illegible] de [illegible] [illegible]
gallicum [illegible] et modicum de
salvia et addatur cinamomum [illegible]
[illegible] et [illegible] debet addi crocus et
[illegible] ista salsa cum aceto vini ista
salsa prohibet putrefactionem et nominata
[illegible] [illegible] in [illegible]
rum [illegible] Rasis [illegible] omnes confecti
ones facte de melle et inde [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] plus
valet [illegible] cibum et multiplicat

[illegible] qui sunt semper [illegible]
ter repleti. Et [illegible] non [illegible]
tibus in [illegible] ventris pre
sente de carnibus valent
carnes pullorum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vitulorum
et extremitates porcorum [illegible]
[illegible] et glandes (?) [illegible]
eos causa comedere [illegible]
Sed quod plus [illegible] abundat de [illegible]
[illegible] castratus [illegible]
[illegible] comedent cum salsa p
dicta bona [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] dissolvatur in vino et
bibatur semel in septimana
[illegible] valent confectiones facte de
sandalis et aliis confortantibus
sicut [illegible] electuarium [illegible]
[illegible] albarum et [illegible]
rosatum et alia que [illegible]
inveniuntur ut de Rasis an
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
armenus valet si [illegible] et a
liis [illegible] sine aliis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pluribus bonis [illegible] de
mane et bonum [illegible] [illegible] pluries
de bono argento [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] et
si non [illegible] in aqua
quia [illegible] [illegible] pluribus bonis
[illegible] cum vino bono cum bona
[illegible] vel aqua [illegible]
vel [illegible] Item pauperes [illegible]
comedere [illegible] [illegible]
cum vini cum [illegible] [illegible] vel
[illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] veneno si [illegible]
comedant in [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] vel pau
peres comedant panem tostum
[illegible] in aceto vini vel in
vino malorum granatorum vel [illegible]
pomorum silvestrium. Item valet
quod mane comedat [illegible] co
[illegible] sic, [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] et [illegible] ad
[illegible] melius et [illegible] [illegible]
in [illegible] melle sic [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sic
et alia [illegible] [illegible]
ta [illegible] [illegible] et melius valet
[illegible] et [illegible] po
puli vel [illegible] temperata [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] bonum [illegible]

[illegible]
[illegible]

Pomum manibus in quo misceantur
multa cordis confortativa et spiritus
[illegible] sicut [illegible] muscus
lignum aloes [illegible] [illegible]
que eciam rectificant complexionem
cordis et spiritus vitalis in
ipso [illegible] pro aliis non habentibus
volentibus [illegible] res com-
parare valent alie que recipian-
tur aque rosacee ij dupli-
cata et aque mente et aceti
de quolibet istorum pars una et
si habeatur plures istorum vel
omnes vel aliquod eorum melius
esset [illegible] camphore gariophi-
lorum [illegible] [illegible] [illegible]
camomille cinamomi et
si vero plures istorum non sunt
habeatur pura aqua rosacea
cum aceto mixta et spongia
vel alter pannus bonus [illegible]
ad istam mixturam et [illegible]
et manibus applicetur et bene vale-
bit / vel plures [illegible] [illegible]
omnes vel aliquod [illegible] ad [illegible]
pannum sericum fiat sic [illegible]
de et [illegible] manibus [illegible] appli-
cetur [illegible] valet
[illegible]
[illegible] aceto vini et aqua
rosacea vel in solo aceto Item
[illegible]
maiorana vel [illegible]
et spongia [illegible]
Item [illegible] et [illegible] et note
que [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] aut aer huius loci et
[illegible] infectorum habeat pe pestilen-
ciam [illegible]
et in [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] morbus contagiosus
[illegible] de vino ad [illegible]
de quo fit [illegible]
[illegible]
infectus [illegible] inficiat alios
[illegible] infirmitas [illegible]
et [illegible] in foro [illegible]
et alibi vitandi esse [illegible]
[illegible] fecerunt vel fa-
cerent huius morbi contagiosi pe-
stilencialis [illegible] evadent
et evaserunt
Explicit tradicio avicene de tempore pestilenciali

Contra defectum cerebri accipe farinam ordeaceam
sic dictam [illegible] [illegible] et da eam in
molendinum ad faciendam farinam et accipe ollam
novam et in ipsa farinam in ollam sed bene colata
per cribrum in ollam insipando impone in for-
nacem et postquam iam siccabit in fornace acci-
pe papaver et tere in mortali et fac brodium ex
isto papavere faciendo brodium tunc de farina
illa iam parata quantum est in illa olla insipa in
brodium commiscendo et da illi persone comedere
sed non frequentius in tercio die quia multiplicat [illegible]
[illegible] in cerebro et sanatur cerebrum probatum est
Contra albuginem oculorum in primis pone
vitreolum terciam partem et zinziberi pro dimi-
dio secundo grosso postquam iam impones zinzibe-
rum vitreolo terendo in partes in sito mortali
postquam contereres fac stare quousque assabimatur
ova dure percide per medium quodlibet ovum
et depone testam deponendo hoc insipa illud
quod terebas in sito mortali et insipa in illa
ova postquam insipabis claude quodlibet ovum per
se et accipe panniculum madidando ita ut non
sit valde madidatum et impone illa ova in
illum panniculum bene cooperiendo illa ova iam
bene spirata postquam assabis in panniculo
bene quousque illud fuerit madefactum tunc fiat
appertum et iterum impone in mortale et ite-
rum valde bene tere terendo fac unum sacculum
de nova tela nimis densa et cola tunc torcular
in vitrum si fuerit nimis amarum oculis la-
va cum vino et flet sit probatum est
Contra [illegible] recipe raphanum minorem et coque cum
cervisia veteri porcina et postea funde in mortale
et appone [illegible] [illegible] et contere simul et un-
ge ubi doles et fies sanus
Contra obtusitatem pectoris Recipe salviam et
ysopum et coque in cervisia bona et tegas bene
bene vas aut aquam et bibe mane et eris sanus
Si habes aliquid in stomacho coque recipe cum lar-
do bene et postea admiscete mel purum aut favum
et appone [illegible] de cervisia et bibe et eicies
totum quicquid ibi fuerit
Fluxus sanguinis ita restringatur Accipe semen planta-
ginis et rosas de siccatas totas et contunde equa-
libus mensuris equaliter et fac inde pulverem et comedas in
cibo Item stercus porcinum per pannum expressum et
in vino vel cervisia sumptum sanguinem restringit
Item millefolium [illegible] valet [illegible] Item pimpinella [illegible]
Item [illegible] fluxus ventris restringitur per [illegible] [illegible]
Item nota ita hoc de menstruis Contra nimium [illegible]
fluxum menstrui cinis glandium combusta et in
lectus volue humores putridos et [illegible] [illegible]
Item [illegible] maioris [illegible] Item [illegible] fiat aqua po-
llegii decoctionis et bibita

180 v

Pro ictero et splene mal

Stomachi inflationem et intestinorum sic depelle rutam apium anetum cum oleo et butiro coque et da infirmo inflatorum sedat tollens flegma libidinem sedat Item contra ictericiam et splenis dolorem Recipe salicem que est alba salix et abscide corticem superiorem modice et aliam partem usque ad lignum abscide et sicca bene et postea attende ut melius possit teri et pulvis recipe Contra fortem dolorem et inmunditias Recipe marubium album

Ydropisis plerisque plerumque ventri solet commorari ad destruendam eam Recipe de succo ebuli testam plenam de ovo et tempera cum vino et da bibere ieiuno stomacho per undecim dies desiccatur humida Item contunde mediam corticem sambuci et succum eius recipe et succum urtice cum vino fortiter decoque et mel despumatum apponere et sume semper de mane et post cenam multum prodest Item contra ydropisim bibe semper ieiuno stomacho aquam combustam per ferrum de malbi vaphans Item Recipe cortitem de ligno querzino vel astulas et fac ignem sub dolio quod etiam sit de ipso ligno et ad calidum dolium fiat subverte ipsum et impone infirmum absque aqua Item quod dolium sitiat sit et tamen multum sudaverit in lectica se deponat et hoc fiat septem vicibus Item sanguis capre calefactus ad ignem positus datus innat Item impleatur olla fere ad summum succo plantaginis et super ligetur pannus et super pannum ponentur tincas et bullias super carbones usque ad humiditatem et de vino mane plene et ydropiticus Item summum remedium Item pimpinella valet / succus bethonice bibitus etiam valet et radix bibita cum mulsa valet

Gutta sic destruitur semen plantaginis et stercus agni contriantur in pulvere cum calido vino et fiat cataplasma et pone ubi nocet gutta et sanabitur

Contra corrosionem ventris Recipe falginum mam xxiiij Contra lateris punctiones Recipe salviam lava aqua tria vel quatuor folia et asperge sale et si sic fuit comesta punctiones et firmitas quas superfluitas sanguinis fact vel ex aliis ut ex fatigatione aqua solet evenire omnes illas punctiones lateris mitigat et coherat et si fuit in vino bono de mane potata facit interiora hominis purgata et omnes inmunditias ab eis expellit

Contra paralisim Summe sanguinem tatthi et sanguinem noctue et succum millefolii et oleum olive et dictam et unge locum dolorem cum vento cum lumbrici et totis bene et pilo

Catthus at pone in olla et bene tecta ponatur super carbones et combur. De sanguine eius potatus est sanguinem tatthi noctue tollas de brodio cum quo decocta fuit et tercium medullam de ossibus eius Item Recipe semen arthemasie et semen rute et radicem eius et semen iusquiami cum radice eius et semen ciminum et oleum olive et resinam et armiam antiquam et mellam cum laurii bicam et thus album et ceram albam et vinum purum hoc totum cola per medium pannum et compone in cypridem ad noctem et demane te unge et hoc fac per tres dies et sentias sanitatem

Item ad paliticam Recipe semen plantaginis et contere misceas cum vino vel aceto et circa ignem te unge Item Recipe tria grana piperis comedas cum mane cum bibe et bibe de super haustum aque Item marubium album decoque in olla et pone te in cameram et cooperias te desuper in sudor exeat Item aut paliticus est in dorso sedeat in dolio Item feniculum vel iiij Item millefolium vel xj Item bidetha vel xiij Item fac pulverem centauree et de cortice arboris que in theutonico de appa et cotidie ieiunus utaris multum prode

Febrem qui patitur recipiat radicem sed radicem eius cum herba et lavet et contundat et exprimat succum eius per pannum et recipiat plenum pirandum de lacte caprino et fundat fundat sic intus et dat ipsi balneatus vel debilis ad balneum exeunt bibat totum et in lecto se tegat extrinsecus evomeat omnem inmunditiam que est in stomacho per modum lavet usque et comedat quicquid voluit Qui autem statim non evomet vel potum esse tunc imponat duos digitos in os et exitet vomitum

Item remedium contra omnes febres et maxime terciane Recipe parum tustorum et fac bulire in aqua et da sero et mane paciente bibe et liberabitur Item custo cum liquor in vino veteri et in

Item contra omnes febres

accessione potum dabis bibe et sic
indicia omnes febres sanat. Item quar-
tanam et cottidianam succum salvie
viride exprime et da patienti bibe-
re in vino et hoc multociens probatum
est. Item ad quartanam recipe
de pulvere gentiane statim ij vel iij
ante horam accessionis bibat
patiens cum aqua tribus vicibus
et liberabitur eadem die. Item quar-
tanas febres collige plantaginem
et tere cum vino et cum viij granis
piperis et sume stomacho ieiuno.
Item quartanas febres accipe tria folia
salvie tere. Vel artemisia.
Item [illegible] valet. Item
betonica valet xviij. Item cen-
taurea valet xix. Item [illegible]
[illegible] de febre cottidiana et quar-
tana unde generantur et quomodo
pellantur

Vulnerum remedia. Primum est istud
fac emplastrum sic recipe unum [illegible]
[illegible] sanguinis unum mellis
duo unum et farinam tritam
quantum sufficit hec omnia simul
commisce et equi ponderis et [illegible]
[illegible] Item in panno lineo linias
et super vulnus. hoc est [illegible]
novus et tumores sedat. Item
recipe de cera [illegible] partem unam
de [illegible] unam [illegible] duas et [illegible]
[illegible] tolle de ipso succo duo
[illegible] de lardo duo de resina
unum et mellis unum et pulve-
ris thuris et hec simul commisce et
calefac et impone de canapa in
pannum postea hec calefac et vulnera
impone. Item recipe resinam
[illegible] et [illegible] et
coque in patella donec inspis-
setur et pone super pannum et
super vulnus. Item fac unguen-
tum accipe micam [illegible] et
contunde eam exprime succum et
[illegible] foliis spoliatam
et postea contunde et succum exprime
et accipe de butiro quantum [illegible]
[illegible] quantitas [illegible] sit et coque
[illegible] et [illegible] unguentum
[illegible] salviam et lardum coque postea
[illegible] per pannum exprime est bonum
unguentum. Item si vulnus non
appareat accipe mel et farinam
tritam et fac tortulam et super
vulnus pone et apparebit. [illegible]
probatum est. Item agrimonia
cum [illegible] [illegible] [illegible]

Quod si paciens bibat [illegible] ipsius
herbarum [illegible] centaurea &
[illegible] eadem [illegible] medicorum

fe

vulneratis purgat et cito sanat. Item [illegible]
[illegible] cum sale equali mensura co-
mixta et super vulnus pone. Item butirum
cum melle claudit. Item urtica cum sale
vulnus sanat. Expertum est. Item succus
plantaginis bibitus purgat vulnus
et sanat et sanguinem restringit. Semen
enim plantaginis tritum et vulneri super-
sparsum cito sanat.

Vulnerum [illegible] herbas summa que [illegible]
[illegible] saniculam benedictam [illegible]
equali pondere et da bibere vulnerato
[illegible] mane et supliga folia
caulis vel sambuci et sanabitur. Item
recipe benedictam et saniculam et [illegible]
et bullias cum vino vel cervisia [illegible]
[illegible] et cola vel exprime succum per pan-
num et sibi [illegible] de brodio [illegible] ferreis
instrumentis vel [illegible] solet [illegible]
[illegible] et postea calefiat sicut vi-
num et vulneratus sumat. [illegible]
[illegible] de mane [illegible] istud
potum si inveniens male in vulnere et si
forte telum sit in vulnere iste [illegible]
expellit potius. Et quicquid in corpore
laceratum et corruptum fuit hoc iste potus
restaurat sua virtute. Item [illegible]
potata sanat omnia vulnera sine stupa
et sine emplastris. Item recipe
[illegible] de lineo panno [illegible] unum
[illegible] et recipe mediam libram mitte
et contundas eam in mortario [illegible]
[illegible] et ponas eam in sacculo [illegible]
[illegible] et recipe medium sextarium vini
melioris quod invenire poteris et stilla
[illegible] per [illegible] sacculum [illegible]
et da vulnerato bibere [illegible] pone
tria folia caulium nigrorum. Primo in
mane alium in meridie tertium in vespere
et cum [illegible] vulneratus [illegible]
[illegible] et [illegible]

Nō

De vulneribus que ad [illegible] in se
recipiunt magna foramina in quo-
cumque loco corporis sit viri vel mulieris
recipe herbam que dicitur abrotanum
agreste in estate. Recipe folia in
hieme radices contundas eas in mor-
tario et ponas in sacculo lineo
et recipe de meliori vino quod habere
poteris et fac ut supra dictum est et di-
stilla quinque vicibus et hoc facto da
[illegible] bibere qui [illegible] ulcerum foramina
[illegible]. Vel ab apostematibus
[illegible] [illegible] herbas vel radices

181v

contusas super foramina et cum biberit
sex vicibus mane et vespere curabitur
sine lesione sine dolore

Inflacionis sic destruitur millefolium
cum butiro tritum et appositum innat
Item contunde ysopum et impone in-
flacioni et sanabitur Item album
lamium stratum cum melle linitum
inflaciones mollit Item ligusticum infla-
cionem fel thauri coque cum aceto et
pinge Item ad inflacionem pedum
et tibiarum radicem ebuli in aqua
coque et cum pedes lava et ipsam ra-
dicem suppone Doloris sic destruitur
Recipe radicem caulis et cambre ad
pulmonem et tempera illam cum melle
et linge glandulas et sanabitur

el saluis

Leprosus cum sentiat et si est ad
firmitatem et ulcum pulverem sumat
vespere et mane Item qui lepram
vel scabiem in facie habet radicem corticem
interiorem ulmi et folia ex aceto illa
ta i. madefacta impone ad faciem
cum sanguine leporis lava Item
ad faciem pulcram faciendam radice ebuli
stoni et betonice faciem lava cum ipsa
vel oleo Item ... in sulfure
... Item rutta ... xliiii
Item ysopus ... xix Item petroselinum valet

Contra rupturam Recipe agrimoniam
et coque in antiqua cervisia et hanc
sepe bibat vel succum eius et herbam
contusam in succo et fac emplastrum
et super rupturam pone. Item recipe
glandulosam et consolidam maiorem
et minorem contusas simul ... cum butiro
mayo et in modum emplastri ligatur
et super rupturam pone

Memorie qui non possunt recipiat
folia et radices ebuli quia dum sub-
litas in aqua et in aceto calide
apponantur Item succus celidonie
domestice bibitus frangit quidam testa
dum capit semen vesice indiscat
Item ad urinam provocanda crota
in vino vel in aqua certissimum est

Stranguiria sic effugatur bulias
malvam et albinum cum vino bo-
tam dum ipsa tam brodia bibendo

continue et bibe hoc vinum et si
istud cito non iuvabit tunc recipe
melior passiti et glandulas et
pulmonaria totum cum testa et
sumas et si non sentieris sani-
tatem tunc scias te habere calculum
Item bibe cervisiam cum herba
que dicitur forata et mox sana-
beris Item marrubium valet
Item petroselinum

Contra calculum has herbas reci-
pias omnia semina certi valent vigin-
ti semen caulis scilicet semen feniculi
petroselini anisi et ysopi et contun-
de in pulverem mane et vespere
sume et bene habebis Item nota quod
raphanum habet lapis ille comedat
radices de loco ... magnum
... et bulias tantum de ipso
in vino vel cum cervisia vel in
aqua quod sumi mane et vespere
bene bibas ... vel alias here
dici Et bibas de omnibus radicibus
plenam ollam Item ... in brodio
passis ... vel aliud parum
... et ... corpus
infra umbilicum ... ipse
tum radices ... et cito sentie-
bis sanitatem Item recipe san-
guinem hirci et sicca ipsum in
sole et ipsum calide vino ipsa
et calide bibas et frangit lapi-
dem et facto frangit ... comedas
... et petroselinum est ... terstar
... Item camomilla cocta
et bibita iuvat Item tria vel
quatuor ... alii cocta et
... bibitum iuvat Item
... que dicit
... in ... frangit
lapidem calculum frangit Item
... sanguinem ... et da
patienti bibere in vino ... propter
... frangit
fracturam ossium
Ossa fracta vel ... cocto
... malva et altea ... cum
menta et suppone
Item ad os fractum ... fracta
... fuerit rupta ... decoque
... et sal et suppone Item
ad ossa fracta Recipe farina
fabbarum et coque cum albugine
ovi et fac emplastrum ...
pa ... et ... Item

Absorta terra hominis vel serpentis
camslidam et mirram cum albu-
gine ovi contunde et superpone

Serpentis sepius bibe terra si-
lic. Item crocum cum morsu serpentis
bulbas radicem centhaurie
rutam pipinellam et cum vino
bibant et betonicam cum vino tri-
ta. Morsui impone Item
plantago cum veteri axungia et
impone cibo et sanabitur
Item serpentina vz xviij Item
dampnum cel vz xl Ad fu-
gandum serpentes de aliquo domo
de de lupe bibatur xviij .

Lupi pes canis rabidi curam
plent cuncta lecte vij Item
coronam morsum sive radicem
marrubij albi et panis siliginis
panis da ei manducare contra
lupus vel canis momorderit
Item contra morsum rabidi canis
vel aliorum venenatorum ruta
inter manus terre et superpone
Item contra venenatorum sal
cum terra et supporta Item
ad morsum rabidi canis pollegi-
um xij Item angelica valet
contra morsum rabidi canis Item

Contra cadunum lupe rutam
per maribus cadentis et statim
surget Item portet secum
super se pelle lupi Item que herba
vocat pentedactilus vel fecula
que similis est in herba et semine
feniculo et crescit in silva que
herba secum portantur a caduco
morbo liber erit et qui iacet
in hoc morbo cum ea tetigit
mox surget Item verbena
valet et xij

De tempore flebothomie etc

Rogatus a quibusdam ut de minutione
aliquid edocere volens ego eorum petitioni
acquiescere hunc conscripsi libellum secundum
opiniones meorum maiorum ex diversis
voluminibus tam medicorum quam astronomorum
continet capitula plura Unde cirurgia
id est flebothomia dat sanitatem acuit intellectum
mentes sincerat, memoriam probat, vesicam
purgat, cerebrum confortat, medullam
calefacit, auditum aperit, stomacho

prestat digestionem meliorem. vocem producit
sensum acuit. propter sanguinem multum exinaniti
cito cogit longiorem vitam amistrat Unde
pestiferas valitudines removet et sicut mi-
nus videtur evacuatio sanguinis nobilis col-
ligit multitudinem humorum Multitudo autem
humorum oritur propter qualitatem venarum
unumquemque aut flebothomizet propter sanguinis
multitudinem Nondum autem quod flebothomia
est nobis necessaria propter multa Primo propter multitu-
dinem humorum quia ut frequenter sunt causa
infirmitatis vel mortis Secundo propter sub-
tilitates venarum sparsarum quia vene ut frequenter
constipantur malis humoribus et quod est homo
infirmitur ergo unusquisque flebothomizet
Tercio propter sanguinis multitudinem aut propter ma-
liciam humorum aut propter utrumque Unde flebotomia
prime minutionis est facienda et reservanda duo-
bus temporibus scilicet in vere et in autumpno et
non amplius nisi ex causa legitima in ve-
re a pasca in autumpno circa festum sancti Bar-
tholomei in quibus temporibus homines maiores
solent incurrere in egritudines inde Unde nullus
debet preservari a minutione in hiis temporibus
In vere propter multitudinem humorum In autumpno
propter maliciam humorum vel propter utrumque in utroque
tempore Item flebotomia non est illis necessaria
qui iam in egritudinem ceciderunt sicut in febres
Nam in febre quotidiana non tamen de sanguine in
qua urina est rubea et spissa magis competit
flebotomisacio statim in principio Sed in alia
febre continua sive de una subtili sive grossa
non competit quia subtilem materiam magis
subtiliaret ut pulvis facit grossam na-
turam magis grossa redit et talem magis debi-
litaret et ideo febribus nullo competit flebotho-
mie Item de febribus intelligitur est
intelligendum quod in terciana vel in quartana natis
de colera rubea vel precipue subtili in quibus
urina est valde rubea nullo competit flebo-
tomia quia evacuatio sanguinis inflamaret
coleram ut possit fieri fortior et fortior
intelligere intelligentia continua in qua est urina
rubea aliis vero intelligitur nata de cruda
materia et grossa in quibus est urina subtilis et alba
non competit flebotomia quia per flebotomiam
magis incrassaretur et indurarentur materia
sicut iam dictum est Unde in continua et quartana
non competit quia sunt de grossa materia

et hec est propter attractionem et diminutionem
febricitantis. Hec ad presens sufficiant

Restat dicere de minucione in apposte-
matibus. Damus enim talia documenta
et in omnibus apostematibus compe-
tit flebotomia et hec debet fieri in prin-
cipio dum incipit. Sed postquam non est in
principio sine cum sit dolor sine multo
tempore in parte opposita est flebotom-
andum. Hec est si apostema sunt in
dextra parte colli vel brachii vel alterius
membri flebotomandum est in sinistro
brachio de vena mediana etc. Deinde
intellige de quolibet membro et ex hiis
de quibus minucionem evacuant humo-
res qui sunt causa malis apostematis
et ad oppositum trahunt [illegible]
[illegible] dolorum [illegible]. Unde in apo-
stemate stomachi etc. Et si apostema in
gutture est debet fieri flebotomia in utroque
brachio etc.

~~[illegible]~~ Ad iudicandum autem colorem
urine scias ubi dolor latet. Unde est
quod si color est spumosus male patitur
scilicet circa pectus. Si flaucus male scilicet circa
splen. Si viridis male scilicet circa cor. Si
flaucus male scilicet circa iecur. Si autem
citrinus et niger sit indicabis ipsum
non flebotomari posse. Si autem color
est rubeus et scilicet [illegible] male
in capite. Si vero rubeus et niger et du-
rus et scilicet [illegible] et [illegible]
timendum [illegible] podagra vel
paralisis. Si autem est niger et [illegible] aqua
supernatantem talis timeat de febre quarta-
na. Si vero color aque commixtus et clara
supernatant talis est indicandus pestem
hydropicam [illegible]. Si autem sanguis [illegible]
to rubeus et clarus et parum aqua [illegible]
de supernatantem est signum sanitatis.

Cottidiana febris quatuor modis
solet curari. Primo de frigore magis
per balneum. Secundo de vino et [illegible]
pro potu per balneum quod homo ieiunus
bibit. Tertio [illegible]
ta vel [illegible]. Quarto quod homo ieiunus
[illegible] et per balneum intrat
aquam frigidam et ibi diu moratur
et postea non intrat balneum ita ut de
ipso sudor exire possit. Remedium
Accipe polipodium cum sua radice et ad
pondus [illegible] et cum aceto bene
decoque et tunc de mane et de vespere
da pacienti bibere. Supra dictum est.
Terciana autem solet quatuor modis
evenire. Primo de piscibus paludibus
vel paludestribus non bene decoctis
et cum radicibus piperis [illegible]
[illegible] carne [illegible] et putrida

et non salsata et vel piper nec
radicibus condita. Item [illegible]
vino vel [illegible] de mane pota-
to sine aqua. Si [illegible] corpore
similiter. Item si homo fatigatus
sitiens et sudatus nimis bibit
de aqua tepida. Et cum [illegible]
Bethonicam et [illegible] herbam
et has per [illegible] quoque cum aceto
ad bonam horam dici et tunc
cola per pannum et da pacienti
bibere de vespere et de mane et
sentiet remedium. Accipe cen-
thauream decoque illam cum
aceto et cola per pannum et [illegible]
[illegible] tunc cum calida
bibat cum frigorem [illegible]
sentit. Si autem cum calorem sentit
tunc illam frigidam bibat

Si tibi [illegible] longeva [illegible]
[illegible] ad paralisim. Primo accipe
arthemisiam cum semine suo et millefolium
[illegible] cum semine suo et radice sua et
et sua et [illegible] que dicuntur
[illegible] et [illegible] cum
[illegible] et radice et [illegible] accipe
et [illegible] et accipe
medullam [illegible] vel equi [illegible]
[illegible] et castoreum [illegible] et oleum
[illegible] et [illegible] vel aceto et [illegible]
[illegible] et hec omnia
simul contunde bene et per hec
[illegible] et
cum bono vino vel aceto decoque
ad bonam horam et tunc per
[illegible] pannum exprime et [illegible]
[illegible] compone et ex hoc corpus
tuum de mane et de vespere [illegible]
[illegible] unges [illegible]
Accipe arthemisiam et absin-
tium et decoque cum aceto forti
et cola per pannum et cum aqua
calida caput tuum lava. Item
accipe semen arthemisie et
absinthium et comede cum aceto
valde forti et intinge pannum
et [illegible] caput tuum lava. Item
accipe [illegible] et [illegible] tua
[illegible] et panno intincto per
totum caput tuum colliga hoc post
Accipe aquam feniculi et pan-
no [illegible] intincto super oculos
pone. Item accipe oleum
rosarum et [illegible]
et per pannum cola et panno
intincto super oculos posito per no-
ctem post. Item accipe aquam
[illegible] et feniculi et [illegible]

et contra bene per pannum colat
super acetum pannum intinctum liga
postea (Accipe iusquiamum et
contunde cum [illegible] succo capitis
vel porri appetito et super digitos
liga et si illi vermes sunt tunc
digitos super illud emplastrum ten-
debis et statim moriuntur Item
accipe semen iusquiami et super
carbones ardentes pone et os
aperi et ibi fumum illo suscipe
in ore et si vermes ibi sunt
statim cadunt super carbones de-
recte
Accipe succum raphani et cinamomi
[illegible] et cum panno aureo
absterge et super album tu pone
ad horam et tunc extrahat pa-
nnum de aure et hoc fac de die
[illegible] et tunc vermes re-
manebunt Item accipe arte-
misiam et cum succo sambu-
ci contunde et in [illegible] mitte
et cum panno aureo absterge et
super illam radicem pone et ipsam
[illegible] mittem [illegible] et per
hoc pannum extrahas et vermes
remanebunt Item si vermis in
aure sunt Accipe [illegible] et ad
illud succum contunde et cola
per pannum et in aurem mitte et
absterge illam cum panno ad
[illegible] et si similiter in aure sen-
tis cola et scias quia vermis ille
[illegible] mortuus vel de aure exibit
Si serpens in homine fuit fac
[illegible] ipsius Accipe
Artemisiam et absinthium et
centauream et hec per decoque
cum aceto et da ei stomacho
ieiuno bibere ter vel quater et tunc
serpens removebitur Item da ei
comedere Angelicam cum raphano
[illegible] bene contusis et comedere
per triduum tunc serpens exi-
bit per os vel per anum Item
accipe [illegible] vel ma-
[illegible] et da ei comedere Item
accipe radicem feniculi et sepe de-
coctam comedat de mane Item
accipe Marubium album et deco-
que in vino vel aceto et bibe
[illegible] potes per
triduum de mane et de vespe-
re [illegible]

Contra fetorem dentium
Accipe galgam et mastica illud
sepe in ore et dentibus hoc expellit
fetorem oris Item apium
sepe comede [illegible]
Ad appetitum comedendi [illegible]
Accipe centauream et illam
cum aceto bene decoque et [illegible]

per duos dies bibe ante cibum et de
vespere Item fac tibi salsam cum
aceto et [illegible]
aceto et [illegible] piper [illegible]
adde salviam [illegible] et [illegible]
[illegible] modica [illegible] et comesta
per [illegible] confert appetitum Accipe [illegible]
[illegible] et pimpinellam et piperis
[illegible] et hec simul contere et
[illegible] per duos dies comede Item
Angelica [illegible] et [illegible]
[illegible] vomitum Si [illegible]
[illegible] potes fac [illegible]
de papavere et de farina [illegible]
et hic sepe comede de mane et
de vespere Item accipe semen
iusquiami cum vino contere [illegible]
[illegible] et hoc linge sepe quando vadis
dormitum Contra constipationem ve-
ntris sepe cum butiro sepe comede
de mane [illegible] ventre constipato

Contra constipationem pectoris [illegible] pectore
cum vino [illegible] de mane et
de vespere potatum solvit [illegible]
a pectore et fac [illegible]
Ad libidinem excitandam fac tibi
electuarium cum istis radicibus primo
accipe lot [illegible] et lot [illegible]
[illegible] et lot cinamomi et lot [illegible]
[illegible] et lot piperis et [illegible]
radices angelice et lot [illegible]
et zucari et lot florum [illegible]
et hec omnia contere et cum vino bono
decoque usque ad spissitudinem et ad
[illegible] pone et claude et de
mane ieiunus [illegible] comede
et hic fac per tres dies et [illegible]
satureiam et [illegible] et [illegible]
ova et pira assata cum vino sume
et bonum vinum fortiter bibe [illegible] hec
ad excitandam libidinem Ad lippos
oculos Accipe albuginem et [illegible]
[illegible] et [illegible] panno
et de nocte super oculos pone et de ma-
ne melius habebis
Item qui pilos habet in oculis [illegible]
[illegible] et extracto pilo [illegible]
pulvere [illegible] ubi extracti [illegible]
et non renascentur amplius
Ad repellendam libidinem [illegible]
libido [illegible] constringit [illegible]
de mane [illegible] comedat et [illegible]
[illegible] aque frigide bibat Item ra-
dices feniculi et radices petroselini
sepe de mane comedet Item [illegible]
[illegible] de [illegible] de mane po-
tata libidinem [illegible] repellit
[illegible] pimpinellam

Pro vina
tere non
zetmete
cand

Ruta decocta et quae calida aqua
cum iuniperi (?) et pipere contrita et de
mane et de vespere calida bibitur
hic expectat amorem Tegula cum aqua
calida accepta ad ad fetorem ciat
Item porri folia et adpentuclosa (?)
ta simul expellit Mel dithomasia
decocta cum vino et potata ad sal
Radicem hellebori in ore tene si
inter egros ambulas non ledenti
te os amarescat quod a felle pyret. [illegible]
pe lithphar et misce cum albo vino
et utere saepe et repellit amaritudinem

Item Si in quem spiritus intrauerit a
venenum habet in corpore mentam decoctam
cum vino saepe bibat Cui sanguis
mingit accipiat sex capita alii
et in aqua conterat et bibat Cui
mingere non potest madefiat radices feni
culi et apii et decoquat cum albo
vino et tunc ieiunus bibat Cui [illegible]
[illegible] ubi dolet accipiat planta
ginem [illegible] cum claro ovorum
et supponat Cui vene [illegible] saepe [illegible]
decoquat cum vino et [illegible]
[illegible] pedes leget Si sanguis de pla
ga erumpit ita quod non possit repri
mi vitrum [illegible] et misce
in forti aceto et super plagam pone
Ad fistulam accipe succum planta
ginis et ruthe et commisce et in
mitte Raphanus [illegible]
[illegible] si [illegible] sunt et assatus
sale et ad comedendum [illegible]
alys [illegible] de avena [illegible]
et [illegible] quae sunt de equo [illegible]
de alys [illegible] mortificat Con
[illegible] cum aceto decocta et de mane
potata quanto calidius potest omnem
[illegible] et stomacho potenter
expellit et purgat

Contra dolorem dentium [illegible] fac sal
[illegible] cum vino et [illegible] vino
calido lava dentes vino et sal
[illegible] et cum volueris tale fac [illegible]
pannum [illegible] et appone [illegible]
[illegible] coque absinthium de aceto forti
vino et postea lava dentes aceto
pannum [illegible] appone maxille de
[illegible] absinthium suppone pannum
[illegible] aceto calido quanto potes
sustinere
Contra [illegible] accipe [illegible] pas
[illegible] et tere de [illegible] et misce cum
vino tepido et bibe cum volueris ne
dormias et mane [illegible] fingendo

Ad plagas inflatas accipe suc
cum apii [illegible] ovi et cum
misce et tumorem suppone et sa
nat Contra calorem [illegible]
radicem feniculi de aqua et aceto
[illegible] calorem repellunt Cui
non [illegible] potest mittere urinam bi
bat succum millefolii cum aceto
Cui non potest retinere urinam semen
[illegible] et cum vino bibat

Ad capitis dolorem [illegible] pulveris
[illegible] et cum aceto misce et in
fronte line et [illegible] Ad
capitis dolorem [illegible]
millefolium cum [illegible]
et suppositum dolorem mitigat
Item farina triticea cum aceto
[illegible] suppositum iuvat
Contra cancrum ossa gallina
cum [illegible] et fac pulverem
et mitte de [illegible] sanat
Contra [illegible] sanguinis si
num porci [illegible] de [illegible]
[illegible] colatum Item
[illegible] de aceto cocta [illegible]
[illegible] sanat
Contra terciana et acuta et quar
tana [illegible] accipe
apium et farinam [illegible] de ordeo
et [illegible] de aceto [illegible] fac
pastam frigidam et pone super [illegible]
Contra venenum centaurea
in aceto contrita bibat et ciat
venenum Cerebrum leporis coque
et [illegible] dentium et [illegible] dentes
de unge et si dolor cessat Cui
[illegible] de ventre accipiat
[illegible] et urinam eius bibat
de [illegible] et [illegible]

Contra pediculos in oculis accipe
vivum argentum quod dicitur [illegible]
et sulfur et commisce [illegible] et
[illegible] et mitte vi
num [illegible] fiat [illegible]
extrahe et [illegible] et
unge oculos infirmantis
Contra [illegible] de naribus
accipe ruthiam cum radicibus
comburere de [illegible] et [illegible]
de naso Cui dormiendo [illegible]
bibat fel leporis de [illegible]

Melchiar Beltasar [illegible] Caspar
Solvit a morbo [illegible] pietate [illegible]
Et facias tres defuncte dice missas

Post et statim dormiat et ut evi-
gilat comedat acetum et ovum cru-
dum et sumat ex eis et evigi-
labit. Ad ossa confracta acci-
pe farinam fabarum et misce
cum albugine ovi et fac emplastrum
et cum stupa canapi et [illegible] liga.
Ad tussim arthomasia trita
cum vino et cum ferro candente
calefacta [illegible] bullita et exprimatur
tussis. Cum arthetica febris et puls
legitimum aceto bibat.
Ad raucitatem [illegible] quadam [illegible]
et radicem [illegible] et [illegible]
[illegible] cum vino de ipso bibat [illegible]
Contra cadivum cornu cer-
vi pulverisatum et bibitum cadivi-
nos cadentes [illegible]. Item cum
cingulo de corio lupi [illegible]
et quidam [illegible] portabit non sentiat
passionem. Ad faciendam aquam que
[illegible] et defalcat maculam de
oculis. Primo accipias [illegible]
[illegible] cum alumina [illegible]
[illegible] pondus et comisce
et coque cum aqua munda valde
bene, tunc depone ab igne et mit-
te in loco [illegible] [illegible] et figi
[illegible] et purificatum, et tunc sume
de recenti [illegible] unam partem
[illegible] pondus [illegible] et [illegible]
fac cum [illegible] valde bene
[illegible] et fac [illegible] purificatum
postquam ambe partes fuerint puri-
ficate tunc tolle [illegible] quantum
[illegible] potes et ipsam aquam [illegible]
te de vespere quando volueris dormi-
re oculis [illegible] et [illegible] mane
sanabis.
Contra [illegible] et [illegible]
Primo [illegible] radix [illegible] et
[illegible] et tepide sumpta [illegible]
[illegible] solum [illegible] quod
[illegible] impedit celeriter sol-
vit. Item saxifraga et pe-
trosalinum et piper et radicem
[illegible] fraga [illegible]
vel [illegible] et [illegible]
dolenti bibere et comedere [illegible]
Item [illegible] comesta

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pulverisatur [illegible]
ho. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliquot
[illegible]

efficaciter frangit lapidem. Item prima
[illegible] bibita lapidem expellit
fractum. Item septem capita allij [illegible]
in aqua bulliat et per tres dies illa
aqua detur patienti [illegible]. Item recipe
sanguinem hircinum et [illegible] [illegible]
[illegible] et sume cum vino calido et fran-
git lapidem et [illegible] [illegible] arenam.
Item ad lapidem [illegible] fran-
gendum accipe [illegible] et da pacien-
ti bibere et [illegible]. Item ad lapidem
in vesica sume de [illegible] [illegible]
accipe [illegible] recens cum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et sume
in vino calido de [illegible] cum dormi-
veris. Contra dolorem capitis
remedium. Rota aqua [illegible] de vi-
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] capitis [illegible]
dolorem de capite tollit subito [illegible]
[illegible]. Item [illegible] aqua [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
Contra inflacionem pectoris [illegible] et [illegible]
inflacio maxima apparet in mamil-
lis [illegible] [illegible] recipe [illegible] et
lignum sambuci et depone corticem
eius [illegible] et tere eas bene et [illegible]
[illegible] cum melle et fiat emplastrum
et statim cessabit. Item [illegible]
[illegible] [illegible] gallinarum
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
bit. Ad vomitum provocandum [illegible]
sume in aqua vel in vino [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in vino et aqua et bibant per
[illegible]. Contra colicam remedium.
Recipe herbas cum radicibus [illegible]
[illegible] et [illegible] bene et da pacien-
ti [illegible] cum sale. Item [illegible] col-
[illegible] cocta cum vino emplastrum
[illegible] [illegible] [illegible]. Item
cornu cervi [illegible] pulverisatum
bibitum in vino. Item [illegible] albi-
ni coctum et emplastratum [illegible]
[illegible]. Item piper [illegible] [illegible]
[illegible] lauri [illegible] [illegible]
[illegible]. Item apij radix
cocta bibita sedat [illegible]
de corpore. Item absinthium [illegible]
bulliatur in oleum [illegible] et per

mittatur [illegible] per noctem vinum et vinum
[illegible] cum [illegible] et re
[illegible] in vase mundo et [illegible]
unguento ungatur locus dolorosus
et stomachus cum [illegible] calido ma
ne. Item Recipe absinthium [illegible]
[illegible] magis de absinthio quam
[illegible] et bulliatur in vino et [illegible]
[illegible] vinum [illegible] in [illegible]
acetum si melius est in vino et bi
bat de isto potu mane unum [illegible]
haustum per aliquos dies. Item Recipe ci
minum et impone in aceto per noctem
et mane imponatur in cribro et [illegible]
[illegible] in [illegible] per filtrum in patella
[illegible] commiscendo et de isto utatur
mane in meridie et vespere quando
[illegible] Item Recipe absinthium [illegible]
rosam salviam coquantur in vino [illegible]
[illegible] coquatur in aceto et em
plastrum. Sanguis lupi valet
in colica passione [illegible] sanguis
si [illegible] Item [illegible] ad
[illegible] et [illegible]
fiat emplastrum de semine lini [illegible]
[illegible] et decoque in vino et aqua [illegible]
[illegible] addito de sulphure [illegible]
[illegible]

Item [illegible] Recipe
semen lini et folia sambuci [illegible]
[illegible] et fiat emplastrum. Si vehe
mens sit dolor accipiatur gallus
iuvenis et findatur per medium [illegible]
[illegible] emplastretur [illegible] intestinis
[illegible] sedat dolorem. Item [illegible]
[illegible] de urtica cum [illegible]
[illegible] et axungia [illegible]

Contra inflationem testiculorum
[illegible] hominibus [illegible]
[illegible]
fabe [illegible]
[illegible]
[illegible] faba fracta in aceto et [illegible]
[illegible] decoquatur et cata
pulcetur argilla [illegible] Inflatio
virge [illegible] coquatur [illegible] sub
[illegible] folia sambuci coquan
tur in aqua et in aqua tepida [illegible]
virga, [illegible] deinde folia [illegible]
[illegible] semen lini [illegible] mal
ve decoquantur in aqua [illegible]

fiat cataplasma

Contra inflationem vulve [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
in aqua de [illegible] malve et
[illegible] et [illegible] inflatio
vulve Recipe pulegium [illegible]
[illegible] et [illegible]
in aqua et faciat [illegible] in aqua
[illegible] et [illegible] Si vulva sit nimis ap
ta [illegible] cum pulvere aluminis et
sanguinis draconis et atramento
[illegible] cum forti aceto [illegible]
et sanguis draconis [illegible]
[illegible]
[illegible] inveniuntur
Si vulva sit nimis arta [illegible]
[illegible] ungatur [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ungatur
et [illegible] pati potest [illegible] vile

Contra [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Contra fissuram labiorum [illegible]
[illegible] mollificata cum [illegible]
[illegible] apposita
[illegible] fissuram labiorum

Contra venenum si quis vene
num sumpserit [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] betonica [illegible]
[illegible] sanat [illegible]

Restat dicere de modo come
dendi et bibendi ut [illegible]
[illegible]

gula multos interfecit

Gula et crapula multos inter
fecit unde Avicenna quod sic plu
res necat ociosos gula et cra
pula quam gladius. Ideo quod
medicus perutilis volens sumere
commoditatem vite sue comi
sit nobile [illegible] sumat
[illegible] habitemus contra dictus
Sunt igitur tibi usus de carnibus
avium memorabilium ut non ca
pestrium [illegible] ut non magnarum
quarum natura non [illegible] carnium
sicut quarum de gentibus [illegible] mutabilibus
in aquis ut sunt anates sive
sint domestice sive silvestres
Gallinule et columbi in parte
sicut vita de [illegible] potest et uti de
pullis domesticis iuvenibus
et anseribus ut non de caponibus
comedere potest. Item de carni
bus capolinis agnelinis mu
tonimis vitelinis vaccinis
iuvenibus capreolinis silvestri
nis leporibus multum [illegible]
multum [illegible] multum uti po
test. De avibus vero de lim
[illegible] quam placet comedere potest.
De carnibus vero porcinis dome
sticis et silvestribus bovinis et
vos abstinere primo ut non de car
nibus antiquis vaccinis bo
vinis Cervinis [illegible]
[illegible] silvestribus
et capre [illegible] abstinere de
betis. Carnes cum bullite vel
elixate sunt comedere dent assate
sive sint de volatilibus sive
de quadrupedibus et sint tempe
rata condimentis speciebus non ex
cessive ut multa fercula si
[illegible] ad [illegible]
sunt condita et quod condita semper
dent in principio comedi sunt
cum speciebus [illegible]
[illegible] Ciminum Cariofolli et
Crocus Observatis etiam ab
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] apud [illegible]
ab [illegible] [illegible] et [illegible]

de carnibus
Sunt igitur pulmentaria vero de pul
tibus avenatis ordeaceis et ma
na de rapis [illegible]
[illegible] cum petrosalinis de plectis cum
petrosolinis de brodiis pisarum
de lacte amigdalorum ut non pa
peneis comedere potest ut non plu
[illegible] cum ipsis decoquere
facere potest scilicet cum brodiis car
nium [illegible]. Item Capatas
quam placet conditas cum vitellis ovorum
Croco et Cimino scilicet de [illegible]
quam placet sed a [illegible] bonum est
abstinere in [illegible] ut non. Item milio
abstinere debetis scilicet a panico ab
oleribus [illegible] a pulmentis
[illegible] cum [illegible] et pane de
[illegible] vero multum comedere potestis [illegible]
pane de [illegible] scilicet de [illegible] multum
comedere potestis si [illegible] in esse
loco assatum. Cibaria cum [illegible]
sive sint carnes sive brodia
[illegible] cum bono aceto multum come
dere potestis. Item a piscibus vero bonum
est vos abstinere in a luceis a parvis
a [illegible] a [illegible] de [illegible]
primo [illegible] comedere potestis de
piscibus vero sive squamis omnino
fugere debetis ut sunt anguille
[illegible] [illegible] [illegible]
Item a piscibus vero fumigatis bonum
est vos abstinere scilicet a carnibus
fumigatis primo bonum est vos abs
tinere. Observatis etiam a fructibus
[illegible] primo ut sunt pira poma
[illegible] de piris et pomis
assatis comedere potestis quam placet
Sic poma comedere potestis [illegible]
et panca [illegible] Bonum est vos
abstinere a lacte crudo ut non primo ab
omnibus pulmentis confectis cum lacte
Observatis etiam primo a [illegible]
ab [illegible] [illegible] crudo a cepis
a raphano et [illegible] a pipere ut
non ab aliis speciebus exceptis quas
[illegible] dixi et de pulmentariis [illegible]

stineat se ab omnibus frixis et
precipue ab ovis frixis sed ova vero
sint preparata in aqua et de
cortice [illegible] in testa cocta vel assa-
ta. [illegible] cum [illegible] sunt [illegible]
cum [illegible] mensa in [illegible] comedere
potest in fine mense et sic [illegible]
[illegible] et [illegible] consentibus et
nocentibus. Potus vero sit cervisia
clara antiqua bene fermentata et
cocta et melior est ordeacea quam
triticea pro [illegible] sed vinum [illegible]
album clarum sanum non [illegible]
corruptum album et [illegible] rubeum [illegible]
et non [illegible] ut vinum. Theotonicum
[illegible] et [illegible]
et vinum italicum pro [illegible] sed
[illegible] Romanica et [illegible]
malmasia melius [illegible] pro nobilibus
qui [illegible] medonem [illegible]
bibere potest qui sit clarus antiquus
non fortis sed levis et purus in [illegible]
[illegible] est quam potus vero [illegible] uni-
formis sic quod non [illegible] multiplicatis
sed unus semper unius diei. quia
cervisia et vinum et medo [illegible]
[illegible] confundunt digestionem et
sit uniformis vero potus. Sed qua-
cumque die placet cervisia manducet
vel cervisia quacumque die medonem
manducet vel medonem [illegible] quacumque
die vinum manducet vel vinum aqua
[illegible] fontana clara [illegible] bullita
[illegible] omnibus [illegible] potibus
[illegible] vel in fine potando
Et a [illegible] vel [illegible] omnino ab-
stinere debet tamquam a veneno. Sit
[illegible] potus vero in [illegible] cena et [illegible]
[illegible] moderatus et parvus et semper ab-
stine a potu [illegible] prandium [illegible]
[illegible] plus eo melius
Quando [illegible] abstinere a potu [illegible]
[illegible] si vero non in toto sit eo [illegible]
[illegible] potest quae eo [illegible]
ad [illegible] sitim
[illegible] eligibile est quia agi-
lem [illegible] digestionem [illegible]
non retardetur per potum [illegible] stomachus so-
[illegible] tollit sitim et supplet vices
potus et indigerie. Sit [illegible] cena
[illegible] et si [illegible] abstinere se a
cena eo melius. Sit cena vero de
cibis subtilibus et non grossis [illegible]
[illegible] reparare appetitum bonum est de
mane [illegible] grossiora [illegible]
[illegible] in cena et [illegible] et poti-
bus. [illegible] vel [illegible] pulve-
res [illegible] mollificatos et electuaria
confortativa

Urina est glauca vel palida et [illegible]
[illegible] sine processibus. Urina est
glauca et turbida et gravis et qua
[illegible] dissenteria [illegible]
est [illegible] post [illegible]
est quasi [illegible] Et [illegible]
morbus solet evenire [illegible] nimia
potatione vini [illegible]
et [illegible] quia vinum [illegible]
omnes venas et nervos [illegible] et

quia, [illegible] corporis vacuum est locus [illegible] potent[illegible]
[illegible] et possidet [illegible] repleto corpore non [illegible]
quia vene [illegible] cibo et alio potu occupate
sunt et replete. Ideo dissenteria solet provenire
ex nimia commestione ciborum calidorum
quia valde ardentibus et toto corpore est nocivum
et in sanum, quia ex hoc venis naturalis calor
hominis suffocatur et consumitur. Sed [illegible] in
urina quia valde est calida et [illegible]
bida. Ideo dissenteria solet provenire quando
[illegible] de vino bibit et inebriatur et [illegible]
[illegible] fornicatur quia [illegible] tota fortitudo
vini [illegible] ibi quia [illegible]
[illegible] in [illegible] et comburuntur
et ex illo calore et corpore [illegible]
et vene [illegible] et humores cerebri et
totius corporis consumuntur et caput ex tali for-
nicatione [illegible] virtute deficit et totum corpus
ex hoc debilitatur et fit dissenteria et [illegible]
[illegible] super [illegible] Unde Ypocrates
in libro de natura [illegible] valde [illegible]
[illegible] est [illegible] cerebri debilitas corporis
et [illegible] corpore defectus totius virtutis et for-
titudinis [illegible] pro quatuor
[illegible] vini potens [illegible]
fuit in [illegible] adolescente pulcro formoso
[illegible] in [illegible] voluit in
[illegible] et [illegible] ebrietate
[illegible] mortuus in
[illegible] Unde
[illegible] comederat et biberat
et [illegible] dormitum iverat et subito extinctus
fuisset. Unde illum invenerunt [illegible] et
[illegible] ut [illegible]
[illegible] vitam suam ita subito [illegible]
[illegible] in ecclesia [illegible] hospitale
[illegible] tota
nocte [illegible] fuit quod est
ad unam noctem [illegible] usque ad
diem et [illegible] ego credebam
eum obdormivisse et [illegible] vellem
[illegible] mortuus et illi hoc audientes quod
factum est [illegible] quorum unus fe-
cit de [illegible] ut experia-
mur de hoc facto qui [illegible] malum quo-
dam [illegible] caput eius et aperto capiti
et [illegible] cerebri [illegible] esse [illegible]
[illegible] de cerebro [illegible]
quo viso [illegible] studentes [illegible]
[illegible] sunt [illegible] qui [illegible]
[illegible] a fornicatione
[illegible] et studiis [illegible] ad-
[illegible] qui eum sepelierunt [illegible]
in [illegible] valde
[illegible]
[illegible] corpus suum voluntate tradidisset et
[illegible] ideo sepeliendus [illegible]
est quia [illegible] fornicatores [illegible]
qui hoc audientes eum denuo resepelierunt
et [illegible] in campo [illegible] sepellierunt
ubi studentes solebant repetere lectiones
[illegible] audierunt vocem [illegible]
[illegible] de sepulcro [illegible]
[illegible] qui [illegible] ad damna-
tionem eternam [illegible] qui eum audissent vocem
terribilem statim ad civitatem fugerunt
[illegible] et [illegible] audierant [illegible]
[illegible] ad stabilem et
ad bonam vitam sunt conversi
Nota [illegible] de hoc [illegible]
[illegible] Hispanus qui sunt in [illegible]

sibarifibus pessimus quia fetida fra[illegible]
superavit et hunc tractatum de lepra dictat
omnibus hominibus ad salutem corporis
quod et gerat illam vitam vivat donat perfectissime
et optime hoc proponi [illegible] primo ubi talis
quod de lepra quod est morbus pessimus et
corrupto et immundo aere solet evenire
quia aer corruptus ~~solet evenire~~ tempore
et vertebra et totum corpus inficit ac per eius
diffunditur et inde lepra ~~fetida~~ fetida
oritur et super omnes venas potentius fuit
et tales inficit et inficit ut magne appa-
reant et crescant. Secundo lepra solet eve-
nire quod si homo comedat et bibat cum
leproso et cum dormiat. Tertio solet evenire
confabulatione cum leproso quia fetidus sit an-
helitus eius aer et illius fetore inficitur
quanto magis homo qui cum eo confabula-
tur assidue et commorat. Quarto si cum
leproso aqua [illegible] postea alius eam acce-
dit et efficitur leprosus. Et qui cum muliere
leprosa est leprosus quia fetor corruptus
per totum corpus diffundit et tunc lepra generatur.
Quinto solet lepra fieri de carnibus caprinis
suffumigatis et in [illegible] quas iam [illegible]
carnes comederit et fiat leprosus erit
quia tales illa fetida et infecta inficit totum
hominem. Sexto lepra solet evenire ex
nimio sanguine calido [illegible] et com-
coagulato et cum primum coitus commissa quod
sanguis nimius confundit [illegible] in corpore et re-
plet omnes venas et inficit [illegible] ex nimio
calore superhabundante. Septimo solet fieri
lepra ex muliere menstruata si quis saepe
cum ea iacet et cum fetida [illegible]
et in [illegible] leprosus erit quia ille fetor inficit
tempore et partes corrumpit et lepram possit
generare.

Nunc tractandum est de fluxu sanguinis
scilicet quibus modis possit evenire et quales
habeat processus. Primo fluxus sanguinis
solet evenire cum homo [illegible] repletus
cibo vel potu intrat balneum calidum et
adhuc cibus vel potus indigesto et ibi nimis
calide balneat et pedes solent contrahere
et in [illegible] et hic [illegible] modus solet
evenire. Primo [illegible]
[illegible] ossa [illegible]
[illegible] solet saepe evenire
[illegible] fornicationem [illegible]
[illegible] venas et nervos [illegible]
[illegible] Tertio solet evenire ex
nimia crapula et habundantia ciborum
et potus sine minutione venarum et sine
continentia in habundantia [illegible] quia nimia
pena. Unde dicit magister [illegible] Secundo [illegible]
sanguinem aut minuat [illegible] Primo [illegible]
cibo et a potu suspendo aut se abstineat saepe
quod habundantia aut moriatur
[illegible] que [illegible] et superfluitas ista [illegible]
[illegible] et implere super
et crapula et superfluitas [illegible] gula
[illegible] Unde multo [illegible] gladius
nimia crapula. Quarto paralisis que [illegible]
evenit talis quod homo dormit [illegible] Primo
cum clamore magno potest [illegible]
[illegible] infirmitas [illegible] Secundo
solet evenire quod homo aliquis sedens

in balneo cum aqua valde frigida [illegible]
et in [illegible] et ipse [illegible]
aquis [illegible] et carnem [illegible]
[illegible] disponere
Sequitur remedium valde bonum et [illegible]
[illegible] quod [illegible] paralisis habuit ille saepe
[illegible] nimis et in illo loco [illegible]
sis occupat et sic in quanta semper [illegible]
[illegible] et sic [illegible]
et illa a corpore suo [illegible] Tertia
paralisis que [illegible] calidi [illegible] modus
evenit homo evenit talis quod homo [illegible]
in magno calore et totum corpus eius
sudat bibit vinum forte sine moderamine
et tunc fornicatur multum cum muliere et hoc
addit calorem calori et tunc ille calor
[illegible] per omnes venas et nervos et
corporis membra et ex hoc generat talis
infirmitas. Quarto solet provenire ex nimio
calido sanguine quem homo in se congregat
per nimia delicata cibaria et potum
delicatum sicut vinum bonum et [illegible]
[illegible] quia per cibaria delicata
et potum bonum [illegible] hominis et [illegible]
[illegible] et tradidit sese in eo esse [illegible]
non est. Semper hic dicit magister Ypocras
[illegible] cibaria delicata [illegible]
valde inducit infirmitates et [illegible]
[illegible] hominis non ad bonum sed ad malum
[illegible] ad ebrietatem et fornicationem [illegible]
[illegible] Quinto solet evenire ca-
lida paralisis quod existens in balneo
bibit vinum immoderate in magno ca-
lore quia tunc corpus et omnes vene
eius calefiunt et sanguinis in cor-
pore fervet et calor nimius [illegible]
et sic infirmitas magna solet provenire
Item frigida paralisis provenit [illegible]
et sic [illegible] de causa. Primo [illegible]
balneat calida et postea vadit [illegible]
ad frigus magnum et tunc [illegible]
[illegible] homines qui in alio tempore [illegible]
tunc [illegible] potest [illegible]
[illegible] calorem quem habent [illegible]
[illegible] evenire quod aliquis vadit per viam
et sudorem magnum emittit de corpore
et [illegible] corpore non [illegible]
aquam valde frigidam immoderate bibit
quia tunc ia aqua per omnia membra corporis
discurrit et per omnes venas et nervos
[illegible] et sic frigiditas in corpus inficit
et infirmitatem gravem adducit. Unde
omnis homo [illegible] caveat de tali
balneo ne bibat in eo. Tertio modo
solet provenire de frigida causa quod
[illegible] in balneo [illegible]
comedit quia et sic corpus totum et
stomachus nimis et calor naturalis et
sanguinis [illegible] quod nimis [illegible] quia sanguis
[illegible] in homine [illegible] infrigidatur [illegible]
et carnes et coagulatur et [illegible]
[illegible] vel [illegible]
ex frigiditate [illegible] per venas et nervos
contrahuntur et [illegible] quasi [illegible]
[illegible] et tales
[illegible] contracti
[illegible] et pedibus et dorso sicut
saepe vidi.
Sequitur [illegible] contra [illegible] et [illegible]
et paralisim. Primo accipe [illegible]
cum semine suo et [illegible]
semine suo et [illegible] cum
[illegible] et [illegible] cum radice
[illegible] et [illegible] cum [illegible] et radice

et, accipe ceram et axungiam ve-
terem et accipe medullam cervinam
equi [illegible] et castoreum recentem et
oleum olivarum et vinum vel acetum
et [illegible] commisce si habere potes et hec
simul contunde valde bene et postea
pone in mundam ollam et cum bono
vino vel aceto decoque ad unam
horam et tunc per mundum pannum exprime
et in pixidem compone et ex hoc corpus
tuum de sero et de mane cum predicto
unge

Qui vero scire voluerit qualiter balneum aquati-
cum fieri debeat radices recipe que hic
notantur cum herbis suis scilicet artho-
masia et absinthium et valeriana
senecionem [illegible] [illegible] betoni-
ca [illegible] agrimonia [illegible]
millefolium istas herbas cum radice
[illegible] et ad [illegible] incide et [illegible] in nova
olla decoque et cum decocte fuerint
tunc fundas in alembicum [illegible] et infir-
mus [illegible] quanto calidius sustinere possit
[illegible] et hec [illegible] dicens [illegible] glad-
[illegible] radices solent [illegible] in [illegible] a-
[illegible] hoc balneum vel [illegible]
[illegible] est valde [illegible]
diligenter quia [illegible] Galienus [illegible]
[illegible] minores [illegible] de vena
[illegible] tenere in aqua
calida [illegible] de sanguine
[illegible] et [illegible] apparebit vena
una [illegible] et [illegible]
[illegible] exeat [illegible] et cum
[illegible] accipiet artomasiam
cum [illegible] et de super li-
get cum panno per diem et noctem
[illegible] illam evadet infirmita-
tem

Hic tractandum est de gravissimo mor-
bo qui idropisis appellatur qui ex
nimiis [illegible] solet fieri qui
morbus [illegible] in homine per sex
septimanas [illegible] quod mirabile
est quod in multis est [illegible] expertum et pro-
batum. Primo hec infirmitas solet
provenire ex immoderata potatione que
facit homini [illegible] stomacho que est
quod [illegible] [illegible] [illegible] pota
[illegible] [illegible] [illegible] paralisim
vel ydropisim sepe solent provenire
quod in multis evidenter est [illegible] et probatum.
Secundo solet evenire ex nimiis [illegible]
[illegible] et carnes [illegible]
que [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Tertio sola
provenit ydropisis ex nimia [illegible]
quod [illegible] [illegible] balneum. Dicit
[illegible] aut [illegible] mingit
aut [illegible] aut [illegible] vinum [illegible]
[illegible] balneis sepe [illegible]
[illegible] est in multis [illegible] qui subito
sunt suffocati et extincti. [illegible]
solet hec infirmitas provenire ex
nimia urine [illegible] quod est valde
periculosum [illegible] tamen [illegible] et
hoc specialiter [illegible] quas hic [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] est hec [illegible]
[illegible] calculosus [illegible]
et calore urine coagulatur [illegible]
ubi urina [illegible] et inde [illegible]
[illegible] tunc [illegible] per [illegible]
[illegible] retentem [illegible] et

inde debitum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] retenta urina [illegible] [illegible]
et pessima infirmitas generat que
infirmitas talis est quod [illegible] homo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pungit et
[illegible] exit urina cum calore et dolore
que solet sanguinea fieri [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] qui [illegible] vel
qui est sub [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illam
[illegible] inde hec infirmitas pro-
venit vel inde solet venire ex nimia [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
absinthia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
expertum quod sanguinem mingit. [illegible]
solet et hic [illegible] est quod vermiculus [illegible]
valde viridi colore sine cauda qui in
fontibus [illegible] tempore augusti ex magno calore
qui tunc solet esse, et qui [illegible] [illegible] ver-
miculum in se habebit ydropisim [illegible]
et [illegible] corpus eius intumescet et inflat,
[illegible] et tandem [illegible] [illegible] [illegible]

Remedium huius morbi hoc est recipe istas herbas
primo artomasia et absinthium et [illegible]
[illegible] cum radice millefolium cum radici-
bus [illegible] [illegible] [illegible] bene [illegible]
decoquas et fiat [illegible] balneum aquati-
cum. [illegible] pone ibi sedem [illegible]
[illegible] desuper sede [illegible] et [illegible]
eidem [illegible] [illegible] et aquam [illegible]
[illegible] [illegible] herbas super fundas
et inde infirmus sudorem [illegible] et
hoc fiat de mane [illegible] quando [illegible] comedit
vel bibit et cum aqua [illegible] herbarum
caput suum lavet et totum corpus lavet
in aqua et tamen sedeat [illegible]
et hoc balneum [illegible] [illegible] in septima-
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et
post balneum ponas eum in lecto et tunc
[illegible] cooperias ut sudor [illegible] de
corpore exeat et statim sudorem illum cum
panno terge et postea accipe [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] et castoreum et
hec simul contunde et cum hiis corpus unge
valde bene et cum hoc [illegible] [illegible] [illegible]
talem primo accipe betonicam [illegible] et
[illegible] et [illegible] et valeriana
et istas radices lave valde [illegible] et decoque
cum [illegible] in vino et mitte refrigerare et
tunc cola per mundum pannum et da ei bibere
et hoc post balneum et cum [illegible] accipiat
fac eum deambulare per [illegible] [illegible] et inde
[illegible] [illegible] possit et postea sedeat et re-
quiescat per [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] melius habebit

Hic tractandum est de eadem infirmitate que
[illegible] vocatur, que infirmitas solet quatuor
modis provenire. Quidam [illegible] illam infir-
mitatem semper arescit et quidquid comedit
vel bibit in [illegible] [illegible] ita quod [illegible] recipiet
[illegible] quod [illegible] in multis qui ita arescunt
et deficiunt et cum comedunt et bibunt non
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
que [illegible] tam cito deficit nisi medicina
adhibeatur tempore debito et oportuno.
Notandum est unde talis morbus provenire
possit ex nimio calido balneo ex nimia
[illegible] [illegible] facit, quod ex hoc [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et ex nimio ca-
lore [illegible] et arescunt nisi [illegible]
vel refrigerent. [illegible] solet [illegible] [illegible]
calidis provenire [illegible] valde [illegible]
et in calore comestis ultra modum et vino
bono et claro [illegible] potatis et tunc [illegible]
[illegible] calore [illegible] [illegible] [illegible] corporis

Aut [illegible] mingit vel turbat vel molat
aut
[illegible] [illegible] desit [illegible] sepe sudare [illegible]

oportet quod corpus hominis consumitur sed corpora unde super hoc dicit magister [illegible] in libro de natura [illegible] [illegible] hominis [illegible] [illegible] [illegible] quis frequenter addicit [illegible] calore [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia calor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per balneum [illegible] [illegible] et sanguinis in loco per tota corporis [illegible] et [illegible] [illegible] hominis [illegible] Unde super hoc dicit ypocras vinum immoderate [illegible] totum corporis [illegible] [illegible] [illegible] calorem capitis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in balneo [illegible] in alio loco [illegible] calor et sudor et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vitam corporis [illegible] unde [illegible] dicit

Remedium contra [illegible] infirmitatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] balneum aqua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et in aqua corporis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] valeriana [illegible] benedicta et hic [illegible] dicit [illegible] in balneo [illegible] aqua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tempus [illegible] sudor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Aliud remedium [illegible] [illegible] [illegible] recipe [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] caput [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] verbena et artemisia [illegible] tota [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per recipe [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tota [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tussim et tollit febrem

Tussis

Sequuntur [illegible] de libro qui thezaurus pauperum [illegible] de [illegible] remedium [illegible] recipe de [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] recipe [illegible]

Electuarium constantini quod [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et quod omnia vicia stomachi ex frigida causa [illegible] Recipe piperis [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et pulverem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] expertum

Electuarium [illegible] ad curandum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et pulverisa et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] omnibus pulveris fiat et [illegible] in [illegible] et [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] vino [illegible] [illegible] optimum [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

De dolore oculorum

Succus absinthii lac mulieris aqua rosarum [illegible] emplastrata super oculos dolorem mitigat sanguinem [illegible] et maculas tollit Item [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et dolorem mitigat Item pro calore oculorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] valet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plana Item [illegible] tollit et [illegible] Item [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et una gutta [illegible] [illegible] [illegible] pona in oculo et statim delet maculam Item [illegible] [illegible] trita et emplastrata [illegible] [illegible] oculorum Item betonica [illegible] [illegible] oculorum stringit Item [illegible] [illegible] [illegible] optime [illegible] mitigat oculos Item aqua [illegible] [illegible] oculos sepe lotis lacrime [illegible]

Contra caducum

[illegible] [illegible] [illegible] pulverisa et [illegible] cum vino caducus salvatur Item [illegible] [illegible] in [illegible] sepe [illegible] [illegible] et [illegible] fiet caducus [illegible] [illegible] [illegible] Item [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Item [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Contra capitis dolorem

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] caput purgat et dolorem capitis mitigat Item [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] emplastrata dolorem [illegible] [illegible] Item [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et capiti emplastrata dolorem tollit capitis [illegible] Item aliud [illegible] recipe [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aqua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] caput et [illegible] [illegible]

Contra

[illegible] [illegible] pulices et [illegible] Item [illegible] [illegible] recipe [illegible] [illegible] aqua caput et [illegible] et Item [illegible] [illegible] capitum [illegible]

Pediculos

pollio [illegible]

multiplicat capillos Item nota tussis sit
depellitur, lingua arietis sepe comesta et uti-
lis Contra nauseam et singultum semen
aneti confractum odoratum singultum et eruc-
tuationem tollit Diethomacon confert confec-
ta et data cum melle ad modum fabe
facit digerere cibum post cenam et aufert
vomitum **Ad laxandum ventrem**
Radix malve cocta et trita frixa cum an-
xungia porcina veteri addito furfure apposi-
ta super stomachum Item cerotus cum sebo

ventrem molle

mulieris incipit in ore sine fractis ieiuno
stomacho sumpta copiose ventrem movet
Item prima maior rubea de mane ieiu-
no stomacho sumpta id facit Item attra-
mentum cum lardo tuendo coctum supposi-

fluxus ventris

te et statim solucionem habebis Item imple
testam media nucis cum butiro et liga super
umbilicum et tene ibi tota nocte sufficien-
ter et hoc laxabitur tamen hoc ne mo-
riatur quia vim retentivam destruet
Item nota ad restringendum ventrem aqua
in qua pira decocta sunt iuste valent
contra fluxum ventris et idem valet de
coctus piri sicos Item sabbatum sicatum
cum vitello ovi posita ad modum placentu-
le detur ieiuno stomacho dissenteriam strin-
git Ad faciendum suppositoria Recipe
mel duo vel tria coclearia ad patellam
pone sal tritum tantum parum Item iuste cum
predicto melle appone ignem et coque quousque
non inspissetur postea hoc funde super pelvim
vel aliud aliquod liquidum fac suppositoria
ad modum digiti auricularis postea hoc infri-
gida madidas aqua vel oleo aut bu-
tiro trude bina vice in posteriorem Item
et hoc fac bina vel trina vice Vel
Accipe lardum pinguem cum cute fac ad
modum digiti auricularis unge butiro
et pone similiter posteriori parti corporis
Contra fluxum sanguinis
Accipe pisam et decoque sicut debeat comedi
et postea da cocum totum et rade desuper et
comede fluxus sanguinis restringitur
Item Accipe aliquid calibis coctum in aceto
et datum ad esum vehementer retinet
fluxum menstruum et fortiter stringit Item
Nota contra lubricatum da pacienti lac
primum bibe tribus vel quatuor diebus
Urtica aut die alia trita cum aceto bibe
tepido Item semen caulis potatum re-
tinet cum malia ventris Item
si detur limatura de cornu cervi tradit lu-
bricos Item si lubrici lucent ad os sto-
machi pone favum mellis in ore et statim
ad mel ascendunt et exibunt Item nota
contra opilacionem epatis implicatur olla
plena fere ad summum succo plantaginis et
superligetur pannus lineus et super pa-
num ponatur cineres et ebulliat super pru-
nas usque ad medietatem et omni mane
sumatur et dissolvit summum e comedatur
constantini
Item contra ydropisim de frigida causa pa
... sapre calefacta ad ignem data po-
tui pacienti sanat ydropisim Item nota contra
fluxum sanguinis de naribus fimus ster-
coris porcini expressus in nares positus
stringit sanguinem Item lapides fracti
di positi super temporum venas hoc ipsi
detinent fluxum de naribus
Item nota contra stranguriam et calculum
sanguine vulpis cum vino ... vitra
statim ab tempestivu tempestata data pa-
cienti incredibiliter sanat Item immin-
gat paciens sepe quidam volunt super
urticam que urtica siccabitur et paci-
ens liberabitur Item nulla res urinam
provocat citius quam radix raphani
Item radix raphani coquatur in albo vi-
no et inficiatur pulvis leporis et detur
potui mingit dummodo est
Contra ulcera virge lava sepe vino de coctione
salvie Item lac caprinum cum succo plan-
taginis ... bibat ulcera vene
et vesice sanat si sepe bibat Item si sit
inflatura frumenti farina iuste cum oleo
olive et appone Contra fluxum urine
cerebrum leporis datum potui non patitur
urinam exire Item Balanga retinet
urinam ... Item apri vesica come-
sta et assa urine cohibet incontinentiam
et nichil extrahit vesicam confortat Contra
nimium fluxum menstruum cinis glan-
dium combusta et in ictu vulve cum mo-
res putridos et fluctos sanat Item
Idem facit aqua poley decoctionis et
bibita
Contra podagram et omnem guttam
et maturam doloris aqua de coctione
rape vel raphani fomento suo dolo-
rem alleviat et podagram mitigat propria
virtute Item semen sinapis et ...
panis siccus mel acetum ... omnia
iuste simul et appone ad guttam
sanat Item radix ... trita

et superposita scabiam tollit Item bethonica
trita et emplastrata dolorem podagre se-
dabit et de corio eius id facit Item folia
populi arboris viridia et emplastrata contra
[illegible] inflata curat Item urtica et
salvia cocta in oleo et trita calida ap-
ponantur statim sedant dolorem Item urtica
viridis emplastrata cum sale et melle
statim dolorem tollit Item fimus
caprarum unctus [illegible] sanat Item fimus
columbinus in unco [illegible]

Contra crepaturam et descensionem intesti-
norum et vasa seminalia folia acute tri-
ta recenta et emplastrata omnem crepatu-
ram sanat infra [illegible] vel ix dies
Item mille folium vulnera glutinat sine
timorem facit seu custodit Item betho-
nica recens trita et emplastrata frac-
turas capitis cum omni celeritate
glutinat et invabilia ossa fracta consolidat
et si detur per os sanguinem non admittit
si infirmus contrahet

Contra fistulam et cancrum serpillum
tritum cum sale et emplastratum sanat
fistulam Item stercus hominis combustum
[illegible] plus piperis super omnem cancrum
et fistulam sanat

Nota bethonica trita fistulam sanat Item
ad fistulam tollendam et vermes in ea na-
scentes succum plantaginis vel pimpinelle
mitte sepius Item ad claudendum fistu-
lam [illegible] diligenter [illegible] cum vino
veteri et inde pone Contra lepram

Contra lepram serpens cum sale assatus
in olla obturata crematur et pulvis
detur contra omnem lepram et ceteras
[illegible] passiones Item radix lapa-
cii cocta et emplastrata scropulas
[illegible] et dissolvit Ad tollendas con-
[illegible] sulfur et furfur simul cum be-
thonica et emplastra multum dissol-
vit et resolvit Item semen sinapis
tritum et pistatum cum auri[illegible]
[illegible] et emplastrata scropulas [illegible]
[illegible] Item radix plantaginis [illegible]
glandulas nasi Ad combustionem [illegible]
[illegible] pilos leporis minutatim [illegible]
[illegible] sanat valde Item si [illegible]
[illegible] radice salicis combur[illegible]
cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sanat Item [illegible] [illegible] tepidus
supponatur Item [illegible]

[illegible] aqua emplastrata et [illegible]
[illegible] statim sanat

De [illegible]antibus [illegible] fa-
tigantur radice [illegible]
da bibere illi [illegible] labore
[illegible] fatigatus fuit et [illegible]
[illegible] fatigatus [illegible] possit
[illegible]
[illegible] februis
[illegible] aqua de [illegible]
et lini et [illegible]
calidam [illegible]
sudorem februm [illegible] fac

De [illegible] apostemate
recipe oleum [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] agita [illegible] aqua et [illegible]
[illegible] oleo et aqua [illegible] farinam
triticeam et fac emplastrum Item
[illegible] [illegible] pomi
si [illegible]

Nota contra noli me tangere
recipe [illegible] et [illegible]
[illegible] et pone [illegible]
Contra cancrum et fistulam
[illegible] [illegible] apri [illegible]
[illegible] vel lini fac [illegible]
farine [illegible] triticee ad maturandum
apostema et calefactam per modum
emplastri apponatur

Contra retentionem menstrui [illegible]
agrimonie [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] valde [illegible]
[illegible] triticea in mortario [illegible]
[illegible] aqua et fac tor-
ticulas [illegible] si parvulas
vel duas vel tres da [illegible]
si [illegible] non [illegible] da [illegible]
[illegible] et [illegible] esse [illegible]
[illegible] sanguineam sit [illegible]
in [illegible] [illegible] venas [illegible]
[illegible] [illegible] aut
dormit illi non [illegible]
[illegible] medicamine et [illegible]
[illegible] custodiat se ne dor-
miat in [illegible] illis [illegible]

Item [illegible] urticam et [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] te [illegible]
custodiat a veneno et a ma-
lo [illegible] custodiat
te a [illegible] [illegible]

188r

Cotidiana febris solet eve
nire quando superflue magis per
balneum, 2° ex corrupto pot[u]
3° ex cibis crudis vel bene
assata vel decocta, contra quam
ho[mo] nimis calide balneari
et per balneum intrat aquam et
ibi diu moram et per ea non in
trat cito balneum ut de prose
quar.
Remedium bonum et optimum
accipe solsequium cum radice sua
et ad tres minutas in aqua[m] calidam et
cum aceto bene decoque et tunc de
mane et de vespere da paciente
bibere. Terciana quam modis
solet evenire primo ex piscibus
palustribus non bene decoctis
et cum pipere sapitis vel cum came
lina et non salsa ut cum pi
pere sapita, 2° ex potu vino
et periculoso de mane super cibo
potato et vacuo corpore sumpto
contra hoc fatigacione [?] et
sudare vino bibit de aqua
tepida et non recenti.
Remedium bonum accipe pimpi
nellam et herbam albam et cas
siter decoque in aceto ad unam
horam diei et tunc cola per pan
num et da paciente bibere et de
vespere. Item accipe rutam et
decoque cum aceto bene et cola per
pannum et cum ad senacionem tunc
ea calide bibas.
Quartana solet quatuor mo
dis evenire, primo quando aquam bal
neatur calide et bibit vinum
forte quod non ... dat calorem
et tunc ex nimio ardore corporis
nisi febris tamen ... hoc
... debilitat
per totum corpus quod ... nimis ut ma
nus et pedes ... vel manere
et sapit tanto dulce ...
... dum durant
ex toto. Remedium accipe
feniculum et petrosilinum et deco
que in aqua et tunc per pannum cola
et pone in aquam ... et coo...
et sic per noctem mittes ... et de
mane ... cola et tunc da in
fine bibere ieiuno stomacho, et
... pannum in eadem aqua et
caput cum ... Et de ...
accipe salviam et decoque bene
et mitte illam aquam infrigidari
in aquo vase mundo et fac ...
... pedes et ita diu
sedeat quousque bene refrigerabit
et tunc deambulet in domo ...
... ad unam horam diei.
Si forte fuerit corpore ... vel ...
et valeriana in aqua decoque
et valde bene per pannum cola ...
... et detur ei bibere ad unam
... et cum potacionem accepit de
mane sitio absque cibo ad ve
speram non iaceat sed ambulet
in umbra et ad ignem et solem
non vadat sic diligit sanitatem.
Cibus eius sit ... in aqua
absque pipere modicum salsum ...
... non bene ... vel
aqua recens de qua modicum
sumat. Item pulmentum fac
cum farina paparelis et fari
na avene et hic bene decocta ...
frigida. Item mollia ova bene
sic comede. colatam aquam de ca
seo hic concassatam cum albo pane
sic sumpta forte non debet bibere.

Salgamum calidum siccum sic dicitur esse
Salgamum capiti prodest de mane comestum
Huius fetorem tollit purgat quoque renem
... dolore ... minuit ... renum
Expellit pravum sanguinem ... purum
Cor pectus purgat et ... a dolore
Colorem quoque bonum reddit de mane comestum
Febres depellit cum ... mane comestum
Zinsiber calidum siccum sic dicitur esse ...
Mollificat pectus ... cum ... tollit
Clarificat visum zinsiber saepe comestum
Creat humores sanos a corde expellit
Calofollum calidum siccum sic dicitur esse
Fetorem capitis ... illud
Calofollum ... de mane capitis bene purgat
Confortat ... de mane saepe comestum
Mastix calidum humidum sic dicitur esse
Mastix sumpta demane repellit dolorem
Delemat pectus cor et precordia purgat
Mastix ... de corde expellit
Radix piperis calidum siccum quoque dicitur esse
Mane piperis quoque comestum purgat ...
... de mane comestum
Et humores calidos ... depellit dolorem

Cinamomum pectus cum stomacho [illegible] purgat
Alleviat et linguam de mane comestum
Gariophilat calidus siccus grossum est esse
Gariophilus sic est morbos fugat inveteratos
Et pectus mollit stomachi fastidia tollit
Et linguam cor cerebrum confortat salvia spasmum
Paralisis cedit per eam sanguis melior fit
Salvia confortat nervos tremorem fugatque
Et qui morbos hos valet illa radicare
Carnes cum pisa sunt pessime visa
Pulli decisa et sunt optima prisa

Contra capitis dolorem ex frigi-
da cum aqua decoctionis salvie cum
paucis rute bibat in mane quatuor
horis ad comestionem et cum eadem de-
coctione caput lavando fomentatio fiat
[illegible] si vero dolor sit ex calida
fomentetur caput cum decoctione camomil-
le frigida et si caliditas magis sentitur
ex tunc ponantur panniculi linei in
tinctura aque decoctionis salicis et parvi
ex ipsis fronti et temporibus applicentur

Contra dolorem oculorum ex caliditate
fiat pannus lineus sic in aqua de-
coctionis ramorum et foliorum salicis mane
[illegible] ex ipsis oculis ad noctem
[illegible] applicentur [illegible] in
[illegible] [illegible] ponentibus [illegible] et
vinum si vero frigida ex tunc in aqua
rosarum feniculi [illegible] est optimum [illegible]
et oculis [illegible] gutte immittantur
[illegible] oculi de sero [illegible] et in
mane clarescant [illegible] oculi et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Contra dolorem dentium decoctio
[illegible] radicum vel [illegible]
in ore tepida teneatur in mane [illegible] et de-
[illegible] lavando fomentatio fiat [illegible]
et [illegible] dentes fomententur
cum aqua decoctionis salicis et [illegible] et hoc
[illegible] cum [illegible] magnus [illegible] dolor
[illegible] et [illegible] fomentationem faciendo

Ad somnum provocandum pulvis papaveris
triti [illegible] super carnes galli [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] applicentur
[illegible] somnum [illegible] vellet et dor-
miet **Contra tussim** [illegible]
cum radices enule campane [illegible]
coquantur et in fine decoctionis mel [illegible]
addatur et iterum coquantur [illegible]

in mane est magnum remedium

Contra dolorem pectoris
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in sacello in vino calido
ponantur et exprimendo [illegible]
pectus fomentetur in loco doloris

Contra ventris constipationem [illegible]
mediani cortex sambuci [illegible]
[illegible] cum [illegible] lactis vel [illegible]
[illegible] lacte recenti [illegible]
medietate teste ovi [illegible]
magis [illegible] et [illegible]
[illegible] lapsabit venter

Contra [illegible] ventris decoctio plan-
taginis vel [illegible] cum [illegible]
[illegible] in mane bibat et [illegible]
[illegible] fomentetur
et [illegible] [illegible]
[illegible] rebus comedendo

Contra debilitatem stomachi aqua
decoctionis absinthii [menthe] bibat in ma-
ne pluribus diebus et de sero
[illegible] absinthium super
stomachum sit [illegible] panis [illegible]
[illegible] et valebit

Contra [illegible] [illegible] [illegible] cum
[illegible] aqua decoctionis [illegible]
[illegible] camomille et fiat fo-
mentatio [illegible]

[centaurea]
℞ [illegible] [illegible] gentiane quartam partem
[frustatim incisi]
bolum j et bacce lauri quantum placet
et coquantur ista in aceto subtili et forti
et fiat haustus

Contra fetorem de ore qui fetur de stomacho [illegible]
℞ [illegible] de cappari [illegible] [illegible] vide i apoteca
et muscatas nuces [illegible] in [illegible]
aque in vino aut in cervisia forti
ad medium [illegible] et bibe cum ipso ma-
ne vel ante prandium [illegible] duabus
horis
℞ [illegible] [illegible] [illegible] nomen in aceto salis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aloes
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
alcohol

190 r.

Primes in sterc. recipe et agrimonii cum sua radice et coque in bono vino albo et bibe tepide ieiunus

Ad non urinantem. Recipe cinamomi, plantaginis, ... et ... et distempera et bibe ...

Ad stillationem urine. Recipe semen lactuce cum vino forti albo et bibe tepido ...

Ad ... recipe pollegii ... coque in vino et caput ... lana ... Recipe ... et ... pone ... et ... cum ... et ... tepida

Coxe ... (nates ... ...

Cefalica ...
... plurima ...
... in genere
... sub talo
mediana vel mediana ... et ... media
. Dicanga ... mediana ... inter basilicam et epaticam

Epatica ...
... digitus ... et ... in pede

Basilica ... ...

... caput ... grandes ... et ... fronte ... si genua sunt sibi ... quadrupedes signis cognoscere ... rubet in ... albet ... sanguis ... et ... de ... et ... et non que ... sanguinem

Pro sanguinis signa cunctis que expirentur
Sanguis emissi de venis ordine tali
Et rufus cum albedine ... spuma reperta
Tussim designat pulmone dolor est pluta
Sed si ceruleus sanguis fuerit speculatus
Est de fervore timis dolor ... iecore
Sanguis ... si ... in ...
Spissus ... hominem ... grave lapide
Si ... sanguis fuerit ... est doloris
... velud pannus ... aut rubeus
Talem ... vivat vindex sanus
Si sanguis purus ... esse
... ibi ducitur
Si natabit globuli ... vena ...
Si ... sit et ... par
Est ... non sit ... dubius

Galienus

... de mediana ... apium ... guttam ... et mitte in aquam ... si sanguis ... petit ... designat si ... mor... periret

Apostema

Recipe ... plantaginem ... et ... vino ... bibe ... per ... Item ... recipe ... mane ... aquam ... calidi ... potus ... et ... expiraverit et ... mitte ... et fac ter ... sanguis ... fac ... et

Polipodii ... medii
... ... et ... in aqua pluviali ... cum ... mane ... et in ... bibe ...

Ad ... lacte ... mane bibe ...

Pro pulsivis anhelantibus.

Recipe ... radices ... pipinelle et ... polipodii et ... liquiritie et ... de ... fiat ... ad ... medietatem
mane et vespere ... de calido.

Si [illegible] tempore post [illegible] debilitem [illegible]
tur [illegible] patris aut [illegible] et [illegible]
[illegible] menta pulegium calamentum fo
lia sambuci [illegible] absinthium [illegible]
[illegible] (fiat decoctio in aceto
deinde fiat [illegible] super [illegible] cooperien
do [illegible] corpus et caput sufficienter
[illegible] vapor [illegible] totum
corpus [illegible] provocare sudorem [illegible]
[illegible] apostea [illegible] aparicius
[illegible] [illegible] tonc
[illegible] sicut [illegible] aut [illegible]
[illegible] super apostea [illegible]
[illegible]

vel [illegible] vadere [illegible] vel
[illegible] farina [illegible]
[illegible] et [illegible] plata apponantur

vel [illegible] et rosa [illegible]
[illegible] apponantur [illegible]

vel [illegible] prior apponantur
[illegible] assata [illegible]
[illegible] et [illegible] ap
po[illegible] vinis
[illegible] apponantur

Contra umbram oculorum
Rx centauream et coque cum vino i
ta quod [illegible] remaneat et appone pa
[illegible] melle [illegible] et linias
palpebras [illegible] oculorum

Ad idem
Rx rutam et [illegible] et feniculi [illegible]
[illegible] pariter et illum [illegible]
[illegible] modico et stilla vel [illegible]
oculos

Rx pimpinella rutam et [illegible]
et vinum antiquum bonum desuper funde
et mitte stare per noctem et [illegible] postea
[illegible] et clarificabitur

vel [illegible] cum vino
albo [illegible] impone oculo et tollet
maculam et tenebrositatem oculi

Ad clarificandum oculos [illegible]
Rx pimpinellam et rutam [illegible] et [illegible]
et vinum antiquum desuper funde et mitte
stare per noctem et [illegible] et clarificabitur

Ad idem
Recipe fel leporis fel galli et mel
et aquam pluvialem [illegible] misce ve
[illegible] in cupro vase et unge oculos
et erit ita acuta quod in medio [illegible] no
ctem dies stellas videbis

Ad [illegible] Rx [illegible]
[illegible] et feniculi et mitte in oculos

Ad idem [illegible] clarificatum o
culis immissum [illegible] clarificat

Feniculum verbena rosa celidonia ruta
ex hiis fiat aqua que lumina reddit acuta

Ad idem [illegible] Recipe fel galli fel
leporis fel anguille distempera cum melle
in aqua [illegible] in vase [illegible]
[illegible] oculos purgat et [illegible]
[illegible] visum [illegible] acutum.

Ad idem Aqua vite feniculi rose
[illegible] et [illegible] panni intingere et de
nocte oculis appone Ad idem [illegible]

Rx [illegible] et [illegible]
[illegible] et pulverem [illegible]
[illegible] super [illegible]
et [illegible] oculos [illegible] visum clarificat

Ad idem [illegible] caligi[illegible] oculos
Rx [illegible] cum [illegible]
melle bene decoctam [illegible] fu
mo et [illegible] cum [illegible] linias
palpebras [illegible] et visum recuperabis

Ad idem Rx betonicam et coque
in aqua [illegible] et bibe [illegible]
[illegible] volueris et repellit caliginem et ne
bulam oculorum

Ad idem Rx [illegible] et [illegible]
cum [illegible] et stilla in oculos
per [illegible] et clarificabitur

Ad idem [illegible] cum
claro ovi super oculos [illegible] per noctem
[illegible] sal

Ad idem [illegible] oculi immissum
[illegible] et maculas delet

Ad idem Rx aquam vite et feniculi et
[illegible] cum claro ovi assati et cola
per pannum et super oculos pannum intinctum
liga et sine dubio sanaberis

Contra dolorem oculorum [illegible]
[illegible] cum claro ovi et pa
ne ~~albo~~ ab [illegible] parte super oculos
et sanaberis

Pro [illegible] lenior R aque [illegible] coclearia [illegible] mell et coclearia aceti puri et coclearia [illegible] fac. tepide et bibe

Pro gravamen post [illegible] quibus madefac in [illegible] veluti vapor madet et impona in aqua [illegible] parte et addam [illegible] cinnata et tepide bibatur

Pro non potente urinare R petroselini cum [illegible] cum radice [illegible] vel [illegible] cum radice [illegible] cum radice et coquas in aqua munda et bibe semi [illegible] et potes [illegible]
vel plura [illegible]

Siruppus pro pectus [illegible] R scabiose [illegible] saxifrage [illegible] agrimonie ana [illegible] cum radice una [illegible] fiat decoccio ad [illegible] partis aque [illegible] et detur [illegible]

Contra asma et dissinia [illegible] pulmonis [illegible] fieri [illegible]
vel [illegible]

R [illegible] [illegible] R ysopi [illegible] liquiricie agrimonie ana [illegible] [illegible] [illegible] semen [illegible] semen [illegible] semen [illegible] fiat decoccio in [illegible] [illegible] dulcorando albo melle vel zucca [illegible] et [illegible]

.ll. [illegible] buglossa [illegible] [illegible] ista coquantur [illegible]

Siropus [illegible] purgat [illegible] et [illegible]
[illegible] rubee [illegible] [illegible] fiat
[illegible] [illegible] [illegible]
potus

pulveris [illegible] bibitus in vino vel in potu [illegible] efficit sudores salutares
Recipe [illegible]
pympinellam
[illegible]
zeduar
[illegible]
[illegible]
[illegible] fiat potus

Siruppus cordialis [illegible] R scabiose [illegible] ana [illegible] salvie rute agrimonie [illegible] zeduare cinnamomi [illegible] Emule [illegible] fiat decoccio [illegible] una [illegible] [illegible] fiat [illegible] [illegible] [illegible] syropo [illegible]
[illegible] et fastidium
[illegible] mandura [illegible] [illegible] et fastidium tollit [illegible] despossit [illegible]

Contra [illegible]
ut carnes non [illegible] calli [illegible] et [illegible] caput lane vel [illegible] non [illegible]

Pro stomacho purgando in [illegible]
Absinthium [illegible] ramos emule [illegible] et petroselini [illegible] ramos cum radice [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] scolopendrie vel lingua cervina [illegible] ysopi [illegible] polipodii [illegible] capilli veneris ana [illegible] Mellissa [illegible] ista coquantur in aqua [illegible] [illegible] amittant in [illegible] [illegible] et dulcore [illegible] melle despumato et mane bibatur ille siropus [illegible] et de vespere si non [illegible] et addatur agarici pulverisati [illegible] et galangana et [illegible] zeduare [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] absinthium [illegible] in aqua [illegible] et menta agrestis et ille [illegible] bibatur in mane tepide ante [illegible] [illegible] vel [illegible] alia hora [illegible] absinthium [illegible] [illegible] [illegible] ventrem [illegible]
Pro [illegible] ab [illegible] ruta valeriana [illegible] centaurea coquantur in aqua [illegible] [illegible] [illegible] addita [illegible] parte aceti [illegible] et bibatur tepide in mane et vespere
[illegible] salvia [illegible] addantur absinthium et [illegible]

II / 192

reminiscaris tenacius per fabulas figuratum
Sed quoniam principalibus quatuor virtutibus scilicet
prudentia magnanimitate iusticia et mode-
stia edificium recte vite precluditur et fundatur
hee enim sunt quadrature tabernaculi domini
et quatuor bona Job, at illa que Nabusardan
destruxit in subversione Iherusalem templum
sapiencie, murum urbis victualis potencie,
palatium regine iusticie ac domus velim-
patem modestie. Et quibus prudencia vir or-
dinatur in deum, magnanimitate vero in se ipsum
in adversis ne decidat, et moderamine in pro-
speris ne molestet, sed quemadmodum iusticia
ratificat in proximum, sic prudencia noscat
bonum eligendum malum quam evitandum, et sicut
iusticia facit bonum, ita modestia vitat
malum. Magnanimitate vero interius ordo
stabilitur virtutum. Consequens error ut quatuor
magnorum siquidem viciorum totus mundus sub-
vertitur. Hec quidem vicia quatuor dementia

[illegible] Contra dolorem dentium [illegible]

excecata, vulpes latitans, nec minus ardens
latibuli sui de valua conspexit, et compto
subtiliter famis rabie circumdatum mox la-
tenter egressa est, ac simulata morte versis
quidem oculis, mandibula lapsa, collo
fluido, anhelitu furtim tracto, pede tenso,
cauda sparsa, et calliditate tanta totius
corporis societate diffusa, ut dissolutionem
vegetative virtutis mentiretur. Livida fraus
vivientis hec nimirum vulpes corvo quiete
cibum carnis tam avide arte picta et
vulpina fraude subdola se ingessit. Cumque
simulatum cadaver iacentis mox nota
vigili famis oculus conspexisset, avis
fallacie minussime doctus, statim parum
supra descendit, ut sic prius si dolosa esset
adisceret, quam exinpinso callidior rostro
sitibundo feriret nimis. Verum quia vita
minus occultatur in pectore, ubi flabellum
ictoris precordialem vitam eventilare non
cessat, satis in anatomicis eruditus primum

Secundum Aristotilis sententiam in problematibus suis. quamquam in exemplis in ascendendo gaudeant omnes in disciplinis moralibus, hoc tamen amplius placet quam structura dictam ymagine picta rerum similitudinibus. palacium virtutum ostendit: eo quod ex naturalibus animalibus moribus. et proprietatibus eorum, quasi de vivis ymaginibus humane vite qualitas exemplatur, totus enim mundus sensibilis est scola, et racionibus sapiencie plena sunt omnia, propter quod fili mi carissime. informationem iuventutis tue documenta moralia. non de nostra paupertate stillancia. sed de vena maystrorum tibi mittere scribere cupientes. cum adiutorio gratie dei. ea tradimus ut intelligas clas

ore sumto lapillo, sub aurem iacentis proyciens dixit Scito quod non minus vidisse cornicum oculum quam volpinum Namque si turris sub aliter comperit famem meam, et meus enim amatus est fraudem tuam Sed ut amplius dicat pluries fodi oculum sic iacentis, ad hec rapta collecta respondit, ego quod sepius leta collum temi descendens Tunc corvus adiunxit, ut quid hec facere voluisti, an forte putabas me nimis sentire esuriem. cum et magis crapula gravat, sobrietas elevat, ebrietas tollit mentem. magis quoque ut arguam. nimis obfuscat prudenciam ~~aut~~ fraus sitibunda Et illa querulo dixit Dudum hec didici, sed plus novi quod quamque homines dormitat humerus Namque non semper similiter ingenium rutilat nec pari modo mentis est validitas semper apta, minus quod curantes sciencia prediti perierunt plures, et parum gnaris sepe diligencia salus fuit. sic serpens callidus negligencia perit, et mus vigilancia ungui... ... astuciam effugit An fuit...

neglig[en]cia perit, et mus vigilancia ungu:

[illegible]

Cu[m] tuo [com]p[os]ito q[uod] dabit [ve]l pollicetur verb[um] | pi[n]te
Est argumentor sit altero[r] q[uod] duo v[er]ba.
Argumentu[m] nota et p[otes]t esse solutu[m]. | argumentari
Est moderor d[icitu]r [com]moderor q[uod] sunt duo p[ri]me | moderari
Ista modu[m] signat q[uod] debes iunge[re] [com]p[os]ito
Ac etia[m] modus repi[tur] no[n] in vad
Est modulor cu[m] p[ri]me d[icitu]r non q[uod] sede | modulari
Commodulor sit [com]modulor [com]ponit abillis
Furor fuerit [ve]l v[er]bu[m] sit [ve]l p[ri]me | furari
Componitu[m] neg[a]t[ur] debes adde [com]p[os]ito
Irascor tue [ve]l sit v[er]bu[m] q[uod] solutu[m] | irasci
Cu[m] [com]ponitu[m] repi[tur] no[n] in vad
Conor [com]pector [con]templor et intuor adde | vide[re]
Ista vide nota q[uod] debes adde [com]p[os]ito
Tutor tueor et q[uod] [com]ponis abillis | defende[re]
Intueor dico defendo q[uod] dato [com]p[os]ito
Testificor testor et q[uod] [com]ponis abillis
Ista petunt tu[m] d[icitu]r cu[m] ego testor amico | testari
Dicas detestor d[icitu]r execror est maledico.

opi | Opinor p[ri]me q[uod] debes adde [com]p[os]ito
Actiu[m] tu[m] p[ro] me dabit usus
vlcisci | Vlciscor tue q[uod] [com]ponendu[m] notat
[illegible] ac [com]p[os]ito [illegible] ut vlciscatur [illegible]
lacerari | Est lacinor p[ri]me et sit sua [com]posit[a]
Non tussit lacinor neq[ue] [com]pono abillis
bacchari | Vapulor et bacchor et q[uod] [com]ponis abillis
Esse soluta notes q[uod] signat ebrietate[m]
predari | Predor depredor et cetera [com]posita
Depredae nota et [com]p[os]ito [com]sociant[ur].
venari | Aucupor et venor duo sunt venatica v[er]ba.
Fertis venor tamen ego tali [illegible] aucupor aucep[s]
Volo [com]p[os]itu[m] venor d[icitu]r aucupor esse solutu[m]
interp[re]tari | Iusta deponens esse p[ro]bat[ur]
Et q[ue]r[it] [illegible] e [illegible] int[er]pretor illum
minari | Comminor atq[ue] minor d[icitu]r deponencia v[er]ba
Et postulat [com]p[os]itu[m] tu[m] q[ue] [illegible]
pacisci | In [illegible] volo pacta notat pacisor
Et sua [com]posita q[uod] [illegible] usus.

1, 4v., 20v.
80v – 83
ub 121v
123 –
ub 168, i m
170,
190
191
192

III

Terno vult addi velud est tenuior illi
Hec duor dic simplex dic [illegible] adde
Et duo sunt prime dic [illegible] esse solutum — Dvari
Et duor tunc [illegible] vult atque secundum
Et [illegible] prime sunt que duo verba
Et positivi [illegible] sunt et cuique soluti — Signati
Et [illegible] petis [illegible] sepe
Et [illegible] sunt et prime — Emulari
Ista supplerie [illegible] sunt que verba soluta
Et melior [illegible] superaddas
Et [illegible] sunt que verba soluta — [illegible]
Et [illegible] et ventor et [illegible] ablativo
Esse soluta [illegible] sunt et prime
Et [illegible] dic depopulor sicque solutum — Depopulari
Et [illegible] sic exptor quinque [illegible] — Expiri
Et [illegible] dabitis [illegible] sola secundum
Et [illegible] dic morior sit et [illegible] — Modari
Ista petunt [illegible] velud [illegible] sicut
Et [illegible] depopulor sicque solutum

Pati
Et [illegible] dic [illegible]
Et [illegible] signat [illegible] debes
Et [illegible] — Hospitis
Et duo sunt prime [illegible] sunt ambo soluta
Et hospitis signat [illegible]
Et [illegible] notat [illegible] debes adde [illegible]
Et morior dic [illegible] — Apori
Et [illegible] sunt [illegible] verba soluta
Et [illegible] vero [illegible]
Et [illegible] — Hortari
Ista petunt [illegible] velud est [illegible]
Et [illegible] adde [illegible]
Et [illegible] sunt prime [illegible] debes adde [illegible] — [illegible]
Et [illegible] dic [illegible] at adde
Et [illegible] addito [illegible] — Anseri
Et [illegible] vult miserere
Et [illegible] vestor et [illegible] ablativo
Et [illegible] notat [illegible] solutum — Pravide
Et [illegible] vult [illegible]

Isti quatuor sunt simplex medicorum

Medicina contra dolorem dentium

frigidam

Cum acciderit dolor dentium infunde in pelvim frigidam aquam et farinam illam ubi sunt dolores dentes pone ad aquam et teneas bene [illegible] potest sustinere deinde accipe acetum et admisce ei aquam [illegible] ut [illegible] et lava [illegible] et cessabit dolor [illegible] dolor quidam [illegible] ita [illegible] evenit

[illegible]

Sit in capite ... ...

fiat dunc ii debilitat ex

tur lacrimat & nasus flegma

Aliquando vero sit in vesica & tur

dunc debilitat ~~tur~~ pungitur

Aliquando aut in intestinis

tunc dunc debilitat ~~cetur~~

spumat ore & tangi si est

in capite cetur Eufrosie

pyrep la ... sui ... saga pong

inda accipia aqua que

~~...~~ calida ... sit

ead caput per ... dies

lauetur ... & ale

nabitur. Si vero fuit in

vesica vel intestinis

cetur ... aqua bi

batur & ... ...

dies per ... alii

et oculis splenetur in diversis par

tibus corporis radicatur quod si sit

in capite etc. ...

IV.

... Z in s(e)c(un)d(u)m ber ... vocantur
ea gl. vent. et ut dr. Xymeona in q(uod)
lia zinsiber calid(um) in fine z(= ?) grad(us)
et inde 2o 7 utriusq(ue) calid(um) 7 spon
cu(m) caliditate & fortis sed no(n) calefacit
nisi p(er) t(em)p(u)s pr(opte)r ead(em) quia in eo
& humidit(at)e superflua sed c(u)m calefacto
& fortis zlomtina et repletiona infla
tos (et) dum go(?) micti i(n) vel aut q(ua)d(am)
humiditatis cu(m) superflue et c(ur)at plus
cu(m) ... (con)fuat abstergit tenebrositate(m)
oculorum pr(opter) humiditate(m) pura facta et ex
alcohol i(n) colliris et bibetur et t(ame)n
pl(ur)ia(m) tu vti q(uia) g(e)n(er)at Z ro vel zimus
d(icitu)r maius quoda(m) ... Z isama et
zisanie in et et zysama ... sagittis
vel herba p(ro)pria ... ut dicunt
... p(er) quas ... cum sagittis Z o
diac(us) zodia g(re)ce l(atin)e a(n)i(m)alia vel
signa vn(de) ... zodiac(us) ... plura co(n)ta
a(n)i(m)alib(us) ... vel ... eo
... a(n)i(m)alium nu(n)cupata ...
sol intrans ... a(n)i(m)alium ...
vel ... stelle in signis et (con)figuris
a(n)i(m)alium disposite sunt vn(de) zodiac(us)
... ista aut(em) s(un)t no(min)a ... signorum
zodiaci s(cilicet) aries thaurus gemini cancer leo
virgo libra scorpio sagittarius capricornus
aquarius piscis ... sol intrat arietem ...
... zodiacum ...
claudunt duodecim Z onanc ...
7 ... latum vn(de) zona ... lata
pars t(er)re calida vel frigida vel
t(em)p(er)ata ... vel ...
vel ... sol vn(de) zonaticus
... ad zonas ... vel zonas
... Z opus ... za
... et ... Z ...

... babilone vn(de) babilone ... art
... 7 p(r)incipes ... inde ...
... 7 ... Z ...
... vel ... Z o
... vel ...
... vel zyma
... vel ...

flegmaticam In crastino bona pro Iuvenibus
et vili colericis preter flegmaticos Die dominico
ipso die scilicet petre mediocris pro vilibus et
senibus melancolicis preter natos ante me-
ridiem Feria 3a post festum sancti Ma-
thie apostoli mediocris pro senibus flegmaticis
preter vetulas

Marcius

Feria 3a ante festum sancti Thome aquinatis
episcopi mediocris pro senibus colericis melancolicis
preter debiles Die dominico proximo ante
festum sancti Gregorii bona pro Iuvenibus
flegmaticis preter epaticos Sabbato post
Gregorii bona pro Iuvenibus et vilibus colericis
preter flegmaticos Feria 3a ipso die Annun-
ciationis beatissime virginis Marie bona
pro vilibus et senibus flegmaticis preter ve-
tulas adeundo duabus horis post ortum
solis In crastino et eo die sequenti me-
diare pro vilibus et senibus flegmaticis preter ve-
tulas Feria 2a proxima mediocris pro
senibus melancolicis preter debiles In crastino
pro senibus optima melancolicis preter debiles

Aprilis

ffa quarta post ambrosii mediocriter
pro iuvenibus colericis propter plenitudinem ad
unum tantum horis post ortum solis In
crastino melior pro eisdem colericis
propter plenitudinem Sabbato proximo
bona pro iuvenibus colericis propter plenitudinem
ante meridiem ffa quarta ante Geor-
gii bona pro iuvenibus et senibus fle-
gmaticis propter capud In crastino ipso
die sancti Georgii mediocriter pro iuvenibus
et senibus propter coxas flegmaticis die
dominico post festum sancti Marci bona
pro virilibus et senibus melancolicis propter tibias
melius tunc tribus horis post ortum solis
ad minus In crastino bona specialiter pro senibus
melancolicis propter tibias ffa 2a ipso
die sancti vitalis bona pro senibus colericis
propter zaphenas in meridie In crastino
mediocriter pro senibus colericis propter za-
phenas ffa 4ta bona pro senibus colericis
propter zaphenas ante meridiem

Maius

g° virg g̃ tota de operibus vestre vmg m es̃ ad [illegible] d med. [illegible]
ne [illegible]
[illegible] amo virg in n° [illegible] de plibus operibus [illegible] sunt [illegible]
n° est [illegible] p̃tio perp° [illegible] et [illegible] passos et [illegible]
[illegible] te

VI

[illegible] n° est virg [illegible] [illegible] dictus [illegible]
[illegible] in [illegible] media [illegible] et [illegible] od
n° [illegible] virg [illegible] et [illegible] virg est
[illegible] q [illegible]
[illegible]

Contra fluxum menstruorum superfluitatis
infirmitatibus vel in intestinis dispone
hac potu artesie. Recipe semina
[illegible] p[ro] [illegible] mente ana zeb-
rami. Rosa camellia. zeb zedoarie
ana de galanga madantur
coquantur in vino optimo et an-
the [illegible] petris et bibat ieiuno
stomacho et [illegible] quedam [illegible]
una de apotecaria recepta istud
[illegible] diagalanga ℥ 1 ʃ

[illegible]

enerēde pr̄ dignitēim inmac̄ xp̄o q̄ hodie celebrat primiac 91c

nouum sacerdote ad sctaz ancē intra numeros Crac VII

mẽta R...
Scolopen
Ruta ...
Salvia
Betta
Cinnamomi ...
Anisi
Feniclum
...
Terpentina
Balsamum
Zin ziber
... zenzera
quassata
Pedimocedo flẽ
... vadi zenze al
Denes ... in folio
Dorzanechi
Radi mya
Quedi lecto vi
no pae usta
Z bibe calid
uebie me dia
vel

Che tres de Chappatte Z S pd̃ [illegible]

[illegible]

VIII 94a

. presentem [illegible]

Tin thome
penli flos
op pret

91a

1x

Calida et humida conseruant hoiez in vita
sed sicca et frigida necant